Čišło 1

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske centralne knihownja w Budyšinje

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 7. januara 1934 Bautzen

Sswjedźeń Tsjoch kralow.

Jes. 60, 1. Stawaj a rosßwětluja ßo; pschetoż twoje ßwětło pschińdże, a ta kraßnosćz Knjesa skhadża na tebi.

Nětko saßo ßwětło pschiběra. Najdlěsche nozy ßu nimo. Dźeń na nozy dobywa a ßwětło na cźmi. Njejßmy sa cźmu, ale sa ßwětło stworjeni, a tohodla mamy žadanje po ßwětle. Jenoż pschi ßwětle móżemy dźěłacź a ßwoju pschisßłuschnosćz cźinicź. Ale ßwětło, wo kotrymž Simeon rěcźi: Nětk puschcźisch ßwojeho wotroczka, Knježe, po ßwojim słowje směrom, pschetoż mojej wocźi stej twojeho sbóżnika widźałej, kotrehoż ßy pschihotował pschede wschitkimi ludźimi, ßwětło k rosßwěcźenju póhanow a k khwalbje twojeho israelskeho luda. To je słónzo, kotrež je nasch Knjes Khrystuß. Ssmy saßo ras wo jeho narodźe ßłyscheli a ßmy to k wutrobje wsali. A dźenża ßu hody póhanow. Tsjo mudri s rańscheho kraja dźeja sa hwězdu, kotraž ßo jim sjewi a jim pucź pokasa psches Jerusalem do Bethlehema. Ta hwězda běsche njebjeske znamjo a ßłużowniza Knjesa Khrystuża. Tež naschim póhanskim wótzam je ßo sjewiła, a sjewi ßo pschezo hischcźe tam, hdźež póhanjo bydla. A lěha ßo cźma tam, hdźež běsche hižo ras ßwětło, dha je to nowe póhanstwo. Tohodla płacźi wschemu ludu, kiž pó cźmje khodźi, słowo profety: Stawaj a rosßwětluj ßo.

1. To je žadanka a

2. nasch tekst nam pokasa, kak móżemy ju dopjelnicź.

Pola póhanow je wjele cźěmnosćze, jim hischcźe ßwětło pobrachuje. Wot mißijonarow ßo jim Boże kralestwo pschipowěda. Ale kak dha steji s ludom, kiž je mißijonarow wupóßłał? Je tu sahorjenosćz sa skutk mißijonstwa? Je ludej to ßwjata pschisßłuschnosćz? Dźenża we wschelakich kruhach nascheho luda rěka: My žaneho wumožnika njetrjebamy, pschetoż my móżemy a dyrbimy ßo ßami wumóz. Tajzy, kotsiž ßami žane hody nimaja, njemóża druhim žane hody pschihotowacź. Tajzy, kotsiž ßami žane ßwětło nimaja, njemóża druhim ßwětło pschinjesćz. Kak dyrbjeli cźi słowa nascheho Knjesa jako ßwjatu pschisßłuschnosćz wobhladowacź: Dźicźe po wschěm ßwěcźe a wucźcźe wschitkich ludźi a kschcźicźe jich we mjenje Boha Wótza a Ssyna a ßwjateho Ducha. Woni je relativiruja. Ssu měnjenja, so dyrbjeli póhanow pschi ßwojim pscheßwědcźenju wostajicź, pschetoż ßu sbożowni w nim. To je stejischcźo wulkeho pruskeho krala Bjedricha: Njech budźe kóżdy po ßwojim waschnju sbóżny. Cźłowjek ßo ßam pschekraßni. Woni drje formuły nabożiny trjebaju a podrywaju tola jejny wobßah. Woni je w tak schakojtej ważnosćźi trjebaju, so dowola wschelkim cźłowjekam wschelke myßlicź. Woni praja: Bóh, a měnja tola cźłowjeka; woni njecźinja cźłowjeka k božemu stworjenju, ale Boha k cźłowjeskemu stworjenju a podnurja ßo w njewěrje. To njeje wěra, kotraž je ßwět pschewinyła. To njeje ßwětło, kotrež do cźěmnosćze ßwěcźi. Tohodla stawaj a rosßwětluj ßo. W nim bě žiwjenje, a to žiwjenje bě cźłowjekow ßwětło. A to ßwětło ßwěcźeshe w cźěmnosćźi, a cźěmnosćz njeje jo sapschijała. To ßwětło je nasch Knjes Jesuß. Je pola naß cźma a njemóżemy ßo ßami se ßwojej mozu rosßwětlicź, dha kedźbujmy na to, kak je nam Bóh napschecźiwo pschischoł: Twoje ßwětło pschińdże, a ta kraßnosćz Knjesa skhadża na tebi.

2. Tak móżemy žadanku dopjelnicź.

Sswětło je pschischło s narodom nascheho Knjesa a Sbóżnika, bjes toho, so ßmy nješchto k tomu pschinoschowali. Jenoż žadanje ßu cźłowjekojo měli po ßlubjenym meßiaßu. Chzychu won se ßwojeje nusy. Njemóżachu dlěje w njej wutracź. A na jene dobo ßo cźicha, ßwjata nóz na semju lěhasche. Cźaß bě dopjelnjeny. Ale cźłowjekojo njewědźachu, so je hižo tak daloko. Haj to běsche jim tak potajne, so jeho, hdyž do ßwojeho pschińdże, njepschiwsachu. Ani Jan tón kschcźenik nje-

běſche wěſty, ſo je to tón, kotremuž mějeſche pucź pſchihotowacź. Sbóžny tón, kiž móže prajicź kaž Nathanael: Rabbi, ty ßy Boži ßyn, ty ßy tón kral Iſraelſki, abo kaž ſczenik Jan: My widźachmy jeho kraßnoſcź, jako kraßnoſcź jeniczkeho narodźeneho ßyna wot Wótza, połny hnady a prawdy. Hamjeń.

Mißijonſtwo.

Luby Jeſu, hnadu daj
Tym, kiž prózuja ßo ßwěru,
So by pjelnił ßo twój raj
A jich wjele pſchiſchło k měru;
Pſchewodźej jich prózu hnadnje,
So jich wußyw roſcźe radnje.

Luby Jeſu, ßwětło daj
Tym, kiž w ßmjertnym ſcźěnje ßedźa,
Swjaſki błuda roswjaſaj,
So cźe póſnaju a wědźa,
Wjedź jich na tu prawu dróhu,
Jeſu, wěrny pucźo k Bohu.

Luby Jeſu, mozy daj
Tym, kiž mucźni wuſtawaju,
Troſchtne ßłowczko wſchak jim praj,
So na pomoz poczakaju,
So ßo ryczeŕſzy pſchez' bědźa
A ſa tobu ſczeŕpnje ßlědźa.

Luby Jeſu, luboſcź daj
Tym, kiž we limkoſczi khodźa,
Sahoŕ jich a pokaſaj,
Kak ſ tym ßej a tebi ſchkodźa,
K twojej ßłužbje, k twojom' ßłowu
Sahoŕ wſchědnje luboſcź nowu.

Handrij Sejleŕ.

Duzy do noweho lěta, hladajo wróczo.

Ssmy duzy do noweho lěta. Hižo ßwjedźeń Sjewjenja. Tola hiſchcźe niz pſche poſdźe, wróczo pohladnycź do lěta, kotreż je nimo, a ßo dohotowacź ſa to lěto, kotreż je tu. Abo měniſch, ſo cźi tajki dohot njeje trěbny, ſo ßy runje ty dohotowany a ſa wſcho pſchihotowany? —

Hdyž ßo lěto khila, cźini kóždy někajke ſliczbowanje wo nim, tón tak kuſk ſwjeŕſchnje, tamny dokładnje. A wo lěcźe 1933, ſchtó njedyrbjał wo nim ſliczbowanje cźinicź!? A to dokładnje! Hewak je ßo hnydom pſchi ſpoczatku noweho lěta ſalicził. A ſcźěhwk toho je, ſo to njecha potom ſa zyłe lěto „trjechicź".

A tola dyrbjał ſa lěto 1934 kóždy dohotowany bycź! Hdyž wo lěcźe 1933 khwalimy, ſo je wono wulkeho pſchinjeßło a wobradźiło a hobrſkeho dokonjało, njejßmy ſa lěto 1934 dohotowani, hdyž měnimy, ſo w nim wulkeho, hobrſkeho na naß njeczaka, ſo wono najwjetſchich nadawkow ſa naß nima. Wono ma! Wſchitko to, ſchtož lěto 1933 ſapocźa a pſchinjeße a doby, ma lěto 1934 nětko dokonjecź, ſwěſcźicź, ſchkitacź! A tole je — kaž hewak — ßnadź cźeźſche hiſchcźe hacź to tamne. Do toho najcźeźſcheho, ſchtož nadawkow nowe lěto ma, ßłuſcha, to nowe pſchewobrocźenje, to wobnowjenje ſaſchcźěpicź do wutrobow wſchěch w ludu, tak ſo we wobnowjenym ſtacźe bydli w najſnutskniſchim wobnowjeny lud. Bjes toho njeje ſwěſcźene to nowe, njeje dodokonjane to ſapocźane, njeje dobyte to dobywanje.

Cźim dokładniſcho mějeſche tohodla kóždy cźinicź ßwoje ſliczbowanje wo tym, ſchtož bě, a to wo wſchěm ſwonkownym kaž wo wſchěm ſnutskownym a najſnutskniſchim. Schtóž to hiſchcźe njeſcźini, jo hnydom dodokonjej! Prawje budźe wón to jenož cźinicź, hdyž ßo pſchi tym ſtupi kaž pſched ſchpihel pſched Boha a Boże ßłowo, pſched Boha a wótzny kraj, pſched Boha a ßwójbu a dom. A wſchě dobytki a ſhubjeńki njeſapiſßaj w ſliczbowanju, khiba ſo je pſchirunaſch ſ tutymi tſojemi. Schto woſtanje cźi, hdyž tole ſe wſchej ßwěru dokonja, na kónzu?

Njech je ſchtož chze, wědźecź jo dyrbiſch! Hewak ßo tola hnydom pſchi ſpoczatku ßam ſjebaſch. Hdyž pak je ſpoczatk wopaczny, ſchto ſechze to bycź, ſchtož ſcźěhuje?

Něſchto prjedy wſchěm ßłuſcha k tajkemu pruhowanju a ſliczbowanju: ſo ponižny ßy. Cźim ponižniſchi ſchtó je, tak ßo pruhujo, cźim wěſcźiſche to, ſchtož je wuſbytk — wſcho jene, hacž to ſchtó jenotliwy tajke ſliczbowanje cźini abo hacž jo cźini ßwójba, dom, woßada, ſjednocźeńſtwo — haj lud. —

Na kóždy pad: bjes tajkeho rosßudneho pruhowanja, ſliczbowanja niczo wěſte, dobre, ſpomožne. Tuž hnydom do njeho a ſ nim pſched Boha! A potom ſ Bohom do noweho!

Nowe lěto — nowe ßlubjenja — nowe ſapoczatki.

Nowe lěto napołoża też nowe nadawki a pſchißłuſchnoſcźe. A hdyž je Bóh tón Knjes tón, kiž nam tuto nowe lěto da, ßu też nadawki, kiž ßu nam ſ nim date, Boże nadawki. A ſwjetſcha njejßu wone żane nowe. Hižo pſchezo běchu nam date — ale pola naß niz dopjelnjene tak, kaž ßebi to Boża wola żada.

Chzemy ßebi tu pſchi ſpoczatku lěta někotre tajke nadawki — a prawa ſtajicź a ßebi ßlubicź, je dopjelnicź ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku, ſ zyłym żiwjenjom, — njeſabywſchi ßo pruhowacź, hacž ßmy je ſanjechali a ſkomdźili w ſańdźenych lětach.

Dźenża je njedźela, Knjeſowy dźeń! Tuž ſtajmy tu jako prěni ßwjaty nadawk, jako prěnju ßwjatu pſchißłuſchnoſcź to, ſchtož ſe ßłowom njedźela je wuprajene: „Ty dyrbiſch ßwjaty dźeń ßwjecźicź!" A ſchto to rěka, to woſpjetujemy ſ Lutherom, ſ kotrymž ßmy ßo pſchede wſchěm w ſańdźenym lěcźe ſetkali a ſeſnali: „My ßo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź, ſo bychmy prědowanje a Boże ßłowo njeſazpěli, ale jo ſa ßwajte ßměli, radźi ßłyſcheli a wuknyli."

Njedźele a ßwjateho dnja prawo je, ſo ßo ßwjecźi, a naſcha pſchißłuſchnoſcź je, ſo njedźěłamy — jo njedźěłamy też te dźěła, kotreż ßmy tak bjes prawa a bjeſe wſcheje pſchißłuſchnoſcźe njedźelu dźěłali, dźěłali ßamo, hacž runjeż milijony dźěławy dźeń hižo bjes dźěła pſchihladowachu! Tole dyrbi naſcha dobra wola pſcheměnicź a wotſtronicź a wola a poſtajenje noweho wjedniſtwa naſcheho luda.

A naſcha pſchißłuſchnoſcź je dale, ſo njedźelu njewotßwjecźujemy ſ haru, ſe ſportom, ſ druhim njenjedźelſkim cźinjenjom, woßebje ſo njewotßwjecźujemy dopołdniſche kemſchaze hodźiny.

Pſchiſtajimy tu ſtare, tola ſtajnje nowe pominanje, kotreż H. Sejleŕ w lěcźe 1865 ſeſtaja a ſaſpěwa:

Njedźela a ßwjaty dźeń.

Luby Bóh je ſ njebjeß prajił:
Schěſcź dnjow, cźłowčze, ßym cźi ſtajił,
Na tych prózuj ßo a dźěłaj —

Ssedmy ke mſchi khodź a ſpěwaj;
Cześcź mój dźeń a ßłowo ßwjate,
Twojej duſchi k ſbožu date;
Schtož ßy ßłyſchał njedźelu,
Duſchi khlěb je w tydźenju.
Schtóž to njecha, — žohnowanje
Najlěpſche ßam ßebi kranje;
Tole, lube dźěcźatka,
Sapiſchcźe do pomjatka!

Stare a nowe lěto w pſchißłowje.

Nowe lěto — nowa Boža miłoſcź! — — Nowe lěto ßej nowu pokutu žada. — — Nowe lěto — nowe njeſboże a ſbože. — — Nowe lěto ſtareho lubeho Boha trjeba. — — S Božej pomozu minu ßo tež najcźěßniſche nozy. — — S Božej pomozu traje ßo w žehliwej pjezy. — — S Bohom pěknje počźinacź a ſaſtawacź.

Ssmě Němſka dźenßa hiſchcźe w mißijonſtwje mjes póhanami ſkutkowacź?

Tak ßo jich doſcź dźenßniſchi dźeń praſcha. My wotmołwimy na to ſ dobrym ßwědomjom: Haj! Pſchetož k prěnjemu: My ßmy tutón ſkutk na ßwěcźe ſapočźeli a tohodla dyrbimy jón tež dokonjecź. Zyle njemóžne je, ſo woßrjedźa nadobo ſaſtanjemy, Tež tu nikoho njeje, kiž by jón nam wotewſał. — K druhemu: W mißijonſtwje dźěłamy po wyſchſchej pſchikaſni, a tuta rěka: „Dźicźe a ſcźińcźe wſchitkich cźłowjekow . . . !“ Nam njeje dozyła do naſcheje wole date, hacž chzemy abo hacž njechamy. Hdyž do Khryſtuža wěrimy, dyrbimy tež jemu poßłuſchni bycź. Wjednik kaſa a poddany poßłucha. — K tſecźemu: My dyrbimy tež runje Němſkeje dla mißijonſke dźěło wukonjecź. My zyle wěſcźe ſ mißijonſtwom žanu němſku politiku we wukraju njecźinimy. Khryſtuß praji: „Moje kraleſtwo njeje wot tutoho ßwěta!“ Ale to je němſki miniſter ſa ſwonkowne naležnoſcźe prawje wuprajił ſo by ſwrěſchcźenje evangelſkeho ſwonkowneho mißijonſtwa nahladnoſcźi Němſkeje po zyłej ſemi jara ſeſchkodźało. Chzemy tola tež wopomnicź, ſo ßu to bratſja a ßotry naſcheho luda, wo kotrychž to tam we wukraju dźe. Woni ßu jako wotpóßłanzy němſkeho kſcheſcźijanſtwa dom a domiſnu wopuſchcźili; woni ſteja tam wonka na woßamocźenych ſtejniſchcźach, maja tak někotre ſwonkowne a ſnutskowne wojowanje dowojowacź, ale woni lubuja ßwoje dźěło a chzedźa w nim woſtacź. A my dyrbjeli jich nětko wopuſchcźicź a ßamych woſtajicź? To njemóže a njeßmě bycź!

Tohodla namołwjamy wſchěch wěrybratrow, ſo bychu tež, dźiwajo na mißijonſtwo mjes póhanami, ſwólniwi byli a na ßwjedźenju Sjewjenja — a tež hewak — rad wopor ſa njo woprowali.“ Po němſkim.

Mißijonſtwo ſa tukraj a wukraj!

Amerikanſki wucźeŕ pſchińdźe do Japanſkeje a doſta tam ſaſtojnſtwo. Tola wón dyrbjeſche ßlubicź, ſo njeby w roswucźenju žaneho ßłowa wo kſcheſcźijanſtwje prajił. Wón to ßlubi — a ßlubjenje tež dźeržeſche.

Žaneho ßłowa wo kſcheſcźijanſtwje njepſchińdźe jemu ſ erta, ale ſtudowazy widźachu jeho žiwjenje, w kotrymž bě mjes nimi po kſcheſcźijanſku žiwy. A wliw tutoho na nich bě tak hłuboki a wulki, ſo ßo ſkradźu w někajkim lěßu ſeńdźechu. Tam ßo doreczźachu a ßo na to podpißachu, ſo ßo póhanſtwu wotrjeknu. 25 ſ tutych młodźenzow pſchińdźe do města Kioto na kſcheſcźijanſki ſeminar. Někotſi ſ nich ßu nětko hižo prědarjo evangelija.

To njeje jenož mißijonſtwo mjes póhanami, to je tež to ſnutskowne mißijonſtwo, kotreż dyrbi kóždy, kiž chze woprawdźe kſcheſcźijan bycź, wukonjecź na tym městnje, na kotreż je ſtajene.

Khryſtußowa zyrkej.

Hłóß: Naſch Knjes wſchěch ßwojich ſnaje.

Bóh ßłónzo, ßwětło mózne,
Je zyrkwje nadźija.
Wón žohnowanje wótzne
Nam ſ njej tu wobradźa.
Njech hidźerjo jej hroža,
Sso hory ſwrócźenja,
Dha tola k rohu ſboža
Ju Bóh Knjes powyſcha!

Kaž ſkała w dźiwym morju,
Tež zyrkej njekhabła,
We wichorach a horju
Cześcź Bohu ſanoſcha.
Njech ßo tež druhdy ſdaſche
So cźma ju wobjima,
So wěra ſteji w ſtraſche,
Ju Bóh wſchak ſakhowa!

Njech rospada tež ſemja
Do procha, popjeła,
Sso ßwěta ſtopy ſlemja,
Dom Knjeſa njeſpada!
Wſchak jeho murje ſteja
Na horje Golgatha
A nad nim rosſchěrjeja
Sso Boże njebjeßa!

Bóh mózna, ßylna ſkała
Nam wěcźnje woſtanje,
Nam troſcht, měr, wukhow dawa,
Naß ſ nuſy wumóže.
Sso ſraduj, zyrkej Boža,
Na Ducha twarjena!
Hdyž njepſchecźeljo hroža,
Bóh ſchkit ßwój ſa naß ma!

Bóh ſ nami! kajke ſbožo
W nim maja wěrjazy!
Kak wulki Ty, naſch Božo!
Bóh pſche wſchěch Bohow ßy!
Budź dźak, cześcź, khwalba Tebi
Sa Twoje dobroty!
Wſmi junu naß wſchěch k ßebi
Do wěcźnej domiſny.

J. Kapleŕ a J. W.

Zyrkej a ſtat.

Do Schpaniſkeje ßmy my Evangelſzy na pomoz wołani. So ßu tam dlěje hižo njeměrne cźaßy, ßmy ßłyſcheli. Tute ßu evangelſkemu dźěłu na jenej ſtronje ſpomožne byłe, na druhej pak ſe ſchkodu. Evangelſke hibanje w Schpaniſkej je Fliednerowy ſkutk. Ssmy tež tu hdyß a hdyß na njón ſpominali.

Tutón zyły evangelski skutk je pschi nětczischich wobstejnoszach do pjenjeżnych wuskoszow pschischoł. Je strach, so cżeżko schkoduje, hdyż pomoz njedostanje. Tohodla je zentrala sa zyrkwinske pomozne skutkowanje w Genfu, kotruż prof. dr. Keller wjedże, namołwjenje wosjewiła, sa sdżerżenje Fliednerowcho dżeła w Schpanischej dary składowacź. „Njedajmy skutk evangelskeje wěry sahinycź!“ — Dary wobstara wěscże kóżdy farař dale.

Wschelake s bliska a daloka.

Sserbskim fararjam: Pschichodnu póndżelu, 8. januara, dop. ½10 hodź. budże w Sserbskim Domje żwobodne sjeńdżenje. Wschitzy, kiż mózeja pschińcź żo rosrěczecź, żu wo to proscheni.

Se Sserbow. Prěnja powěscź, kotruż w nowym lěcże wosjewjamy, je srudżaza. Wulka srudżba je saczahnyła s wotkhadżazym létom do Klukschanskeho farskeho doma. Fararjez żyn Kschescżijan Kschižan njejapzy wumrě, snjesbożowschi někak duzy po puczu. Ssrjedu żmy jeho w Klukschu pokhowali. S nim njeshubi jenoż Klukschanski farski dom lubeho żyna a bratra, żerbski lud shubi młodeho żerbskeho wucżerja — a żerbskich wucżerjow tak doscź nima. Tak żarujemy s fararjez żwójbu, kotraż bu tak cżeżko domapytana a s tajkej srudżbu nastupi nowe léto. Bóh tón Knjes, kiż tole po żwojej njedowużlědżomnej woli dopuschczi, troschtuj żam wschěch srudżenych a daj jim żwój měr do wutrobow.

S **Bukez.** Zyrkwinske żiwjenje bě sańdżene léto jara wotměnjaze. Narody, wěrowanja a wumrěcża żu pornjo prjedawschemu létu pschiběrake. W lěcże 1933 sapiża żo we Bukeczanskej wosadże 42 narodow (3 wjazy hacź 1932), 26 hólzow a 16 holzow. 6 dżěczi krótko po narodżenju wumrě. Swěrowa żo 33 mandżelstwow (1932 jenoż 22). We wosadże wumrě 43 wosobow. Semrěczow běsche porjno létu 1932 pjecź wjazy. Dwaj semrětaj żo na zusym pohrjebnischczu pohrjebaschtaj. S zusych wosadow żo 5 semrětych na naschim pohrjebnischczu pohrjeba. Mjes nimi běsche 22 mużskich a 26 żónskich wosobow. Najstarscha semréta bě wudowa Janaschowa, wumjeńkarka w Delanach. Wona dozpě 93 lět 4 měżazy a 9 dnjow. Zyrkwinske sběrki wunjeżechu hromadże 1036,20 hr. Tutón wunoschk dopokasa, so ma nascha wosada hischcże pschezo dobrych a wjeżekych daricżelow. Wunoschk je pak pornjo prjedawschemu létu trochu mjeńschi. Njech pak je nowe zyrkwinske léto sażo tak sbożowne a żohnowane.

S **Hrodżischcża.** Liczbniki, kotrež w spinkach steja, poczahuja żo na léto 1932. Narodżiło je żo 26 (37) dżěczi a to 14 (23) hólzow a 12 (14) holzow. Mjes nimi jene njemandżelske. Narodżiło je żo w Drożdżiju, Njechornju a Kortnizy 4 dżěczi, w Hrodżischczu 3 dżěczi, w Rakojdach, Běłej Horje, Worzynje a Wujeżku 2 dżěsczi a w Brěsezach, Skanezach a Wichowach 1 dżěczo. Wot tutych dżěczi w běhu léta tsi wumrěchu. Kschczenych bu tohorunja 26 dżěczi. Kschczeński żlub wobnowichu 29 (19) dżěczi; wot nich żo na żerbskej konfirmaziji 15 a na němskej 14 dżěczi wobdżěli. Spowědnych bě 1831 (1818), a to 758 (758) mużskich a 1073 (1060) żónskich. Na żerbskich spowědżach wobdżěli żo 1323 (1278) wosobow a na němskich 508 (540). 86 (96) wosadni a to 81 Sserbow a 5 Němzow żwjeczachu Boże wotkasanje staroby abo khorosczże dla doma. Pschipowědanych bu 26 (11) a swěrowanych 16 (5) porow. Semrěli żu 20 (27) wosadni. K tutym pschińdże hischcże 6 druhich wosobow, kotrež żu s wjetscheho dżěla w Budyskej khorowni wumrěli, tak so liczba tych tu pokhowanych 26 (33) wucżini. Najwjazy semrětych stejesche w starobje wot 70 do 80 lět, mjenujzy 8. Najwjetscha staroba bě 93 lět 3 měżazy 17 dnjow. Sběrki żu 711 hr. (819,80) wunjeżke. K tomu pschińdże domjaza sběrka sas nutskowne mischijonstwo, kotraż je 222 hr. wunjeżka. Nimo toho je żo sa swonkowne mischijonstwo 400 hr. wotedało. Te żu żo nasběrake pschi spowědżach, woprawjenjach a wot czitarjow Misz. Póżła. Tohorunja żu żo wjetsche pschinoschki sa naschu zyrkej woprowake. Daricżelam żkuscha dżak zyrkwje, a tón Knjes chżył wożadże woporliwoscź sakhowacź.

S **Maleschez.** W lońschim lěcże żo w naschej wożadże 28 dżěczi, 14 hólzow a 14 holzow, narodźi. W naschim Božim domje żo 12 porow swěrowa, nimo toho 10 pschipowědasche. Semrěło je 20 wożobow, mjes tutymi 14 dorosczenych. K Božemu blidu je 1258 wożobow pobyło, mjes nimi je 94 swonka wożadnych spowědżow Boże wotkasanje żwjeczíło, 553 bě mużskich a 705 żónskich, 11 paczerskich dżěczi, psches tsczi dżěl na němskim. Dobrowólnych darow je żo 635 hr. nadawako, a to pschi krajnych kollektach 189 hr., sa wożadne saměry 126 hr. Sa skutki zyrkwinskeje luboscże żo 179 hr., a to sa snutskowne mischijonstwo 87 hr., a sa swonkowne mischijonstwo 70 hr. wotpóżła. — Bóh daj pschibywanje a roscżenje naschej wożadże

Na pucź.

Jesuż — kschescżijan.

Listowanje.

Sa 2. po Epiph.: K. w B. — Sa 3. po Epiph.: W . . . s w Hu. — Sa Sept.: R. w B.

Prożymy sa nowe léto wo běżne żobudżěło a wo rosprawy, nastawki s wożadow, so by nasche łopjeńko było bóle a bóle wożadnik, a dozyła wo pschinoschki. Tu je składnoscź też sa naschich żerbskich studowazych, żobu dżěłacź na nabożnym żerbskim polu sa żwój narod. — Dopiży dyrbja kóżdy ras póndżelu prjedy w Nożacźizach pola redaktora bycź. Jednore rosprawy s wożadow mózeja żo hnydom w czischczerni wotedacź a to nanajposdżischo wutoru prjedy. — Prożymy, so bychu żo nětko hnydom rosprawy wo zyrkwinskim żiwjenju wożadow w lěcże 1933 wotedake, so bychmy je na pschichodne czisła rosdżělili a tak naschim czitarjam shromadny pschehlad poskicźili.

Wschěm żwěrnym a pilnym żobudżěacżerjam a dżěłacżerkam tu w prěnim czisle noweho léta wutrobny dżak a „Sapłacź Bóh!“ Wjeżelimy żo, so mamy też żobudżěłacżerki! Sdobom pak wschěm nutrnu próstwu, so bychu dale żobudżěłali sa nasch żerbski narod. Njech też tuto dżěło nam njepschinjeże żaneje pjenjeżneje mszy, haj njech żebi żada wopory cżaża a pjenjes, myto, a to radoscźiwe a wobsbożaze nam je, so żmy dopjelnili żwjate nadawki, kotrež je nam Bóh położił do krwě a do wutroby, do żwědomja a do dusche, so żmy żłużili żwojemu narodej, njech też wón mały je, a żłużili żwojej zyrkwi a wěrje. To cźińmy też dale żwěrni a radoscźiwi w tutym nowym lěcże, kotrež żmy żměli s Božej pomozu sapocżecź!

Sa tuto nowe léto pschejemy wschěm żwěrnym żobudżěłacżerjam a dżěłacżerkam Boże bohate żohnowanje. W tutym je wobsamknjene wscho sbożo noweho léta.

Nakład. **Redaktor.**

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Nożacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischcź a nakład Ssmolerjez knihicźischczerńje a knihatnje, sop. dr. s wobm. ruk. w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu żobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pj.

Čisło 2

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. januara 1934 Bautzen

2. njedźela po tśjoch kralach.

Budźće wjeselí w nadźiji, sćerpliwi w cźěžnosći, wobstajni w modlitwje (list na Romskich 12, 12). —

W naschich nowinach nadeńdźesch nětkle zyrkwine powjesće wo snamjenjach živjenja w sańdźenym lěće. S jenotliwych liczbow žebi wjele wsacź njemóžesch. Dyrbisch wjedźecź, kak wulka je wožada, kotraž ma telko narodow a wěrowanjow, kak mała tamna, w kotrejž jenož 4 parschony wumrjechu. Wožebje žo wěsće sa to sajimujesch, kak wjele je ta abo druha wožada do kaschćikow sběrała, a woporliwa wožada směje twoju khwalbu. Skónczńje pohladasch hischće na liczbu spowjednych. By rad wjedźał, kajku liczbu je farař loni abo pśched 100 a 200 lětami wosjewicź mohł.

Schto móža nam tajke powjesće pomhacź? Ssměmy nětk žudźicź, winu pytacź a někoho saždźicź? Najlěpje tola je, so žo Bohu dźakujemy, so chce se swojej smilnosću a swěru hischće ras s nami spytacź. A dokelž je Bóh luby Knjes nam kschesćanam jako najwjetschi dar swoje swjate słowo pschipowjedacź dał, je kóžde lěto hnady połne lěto, we kotrymž žebi dobru radu w Božim słowje pytasch. Kóždy dźeń budźe Knjesowy,hdyž Božemu słowu dasch skutkowacź w tebi psches tebje.

Jara dobru radu dźenža dóstanjemy:

Budźće wjeselí w nadźiji. Spodźiwnje je, so wožebity dźak žo njeżada. Sswjaty japoschtoł drje žebi myślí, so njemóžesch jako kschesćan swojemu Knjesej lěpschi dźak pschinjesć hacž so po tym pucu, na kotryž je tebje Bóh stajił, dale dźesch: wjeselý w nadźiji. Je dha tole móžno, hdyž nam stare staroscże a nowe žo k nim namakachu? To žy ty, kiž žo tak praschesch. Ale dopomń žo: najwjetsche staroscże cże tola do Božeju rukow cźerjachu a s tym swoju móz shubichu. Ty bu móznischi hacž wone. Snajmjeńscha dyrbisch pschidacź, so je Bóh tebi staroscże precź wsacź chcył, so mohł ty saždo nowe nadawki dóstacź.

S małymi staroscźemi mamy žo husto dléje bědźicź. Schtoż chce nam wschědnje měr skasycź, žu kamuschki, kotrež žo nam na pucź mjetaju a nam dźěło tak poczeża. Lěpschi žrědk tu drje njedóstanjesch, hacž so žo do teho podasch, schtoż pscheměnicź njesamóžesch. Boże słowo pak tebi radźi, niz se morkotanjom a se srudnej wutrobu ale wjeselý w tej nadźiji, so Bóh cże snaje a cźi wjazy njenapołoži hacž jemu njesćź móžesch. Wón je cźi pomhał; wón budźe dale pomhacź.

Tuž hladaj do pschichoda stroschtny w tym Knjesu. Tak dołho kaž ty jeho njepuschcźisch, wón cże wěsće puschcźicź njebudźe. Haj, nashonjenje najžwěrnischich je, so je cźěmna nóz pola teho Knjesa kaž žwětły dźeń a srudoba psched wocźomaj kaž wjeselosćź w tym Knjesu.

Njeje wón naschemu krajej a ludej nowy pucź do pschichoda pokasał a wurubał? Pobožny a njepobožny widźi pschichod, schtó jón směje? Tón, kiž na teho Knjesa twari wjeselý w nadźiji a sćerpliwy w cźěžnosći. Njechamy prěcź, so stejimy w cźěžnoscźach. Swonkne wobstejnoscże luda žadaju žebi napinanje wschěch mozow a dalsche wojowanja. Wot Boha naschemu krajej w prawym cźažu póžłany wodźeŕ rukuje sa to, so runu schcźežku dale pójdźemy. Nascha evangelska zyrkej pak cźi tola też na wutrobje leži. Kak rad by žłyschał, so stejimy też tu wschitzy w jenej myšli hromadże. Kajku cźěžnosćź žmy žebi naczinili? So žo wjazy njerosumi, hdyž wo twarjenju nascheje zyrkwje w nowym cźažu rěcźimy. Pod tym drje nětko najbóle cźerpimy.

Tu a tam je Bóh luby Knjes hižo w prjedawschich cźažach nam prajicź chcył, so je cźěžnosćź twojeje dusche dla wjetscha hacž cźěžnosćź cźěła dla. Ale wón je też prajił, so cźlowjekojo szyła tebi duschu wsacź njemóža. Njech je to twój troscht, a twoja sćerpliwosćź njech cże dźerži w kóždej

tyschnoszi. Hladaj pak, so tež szerpliwy wostanjesch. Na tym hakle polne zohnowanje Boże leži. Pomhacz może czi, so sy wobstajny w modlitwje. Swjaty japoschtoł Pawoł je tónle srědk wupruhował, a to w žiwjenju kschiwdy a prózy polnym. Jeho pschecželjo buchu njepschecželjo, jeho czeszcz njeczeszcz, jeho móz skłaboszcz. Ale wón namaka swojeho sbóžnika. W modlitwje bu jemu móz a czeszcz a smilnoszcz Boża wěsta. Pawoł, to je „małki" so nětk mjenujesche. Ssam njechasche niczo bycz. „Khrystuß je moje žiwjenje", tak so khwalesche, a jeho žiwjenje bu zohnowane. Wěszcze su modlitwy wěrjazych kscheszczanow jeho dzěło podpjerake.

Ssy ty sebi khwile wsak, tajke dobroproschenja czinicz sa swojeho duschowpastyrja? Ssy so modlik sa swoju drohu evangelisku zyrkej? A wobstajny był w tajkej modlitwje? Njewěm lěpschu pomoz, kotruž mohł ty poskiczicz hacz stykneje ruzy a nutrne modlitwy s dzakneje wutroby. Bóh luby Knjes hlada na swěrnych w kraju. Wón chze cze sobu liczicz do tych, kiž su wježeli w nadziji, szczerpliwi w tyschnoszczi a wobstajni w modlitwje — tež w nowym lěcze, kotrež ma bycz po Knjesowej woli: lěto sboża. Hamjeń.

28 thezow sakskeje ludoweje cyrkwje za znutřkowny twar Němskeje Evangelskeje Cyrkwje.

Sakska cyrkwina wyšnosć je wšěm cyrkwinskim wosadnym łopjenam poručiła, wozjewić 28 thezow, kotrež je krajna synoda w swojim wurjadnym posedźenju 10. decembra 1933 přijała. Naš njedźelnik je dźensa tu wozjewja.

I. Cyrkej a stat.

Thezy 1—5 pokhadźeja z 24. dypka, wotrězk II programma NSDAP, po kotrymž partaja a z tym dźensa też stat jako tajkej stejitej na stejnišću positivneho křesćijanstwa.

1. Němska Evangelska Cyrkej steji w staće. Wona njemóže pódla stata w kuće stać, kaž to křesćijanstwu njepřećelske hibanja chcedźa. Wona njemóže neutralna wostać přećiwo statej, kaž to chcedźa te kruhi, kotrež nimaja dowěry nacionalsocialistiskemu statej. Wona njemóže ze cyrkwju wyšše stata być, kaž to katolske stejnišćo je. Wona njemóže też cyrkej pod statom być, kaž bě to w starej statnej cyrkwi. Jenož jako cyrkej w staće je wona ludowa cyrkej. Tak ßu Lutherowe prěnjojtne mysle wo staće a cyrkwi woprawdźitosć.
2. Lutherska cyrkej njemóže, dokelž je z ludom zawjazana, z nacionalsocialistiskim statom stać na stejnišću konkordata. Jako ludowa cyrkej steji wona w dowěrje k tutomu statej. Z wjednikom cyrkwje móže jenož tón być, kiž ma dowěru statneho wjednistwa. Stat spěchuje cyrkej a zmóžnja jej swobodne skutkowanje; přetož stat a cyrkej słušatej hromadu, dokelž stej wulkej zarjadowacej mocy luda. Wonej stejitej jena k druhej na stejnišću dowěry, nic na stejnišću wučinjenjow.
3. Ludowa cyrkej wuznawa so ke krwi a rasy, dokelž je lud přez jednosć krwě a byća. Staw ludoweje cyrkwje móže potajkim jenož tón być, kiž je po prawje stata staw ludstwa. Zastojnstwo ludoweje cyrkwje zastawać móže jenož tón, kiž móže po prawje stata ze zastojnikom być (tak mjenowany paragraf wo ariskich).
4. Ludowa cyrkej njewoznamjenja to, zo maja so křesćijenjo druheje rasy wuzamknyć wot słowa a sakramenta a wot wulkeho křesćijanskeho zjednoćeństwa wěry. Křesćijan druheje rasy njeje křesćijan nižeje rjadownje, ale křesćijan hinašeho rodu. Ludowa cyrkej woznamjenja, zo njeje křesćijanska cyrkej hižo žiwa w dokonjanej Božej wěčnosći, ale zo je zwjazana k porjadej, kiž je Bóh tutomu žiwjenju dał.
5. Dokelž němska ludowa cyrkej sebi rasu jako Bože stworjenje waži, ma wona žadanje, zo by rasa čista a strowa wostała, za Božu kazń. Wona ma mandźelstwo mjez přiwuznymi wšelakeju rasow za njeposłušnosć přećiwo Božej woli.

II. Štož cyrkej připowjeda.

6. Bóh chce cyłeho člowjeka měć. Štož cyrkej připowjeda, ma tón zaměr, stajić člowjeka pod Božu nohu.
7. Jako cyrkej Jezom Khrysta ma wona předewšěm tón nadawk, němskemu člowjekej, kotrehož Němca stwori, připowjedać evangelij Jezusa Khrystusa.
8. Evangelij Jezusa Khrystusa woznamjenja, zo je Bóh naš Knjez a Wótc, zo so tutón Bóh w Jezusu Khrystusu jewi, a zo my člowjekojo jenož přez Jezom Khrysta puć k Wótcej namakamy. Tole připowjedać, na to je cyrkej zwjazana.
9. Bóh staja člowjeka do porjada žiwjenja, do swójby, luda, stata. Tohodla spóznawa ludowa cyrkej w tym, zo nationalsocialistiski stat totalitetu žada, Bože wołanje k swójbje, k ludu, a k statej.

III. Załožki cyrkwje.

10. Załožk cyrkwje wostanje Biblija a wuznaće. Biblija ma póselstwo wo Khrystusu, wuznaće swědči wo póselstwje wo Khrystusu.
11. Rozsudne zjewjenje Bože je Jezus Khrystus. Zapismo tutoho zjewjenja je Nowy Testament. Tohodla ma tutón za wšo, štož cyrkej připowjeda, směr pokazowacu ważnosć.
12. Stary Testament nima runeje ważnosće. Štož bě ryzy židowske ludowe wašnje a ryzy židowska ludowa nabožina, to je přewinjene. Ważny wostanje Stary Testament, dokelž nam podawa stawizny a rozpad luda, kiž při wšěm Božim zjewjenju so tola přeco zaso wot Boha dźěleše. Profetojo, na Boha założeni, pokazuja nam wšěm na tutym ludu: Kaž nationa k Bohu steji, to rozsudźi wo jeje dóńće w stawiznach.
13. My spóznawamy potajkim w Starym Testamenće wotpad Židow wot Boha a w tutym jich hrěch. Tutón hrěch zjewi so před cyłym swětom w tym, zo Jezusa křižowachu. Wot tam sem leži Bože pokleće na tutym ludu hač do dźensnišeho dnja. My spóznawamy pak zdobom w Starym Testamenće prěnje pruhi Božeje lubosće, kotraž so w Jezusu Khrystusu dokónčnje zjewi. Tutoho spóznaća dla njemóže ludowa cyrkej wotstupić wot Stareho Testamenta.

14. W Augsburgskim wuznaću a w tych druhich wuznawacych pismach němskeje reformacije je to, štož křesćijanske póselstwo je, wobswědčene. My smy ze tutymi wuznaćemi z našimi wótcami we wěrje zwjazani. Cyrkej bjez wuznaća by była kaž stat bjez wustawy a zakonja.

15. Wuznaće je přeco zwjazane na wěsty čas a jeho prašenja. Wěstych prašenjow, na kotrež wuznaća wótcow wotmolwjeja, tu dźensa za nas wjacy njeje. Wěste prašenja pak, na kotrež wuznaća wótcow hišće njemóžachu wotmolwić, prašeja so dźensa nas. My so tohodla prócujemy, so złožujo na wuznaća wótcow, namakać wotmołwu ludoweje cyrkwje. na prašenja našeho časa, kotraž je po wuznaću: Nic wróćo k wěrje wótcow, ale doprědka we wěrje wótcow!

IV. Puć cyrkwje.

16. Ludowa cyrkej je přećiwo liberalismej. Liberalismus rozdrjebjuje wěru do Jezusa Khrystusa, dokelž ma jeho jenož za člowjeka. Wón znaje Jezusa jenož jako připowjedarja wysokich počinkow abo jako rjekowsku wosobu. Wón staja člowski rozum wyšše Boha. Nam je Jezus Khrystus Boži Syn, jeho zjewjenje je nam tón dźiw člowskich stawiznow.

17. Ludowa cyrkej je runje tak přećiwo nowej orthodoksiji. Tuta orthodoksija zahaći wojowacemu a pytacemu člowjekej, puć ke Khrystusej z tym, zo so zasakle dogmow dźerži, a čini žiwe připowjedanje evangelija njemóžne.

18. Ludowa cyrkej je pak też přećiwo pospytam, wěru do Khrystusa zaměnić z nabožinu, kotruž rasa twori. Wša nabožina je jako pytanje a prašenje po Bozy wšelakora po rasach. Jezus Khrystus pak je w swojej dźiwnej wosobje dopjelnjenje wšeho, štož je we člowskej duši žiwe jako žedźenje, prašenje a wočakowanje. Zo so wo to wadźa, hač je Jezus Žid abo Ariski, njedótka so do cyła Jezusoweho byća. Jezus njeje zastupjeŕ člowskeho rodu, ale jewi nam w sebi Boži ród.

19. Němska ludowa nabožina móže tohodla jenož křesćijanska nabožina być. Křesćijanstwo je wšelako wutworjene po rasy a ludstwu. Tehodla wojujemy my wo to, zo bychmy němske křesćijanstwo měli.

20. Tuto němske křesćijanstwo mamy w Marćinu Lutheru. My widźimy w Lutherowej reformaciji wubuch němskeje wěry do Khrystusa. Němske křesćijanstwo je lutherstwo. Jako němscy lutherscy smy my cyle Němcy a cyle křesćijenjo.

21. W tukhwilu wudawaju wšelakeho wo člowjeku, štož je mylenje. Mylenje je, zo praja: Člowjek nima zamołwjenja před Bohom a tohodla też žaneje winy před nim. Mylenje je, hdyž praja: Člowjek móže ze swojej mocu dóńt a smjerć přewinyć. Mylenje je, zo praja: Člowjek móže so sam wumóc.

22. Hrěchow zwjazki, dónta nuzowanje, smjerće móc přewinješ jenož we wěrje do Jezusa Khrystusa. Přez njeho dostawamy wodaće winow, zawjazanje z Bohom, wěčne žiwjenje.

23. Z tym njeje ničo ponižowace wo člowjeku wuprajene, z tym je jenož cyle jednorje wo člowjeku sudźene. Jeho nadobnosć je, zo je z Bohom zawjazany, to so člowjekej w Jezusu Khrystusu znowa dari.

24. To je to křesćijanske póselstwo zboža a zbóžnosće, kotrež člowjek wšěch časow a ludow trjeba. Jeničke zbožo člowjekow je w křižu a w horjestaću Jezusowym kruće założene.

25. Tuto póselstwo, kotrež jenak khutnje dźiwa na Boha, kajkiž je, a na člowjeka, kajkiž je, znjemóžnja, zo so materialismus a liberalismus po wokołopuću přez nabožinu zaso wróćitej.

26. Wěra do Khrystusa, kotraž so njewuskutkuje, njeje wo ludowej cyrkwi ničo hódna. Skutk wěry do Khrystusa je, zo rozsudnje wojuješ přećiwo wšemu złemu a zo su zmužiće rozsudźeny, służić a woprować.

27. Tohodla wukładuje ludowa cyrkej positivne křesćijanstwo (24. dypk partajineho programma) tak: wěra do Khrystusa, wumóženje přez Khrystusa, skutkowanje z Khrystusa.

28. Tuto němske křesćijanstwo je jenički podłožk, na kotrymž móžeja němscy člowjekojo też we wěrje přez jene přińć.

Tute thezy je sakska cyrkwina wyšnosć brunej sakskej synodze z tym prašenjom předpołožiła, hač wona tutym thezam přihłosuje a hač je zwólniwa, wuprajić, zo su wone wuraz jeje wuměnjenja a jeje wole, a so swjatočnje k nim wuznać.

Na tuto prašenje je bruna synoda jenohłósnje haj prajiła. Jeničcy sobustaw theologiskeje fakulty krajneje university, kotrehož su po § 8 wotr. 2 b cyrkwineje wustawy porjadni profesorojo tuteje fakulty wolili, njeje so při tutym wothłosowanju wobdźelili, nochcyjo ani haj ani ně prajić.

Tute thezy su měra a pućnik sakskeje cyrkwineje wyšnosće za jeje dźěło w zańdźenym a přichodnym času.

Wschelake ſ bliſka a daloka.

S noweho lěta 1934. Wotkhód ſtareho a ſaſtup noweho lěta a zyły ſapočzatk lěta 1934 — wſcho je było khutne, traſchaze! Tak hnydom ſtruchła powjeſcź ſe Sserbow do Sserbow, ſo wuczeŕ Kſcheſcźijan Kſchižan ſnjeſboži a wumrě! Se ßußodneje Cžěſkoßłowakſkeje, ſo tam ßmjercź ßej žada na 150 cžłowjekow — a tola njeběchmy hiſchcże ſ naſtróženja, ſ kotrymž naß naſtróži powjeſcź wo wjaz hacž 200 morwych w Franzowſkej! A ſaßo powodženja na wſchěch kónczinach Europy a ſemje, tak w Grichiſkej, w Amerizy, w Khinje — a telko morwych a telko ſniczeneho ſamóženja! A ſaßo powjeſcź wo ſnjeſboženych lětadłach a morjenych a ſpalenych cžłowjekach! A ſaßo! Tola njech je to doſcź! — A niczo wjazy? Tola a tola! My dyrbimy wjedźecź, ſo nowe lěto niz w mozy cžłowjekow. Wono je w mozy Božej! A ſ nim wſchitko, wſchitzy! To rěka: S Bohom dźi! Niz kroczałki bjes Boha a bjes wěrneje wěry do Boha! Modl ßo a dźi po Božej ſchcźeżzy! S Bohom cžiń ßwěru, ſchtoż ty cžiniſch maſch ſa ßebje, ſa ßwój dom, ßwój lud, ßwoju zyrkej!

Do Pruſkeje. Naſchi cžitarjo a naſche cžitarki w Pruſkej dóſtanu ſ dźenßniſchim cžißłom wobſchěrniſche woſjewjenje, kotrež bu po poruczenju ſa ſakſkich woßadnych pſchełożene a woſjewjene. Myßlimy ßebi, ſo tole też w Pruſkej kóždeho, kiž ma wutrobu ſa zyrkej a lud a ſa zyły cžaß, ſajimuje. My tola nětkle wſchitzy ßobudźěłamy ſa nowotwar luda, zyrkwje ſtata, — ſnajmjeńſcha my to dyrbjeli. Tohodla je dobre, ſo ſe wſchěm, ſchtoż tak pſches luda woßady dźe, ſeſnacź.

S **Budeſtez.** W naſchej woßadźe narodźi ßo w lěcźe 1933 88 dźěcźi (lěto prjedy 86) a to 45 hólzow a 43 holzow, 20 njemandźelſkich dźěcźi. Wěrowanjow bě 43 (42); pacźeŕſke dźěcźi, kiž ßu ßo bołmonczku konfirměrowałe, běchu 63 (59). Sso khowali ßu ßo 71 (79) woßobow, 10 dźěcźi, 24 mužſkich a 37 žónſkich. K Božemu blidu mějachu ßo 4606 (4479) woßobow, ſwonka Božeho doma ßwjecźachu 205 woßobow ßwjate wotkaſanje. Sběrki wunjeßechu 4050 hr., w tym ſa mißijonſtwo mjes póhanami 841,27 hr., ſa ſnutskowne mißijonſtwo 500 hr., ſa bibliſke towaŕſtwo 154,62 hr. atd. Bóh žohnuj tež we tutym nowym lěcźe Budeſcźanſku woßadu, kiž tak rady a bohacźe ſa twar Božeho kraleſtwa wopruje.

Do **Klukſcha** ſcźelechmy tydźenja ßłowa ßobuželenja a pſchecźa troſchta; do Klukſcha ßmy ſchli, ßobužarowacź ſ faraŕjez ßwójbu wo ßyna a bratra lubeho, droheho, a ßobu pſchewodźecź k rowu, ſchtož ſachodne tu woſta po młodym ßerbſkim wucžerju Kſcheſcźijanu Kſchižanu; do Klukſcha dźemy dźenßa hiſchcźe ras, ſtupicź k rowej tutoho młodeho ßerbſkeho prózowarja a wopomnicź jeho žiwjenje a ßwoje, jeho ßmjercź a ßwoju, a ſaſtupicź do faŕſkeho doma a ſ cźicha ruku ſtłóczicź tym, kiž tam žela tak hłuboko. W jich wulkej ſrudźbje je jim — kaž kóždemu ſprawnemu kſcheſcźijanej, — wěra do Sbóžnika jenicžki wěrny troſcht. Wołóženje je pak jim w cźežkich ſrudnych hodźinach był tamny 3. januara, na kotrymž ßo ſjewi telko luboſcźe a dźakownoſcźe, telko ßobuželenja a cźeſcźowanja. Sserbſki lud žarowaſche wo ßwojeho ßwěrneho ßyna. Ssyły to wobßwědczichu a ßłowa a hrona ſ mnoho ertow, a wěnzy a ßylſy. S jenym ſ tych ßłowow a wuſnacźow pſchi rowje dźěli ßo žarujo a ßo dźakujo tež naſche łopjenko wot njeboczicžkeho, ſtrowjo zyły farſki dom Kſchižanez: „Wojowaŕ ſłoži brónje, dźěłacźeŕ ſ njewuſtawazej pilnoſcźu je ßo podał na wěcžny wotpocžink. Sserb ſ horjazej ßo wutrobu je naß wopuſchcźił. Žaruj ßerbſki ludo, pſchetož jedyn ſ twojich najlěpſchich ßynow cźi wumrě. Scźěhuj ßerbſki ludo, ßerbſka młodźina jeho ſkutki a pomhaj ßobu ſawrjecź ranu, kiž je ßo do rjadow ßerbſkich prózowarjow ſdrěła."

S **Barta.** Naſche žonjaze tow. ſměje w tutym lěcźe ßwoje 20lětne wobſtacźe ßwjecźicź. Tohodla bě prěnja měßacžna ſhromadźiſna wuhotowana k ßwjedźeńſkemu dopomnjecźu. Pſchedßydka, prinzeßna ſe Lippe powitaſche wſchitkich, kiž běchu w nimale doſpołnej liczbje pſchiſchłe, a wuprajeſche wjele ſboža k nowemu lětu. Na 103. pſalm ßo ſłožujo mějeſche woßadny duchowny ßwoju narěcź. Wſchelake knjenje ſawjeßelichu pſchitomnych ſ rjannymi ſpěwami, kotrež kantor Běmaŕ na klavěrje pſchewodźeſche. Wokſchewjaze běchu ßłowa ſałožerki a prěnjeje pſchedßydki, knjenje Matekoweje, prjedawſcheje fararki, wo prěnich lětach naſcheho towaŕſtwa. Kak pilnje ßu tehdom dźěłałe ſa wojakow, a ſ tym ſa Wótzny kraj. Kak wjele nohajzow, rukajzow, lapow ſa nohi, poßleſchcźow, wodźewkow ßu dźěłali, kak wjele darow ſa lazarety ſběrali a wotedali, hobrſke cźißła ßmy ßłyſcheli a widźichmy wulki wužitk tajkeho dobroczinſkeho ſpomožeŕſkeho towaŕſtwa. Potom ßo prjódkcźitaſche liſt druheje pſchedßydki wo ſkutkowanju we jejnym cźaßu a ſkónczńje rosprawjeſche nětcźiſcha pſchedßydka, kotraž nětko hižom 5 lět towaŕſtwo wodźi, wo dźenßniſchim wulkim dźěle towaŕſtwa, wo ſdźerženju ßotrownje, kiž wulke wopory žada. Po pſcheſtawzy rěcźeſche knjeźna ſ Noſtitz wo nadawkach žónſkich towaŕſtwow něhdy a nětk, kaž woßebje wo tym, ſo žónſke towaŕſtwo a NS-žónſki ſwjaſk, kóždy ßwoje woßebite ſaměry ma. Kraßna ſhromadźiſna ßo ſkónczi ſe ſhromadźenej modlitwu. — Woßada njemóže doſcź dźakomna **być**, ſo ma tajke žiwe žónſke towaŕſtwo. Bóh chzył jo ſwarnowacź!

S **Minakała.** W naſchej woßadźe narodźi ßo w ſańdźenym lěcźe 27 dźěcźi, to je 4 mjenje, hacž lěto prjedy. Mjes tymi nowonarodźenymi dźěcźimi běſche 16 hólzow a 11 holzow. 1 dźěczo běſche njemandźelſke, 3 hólzy běchu morwonarodźene. — Wukſchcźenych bu w naſchim Božim domje 20 dźěcźi, a to 11 hólzow a 9 holzow. — Wſchě dźěcźi, kiž běchu ßwj. kſchcźenizu doſtałe, ßu žiwe woſtałe. Tež hewak njeje žane dźěczo w ſańdźenym lěcźe wumrěło. — Wěrowanjow běſche 28, to je 14 wjazy hacž lěto prjedy. 1932 běſche 14 wěrowanjow — potajkim ßmy lońſche lěto hiſchcźe ras tak wjele měli. — Pſchipowědało je ßo 40 porow, to je 16 wjazy, hacž lěto prjedy. — Sswój kſchcźeńſki ßlub je w ßwj. konfirmaziji wobnowiło 27 dźěcźi, 12 wjazy, hacž lěto prjedy. Mjes nimi běſche 15 hólzow a 12 holzow. 1932 běſche 11 holzow a 4 hólzy — potajkim je ßo lońſche lěto 11 hólzow a 1 holza wjazy konfirměrowało. — Wumrěło je w ſańdźenym lěcźe we naſchej woßadźe 17 woßobow, to je 6 mjenje, hacž lěto prjedy. S tym, ſo ſtaj ßo 1 katolſki muž a 1 katolſka žona na naſchim pohrjebniſchczu khowałoj, je hromadźe 19 khowanjow było. — Mjes tymi ſemrětymi běchu: 2 wudowzaj, 2 wudowje, 1 muž, kiž běſche dźěleny wot ßwojeje žony žiwy, 5 ženjenych mužow, 4 ženjene žony, 3 morwonarodźene dźěcźi. Dwě katolſkej woßobje, kotrejž ſtej ßo na naſchim pohrjebniſchczu khowałej, běſchtej mandźelſkej, kotrejž ſtej krótki cźaß ſa ßobu wumrělej. — Najſtarſcha woßoba mjes ſemrětymi běſche wumjeńkaŕ Handrij Kłótka ſ Hatka, kotryž je w ſtarobje 80 lět 2 měß. a 28 dnjow wumrěł. — K Božemu blidu běſche hromadźe 1628 woßobow, to je 115 wjazy, hacž lěto prjedy. Na ßerbſkej ſpowědźi běſche 1002, na němſkej 626 woßobow. Na ßerbſkej ſpowědźi běſche 18 mužow a 1 žona, na němſkej 45 mužow a 51 žonow wjazy, hacž lěto prjedy. — Domach woprawjenych a tych, kiž ßu pſchi domjazych Božich ßłužbach ke ſpowědźi ſchli, běſche hromadźe 112 woßobow, 23 mužow a 89 žonow. — Hromadźe běſche k Božemu blidu 724 mužow a 904 žonow, to je 63 mužow a 52 žonow wjazy, hacž lěto prjedy. — Do zyrkwje ſaßo ſaſtupiło je w ſańdźenym lěcźe hromadźe 6 woßobow: 5 mužow a 1 žona, wſchitzy ſ Khróſta a ſ Adolfſkeje Hěty. — Pſchi kolektach je ßo naſběrało 162,60 hr., to je 13,15 hr. mjenje, hacž lěto prjedy. Wunoſchk kolektow ſa Boži dom běſche 122,25 hr., 2,25 hr. wjazy hacž 1932. Do Mißionſkeho kaſchcźika a wot cźitarjow Mißionſkeho Poßoła je ßo woprowało 80,50 hr., 30,50 hr. wjazy hacž lěto prjedy. Wſcho hromadźe je ßo w ſańdźenym lěcźe naſběrało 365,35 hr., to je 19,60 hr. wjazy, hacž lěto prjedy. — Bóh Knjes žohnuj dale naſchu lubu woßadu a daj jej roſcź a pſchiběracź na tym, kiž naſcha hłowa je, na Jeſom Khryſtußu!

Na pucź.

Schto je mi zyrkej a woßada a ſchto ßym ja jimaj a we nimaj?

Liſtowanje: Sa 3. po Epiph. W . . . ž w H. — Sa Sept. R . . . cž w B. —

„Bibliſki pucźnik" ſa lěto 1934 cźaka na Sserbow, ſo by ſ nimi ſchoł pſches lěto 1934. Wono je tajke, ſo trjebamy „Bibliſkeho pucźnika". — Seſtajak je jón tež lětßa k. faraŕ Rencź-Bartſki.

Samoltwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a naklad Sdmolerjez knihicźiſchcźerńje a knihatńje, ſop. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pf.

Čisło 3

Pomhaj Bóh!

Létnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 21. januara 1934 Bautzen

3. njedźela po Tśjoch kralach.

Scźenje ßwj. Jana 1, 45—51.

Tak husto hacź ßo w Božim domje shromadźujemy, trojake staranje ßobu pschinjeßemy, staranje wo ßwój lud, wo ßwoju zyrkej a wo ßwoje žiwjenje.

„Schto móže s Nazaretha dobreho pschińcź?“ tak Nathanael dźesche, a hdyž měješe tež pschicžinu sa tajke praschenje, dyrbješe pak tola spósnacź, so my cžlowjekojo njemóžemy pucże twaricź, po kotrychž Bóh k cžlowjekam pschińdźe. Runje w sazpiwanym Nazarethu je po Božej woli Messias dorostł. Tohodla dyrbimy, hladajo na pschichod ßwojeho luda, dobreje nadźije bycź: Hdźež Bóh s ludom po jenym pucźu wottyknjeny kónz njedozpije, tam po druhim pucźu pyta, so ßo dopjelni: „Na tych, kiž bydla w cžěmnym kraju, ßwěcźi ßo jaßnje.“ Njech lud na Boże wjedźenje kedźbuje, potom pósnaje wón ßwětko Božich pucźow a da Bohu cžesć.

Też hladajo na zyrkej, cžežke praschenja psched nami steja. Wschitko tajke praschenje ma ßwoje prawo, ale skónczńje je sa zyrkej jenož jene nusne: „Sstužba Filipa s póselstwom: „Pój k Jesußej!“ So w shromadźisnje wěrjazych jedyn druheho sa ruku wosmje a ke Khrystußej wjedźe, so by ßłowo wot Khrystußa žiwe było, to je to jene, schtož je nusne!

To wschak je jenož móžno, hdyž ßmy ßami kraßnosć ßwojeho Boha w Khrystußu Jesußu pósnali. So bychmy pak Božu kraßnosć widźeli, k tomu trjebamy cźichе hodźiny.

Hdyž njedyrbi we wschěm, schtož nětko wonkach ßo stanje, nascha dusha wumrěcź, trjebamy žohnowanje cźichich hodźinow. Pola wulkeho luda wěso niczo njepłacźa, ßu, kaž praja, shubjene hodźiny. Ně, cžim bóle nasche žiwjenje dźěło je w sjawnosczi, cžim bóle dusha pokoja a wodychnjenja trjeba. Potom je w naschim žiwjenju něschto, schtož budźe hakle wěcźnosc sjewicź, hewak mamy, kaž Jesuß praji, ßwoje myto precź.

W cźichej hodźinje s Bohom je Nathanael wjele shonił. Tamna hodźina, hdyž běsche pod figowzom, běsche sa njeho hižo pucź k Jesußej. Prjedy hacź Jesußa setka, běsche wón se ßwojim Bohom ßam, a hdyž běsche sa njeho tehdy hischcże wschitko cžěmne, dusha ßebi po ßwětle žadasche, a póselstwo Filippa jemu ßwětło pschinjeße.

Dźenża njemóžemy Jesuża namakacź, khiba so jeho pytamy w jeho ßłowje. Kak dyrbja wěricź, hdyž njeßłyscha! Boże ßłowo ßłyschecź a cžitacź je pucź, so bychmy kraßnosć toho Knjesa widźeli. Hdyž je Jesuß w Nowym sakonju ßrjedźischcźo, rózkny kamjeń, je Jesuß pak runje hladajo na stary Sakoń praji: „Pytajcże, wobhońcże ßo w pißmje, pschetoż wono je, kiž wo mni ßwědcźi!“ A sa naß płacźi to, schtoż je Jesuß praji. Stary Sakoń wostanje Boże ßłowo sa naß!

Prěnje, schtoż Nathanael pschi Jesußu shoni, bě to: Jesuß cžłowjeske wutroby snaje. Tomu drje ßo dźiwasche, ale jako bě shonił, so bě Jesuß w jeho wutrobje cžitał, wón ßwojeho Sbóžnika namaka. Tón Knjes, w kotrehož bliskosczi ßo cžłowjekojo na ßwoje hrěchi dopomnichu, cžini jich też hnadneho Boha wěstych a wodawa jim hrěchi. Cžehńmy dale s Jesußom! Wón wschudźom a na kóžde waschnje hubjenym kraßnje pomha, s nimi cžerpi a jich nusu skónczi. Njech Knjesowa kraßnosć do nascheho žiwjenja nuts ßwěcźi, so bychmy ju dźeń wote dnja pschezo lěpje shonili a jónu wróczo hladajo na ßwoje žiwjenje wusnali: „Widźichmy jeho kraßnosć!“

Hamjeń. W.

W nowym lěcźe.

Twań o moja duſcha, twań na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
O Božo Ty, naſch Knjes wěcźnje ßy!
Tebi cźeſcź wſchu damy, Ty nam pomhał ßy!
Ty dobroh' wjele nam cźinił ßy,
Wumohł naß ßy ſ hele , budź khwaleny!

Twań o moja duſcha, twań na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
W Boſy jeno wěcźna radoſcź je,
Bože ßwjate mjeno woſtań ßwjecźene!
Trojeniczkeho ßo dźerźimy,
Wótza njebjeſkeho my dźěcźi ßmy!

Twań o moja duſcha, twań na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Hlaj ßłónzo hnady nam k njebjeßam
Hiſchcźe ßwěcźi tudy na pucź zuſbnikam.
Wſchehomóznemu ßo dowěrmy!
Knjeſej najwyſchſchemu cźeſcź dawajmy!

Twań o moja duſcha, twań na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Zuſobnizy my na ßwěcźe ßmy,
K Bohu dom pſchińcź wſchitzy ßebi żadamy;
Wěrjaza duſcha ma Sbóżnika!
Boži raj jej ßłuſcha pſches Jeſußa!

Twań o moja duſcha, twań na Boha,
Wěra Jemu ßłuſcha, pomoz ſa wſchěch ma.
Rucźe pominje ßo ſeńſki běh —
Skórźba wſchitka ſhinje, — naſch měr Jeſuß je!
Hdyż kónz ma żałoſcź, ſtyſk, nuſa wſcha,
Pſchińdźe wěcźna radoſcź! Bóh khwalbu ma!

J. W.

Nowe lěto — nowe ßlubjenja — nowe ſapoczatki.

Pod tutym napißmom ſtajichmy tu 7. januara 3. kaſń a ßlubichmy, ſo chzemy ju dopjelnicź, a ſapoczachmy tak we naſchim ludu wobnowjecź něſchto, ſchtoż je nuſne wobnowicź: njedźelu ßwjecźicź. Handrij Sejleŕ nam ſa to ßłowczko ßobu da.

Dźenßa je 3. njedźela lěta. Sswědczi jena każ druha ſ tutych tſjoch ſa to, ſo ßmy ßwoje ßlubjenje dopjelnili, ſo mějeſche ſapoczatk też pokracźowanje, haj poſtup? Ssmy njedźelu ßwjecźili we ßwojim domje a Božim domje wěrnje a prawje a doſtojnje? — —

Dźenßa nětko dalſcheho! Njemóżemy a njechamy ßo ſ jenym ſpokojicź. Chzemy tola ßwěru wukonjecź prawa a pſchißłuſchnoſcźe, kotreż mamy! Chzemy ßłużicź Bohu a wótznemu krajej najlěpje! S cźim to?

Dozyła ſ tym, ſo kſcheſcźijenjo ßmy, — a tohodla też modlerjo! Modlerjo! Sso modlicź po kſcheſcźijanſku rěka: Wutroba wěrjazeho kſcheſcźijana rěcźi ſ njebjeſkim Wótzom — a rěcźi tak każ lube dźěcźo tu ſ lubym nanom rěcźi.

Schtó chzył prěcź, ſo ßu tu ßlubjenja a ſapoczatki nuſne? Abo je w twojim domje wſchědnje modlitwa, domjaza nutrnoſcź? Spěwaſch rano ßwoju modlitwu? Spěwaſch ju wjecźor? Spěwaſch ju ſe ßwojimi lubymi, ſe ßwojim domom?

Kſcheſcźijanſki dom njeje bjes modlitwy żadyn jenicźki dźeń! Kſcheſcźijan ßo modli kóżdy dźeń! Handrij Sejleŕ je nam ſpěwał, kak a ſo kſcheſcźijan niz jeno rano a wjecźor ſpěwa modlitwu, ale też wob dźeń, a je mjes druhim nam prajił:

„A tyßaz ertow w haju,
Na wodach, na poli
Cźeſcź Bożu ſaſpěwaju
We nowej radoſcźi.

Też cźlowjek nětko ſtawa
A ßwój hłóß poſběha,
Dźak, wjerſchny, Tebi dawa
So nowu hnadu ma."

A ſaßo wob dźeń:

„Sso mjerwi ſemja wubudźena,
Dźeń wſchitkim dźěło pſchikaże,
A ſcźerpny, k cźeſcźi Bożoh' mjena,
Na ßwoju prózu cźlowjek dźe.

O Knjeże, rjekńe, pomhaj nětko,
Skhil ke mni hnadne wobliczo,
Ja ßłaby poruczam Cźi wſchitko,
Njech by ßo derje radźiło."

A wjecźor:

„Sswój dom a ſachod ßłónzo ſnaje,
Dźeń haſcha ſ mucźnym ßwjatokom,
Cźeſcź Bożu ſynczo muſchka hraje
A cźlowjek khwali ſ kěrluſchom."

Abo ſchto chzemy my cźlowjekojo hewak a dozyła, kiž „ßmy w cźaßu", kiž „my pak nimamy cźaß", hiſchcźe mjenje „knjeźimy my na cźaßu"? My ßmy tola ſe Sejlerjom jeneje myßle, hdyż wón ſpěwa:

„Dokelž jeno ßmy tu duzy,
Niczo też njej naſche tu,
Tuž ßo porucź Božej ruzy
S wěrypołnej myßliczku!"

A tohodla ßmy cźinjerjo mjena a ßłowa: „kſcheſcźijan, kſcheſcźijanka" a hrónczka:

„Modl ßo a dźi po Božej ſchcźeżzy,
Cźiń ßwěru, ſchtoż ty cźinicź maſch!"

Hody po hodźoch.

ßwjecźeſche ßerbſke towaŕſtwo „Cźornobóh" w Drjeźdźanach ßobotu Tſjoch kralow pod pyſchnym ßwětłym hodownym ſchtomom. Pyſchne, w narodnej draſcźe běchu ßobuſtawki a dźěcźi, woßebje pyſchne běchu małe holcźki w licźkatych kapiczkach. Każ pěkne żiwe klanki ßo wone hibachu. Pſchedßyda knjes Pětr Kowaŕ pſchitomnych lubje witaſche. Spěwachmy ſhromadnje ſpěw „Cźicha nóz, ßwjata nóz", kóżdy po ßwojim jaſyku, Serbja ßerbſzy, Němzy němſzy, a běchmy tak rjenje ſjednocźeni. — Se ſawodom bě wuſtup na jewiſchcźu. 8lětna

ßerbſka holczka, Elſa Schuſterez ſ Banez pola Drježdžan, wukupi a pſchednjeße ſ jaßnym dobrym wuraſom: „Boža nóz“.

Běſche hłuboko do nozy a tołſta cźma.
Sswjata knježeſche cźiſchina,
A ludźo we komorkach ſpachu.
Też na paſtwach we Bethlehemje
Spachu krowy a wowcžiczki;
Sswěrni paſtyrjo ſtražowachu.
A hlej, jaßnoſcź paſtyrjow wobßwětli.
„Sso njebojcźe!“ jich jandźel poſtrowi,
„Wulke wjeßele budź wſchudźe!
Tu nóz ſtaj jandźelkaj pſchinjeßłoj
Ssynka wam ſ njebjeß na rukomaj
Do Bethlehema do hródźe,
Staj położiłoj jeho łahodnje
Do klina młodeje macźerje.
Dźicźe tam a pohlejcźe!
Tón ßynk wſchěch ludźi Sbóžnik je,
Spinka cźiſchinko we žłobje na ßynje,
To wſchěm ludźom powědajcźe!“ —
A w mróczelach ſpěw rjenje klinczeſche,
So wſchitka wokolnoſcź brinczeſche:
„Haleluja, haleluja,
Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi,
Słoty měr budź na ſemi!“ —
A jeniczka hwězka ßo ſybola. —

Bohaty pſchikleſk ju mytowaſche. Dźěcźi hrajachu hodownu hru a tuta ßo też ſpodobaſche. A nětko pſchińdźe ßerbſki „Rumpodich“, kiž wſchitke dźěcźi bohacźe wobdari. Doroſcźenym pak ſapißowař k. Arnoſcht Lakař ſajimnje pſchednoſchowaſche „Wo ßwěrnoſcźi Sserbow k ſtatej a knježeŕſtwu, woßebje k ßerbſkemu“. Wón dźěſche wróczo do 16. lětſtotka a powědaſche, kak bě kurwjeŕch Jan Jurij II. ſpěchowař ßerbſkeho nabožeńſkeho pißmowſtwa, khwaleſche ßerbſkeho dragunarja Pětra Böhmera, kiž bě 1799 pola Wetzlara Franzowſam kanonu wſak. Sa tule ſmužitoſcź bu jeho wobras na ſchalku molowany ſa kralowſki dwór; poſdźiſcho bě ſchalka we wſchelakich muſejach, ſkónczńje je ßo ſhubiła. Ssamo Franzowſojo ßu jedyn ßerbſki polk „Sserbſkich mjaßorubarjow“ mjenowali. Sserbaj běſchtaj też wojakaj, kotrajž na Düppelſke naßypy měch pólvra njeßeſchtaj a pódla žiwjenje ſhubiſchtaj. W revoluziji 1848/49 kwala ſakſke wojeŕſke ſtawiſny woßebje ßerbſkich wojakow ßwěrnoſcź. Haj, Sserbja dźělachu ſbožo a njeſbožo ſe ßwojim kralom, to powědaju nam też wſchelake ßerbſke, ke kralej wotpóßłane deputazije pod wjedniſtwom wótczinzow Jmiſcha, Jakuba, Kucźanka atd. Sſchachmy, kak je ßebi kral Albert Sserbow ważił. Je jich rěcź nawuknył. Prynzojo ßu ßebi ſe ßerbſkimi klankami hrali a ßu ßerbſkeho wucźerja měli. W lěcźe 1863 je kral Jan a 1905 poßledni kral Bjedrich Auguſt III. Sserbow wopytał. To bě mnoho ſajimaweho a cźeſcźowazeho ſa Sserbow. Hordźicź móžemy ßo na naſchich wótzow. Móžno njeje, wſchě te drobnoſtki tudy wopißacź.

Też dźenßniſchi Sserbja ßwěru ſa ßwojim wjednikom Hitlerom ſteja. To praji nam pěßeń, kiž je knjes Jurij Schewcźik-Komorowſki na Domowinſkej ſhromadźiſnje pſchednjeßł. Bohaty pſchikleſk też tu pſchednoſchowarja mytowaſche.

Woßebje naß wulzy knježa ſ jich wopytom poczeſcźichu. Tak běſche jeho kral. wyßok. markhrabja Bjedrich Chriſtian ßwojeho ſaſtupnika knjeſa generala O'Byrna póßłał. Dale bě pſchitomny k. generalny wyſchſchi lěkař dr. Hopf. Tutón cźeſtny wopyt nam pokaſa, ſo ßebi kralowſka ßwójba hiſchcźe dźenża Sserbow wulzy waži, ſchtož też ſe ßłowow gen. O'Byrna ßłyſchachmy. Pěſkowy muž mjes tym pſchińdźe a dźěcźom pěſk do wóczkow mjetaſche. Tuž dyrbjachu cźeknycź. W nozy drje ßu potom wo ßerbſkim rumpodichu ßonili. L.

„Póhanſke“.

Kak jara mamy my kſcheſcźijenjo bycź, zyli, wěrni kſcheſcźijenjo bycź, a kak jara ma kóždy na ßwojim městnje kſcheſcźijan bycź, wo tym ßo cźi jaßni, hdyž ßłyſchiſch: Cźi wokoło profeßora Bergmanna-Lipſcźanſkeho a cźi wokoło dr. Krauſy, kotryž měješche tamny roshorjazy pſchednoſchk w Barlinje, ßu ßwojemu nabožnemu wucźenju a ſkutkowanju to mjeno „póhanſke“ pſchißwojili. Woni wuhotuja pſchednoſchki, kotrež jednaja wo „póhanſko-nabožnym hibanju naſcheho cźaßa“. Prof. Bergmann ßam budźe rěcźecź wo „póhanſkej nabožinje“. W debattach budźa, kaž ßo woſjewja, „ſnacźi theologojo a ſaſtupjerjo Němſkich kſcheſcźijanow“ rěcźecź. —

Połnoózno-germanſke hibanje ßo potajkim bóle a bóle hiba. Schtóž ßo też hibacź dyrbi, ßmy my kſcheſcźijenjo. My kſcheſcźijenjo, to njerěka: duchowni, ně to rěka: my wſchitzy, kiž my chzemy kſcheſcźijenjo bycź, my wſchitzy, kiž my wěrimy a wuſnawamy, ſo ßo w Jeſußu Khryſtußu nam Bóh, tón jedyn jeniczki Bóh ſjewi, my wſchitzy, kiž my wuſnawamy a wobßwědczachmy: „Ja ſamóžu wſchitko pſches toho, kiž mje mózneho cźini, pſches Khryſtußa!“ My wſchitzy dyrbimy ßo hibacź, t. r. wſchudźom, hdźež ßmy, ßwědczicź wo ßwojej wěrje a ſa ßwoju ßwěru ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zyłym žiwjenjom a ſadźerženjom.

A kaž Boži dom, tak dyrbi ßwójbny dom to městno bycź, na kotrymž ßo haji a na kotrymž ßo hori luboſcź ke Khryſtußej. A kaž duchowny tak ma kóždy kſcheſcźijan bycź pſchipowědaŕ a ßwědk wěry do Khryſtußa a ma ſtacź w ßłužbje Khryſtußa, mjes wſchěmi pak niz najpoßleſy, ale w prěnim rynku kſcheſcźijanſka macź a mandźelſka. A tak njewoła po prawom nětkle wjedniſtwo evangelſkich žonow evangelſke mandźelſke do „kſcheſcźijanſkeje žónſkeje ßłužby“, ale zyły wulki cźaß, kotryž je Bóh naſchemu krajej a tak nam ſpožcził. Wón chze naß nětko też wulkich namakacź, wulkich we ßwěrnym dopjelnjenju a wukonjenju wſchěch nadawkow a pſchißłuſchnoſcźow a runje tak we wobßwědczenju wěrneje dźakownoſcźe.

Tu chze ſtaro-germanſke póhanſtwo, njech też ſnowa wobnowjene, nowe mozy nabycź a nam wutorhnycź kſchižnu khorhoj a tak to ſnamjo dobycźa, haj to dobycźe! A ſaßo wot dawna ßem tu telko liwkoſcźe w tym, ſchtož kſcheſcźijanſka wěra a nabožina, ſo je ſtrach, ſo ßo w njej hiſchcźe wjazy tepi hacž ßo hižo je tepiło! A ſaßo tu ßmy my, my kſcheſcźijenjo, a ſ nami naſche kſcheſcźijanſke ßwójby a woßady! So tu my ßmy, to dyrbja widźecź, pytnycź, cźi jeni kaž cźi druſy, to dyrbi pytnycź a ſacžucź zyły wótzny kraj, ſacžuwajo móz žiweje wěry, kiž w naß ſkutkuje a pſches naß ſa ſbožo luda a kraja.

Zyrkej a ſtat.

Do woßadow. We wſchelakich woßadach poſkicźachu wokołonoſcherjo cźaßopiß: „Der Glaubensweg“. Tutón njeje žane zyrkwinſke łopjeno, ale je łopjeno hibanja, kiž ßo mjenuje „Glaubensbewegung Elim“. — Skaſajmy ßebi wſchitzy ßwoje łopjeno. Evangelſkich Sserbow njedźelnik je naſche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ a naſch měßacžnik „Mißijonſki Poßoł“.

S tutymaj twarimy mjes ßobu Boże kraleſtwo, hajimy ſwiſki naſchich woßadow, ſtutkujemy ßobu ſa naſche Eserbſtwo. To jene kaž to druhe, kaž to tſecźe je naſch nadawk, naſcha pſchißłuſchnoſcź.

Se Sakſkeje do Sakſkeje a do wſchěch kónczin. Sakſki miniſterij je nimo wukaſa, kak maſch khorhoj cźeſcźicź, wudało ſcźěhowazy wukas: So by ßo też ſwonkownje a widomnje wobßwědczyło, ſo ßu wſchě ſtawy luda w žiwjenju a w ßmjerczi mjes ßobu ſwjaſane, maſch wſchě pſchewodźenja na ſjawnych pucźach ſ němſkim poſtrowom ſtrowicź, hdyž ßo kaſchcź bliži.

W Barlinje naſta prěnja židowſko-kſcheſcźijanſka woßada. Wona ma tam ßwoje ßrjedźiſchcźo na Oranienburgſkej drózy.

W Stuttgarcźe ßu ſałožili woßebite ſjednoczeńſtwo, kotreż chze ßo wo to ſtaracź, ſo bychu wſchě ßwójby Swjate Pißmo měli — a cźitali. Haj: a cźitali. Hižo, ſo ßo tajke ſjednoczeńſtwo móżeſche a dyrbjeſche ſałožicź, je hórka wobſkórżba. Ssy ty też ßobu wobſkorżeny?

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Khwacźiz.** W naſchim Božim domje wukſchcźi ßo 35 (32) dźěcźi, a to 16 hólcźkow a 19 holcźkow, 33 kónz lěta 1932 abo w lěcźe 1933 narodźenych a dwě dźěſcźi ſ prjedawſcheju lětow, 30 mandźelſkich a 5 njemandźelſkich. — Paczeŕſkich dźěcźi, kiž ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowichu, bě 28 (17). — Wěrowanjow bě 30 (11), mjes nimi 5 ſ prjedawſchich lět. — Pohrjebow běſche 21 (18). Najſtarſcha wumrě Marja Madlena ſwud. Wocźina rodź. Brankez ſ Wulkeje Dubrawy, dożpěwſchi 90 lět 8 měßazow 11 dnjow. 4 ſemrěcźi běchu w lětach 80—90, 5 ſemrětnych w lětach 70—80, 5 w lětach 60—70, 2 w lětach 50—60, jena w 20 lětach a 3 dźěcźi, mjes nimi dwě, kiž poł hodźiny po narodźe wumrěſchtej. — Spowědnych je ßo naliczyło 1059 (1056), mjes nimi 437 mužow a 622 žonow, 1029 w zyrkwi k Božemu blidu pobuchu a 30, kiž ßu khori a braſchni, doma Boże wotkaſanje wužiwachu. Liczby w ſpinkach poczahuja ßo na lěto 1932. — Kolekty wunjeßechu hromadźe 453,17 hr. Druhe dary, kaž móſchniczka, ſchkliczki, mißijonſke dary atd. 466,51 hr. Domjaza ſběrka ſa ſnutskowne mißijonſtwo wunjeße 82,91 hr. Wſcho hromadźe 1002,59 hr. (111,24 hr. wjazy hacž lěto prjedy). Spomnicź ma ßo tu też na wſchelake druhe, ſ kotrehož luboſcź k Božemu domej ſpóſnawamy, na dobrowólny zyrkwinſki dawk, na wulkej bożodźěſcźowaj ſchtomaj, na zyrkwinſku khorhoj, na wołtarne ßwězy, na kwětki ſa woltaŕ, na darmotne fóry ſa zyrkej, na dźěło pſchi wurjedźenju naměſtnow a ſchcźežkow atd.

S **Porſchiz.** W Porſchiſkej woßadźe narodźi ßo 41 dźěcźi (24 wjazy hacž 1932), 22 hólzow a 19 holzow, 11 dźěcźi běſche njemandźelſkich, 1 hólz běſche morwonarodźeny, 3 dźěcźi ßu ſaßo wumrěłe. Pſched 100 lětami narodźi ßo 43 dźěcźi. Pſchipowědało je ßo 20 porow (5 mjenje hacž 1932), w Porſchizach ßo 11 porow ſwěrowa (4 mjenje hacž 1932). Pſched 100 lětami běſche jich 19 pſchipowědanjow a 9 wěrowanjow. Konfirměrowanych běſche jich 20 dźěcźi (10 wjazy hacž 1932), 9 hólzow, 11 holzow, 17 ßerbſzy a 3 němſzy. Wumrěło je 26 woßobow (11 wjazy hacž 1932), mjes nimi 6 mandźelſkich, 4 mandźelſke, 4 wudowzy, 4 wudowy, 4 nježenjene woßoby a 4 dźěcźi do 6 lět. 4 woßoby běchu pſches 80 lět ſtare, 7 pſches 70 lět, 3 pſches 60 lět, 3 pſches 50 lět; najſtarſcha woßoba běſche knjes Schworza w Boſchezach, mjenujzy 89 lět ſtary. Pſched 100 lětami tu wumrě 35 woßobow. Sswjate Boże wotkaſanje je wužiwało 1824 woßobow (31 mjenje hacž 1932), 816 mužow a 1003 žonow; na ßerbſkim 1371 a na němſkim 453, woprajenjow běſche 53. W kollektach je ßo naſběrało 1823,13 hr. (79,73 wjazy hacž lěto prjedy; wyſche teho ßo ſa mißionſtwo naſběra 303,81 hr.

S **Budyſchinka.** W naſchej woßadźe narodźi ßo 9 dźěcźi (2 wjazy hacž 1932), 3 hólzy, 6 holzow, 1 hólz bě morwonarodźeny a 2 njemandźelſkej. Pſchipowěda ßo 6 porow (1 mjenje hacž 1932), 3 pory ßo ſwěrowachu. Wumrěło je 9 woßobow (3 wjazy hacž 1932), 2 do 10 lět, 1 do 30, 2 do 80 a 3 do 90 lět. Najſtarſcha woßoba běſche 87 lět ſtara. Konfirměrowało je ßo 1 hólz a 1 holza. Spowědnych běſche 471 woßobow (11 wjazy hacž 1932), 343 ßerbſkich a 128 němſkich, woprajenjow běſche jich 14. W kolektach je ßo 227,20 hr. naſběrało.

S **Wjeleczina.** W lěcźe 1933 narodźi ßo we Wjeleczinje 53 dźěcźi, 31 hólzow a 22 holzow. Schtyri ßo morwe narodźichu. Lěto prjedy bě liczba narodow wo 3 mjeńſcha. — Pſchipowědanjow bě 54, wěrowanjow 49; to je wo 27 wěrowanjow wjazy hacž 1932. — Semrěło je w naſchej woßadźe 43; khowanjow ßmy měli 51; mjes tutymi bě 31 mužſkich a 22 žońſkich; wumrěło je jich tak wo 1 wjazy a khowało ßo wo 2 wjazy hacž lěto prjedy. Mjes nimi bě najſtarſcha woßoba Hana Sofija Schönez ſ Tutewalde, wona dożpě 85 lět 10 měßazow 20 dnjow. — Sswjate wotkaſanje wuži 2275, mjes nimi 39 paczeŕſkich dźěcźi a 60, kiž doma ßwjeczachu. Mužſkich bě 929 a žońſkich 1346. To je 6 ſpowědnych wjazy hacž w lěcźe 1932. — Do zyrkwje bu ſnowa pſchijatych 16 woßobow.

S **Hucźiny.** Duſchow: 987. Cźitarjow Mißionſkeho Póßła: 16. Narodow: 18. Paczeŕſke dźěcźi: 17. Wěrowanjow: 7. Pſchipowjedało je ßo: 13. Semrětnych: 13. Spowědnych: 569. Woprawjenjow: 18. Sběrali ßmy: Kolekty: 311,10 hr., ſa ſnutskowne mißionſtwo: 76,50 hr., w kaſchcźikach ſa ſwonkowne mißionſtwo: 55 hr., w kaſchcźikach ſa zyrkej: 57 hriwnow.

S **Rakez.** Sańdźene lěto narodźi ßo w naſchej woßadźe 49 dźěcźi (w lěcźe 1932: 54), mjes nimi 7 (7) njemandźelſkich dźěcźi. 37 (28) woßobow wumrě. Do mandźelſtwa ſtupi 23 (21) porow. K Božemu blidu pobu 2383 woßobow (w lěcźe 1932: 2580). Konfirměrowaſche ßo 19 dźěcźi, 9 hólzow a 10 holzow (1932: 40 dźěcźi, 23 hólzow a 17 holzow).

S **Hbjelſka.** W naſchej woßadźe, kotraž wobßahuje Hbjelſk, Borſchtku, Subornizu, Jěrchezy a Hornje Brußy, wumrěchu ſańdźene lěto 18 woßobow, 5 muži, 10 žonow a tſi dźěcźi (1932: 7). Narodźiło je ßo 17 dźěcźi. 10 hólzow a 7 holzow (19). Swěrowa ßo 13 porow (6). Spowědnych běſche 550 (480 Němzow, 70 Serbow), 244 muži a 306 žonow. Paczeŕſkich dźěcźi běſche 7, 4 hólzy a tſi holzy.

Na pucź.

Njebudź duzy po pucźu ßebi ženje na pucźu!

Liſtowanje: Sa Setp.: R..cź w B. — Sa Sex.: R..a w B. — Knjeni L. w D.: Doſtach. Sso dźakuju. Proſchu wo dalſche ßobudźěło. Redaktor.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſſitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pj.

Čišło 4

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 28. januara 1934 Bautzen

Njedźela Septuagesima.

1. Kor. 9, 24—27.

„Mój kšcheszćijano, sa mnu dźi,
dźi sa mnu, Khrystuß rjeknje“,

tak spěwa pobožna woßada w Božim domje, tak ßo modli jenotliwy doma w ßwojej jstwiczzy. Sa Jesußom khodźicź pak rěka, ßo ßam sapřecź, kšchiž na ßo wsacź a ßwětej cźeknycź. Lohko to njeje; tohodla mamy ßo bědźicź. Jenoź pšches wojowanje dostanjemy dobycźe. Pawoł pokasa nam tu pucź k tomu: „Běžcźe tak, so dobycźe dostanjecźe!“ a na druhim městnje: „Cźińcźe, so byschcźe sbóžni byli!“ Wón derje wě, so je cźlowške žiwjenje cźežke wojowanje. Jako bě cźaß jeho woteńdźenja blisko, piša wón Timothejej, ßwojemu sprawnemu ßynej we wěrje a ßwěrnemu pšchewodźerjej na mißionskim pucźowanju: „Ja ßym ßo dobre bědźenje bědźił, ja ßym doběhał, ja ßym wěru dźerżał.“

Kak kraßne tajke wusnacźe! Hdy by 'noź też nasche było! Pawoł chze naß tajkeho sboża dźělomnych widźicź, tohodla nam pšchiwoła: „Běžcźe tak, so dobycźe doßahnjecźe!“ Cźińcźe, so byschcźe sbóžni byli! Wojowanje drje je cźežke, ale myto potom też kraßne!

Japoschtoł derje wě, na kajke waschnje móže kšcheszćanske žiwjenje wujaßnicź a tak pšchiruna wón jo s napschemo běženjom na wobmjesowanym měscźe, schtoż bě Korinthiskim derje snate. We wěstych cźaßach shromadźi ßo wjele luda s zykleje Grekskeje k ßwjedźenjej wojowarskich krow pola Korintha. Na njeliczomnych ßydłach ßedźachu wokoło wulkeho wojowanischcźa ßyły wcźipnych pšchihladowarjow. A snutskach we ßrjedźisnje běchu cźi, kiž chzychu na pschemo běžecź. Na date snamjo wjednika tutych krow, sapocźa běženje a tón, kiž jako prěni wottyknjeny kónz doßahny, dosta wěnz s wolijowych łopjenow. A wschudźom, hdźež dobycźeŕ pschińdźe, bu wón se najwyschschim pocześcźowanjom witany.

Runje tak je nasche kšcheszćanske žiwjenje tajke na pschemo běženje sa mytom, kotrež nam kiwa.

Njejßy też ty stajeny na ßwět do wojowanja, hdźež tebi jako kšcheszćanej pschedpißany je tón pucź, po kotrymž hicź masch? Boże kasnje a ßłowa pokasaja nam, hdźe mamy běžecź, ani k prawizy ani k lěwizy, ale jenoź po prawym pucźu. A na kónzu dostanje tón, kiž wostanje s dobycźerjom w tutym wojowanju, krónu žiwjenja.

Tohodla mamy na to hladacź, so derje pschihotowani do bědźenja dźemy, jenoź potom mamy wěstoscź, so dobycźe dostanjemy. Hdy pak ßmy my derje pschihotowani? Hdyž steji wschitko pod naschej wolu, hdyž ßwoje cźěło wobknježimy. Pawoł derje snaje tuteho njepschecźela kšcheszćana a wě, tak jara ma kšcheszćan s nim so bědźicź. „Ja pojimam ßwoje cźěło a woskludźu jo na ßłužbu!“ Cźohodla? So by jemu grat było, kotrež swólniwje duschi ßłuži. Wschitko ma ßwoje wěste postajenje, tak też nasche cźěło. Jenoź so cźěło pod knjejstwom dusche steji! Potom móżemy směrom a we wěrje do pschichoda hladacź.

Nascha wěra je twjerde załoženje teho, na kotrež nadźiju stajimy. Kšcheszćenjo ßu pschichoda a nadźije wěscźi, dokelž wjedźa, schto na nich cźaka. „Nasche měschcźanske prawo je w njebjeßach.“ Hdźe wjedźe nasch pucź? W twjerdej wěrje ke Knjejej. Kaž tamny, kiž napschemo běži, derje snaje kónz ßwojeho pucźa, tak widźi kšcheszćan też jaßnje pšched ßobu kónz ßwojeho žiwjeńskeho pucźa, kiž je wěcźna domisna, horny Jerusalem.

„Ja tehodla tak běžu, niz jako na njewěste,“ dobycźe je nam wěste, mamy-li pschezo a wschudźom pšched wocźomaj ßwój wottyknjeny kónz.

Lohko móže ßo ſtacź, ſo ty, luby cźitarjo, ßo mje wopraſcheſch, hdźe woſtanje Boża hnada a ßmilnoſcź, kaž Pawoł na Romſkich piša: „Njeje tak na tym, kotryž chce, ani na tym, kotryž běži, ale na Bosy, kotryž ßo ßmili, ležane“ Ja dyrbju tebi ſaßo wotmolwicź ſ naſchim ßłowom: „Běžćże, ſo dobycźe doßahnjecźe!“ Bóh pſchińdźe nam ſe ßwojej hnadu napſcheczo, wón naß powoła k ſbožu. Wón chce naß ſcźinicź ſbóžnych a prawych, ale my dyrbimy ſe wſchej krutoſczu po tutym puczu hicź, ſo njebychmy doſtali hnadu Božu podarmo. Wſchitko je tebi date, ty ßy ſtajeny do ßwojeje zyrkwje, kotraž tebi pokaſa mjeſy, kak daloko hicź maſch; ty maſch Boże ßłowo, kotreż tebje poßylnja a tebi pomha, ale pſchi wſchěm rěka: hladaj na wottyknjeny kónz, a potom dale do prědka!

Kraßne myto dobycźerjej kiwa! Ta króna, kotruž tamni młodźenzy w Korincźe doſtachu, njebě droha, jenoż jednory wěnz, ale tola ſa wuwojowanje khmana, dokelž ſ dobycźom bu dobycźerja mjeno wſchudźom ſnate a po zykym kraju wón ßo cześcźeſche. Ale kak dołho traje a mjeno, cześcź a króna wjaz njeje, tajke něſchto je ſachodne.

Kak wjele kraßniſcha je ta króna, kotruž tón doſtanje, kiž woſtanje ſ dobycźerjom we wojowanju kſcheſcźanſkeho žiwjenja! Wona je njeſachodna, dokelž pſchińdźe wot teho, kiž je wot wěcžnoſcźe hacž do wěcžnoſcźe, dokelž je króna wěcžneho žiwjenja.

Tak chzemy ßo běcźicź; naſch nadawk je drje cźežki, ale my wěmy, ſo njeje naſche prózowanje podarmo. Bohu budź dźak, ſo móžemy na teho hladacź, kiž je ßam wojował ſe ſpytowanjemi tuteho ßwěta a jako dobycźeŕ ßo wrócźił ſ wojowanja tuteho ßwěta. Hdyž tebi, luby cźitarjo, tak cźežko je we twojej wutrobje, hdyž dwělowanja pſchińdu a chzedźa tebi wſacź móz ſ twojeje duſche, potom hladaj na njeho, kiž je prjedy naß ſchoł, ſo bychmy ßlědźili ſa jeho ſtopami, a wukń wot njeho. Naſch Sbóžnik je ſa naß ßo běcźił, je ſa naß cźerpił a wumrěł, ſo bychmy my móhli pſchewinycź pſches jeho móz.

Cźińcźe, ſo byſchcźe ſbóžni byli, haj na naß leži, hacž budźemy dobycźerjo tuteho žiwjenja abo niz, hacž doſtanjemy krónu abo niz. Jenoż hdyž mamy pſched wocžomaj wottyknjeny kónz, hdyž běžimy na wobmjeſowanym puczu, potom kiwa nam ſ daloka króna žiwjenja.

Budź tehodla, o wutroba,
Kaž ſ cźełom tak tež ſ duſchu
Nětk Bohu Knjeſej poddata
Pſchi wſchelkim ßwojim kſchižu.
Ach, wojuj! Schtóž ßo njeběcźi,
Tón krónu wěcžnu njewidźi. Hamjeń.

Nowe lěto — nowe ßlubjenja — nowe ſapočžatki.

Njedźela! — modlitwa! — Sa nowe lěto wobej trjebamy. Wobej tak trjebacź a wužiwacź, kaž ßo kſcheſcźijanam ſaleži, to ßlubichmy, wjedźo, ſo njedźelu ßwjecźicź a ßo modlicź dźeń wote dnja ßlubimy, dołhož mjeno kſcheſcźijan mamy, wjedźo, ſo tón dźeń, na kotrymž ßo njemodlimy, a ſo tu njedźelu, kotruž njeßwjecźimy, ßo njehódni cźinimy tutoho mjena kſcheſcźijan, kſcheſcźijanka.

A duzy do noweho lěta ßo njemolimy, ale pſchidamy, ſo tu nowych ßlubjenjow wjele trjeba a ſo tu nowych ſapočžatkow wjele nuſnych po domach, po woßadach, po zykym ludu. A duzy do noweho cźaßa ßo njemylimy, ale pſchidamy, ſo ſapočžatk noweho cźaßa njebu hiſchcźe tón nowy ſapočžatk kſcheſcźijanſkeho modlenja a kſcheſcźijanſkeho ßwjecźenja njedźele, kotryž ßwědcźi wo tym, ſo tu wěrne kſcheſcźijanſke žiwjenje, w kotrymž ßu tu jenotliwi, domy, ßwójby, woßady a — lud žiwi we žiwej kſcheſcźijanſkej wěrje.

Do tuteje ßłuſcha pak pſchedewſchěm tež Biblija. A tuž budź dale naſche ßlubjenje a ſdobom naſch ſkutk, ſo ßo pſchimamy Biblije a ju cźitamy. Pytajcźe w piſmje! pomina tola Jeſuß Khryſt. Wono ßwědcźi, kaž wón ßam praji, wo nim, — wo Jeſußu, kiž je ſpočžatk a kónz naſcheje wěry, kiž je ſałožk a dopjelnjenje naſcheho ſboža.

Farař Michał Domaſchka-Noßacźiczański ſpěwa:

Kij zuſbnik trjeba na drósy,
Sso ſ kijom lěpje khodźi.
Kij k ſtupanju je pomozny,
S nim ſkěrje wuńdźeſch ſchkodźi:
Njech dźeſch pſches cźěmnu puſcźinu,
Pſches polo abo pſches holu,
Wſacź njeſabudź ßej kija!

Kij tajki pak chzeſch wuſwolicź.
O wuſwol ßej kij Boži!
S tym zyle ſtroſchtnje móžeſch hicź
Dóńž ßmjercź cźe njepołoži.
Kij Boże ßłowo je,
Hdyž wono ſ tobu dźe;
Bóh dał je nam do ruki.“

A ſchtož kěrluſcheŕ ſkorži wo ßwojim cźaßu, to ſkóržba naſcheho cźaßa je, kotryž mjenujemy nowy cźaß:

„Jich wjele pak wjaz njedźerži
Tón kij we ßwojej ruzy,
Jón dawno wot ßo cźißnyli
Ssu pſches žiwjenje duzy.
Tuž ßu tež zyle bjes mozy.
Pucź Boži wot nich khodźeny
Ach dawno wjazy njeje.“

Hdyž my kſcheſcźijenjo ßmy, hdyž my do Jeſom Khryſta wěrimy, je Biblija naſch wſchědny grat. Hdyž Bibliju nimamy jako wſchědny grat, njewěrimy my tak do Jeſom Khryſta, kaž ßebi Jeſuß Khryſtuß, kaž ßebi to mjeno kſcheſcźijan, kſcheſcźijanka žada. Biblija, modlitwa, ßwjate wotkaſanje ßu pſchedewſchěm te pucźe, po kotrymiž ßo kſcheſcźijan ſe Jeſußom ſetka, po kotrymiž wón cźahnycź ma, hdyž chce bycź woprawdźe Khryſtußowy kſcheſcźijan ſ wutrobu, ſ ertom, ſe zykym žiwjenjom. Tehodla:

„Hdyž rano ſtawaſch w komorzy,
Kij Boži wimi do ruki!
Hdyž wjecžor dźěłacź ſaſtał ßy,
Jón hiſchcźe njedaj ſ ruki!
Hdyž wjedźe pucź pſches wjeßele,
Pſches horjo a pſches žałoſcźe,
Kij Boži njech dźe ſ tobu.“

To budźe ſbožowny pucź dróhowanja. Wón dźě je žohnowany pucź. A to jenicžzy je też ſa nowy cźaß a pſchichod tón pucź, kotryž hicź mamy, jeli ſo chzemy wěrne ſbožo namakacź a žiwjenje a pſchichod twaricź na wěſte, trajaze ſałožki. A to tola chzemy. Tuž pak Bibliju do rukow, do wutroby! Na polcžzy, ſa ſchkleńczanymi durjemi abo do papjery derje ſawalena a něhdźe hłuboko ſkhowana — kaž to njedawno widźach — njeje Biblija to, ſchtož dyrbi bycź, a jeje wobßedźeŕ a jeje wobßedźerka też niz to, ſchtož dyrbi bycź. A hdyž nje-

budże Biblija w pschichodże naſcha wſchědna kniha, ßo njedźiwajmy, hdyž pschichod też niz tajki, kaž naſche pschecźa. Ně:

„Khwal Boha wyſchſche wſcheho,
So nam ſe ßłowa jeho
Sso rěki hnady lija,
Je mamy město kija!“

Biblija.

W Barlinje to bě. A njedźelu dopołdnja. We wulkim hotelu ßedźachu zyrkwinſzy wjedniźy pschi ßnědanju. Sso źiwje rosmołwjejo njepſchińdźechu pschi jenym wuprajenju pschesjene. Jedyn ſ duchownych ſawoła: „Pinczniko, pschinjeſcze nam Bibliju!“

Pinczník pschiſkoczi a hdyž ßo wobroczi, bě blědy kaž ſcźěna. Na wſcho bě pschihotowany, wſcho by hoſczam pſchinjeßł, ale Bibliju — ně!

Khwata direktorej. „Bibliju?“ tutón ſawoła naſtróżany drje, tola rosßudźeny, też w tutym padźe ßwojim hoſczom poßłużicź, njech dźe kaž dźe. Wón khwata wrótnikej, — Serb praji też: k portjejej — kotryž je we wulkich hotelach waźna woßoba, dokelž ma ßo wo wjele ſtaracź a dokelž ma tohodla też wjele roskaſowacź.

„Bibliju!“ ſawoła direktor.

„Bibliju?“ ßo wrótnik praſcha, jako by njedoroſumił.

„Haj, Bibliju!“ wotmolwi direktor ſ wótrej doraſnoſczu. „Sa ſchtwórcź hodźiny ſcźe ſ Bibliju pola mje abo Wy tu wjaz njejſcźe! Nětkle je 10 mjeńſchinow do dźewjecźich. Potajkim 5 mjeńſchinow po dźewjecźich! To by tola było, njebychmy=li hoſczom ſa ſchtwórcź hodźiny poßłużili!“

Wrótnik, kiž měješche w tutym woßebnym hotelu telko prajicź, tam ſtejeſche a njewjedźeſche, ſchto prajicź. Tola, to trajeſche jenoż wokomik. Potom dźěłaſche jeho roſumcźk kaž ſ błyſkom.

„Ssam Bibliju nimam! Hdźe też! Knjes direktor też niz, hewak njeby tajki był! A hewak w hotelu . . .?“

Hižo klinka do wſchěch rózkow hotela a wokomik poſdźiſcho honi jena pſchikaſnja zyłu ßyłu pſchiſtajenych pſche wſchě rumy hotela. Pytaja Bibliju. —

Wrótnik ſteji w ßwojej jſtwě. Sso pyri. Ale ſchto cźinicź. Je njedźelu dopołdnja. Kupicź žanu njemóże, by też pſchedołho trało. — Hacź k jenemu ſ duchownych póßłacź, to by pſchedaloko było. — Do pſchichodneje zyrkwje póßłacź, ju tam ßnadź duchownemu ſ ruki wutorhnycź, by ßnadź drje cźeſcź hotela ſwěſcźiło, jeho pak do jaſtwa pſchinjeßło. — Klinkacź pola druhich a ßußodow a ßo napraſchowacź, to hižo je ale podarmo. Pak hiſchcźe ſpachu, pak běchu precźka, pak tam běchu — ale Biblije njemějachu.

Pót ßo jemu lije. Wón hlada na cźaßnik. Hižo telko mjeńſchinow nimo. Ale nihdźe žana Biblija! „Hdyž ju 5 mjeńſchinow po 9 hodź. nimam, móżu hicź! — Móżu runje tak hicź, kaž tamna mała kuchinſka, kotruž ßym ja wczera wucźěrił, dokelž mje njeſtrowjeſche. — Schtó móże ji pomhacź, hdyž njeſtrowi. Strowicź dyrbi mje! — Ale nětkle Bibliju! Schto dam ſa Bibliju.“

Jedyn po druhim ſe pſchiſtajenych pſchiběhnje — ale Bibliju žadyn njenjeßy.

Nowe pſchikaſnje, nowe klinkanje do wſchěch poſkhodow hobrſkeho twarjenischcźa! W pinzy, na hłubi, wſchudźom ma ßo pytacź!

Nowe hanjenje! Dźewjecźich bije. Nichtón cźěri w najwyſchſchim poſkhodźe wot duri k durjam, wſchudźom hladaja ſa Bibliju; pſchiběhnje k woczinjenym durjam. Tam ßedźi pſchi wulkim hiſchcźe woczinjenym ale połnym kofru holza a płacźe. Jeje ßylſy kapaja na wulku woczinjenu knihu.

Dźiwny ſwuk ßo wudobudźe ſ hubow khwatneho pſchiſtajeneho. Pſchiſkoczicź, knihu ſhrabnycź, ſ durjemi won, po ſkhodach dełe w jenym ſkoku!

Pſched wrótnikom ſteji pſchiſtajeny: „Tu, Biblija!“ woła wujachleny.“

„Biblija!“ ſajakota wrótnik, hižo na kónzu wſchěch hnadźijow.

„Biblija?“ praſcha ßo ſady njeho hłóß, w kotrymž ſtaroſcź a hroženje klinczitej.

„Biblija? Tu je Biblija!“ wotmolwi wrótnik. S jeho ßłowow klinczi wodychnjenje a hordoſcź. „Tu je Biblija! Wono je 5 mjeńſchinow po 9 hodźinach!“

Direktor ßo wobroczi. Sady njeho ſteji pinczník. Woſmje Bibliju. Wokomik poſdźiſcho leži Biblija na blidźe pſched duchownymi. Tucźi móża nětk ßwoju wěz dojednacź, prjedy hacź do Božeho doma du. —

Na měſtnje, hdźež prjedy ſteji pſchezo hiſchcźe wrótnik. Trěje ßebi pſchezo hiſchcźe pót. Njedaloko ſteji tón, kiž jemu Bibliju pſchinjeßł.

„Cźeja je?“

„Jenej ſ kuchinſkich!“

„Jow pſchiwjeſcź!“

Pſchiſtajeny cźěri po ſkhodach horje.

Něſchto poſdźiſcho pſchińdźe ſ holzu, kotrejž bě Bibliju wſał. Ssylſy ßo ji kulaja po lizomaj.

Wrótnik, hewak tak hordy a kruty, běži jej napſchecźiwo, wobjima ju, a ju ſpósnawſchi, rjekńe: „Wczera ßym tebje ſe ßłużby puſchcźił, dźenßa pſchiſtaju tebje ſa mſdu, kiž wo połoju wyſcha hacź twoja dotalna!“

Holza je zyle ſatorhnjena, pſchekhwapjena. Ssylſy ßo ji pſchezo hiſchcźe kuleja, ale ſ wóczkow ßo jaßni wjeßełoſcź a ſbožo.

„Moja Biblija! Moja Biblija! Bóh je mi ſ njej pomhał. Ja móżu woſtacź a moju macźerku dale a lěpje podpjeracź!“ ſcheptatej hubje. Ruzy ßo ſtyknjetej. Wóczzy ſhladujetej njebojaſliwje do mużſkeju, kotrež dźenßa niczo traſchazeho ſa nju nimatej.

Po něm.

Wo Bibliji.

Wo Bibliji ßo nětkle wſchelakeho piſche, też to, ſo jeje Stary Teſtament njetrjebamy abo ſo też bjes njeho dźe. My jako evangelſzy kſcheſcźijenjo wuſnajemy pſched nowym cźaßom a w tutym nowym cźaßu, ſo je nam Biblija kajkuž ju mamy Boże ßłowo! A niz mjenje wuſnajemy, ſo je nam tón Jeſuß Khryſtuß tuteje Biblije naſch jeniczki Knjes a Sbóżnik a niz jedyn Jeſuß, kotrehoż někajki ſtary abo nowy liberalißmus abo hewak něſchto ſtwori. Bjes tuteho Jeſußa Khryſtußa Biblije žana ſbóżnoſcź a tohodla też žane ſbožo! —

Tohole Sbóżnika je Biblija pſchipowjedała nětk w 900 rěcźach — tak tebi też w twojej ßerbſkej. A wona jeho hiſchcźe pſchipowjeda a budźe jeho dale pſchipowjedacź.

Zyrkej a ſtat.

Sa **Wukrajinu.** Sakſke zyrkwine ſakońſke kopjeno woſjewi w ßwojim druhim cźißle napominanje, hromadźicź dary ſa evangelſke hibanje we Wukrajinje. „Mjes wukrajinſkim ludom, 40 000 000 duſchow wulkim, kiž wjetſcheho dźěła ke

Ssowjetruſkej pſchißłuſcha, mjeńſcheho dźěła k Pólſkej, je naſtało ſylne evangelſke hibanje. Tam ſapočnje ſo nětkle reformaziſka hodźina kaž něhdy 1517 pola naß. Nutrnje ſebi žadaja Bibliju w maczerńnej rěczi a evangelſkich wucžerjow a prědarjow. Evangelſke woßady ſu tam pſchekhude, ſo bychu mohłe wſchě tute žadanja dopjelnicź. Tohodla je bratrowſka pomoz nuſna. Wótzny kraj reformazije njeßmě niczo njeczinjo na boku ſtacź, hdyž ſu w ranju ſa Boże ſłowo wutroby wotewrjene. — Tohodla namołwjamy faŕſtwa, ſběracź dary ſa tutón ſkutk a je póſłacź na krajnozyrkwinſki hamt. Woßebje ſu cźi, kiž ſo w bibliſkich hodźinach ſhromadźuja namołwjeni, woprowacź ſa wěrybratrow.“

„Sa maczerne domy evangelſkich diakoniſſow w Sakſkej a ſa jich wulke ſpomožne a woporučzene ſkutkowanje ſběramy 4. februara, njedźelu Sexageſima, kolektu. Tutu je krajny biſkop wupißał. Wón chze, ſo by zyły evangelſki lud tutomu ſkutkej evangelſkeje luboſcze na pomoz pſchiſchoł. Jemu pobrachuja ſrědki a nuſa nuſuje, dźěło, kotrež bywa pſchezo wjetſche a nuſniſche, wobmjeſowacź. — Ssmy tu wobſchěrniſcho wo diakoniſſach a jich dźěle a jich woporniwoſczi piſali. Tuž chzemy nětk, hdyž tutu próſtwu ſłyſchimy, ſa tutón wulki ſkutk kſcheſczijanſkeje luboſcze ſkładowacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdźan.** „Cźornobóh“, tow. ev. Sserbow, tu ſkoro na 50 lět wobſtejaze, wotmě 14. januara w hoſczenzu „Johanneshof“ derje wopytanu hłownu ſhromadźiſnu. Wjecźor ßo ſahaji ſ naſchej hymnu „Rjana Luźiza“. Shromadźiſnu nawjedowaſche pſchedßyda knjes wumělſki moleŕ Kowaŕ. Po jeho namjecźe bu pſchedßydſtwo po nazionalſozialiſtiſkim waſchnju pſchiměrjene. Pſchedczita ßo poßledni ſapiß, pſchi cźimž kóždy móżnoſcź mějeſche, ßo pſcheßwědczicź, ſo je tow. w ſaſchłym lěcźe jara pilnje dźěłało. Potom rosprawjeſche pokładnik. Wěſo njeběchu finanzielne polěpſchenja, tola ßo nadźija, ſo budźe hoſpodaŕſke połoženje ßo lětßa wo wjele polěpſchicź. Dale rosprawjachu tohorunja ſaſtupjerjo draſtoweho kaž khorhojoweho wubjerka. Knihowniza woſjewi, ſo ßu mnoſy ſe ßobuſtawow pilnje cźitali a proßy, ſo by tow. po móżnoſczi nowe „Towaŕſchne ſpěwniki“ kupiło, dokelž je wjele pſchetrjebanych w knihowni. Temu ßo pſchihłoßowaſche. Wuwi ßo potom dleſcha debata dla ßerbſkeho nowinaŕſtwa. Tak też ßo wobſamkny, ſo tej dwaj ekßemplaraj Sserbſkich Nowin, kiž towaŕſtwo hižo lěta dołho dźerži, ßo na dalſche cźitatej. Ssobuſtawam bu na wutrobu kładźene, je-li pjenježne połoženje kóždeho jenotliweho to dowoli, tola naſch jeniczki evangelſki njedźelnik ſkaſacź. Tſjo knjeża buchu ſa cźeſtni ßobuſtawy pomjenowane, mjes nimi bě też knjes dwórſki radźicźel Rjencź-Kamjeńſki. Na pilnych dopißowarjow, kiž ſa ßerbſke cźaßopißy piſcha, ſpomni ßo. Ssu to ſ naſcheho towaŕſtwa knjes hudźbny direktor Krawz, knjes Wakaŕ a knjeni Lawzyna. Dokelž ßo wo kulturnym wjecźorje rěcźeſche, dowoli ßebi knjes hudźbny direktor Krawz pſchitomnym rosłožicź, kak by ßo hodźało pěkny wjecźor ßerbſkeje kultury ſarjadowacź. Ssnadź je to tola móżno, ſo pſches ſhromadne dźěło wſchitkich tu wobſtejazych ßerbſkich towaŕſtwow hiſchcźe w tutym lěcźe ßo tajki wjecźor wotměje. Wſchelake mjeńſche wězki towaŕſtwo naſtupaze, buchu hiſchcźe dojednane, potom po wjazyhodźinſkim wuradźowanju ſkónczi ßo derje poradźena ſhromadźiſna. W ſpěwnej harmoniji wuklinczi wjecźor.

F. Th. H.

S **Barta.** W ſańdźenym lěcźe ßo w naſchej woßadźe 36 dźěcźi narodźi, 22 hólzow a 14 holzow, mjes nimi 4 njemandźelſke dźěcźi a 2 dźěſcźi morwonarodźenej. 35 dźěcźi ßo wukſchcźiſche. Sswój kſchcźeńſki ßlub wobnowjeſche 16 dźěcźi, a to 6 hólzow a 10 holzow. S podjanſkeje zyrkwje pſcheſtupiſchtej 2 žónſkej. W naſchim Božim domje ßo 13 porow ſwěrowa, pſchipowjedanjow pak bě 17 porow. 13 wobydlerjow (pornjo 25 ſ lěta 1932) wumrě ſ naſcheje woßady. Najſtarſcha woßoba bě wudowa Schlenderowa ſe Suborniczki w 79. lěcźe. K Božemu blidu je pobyło 1503 woßobow, a to 644 muźſkich a 859 žónſkich. Swonka Božeho domu je Boże wotkaſanje wužiło 81 woßobow. Zyrkwinſke ſběrki a jenotliwe dary wunjeßechu hromadźe nimale 1900 hr. Wutrobny dźak ſa kóždy wopor! — Bóh žohnuj naſchu lubu woßadu!

S **Lupoje.** W lěcźe 1933 je ßo we Lupjanſkej woßadźe narodźiło 17 dźěcźi, to ßu 3 wjazy hacź lěto prjedy. Mjes nowonarodźenymi běſche 11 hólzow a 6 holzow. Wukſchcźenych bu we Lupjanſkim Božim domje 15 dźěcźi; 1 dźěcźo bu w Drježdźanach wukſchcźene, 1 dźěcźo hiſchcźe njeje ßwjatu kſchcźenizu doſtało. Wſchě narodźene dźěcźi ßu žiwe woſtałe. — Wěrowanjow běſche w ſańdźenym lěcźe 8, to ßu 4 wjazy hacź lěto prjedy. — Kſchcźeńſki ßlub wobnowi w ßwj. konfirmaziji 5 dźěcźi, 3 hólzy a 2 holzy. 1932 běſche jich 7 dźěcźi. — Wumrěło je w ſańdźenym lěcźe 5 woßobow: 2 rentudoſtawaŕzy, 1 młodźenz, 1 ſchulſka holza a 1 dźěcźo 7 m. ſtare. Najſtarſcha woßoba mjes tymi ſemrětymi běſche Marja Stillerez ſ Lupjanſkej Dubrawki, kotraž ſtarobu 84 lět 1 měßaz a 1 dźeń dozpě. 4 woßoby buchu na Lupjanſkim pohrjebniſchcźu khowane, 1 na Radwoŕſkim pohrjebniſchcźu. — K Božemu blidu běſche w ſańdźenym lěcźe 400 woßobow, to je 40 wjazy hacź lěto prjedy. Na ßerbſkej ſpowědźi běſche 74 mužow a 89 žonow, na němſkej ſpowědźi 106 mužow a 131 žonow. — Pſchi kolektach je ßo naſběrało 95,47 hr. Na wołtarju je ßo woprowało 40,16 hr. Wunoſchk móſchniczki je 73,06 hr., tak ſo je ßo w ſańdźenym lěcźe 218,69 hr. naſběrało.

S **Noßacźiz.** Sańdźenu póndźelu ßmy pokhowali najſtarſcheho ſtawa naſcheje woßady, Lowkez wowku ſe Spikałow, wuměnkaŕku Hanu ſwudowjenu Wünſchowu rodźenu Langez ſ Doberſchez (Doberſchütz). Wona wumrě 19. januara rano a bě dozpěła 90 lět 5 měßazow 15 dnjow ßwojeje ſtaroby. We advencźe poby hiſchcźe w naſchim Božim domje k ſpowjedźi. Sſkyſchenje drje bě ji jara woßłabnyło, tola ſa to bě ſ Božej pomozu ſkhowała ßej dobrej wóczzy, ſ kotrymajž rad to, ſchtož njeßkyſchеſche, Boże ſłowo, pytaſche w Bibliji a prědaŕſkich.

Na pucź.

Biblija
Mje pſchewodźa
Pſches tu cźmu,
Hdźež ja du,
Pſches te lěta
Do wěcźneho ßwěta.
Biblija
Mi wodźerka!

Haj, je to wěrno? Woprawdźe a ſawěſcźe wěrno?

Liſtowanje: Sa Sexag.: R . . a w B. — Sa Eſtomihi: K. w Hr. — Sa Invokavit: M. w B.

Samoltwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje a knihatnje, ſap. dr. ſ twobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pj.

Čzišło 5

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewe će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje | 4. februara 1934 | Bautzen

Njedźela Sexagesima.

List na Epheſiſkich 1, 3.

Na kónzu žohnowanja połneho hodowneho cžaża a cžaża po ſwjedźenju tſjoch kralow ſtejimy. Snowa ſmy ſebi ſ wjeſełoſczu toho wěſczi, ſo je ſo ſ tym, kiž je ſo hody narodźił, ſbóžna hnada Boża wſchitkim cžłowjekam ſjewiła, a ſo ma kraſnoſcź Knjeſowa nade wſchitkimi ludami ſemje ſkhadźecź. Snowa ſu nam wotdźělenja ſwjateho pißma doſtojnoſcź a hódnoſcź naſcheho kſcheſcźijanſkeho ſtawa pſched wocži ſtajiłe a naß napominałe, tutu woſebnoſcź ſe žiwym kſcheſcźijanſtwom, ſe ſwjatym khodźenjom w luboſcźi, kotraž je dopjelnjenje ſakonja, pſchezo bóle wopokaſacź. Dźenża pak ſo nam hiſchcże jónkrócź wulke bohatſtwo Božeje luboſcże, kotraž je ſo w Khryſtußu ſjewiła, pſched wocži ſtaji, tak ſo ſ radoſczu khwalimy Boha, kiž je jako Wótz naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta też naſch Wótz, kiž je naß ſwarnował a žohnował. Tohodla prajimy ſe ſwjatym japoſchtołom: Khwaleny budź Bóh a Wótz naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta, kiž je naß požohnował ſe wſchěm duchownym požohnowanjom w njebjeſkich wěžach pſches Khryſtuża.

Tutón khwalobny kěrluſch ſ dźakapołneje wutroby wukhadźa, kotraž je ſpóſnała ſpodźiwne žohnowanje Boha Wótza k ſbožu hrěſchneho cžłowjeſtwa. Tutoho bohateho žohnowanja Božeho ſo też w naſchich dnjach hiſchcże wjeżelimy a też dźenża hiſchcże Bohu khwalbu a dźak ſpěwamy dla tutoho duchowneho požohnowanja w njebjeſkich wěžach pſches Khryſtuża. Hdyž je też w nětcžiſchim cžażu wjele toho, ſchtož nam ſtaroſcże nacžini, hdyž ſo też ſeńſke kubła wot njedoliczomnych wjele wyſche waża, hacž duchowne hnadypołne kubła Božeho kraleſtwa, — hiſchcże nad nami, nad naſchimi kſcheſcźijanſkimi wożadami luboſcź njebjeſkeho Wótza rukuje, kiž je naß w Khryſtußu k ſwojim dźěcźom wuſwolił a bohacże žohnował a kiž chze naß k tomu wuhotowacź, ſo bychmy něſchto byli ke khwalbje jeho kraßneje hnady. Hdyž je tebi twoje dźěcźaze prawo a twoje dźěcźaze herbſtwo woprawdźe ważne, lube a drohe jako twoje najlěpſche kubło, potom dyrbiſch wjeżeły ſpěwacź: khwaleny budź Bóh ſa duchowne požohnowanje w njebjeſkich wěžach!

Tón, kotremuž rjane ſeńſke ſbožo do klina pada abo ſo ſ cźělneje nuſy wußwobodźi, tón, kotrehož dźěło ſ bohatym wunoſchkom a kotrehož powołanje a ſkutkowanje ſ rjanym wuſpěchom krónowane budźe, tón drje ſpóſnaje a ſo k tomu nucźeny cžuje, ſo ma ſo Bohu dźakowacź. Ale bohužel je wſchak też hiſchcże doſcź tych, kotſiž ſo njedźakuja a njeſpóſnaju Boha Wótza ſa daricźela wſchitkich dobrych a dokonjanych darow. Bjes dźiwa, ſo też njeſpóſnaju dary žohnowanja, kotreż ſ njebjeß wukhadźeja, pſches kotreż ſwjaty duch Boži nowe žiwjenje ſbudźi a ſdźerži. To pak ſu wſchitzy wěrjazy kſcheſcźijenjo ſhonili, ſo wſchitke cžażne kubła niczo njeſu a nam niczo njepomhaju, hdyž duſcha trada, hdyž ſnutskowny měr pobrachuje. Schtóž žaneho hnadneho Wótza w njebjeżach njeſnaje a nima, ſchtóž je žiwy bjes wumoženja, bjes wodawanja hrěchow, tomu pjenjeſy a kubła, ſbožo a ſtrowoſcź měr wutroby a pokoj duſche pſchinjeſcź njemóża: žiwjenje nimo khwata, wjeżele ſwěta ſańdże, ſwědomje je połne njepokoja, na kónzu žiwjenja cžěmna nóz ſtróżelow hroſy. Schtóž pak je ſbožo a žohnowanje Božeho dźěcźatſtwa doſtał, ſchtóž móże ſwoju nadźiju ſtajicź na njeſachodne, njeſmaſane a njeſwjadne herbſtwo, ſchtóž ſnaje žiwjenje, kotreż njemóże žana ſmjercź ſniczicź, tón wě, ſchto to rěka, k žohnowanym Wótza ſłuſchecź a ſa cžo Bohu khwalba ſłuſcha, a wjeżeły a dźakapołny ſpěwa: Khwaleny budź Bóh a Wótz naſcheha Knjeſa Jeſom Khryſta.

Prawe dźakowanje žo pak niz jenož w žłowach, ale we žiwjenju a khodźenju pokaže; to je khwalenje, kotreż žo Bohu spodoba. Doscź njeje, so wyskamy:

Bóh njeda nam žo wěčžnje shubicź,
Psches Khrysta wschitkim pomhacź chze —

k tomu dyrbisch žebi też wot žwojeho sbóžnika pomhacź dacź, so by tón Knjes žwój kraßny kónz na tebi dokonjak. Doscź njeje, so khwalimy:

We njebjeßach žym sapißany,
Ja sbóžne dźěczo Boże žym,
Wěm, so wot wscheho spočzatka
Ssym wuswoleny psches Khrysta —

nětko dyrbisch też jako wuswoleny khodźicź, so by pschipowědał počzinki toho, kiž je cźe powołał s cźěmnoscźe k žwojemu spodźiwnemu žwětłu.

Hdyž běsche Boże žwjate wotmyßlenje, so bychmy žwjecźi byli a bjes poroka psched nim w luboscźi, kak mohło žo nasche khwalenje Bohu spodobacź, hdyž stary cźlowjek we naß dale knježi, hdyž w hrěchach žebicźiwoscźe, njewěry, žwětneje luboscźe, njeßwěrnoscźe wutrajemy, hdyž žo njedawamy s wohenjom žwjateje Božeje a Jesußoweje luboscźe wucźiscźicź, hdyž žo žwěru njeprózujemy, so bychmy měli cźiste žwědomje, žwědomje bjes poroka, a Boha proßycź wo cźistu wutrobu, doniž njejßmy dozpěli kónz dokonjanoscźe a se žwojimaj wocźomaj njewidźimy Boha wot woblicža k wobliczu jako Wótza nascheho Knjesa Jesom Khrysta, kiž je naß k dźěcźatstwu powołał, a doniž s nowymi jasykami njespěwamy: Khwaleny budź Bóh a Wótz nascheho Knjesa Jesom Khrysta, kiž je naß požohnował se wschěm duchownym požohnowanjom w njebjeskich wězach psches Khrystuža. Hamjeń.

30. januara.

Schtó njeby tutón dźeń chzył žobußwjecźicź s dźaknej wutrobu? Dźakowacź žo mamy Bohu, so je takle wobrocźił pucź nascheho luda, kiž pschezo dale do hubjeństwa wjedźesche. A tohodla mamy žo Bohu dźakowacź sa toho muža, kotrehož je wón žebi wsak sa grat, so by dowjedł nasch lud, prjedy hacž je pscheposdźe, na pucź, kiž saže k žwětłu a na wyßoke wjedźe; dźakowacź žo mamy Bohu sa to, so nam da ludoweho kanzlera Hitlera. A dźakowacź žo mamy Bohu, so Bóh pschi wschěm pohubjeńschenju žiwjenja a zyłeho połoženja, pschi wschěch kažazych a sahubjazych mozach pscheby wschě tute cźeźke lěta, sdźerža w ludu telko mozow, kotreż běchu žwěrne wótznemu krajej a žwěrne Bohu a tak tón wobstatk dobreho, kotryž žo njeda pschewinycź ani wot politiskich kažerjow ani wot bjesbóžnoscźe, kotryž bu tak žobu tón sałožk, na kotrymž žo nětko lěto dołho twari to nowe. A tu mamy žo dźakowacź Bohu sa toho muža, kotrehož Bóh we wulkej wójnje a nětko we wulkej nusy wuži sa grat: Hindenburga.

Lěto to, so schědźiwy Hindenburg a młody Hitler žebi ruku sawdaschtaj a nětko shromadnje strażujetaj a shromadnje twaritaj to nowe. Tohodla ma pak kóždy dźeń snowa też dźeń modlitwow a dobroproschenja sa tuteju mužow kaž sa poradźenje wscheho toho, schtož chze k sbožu nascheho kraja bycź. Proßycź chzemy Boha wo to, so by wón spožčził, so by kanzler Hitler samohł žwoje nadobne, dobre, wulke myßle a wotpohlady do skutka stajicź tak, so by wscho było ludej a krajej k žohnowanju a tak sbožu, Bohu pak k cześci. Proßycź mamy Boha wo to, so by dał, so by nětko też kóždy w ludu wschitko cźinił, so by žo tole dopjelniło. A kaž proßycź, ma pak nětko też kóždy na žwojim městnje se wschej žwěru to cźinicź, schtož jeho wěz, jeho nadawk je, a ma žo žwěrny wopokasacź we žwojich myßlach, žłowach, skutkach.

Tak žmy hakle wěrnje dźakowni Bohu! Tak žo hakle prawje dźakujemy kanzlerej Hitlerej, tutomu młodemu wjednikej nascheho wótzneho kraja, a tak hakle žmy jeho žobuwojowarjo a jeho žobustawy, a tak žo hakle prawje dźakujemy schědźiwemu presidentej Hindenburgej a žmy s nim schkitarjo toho, schtož dobre a spomožne je krajej a ludej.

Tuž, hdyž žměmy dźenža wróczo hladacź na prěnje lěto noweho cźaża, cźińmy wschitzy žwěru po tym, so bychmy hódni byli wscheho wołóženja, wumoženja, polěpschenja, kotreż žo nam dosta a kotreż žo nam hischcźe pschihotuje, so bychmy hódni byli, so žo tole wschitko derje radźi, so bychmy dostojni byli Božeje hnadneje pomozy, Božeho žohnowanja!

Haj, Bóh tón Knjes, kiž je žo dał nowemu hacž žem radźicź, chzył nam hnadny bycź a chzył dacź, so žo wschitko tak radźi, so to ja lud a jenotliwza k žohnowanju a tak k wěrnemu sbožu, a Bóh tón Knjes chzył nam hnadny bycź a schkitacź a žohnowacź młodeho kanzlera Hitlera a stareho presidenta Hindenburga.

Troje njech je moje!

Se wscheho, schtož trjebamy sa tuto lěto, sa pschichod, žmy w prěnich cźißłach nascheho kopjeńka sa tuto lěto trojake wusběhnyli: žwjecźicź njedźelu a žwjaty dźeń — žo modlicź — Bibliju cźitacź a w njej pytacź.

Tole trjebamy. Prajmy směrom: Bjes tohole to njeńdźe! Jenož hdyž tole troje cźinimy po kschescźijansku, žmy hotowi a khmani, też wscho druhe, schtož spomožne a dobre a nusne cźinicź, je, a žmy dostojni, Boże hnadne žohnowanje dostacź. Bjes tutoho njeje wěrneho sboža!

Tuž prajmy žebi hischcźe ras, so tole troje je nam nusne — nam nusne sa žiwjenje, sa wumrěcźe, sa wěcžnoscź! A tuž mějmy žo po tym! Tole prajicź wschak njedyrbjało po prawom nusne bycź, snajmjeńscha niz pola tych, kiž maja mjeno: kschescźijan, kschescźijanka; ale kaž tak někotry „Bohakhwal “njeje cźinjeć žwojeho mjena, tak też tak někotry kschescźijan njeje cźinjeć žwojeho mjena.

Njech nam nasche nowe spěwarske, kotreż pola Ssmolerjez hischcźe na wjele kupowarjow cźakaja, dźenža hischcźe žłowczko k tomu dopraja:

Dźenž, dusche, wotpocźńcźe,
We Bosy swjeßelene!
To je nasch žwjaty dźeń,
Wot Boha postajeny!

Dźenž Boże žłowo chze
Naž k wěcžnom' sbožu wołacź;
Dźenž sa naž sbóžny dźeń
Je, Knjesa posběhowacź.
Schtóž to pak njecźini,
Pschińcź nochze do templa,
Toh' nihdy wulki Bóh
Měcź njecha sa žyna. Kěrlusch 225.

Kaž tutón kěrlusch — a s nim mnoho druhich! — tebje wabi, žwjecźicź tomu Knjesej — a tak też žebi a žwojej duschi — njedźelu a žwjaty dźeń, tak wabja dalsche tebje, žo modlicź:

Dajcże ßo nam k Bohu modlicź,
Wutrobnje też ſdychowacź:
Knjeże, ty chzyk do naß płodźicź
Nowoh' ducha a nam dacź,
So móhli wjeßele
Tebje khwalicź wutrobnje. Kěrluſch 499.

Twój Duch mje wěſcże ſaſtupuje
Se ſdychnjenjom, kiž ßłowo pſchetrjechi,
Mje k modlenju we wěrje hnuje,
So twoje dźěczo ßym, mje pſcheßwědczi,
Też Khryſta ßobuſtawſtwa ſawdawk mam,
Tuž Abba, luby Wótcże, ſawołam. Kěrl. 501.

Hdyž rano ſ łoża ſtawam tu
A wjecžor ſaßo lehnycź du,
Ja hladam, Božo, na tebje;
Mój Knjeże Jeſu, ſwarnuj mje. Kěrl. 516.
Sso dźakujemy, Božo cźi
Sa dary, kiž ßmy doſtali.
Cźe proßymy, kaž dźěcźi macź,
Ty chzyk nam dale wjazy dacź. Kěrl. 543.

A k Bibliji cźe wołaja kěrluſche kaž:

Drohe ßłowo, wucžba Boža,
Ty mi žohnowanje ßy;
W tebi mam to žórło ſboža,
Kamjeń wěry ſakładny;
S tobu wſchitko doſtawam,
Wjeſcź mje mózeſch k njebjeßam. Kěrl. 243.
Sſłyſchecź chzu ja twoje ßłowa,
Pſchecźelow wſchěch najlubſchi!
Kóždy dźeń ßu wone ſnowa
Lube mojej wutrobje. Kěrl. 252.

Wo mandźelſtwach.

Měſchane mandźelſtwa ßu w poßlednich lětdźeßatkach pſchiběrałe. Dowuliczene ßu ſa lěto 1931. W nim ſwjaſa ſtawnik w Němſkej 515 403 mandźelſtwow. Mjes tutymi bě 83 014 měſchanych. To je 16,11 proz. Potajkim kóžde 6. mandźelſtwo bě měſchane. Měſchanych mandźelſtwow bě 1905 jenož 9,12 proz.; w lěcźe 1915 bě jich hižo 14,88. 5 lět poſdźiſcho, 1920, pak ſaßo mjenje: 11,20 proz. Wot lěta 1921 pſchiběrałe pak tuta liczba ſaßo naſtajnje a dozpi 1931 potajkim 16,11 prozentow.

Kak ßu Evangelſzy pſchi tym wobdźěleni? — W lěcźe 1905 ſ 13,8 proz., 1915 ſ 19,75 proz. a 1920 ſ 15,43 proz. 1931 dozpi ßo nětk 21,37 proz. Evangelſzy ßu potajkim pſches pſcherěſk. S tych 307 844 mandźelſtwow lěta 1931, pſchi kotrychž ßu wobdźěleni, je 78 567 měſchanych. Sa Evangelſkich je potajkim hižo kóžde 5. mandźelſtwo měſchane. Schtóž wě, ſchto powſchitkownje wo měſchanych mandźelſtwach płacźi, wě, ſchto to na ßebi ma.

Runje tak ßu pſchiběrałe dźělene mandźelſtwa. W Pruſkej bu jich 1932 na 27 237 mandźelſtwow dźělenych. To je naſtróżaza liczba. Po 10 000 mandźelſtwach liczene, je jich to na 1000 mandźelſtwow 31,4 dźělenych; lěto prjedy bě jich to 30. We wulkoměſtach bě jich wjele wjazy prozentow. Barlin mějeſche na 10 000 86 dźělenych mandźelſtwow. Wſchě wulkoměſta Pruſkeje hromadźe — jich je 35 — maja wjazy hacž 2 tſecźinje ſe wſchěch dźělenych mandźelſtwow. S pruſkich provinzow matej Porheinſka a Sakſka najwjazy, Weſtfalſka, Hornjoſchleſyſka a Póſnańſko-Wjecžornopruſka najmjenje.

S mandźelſtwow, kiž buchu 1932 dźělene, bu jich najwjazy, nimale połojza, mjenujzy 49 proz., w lětach 1924 hacž 1932 ſwjaſanych; jenož 8,5 proz. pokhadźeſche ſ wójnſkich lět; 13,8 proz. bě ſ cžaßa do 1914. Mjes tutymi bě jich ßamo 848 mandźelſtwow, kotrež buchu pſched 30 a wjazy lětami ſwjaſane.

Schto wſcho powědaja tute liczby? A kajke budźa tute liczby nětko wot lěta 1933 dale? A ſchto ſměja wone powědacź?

Schto prajiſch?

S Braſilſkeje pſchińdźe powěſcź, ſo ßu tam ſniczili w prěnjej połojzy januara 112 000 měchow Sao-Paulo-kofeja. Wſcho do hromady ßu tam hacž do 15. januara ſniczili 26 177 000 měchow kofeja. Cžehodla? So bychu płacźiſny dźerželi a kofej wotbyli. Schto pak prajiſch k tomu, hdyž tak wunoſchk ßwojich žnjow nicža, njech jón pala, njech jón do morja ßypaja? Schto by prajił, bychu-li burjo nětkole pſcheńzu ſpalili? Hrěch to je! A dźiwacź ßo njetrjebaſch, hdyž domapytanja nicža cžłowjekow ſamoženje a kubła. — Braſilſka płodźi nimale tſi ſchtwórcźiny zyłych kofejowych žnjow naſcheje ſemje. Druhi kofej plahowazy kraj je Columbia; ale tuta nima hiſchcże 10. dźěl braſilſkich kofejowych žnjow. Braſilſka wupłodźi 1922/23 na 11 407 000 dwójnych zentnarjow kofeja, Columbia 1 800 000 dwójnych zentnarjow. Sajimawe je, ßebi ras wobhladacź ludy, kotre nětko tute kopizy kofeja wupija. Sakſzy ſnaja ſnatu khwalbu, ſo ßu „kofejowi Sakſzy“; tuta khwalba je pak woßłabnjena ſ tym, ſo rěka, ſo „Bliemchenkaffee“ pija. Ssmy pſcheßwědczeni a wěmy ſ naſhonjenja, ſo to ſa wſchěch, też ſa Serbow, njetrjechi, ſo „Bliemchen“ pija. Najwjazy kofeja, hdyž pſchetrjebany kofej na hłowu wobydlerja wobliczjiſch, je 1923 pſchetrjebała Danſka. Tam je 1923 w pſcherěſku kóždy wupił 14½ punta. Nimale telko wupichu Schwedojo, mjenujzy něſchto mało wjazy hacž 14 puntow. Potom pſchińdźe ſ wjele puntami — wot dobrych 13 hacž do dobrych 7 puntow: Hollandſka, Norwegiſka, Sjednocźene Staty, Belgiſka, Franzowſka, Finniſka a Schwiza. Dalſche kraje pſchetrjebaja na hłowu wo wjele mjenje, tak Italſka 2½ punta, Portugalſka niz zyle 2, Němſka ¾ punta. Hiſchcże mjenje Awſtriſka, Schpaniſka, Jendźelſka a druhe. Tuto ſrjadowanje kofejowych pſchetrjebarjow je po lěcźe 1923 ſeſtajane. Kofej njewužitknje wužiwacź, rěka: njewužitknje wužiwacź ßwoje mozy, ßwoju ſtrowotu — runje tak kaž to pſchi alkoholu a nikotinu je.

Zyrkej a ſtat.

Němſka Evangelſka Zyrkej. Jako ßo ſańdźenu ßobotu, 27. januara, hodowny cžaß dźěleſche, ſaklincža po kraju w poßlednich pchodownych hodźinach hodowna powěſcź, ſ kotrejež klincžeſche hodowne: „Měr na ſemi“. Evangelſzy biſkopojo běchu ſ němſkim biſkopom pola kanzlera Hitlera pobyli a běchu ßobotu ſnowa w Barlinje pola němſkeho biſkopa ſhromadźeni. Wjecžor po 10 hodźinach wuńdźe na to ſ radijom ſcźěhowaza powěſcź:

Pod ſacźiſchcźom wulkeje hodźiny, w kotrejž běchu zyrkwinſzy wjednizy Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje ſ němſkim kanzlerom ſhromadźeni, wobkrucźeja jenomyßlnje ßwoju doſpołnu ßwěru k tſecźemu knježſtwu a jeho wjednikej. Woni najwótriſcho wſchitke poczinanja kritiſowanja ſtata, luda a hibanja ſaßudźuja, kiž móża tſecźe

knježſtwo wohrojacź. Woßebje ſaßudźuja, hdyž ßo wukrajne nowiny wužiwaju, ſo bychu rosrěčžowanja we zyrkwi wopačnje jako wojowanje pſchećźiwo ſtatej pſchedſtajake. Shromadźeni zyrkwinſzy wjednizy ſtaja ßo wſchitzy ſady němſkeho biſkopa a ßu ſwólniwi, jeho naprawy a wukaſy w ſmyßle, kiž ßebi wón pſcheje, wuwjeſcź, zyrkwinſko-politiſkej oppoſiziji pſchećźiwo nim ſadźěwacź a ſe wſchěmi ßrědkami, kiž po wuſtawje maju, autoritu němſkeho biſkopa ſkrućźecź.

Tak ßu wſchě tak wótre a měr kažaze wojowanja w evangelſkej zyrkwi tak daloko pſchewinjene, ſo bě tuto ſhromadne ßłowo evangelſkich biſkopow móžne. To je ſwjeßelaze. A ſwjeßelaze tež je, ſo bě to do 30. januara móžno. Njech ßu tute wojowanja tež wjele njelubeho měle, wone ßu tola tež pokaſale, ſo njeje proteſtantismuß woßłabnył, ſo njeje ſ nim na kónzu, kaž wudawachu, ale ſo je wón žiwy a pytá ſa puczemi, po kotrychž by ßam ſchoł a po kotrychž by lud wjedł k žohnowanju a k ſbožu. Tole je tola pſchezo ſaměr a prózowanje proteſtantisma, tole bě tež poßledni ſaměr wſcheho ſnutskowneho rosßadźowanja a wojowanja w proteſtantismje. Nětko je tak daloko, ſo ßmy ſhromadnje duzy po puczu a w jenej myßli. Nětko pak je tež kóždeho jenotliweho proteſtanta ßwjata wěz a należnoſcź, ſo ßo tam, hdźež je a ſkutkuje, a ſo ßo ſe wſchěm, ſchtož ma a ſamóže, a ſo ßo ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom wobßwědcža jako wěrny Evangelſki a ſkutkuje ſa wěrne ſbožo luda a ſtata. Sbožo luda a ſtata je ſaměr kanzlera Hitlera runje tak kaž preſidenty Hindenburga. Tak ßmy my ſ nimaj na jenym puczu duzy. Hdyž budźemy ſ Bohom ſjednoczeni w žiwej wěrje pſches Jeſuża, dokonjamy to, dokelž w tutej mozy pſchewinjemy wſchě ſadźěwki, kotrež tu hiſchcźe napſchecźiwo ſteja, a dokelž ßo tak bóle a bóle ſjednoczimy do ßylneho zyłka, kotrehož ſaměr je: Wſchitko Bohu k czeſczi a ludej k žohnowanju! Tak ßłuži kóždy tež ßebi a ßwojim najlěpje!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sserbſka prědarſka konferenza ſeńdźe ßo pſchichodny ſchtwórtk dop. ½10 hodź. w Sserbſkim Domje. Mjes druhim budźe ßo jednacź wo ludowym miſſionſtwje. Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym należnje pſcheproſchuja.

S **Noßacźiz.** W ſańdźenym lěcźe 1933 narodźi ßo tu 7 dźěcźi, 3 hólzy, 4 holzy. Wukſchcźenych bu 8 dźěcźi, 4 hólzy a 4 holzy. Njemandźelſke njebě žane mjes tutymi. Kſchcźeńſki ßlub ßu wobnowiłe 3 dźěcźi, 2 hólzaj a 1 holza. Wěrowanjow bě 5. Semrěłe ßu tu 4 woßoby; pokhowali ßmy jich 5. Dwejo, macź ſ dźěſcźom, pſcheſtupiſchtej k evangelſkej wěrje. W Drježdźanach ſtupi jedyn tu rodźeny ſaßo do zyrkwje wróczo. Boże wotkaſanje je jich 490 wužiwało, mjes nimi 12 doma. Sběrki, w Božim domje ſběrane, wucžinjeja 327,97 hr. Hewak bu hiſchcźe wſchelakich darow darjenych, tak 128 hr. ſa Miſſijonſtwo mjes póhanami, 21 hr. ſa Snutskowne miſſijonſtwo, 18 hr. ſa hłodu tradazych w Ruſkej. Božemu domej bu wulka nowa zyrkwina khorhoj ſe wſchěmi pſchiprawami darjena; tohorunja wós walcžkow ſa tepjenje a druheho. — Njech naß nětko nowe lěto a nowy cžaß wſchěch namaka ßłužo wěrnje a ſprawnje ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom Jeſußej Khryſtußej a jeho zyrkwi a jeho woßadźe.

S **Hornjeho Wujěſda.** W lěcźe 1933 narodźi ßo w naſchej woßadźe 18 dźěcźi. Swěrowa ßo 17 porow. Paczeŕſkich dźěcźi běſche 17, 14 woßobow wumrě, mjes nimi 3 małe dźěcźi. Zyrkwinſka ſběrka wunjeße 942,65 hriwnow; 353,80 hriwnow woſta w naſchej woßadźe. K ſpowědźi pobu 1213 woßobow, 536 mužow a 677 žonow. Wuſtupy ſ zyrkwje a ſaſtupy do zyrkwje ßo njeſapißachu.

S **Klětneho.** W lěcźe 1933 wukſchcźi ßo w tudomnej evangelſkej zyrkwi 35 dźěcźi. W lěcźe 1932 běſche jich 43. Jutry ßo 22 dźěcźi konfirměrowa. 19 woßobow ſemrě, 8 muži, 7 žonow a 4 dźěcźi. W lěcźe 1932 ſemrě 16 woßobow. Do mandźelſtwa ſtupi 17 porow, w lěcźe 1932 jenoż 14. K Božemu blidu ſtupi w ßerbſkej a němſkej ſpowědźi hromadźe 1432 woßobow. Lěto prjedy naliczi ßo 1526 ſpowědnych.

S **Wochos.** Sańdźene lěto narodźi ßo 27 dźěcźi, 7 narodow mjenje hacž w lěcźe 1932. Mjes nimi běſche 10 hólzow a 17 holzow. 10 woßobow wumrě, jena woßoba mjenje hacž w lěcźe 1932. Mjes ſemrětymi ßu 3 dźěcźi, 1—2 měßazaj ſtare, 6 woßobow wot 70 hacž do 80 lět ſtare a jena woßoba pſches 80 lět ſtara. Do mandźelſtwa ſtupi 11 porow, 12 porow w lěcźe 1932.

Sliczbowanje ßerbſkeho pobocźneho miſſionſkeho tow. w Budyſchinje a wokolnoſcźi na lěto 1933.

W lěcźe 1933 je ßo podpißanemu pokładnikej pſchepodało:
(□ = miſſionſki kaſchcźik, † = cźitarjo „Miß. póßła“.)

ſ Bartſkeje woßady: □ 170.— hr., † 15.— hr., jenotliwe dary 15.— hr.	200.— hr.
ſ Budeſcźanſkeje woßady	483.39 hr.
ſ Budyſkeje Michałſkeje woßady: †83.90 hr., □92.— hriwnow, pſchi woprawjenjach 121.50 hr.	297.40 hr.
ſ Budyſchinkſkeje woßady	50.— hr.
ſ Bukecźanſkeje woßady	207.50 hr.
ſ Hrodźiſchcźanſkeje woßady	400.— hr.
ſ Hodźijſkeje woßady: † 43.43 hr., □ 206.57 hr.	250.— hr.
ſ Hucźinjanſkeje woßady	55.— hr.
ſ Kluſchanſkeje woßady . □ a † a pſchi ſpowjedźi	93.84 hr.
ſ Khwacźanſkeje woßady: † a pſchi woprawjenjach 12.— hr., dań a k dopjelnjenju 3.— hr.	15.— hr.
ſ Maleſchanſkeje woßady: □ a †	25.— hr.
ſ Minakałſkeje woßady: †	80.50 hr.
ſ Njeßwacźidlſkeje woßady	53.— hr.
ſ Noßacźiczanſkeje woßady: □ 43.—hr., druhe dary 85.— hr.	128.— hr.
ſ Porſchiſkeje woßady	303.81 hr.
ſ Rakecźanſkeje woßady	21.— hr.
ſ Wjelecźanſkeje woßady: † 20.70 hr., □ 176.— hr., dźěcźikemſchenje 22.— hr.	218.70 hr.
hromadźe	2882.14 hr.

kotrež doſta Sakſke hłowne miſſionſke towaŕſtwo w Drježdźanach.

W lěcźe 1932 běſche darow	3148,47 hr.
Tuž běſche ſańdźene lěto mjenje	266,33 hr.

Tón Knjes žohnuj wſchitke dary ſa miſſionſtwo a wſchitkich daricźelow ſ hnady a ſdźerž luboſcź k ßwj. miſſionſtwu a pſchiſporjej ju tež w naſchich lubych ßerbſkich woßadach!

W Budyſchinje, 20. wulk. rózła 1934.

farař em. Rjeda, pokładnik.

Na pucź.

Kiž my dźemy do pſchichoda a njewěmy, kak dołho hiſchcźe budźemy duzy po puczu, a njewěmy, hdźe ßmy duzy, ſchtó ßmy my, kajzy ßmy my?

Liſtowanje. Sa Eſtomihi: K. w Hr. — Sa Invocavit: M. w B.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchcźetnje a knihatnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płaci ſchtwórcźletnje 108 pf.

Čzišło 6

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 11. februara 1934 Bautzen

Njedźela Estomihi.

Luk. 18, 31. Hlaj, my dźemy horje do Jerusalema.

Saßo ßo tón cžaß pschibližuje, kiž je ßa kschesćanow najkhutnischi, w kotrymž je nasch Knjes a Sbóžnik cžerpił a wumrjeł. Tón naß dopomni a nasche cžerpjenje a wumrjecže. Wucž naß, Knježe, wopomnicž, so wumrjecž dyrbimy, so bychmy mudri byli. Radźi ßo na tón cžaß dopomnicž njedamy. Bychmy najradscho cžerpjenju ſ pucža schli. Ssu tajzy, kotsiž wokoło cžělneho cžaha wulke koło cžinja, so jón setkali njebychu . To jim blisko dže. To wutrobu pschima. Woni ßo boja, so jim to schkodźi. Ale lubi cžitarjo, to je prawa mudroscž, hdyž ßo huscžischo na ßmjercž dopomnicž damy; pschetož ras tola pschińdže, a potom je lěpje, hdyž ßmy pschihotowani. W prědarju Salomonu cžitamy: Lěpje je, do khěže žałoscženja khodźicž, dyžli do piwneje khěže; w tamnej je kónz wschěch ludźi, a živy wosmje to k wutrobje. Rudźenje je lěpsche, dyžli ßmjecže; pschetož psches srudnoscž budže wutroba polěpschena. Mudrych wutroba je w domje teho žałoscženja, a hłupych wutroba je w domje teho wjeßela. To naturski cžłowjek njerosumi. To je pschewobrocženje wscheho, schtož cžłowjek ša prawo dźerži. To ßłowo wot kschiža je Židam pohórschenje a Grichам tórnoscž. Je hłuposcž tym, kiž na to wěrja. Hlejcže, tu macže rosdźěl mjes tórnymi a mudrymi, mjes njewěrjazymi a wěrjazymi, mjes shubjenymi a sbóžnymi, mjes sabłudźenymi a rosßwětlenymi. A na tych poßlednich ßo tón Knjes wobrocži. Wón dżesche tym dwanacže: Hlaj, my dźemy horje do Jerusalema.

1. Hdže my dźemy? 2. Schto ßo w Jerusalemje stanje? a 3. Schto tam chzemy?

Dźemy do Jerusalema! To je ßwjate město kaž wschelke druhe města w ßlubjenym kraju, w kotrychž je tón Knjes pschebywał, jako hischcže po semi khodżesche. Dżenßnischi dźeń ßo tež pucžowanja cžinja do ßlubjeneho kraja; tam chzedża ßwjate města wopytacž, kotrež na nascheho Knjesa dopomnja. Ssu drje měnjenja, so tak najlěpschu illustraziju ša bibliske stawisny dóstanu. Lubi cžitarjo, patriarchojo ßu domisnu wopuschcžili, so bychu někajki nadawk dopjelnili. Tak je Abram na ßłowo teho Knjesa ſ Harana won cžahnył do kraja, kotryž je jemu tón Knjes pokasał. Tehorunja je Abraham do kraja Morija schoł, so by tam po pschikasni Božej ßwojeho jenicžkeho ßyna Isaaka woprował. Elieser, Abrahamowy najstarschi wotrocžk, puschcži ßo do Mesopotamiskeje, k městu Nahorowemu, dokelž njeßmědźische Isaakej žanu žonu wot tych Kananejskich dźowkow wsacž. A Jakub dźěsche ſ Bersaby a cžehnjesche do Harana, so by ßwojemu bratrej Esauej cžeknył, kiž jemu ša žiwjenjom stejesche. Nawopak poda ßo Josef ſ Marju, ßwojej ßlubjenej mandźelskej ſ Nazareta do Bethlehema, dokelž běschtaj ſ doma a se schlachty Davitoweje. Mudri dźěchu ſ rańscheho kraja k wjecžoru a cžehnjechu psches Jerusalem do Bethlehema. Tón dwanacželětny Jesuß pschewodźesche ßwojeju starscheju na pucžowanju do Jerusalema, so by tam ſ nimaj jutry w templu ßwjecžił. Hdže my dźemy? Tehorunja do Jerusalema. Dźemy ſ Jesußom ßobu. Je nam pucž ważny, dha to woßebje wusběhnjemy. Tak je Jesuß husto do Jerusalema schoł, ale to woßebje wosjewił njeje, dokelž běsche swucženy pucž. Nětko pak ma ßwój skutk, kotrež je tež hewak w tutym měscže cžinił, krónowacž, a to psches cžerpjenje a wumrjecže. Rjeknje: Hlaj, dźemy horje do Jerusalema. Cžaß cžerpjenja ßo sapocžnje. Ssy ty na njón pschihotowany? Ssy ty hotowy, tutón cžaß prawje pscheżiwicž, kaž ßo ša kschesćana ßłuscha? Temu njeje nusne, so ßo poscžisch kaž katolikojo. To ßo ßamo wot ßo rosumi, so ßmy my evangelszy kschesćenjo poměrni, tež hewak. Ale tak ſ naschim Knjesom ßobu dźemy, hdyž jeho ßłowo ßłyschimy a jeho wotkasanje ßwjecžimy, hdyž ßo prósdnych

wjeßelow a rospróſchenjow ſdźerżimy. Hdyż ßmy ßebi wědomni, hdźe dźemy, dha budźe to naſche ſadźerżenje.

2. Schto ßo w Jeruſalemje ſtanje? Wſchitko budźe dokonjane, ſchtož je pißane pſches profetow wo cżłowſkim ßynu. Pſchetož budźe podaty pohanam a budźe wußměſcheny a hanjeny a ſapluwany; a budźa jeho krjudowacź a moricź. To njeby niczo dale było a njetrjebało naſchu wutrobu hnucź, hdyż njeby njewinowaty był. Słóſtnika ſkónczńje nichtón njewobżaruje, ale rěka: Jemu ßo prawje ſtanje. S kotrej měru cżłowjek měri, ſ tej budźe ſaßo měrjeny. Hdyż je hrěſchił, dha budźe khłoſtany. Ale Jeſuß běſche njewinowaty. Wo nim rěka w liſcźe na Hebrejſkich: Tajkeho wyſchſcheho měſchnika pſchiſtejeſche nam měcź, kiż by był ßwjaty, bjes winy, njewomaſany, wotdźěleny wot hrěſchnikow a kiż wyſchſchi je, dyżli njebjeßa ßu. Běſche to praj, ſo ßu jeho pohanam pſchepodali? Běſche to pſchiſtojne, ſo ßu jeho wußměſcheli, hanili a ſapluwali? A ſchto dha jim pomhaſche, ſo ßu jeho mjes ſłóſtnikomaj kſchižowali? Běſche dha ſ tym dopokaſane, ſo je wón tón najwjetſchi mjes nimi? Hdyż jeho wyſchſchi měſchnizy wußměchowachu a dźachu: Druhim je pomhał a njemóże ßam ßebi pomhacź, njeißu ßo ſ tym ßami ßudźili? Sswojeho dobroczela na kſchiż pſchibichu. To roſumni cżłowjekojo njecżinja. Ale cźi tam běchu roſum ſhubili. Woni njewjedźachu, ſchto cżinjachu. Hida běſche pſchewulka. Njechachu ßebi niczo prajicź dacź we ßwojej hordoſcźi. Mějachu ßwoje ſadźerżenje ſa prawe. Tehodla běſche ſchkoda wo kóżde ßłowo, kotreż tón Knjes k nim rěcżeſche. Woni je wopak ſroſumichu a wobwjercźichu. Woni ßu njechali. Sſłowa, kiż běchu duch a żiwjenje a dyrbjachu jich duſche ſbóżne cżinicź, jich do ſkaženja wjedźichu. Pißmawucżeni dźerżachu Jeſuża woprawdźe ſa hrěſchnika. Běchu ſaßlepjeni a měnjachu, ſo Bohu ßłużbu cżinja, hdyż jeho kſchižuja. Prajachu: Je Boha hanił abo je ßo Bohu runy ſcżinił. A tak je ßo ßłowo profety dopjelniło: Wón njeßeſche naſche khoroſcźe a nałoži ßebi naſche boloſcźe. My pak dźerżachmy jeho ſa teho, kiż by ſranjeny, a wot Boha ſbity a poniżeny był. Ale je naſchich pſcheſtupjenjow dla ſranjeny a naſchich hrěchow dla ſbity. Schtraſa leži na nim, ſo bychmy my měr měli, a pſches jeho rany ßmy ſahojeni. Budźa jeho krjudowacź a moricź. To je ßo tam w Jeruſalemje ſtało.

3. Schto my tam chzemy? Njeje na tym doſcź, hdyż Jeſuß ßam do Jeruſalema dźe? Schto dha tam wucżomnizy chzedźa? Wſchak ßu napoßledk roſcźěkali. Woni njeißu ßo ſadźerżeli, kaž by ßo to ſa nich ßłuſchało. Tſjo, mjenujzy Pětr, Jakub a Jan ſpachu w ſahrodźe Gethſemane a njeſtražowachu. Pětr wotrubny Malchußej wucho a Jeſuża ſapře. Judaſch Iſchariot jeho pſcheradźi. Cżehodla woni ßobudźěchu, a jeho hižom w tutym wokomiku njewopuſchcźichu? Dokelż niczo wot teho njeſroſumichu, a ta rěcź běſche jim potajena a njewjedźachu, ſchto bě prajene. Mějachu drje pſchezo hiſchcźe nadźiju, ſo Jeſuß kraßne kraleſtwo ſakoži. Schto my tam chzemy? Njeßměmy jenoż pſchihladowacź, kaž to wcźipni ludźo cżinja. Tym je wſcho dźiwadło, też wotprawjenje. Cźi na niſkim ſkhodźeńku ſmyßlenja ſteja. Ně, my mamy ßwědzy bycź wulkeho podawka, kiż ßo w Jeruſalemje ſtanje. Sswědk ſnaje khutnoſcź położenja. Wě, ſo je podawk, kotrehoż ßwědk je, ważne. Wón tehorunja wě, ſo je jeho pſchitomnoſcź ważna. Njeje wſcho jene, hacź tam je abo njeje. Lubi cżitarjo, mamy jako ßwědzy w paßionſkim cżaßu w Jeruſalemje bycź. To je naſch Knjes, kiż tam cżerpi a mrěje. My kſcheſcżenjo żaneho druheho Knjeſa njeſnajemy. Wón je naſcha hłowa a naſch wjednik. S nim ßobu dźemy kaž w dobrych dnjach tak też w ſrudobje. Cżehnmy też ßobu, ſo bychmy ſ nim wumrjeli.

Na martru twoju myßlimy,
O Jeſu, dźak cźi ſpěwamy,
So winy naſchej brěmjo ty
Ssy noßył ſwólny, ſcżerpliwy.

We duchu dźemy ſa tobu
Pſches boloſcź wſchu a hanibu;
Na kſchiż twój nucźi hladamy,
So k tebi ſ wjeß'lom modlimy. Hamjeń!

Snjeſboženja naß traſcha. — A niczo wjazy?

Hižo dłěhe hacź měßaz ßmy duzy do noweho lěta. Ale njeje tak, ſo je naß kóżdy dźeń noweho lěta ſnowa traſchił ſ njeſbożami a nicził kubła a cżłowſke żiwjenja? Wobraſowdoſcź wo tym ßmy widźeli w poßlednim cżaßu, woßebje ſ Indiſkeje a ſ Khiny. Semjerżenje a woda ſtej njeměrnje wjele ſniczińej. Nětko naſtróża hróſbna powjeſcź Budyſchin a wokolinu, haj zyku Łużizu. Dźěczo, macź, nan, wſchitzy tſjo namakachu ßmjercź w lodźe a we wodźe. W Hněwſezach na Sprjewi to bě. Najprjedy ſajědźe ßebi mała holczka, dokelż drje jej ſ njej ßanki na cźeńki lód rěki cźeknychu, na lód Sprjewje a ßo podnuri. Macź to wohladnywſchi, ſkoczi hnydom ſa njej. A nan to ſhoniwſchi, ſkoczi tohorunja ſa dźěſcźom a ſa żonu do tam ſtraſchneje rěki. Ale wſcho podarmo. Skónczńje ßo macź a nan prózowaſchtaj, jedyn druheho ſ wody, ſ loda a ſe żumpawy na dnju rěki wumóz. To ßo njeporadźi. Prjedy hacź pomoz pſchińdźe, běchu ßo podnurili wſchitzy tſjo.

Pomoznizy, kiż pſchikhwatachu — mjes nimi ßobuſtawy Cżerwjeneho kſchiża a lěkaŕ — wucźeżechu wſchěch tſjoch, ale wſcho prózowanje, jich ſaßo do żiwjenja ſbudźicź, bě podarmo.

Tſi cżłowſke żiwjenja ſniczi tu lód na wodźe. Njedopomni naß to na to, wo cźimż nowiny zyłeho ßwěta w poßlednimaj tydźenjomaj pißachu? W Ruſkej ſniczi lód w powětſe tſi cżłowſke żiwjenja! Tamni tſjo Rußojo, kiż ſ powětronom do powětra lecźichu, ßu dozpěwſchi njewuměrnu hacź dotal hiſchcźe żenje njedozpětu wyſchinu: wjaz hacź 20 000 metrow. dele padnyli — a běchu morwi.

Piſche ßo, ſo je lód, kotryż powětron we wyßokoſcźi pſchikry, na tym wina był. Je-li tomu tak, ßměmy pſchirunowacź: tu pſchihotowa lód na wodźe tſjom cżłowjekam ßmjercź, tam pſchihotowa lód w powětſje tſjom cżłowjekam ßmjercź.

Haj, ſnjeſboženja naß njepſcheſtawajzy traſcha w tutym lěcźe 1934! Jenoż traſcha? Niczo wjaz? Niczo dale?

Njehonja wone naß wſchěch, ſo ßo ſe wſchěm, ſchtož ßmy a mamy, ſtajimy a dowěrimy do Bożeje wſchehomózneje ruki? Traſcha naß tajke podeńdźenja jenoż? Cżinja nam wone jenoż bojoſcź a ſrudobu? Niczo wjaz? Njepohnuwaju naß wone też k dowěrje do Boha, k wěrje do Boha, kiż wichor, wětry niz jenoż wodźi, w kotrehoż ruzy też woda a lód, wſchitko — a wſchitzy?

My ßmy kóżdy ras drje jenoż połojzu, a to mjeńſchu połojzu, tajkeho podeńdźenja ſapſchijeli a ſroſumili a pytnyli, hdyż wono ſa naß woſta bjes tajkeho wabjenja a pohnuwanja. Niz jeno ſa khorołożo płacźi, ně runje ſa kóżde měſtno, hdźeż ßmy, njech ßmy, hdźeż ßmy, płacźi:

„W ßrjedźa w naſchim żiwjenju
Ssmjercź tu na naß łaka."

Tak na ſemi, tak na lodźe, tak w powětſje. A tohodla dyrbimy wſchudźom ſ Bohom bycź.

Se ſtarſchej dźowku a ßotru, kotraž jeniczka ſ tamneje tak cźežko potrjecheneje Malcherez ßwójby w Hněwſezach ſbytkna woſta, žaruje naſtróžana a ſatorhnjena drje tola znka Lužiza ßobu. — A nadźijomnje niz jeno to! Nadźijomnje buchu wſchitzy we Lužizy dopomnjeni na Boha a Bohu bliže dowjedźeni. Pſche bliſko Bohu žadyn njeje.

Nam pobrachuje wulki a ßnadź tón najwjetſchi kruch ſroſumnjenja ſa tajke podeńdźenja, hdyž w nich, hdyž w tajkich woporach njewohladamy a njeſpóſnajemy, ſo to też ſa naß, — też ſa naß, a ſo my ßo mamy po tym měcź w ßwojim žiwjenju.

Tamny ſrudny ruſki podawk naß dopomni ſaßo jara na to, ſchtož nam ſtare grichiſke baje powědaja wo Ikaru. Ikaros ſcźini ßebi, kaž jeho nan Daedalos, kſchidle, ſo byſchtaj ſ jatby, we kotrejž běſchtaj w labyrinthu na kupje Kreta, cźeknyłoj. Wonaj lecźeſchtaj a lecźeſchtaj; Ikaros lecźeſche njedźiwajo na nanowe pominanje pſchewyßoko, pſchińdźe pſcheblisko ßłónczkej, jeho kſchidle ßo roſeſchkrěſchtej, a wón padźe do hłubiny, do morja pola kupy Samos. Po nim rěka tamny dźěl Ssrjedźnokrajneho morja dźenßa hiſchcźe „Ikariſke morjo.“

To je ſtara baja ſ dawnych, ſ dawnych cźaßow. Ale drje też tuta, kaž drje kóžda ſtara baja, khowa w ßebi wěrnoſcź. To by rěkało, ſo ßu też w dawnych cźaßach cźlowjekojo niz jeno ſpytali lecźecź, ně ſo ßu lecźeli, haj, ſo ßu ſpytali — pſchirunuj Babylonſku wěžu — wyſche a wyſche, pſchewyßoko lecźecź — a ſo ßu padnyli. Woſpjetuje ßo tole w naſchich cźaßach? Dozpěchu tami tſjo Rußojo tu mjeſu, kotraž cźlowjekam ſtajena? Wſchelazy měnja, ſo je pſchicžina jich ßmjercźe druha, ſo njejßu hakle ßo ſ móznym ſraženjom, pſchi kotrymž ßo jich kula, w kotrejž ßedźachu, 3 metry do ſemje ſary, morili, ale ſo hižo w powětſje wumrěchu. A ſchto jich mori? Pruhi, kotrež pſches njepoměrne rumy a dalokoſcźe zyłeho ſtworjeneho ßwěta du? Wone też hewak naſchu ſemju trjechja, ale njemóżeja tu wjele ſchkody nacžinicź, dokelž atmoſfera, tutón pſchikryw, kotryž ſ powětrom a ſe wſchěm, ſchtož w nim je, naſchu ſemju wobdawa a ſchkita, ſaſtup tutym pruham hacži abo njemóžne cźini.

Ale to nochzemy pſchi tym ſabycź: Mamy pſchipóſnawacź prózowanje tutych muži, kotſiž kaž Piccard też, do wyßokoſcźow lecźa, wußlědźicź a pſchepytowacź wſcho, ſchtož naſchu ſemju a jeje cźlowjekow wobdawa. Woni dyrbjachu ſ tym liczicź, ſo ßo lět njeporadźi, ſo ßmjercź namakaja.

A runje tole naß ſaßo nuſuje, ßo ponižowacź pſched Bohom, kiž wſchitko ſtwori, kiž wſchitko w ßwojej ruzy ma. A we wěrnej ponižnoſcźi chzemy ßo jemu bóle a bóle bližicź. Haj też tu rěka: „Bliže, mój Božo, bliže k tebi!“

Kaž profetiſke ßłowo ſteji pak nade wſchěm nam ſnate wuprajenje, kiž chze něhdźe tole prajicź: „Cźlowjekam ßo hiſchcźe wjele poradźi, też w powětſe, ale hdyž wyſche a dale póńdu, hacž jim mjeſa poſtajena, budźe to jich ſahuba!“

Wyſchiny wyſche ſemje khowaja w ßebi ſa cźlowjeka potajnſtwa — a ßmjercź! A runje tak hłubiny w naſchej ſemi! A niz mjenje naſcha ſemja! A to też tam, hdźež na njej khodźimy! To tola naſhonichmy! A tole kaž wſchě ſnjeſboženja, kaž to mjenujemy, naß njech wjedźe k Bohu!

9.

„Hdyž tak w měſtach a na wßach rano, połodnjo a wjecźor ſwonjenje 3 krócź ſ pſchebiwanjom doſyncži, drje ßo ſtanje, ſo tu a tam něchtón ſa tym pſchińdźe a ßebi rosmyßluje a ßo dopomni, ſo je ras něſchto ßłyſchał wo pominanju, kiž naß woła, ßo modlicź, a ſo runje tohodla wot dawna ßem ſwón pſchebiwa. Ale zyle, zyle poręd ko drje ßu tu cźlowjekojo, kiž potom woprawdźe w ßwojich myßlach pſched Bohom, kiž je Knjes też jich wſchědneho dnja, cźiſchi ſtejo woſtanu. Bohužel je tak, ſo bu ſtare doſtojny ſkutk hołe waſchnjo, wo kotrež by, ſhubi=li ßo ras, jich jenož jara mało żarowało.

Hildur Dixelius, ſchwediſka też w naſchim kraju ſnata pěßnjerka, powěda něhdźe wo tym, ſo dźenßa hiſchcźe w jeje domiſnje kóżdy wſchědny dźeń — rano w 9 hodźinach a popołdnju w cźaßu naſcheho ſwonjenja — kóżdy ras jeniczke dźewjecźkrócźne pſchebiwanje — wſchě dźewjecź praßnjenjow jenak daloko rósno — ſaſynczi a ſo tuto żaneho druheho ſaměra nima, khiba woßadu pſchezo a pſchezo ſaßo, pſches zyłe lěto dopominacź na to, kak — 9 krócź ſ hamorom dyrchu, ſo bychu naſcheho Knjeſa a Sbóżnika na Golgatha na kſchiż pſchibili.

Schtóż wo tutym nadobnym waſchnju ßłyſchi, njemóże hinak, hacž bycź hnuty ſ tym, ſchtož chze wono woſnamjenicź. W nim wotucźi kuſk tamneje ßwjateje cźeſcźowazeje bojoſcźe, kotraž je pſched lětſtotkami huſto tych najjednoriſchich cźlowjekow ſapſchijała, hdyž ßebi roſpominachu wopornjwu ßmjercź, kotruž Jeſuß ſa nich wumrě. Jim njebě trjeba, nějakjeje derje pſchihotowaneje naprawy, kiž by naſtajnje jich duſchu budźiła ſa tu wěrnoſcź, ſo je Jeſuß „mje ſhubjeneho a ſatamaneho cźlowjeka wumohł, warbował, dobył wot wſchitkich hřěchow, wot ßmjercźe a wot cźertowſkeje mozy“ ..., kiž by tak to pominanje, kotrež ſ tuteje wěrnoſcźe pokhadźa, hłuboko w jich wědomnju ſakótliła. Wot naroda do naroda dohaſche jim ſa tajke hłuboke, nutrne, dźakne wopominanje jednora wutroba, kotrejž běchu poßłuſchni, ßo njedajo mylicź ſ hewak někajkimi ſadźěwkami.

Njeje nam tak, jako dyrbjeli my „dobri“ kſcheſcźijenjo dźenßniſcheho cźaßa ßo ſ tym někak „trjecheni“ cźucź? Zyle wěſcźe, my ßmy ßo na to ſwjaſali, ſo ma wumóżeńſki ſkutk naſcheho Sbóżnika też ſwonka zyrkwinſkich murjow — w naſchim woßobinſkim žiwjenju a w žiwjenju luda a ſtata — bycź ſnowa cźeſcźeny a waženy, a ſo dyrbjało to, ſchtož 2. artikel praji, dyrbjało to, ſo „ßy jenož ſ wěry żiwy a ſo budźeſch ſbóżny“ woprawdźe tak w naſchim duchownym a duſchinym žiwjenju korjenicź, ſo by jenož tamneho prjódkwſacźa trjeba było, ſo by nětk też woprawdźe naſche zyłe myßlenje, ſacžucźe a ſkutkowanje wot njeho wobkněžene było?

Wono by nuſne było, ſo by tuto „9 krócźne dyrjenje ſe hamorom“ też kóżdemu ſ naß do jeho dnja ſchumiło — pſchezo ſaß a ſaß a njemylnje a njepſcheſtawajzy!

Tak pak móże naſche „pſchebiwanje“ ſaßo k tomu pſchińcź, ſo jo ſaßo cźeſcźa: Myßlmy ßebi, ſo je to „wothłóß ſ Golgatha“ a podnuŕmy ßo do teho, ſchtož ßo tam na Golgatha mjes kſchižomaj ſłóſtnikow ſta. — Potom njemóże dźě wuwoſtacź, ſo naſcha wutroba pſchezo ſnowa žri pſched tym, ſchtož bě njeſapſchijomne, ſchtož pak bu ſapſchijomne pſched wulkoſkuttom Božim w Jeſußu Khryſtußu; a potom njemóże wuwoſtacź, ſo ßo my pokorjamy pſched telko hnady Božeje. A tole ponižne pokorjenje pod Božu hnadu, ſapleczene do zyłeho naſcheho bycźa a žiwjenja, budźe naſch, dźeń wote dnja ßo wobnowjazy, dźak.“ W. K. w N.

Tón, kiž je tole pißał, je dyrbjał ſrudneho mjes kſcheſcźijanami naſhonicź. Wo tym ßwědcźa ßłowa pſchi ſpočatku. By wón tak ſrudneho naſhonił też mjes Sserbami? Wěmy my a wopominamy my ſtajnje, hdyž pſchebiwa, ſchto to na ßebi ma a ſchto nam to praji? A cźinimy my po tym?

Zyrkej a ſtat.

Eſtomihi. Dźenża ſběra żo kolekta ſa kſcheſcźijanſke evangelſke wukubłanje młodźiny. Njeje trjeba drje, ſo żłowczka wo tym prajimy. Zyły cżaż a zyłe położenje ſtata a zyrkwje wabi, nuſuje naż k temu. Tuż ſkładujmy. A hdyž w Božim domje njeběchmy abo hdyž njemějachmy dar, dajmy jón hiſchcźe.

„Kſcheſcźijanſka žónſka żłužba!“ Tole żłowo cźitaſch a żłyſchiſch ſażo a ſażo. Tuta „Kſcheſcźijanſka žónſka żłužba“ je dźě tež w kóždej woſadźe! Wona je w tej woſadźe, kotraž měješche hacž żem „kſcheſcźijanſke žónſke towaŕſtwo“ a wona je w tej woſadźe, kotraž tajkeho towaŕſtwa njeměješche. Se tym je prajene, ſo „Kſcheſcźijanſka žónſka żłužba“ nieje żane towaŕſtwo. Schto wona je? Schtó ju twori? **Schtó je we njej? W njej żu wſchě kſcheſcźijanſke žony woſady!! S njej ſtupja rosżudnje kſcheſcźijanſke žony do żłužby Khryſtuża,** hotowe, żłužicź Khryſtużej w jeho woſadźe wſchudźom tam, hdźež to nuſne, a ſe wſchěm, ſchtož je nuſne. Nade wſchěmi a nade wſchěm ſteji to wulke heżło: **„Khryſtuż ſa žony, žony ſa Khryſtuża!“** Kóžda žona, kiž tomule heżłu „haj“ praji, ſtupi też ſ wutrobu, ſe żłowom, ſe ſkutkom do jeho żłužby, do żłužby kſcheſcźijanſkich žonow. — To je też něſchto ſ toho noweho, ſchtož nam nowy cżaż dopraji. To njeje żamo na żebi niczo nowe. To bě tu pſchezo hižo, jenož żo pſchemało pokaſa, pſchemało do žiwjenja ſtupi, pſchemało ſe ſkutkami żo ſjewi. Hdyž żo na pſch. žony woſady ſjednocźichu, zyły Boži dom dobrowólnje a darmo rjedźicź a mycź, bě tuto dźěło tajka żłužba kſcheſcźijanſkich žonow. A druhich tajkich jewjenjow je jich pſchezo było: Pyſchicź Boži dom ſa żwjedźenje — njech bě runje pſchi tym też ſwjetſcha młodźina wobdźělena! — Schicź a wuſchiwacź wodźecźa ſa woltaŕ a klětku. Hody khudym wobradźecź. — Nětk dyrbi tuta „żłužba“ naſtajnje hotowa bycź, żłužicź, dyrbi naſtajnje w żłuženju bycź, żebi wědomna, ſo tak żłužo druhim, ſo tak żłužo wſchěm, ſo tak żłužo woſadźe, żłuži Khryſtużej. A cżinjo to, móže żebi wědomna bycź, ſo runje ſ tym żłuži zyłemu ludej w tej wulkej, nadobnej myżli, kotruż kanzler Hitler ſa zyły lud a kraj ma. Do tuteje żłużby żłuſcha potajkim kóžda žona woſady. Tuta „Kſcheſcźijanſka žónſka żłužba“ tohodla też prěki a do pucźa njepſchińdźe žónſkim NS-ſjednocźeńſtwam — NS-Frauenſchaft. — Tuta żłužba tohodla też do pucźa a prěki njepſchińdźe żanemu ſ tych nowych ſjednocźeńſtwow — Fachſchaften —, do kotrehož žona żłuſcha jako burowka abo dźěłacźerka abo rjemjeżlniza abo hinak. To je wěz powołanja a ſaſtojnſtwa. Tu ma kóžda żwoje wożebite. W „kſcheſcźijanſkej żłužbje“ ma kóžda to żame: żłužicź Khryſtużej, żłužo tomu, ſchtož tu widomne je ſ jeho kraleſtwa: to żu cźłowjekojo, to je zyrkej a woſada, to je Boži dom. Kak żo tuta żłužba nětk dorjaduje w jenotliwej woſadźe a w zyłej zyrkwi je wěz żama ſa żo a je wěz pſchichoda. Jeje żłužba budźe też wſchelaka we jenotliwych woſadach, hinaſcha na wży, hinaſcha w měſcźe, — hinaſcha w burſkej woſadźe, hinaſcha w induſtrialnej woſadźe. Ale budźe tu wona! Haj wona tu je! mjenujemy „duſchu doma“, „duſchu żwójby“. Wona je tak też „duſcha woſady“ a tohodla ſażo „duſcha zyłeho luda.“ Schtó nochzył, ſo by „duſcha luda“ była kſcheſcźijanſka, żiwa w żiwej wěrje do Khryſtuża? Tohodla budźe żebi tuta żłužba też żłužicź ſ Bibliju a modlitwu, ſ Božim żłowom a ſ kěrluſchom, tohorunja ſe wſchěm, ſchtož cźłowjeka wudoſpołnja w tym, ſchtož rěka: kſcheſcźijan bycź, hotowy ſa zyłe žiwjenje. Tehodla je wożebity nadawk tu też: wukubłanje dźěcźi, wukubłanje kſcheſcźijanſkich dźěcźi. A tuta żłužba żłuži tohodla też, dokelž kſcheſcźijanſka, žónſka żłužba je, ſażo žonam w tym, ſchtož ſa žonu wożebite žónſke je. A ſo khori, bědni, ſtari do tych żłuſcheja, kotrymž wona żłuži, njetrjeba drje żo wożebje prajicź. — Tola ſ tym njech doſcź dźenża. Chzemy jenož něſchto małeho, powſchitkowneho prajicź, dokelž żo wſchudźom napraſchuja, dokelž je wjele njewěſtoſcźe. To jenotliwe njemóżachmy a njechachmy ſwěſcźicź, wo tym powſchitkownym wulkim, ſchtož wſchěm něſchto praji, pak dyrbjachmy něſchto prajicź: Wono płacźi: Khryſtuż ſa žony, žony ſa Khryſtuża! A ſ toho naſtawa ſa kóždu kſcheſcźijanſku žonu żłužba, ſo żłuži we dźakownoſcźi, w luboſcźi, w żwěrje Khryſtużej.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Nożacźiz.** Pſchichodny ſchtwórtk, 15. februara, żmě tu w Trużyzach pola Penkertez żwójby Marja Lukaſchez ſ Nożacźiz żwjecźicź — dali Bóh — żwoje 90. narodniny. Wona je żwěrna cźitarka naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. Bóh jej ſpožcźi, ſo jo hiſchcźe bjes nawocźow cźita. Tak jej wocźi narunatej, ſchtož jej trochu woſłabnjenej wuſchi ſapowědźitej. Bóh chzył ſtaruſchzy, kotraž je hewak po cźěle hiſchcźe jara ſtrowa, wobradźicź žohnowany, wjeżoły dźeń 90. narodninow a ju ſa wjecźor žiwjenja na duſchi a na cźěle ſe żwojim žohnowanjom žohnowacź.

Se **Sslepoho.** Zyrkwine powěſcźe ſ naſcheje woſady ſe lěta 1933 żu tele: Narodźiło je żo 95 dźěcźi, kſchcźenych je 96; mjes nimi żu 4 morwonarodźene, 2 raſaj dwójnikaj; 6 njemandźelſkich. Kſchcźeńſki żlub wobnowiło je 37 dźěcźi, 17 hólzow a 20 holzow; wěrowanych je 49 porow; wumrjeło a na 8 woſadźinych pohrjebniſchcźach pokhowanych je 59 woſobow; ſ nich je 10 we ſwonkownych hojeŕnjach wumrjeło. Spowědnych běſche 4348, mużſkich 1750, žónſkich 2598; na żerbſkich żwjecźenjach żo wobdźěli 3160, na němſkich 1188. Doma woprawjenych běſche 84.

Na pucź.

„Hdźe póńdu ja pſched twojim Duchom? A hdźe dyrbju ja cźeknycź pſched twojim wobliczom? Hdy bych ja ſtpił do njebjeż, ży ty tam, a hdy bych ja żebi póżłał do hele, ży ty tam. Wosmu-li ja żebi kſchidła rańſchich ſerow, ſo bych bydlił pſchi najdalſchim morju, by wſchak mje twoja ruka tam wjedła a twoja prawiza mje dźerżała. Rjeknu-li ja: Njech mje cźěmnoſcź pſchikryje, je też nóz żwětła wokoło mje.“

Pſ. 139.

(Pſchirunuj też naſtawk: „Snjeſbożenja naż traſcha. — A niczo wjazy?“).

Liſtowanje:

K. T. H. H. w D.: Wutrobny dźak ſa tajke, żwěrne żobudźěło! A wutrobny dźak ſa ſkaſanku. Wobſtaram wſcho. — Stare naſhonjenje cźinimy ſnowa: Cźi, kiž ſwonka domiſny, żebi ju waża a żu prjedy hacž cźi, kiž żu tu we wjele, wjele wjetſchej liczbje, a kiž ju tu maja, hotowi ſa dźěło a ſa wopory ſa domiſnu.

Sa Invocavit: M. w B. — Sa Reminiſcere: W-r. we H. —

Samoſtwity redaktor farar Wyrgacź w Nożacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchczełnje a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu żobotu a płacźi ſchtwórcźletnje 108 pj.

Čzišło 7

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 18. februara 1934 Bautzen

Njedźela Invocavit.

2. Kor. 6, 1—10.

Napominamy waß, so byschcże hnadu Božu podarmo njebrali, ßwjaty japoschtoł piša. To je wěscże doscź ważne napominanje. Pschetoż hdyž někajku luboscź abo dobrotu dostanu, a wona dyrbjała podarmo data bycź, to by tola srudnje było. To ßebi snajmjeńscha pscheczelny daricźel njeby sażłużił, a wón by ßo pschichodnje wěscże na kedźbu brał a njeby niczo wjazy daril. Kak hakle potom, hdyž je to hnada, njesażłużena luboscź, schtoż ßym dostał! Luboscź a woßebje hnada ženje podarmo bycź njemóże. Ale schto rěka: Podarmo? Dyrbimy wo tym hižo rěczecź, hdźež ßo wobdarjeny ani podźakowacź njecha? Tajki pad je wěso hižo doscź srudny. Kak husto ßo to stawa mjes cźlowjekami a wot nich, a kak husto ßo to Božej hnadże tak dże! Pschißłowo tola praji: Bóh tak někotreho strowi, kotryž ßo jemu njedźakuje. Ale Boža hnada chze wěscże wjazy. Dźak wschak njetrjeba ſ wutroby wukhadźecź, ale móże lohko doscź hołe ßłowo bycź. Tohodla na to ßwjaty japoschtoł dźenża hakle njepokasuje. Schtoż ßo skutk njeschini, žaneje hódnoscże nima. Podarmo je Boža hnada, jeli so niczo njewukonja a njepłodźi. Kak w tym pola naß steji? Tohodla je to tak khutna wěz: Sobyschcże Božu hnadu podarmo njebrali! Wopomńmy, k cźemu naß Boža hnada pohnuwa, a schto wona nam k wukonjenju tutoho nascheho nadawka wobradźi.

Stare wěschczenja ßwjateho japoschtoła we ßwojim cźaßu dopjelnjene widźi: Ssym cźe w spodobnym cźaßu wußłyschał a ßym cźi w dnju sboża pomhał. Jako ßmědźachu ßo israelske dźěcźi ſ dołheje jatby domoj wrócźicź, běsche spodobny cźaß sa nje nastał. Dźeń sboża běsche pschischoł ſ tym, so na domisnisku semju stupichu. Ale wjele sbožownischo hischcże bě, jako Jesuß na semju pschińdże a pomoz pschinjeße niz jenoż israelskemu ludźej, ale wumoženje snutskowne sa dusche. Schto běsche to do sbóżneho dnja sa wschitkich, kotsiž japoschtołowe pschipowědanje ßłyschachu a w tym pschipowědanju prědowanje kschiża, runjež běsche to mnohim tórnoscź a pohórschk. Chzyjo nochzyjo dyrbjachu pschi tym cźlowjekojo poßłuchacź a někak tola saczuwacź, so Bóh ſ tym něschto woßebite chzyschе. Cźim bóle mamy my w tutym ßwjatym póstnym cźaßu saßo wědźecź: Martra Boža, sałožk, sbóżny sałožk nascheje wěry! Cźim mjenje ßwětni ludźo tutomu cźaßej rosumja, so bychu ßwoje cźinjenje najradscho, njeby-li sakasane było, też w martrownym tydźenju měli, cźim bóle dźerżimy ßo my we wěrje toho: Nětko je dźeń sboża. Ale kaž hižo prajachmy, nam wo wjazy dże hacź wo sbóżne póśnacże, nam dże wo to, so by nasche zyłe žiwjenje było kaž wyßoki kěrlusch khwalby toho, schtoż je nam Boža hnada w Khrystußu a woßebje w Sbóżniku ßwěrnym hacź do ßmjercże dariła. Luboscź Khrystußowa naß k tomu hnucźi, ßwjaty japoschtoł sa to praji. Wón wědźesche, so wschelake mozy cźlowjeka pohnuwaja, dobre a mjenje dobre, haj ßamo słe. Jemu bě wěscże toho a tamneho žel, kotryž mějesche ßam na ßebi nasłonicź, so njeměješe jenoż ſ cźełom a ſ krwju wojowacź, ale se słymi duchami, kotreż we wulkim ßwěcże wonkach a w małym ßwěcże ßamßneje wutroby nutskach knježa. A wěscże bóle žel bě jemu toho, kotryž wjazy njewojowasche, ale běsche ßo poddał. Mjes tutymi běsche wěscże wjazy hacź jedyn, kotryž mějesche mjeno kscheścźijana, ale kotrehoż žiwjenje běsche wscho druhe hacź kscheścźijanske. Kak běsche tomu tola Boža hnada podarmo data! A ſ tym niz jenoż jemu, ale też druhim, pschetoż słe pschikłady dobre počzinki kaža. Sa kscheścźijanow je to woßebje słě tohodla, so tajke cźinjenje pohórschk sbudźuje. A njeje to najwjetsche hanjenje Božeho kraßneho wumoženja? Pschetoż: Je-li schtó w Khrystußu, je wón nowe stworjenje. Pschi składnoscźi spěwacź a ßo modlicź, njedźelske kscheścźijanstwo, kscheścźijana hischcże nje-

cžini, ale prawe žiwjenje wschědny dźeń. To dyrbjało žo ſa naß ßamo wot žo rosumicź, kaž běſche to ßwj. japoſchtołej wucžinjena wěz: Njedajmy nikomu nihdźe žaneho pohórſchenja, ale we wſchěch wězach wopokaſujemy žo jako ßłużobnizy Boži. Niczo žo ſa kſcheſcźijana tak ßamo wot žo njerosumi kaž, ſo ßwoje žiwjenje wjedźe w duchu a po pſchikładźe ßwojeho Knjeſa Jeſußa. Ale je kſcheſcźijanow žiwjenje wopraw-dźe tajke? Pola mnohich ſzyła cžucźe ſa to pobrachuje, ſo nje-je Bóh Knjes tola tohodla telko na naß ważik, ſo by podar-mo było; a žadne je ſrosumjenje Lutheroweho roswucženja, ſo bychmy ßwjecźi jako Boże dźěcźi žiwi byli. Kak bychu žo hewak mjes nami wězy ſtawacź mohłe, kotrež ßu tak nje-kſcheſcźijanſke? A hiſchcźe mjenje ßebi kſcheſcźijenjo na to myßla, ſo ſ tutym ßwojim cžinjenjom pohórſchenje ſbudźuja, ſo druhich niz jenoż we wěrje a w žiwjenju myla, ale ſo jich hórſchich cžinja, pſchetoż to rěka tola pohórſchenje dawacź. Kak zyle hinak ßwjaty japoſchtoł wědźeſche, ſchto běſche ßwo-jemu Knjeſej a też ßwětej dawacź winowaty! Schtóż jeho ži-wjenje jenoż trochu ſnaje, tón wě, ſo wón tole ßwoje dźěło a ſamołwjenje njeje na lohke ramjo brał. Wón widźeſche nje-ßmilne ſcźěhwki hrěchow a kak ſ tym bjesbóžny ßwět mrěje, a tuž wón tomu napſchecźiwo ſtupaſche a ßwoje woßady a wo-ßadnych napominaſche, ſo bychu žobu do dźěła ſaſtupili jako ßłużobnizy Boži, kotſiž hnadu Božu njejßu podarmo brali. Hacž njeje jara nuſne, ſo wón też naß na to dopomina? A wjetſchi hacž ßwajty Pawoł je tola prajił, kaž nadźijomnje njejßmy ſabyli: Komuž je wjele date, wot toho budźe žo wjele žadacź!

Boža hnada, niz podarmo doſtata, pak też wulka Boža móz. Poměrnje lohko je, cžłowjekej dźěło nadawacź, jeho po-honjecź, ſo by to a tamne cžinił, lohko, jeho warnowacź, ſo by žo toho a druheho woſtajił. Ale někotryžkuli, a khutny najbóle, budźe wotmołwicź: Lubje rad to chzu a tamne noch-zu, tola ſchtó mi k tomu pomha? Abo wón budźe cźi ſkorźicź, ſo je drje ſpytał, we ßwojim žiwjenju něſchto dokonjecź, ale ſo žo jemu njeje doſcź radźiło. Runje tajki njech na ßwj. japoſchtoła hlada. Dźenßniſche jeho ßłowa a też druhe budźa jemu prajicź, ſo je tón ſa wſchitko wulke dźěło khmany, kiž Božu hnadu podarmo njebjerje. Nam je, jako bychmy pſche-žo hłubje do duſche a ſdobom do dźěła ßwjateho japoſchtoła hladacź ßměli cžitajo: W pukach, w jaſtwach, w ßměſchkach, pſches cžeſcź a hanibu, pſches ſłe a dobre rěcže, a pſchi tym: Jako njeſnajomni a ßmy wſchak ſnajomni, jako cźi, kiž mrěja a hlej, ßmy žiwi, jako ſchwikani a wſchak njeſbicźi, jako cźi, kiž niczo nimaju a wſchak wſchitko wobßedźimy. To ſ krótkimi ßłowami rěka: Sswjaty muž Boži cžłowjek kaž druſy też, ſachodnyn, ßłaby, wſchemu cžłowſkemu podcźißnjeny, bjes domiſny a bjes kubła, ně, we wjazy hacž jenym naſtupanju hubjeńſchi hacž někotryžkuli druhi, a tola njepſchewinjeny a njepſchewinjomny dobycźeŕ nade wſchěm jemu napſchecźiw-nym. Cžim cźežſche běchu nadawki jeho žiwjenja, cźim khma-niſchi běſche wón, ſo by je dopjelnjał. Cžim ßłabſchi jako cžło-wjek, cźim mózniſchi jako kſcheſcźijan pſches toho, kotryž jeho ßylnjeſche, pſches Khryſtußa! Hobrſki duch a rjekowſke žiwje-nje w mozy Božeje hnady!

Tak je ßwjaty japoſchtoł wulke, cžłowſke mozy pſcheßa-haze wězy dokonjał. Njebojmy žo, ſo budźe žo wot naß po-dobnje wulke žadacź, ale njeſabudźmy też, ſo ßu też nam wulke wězy dowěrjene. Derje pak nam, jeli ſo budźemy móz ſe ßwjatym mužom Božim prajicź: S Božeje hnady ßym, ſchtož ßym, a wona njeje na mni podarmo była! Hamjeń.

M. w B.

Saſtup do ßwjateho póſtneho cžaßa.

Jana 11, 16.

Hłóß: Jeſuß, moja nadźija.

Cžehńmy ßobu ſ Jeſußom,
Wón nam ßwjaty pſchikład dawa
A naß wjedźe k Wótcźej dom;
Cžěŕ dźě w cžeŕnjach, je tak prawa. —
Jeſu, dźi Ty we prědku,
Hlaj, my dźemy ſa Tobu!

Cžerpmy ßobu ſ Jeſußom!
Njech naß Jeho boloſcź rudźi!
Se ßylſami, ſ cžeŕpjenjom
Njebjo jónu radoſcź ſbudźi.
Schtóż ſ nim tudy cžeŕpjeſche,
Póńdźe tam do kraßnoſcže.

Mrějmy ßobu ſ Jeſußom,
So ßmjercź wěcžnu njewoptamy,
Ale ſ cžělnym wumrěcžom
Žiwjenje tam w njebju mamy!
Mrěcź nam, Jeſu, tudy daj,
Tak nam kiwa Boži raj.

Tam ßmy žiwi ſ Jeſußom,
Kotryž kraßny ſ rowa ſtany.
Sswědcžmy ſ nowym žiwjenjom,
So naſch hrěch bu pohrjebany!
Ssmy=li žiwi, Jeſu, Cźi,
Ssmy też wěcžnje pſchi Tebi!

K. A. Fiedleŕ.

Krajny biſkop rěcži k woßadam ſakſkeje krajneje zyrkwje.

W poßlednich měßazach je naſtało njeſwjeßelaze zyrk-winopolitiſke wojowanje. S nim pſchińdźe njeměr do zyrkwje a ſ tym też do němſkeho luda. Wjednik ßebi dorasnje pſcheje, ſo ßo wojowanje na kóždy pad ſkónczi. Runje w Sakſkej ni-ma tuto też žaneje pſchicžiny, dokelž ßym ja wospjetujo wu-prajił, ſo budu wuſnacźe krajneje zyrkwje ſchkitacź, kaž je to też we wuſtawje noweje Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje ſwěſcźene. Ja wołam wſchěch woßadnych, ſo bychu ßobu ſa to ſkutkowali, ſo by też w zyrkwi měr a porjad był. To by dyr-bjało wſchudźom tam bycź, hdźež ßo evangelij cžiſty a pra-wy prěduje. Njemóžno je, ſo ßo wulki ſkutk wjednika, kiž chze a dyrbi pſchesjednoſcź luda na wſchěch polach žiwjenja doz-picź, kaſy. My dyrbimy wſchitzy krucźi a ßwěrni ſtacź jedyn pſchi druhim w jenym duchu a w poßłuſchnoſcźi pſched Bohom, pſched kotrymž ßmy ſa naſch lud ſamołwicźi. Cžinki, kiž měr kaža, ſchkodźa ſtatej. Hdźež wo ſnutſkowne praſchenja wěry dźe, njeje nichtó we ßwojim ßwědomju potłócžowany. Swon-kowny porjad dyrbi pak też w krajnej zyrkwi bycź. Tohodla dyrbi zyrkwina wyſchnoſcź wocžakowacź, ſo jeje autoritetu pſchipóſnawaja.

W Drježdźanach, 31. januara 1934.

Krajny biſkop Coch.

Wo zyrkwinſkim połoženju.

W poßlednich měßazach naſta w naſchej evangelſkej zyrk-wi napjatoſcź, kotrejež dla ßo woßadni huſto praſcheja: „Schto je ßo ſtało? Schto budźe?“ Schtóż bu wo zyrkwinym poło-

ženju powučeny, wě, so tu pschiczíny njeje, wo tutym praschenju bojaslíwje rěczecź. Zyrkej njeje jenoż swonkowna móz organisazije, ale też duchowna móz s Božeho stworjenja. So wona wobsteji, njeje jenoż pola czlowjekow, ale je we wjedženju Božim. Czlowjekow, kiž ßebi staroscze czinja wo pschichod nascheje zyrkwje, dopomnimy na Jesußowe ßłowo — Mark. 5, 36 —: „Njeboj ßo! Jeno wěř!“

Pschi nowotworjenju evangelskeje zyrkwje w tsecźim knjeżerstwje dże wo to, **so evangelska zyrkej a nazionalsozialismuß ßebi jedyn druhemu służitej.** Se žadanja stata, na wschitkim, schtoż żiwjenje, po ßwojim knjeżerskim prawje knjeżicź — żadanje totalitety — pokhadża, so w nazionalsozialistiskim stacze też zyrkej nazionalsozialistiske wjednistwo trjeba. S tym pak zyrkej njesapadnje do partajpolitiskeho czinjenja, dokelž dże tu żanych partajow wjazy njeje; ně, wona da statej, schtoż je statowe. Do toho ßłuscha, so wona niz jenoż genialnemu wjednistwu Adolfa Hitlera połna dowěry haj praji, **ale też, so wona ßwětanahlad nazionalsozialisma połna srosumjenja pschekißa a ßebi jón połna srosumjenja pschißwoji.** Hitler a nazionalsozialismuß staj njerosdźělomnej; schtóż pschecźiwo nazionalsozialismej wojuje, wojuje pschecźiwo Hitlerej. S wożebitym wusběhowanjom dyrbi ßo pschi tym pschezo saßo wuprajicź, schtoż by ßo dyrbjało ßamo wot ßo rosumicź: **so evangelska zyrkej we ßwojim byczu wostanje njepodótknjena.** Wona je na Boha swjasana a prěduje Khrystußa, abo wona nima prawo żiwjenja. Won steji w tsecźim knjeżerstwje, korjeni pak w Lutherowej reformaziji a we wusnaczu wótzow.

A tu je se sakładneho njedorosumjenja nastała wobżarujomna roskora w naschej zyrkwi: Pytaja mużam, kiž sa zyrkej tsecźeho knjeżerstwa wojuja a ßo wo jeje wutworjenje prózuja, wotrjez dowěru evangelskeje wěry a s tym jich saloženje na Boha a jich evangelsku sprawnoscź. W tym masch swjetscha hanibnu tragiku tucżaßneje zyrkwineje napjatoscze. Srosumi ßo tola zyle ßamo wot ßo, so też nazionalsozialistiszy zyrkwinszy wjednizy njebychu móhli ženje zyrkej twaricź, hdyž njebychu byli swjasani na to, schtoż je byczе zyrkwje.

Dwě froncze nastaschtej a wojowaschtej wojowanje, we evangelskej zyrkwi, kiž bu runjewon stat wohrożowaze. Sprawne poßudżowanje dyrbi swěscźicź, so ßu kaž mużojo nazionalsozialistiskeho zyrkwineho wjednistwa tak też jich pschecźiwnizy, kiž ßo pschede wschěm pod khorhoju tak mjenowaneho „Pfarrernotbund“ hromadża, w tym jenym, schtoż by dyrbjało hłowna wěz bycź, psches jene: Wobej froncze wusnawatej, so **byczе zyrkwje** srosumitej. Mjes tym pak, so maja czi, kiž na nazionalsozialistiszy wjedżenej zyrkwi ßobu dźěłaja, njesmylene srosumjenje toho, schtoż je a toho, so ma sewska a człowska forma zyrkwje w tsecźim knjeżerstwje bycź twarski kamjeń nazionalsozialisma, so ma potajkim měcź niz jeno swonkownu barbu, ale też snutskowne waschnje nazionalsozialisma, ßu sastupjerjo opposizije we **wopaczným srosumjenju k nazionalsozialismej** Tuto wopaczne srosumjenje wukhadża pak s toho, so njemóżeja nowu wolu, kiž w naschim němskim ludu nasta, wostajiwschi ßebje sapschijecź — pak se słowólneje sażakłoscze politiskeje reakzije.

Wjednik Adolf Hitler je w tutych dnjach němskeho biskopa a krajnych biskopow evangelskeje zyrkwje pschijał. S tym ßo wujaßni pucź zyrkwineho wjednistwa. Nětko nałoża ßo wschě ßrědki, wotstronicź opposiziju pschecźiwo nazionalsozialistiskemu smyßlenju a nazionalsozialistiskemu skutkowanju zyrkwinych wjednikow. Pschijomne by było, by-li dowěrliwe wujednanje mjes wojowazymaj frontomaj móżne było. Pokasujali pak snamjenja czaßa na wojowanje, budże też zyrkej — chże-li ßo woprawdże zyrkej luda sczinicź — wojowanje wojowacź a snjesczź dyrbjecź.

Sakska krajna zyrkej je we ßwojich 28 thesach — pschir. 2. czišło tutoho lěta! — pucźe ßwojeho skutkowanja pokasała. Wona nochze s tym, kaž ßo ßamo rosumi, ani stworicź nowe wusnacźe ani postajicź nowu autoritetu wucźenja, ale wona je s tym prajiła rosrißaze słowo sa czaß wo nadawkach pschichoda. „Deutsche Christen“ steja sa tuto wojowanje wo ludowu zyrkej pschihotowani a budża s tym najßwěrnischi strażowarjo evangelija a dowěrliwi rukowarjo nazionalsozialistiskeje zyrkwje. Njesabudźmy ženje, so Boża zyrkej na semi steji a so je wona pucźnik k tamnej jenej ßwjatej kschescźijanskej zyrkwi, kotruż niech jónu wohlada nasche widżaze wóczko. My pak njesamóżemy ženje tutu zyrkej sczahnycź dele do sewskeho ßwěta.

Němski: farař Pokojewski-Döbelnski.
Serbski tu po poruczności krajnozyrkwinskeho nowinarskeho hamta.

Wótcże nasch . . .

Pohrjeby we wulkoměstach njecźahnu tak wjele kedźbnoscze na ßo, kaž na wßach, ßu tak rjez wschědne podeńdżenja, kiž ßu sa měschczana mjenje sajimawe. Jenoż druhdy, hdyž swony du, pschinamakaja ßo wczipni na pohrjebnischczu abo też ludźo, kiž ßu semrěteho jenoż wot widżenja snali.

Też dżenßa sta ßo tajki podawk, ale njeběchu jenoż wczipni pschischli, pschetoż bě wulka ßyła żarowazych, kiž do kapały Hanineho pohrjebnischcza krocżachu, so bychu drohemu pschecżelej bożemje prajili.

Pschi durjach ßo ludźo tłóczachu, kóżdy chzysche něschto widżecź, wschak bě ßo wokoło powědało, so je to někajki woßebity pohrjeb. Mjes nimi běsche też młody człowjek, kiž bě po sdrascźenju shódany njeměrny pucźowař, jedyn s tych, kiž njewjedża, hdże maja wjecżor ßo sparej podacź. Jeho drasta bě pschetrjebana, czrije bjes pjeńkow a s wjele dźěrami. Wobliczo mějesche khutny wuras, najskěrscho bě hižo wjele njerjaneho na ßwěcze nashonił. Widżecź bě, so njeběsche wczipnoscze dla pschischoł, wschak czakasche kaž to tak waschnje je na ßmilne dary, kiž ßo po pohrjebnych ßwjatoczłnoscżach wot żarowazych na khudych rosdźěluja. Naras nasta czischczeńza, dokelž ßo někajka deputazija s khorhoju pschibliża. Ludźo stupichu wróczo, so by pucź do kapały prózdny był, pschi tym bu blědy pucźowař ßobu do sakhoda storczeny. Hakle hdyž nutska pischczele dźěchu, pytny, so szyła nuts njeßłuscha. Chzysche wuńcź, ale bě to njemóżne, dokelž běchu hižo durje samknyli. Potom sapoczłnu wotrjady. Prědku pschi woltarju w bliskoscźi kaschcża bě ßo deputazija saměscźiła. Khorhoj błyschczesche w jaßnym ßwětle a jejne barby módroczerwjene a běłe buchu krыte s běłej ßeklu. Pischczele sastachu a starschi farař stupi k woltarjej. Knježi czischina, duchowny rěczi. Wobrasuje żiwjenje semrěteho. Spomni, so bě s rjanej Łużizy, kotruż je horzo lubował hacź do poßlednjeho dnja żiwjenja. Pschikładnje pobożny a pilny nan wjazorych dźěczi bě wocźi sańdżelił. Po słowach duchowneho pschistupi ke kaschczej woßebny knjes, kiž w mjenje krajanow a krajankow semrěteho rěczi. Rěczi ßerbszy a s wutroby, ludźo płakaju. Jeho rěcź je kaž żiwa woda. Ryßujo saßłużby njeboczliczkeho. So towarstwo wěrneho towarscha shubi a schczedriweho dawarja k spomożnym skutkam, naspomni ßo. Bližschi pschiwusni ßu zyle ßobustorhnjeni a też w kucźiku stejazy pucźowař płaka. A hdyž po rěczi ßo ßerbski „Wótczenasch“ pschisamkny, modli wótsje ßo-

bu. Jeho wóczży ſtej zyle ſapłakanej a jako ßo po wużohnowanju kaſchcża cżah na pohrjebniſchczo hiba, tež wón ßobu krocži, kaž hdy by nana ſhubił. W myßli bě doma we Łużizy, hdżež bě jeho kolebka ſtała, a ſ kotrejež bě cżahnył, dokelž chzyſche něſchto w ßwěcże naſhonicż. Ale dżěła njebě namakał, jenoż pucżował bě a wjele pſcheżiwił. „Hólcże! — běſche jeho nan prajił — te cżaßy ßu ßo měniłe, woſtań doma!“ — Poßłuchał pak njeje; dwě lěcże chzyſche ſnajmjeńſcha w zuſbje pſchebywacż a nětko bě hižo połdra lět nimo. Tak bě dżeńßniſchi dżeń jeho jara hnuło, dopomnejo jeho na nana a macż, bratrow a ßotry. Tola domoj hicż na żadyn pad, to bychu ßo ludżo rjenje ßmjeli, hdy bychu jeho tak wohladali. A tola mějeſche naras tajku požadoſcż ſa domiſnu. Zyle w myßlach ſanurjeny ſtejeſche potom pſchi jenym ſ tych poboczżnych ſchtomow, mězu w ruzy dżeržo. Hdyż ludżo domoj dżěchu, hladachu ßo podżiwajo na ſapłataneho młodżenza a kóżdy wopromaſche ſcherpatku ſa njeho. Hdyż pak ſaßo ſ tej khorhoju, kotruż bě njewědżo ſa franzowſku dżeržał, dokelž ju njebě hiſchcże ženje wohladał, nimo dżěchu, bě jemu kaž hdy by jeho Łużiza ſtrowiła a ſamyßleny hladaſche ſa njej doniż ßo w żołmach cżłowjekow njeſhubi. Kak jara pak ßo dżiwaſche, hdyż pjenjeſy w cżapzy namaka, ſ kotrymiż móżeſche ſpokojom ſa nóżłěhom pytacż hicż. Druhi dżeń pak bě Bóh luby Knjes ßo nad nim ßmilił, pſchetoż namaka dżěło polą jeneho wjetſcheho pjekarſkeho miſchtra, kiż runje pjekarſkeho trjebaſche. Něſchto dnjow poſdżiſcho pak bě ßobuſtaw ßerbſkeho towarſtwa a dżerži ßo ßwěrnje dale k ßerbſkej khorhoji, hacżrunjež je po něcżim ſaßo domoj k nanej a macżeri ßo wrócżił. Tak běſche namakał dżěło, luboſcż k domiſnje a „Wótcżenaſch“, kiż je potom kóżdy dżeń ßo ſaßo modlił, kaž w dżěcżazych lětach. Haj pilny, dobry a pobożny dyrbi bycż Serb, jeli chże ßwoje woßebitoſcże we wěrje a rěcži hajicż. — F. H. H.

Zyrkej a ſtat.

Pokutny dżeń ßwjecżimy 28. februara. Ale pſchezo hiſchcże po dotalnym. Tutón dżeń nima tež lětża ſtatneho ſchkita; ſo ßo tu hiſchcże niczo pſcheměniło njeje, budża ſ nami drje wſchitzy wobżarowacż, kotrymż je pokutny dżeń wulki dżeń. Woßady ſarjaduja ßebi ſa tutón dżeń Boże ßłużby tak, kaž to po wobſtejnoſcżach najlěpje.

Reminiſcere budże lětża powſchitkownje ludowy żarowanſki dżeń. Tež naſch njedżelnik budże na tutej njedżeli ßobu wopominacż tych, kiż namakachu ßmjercż ſa wótzny kraj.

W Ruſkej je lutherſka zyrkej we wulkim ſtraſche. Jeje duchowni trjebaja najßylniſcheje ßwěry a najßwěrniſcheje wěry, chzedża-li woſtacż a wobſtacż. Njeſapłacża-li woni wyßoke dawki, hroſy jim ſtrach, ſo jim wſcho, ſchtož maja, woſmu, tež draſtu a grat. Profeßor Alaf Moe je tohodla połnózne lutherſke zyrkwje na pomoz ſwołał.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Wěſchczenje a wſcho, ſchtož podobneho raſa je, kaž wukładowanje ßonow, ßo po nowym ſakonju Württembergſkeje wyſchnoſcże khłoſta, — hdyż ßebi wěſchczeŕ abo wěſchczeŕka ſa to pjenjeſy żada.

Sswjaty póſt ßmy naſtupili. Wſchudżom ßo rěcži wo wobnowjenju a polěpſchenju. Njech póſtny cżaß tutoho lěta tež pokaſa, ſo ßo wobnowjenje ſta. Runje cżaß ßwjateho póſta je tak prawje ſkładnoſcż, pruhowacż ßameho ßo a druhich a dozyła zyłe żiwjenje, hacż je ßo tu ſnutskowne wobnowjenje ſtało na ſakładże kſcheſcżijanſkeje wěry a mozy kſcheſcżijanſkeje wěry, teje wěry, kotraż ßo wuſnawa k tomu Khryſtußej, kotryż ſa naß wumrě na Golgatha, ſo by naſch wumożnik a ſbóżnik był; teje wěry, kotraż ßo njekomdżi w pokornoſcżi ſ Lutherom ſpěwacż:

„Móż naſcha dobycż njemóże,
My ßmy ſ njej jara ßłabi“;

kotraż pak runje tohodla też ſamóże wyſkacż a wuſnawacż kóżdy cżaß:

„Muż prawy ſa naß wojuje,
Bóh jeho k bitwje wabi;
Hdyż ſchtó joh' póſnacż chze,
Wón Jeſuß Khryſtuß je!“

Hdżež ßo wobnowjenje w tutej wěrje ſta, tam ßo to pokaſa ßamo wot ßo w ſadżerżenju kſcheſcżijanow w póſtnym cżaßu. Sa kſcheſcżijana je to cżichi cżaß, a to Khryſtuża a jeho cżerpjenja dla a to — kſcheſcżijana dla, ſo by tutón mohł ßam ſe ßobu pſched Khryſtußom bycż a ßam do ßo hicż, ßo pruhujo a wſcho rospominajo a wopominajo, a to niz jenoż ras hodżinku, ně, dny, tydżenje dołho. — Schto pokaſa tutón póſtny cżaß?

S cżaßa ſa cżaß. Schtoż pißachmy wo ſnjeſboženjach a druhim, to bu mjes tym ſaßo wjelekrócżnje wobkrucżene. Mjes tym pak ßu też cżłowjekojo wjelekrócżnje wobkrucżili, ſo woni a kak woni ſamóżeja ßebi njeſbožo a ſtyſk a ſrudobu pſchihotowacż. Awſtriſka a Farnzowſka a też Iriſka, tute tſi mjena nam praja, kak to cżłowjekojo tajkeho dokonjeja. Hewak ſhladowaſche Europa tak ſ wyßokeho na njeeuropiſke ludy a jich roskory a krwawne wojowanja. Nětkole ma Europa hnydom na telko měſtnach telko ſnutskowneho wojowanja! To je bóle poražaze, hacż hdyż južna Amerika abo Khina tajke ſrudne podawki wupłodżi. A to rěcża pſchezo hiſchcże wo tym, ſo móżeja a ſo chzedża ſa zyły ßwět měr ſ ertnymi a pißnymi wucżinjenjemi ſwěſcżicż! — To ßo cżłowjekam prjedy njeporadżi, hacż njeißu cżłowjekojo we ßwojej wutrobje měr cżinili ſ Khryſtußom, hacż njeje Khryſtußowa myßl wſchědy a wſcho pſchekißała!

Na pucż.

„Tak huſto hacż ke Khryſtußej pſchińdżeſch jako hřěſchnik, kiż je jenoż ſ jeho hnady ſbóżny, njeńdżeſch ženje próſdny wot njeho. Wón njeje ženje nießwěrny, njech my to tak huſto ßmy.“

To pißaſche ßwojej ßotſi Friedrich Schleiermacher, wulki a ßławny wucżenz a hohoßłowz, kotryż pſched 100 lětami 12. februara 1834, wumrě. Wón bu w naſchej Łużizy, na pedagogiju w Niſkej, wukubłany. W naſpomnjenym liſcże piſche wón też, ſo jeho niczo tak njemyli kaž hdyż widżi, ſo ßwojeho Sbóżnika doſcż njelubuje, jemu doſcż cżeſcże njecżini a hdyż njeje wſchědny wobkhad ſ nim njepſcheſtawazy.

Liſtowanje. Knj. L. w D.: Doſtachmy a ßo dżakujemy. Woſjewimy. Redaktor. — Sa Reminiſcere: W-ŕ w H. — Sa Oculi: T. w B. — Sa Laetare: W. we W.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacż w Noßacżizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cżiſchcż a nakład Ssmolerjez knihicżiſchcżerńje a knihařńje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płacżi ſchtwórcżłětnje 108 pj.

Čišło 8

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! **F.**

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje — 25. februara 1934 — Bautzen

Njedźela Reminiscere.

Math. 16, 25.

Nascha dźenžnischa njedźela ma wožebite mjeno: „Reminiscere“. Móžesch to na dwojake waschnje pschełožicź, pak: „spomń na něschto“ — pak „rosmyžl žo“. Wobojej myžli chzetej nam na dźenžnischim dnju něschto prajicź. Pschetož žłowczko „spomnicź“ chze nam něschto do pomjatka wróczo wołacź, schtož skoro chzemy sabycź — žłowczko „rosmyžlcźe žo“ chze nam něschto pokasacź, schtož hischcźe psched nami leži.

A tuž tež na dźenžnischim dnju najprjedy wróczo pohladajmy. Dźenža je ludowy žarowański dźeń. Dha je nam, jako bychmy móhli do něhdy njepscheczelskich krajow hladacź. Widźimy, kak žo tam jedyn row po druhim wotewri, a s tutych rowow sběhnu žo duchojo naschich lubych padnjenych rjekow. A ta wulka cźrjóda semrětych rjekow schromadźuje žo k wulkemu cźahej a pschiwoła nam: dźenža je ludowy žarowazy dźeń, spomńcźe na to! — A potom je nam dale, jako bychu naž duchojo lubych padnjenych rjekow sa ruku wsali a bychu naž wodźili na wulku, wulku horu, wot kotrejež móžemy zyły žwět pschewidźecź. A jedyn s naschich lubych rjekow sběhnje ruku a jeho ruka pokasuje do dalokosćze. My tam hladamy, hdźež jeho ruka pokasuje: schto widźimy? Palaze khěže, sapuscźene města, rosteptane role a pola, — wulke dźěry, semju s granatami rostorhanu a pschěrowy a pschezo sažo pschěrowy. A nascha duscha sapocžnje tcžepotacź we wobliczu tajkeho njesboža. A tón duch rjekow nam praji: „Spomńcźe na to! To bě wójna! tu žmy padnyli — tu žmy žwoje žiwjenje wostajili — sa nasch statok — sa nasch luby wótzowski kraj“.

A potom sběhnje duch znowa žwoju ruku, a praji nam: hladajcźe nětk do tuteho kraja nuts. Poßłuchamy a wobroczimy nasche wocži tam, hdźež wón nam hladacź pokasuje. A my widźimy něschto zyle druhe, my widźimy jedyn kraj we połnym měrje. Horde sběhuje žo wulke města a hladaju do horja nuts — lubosne wžy witaju k nam horje jako bychu prajicź chzyłe: Tu je lubosne bydlenje. A rola a pola leža w połnym měrje. Haj widźimy, so je runje w tutym wokomiku žnjowy cžaž. Swjate synczenje a brinczenje klinczi k nam horje a zyły lubosny kraj tam delekach nam pschiwoła: Swjate žně žu! Wjeßelcźe žo!

A sažo praji tón duch: Spomńcźe na to! To je nasch statok — to je wasch wótzowski kraj. To žmy my wschitko pschětrali, s naschim žiwjenjom — sa to žmy wumrěli. A tutón lubosny wótzowski kraj žmy wam pschepodali, so byschcźe wy tam sbožowni žiwi byli w kraju, kotrehož žmy hacž do žmjercźe lubowali.

A sažo sběhnje žo psched nami druhi wobras. S tuteho lubosneho wótzowskeho kraja klinczi kaž hrimanje k nam horje. Ludźo wołaju — na haßach wschudźom žo tsěla — „njechamy niczo wjazy wo Bosy wjedźecź“ — „chzemy sapalicź Boże domy“, — „chzemy žo hidźicź, hidźicź, hidźicź.“ Na cžole padnjenych rjekow leži kaž wulka mróczeł, jich wocži pak naž prascheja: Schto chze to bycź tam delekach? My žo hańbujemy — a my njemóžemy ducham naschich rjekow do woczow hladacź. „To je nasch wótzny kraj, sa cžož scźe wumrěli.“

Dha sběhnje žo cžrjóda padnjenych duchow wot tuteje semje. Woni wopuschczeja město grawocženja a cžahnu horje do žwojeho kraja měra a wěczłnoscźe. A tež tam horjekach bě sa nich žarowazy dźeń. A s tuteho wěczłneho raja nam pschiwołachu: Njepłakajcźe wjazy nasche dla — ale płakajcźe wasche dla. Reminiscere — rosmyžlcźe žo!

Dołhi cžaž žu naschi padnjeni rjekoju nam tute žłowo pschiwołacź dyrbjeli: dha pschińdźe hodźina rosmyžlenja. Nowy duch cźehnjesche do nascheho luda — a nowa nadźija žo

ſběhny we wutrobach cžlowjekow. Hłóß hidy wotmjelkny a wjele luda ſ próſdnej duſchu ſapocžnje ſaßo poßłuchacź na teho, kiž nam wſchitkim pſchiwoła: „pójcže ßem ke mni wſchitzy, kiž wy ſprózni a wobcžeženi ſcže, ja chzu waß wokſchewicź.“ My ſnajemy tón hłóß, to je hłóß naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.

A ſaßo klincži nam „reminiſcere“ napſchecžiwo. Spomńcže na to. Haj cžlowjekojo ſpomńcže na to, ſo něhdy jedyn horje dźěſche tón pucź na horu Golgatha. Tam wißa wón na kſchižu, kiž je cžlowjekow tak lubował, ſo móžeſche ßwoje žiwjenje ſa nich woprowacź.

Haj to njech je to „reminiſcere“, kotrež nam tuta njedźela woßebje pſchiwoła: tu na Golgatha je ßo najwjetſchi wopor pſchinjeßł ſa zyły ßwět, wopor ſa naſche hrěchi. Tu ſ kſchiža dele wón naß wſchitkich k ßebi kiwa: „pójcže ßem ke mni wſchitzy!“ A to je tola naſcha wjeßełoſcź a naſch měr też na ludowym žarowańſkim dnju, ſo wěmy: k njemu, k naſchemu Knjeſej Jeſußej ßu też wſchitzy ſchli, kiž ßu wopor ßwojeho žiwjenja pſchinjeßli ſa naſch luby lud a naſch luby wótzowſki kraj. Tak je nam Khryſtuß Jeſuß wěſtoſcź ſa to, ſo žadyn wopor podarmo njeje, ale ſo kóždy wopor ßwoje ſtanjenje ſ morwych ßwjecži w tym wulkim woporje, kiž je ßo na Golgatha ſtał, — we wumrjecžu a horjeſtawanju naſcheho Knjeſa Jeſom Khryſta.

Tón pak jenož, kiž je tutón wopor na Golgatha doſpołnje ſpóſnał, tón wě, ſo to ßłowo płaczi ſa wſchitke cžaßy a wſchitke ludy: „pſchetož ſchtóž ßwoje žiwjenje chze ſakhowacź, tón jo ſhubi; ſchtóž pak ßwoje žiwjenje ſhubi moje dla, tón jo namaka.“

Njech lud też tole wopomina pſchi rowach padnjenych!

Jedyn ſ tych, kotrychž ßebi ſ cžaßa wulkeje wójny němſki lud, pſchede wſchěm młodźina, waži jako rjekow krawneje wójny a ſdobom jako rjekow na polu duchowneho wojowanja, je Walter Flex.

Walter Flex narodźi ßo 6. julija 1887 w Eiſenachu, we Lutherowym měſcže. A ſchtož jeho žiwjenje a wojowanje a wumrěcže ſnaje, tón je ſacžuł, ſo je ßo wón w ßwojim narodnym měſcže a na njedalokim hrodźe Wartburg Lutheroweho evangelſkeho ducha naßrěbał. W nim bě žiwa poetiſka duſcha. Jako 11lětny gymnaſiaſt ſpěßni wón ßwój prěni ſpěw, jako ßo po němſkim kraju powjeſcź rosnjeßy, ſo jedyn ſ jeho najwjetſchich ßynow wumrěł: Bismarck. A hižo w ßwojich ſchuleŕſkich lětach bu wón bóle a bóle ſ poetu. Se ßwojimi ßobuſchulerjemi na gymnaſiju pſchedſtaji wón też ßwoju mału hru: „Der Bauernführer“. W njej ſaběra ßo wón ſ podeńdźenjemi Lutheroweho cžaßa, ſ njeměrami burow a ſ jich wjednikom Domaſchom Münzerom. Po wotkhadźe ſ gymnaſija ſtudowaſche wón a bu ſ doktorom. Pſchedewſchěm ßo wón ſaběraſche ſ pěßnjeŕſtwom a jeho wuwicže a roswicže w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpožcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnuczkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojazeho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorže jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla někajkeje małeje ßłaboſcže w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěßnjeŕſtwa a jeho wuwicže a roswicže w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpožcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnuczkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojazeho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorže jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla někajkeje małeje ßłaboſcže w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěßnjeŕſtwa a jeho wuwicže a roswicže w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpožcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnuczkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojazeho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorže jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla někajkeje małeje ßłaboſcže w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěßnjeŕſtwa a jeho wuwicže a roswicže w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpožcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnuczkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojazeho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorže jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla někajkeje małeje ßłaboſcže w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěßnjeŕſtwa a jeho wuwicže a roswicže w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpožcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnuczkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojazeho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorže jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla někajkeje małeje ßłaboſcže w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěßnjeŕſtwa a jeho wuwicže a roswicže w nowiſchim cžaßu Němſkeje wón wědomoſtnje pſchepytowaſche. A w tutym dźěle bě jemu ſpožcžene wulka radoſcź a wulke ſpokojenje: Wón bu ſ wukubłarjom wnuczkow wulkeho kanzlera Bismarcka.

S tuteho jeho jara ſpokojazeho dźěła a ſ jeho płódneho pěßnjeŕſkeho dźěła wutorže jeho wulka wójna. Hacžrunje njebě był wojak dla někajkeje małeje ßłaboſcže w prawej ruzy, ſaſtupi młody wucženz hnydom jako muſketěr do ſchleſyſkeho 50. regimenta. A tak bu dr. Walter Flex ſdobom pěß-

njeć wulkeje wójny. A němſki lud licži jeho dźenßa do wulkich ßwojich wójnſkich pěßnjerjow. Wón ſacžu we wulkej wójnje khód Boži po ſemi. Wótznokrajna horza luboſcź a njemylne dowěrjenje do Boha klincži ſ jeho dźěłow. A woboje ßo horjeſche a płomjenjeſche w nim. To woſnamjenja nam ſ jeho dźěłow drje ßobu najrjeńſche: „Vom großen Abendmahl“. Jene hrónczko ſ njeho tu:

„Doch — hört des Abendmahles letzten Sinn —
Sie ſtarben nur für die, die für ſie leben!
So nimm in Demut Pflicht und Opfer hin,
Und Volk, dem Gott im Bruderblut vergeben!“

A ſ jeneho pólneho liſta k tomu to ßłowo: „Wir wiſſen, daß es die Beſten und Reinſten ſind, denen der Völkerkrieg am liebſten die Dornenkrone blutigen Märtyrertums in die lichte Stirn drückt.“

S jeho darow, ſ kotrymiž wón ßwój lud wobdari, najhłubſchi, je drje jeho najbóle dokonjane dźěło: „Der Wandrer zwiſchen beiden Welten“. Kniha to, wo kotrejž piſaja, ſo pſches nju dunda duch wěcžnoſcže. A Walter Flex bě bliſko wěcžnoſcže.

Wón bě ßobu, jako měſto Riga dobuchu. Wo tam dźěchu dale a dale do prědka. Na kupje Oeſel pſchińdźechu 15. oktobra 1917 do bitwicžki. Leutnant Flex ſkoczi na konja, kotrehož běchu njepſchecželej wſali a jěchaſche doprědka. Tu pſchejědže jemu ruſka kulka ruku a ſajědže do žiwota. Na ßmjercź ſranjeny ſwjeſy ßo Walter Flex ſ konja. Dźeń poſdźiſcho ſańdźeliſchtej ßo jeho wócžzy. 16. oktobra 1917 bu też ſa njeho ßłowo, kotrež bě ßam prajił, wěrnoſcź: „Schwerttod nimmt immer die Beſten.“

Tam na ſelenej kupje Rańſcheho morja ryjachu towarſchojo jemu ſažny row — rjekowſki row. Tam to, ſchtož ſachodne, wotpocžuje daloko wot Duringſkeje domiſny. Tola jeho duch je žiwy a ſkutkuje dale, niz jeno w Duringſkej, ně po zyłej Němſkej. Tam w Eiſenachu na tafli wopomnjenja ſteji ßłowo, kotrež wón prajił, ßłowo, kotrež na njeho a na naſchich padnjenych najdoſtojniſcho dopomina, ßłowo, kotrež pſchedewſchěm rěcži k macžerjam, k ſtarſchim naſchich padnjenych rjekow: „Ihr habt ſie dem Volk erzogen! Sie haben euch nicht betrogen!“

W pólnym liſcže tuteho pólnoſchěreho rjeka cžitaſch:

„Der Opfertod der Beſten unſeres Volkes iſt nur eine gottgewollte Wiederholung des tiefſten Lebenswunders Jeſu Chriſti. Ich geſtehe, früher nicht lebendig gewußt zu haben, wie das blutige Leiden eines Reinen und Großen fremde und dunkle Seelen entſühnen kann.

Nun fühlen wir, wenn anders wir wert ſind zu leben, die ſeelenweitende und lebenumſchaffende Kraft des ſtellvertretenden Leidens und Sterbens unſerer lieben Brüder. Sie pochen allnächtlich in den ſtillen Arbeitsſtunden der Seele an die Türen unſerer Herzen und legen das Brot des Lebens davor nieder. Graue Mahner und Hüter verſchwiegener Pflichten, ich verſtehe euch: ihr offenbart uns als Leben, was vordem unverſtandenes Myſterium war, und tränkt uns aus dem ſeelenläuternden Urquell des Chriſtentums: Das Leben des Reinen, der nur für uns ſtarb, wenn wir für ihn leben. In ſolchen Willen haltet uns wach, tote Brüder ...“

My ſtajimy tu tute ßłowa tak, kaž je je wón w ßwojej rěcži pißał. Schtož wone praja, to wołaja do luda wſchě te kſchiže wokoło wótzneho kraja, wſchě te kſchiže nutskach we wótznym kraju. Kſchiž, ſnamjo Khryſtußoweho kſchiža, je jim a nam ſnamjo dobycža, ſnamjo dobycža w ßmjercži a ſnamjo dobycža we žiwjenju.

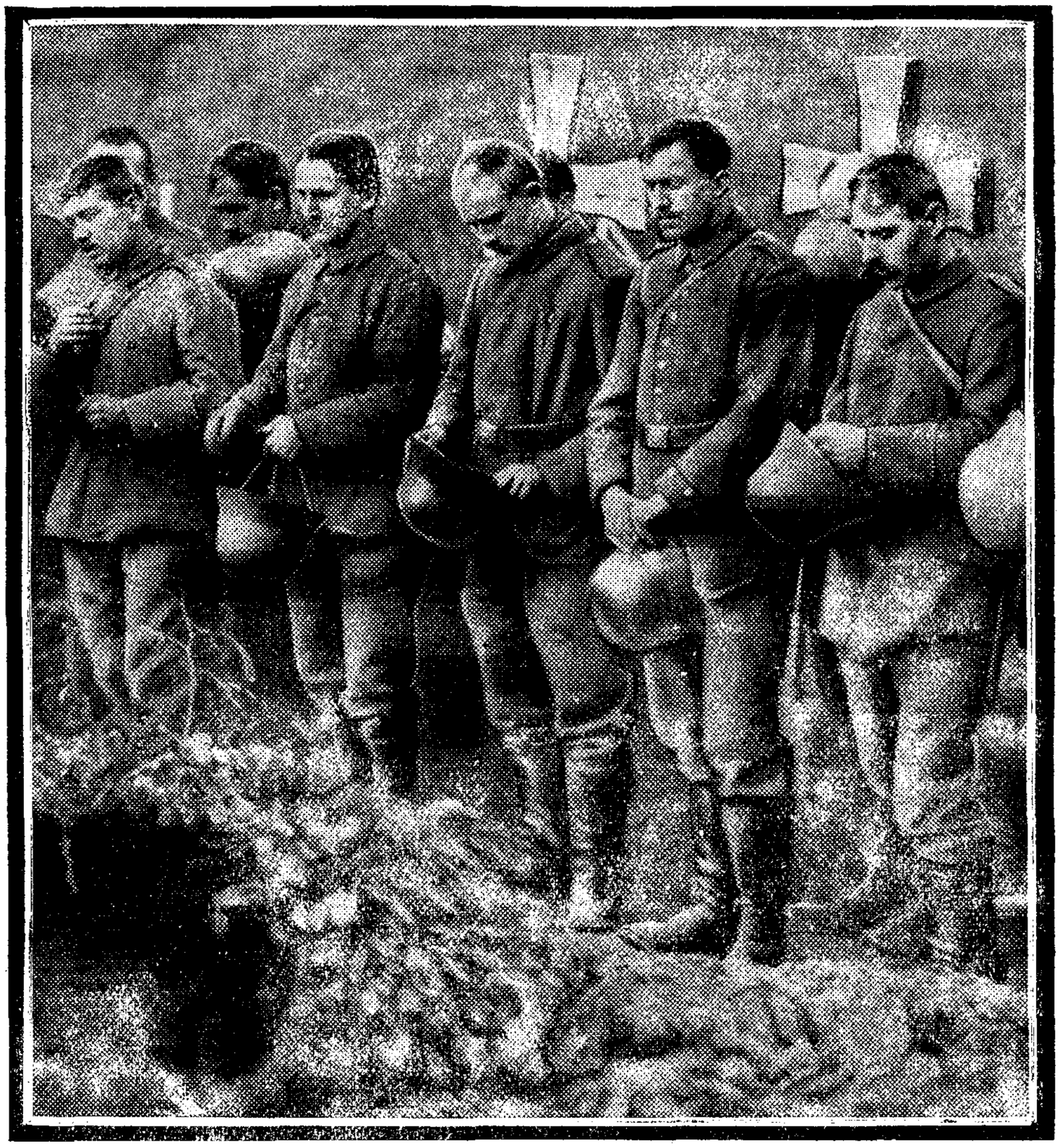
Naschim we wójnje padnjenym

Muž prawy je,
kiž wojuje
za žonu, dźěćźatka;
schtóž hrosny je,
bjes luboscźe,
do wětra wußywa.

Muž prawy je,
kiž ßamo mrje
sa prawo, ßwobodu;
njech sboże kźe,
njech horjo dźe,
wscho ßłuži k lěpschemu.

Muž prawy je,
kiž ßamo mjre
sa Boha, kraj a lud;
wón ßwěrny je
a stroschtnje dźe
psched Boži wěčny ßud

Wy mužojo,
wy kscheścźenjo,
tuž s Knjesom wojujcźe!
Knjes Bóh je ßam,
wón pomha nam
a dawa dobycźe.

A nětk stajmy k tomu wschemu runje dźenßa, Reminiscere, ßłowo, kiž bu nětkle w poßlednim cźaßu prajene, a to w Sakskej, w kraju reformazije:

„Nie wieder Christentum!“

Ženje wjazy kscheścźijanstwo w Němskej! To je heßło a snamjo sa tych, kiž howduja myßli, so Němska, ßo wotrjeknywschi kscheścźijanstwu, je starym a nowym póhanstwom wěrne sbožo dozpije.

Haj, my mamy w Němskej póhanstwo, kotrež chze němske póhanstwo bycź. Schtóž na tym dwělowasche, so tomu tak je, tón bu dokładnje powučeny s jednanjemi, kotrež ßo 26., 27. a 28. januara t. l. w Barlinje jednachu. „Tagung über das heidnisch-religiöse Ringen unserer Tage“ je pomjenowachu. Jedyn s rěcźnikow tam wupraji, so je kscheścźijanstwo wina na wschěm hubjeństwje w Europje.

Jich měnjenje je na pschikład Kscheścźijanska wucźba wo hrěchu, wo herbowanym hrěchu a wo winje je skschiwdźenje ariskeho cźlowjeka. Ariszy wjedźa też wo wěrje a hrěchu, ale woni pschewinu winu a hrěch ßami w ßebi (tak dr. Krause, kotryž mějesche tamnu rěcź w sportskim palazu, kotraž tajku haru naczini, ale runje tohodla też s wužitkom bě, dokelž lud wußkyscha, hdźe chzeja). Hrěch a wina njewotstronitej ženje snutskowne swjasanje s Bohom. Cźlowjek wostanje też we hrěchu a winje s Bohom swjasany a ma ßwoju ßwobodnu wolu, dokelž je snutskownje s Bohom pschesjene. Tak prof. Hauer.

Tohodla njetrjebamy žaneho ßrědnika. Tak prof. Bergmann. „Die Sündenbocktheorie“ — njechamy hakle ani ßerbsku rěcź ani nasche kopjeno wobcźežicź s pschełožkom tutych myßlow a ßłowow! — ist unannehmbar. In dieser christlichen Sühne-Idee kommt das spezifisch Semitische des Religiösen zum Ausdruck, das Gerechtseinwollens vor Gott.

Der Absolutheitsanspruch des Christentums mit der These, daß Gott sich nur einmalig in Christus offenbart habe, sei eine Anmaßung, die abzulehnen sei.

Christus ist nicht der Weg zum Vater, in ihm war nicht Gott Mensch.

A schto potom, schto, hdyž s tuteho žiwjenja dźemy? Wo tym bě tam w Barlinje luta mucźenza a žana jaßnoscź. A tehodla też w tutym nowym dźenßa sa milijony tych žarowaznych žadyn troscht, žadyn měr!

Abo je to někak něschto stroschtne, hdyž bu něhdźe tak prajene: Der Mensch müsse sich in das Schicksal finden, daß der Tod eben sein Schicksal, und daß mit dem Tode eben sein Leben zu Ende sei. Der Tod ist nicht der Sünden Sold, sondern das Enden der Reife seines Wesens, das ausgerichtet hat, was ihm von der Gottheit bestimmt ist.

Skónczńje bě też něhdźe tole tam shonicź: „Zwar können die deutschen Christen „auch“ gute Bürger sein, aber es sei doch zu bedauern, daß die christlichen Kirchen das artfremde Christentum nicht in deutsche Art umzuwandeln vermöchten. Daher sei auch ihr eigensinniges Festhalten an der ganzen Bibel, auch am alten Testament, zu erklären.“

Schtó je pak runje němskemu ludej Bibliju do rukow dał, haj k wutrobje stłócził? Luther, Luther, kotrehož tola němski lud mjenuje „Den deutschesten der Deutschen.“ Luther, kotrehož ßo tydźenja na jeho ßmjertninach wopominachmy.

Njemucźi ßo to wscho? So ßo mucźi, njeje žadyn dźiw. Je revoluzija, je wulki cźaß pscheměnjenja, wobnowjenja.

Ale, hdyž njedyrbi to podarmo bycź, dyrbimy ſnowanarodźeni ſ teho wuńcź — ſnowanarodźeni kſcheſcźijenjo. To ßu kſcheſcźijenjo, kiž ßu ſ Bohom w Khryſtußu w žiwej wěrje ſawjaſani a žiwi. Sa tutych njeje ßmjercź — ani ßmjercź na bitwiſchcźu ani ßmjercź na khorołožu — ani kónz žiwjenja ani pſchetorhnjenje žiwjenja, ně, jenož wrota, pſches kotrež ty — twoja duſcha dźe ſ widomneho ßwěta, w kotrymž dyrbjeſche w ſachodnym cźěle žiwa bycź, do njewidomneho, to rěka, ſa cźłowſke wócźko njewidomneho ßwěta, w kotrymž njeje wjazy ſputana do ſeńſkeho cźěła. Pſched tutymi wrotami ſtejimy my, kiž tu duzy hiſchcźe, ſa tutymi wrotami hižo ſteja cźi, kiž wumrěchu. My tež pſches nje pójdźemy. Hdy? to njewěmy. Ale pójdźemy!

Tohodla pak budźmy tu žiwi pod kſchižom Khryſtußowym, t. r. ſ Khryſtußom we wěrje ſawjaſani, ſo by woprawdźe kſchiž na naſchim rowje był ſa naß ſnamjo dobycź a ſa tych, kiž po nami, ſnamjo troſchta, dokelž jim praji, ſo ßmy my ſtupili pſches wrota „wumrěcźe“ do tamneho raja a ſo ßmy tam duzy bliže a bliže ke Khryſtußej, do kotrehož ßmy tu wěrili.

Milijony rowow, milijony kſchižow! Nam woſtanu wone, ſchtož ßu, ſnamjo dobycźa, ſnamjo žiwjenja!

Pſchi tym wſchěm je mi pſchezo bliſko, ſchtož ßo ſ prěnjeho cźaßa kſcheſcźijanſtwa powjeda, mjenujzy:

Julian bu romſki khěžor w lěcźe 361. W romſkim khěžorſtwje bě pak hižo ſ khěžorom Konſtantinom Wulkim kſcheſcźijanſtwo dobyło. Tutón bu w lěcźe 323 ſ khěžorom zyłeho hobrſkeho romſkeho khěžorſtwa, bě pak hižo 313 kſcheſcźijanſtwo pſchipósnał. Kſcheſcźijanſtwo bu tak nabožina, kotraž měješe runeho prawa ſ dotalnej, abo prajmy: ſ dotalnymi, mjenujzy póhanſkimi. Pohanſtwo bě tehdy tak pißane, kaž najpißańſcha ßuknja. To njemóžeſche hinak bycź: „Jako tón cźaß bě dopjelnjeny“, praji tola Biblija, „póßła Bóh ßwojeho Ssyna!“ Konſtantin ßam niz, ale hakle jeho ßynojo ſakrocźichu pſchecźiwo póhanſtwu ſ wótrymi ßrědkami; chzychu jo podtłócźicź, wotſtronicź. Hinak nadobo Julian, pſchibuſny Konſtantina. Wón ſtaji ßebi do hłowy, ſtarych póhanſkich pſchibohow ſaßo na jich trón ßadźicź — ßami ßydnycź wſchak ßo njemóžachu, njeběchu ani žiwe ſtworjenja — Wón podtłócźowaſche tohodla kſcheſcźijanſtwo a hajeſche ſtare póhanſtwo. Woprowaſche ßam we wobnowjenych póhanſkich templach. Naſchcźuwany póhanſki lud pocźa hižo kſcheſcźijanow pſcheſcźěhacź a kónzowacź. Tu dyrbjeſche Julian do wójny pſchecźiwo Perſiſkim. Wón do njeje cźehnjeſche w mozy póhanſtwa a, ßo wrócźiwſchi jako dobycźeŕ, chzyſche póhanſtwu ſaßo wſchu móz dacź. Ale jemu ßo ſeńdźe podobnje kaž Napoleonej 1812. Niz drje do ßněha a lodu, ale do ßuchich krajinow bjes zyroby a wody ſwabichu njepſchecźeljo romſke wójſko a ſbichu jo, jako bě hłódne a lacźne a woßłabnjene. Julian bu na ßmjercź ſranjeny. Mrějo ſawoła wón, kotryž ma pſchimjeno Apoſtata, Wotpadnik, kaž powěſcźe praja: „Dha wſchak ßy tola dobył, ty Galilejſki!“

Haj, ty Galilejſki, ty Jeſu ſ Galilejſkeje, ty ßy dobył, a to dobycźe woſtanje twoje, woſtanje twoje, njech tu jaßnoſcź twojeho dobycźa ſacźěmnjeja cźłowjekojo, kaž to do Luthera bě, njech pſcheſcźěhanje niczi widomne kſcheſcźijanſke zyrkwje kaž w Ruſkej, njech ßo ſtare a nowe póhanſtwo ſchěri, ty ßy tola dobył a dobycźe woſtanje twoje! Tež to dobycźe, ſ kotrymž row a ßmjercź pſchewinje! Tohodla njepłakamy dźenßa tež ßmjercźe dla, ně troſchtujemy ßo twojeho dobycźa dla!

Tohodla tež tu na kónzu ßłowo, kiž ſawoſtaji tamny rjek wulkeje wójny, Walter Flex:

„Seht, wir Toten recken aus der Erde Gräberkreuze — Opferkreuze, daß ihr darauf ſchwört!“

Namakanki.

„Nowa Němſka dyrbi bycź — po ßłowje wjednika — burſka Němſka. Tutón ſaměr njedozpějemy khiba ſ ryſy burſkim ſararjom.“

Njeje-li pſchichodny wjeßny duchowny burſki hólz, dyrbjał wón ſnajmjeńſcha połlěta w burſkej ßwójbje žiwy bycź a praktiſzy ßobu dźěłacź ...“

Ssu to nowe ſpósnacźa a myßle. Nam ßo ſda, ſo bě burow, kotrymž ßo duchowny, kiž bě „burſki hólz“ njeſpodobaſche; dyrbjeſche faŕſki hólz abo ſnajmjeńſcha wucźeŕſki hólz bycź. —

Zyrkej a ſtat.

Okuli. Tuta njedźela chze naß 4. měrza na to pokaſacź, ſo ſtej ßo Hitlerowa młodźina a evangelſka młodźina ſjednocźiłoj. Tohodla je do Božich ßłužbow njedźele Okuli woßebje zyła młodźina naſchich woßadow wołana.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Reminiſcere: Dźenß połodnjo ſwonja ſ wěžow ſwony a dźenß kiwaja ſ wěžow khorhoje na poł powjeßnjene a dźenß rěcźa wěnzy pſchi pomnikach padnjenych: wſchitko to chze, ſo njebychmy ſapomnili tych, kiž padnychu ſa wótzny kraj, ſo bychmy wjedźeli, runje lětßa, Reminiſcere 1934, wjedźeli, ſo njepadnychu podarmo. Dźakujmy jim, a dźakujmy ßo Bohu, ſo wěmy, ſo jich ßmjercź niz podarmo, ſo ſkhadźa ſ role, do kotrejež jich krej wußyta, nowe žiwjenje. A ſtejmy ßwěru ſa tym, ſo tuto žiwjenje hódne krwawneho jich wußywa.

Ke konfirmaziji ßu najrjeńſchi dar nowie ßerbſke ſpěwarſke. Tuž ßebi je ſ cźaßom wobſtarajcźe. My wěmy, ſo nam a naſchim dźěcźom tute ſpěwarſke, kajkež ßu, woſtanu. Mjes němſkimi pacźeŕſkimi je tu khwilu trožku njewěſtoſcź dla ſpěwarſkich, dokelž drje nam pſchichod tola, prjedy abo poſdźiſcho nowe němſke ſpěwarſke pſchinjeße. Nowe ßerbſke ſpěwarſke doſtanjecźe w Ssmolerjez kniharni a pola knihikupzow, a tež waſch duchowny je wam wobſtara.

Na pucź.

„Kſcheſcźijanſka zyrkej je tež wójſko, ſhromadźiſna abo wójnſke lěhwo. My ßmy wſchitzy we wojowanju a we wójnje; evangelij je naſcha khorhojcźka, Khryſtuß je naſch wójnſki wjednik; pod nim je nam dobre wojowacź, a dobudźemy tež dobycźe ſ Božim ßłowom.“ Luther.

Liſtowanje: Sa Okuli: T. w B. — ſa Laetare: W. we W. — Sa Judika: K. w N.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje a knihařnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaci ſchtwórcźělětnje 108 pj.

Čisło 9

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 4. měrza 1934 Bautzen

Njedźela Okuli.

Eph. 5, 1—9.

Lubi čitarjo! Hdyž my duchowni sa „Pomhaj Bóh“ na kóždu njedźelu natwarjaze słowo pišamy, myślimy sebi j wošebitej luboscźu na tajkich, kiž daloku kemschazu schcźežku, prjedy husto krocźenu, wjazy hicź njemóža. My duchowni darmo sa luby, pobožny lud pišamy! Schtó nam pomha, łopjeno khorym starym ludźom wobstaracź? Khudej šušodźinje „Mišijonski Pošoł“ abo tola „Pomhaj Bóh“ płacźicź?

Boże słowo wschak je stajnje sa wschitkich, ženje jeno sa starych khudych wotměrjene. W Božich słužbach kóždy w bratrowstwje a pobožnoscźi druhich wobcźežnoscź a też druhich radoscź na šwěrnej wutrobje nješe.

S zyłej mozu ducha dźe japoschtolske słowo na wschitkich, na wobrocźennych, njewobrocźennych, wěrjazych, khabłazych, wješełych, srudnych, khudych, bohatych, młodych, starych. Lud, zyły lud ma tole šwjate słowo pšched šobu, a Boże domy šu wot naschich šwěrnych wótzow wulke natwarjene; my šmy jenož tepjenje sapłacźili. Je móžno, so w derje wutepjenych zyrkwjach mjenje kemscherjow šyda hacź tehdy w symnych, w kotrychž šu mnosy šmjertnu khoroscź namakali? Njech šo sašo praji w ludu wschudźe: s kóždeho doma dyrbi jedyn staw kemschi hicź a wote msche žohnowanje wschitkim šobu pschinjesćź. To dyrbi bycź, lěpje pak je, hdyž njekhodźi jenož jedyn. Zyły Boži dom je wobšadźeny, spěwaja tebi! A ty to njeślyschisch? Ty šobu njespěwasch? To šebi njedaj husto na duschi ležecź!

Tebi je to prajene: cźińcźe po Bosy jako lube dźěcźi. Lube dźěcźi w sbožownym domje maja porjad, sbožo, wješele, schkit, wscho pod staroscźu starscheju! A dźěd a wowka mataj stajnje tajku šwětlinu, kotraž šo na wóczkach a wobliczach šwěcźi, hdyž je rjane šwójbne žiwjenje w domje.

Bohu móžemy lube dźěcźi bycź! A tuž dyrbimy tajke bycź. Niczo druhe abo mjeńsche bycź njemóžemy. Nasch rosum šam to krucźe žada! Pschetož hdźež wo Khrystušu wěmy, mamy tajki rosum! Duch pak je tola wjazy hacź rosum! Duch cźěri! Duch cźěri naš k Bohu, s wotkel duje. Duch cźěri płody žiwjenja. Lědma najlěpschi kěrlusch dowucźi a dopraji, schto je tajke žiwjenje w Božim dźěcźatstwje. Hdźež tole cźěrjenje skutkuje a wutrobu cźlowjeka wodźi, tam japoschtolske napominanja pschecźiwo najhórschim cźělnym hrěcham podarmo njejšu. Tam je dźiw móžny: cźěło šwoju wolu nima, a šwójbny najšwjecźischi porjad je swěscźeny: s macźerju młodej, žohnowanej je dźěsćzowy nan, tak pšches Božu hnadu powyscheny, so schtwórta kašnja płacźi, dokelž dźěcźo je w cźesćźi narodźene. Luboscź pak wopuschcźenu młodu macź njetama, ale jej pomha, a wona s Božej hnadnej pomozu wscho dobre cźini, hdyž šwoje lube dźěcźo sastara; tak wona šama Bohu najwjetschu słužbu wopokasuje. Mandźelske, macźerje, pak njech šo hordoscźe wostaja!

Cźělna luboscź šteji dźiwnje pornjo a pschecźiwo šwjatej luboscźi. Stwórba ma šwoje sakonje, a cźlowjek je w hórschim strasche hacź skót. Skót nima njehorne słowa! W cźlowschim towarstwje knježi duch, ale kajki!? Cźěmnoscź knježi abo šwětłoscź. W stwórbje Božej ma nóz šwjatu słužbu, pomha dnjej, njeje jemu njepscheczelna! Cźěmnoscź duchowna je na šmjercź, niz na nóz podobna. Hdźež Boże słowo wo nozy rěcźi jako wo njesbožu, tam je šmjertna nóz, nóz dusche myšlena, kotraž w duchownej cźěmnoscźi cźerpi. W cźěmnoscźi šo njedźěła, hrosy strach, šo njenamaka pucź.

Khrystušowy wopor wopomńmy! Nóz hrěcha bě nad nim, a dźeń sboža je pschischoł. Hamjeń.

Na pokutny dźeń w póstnym cžaßu.

Jer. 30, 12, 17. Twoja bolosćź je žałoßna a twoje rany njejßu k sahojenju. Ale ja chzu cźe saßo wustrowicź a twoje rany sahojicź, praji tón Knjes.

Hlóß: Ja wißam twjerdźe na Khrystchźe.

Nětk hladajmy na Jesußa
A dźimy cźische sa nim!
Schto wóczko nasche wuhlada?
Schto widźimy tu na nim?
Ach, ßyno Boži, hdźe Ty ßy?
Schto cźinili na tebi ßmy,
Ty luboscź wulka Boža?

Tu nahi wißasch na kschižu,
Wot ßwěta wohanjeny,
Wschón pschikryty ßy s hanibu,
Wot Wótza wopuschczeny.
Ach puki, ßwary, hanjenja
Sso wschitke nětko hromadźa
Na hłowu Twoju ßwjatu.

Schtož s naschimi ßmy hrěchami
Psched Bohom naczinili,
Tu stupa nětk nam psched wocži.
Ssej ßmjercź ßmy saßłužili
A s njej też Boże poklecźe
Wot cžaßa hacž do wěcžnosćze.
Ach, Božo, budź nam hnadny!

Knjes Jesuß sa naß stupił je
Do ßmjercźe najhórscheje;
Wón poda ßwoje žiwjenje;
Tak wumohł naß je s njeje.
Psches jeho ßmjercź ßmy sdźerżeni
A s hnadu Božej pschikrycźi:
Tak wumoženje mamy!

Daj we wěrje nam na Tebje,
O Jesu, horje hladacź
A khwalicź Twoje wumrěcźn,
So s njeho mohł nam nawdacź
Dosćź troschta a dosćź pokoja,
Kaž dusha nascha potrjeba
Tu cžaßnje a tam wěcžnje!

Daj nam też sprawnu pokutu,
Psched kschižom wuproschenu,
We Tebi Wótzej spodobnu,
Na kschiž Twój sałoženu,
So s dalischimi hrěchami
Wjaz njebychmy Cźe srudźili
A snowa kschižowali.

Tak kschiž Twój, Jesu, cześćźicź daj
Nam, Twojim wumoženym!
Nam daj jón měcź psched wocžomaj
Do dźaka ponórjenym. —
Budź morjenemu jehnjecźu
Se zyłej naschej wutrobu
Cześćź, khwalba, dźak a kraßnosćź!

Naschim paczeŕskim dźěczom!

„Lube paczeŕske dźěczi!

Wy budźecźe lětßa konfirměrowane a s tym stawy ßwojeje woßady. Ja pscheju Wam sa to swutroby, so byschcźe też wědźake, schto to na ßebi ma. Ja ßebi myßlu, so ßo ßamo rosumi, so buschcźe sapschijate a snutstownje hnute s tym roswucžowanjom, kotrež je waß na tu ßwjatocžnu hodźinu pschihotowało, w kotrejž ßo Wy ßame wusnajecźe ke kschescźijanskej wěrje, w kotrejž ßu pschezo hižo naschi wótzojo krucźi stali. To je ta wěra do nascheho Knjesa Khrystußa, do Lutheroweho lubeho Knjesa Khrystußa, kotryž ßo jako ßłowo Boże sczini cźłowjek a schtalt na ßo wsa a nětko ßo też we waß chze wuskutkowacź. Wulka ta hodźina, w kotrejž Wy psched Knjesowy woltaŕ stupicźe a ßlubicźe, so chzecźe w tutej wěrje žiwi bycź a wumrěcź, a so chzecźe w kschescźijanskim smyßlenju skutkowacź a khodźicź. S tym pak ßo wot Waß niczo njeżada, schtož by było psche Waschu móz a Wasche srosumjenje. Jenož so macźe ßo dowěricź Wótzej w njebjeßach, kotryž je ßo sa wschě cžaßy w Jesußu Khrystußu sjewił. To je potajkim wěz dowěry a žane prawotne swjasanje. Runje kaž Wy ßwojemu nanej abo ßwojej maczeri ßlubicźe, so chzecźe bycź poßłuschne dźěczi a schwarni mužojo a schwarne žony, runje kaž Wy ßo dyrbicźe stajnje najbóle prózowacź, haj pschezo saßo wo to wojowacź, so byschcźe też samohłe ßwoje ßlubjenje dopjelnicź, a runje kaž Wy ßebi ßměcźe luboscźe ßwojeju starscheju wěste bycź, hdyž ßo Wam pschezo njeporadźi cźinicź, schtož tola chzecźe jim lubeho cźinicź, — runje tak hlada też Wótz w njebjeßach na Waß dele a do Wascheje wutroby nuts, hdyž ßo Wy nětko ßame na dnju konfirmazije ke kschescźijanskej wěrje wusnajecźe.

S zyłeje wutroby pscheju Wam, so Wy nětko jako młodźi hólzy a jako młode holzy cźim bóle hischcźe sroscźecźe do kschescźijanskeje wěry, kotruž Wy njejscźe mohłe hischcźe zyle sapschijecź. To hakle nawuknjemy wot jeneho lěta k druhemu, wot jeneho lětdźeßatka k druhemu s naschonjenjemi ßwojeho žiwjenja, s kotrymž naß nasch Bóh we ßwojej schuli roswucźuje. Tohodla njeżada wón a njeżadamy też my wot Waß, so scźe hižo kóżde ßłowo we wusnaczu ßwojeje wěry sapschijeli, ale Wy dyrbicźe tola hižo tak daloko bycź, so ßo samóżecźe Jesom Khrysta dla dowěrliwje k Wótzej w njebjeßach wobrocźicź, kiž Waß powjedźe tak, kaž to po jeho ßwjatej woli prawje a kaž to sa Waß pschezo spomožne budźe, hdyž Wy po jeho puczu dźecźe a scźe jemu poßłuschne.

To je to prěnje, schtož dyrbicźe pschezo saßo wuknycź. Sa to ma tón wulki cžaß, w kotrymž ßmy žiwi, składnosczow dosćź. So nazionalsozialismuß hłuboko naschonisch, swißuje ßobu s tym, so ßměmy spósnacź, so tu wjednikow a wjedźenych je, kotsiž ßu s wutrobnym dowěrjenjom swjasani. Wjednik wopruje ßo sa ßwojich — a cźi, kotrychž wjedźe, dowěrja ßo jemu a du sa nim. To je hłuboke pschirunanje sa to, schtož bě w kschescźijanstwje pschezo žiwe a schtož ßo chze nětko saßo wuskutkowacź: Jedyn pastyŕ a jene stadło! Jenož we wěrje samóżesch ke Khrystußej pschińcź a k Bohu. To je jenož nabożne naschonjenje. Ale wěra wotemrěwa, hdyž ßo njewuskutkuje a hdyž ßo njescžini, ßo wuskutkujo, saßo wěra, kotraž hory pscheßadźa. Sa to je nam s pschikładom Adolf Hitler. Wěra a skutk dyrbitej jene bycź. Zyrkej je wěru hajiła, skutk pak pschindźe s luda. Kschescźianstwo a nazionalißmus klejitej jedyn porno druhemu kaž wěra a skutk. Woprawdźe ßłuschatej wobej hromadu. Wěra je morwa, hdyž luboscź se skutkom wo njej njeßwědczi. To dyrbicźe ßebi też sa ßwoje žiwjenje spomajtkowacź, a to je

to, schtož rosriža. To Wam ja pscheju. Tak je Boże žohnowanje na puczu Wascheho žiwjenja. Mužojo a žony Němskeje dyrbicze Wy bycz, žylni a žwobodni, kotsiž pak tola niczo njejžu, hdyž lud jich woła do žwojeje žłužby, njech žu we powołanju, w kajkimž chzedža. Tak scze Wy kschescziijenjo skutka. Krajny biskop Friedrich Coch."

Tež lěto 1934 lutherske jubilejne lěto.

W lěcze 1933 žmy měli Lutherowy jubilej. 450 lět to bě 10. novembra 1934, so žo Marczin Luther 10. novembra 1483 w Eislebenje narodźi. A kajki jubilej mamy lětža, mamy w lěcze 1934?

400 lět žo dopjelnja, so žo w lěcze 1534 prěnja dospołna Lutherowa Biblija w němskej rěczi wuda. My wěmy, so Luther na hrodze Wartburg w lětomaj 1521 a 1522 Bibliju pschełožowasche, so dźěle Biblije žo cziischczachu a wudawachu pschezo sažo. Zyła němska Biblija jeho pschełožka wuńdże pak hakle 1534.

To njesabudźmy! To njesabudźmy runje w tutym lěcze 1934! W nim jich doscz wojuje pschecziwo Bibliji, niz jenož pschecziwo Staremu Sakonjej, ale pschecziwo zyłej Bibliji. Hačrunjež reformatora Luthera mjenuja „den deutschesten der Deutschen" a to žobu tohodla, dokelž němskemu ludej němsku Bibliju da, chze tola jich wjele Bibliju roskuskowacz a kschescziijanam Stary Sakoń wsacz, a chze jich doscz, kschescziijanam zyłu Bibliju wsacz — a s njej wěso Jesuža Khrystuža a zyłu wěru do toho jeneho jeniczkeho trojeniczkeho Boha.

Kak žwjecimy tohodla najdostojnischo jubilej zyłeje Biblije? So Bibliju, so zyłu Bibliju mamy jako wschědne knihi! So kóždy dźeń w njej cziitamy a pytamy! A so žmy s njej a po njej žiwi!

Bibliju w horschczi wusnawajmy žami a wuczmy druhich wusnawacz:

„To žłowo dyrbja wostajicz
A žanoh' dźaka dostacz!"

„Arischy".

Nětkle žo wjele rěczi a pische wo „Arischich", a hischcze wjazy maja w knihach pytacz a potom pišacz fary a tež stawnistwa, dokelž dyrbi nětkle tak někotry dopokasacz, so je „arischeho" pokhoda.

„Schto to rěka „arischi?" Schtó žu „Arischy?" Chzemy tu skrótka něschto napišacz, dokelž husto dźiwneho doscz žłyschisch — a to niz jeno s prosteho luda.

„Arischy" — „Arier" — to bě knježerski lud, kotryž něhdy s Irana w Asiskej sacžahny do Indiskeje a wobžydnu zyły kraj reki Ganges. Tam hižo žydlaze ludy podczišnychu Arischy a nusowachu je, jich sakonje a waschnje pschijecz. Do tuteho žłuscheja tež tak mjenowane „kasty". „Arischy" mjenuja žo stawy wyschich tsjoch „kastow", mjenujzy tych brahmanow, wojowarjow a rólnikow. Do tutych tsjoch kastow rosdźěli žo dobyczerski zusy lud. Podczišnjeny lud Indiskeje bu do dalschich a nižschich „kastow" rosdźěleny. Tutych wschěch hromadże mjenuja „Sudras". „Arischy" je potajkim po prawom jenož mjeno tamnych tsjoch wyschschich kastow indiskeho luda.

Tuto mjeno „Arischy" bu pak posdźischo tež bóle powschitkownje nałožowane. Někotsi praja, so to pokasanych pschiczinow dla wopak. Mjenujzy wschě te ludy, kotrež žu, pschedewschěm po žwojej rěczi, jeneho pokhoda a roda s tamnym „ariskim" ludom Indiskeje, kotrež žu potajkim se žamžneho narodneho kraja, se žamžneje „kolebki ludow", s kotrejež tamny lud pschińdże, kotryž Indisku wobžydny, — mjenuja žo nětk tež „ariske". Hewak je jich mjeno: „indogermaniske" ludy.

Jich mjena žmy něhdy tak wuknyli: Keltojo — Germanojo, — Greco-Italischy — Sskowjenjo — Persojo a Indischy. Nětkle žo kusk hinak praji:

Indo-germanske ludy dźěla žo po jich rěczi, a to wožebje po tym, kak wurjekuja: „k", do Wjeczorno-indogermanskich a do Rańscho-indogermanskich. Wjeczorno-indogermanske ludy žu: Grichischy, Italschy, Keltischy, Germanschy; tute wuprajeja „k" kaž „k" abo „c". Rańscho-indogermanske ludy žu: Balto-žłowjanischy, Albanischy, Armenischy, Indo-iranschy — abo Arischy w prjedy naspomnjenym wobmjesowanju. Tute ludy wuprajeja stare „k" se „žyczakom".

W nowischim czažu žu wucženi hischcze s dalschej indogermanskej rěczu šwěsczili: tocharisku a hethitisku.

Hdže je nětk „kolebka" wschěch tutych ludow stała, njeje hischcze wuczinjene mjes wuczenymi. Czi jeni ju pytaja we hórskich krajinach Asiskeje, druzy w połnóznych kónczinach jemje, wožebje Europy.

Potajkim ludy indogermanskich rěczow, — jich prarěcz je „sanskrit", snajmjeńscha ta najstarscha sakhowana — mjenujemy tež „ariske" ludy. Hdyž dyrbisch nětkle žwój „ariski" pokhod dopokasacz, rěka to, so dyrbisch dopokasacz, so běchu snajmjeńscha wulkostarschej s jeneho s tutych indogermanskich ludow, — a potom dale, so njeběchu židowskeho, semitiskeho pokhoda.

Mjes Serbami, kotsiž běchu tola swjetscha rólnizy, drje s czežka — abo dozyła niz! — namakasch měschane mandželstwo, w kotrymž bě jedyn dźěl židowski. Tuž móže kóždy Serb s měrom w sańdźenoszi „rycz" a žo njetrjeba bojecz, so něschto „njeariske", semitiske, židowske wuryje.

Wschě nasche krajiny pak, tež dale wjeczoru hischcze a hacž k połnozy k morjam, žu wobydlene wot wobydleri, kiž s wulkeho dźěla njejžu czisteho pokhoda s jeneho s tych indogermanskich ludow, ale žu měschaneho pokhoda, a to niz tak jara, so bychu žo Wjeczorno-indogermanske ludy mjes žobu směschale, ně runje tu je nastała měschenza Wjeczorno- a Rańschoindogermanskich ludow, mjenujzy Germanow a Sskowjanow abo Baltisko-žłowjanow. Tu we Łužizy na pschibudże jich mało czistych Germanow, budże jich wjazy czistych Serbow a hischcze wjazy tych, kotsiž sdobom pokhadźeja s germanskeho a se žłowjanskeho luda. Rysy Němz je jenož s germanskeho pokhoda, rysy Serb je se žłowjanskeho pokhoda.

Tola wo tole žo to pschi tukhwilnych šwěsczenjach „ariskeho" pokhoda njejedna, ale jenož wo to, hacž masch jenož indogermansku krej w žebi a niz tež židowsku abo hewak druhu.

Myžlimy žebi, so žmy s tutym někotremužkuli witanu wujažnjeńku poskiczili.

Namakanki.

Bóh pschezo jenož niczi, hdyž chze nowe stworicz. Hdźež wón žiweho niczi, tam chze wón, so žo žam snowa pschewinjesch, tam chze wón nowu móz sa skutkowanje, wótrische wóczko sa to, schtož tu je, wjetschu žwěru, wutrobnische žobuczucze s bližschim, hłubscho sałożene dowěrjenje do Boha we duschi. Schtóž žo do Boha podnuri, tón czuje, so wschitke tajke mozy w nim rostu. K. Holl.

Zyrkej a ſtat.

Němſki biſkop je ſa zyrkej „zyrkwinſki ſwonkowny hamt“ ſałożił a ſa jeho wjednika powołał wyſch. konſiſt. radu D. Heckela; tutomu je ſpožčził titul „biſkop“. Wón ma ßo ſtaracź wo evangelſkich Němzow ſwonka mjeſow a wo ſwiſki a poczahi ſ wukrajnymi evangelſkimi zyrkwjemi.

Sa paczerſke dźěczi. Württembergſki wjednik Hitleroweje młodźiny je po próſtwje evangelſkeho biſkopa poručził, ſo maja bycź paczerſke dźěczi, hdyž je paczerſka wucźba ſwonkownje a ſnutſkownje pſchejara jima, bjes ßłużby w Hitlerowej młodźinje; jim ma ßo dowol pſchiſwolicź.

Index. Bamž Pius VI. je dwoje němſke knihi, kotreż ßo ſ nabožnymi praſchenjemi ſaběraja, do „Indexa“ ſtajił. „Index“ romſkeje zyrkwje je běžny ſapiſk wſchěch knihow, kotreż je katolſka zyrkej ſakaſała. Romſka zyrkej ma ſa tajke ſakaſanje knihow woßebitu wyſchnoſcź. Tuta ſaběra ßo ſ tym, knihi pruhowacź a hdyž bamž jeje namjetej pſchihłoßuje, ſtaji wona knihi do tutoho ſapiſka. W nim njeſteja wſchě knihi, kotreż je romſka zyrkej dołyła ſakaſała, ale jenož te, kotreż buchu ſa to ſ nabožnych abo zyrkwinſko-politiſkich pſchiczinow namjetowane. Te jene ſ naſpomnjenych knihow ßu Alfred Roſenbergowe knihi: „Der Mythos des 20. Jahrhunderts.“ Tute knihi tama bamž, dokelž wone ſazpiwaju zyły dogma — zylu wucźbu — katolſkeje zyrkwje a ſ tym ſałožki kſcheſcźijanſkeje nabožiny a je doſpołnje wotpokaſuja. Wone wuſtupuja ſa to, ſo je nuſna nowa nabožina a ſo ma ßo nowa němſka zyrkej — deutſche Kirche — wutworicź, wona ſaßadnje żada, ſo ma ßo dźenßa nowa mythiſka wěra żadacź, mythiſka wěra krwě, — wěra, w kotrejž wěrja, ſo bywa bójſka natura cźłowjeka ſ krwju ſwěſcźena, kotraž wobkrucźa, ſo połnózna krej je to myſterium, kotreż je ſtare ſakramenty pſchewinyło.“ — Evangelſka zyrkej nima tajki ſapiſk — „Index“, ale wona ma też bjes toho ßamßny nadawk, ſchkitacź kſcheſcźijanſku wěru a jeje ſakramentaj pſchecźiwo tajkim nadběham, kotreż chzedźa nam wěru do Jeſom Khryſta wſacź a nam někajku cźłowſku myßl a wumyßlenoſcź nanucźicź. — Dalſche ſatamane knihi ßu „Die Nationalkirche“, kotreż Lipſcźanſki prof. E. Bergmann napißa. Schto jich wobßah je, hnydom wěſch, hdyž ßo dopomniſch, ſo je to tón wucźenz, kiž je pißał a prajił: „Nie wieder Chriſtentum!“ Kóžde tajke ßłowo, kóžda tajka kniha woła naß, kiž my chzemy kſcheſcźijenjo bycź, do boja ſa naſchu kſcheſcźijanſku wěru, ſa to, ſo wona nam woſtanje a ſo my ju njeſhubimy. Kſcheſcźijanſka wěra wſchak woſtanje a kſcheſcźijanſka zyrkej też. Ju też wrota hele njepſchewinu. Jeje hłowa a jeje Knjes je Jeſuß Khryſtuß. We tutym mjenje budźeja ßo wſchě kolena ſhibowacź, chzyjo, nochzyjo ſhibowacź, też te, pſches kotreż połnózna krej cźecźe. Wo to nětkle dźe, ſo my pſchi tajkich wojowanjach pſchecźiwo kſcheſcźijanſkej wěrje, kajkeż ßu ßo w nowym němſkim cźaßu ſapocźałe, ßwěrni woſtanjemy a njewotpadnjemy. My bychmy ſhubjeni byli — a runje tak zyły lud, by-li wotpadnył. — Pſchetož ſchtóž ſa Khryſtußa njeje, je pſchecźiwo njemu a je — ſhubjeny. — Pſchirunaj też naſtawk tydźeńſcheho cźißła: „Njech lud też tole wopomina pſchi rowach padnjenych!“ — Pſchede wſchěm ſwołaj naß konfirmazija naſchich dźěczi k tomu, ſo ßo — kaž wone — wobkrucźimy a ſwěſcźimy we wěrje do Jeſom Khryſta, kotryž je naſch Sbóžnik a jenicźki Sbóžnik wſchitkich cźłowjekow.

Swonkowny hamt evangelſkeje zyrkwje.

Němſki biſkop Müller poſtrowi dra. Heckela, kotrehož je ſa biſkopa pomjenował a jemu ſdobom wjedniſtwo noweho ſwonkowneho hamta evangelſkeje zyrkwje pſchepodał.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sa paczerſke dźěczi ßu nimo Biblije ßobu najrjeńſchi dar nowe ßerbſke ſpěwarſke, na kotreż tydźenja hižo pokaſachmy. Snate je, ſo je po wſchelakich płacźiſnach a we wſchelakim wuhotowanju doſtanjeſch, pſchede wſchěm w ßerbſkej knihaŕni w Budyſchinje. Tam doſtanjeſch też druhe dary, kotreż ßu pſchihódne ſa rjany ßwjatocźny dźeń naſchich paczerſkich dźěczi, tak pſchede wſchěm wjetſche a mjeńſche ßerbſke knihi ſ powědańczkami, tak ßerbſke knihi ſ pěßnjemi, tak ßerbſki ſpěwnik. Tuž, hdyž ſa darom pytaſch, pytaj jón też tam.

Na puć.

Chzemy ßwěru ſtražowacź, pſchetož helſki wjelk móže ßo też we wowczej draſcźe do ſtadła ßunycź. H. B.

Liſtowanje. Sa Laetare: W. we W. — Sa Judica: K. w N. — Sa Jutry: R. w M. — Sa Quaſimodog. poſtaji k. w. ſ. S.

Mamy ßo tu ſamołwicź dla njelubych dypkow, kotreż ſaßo ras ſkepßachu poßlednje cźißło. Na 30. ſtronje w druhim wotrěſku ma pěßnjerjowe ßłowo rěkacź:

„Doch — hört des Abendmahles letzten Sinn! —
Sie ſtarben nur für die, die für ſie leben!
So nimm in Demut, Pflicht und Opfer hin,
Du Volk, dem Gott im Bruderblut vergeben!“

A něſchto dale deleka dyrbi wěſo rěkacź: „Kniha to, wo kotrejž pißaja, ſo pſches nju d u w a duch wěcžnoſcźe. — A ſaßo na kónzu tutoho wotrěſka: „Das L e i d e n des Reinen, der nur für uns ſtarb, wenn wir für ihn leben.“ — Na 32. ſtronje w prěnim wotrěſku w druhim wotdźělu ma rěkacź: „ſo by kſchiž na naſchim rowje był ſa naß ſnamjo d o b y c ź a.“

Cźiſchcźerńja a redakzija.

Samołwity redaktor farar Wyrgacź w Roßacźizach (Roſtitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład Smolerjez knihicźiſchcźerńje a knihaŕnje, ſap. dr. ſ wobm. ruk. w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pf.

Čžißło 10

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 11. měrza 1934 Bautzen

Njedźela Laetare.

Jan. 15, 17—25.

Dźiwne chze žo nam jdacź, so ma nětko w póstnym cžažu jena njedźela mjeno: Laetare; to wschak rěka: wježelcže žo! To je tola cžaž dopomnjecža na cžerpjenje a wumrjecže Jesom Khrysta a je nam też tehodla khutny cžaž. Schtóž woprawdże cžaža zyrkwineho lěta horjewosmje do žwojeho wědomnja po tym, na cžož wone žo natwarja a na schto chzedža naž pokasacź, tón dże nětko s tym Knjesom a ponuri žo do jeho cžerpjenja, kotrež měješche njesćź nasche dla. A nětk tu to Laetare dźenžnischeje njedźele, wježelcže žo! To chze žo nam sdacź zusy synk bycź; a tola, hdyž žej pschemyžlimy, cžehodla je Jesuž dyrbjał hicź do cžerpjenja a do žmjercže, hdyž pósnajemy, so je to też nascha wina, dha njech je nascha wutroba polna srudoby a khutnosćže, so je tam tak; ale we naž budže něschto žiwe, schtož naž cžini wježelych a dźaknych, dokelž wěmy, so je tu tón, kiž je bjes hrěcha, hotowy, žwoje žiwjenje dacź sa naž wschitkich, so bychmy my sbóžni byli. A kaž jara też podeńdźenje cžicheho pjatka kóždeho cžlowjeka sapschimnje, dha tola też rosumimy to Laetare tuteho póstneho cžaža, so je to tón, kiž wosmje sa mnje hrěschneho shubjeneho cžlowjeka na žo to, schtož běch ja sažłužił. Pod tutym Laetare stajimy žo pod žwój tekst, kiž nam praji, so Khrystuž žada wot naž kschesćijanow:

1. So mamy luboscź mjes žobu.

2. So žo njebojimy hidźenja žwěta.

Jenož krótke žłowo rěcži tu Jesuž wo luboscźi: To pschikasam ja Wam, so žo mjes žobu lubujecže. A tola leži we tutych žłowach wuprajene to, schtož žo nam pschezo saže we Khrystužowej wucžbje bliško pschinježe jako sałožne žadanje. Žadanje luboscže wusběhuje kschesćijanstwo wyschsche wschitkich druhich nabožinow. Žana druha njewjedže žwojich wěrjazych na tajki wyžoki skhodźenk, so by žej něschto podobneho žadała kaž to: Ty dyrbisch žwojeho bližscheho lubowacź jako žam žo, a hischcže wyschsche, so by wucžiła: Lubujcže žwojich njepscheczelow. Jesuž wě, so je luboscź ta móz, kotraž steji na prěnim měscže, kotraž wscho pschewinje a skónczenje pschezo dobudże. — To Jesuž njerěcži wo žłabej luboscźi, kotraž dyrbjała na bližschim wscho sa dobre měcź a wscho pschipósnacź bjes poroka. Hdyž je schtó w luboscźi stak, dha je to wěscže Jesuž žam byk, a tola wěmy, kak je wón w žwjatym hněwje prajił žwoje: Běda, a je žurowje schwikał wscho bjesbóžne hrěschne waschnje. Luboscź, kaž wón ju rosumi, dyrbi widźecź w bližschim teho, kiž je na tym žamžnym pucžu a ma tón žamžny wottyknjeny kónz sbóžnoscže, kaž my. S tutym pósnacźom žmy prěnju krocžel cžinili na pucžu luboscže. Tajka luboscź njerostorha, njestorha dele, ale natwari a swjasuje hromadże k pschezo rjeńschemu sjenoczeństwu.

Schtóž pak chze k tajkej luboscźi pschińcź, tón to samóže jenož tak, so žo dawa sapschimnycź wot Jesuža žameho. Jenož, schtóž je žo kaž Paulus podał Jesužej, móžesche tajki kěrlusch luboscže spěwacź, kaž jón namakamy w tamnym kražnym 13. stawje jeho 1. lista na Korintiskich: Hdy bych ja s cžłowjeskimi a s jandźelskimi jasykami rěcžał, a njeměł luboscže, dha bych ja był synczazy možas abo klinczazy swónczk.

Dyrbi jene s naschich najkhutnischich praschenjow bycź, kak daloko žmy pschischli w tajkej kschesćijanskej luboscźi. Nětk žměmy drje prajicź, so je luboscź byka a je hischcže dźenža tuta jena wulka cžěrjaza a pohonjaza móz, psches kotruž kschesćijanska zyrkej wjedže a sdźerži wschitke te wulke a wobschěrne skutki snutskneho a swonkneho mišionstwa, w kotrymž milijony kschesćijanow hromadże steja w bohacže žohnowanym dźěle. Ale tu w naschim tekscže žada žej Jesuž wurasnje, so dyrbimy žo „mjes žobu“ lubowacź. Je dha

nětk w naschim žiwjenju, w naschim sadžerženju pschećziwo naschim bližschim wscho tak, kaž by dyrbjało bycź, tak, so mohł Jesuß na tym měcź swoje spodobanje? Swotkal dha pschińdže, so w tak wjele mandželstwach, kotrež su so tola jako kscheseźijanske sałožiłe, knježi njeměr, njejednota? Njeje pschiczina swjetscha ta, so pobrachuje na tej luboscźi, w kotrejž steji jedyn k druhemu a njeße też teho druheho wobczežnoscźe? Kak daloko sdaleni su wot tajkeje luboscźe cźi, kiž maja hischcźe swoje wjeßele na tym, kak bychu tajku njejednotu wjetschu a hórschu cźinili a sabudźa na to, schtož 10. kasnja sej žada. — Kak dha to pschińdže, so budźe snajomne a dźe wot jeneho k druhemu, hdyž je schtó shrěschił, — so wschitzy tajkeho saßudźa a jenož porědko so schtó namaka, kiž by tajkemu padnjenemu pomhał saßo wróczo na prawy pucź; a saßo na druhej stronje: wo tym, schtož je schtó cźinił w dobrej kscheseźijanskej myßli, wo tym so tak mało rěcźi? Žana wjeß njeje tak mała, so by so w njej njenamakało hidźenje a njepschecźelstwo; a w sjawnym ludowym žiwjenju njeje wo niczo hinak.

Na cźim to leži, to my wěmy, a schto je pschiczina k temu, je nam snate: Wono nam pobrachuje hischcźe wjele na tej luboscźi, kotruž Jesuß sej žada wot tych swojich. Hdźež pak pobrachuje na tajkej luboscźi, tam też njemóže bycź sjenocźeństwo s Jesußom. To pak dyrbjało naß njeměrnych cźinicź a naß nusowacź, kak bychmy pschezo dospołnischi byli we tajkej luboscźi; pschetož tu dźe skónczinje wo to najwyschsche, wo naschu sbóžnoscź. Tuž dajmy so napominacź wot teho Knjesa, kiž praji: To pschikasam ja Wam, so so mjes sobu lubujecźe.

A njebójmy so hidźenja swěta! Tu prajimy najprjedy, so dyrbi to nam njeměr cźinicź, hdyž móże nam swět s prawdu poroki cźinicź, hdyž so njedźeržimy po tym, schtož kscheseźijanstwo wucźi. To dyrbi naß tak njeměrnych cźinicź, so potom se wschej mozu so prózujemy. Kak bychmy so wobrocźili, tak so swět nima dale žaneho prawa a žaneje pschicziny k tajkim porokam. Ale wo tym wschak Jesuß tu njerěcźi. Jow je rěcź wo tym, so swět naß hidźi bjes žaneho prawa k temu, jenož tohodla, dokelź smy hinaschi, hacź cźi, kiž su wot swěta, hinaschi, hacź swět chce naß měcź. Tajke hidźenje je Jesuß sam dyrbjał shonicź, a tu su potom też jeho wucźomnizy dyrbjeli na so wsacź. S tajkim hidźenjom je swět pschesceźěhował pschezo a pschesceźěhuje hischcźe dźenża kóždeho, kiž steji swěru k swojemu kscheseźijanstwu a k swojemu Knjesej Jesußej Khrystußej. To ma swoju pschiczinu w tym, so Jesuß njeje wot tuteho swěta. S nim je pschischło do swěta něschto noweho, a swět njemóże tu s nim psches jene pschińcź. Jesuß wě a wupraji tu, so dyrbimy s tutym hidźenjom rachnowacź. To dźe tak daloko, so směmy prajicź, so smy na prawym pucźu, hdyž swět naß hidźi. A wěmy tola też, so je tajke hidźenje sa naß cźežki kschiž, a tych njeje mało, kiž tu wosłabnu a cźinja swój měr s tutym swětom, a njeje tola žadyn prawy měr.

Dha dyrbimy hladacź na Jesuße, so by tón był nascha pomoz. Pschi nim, a jenicźzy pschi nim namakamy měr pschecźiwo swětej a pschecźiwo hidźenju swěta, hdyž so dźeržimy k jeho słowu. A njebójcźe so tych, kiž cźełko morja, duschu pak njemóża moricź; ale bójcźe so skěrje teho, kiž móże cźełko a duschu k heli skasycź.

So bychmy prawje wjele byli tajkich, kiž so njebojimy swěta a jeho hroženja, dokelź wěmy, so swět nam njemóże schkodźicź. Dha móżemy potom s Lutherom spěwacź:

Hdyž swět so mjerwił s cźertami
A naß wschěch pózrěcź chzyli,
Wschak to naß niczo njestróži,
My bychmy směrom byli.

Pschetož dha potom płacźi nam to słowo dobycźa też we wschěm wojowanju se swětom:

Hdyž woni wosmu nam
Wschě cźaßne łubła tam,
Wschak s teho nimaju
Ssej niczo k lěpschemu,
Nam dyrbi njebjo wostacź! Hamjeń.

Nascha zyrkwiczka budź nascha domisna!

Kak nam kiwa hižo s daloka,
Kak naß wabi, woła pschecźelnje
Nascha wjeßna luba zyrkwiczka:
„Pójcźe, so wam cźaß nětk njecźeknje!
Pobožne so dusche hižo shromadźuja,
Wutroby so k njebjeßam posběhuja!“

Nascha zyrkwiczka, nam domisna,
Sswěza budź nam w naschej srjedźisnje!
Hdyž naß tyscha styski hrimanja
Dom nam Boži měrny wukhow je.
We zyrkwiczzy měrni, wjeßeli sa so smy,
Derje nam tu, lubi tajkej' domisny!

Hdyž precź wucźahnychmy do kraja,
Hdźež nam zusych ludźi rěcźe su,
Ronja so nam sylsy žedźenja.
Hdyž tam spomni nasch na domisnu
Lubu, kiwa cźi hlaj w duchu do daloka
Wěža, kiž tam doma saha do wyßoka!

Zyrkwiczku, tuž waž sej wyßoko!
Myßliczka nam husto khwataj k njej!
Hdyž tam wotewrja jej' durje so,
Žane městno njech w njej prózdne njej'.
Wjeßelscho tam klincźi potom kěrlusch swjaty,
Nutrnischo modlisch so tam, Bohu daty. L.

Kak je nasch wótcźinz Jan Hórcźanski wumrěł.

Rad wosjewimy, kaž so pscheje, też tu scźěhowazy nastawk, kotryž je nasch wjelesaßłužbny a wulzy jara pilny serbski spisacźel knjes stud. direktor O. Wicźas-Stollbergski napisał. Myßlimy sebi, so to też po woli cźitarjow a cźitarkow naschehu njedźelnika.

Jan Hórcźanski běsche s konrektorom Shorjelskeho gymnasija, hdźež je so wusnamjenił jako wubjerny wucźeŕ. Nimale hacź do swojeho 77. lěta běsche w sastojnstwje, dokelź mějesche so wo wulku swójbu staracź. Hakle 42lětny běsche so woženicź mohł, dostawschi hakle 1763 sastojnstwo. Njeměješche žaneho wucźomza, kiž jeho njeby nutrnje cźesćźował a njeběsche w zykym měsćze Shorjelzu nikoho, kiž to też njeby. — Schtóž běsche k njemu dźěcźi do schule słał, jeho wucźeŕske skutkowanje žohnowasche. — Jan Hórcźanski so woprawdźe wo to prózowasche, so bychu jeho wucźomzy też něschto na-

wukli. Njeßłuſcheſche do tych wotlěpjerjow, kiž ßwoje hodźiny jenož wotßedźa, kiž ßwojim wucžomzam jenož nadawki dawaja, na to ani njedźiwajo, hacž móža je tež wukonjecź, kotrymž je wſcho jedne, hacž žadyn wucžomz ßwój ſaměr dozpije abo niz. Jan Hórczanſki ßo ſprawnje prózowaſche, wſchitko ßwojim wucžomzam wujaßnicź, ſo bychu prawje ſroſumili, ſchtož mějachu wuknycź, ßo prózowaſche tež, jim woſtudke nawuknjenje zuſnych rěčžow tak pſchijomne a ſwjeßelaze hacž móžno čžinicź, wón mějeſche ſroſumjenje ſa młodźinu, a derje roſeſnawaſche mjes młodoſtnej tórnoſczu, kotruž pſchezo rady wodawaſche, a woprawdźitej ſłóſczu, kotraž ßo w młodych lětach bohudźak jenož ſrědka hdy pokaſa. Tuž ſroſumimy, ſo běſche Jan Hórczanſki lubowany.

A tola by wón radſcho ſe ßerbſkim fararjom był. 17 lět dołho je na to čžakał, ſo by ßo jemu někajke ſkromne farſke městno doſtało. Wſchudźom by rad ſchoł. Ale podarmo čžakaſche. Wón piſaſche tehdy ßerbſke kěrluſche, a je też wuda, ſpiſa dwě ßerbſkej modleŕſkej knihy w dobrej ßerbſčžinje. By był ſawěſcže ſ najßwěrniſchim ßerbſkim fararjom! Wón běſche pſchejara pokorny, njemějeſche žanych poručenjow, dokelž njewědźeſche ßo ſdobricź ſ knježimi, a knježa tehdy wſchitke farſke a wučžeŕſke městna wobßadźachu. Njeßměmy prajicź, ſo njemějeſche žaneho ſboža. Bóh Knjes trjebaſche jeho w druhim powołanju, hdyž je po jeho woli ſkutkował a hdyž nihdy njeje ſapomnił na mały lud, ſ kotrehož bě ßo narodźił.

Jan Hórczanſki běſche zyle khudeho pokhoda. Jeho nan Pětr ſchewzowaſche we Wujeſdźe pola Ketliz, hdyž běſche ßo Jan Hórczanſki 19. meje lěta 1722 narodźił. Ketliczanſkemu kapłanej Matejej Schołcže mějeſche ßo dźakowacź, ſo ßo wudoby ſe ßwojeje niſkoſcže. Tutón Matej Schołta rěka ſe čžeſtnym mjenom „pilny“ Schołta, dokelž je wjele ßerbſkich knihow ſpiſał, ßerbſku bibliju na 10 krócź najßwěrniſcho pſchehladał a ßo też hewak prózował wo ßerbſke piſmowſtwo. Wón dyrbjał „dobry“ Schołta rěkacź, dokelž je ßo ſ wulkej luboſczu ſtarał wo wobdarjenych khudych ßerbſkich hólzow. Jan Hórczanſki ßej jeho čžeſčžowaſche jako ßwojeho druheho nana. Hdyž běſche Matej Schołta jeho dary ſpóſnał, wſa jeho do ßwojeho domu, ſo by jeho ßam — darmo — roswučžował a na wyſchſchu ſchulu pſchihotował. S Ketliz khodźeſche Jan Hórczanſki najprjedy do Lubija do ſchule a potom poßlednje lěta pſcheßydli ßo do Budyſchina, ſo by tam gymnaſij wopytał. Hdyž běſche tu dowuknył, njeſwěri ßebi pſchi ßwojej wulkej khudobje ſtudowacź. Matej Schołta wſa jeho ſaßo do ßwojeho domu, ſkónczńje jemu ſmóžni do Wittenberka hicź; a hdyž běſche Jan Hórczanſki tež we Wittenberku doſtudował, wſa jeho ſaßo do ßwojeho domu, doniž ßo jemu někajke městno njedoſta. — 17 lět dołho je Jan Hórczanſki ßo žiwił jako domjazy wučžeŕ tu a tam w nahladnych ßwójbach. Druhdy je trjechił jara derje; druhdy pak běſche też jeho khlěb jara twjerdy, ſ pſchidawkom cžežkeho poniženja.

Jako gymnaſialny wučžeŕ w Shorjelzu pſchiwobroczi ßo Jan Hórczanſki po čžaßu zyle wědomoſczi a literaturje. Wón rady baßnjeſche. Hižo na univerſicže we Wittenberku ſaběraſche ßo pilnje ſ literaturu. W ßerbſkej rěčži je ſpěwał kěrluſche. Jako wučžeŕ je wjele ſkładnoſtnych a druhich pěßnjow pěßnił. Pſchi ßwjedźenjach gymnaſija je jeho wučžomzy pſchednoſchachu. Pěßnje je ſwjetſcha woſjewił bjes ßwojeho mjena. Ssu jadriwe a rjane. Spodźiwnje je, ſo jeho baßniſki dar ſ lětami pſchezo pſchiběraſche. Jako wón wyßokeje ſtaroby a khoroſcže dla ßo ſe ßwojej ſchulu roſžohnowa, ſbaßni wón wjetſchu wotßaleńſku baßeń, kotruž jedyn wučžomz we woßebitym ßwjedźenju pſchednjeße. Baßeń: „Moje wodźenja“ je wuſchła w čžiſchčžu.

Jan Hórczanſki ſdobom rjenje ryßowaſche a wumělſke piſmo pěſtowaſche. Wón je ſpiſał wjele diplomow a wußwědčženjow w tajkim wumělſkim piſmje, je wudebiwſchi ſe ßwojimi ryßowankami. Nimo toho ßo ſabjeraſche ſ heraldiku a je wudał wjele dźěła wo woponach ſemjanſkich a wjerchowſkich ßwójbow, kotrež je barbicže molował a ſtudował. Tutón dar je po nim jeho najſtarſchi ßyn namrěł, kiž najprjedy prawa ſtudowaſche, ale ſkónczńje ßo zyle wumělſtwu pſchiwobroczi, doſtawſchi městno jako ryßowanſki wučžeŕ na gymnaſiju w Shorjelzu.

Najwjazy pak ßo Jan Hórczanſki ſaběraſche ſe ſtawiſnami, woßebje ßwojeje domiſny, potajkim Hornjeje Łužizy a města Shorjelza. Jako ßo 1778 Hornjołużiſke towaŕſtwo wědomoſczow ſałoži, bu wón ſ jednym jeho prěnich ßobuſtawow. Do towaŕſtwoweho čžaßopiſa je wjele ſtawiſniſkich naſtawkow podał. Wón płaczeſche jako autoriteta w ßerbſkej rěčži, a wſchudźom, hdyž ju trjebachu, jeho wo podpjeru proſchachu. A tu ženje njeſapowědźi. Pomhaſche pſchi wulkej łužiſkej typografiji, pſchi Antonowej knihy wo Sſkowjanach a druhich dźěłach.

Swój ßerbſki lud je pſchezo ſ njekhabłazej ßwěru lubował. Wón je pilnje ſtudował jeho rěč a narodne waſchnja, ſpiſajo dźenßa hiſchcže wulzy ważne wobſchěrne naſtawki: „Wo waſchnjach a počžinkach dźenßniſchich Serbow“, „Wo domojwjedźenju njewjeſty pola Wojerowſkich Serbow“, „Wo kwaßnych nałožkach hornjołużiſkich Serbow“, „Poſpyt wo ßerbſkej rěčži we Hornjej Łužizy“, „Wo pſchewobroczenju Serbow“, „Wo liturgiji a ſpěwaŕſkich Serbow“, „Wo ßwójbje Frenzlow“ a dr.; wón je rosprawy ſpiſał wo wſchitkich ßerbſkich knihach, kiž w jeho čžaßu wuńdźechu.

Ale pſchede wſchěm je wón ßwój ßerbſki lud ſakitał. To běſche tehdy móžno, jako běſche najwjetſchi dźěl ßerbſkeho luda w robocžanſtwje a we wulkej khudobje žiwy. Khudeho čžłowjeka njewidźa. Hdźežkuli ßo něſchto wot ſwjeŕſchnych pučžowarjow piſaſche pſchečžiwo Serbam, wón to ſjawnje w jemu pſchiſtupnych čžaßopiſach wotpokaſa. Wěſty ſuperintendent Schmidt ſ Weißenfelßa běſche na pſchikład liſty wo Serbach we Łužizy woſjewił, kotrež ßo mjerwjachu ſ hłupymi poßudkami a ſkſchiwdźenjemi. Hórczanſki wuda pſchečžiwo njemu ſchulſki program, w kotrymž jeho porjedźeſche. — W lěcže 1782 ſpiſa apalogetiſku knihu: „Myßle hornjołużiſkeho Serba wo woßudźe ßwojeho luda“, w kotrymž wón měrnje ale raſnje ßwój lud pſchečžiwo wſchitkim porokam ſaſtupowaſche. — Hórczanſki we ßwojej knihy mſchě njedoſtatki ßwojeho luda ſprawnje pſchiſnawaſche, ale wſchitke njewoſprawnjene poroki wón raſnje wotpokaſuje. Serbam ßo mjes druhim porokuje, ſo ßu pſchečžiwo Němzam ſaſłobjeni. Ně, to njejßu. Jich wěſo roshněwa, hdyž jich něchtó hani. „Ale móžu wobkrućicź, ſo nihdy žaneho proſcherja bjes dara wotpokaſuja, hacžrunjež je mjes dwazyčžimi proſcherjemi lědma žaneho ßerbſkeho.“ — Wón khwali Serbow pſchiſtojnoſcź, ßwěru a pobožnoſcź. — Najbóle pak je Hórczanſki ſa ßwój lud ſkutkował pſches ßwoju čžiſtu a nadobnu powahu. Ženje a pſched nikim wón njeje potajił, ſo je wón ßerbſkeho rodu. Wſchitzy to wědźachu, wſchitzy jeho wučžomzy a pſchečželjo, zyke město. A tola jeho wyßoko čžeſčžachu. Wón 1782 ſjawnje praji: „Ja wuſnawam, ſo ßym ſe Serbom a njehańbuju ßo ßwojeho pokhoda.“ — Po jeho ßmjerčži mějeſche ßo we Towaŕſtwje wědomoſczow ſa nim wopomnjeńſka rěč, we

kotrejž žo praji, so je wón wucžił sprawnischo wo Serbach myßlicž a so je wón pśches žwoju nadobnosćž žerbśkemu ludej wjele pśechecželow dobył. S zyłeje wutroby wón wěso tež wißasche na žwojej němśkej wótczinje. Wón wuczesche woßebje němśke stawisny we wótczinskim duchu, běsche sahorjeny sa wulkeho pruskeho krala Bjedricha wulkeho, wo kotrymž je wubjernu knihu spißał. Tak móže nam Jan Hórczanski byczź s pschikładom tež w naschim czaßu. —

Wón mějesche w žebi žerbsku duschu. A ta je pschezo kruce sjednocźena s wěczność. Jan Hórczanski běsche s nutrnje pobožnym człowjekom. Rady spominasche na žwojeju pobožneju starscheju, s kotrymajž běsche něhdy we Wujesdże shromadźisny pobožnych Serbow wopytał. Krucże woni njedźelu žwjecźachu. Popołdnju skhadźowachu žo we wulkej burskej jstwje a žebi rospominachu njedźelske prědowanje, kěrlusche spěwajo a žo modlo. Pobožnosćž tutych žerbskich ludźi je njesapomnity saczischcź cźiniło na młodeho Jana Hórczanskeho, wobohacźesche a pohłubschesche we žwojej wěrje, doniž mějesche žo w njej wupruhowacź pśches žwoju žmjercź.

Cźežko je žo Jan Hórczanski se žwojej žmjercźu bědźicź měł. Tehdy je žo dokonjał a dokonjany je saschoł do wěcznosćze.

Cźerpjesche jara cźežko na dych. Jachlizu tehdy njemóžachu położicź. Dyrbjesche wschitke žałostne cźwile wutracź. Wijesche žo a khilesche žo. Hdyž tak potom mějesche wokomik, hdźež mějesche něschto dycha, wuspěwa žebi wótsje kěrlusch:

Ja wěm do koho wěrju,
ja wěm, schto wobsteji;
sa próchom jenož cźěrju,
hdyž žwět mi naleži.
Ja wěm, schto wěcznje traje,
hdźež tróny khabłaja,
hdźež s mudrymi błud hraje,
jich cźěmnosćź wobdawa.

Kěrlusch je wot Arnoschta Moriza Arndta. Jemu žo nasch Jan Hórczanski runasche we žwojej wěrje a žwěrje.

Hodźinszy wón cźakasche na žwoje wumoženje. To žo jemu dosta pśches Boha 18. hodownika 1799, hdyž běsche dozpět starobu 77 lět 7 měßazow bjes jeneho dnja.

Wschitzy wo njeho žarowachu, kiž sprawnosćź cźesćźicź wědźa.

Zyrkej a stat.

Sa Palmarum a konfirmaziju. 25. měrza dyrbi po zyłej Sakskej byczź wulki woßebity dźeń sa SA. To je runje Palmarum. Dokelž tuta njedźela hłowny dźeń sa konfirmaziju, je žo krajny biskop prózował wo pschepołożenje. Tuto njeje mohł dozpicź. Wón pak je poruczik, so ma žo we woßadach wosjewicź, so nanojo a pschibusni paczeŕskich dźěcźi dowol sa žwjatoczność cźe konfirmazije dostanu, hdyž wo tutón prosch a. — W 6. sakońskim łopjenu Sakskeje zyrkwje je krajny biskop dale wosjewił, so nichtón, kiž njebu konfirmirowany, njeßmě Boże wotkasanje wužiwacź. Jeniczke wuwsacźe je, hdyž schtó, kiž njeje konfirměrowany, na žmjertnym łožu žebi Boże wotkasanje žada, swólniwy wscho, schtož zyrkwine prawa postajeja, dopjelnicź. Njekonfirměrowani, kiž chzeja žwjate wotkasanje wužicź, maja žo napominacź, najprjedy žwój kschcźeństi žlub pschi woltarju konfirmazije wobnowicź.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Hodźija.** Dokelž naß nasch dołholětny duschepastyŕ k. farař Voigt wopuschcźi, bu nasche prěnje farske městno prózdne. Wono bu hnydom saßo wobßadźene. Nasch druhi duchowny, knjes farař Wjesař bu sa prěnjeho fararja wuswoleny. Druhe farske městno wostanje hacž na dalsche prózdne.

S **Wóßlinka.** Nasche woßadne sastupjeŕstwo je městno kantora wupißało. Pytamy sa njo kantora, kotryž je žerbskeje rěcze mózny. Wscho dalsche je tu shonicź.

Pomhaj Bóh.

We wschelakich nowinach žnadź scźe cźitali, so je Ssmolerjez knihicźischcźeŕnja dyrbjała konkurs pschipowjedźicź a so „Sserbske Nowiny“ wjazy jako dźenik njewukhadźeja. Se tym scźe žnadź tež do hrosy pschischli, schto s naschim njedźelnikom budźe.

Móżemy dźenża sdźělicź, so tomu tak njeje kaž žu wschelake nowiny pißale. „Sserbske Nowiny“ wukhadźeja tež dale jako dźenik a njeskrócźa žo na tydźenik. Tohorunja budźe móżno, so nasch njedźelnik „Pomhaj Bóh“ dale tak kaž hacž žem wukhadźa.

Sserbja žu pak wschitzy proscheni, so bychu nasche žerbske pißmowstwo podpjerali a hajili. Shubi=li žo nam tuto, potom — haj, schto potom? Wono chze — a tak chze tež nasche łopjeńko hajicź Serbow rěcź a wěru, drohe nam kubła. A s tym je wuprajene, so žobuskutkuje sa nowy sbožowny pschichod zyłeho wótzneho kraja.

Knjes dr. Zyž je po wosjewjenju 5. měrza pschewsał cźischcźeŕnju a knihikupstwo dotalneho družstwa. Sserbow wěz budźe, žebi nětk sdźerżecź, schtoż maja, a žo sa to staracź, so žo tak wuwije a wudospołni, so to Sserbam k spomoženju a k radosći.

Na pucź.

Kschiž. — „W tutym snamjenju dobudźesch!“ — W tutym snamjenju je dobył, schtóž je žwěru pod nim wojował. —

Listowanje:

H. B. Wutrobny dźak. Haj, trjebamy hischcźe to a proschu wo to. Redaktor.

Sa Judika: K. w N. — Sa Palmarum: R. w R. — Sa Jutry: R. w M. — Sa Quasimodo postaji k. w. s. S. — (Sa Jutry dyrbi wscho najposdźischo póndźelu rano w cźischcźeŕni byczź.)

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Nožacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischcź a nakład „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu žobotu a płaczi schtwórcźlětnje 108 pj.

Čzißło 11

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 18. měrza 1934 Bautzen

Njedźela Judika.

Čzłowjeka žyn njeje pschischoł, so by žebi dał žłužicź, ale so by wón žłužił a dał žwoje živjenje k wumoženju ša jich wjele. Mat. 20, 28.

Snate je žłowo Bjedricha Wulkeho: „Ja žym prěni žłužobnik stata.“ To běsche potajnstwo mozy tohole wulkeho wodźerja: Njechasche niczo dale bycź khiba žłužobnik žwojeho luda a je psches to sčžinił žwój lud wulki a mózny. Kak žmy wschitzy požadali po tajkim wjedniku w čžaßach, hdźež dyrbjachmy wo wjednikach a partajach w naschim wótznym kraju i hłubokej bolosczu pschezo ßaßo prajicź: „Woni pytaju wschitzy to žwoje.“ A my žmy pschezo hischcże pschemało dźakowni žwojemu Bohu, so je nam nětko muža pósłał, kiž bu runje psches to, so chze nam wschitkim žłužicź, tón „wjednik“. Psches žwoju njeßebiczną lubosczź je nasch lud sjednał a je naß wumohł s hubjeństwa tych žebi napschecžo stejazych partajow. To je potajnstwo mozy naschego Hitlerja: Wón je naß wschitkich wodźeŕ.

Je pschezo tak było w stawisnach: To woprawdźe wulke je pschezo wukhadźało i lubosczże jeneho čzłowjeka, kiž je žo žam woprował. Tajka k woporam swólniwa lubosczź ma žylnu móz. Możesch ju wotpokasacź, jej napschecžo stupicź, ale jenu móz slamacź, to njemożesch. Pschezo ßaßo dobudźe, njech pschińdźe, schtoż chze.

A nětko w póstnym čžaßu naß nadeńdźe najwjetschi, kiž je po naschej semi khodźił a nam pschiwoła: „Ja njejßym pschischoł, so bych žebi žłužicź dał, ale so bych ja žłužił a dał žwoje živjenje k wumoženju ša jich wjele.“ Njewěm niczo, schtoż mohło naschu twjerdu, bojasliwu, kabłazu, sku wutrobu pschewinycź hacź tale wulka lubosczź. Wón je Božji dar nam čzłowjekam. „Tak jara je Bóh žwět lubował, so je žwojeho jeniczkeho narodźeneho žyna dał.“ A tónle žyn je pschezo ßaßo haj prajił k tutej woli Božeje lubosczże: Ja njecham, so bychu mi, tomu žynej Božemu, žłužili, ale chzu jim žłužicź a moje živjenje dacź k wumoženju jich wjele.

„Jich wjele“. Tu njesteji: k wumoženju wschitkich. Możesch k tutej lubosczi „ně“ prajicź a ju wotpokasacź? Potom czi jeho žłowo njepłaczi. Ale s tutym „ně“ potom potom wotpokasasch to živjenje a wostanjesch w czěmnosczach toho hrěcha a w nozy teje žmjercże.

„Pschischoł, so by žłužił.“ Japoschtoł Pawoł ras pische: „Wy wěscże tu hnadu nascheho Knjeza Jesom Khrysta, hacź rnuje běche bohaty, bu wón wschak khudy wasche dla, so byschcże wy psches jeho khudobu bohaczi byli.“ Haj, to je lubosczź, kiž druheho człowjeka dla wokhudnje. Wschu naschu khudobu je na žo wsał, so mohł nam žłužicź a naß wumóz. Swoju domisnu w kraßnosczi pola Boha je wopuschcził nasche dla: „Lischki maja jamy a ptaki pod njebjeßami hnězda, ale człowjeski žyn nima, hdźež mohł žwoju hłowu położicź.“ Spytowany bu kaž my, jenož so wón wosta bjes hrěcha. Srudobu je sesnał, kotruž žmjercź nam pschinjeße, hdyž nam lubeho człowjeka rubi. O, kak khudźi potom w tajkej tyschnosczi, kak wopuschczeni a žamlutzy! Jesuß je wscho tajke horjo s nami njeßł a je płakał pschi rowje žwojeho pschecźela Lazara. Wón je sačžuwał na kschižu tamne žałoßne strózele człowjeje wutroby, hdyž jej žo sda, jako by jejny Bóh ju wopuschcził: Mój Božo, mój Božo, czehodla žy mje wopuschcził?“ Woprawdźe, wón je nam žłužił a žwoje živjenje woprował wot toho wokomika, so na žwět pschińdźe.

Pohladaj jemu do dusche, kotraž žo czi sjewi w jeho žłowach, w kotrychž žo pokhili k tym khudym a khorym. Spomń, kak je wón, tón czisty, hrěschnikam pomhał w jich nuzy: „Dźi směrom, tebi žu twoje hrěchi wodate!“ Pohladaj jemu do wutroby, hdyž tam horkach na kschižu czerpi. Czim

wjazy kwile ßej wosmjesch a we ßwojej bibliji wo nim cźitasch, cźim bóle cźi twoje „nĕ“ pschecźiwo tajkej jeho lubosczi wossłabnje, doniž cźi hodźina njepschińdźe, w kotrejž ßo tele „nĕ“ pschemĕnja do kruteho „Haj!“ Haj, mój Knježe a mój Božo! Luther spĕwa:

Wón dźesche ke mni: Dźerž ßo mje,
Cźi nětk ßo dyrbi radźicź.
Ja wschón ßo podam sa tebje,
Chzu na ßwój klin cźe ßadźicź.
Hlaj, ja ßym twój a ty ßy mój,
Hdźež ja ßym, tam ty ke mni pój;
Schtó móže naju dźĕlicź?

Ja wschón ßo podam sa tebje, hlaj, ja ßym twój — ja tebi ßłuscham — a ty ßy mój — ty mi ßłuschesch — to je, schtož w Knjesowych ßłowach leži: „Ssym pschischoł, so bych ßłužił a dał ßwoje žiwjenje.“

A nětko wusnaj ßo ßwojemu Knjesej Khrystußej wschitkeje twojeje ßebicźiwosczże, kiž to ßwoje pyta a njecha ßłužicź. Wusnaj ßo jemu ßwojeje winy, hewak njemóżesch jemu pschißłuschecź, ale pschißłuschesch jenož ßebi ßamemu — a to je woprawdźe najwjetsche hubjeństwo. Jemu ßměsch ßłuschecź, kiž je ßłužił, a hdyž jemu ßłuschesch, potom też tym druhim, twojemu ludej, twojemu krajej, twojim bratram a ßotram ßłuschesch.

Haj, hakle hdyž jemu ßłuschesch, potom też pucź k twojemu ßobucźlowjekej namakasch. Wscha ßebicźiwosczź skaže a dźĕli. Spomń na tón abo tamny dom, na cźaßy ßebicźiwosczże w naschim ludu! Ssebicźiwy cźlowjek njeje ßwojim ßobucźlowjekam se žohnowanjom, ale s poklecźom. Jenož hdyž njepytasch wjazy to ßwoje, budźesch druhim žórło wjeßela. Pucź k druhemu pak je pschezo saßo, so ßebi dasch lubicź Khrystußowu ßłužbu na twojej duschi. Tu leža korjenja wjeßełeho žiwjenja, tu najhłubsche korjenja stroweje narodnosczże, tu najßylnische natawrjaze mozy. Haj, napoßledku szyła njemóżesch ßobu pomhacź pschi natwarjenju ßwojeho wótzneho kraja w tsecźim knježerstwje, jeli so njechasch po tymle pucźu khodźicź a tomu Knjesej dźĕłacź dacź na twojej duschi.

Daj ßej jeho ßłužbu lubicź a nowa, ßylna, k woporam swólniwa lubosczź cźi sczini žiwjenje bohate a hłuboke. Potom masch jenož to jene poßledńje, hłuboke žadanje: Też ja chzu ßłužicź a tak bycź pomoznik wjeßełosczże. A lubosczź k ßobucźlowjekam, k ludej, kotrehož waschnje masch, kotrehož rĕcź rĕcźisch, k domisnje, w kotrejž ßy žiwy, budźe cźi potrjeba a nusnota a njewobsteji w rjanych saczucźach a ßłowach, ale je ßłužba w skutku a prawdźe.

Sswjaty wopor.

Hladajcźe, tam jehnjo Boże,
Boži ßyn, dźe do ßmjercźe,
So nam dobył wĕcźne sboże,
Sso wón sa naß wopruje.
Schtož je wón wscho nasche dla
Cźerpił, to naß pohnuwa,
Wostacź tu pod kschižom stejo,
Božu lubosczź wopomnjejo.

Ach, wot lubosczże k nam hnaty,
Tu sa naschu winu wschu,
Krawi, hlajcźe, Boži ßwjaty,
Cźerpi cźwilu žałoßnu.
Tola — Boże jehnjatko
Smĕrom, cźische pschĕtra wscho!
Wschitkich na wutrobje noßy,
Też sa cźwilowarjow proßy.

Bóle hacź psches Khrysta stawy
Wótre hosdźe drĕja ßo,
Ssu jom' hidy worakawe
S nowoh' duschu sranike.
Pschi tym wschĕm pak trosch mój ma
Sa tych, kiž joh' lubuja.
Skóstnikej wón pokutnemu
Pomha k mĕrej njebjeskemu.

Boha bĕchmy wopuschczili,
Tuž ßy ty, o Jesußo,
Sa naß w satamanstwa cźwili
Stysknje k Bohu wołał ßo.
Nasche dla tam na kschižu
Sdychowasche s lacźnosczu,
So my, s hrĕchom wopojeni,
Wcĕžnje byli wokschewjeni.

Knježe, k naschom' wĕcźnom' sboźu
Twój skutk dokonjany je!
Wjeßele nětk khwalicź mózu
Twoju lubosczź wobstajnje.
Kaž Ty Wótzej porucźi
Sswoju duschu we ßmjercźi,
Tak ja ßwoju podam Tebi,
Wsmi ju w hnadźe jónu k ßebi. H. B.

Do žiwjenja skajeny.

„Wón póßła jich na ßwoju winizu.“
Mat. 20, 2.

Nĕschto prawe je, hdyž nasche pacźerske dźĕcźi praja, so stupja do žiwjenja. Hacź ßem bĕ to schula, nětko pschińdźe žiwjenje. Wcźipne, połne sajima a radosczże a kusk bojasliwe praja wone to, a khutnaj a połnaj staroscźow pschihłoßujetaj starschej: Haj, nětko pschińdźe žiwjenje! Je po prawom tak kaž we wójnje. Runje tak dźĕchu młodźi won k froncźe, a runje tak khutni shladowachu na nich cźi, kiž frontu hižo snajachu.

Haj, naschi hólzy a nasche holzy, woni dźeja nětko doprĕdka k naschej froncźe. Žiwjenje njebudźe s nimi łahodnje wobkhadźecź. Wono njebudźe s nimi mjenje krute hacź s nami je. Wono budźe ßebi jich žadacź do ßłužby a do skutkow a do wojowanja. Wono budźe jich na to a to mĕstno stajicź, a woni budźa dyrbjecź wobstacź. Jich fronta rĕka: Němska. Jich dónt je dónt Němskeje, jich nadawk je nusa Němskeje a nadźija Němskeje. Kóžde dźĕcźo budźe ßebi tam dyrbjecź ßwój kruch žiwjenja wudobycź, ale tutón budźe stajnje dźĕl zykka, dźĕl luda. Kóžde směje ßwoje samołwjenje a byrnjež na najßnadnischim mĕstnje stało a nĕhdźe zyle pschi boku.

Kotsiž k froncźe dźĕchu, tych požohnowachu. Niz, dokelž bychu byli ßami ßwjecźi, też niz, dokelž by hrube wojerstwo było nĕschto pobožne — nĕ, požohnowachu jich sa jich pucź ßłužby a jich pucź wopora sa zyły lud.

Tak žohnuje zyrkej hólzow a holzy sa jich pucź do žiwjenja. Dokelž ßnadź ßu woßebje srake a pobožne a dostojne? Ow nĕ! Schtó s nich a schtó s naß by to byk? Wone dźeja doprĕdka k froncźe! To je pschicźiny doscź, je sa tutón pucź požohnowacź!

A hdźe sczele je tuto požohnowanje? Hdźe je ta winiza, do kotrejež je Bóh je skasak? Žana druha to khiba ži-

wjenje, to žiwjenje, kotrež maja pſched ßobu. Wo tutym žiwjenju praji zyrkej khutnje: Hlejcźe, Boža winiza! Bóh waß ſa nju ſkaſa! Schtož tak pſched wami je jako žiwjenje, je ßwjaty nadawk! Hlejcźe, ſchtó waß ſcźele! Hlejcźe, komu ſcźe ſamołwite!

Ale niz jenož ſamołwjenje! — Žohnowanje też! Schtož wam kſchcźeniza ßobu da, ßlub ſ Bohom, Božu hnadu nad wami, konfirmazija wam to ſnowa ßobu dawa. To wam dakuje do waſcheju rukow, kotrejž połne pſcheßwědcženja woczíniſchcźe. Nětko wy bjerjecźe. Nětko je waſche haj wotmołwa, wjeßeła a dowěrjaza wotmołwa na to! Nětko džecźe wy hromadźe, Bóh a wy, wy a Bóh!

Woſtańcźe hromadźe ſ nim! Lk.

Judika.

Dženßa drje hohrmadźa ßo we wſchěch zyrkwjach paczérſke dźěczi pſched Knjeſowym woltarjom, ſo bychu w pruhowanju pokaſałe, kak a hacž ßu wukłe, ſchtož kſcheſcźijan ſa žiwjenje — a wumrěcźe trjeba, a hacž ßu ſ wutrobu ſapſchijałe, ſchtož kraßneho, khutneho, potajneho kſcheſcźijanſka wěra cźlowjekej dawa ſa jeho pucź pſches cźaß, wumrěcźe, wěcźnoſcź.

Je nowy cźaß dźěczi tak ſpaſchijatk, ſo ßo nětko ſ wutrobu rad prózuja, ßebi pſchißwojicź drohe kubła naſcheje evangelſkeje wěry, ſo bychu byłe prawi twarzy a ßwěrni ſchkitarjo noweho kraja? Dženßniſcha hodźina pſched Knjeſowym wołtarjom ſjewi něſchto wo tym. Wſcho niz, ale něſchto tola, pſchede wſchěm to, hacž ßu ßo ſ luboſczu podnuriłe do wſcheho, ſchtož konfirmazija a evangelſka wěra a hacž ßu ßo ſ luboſczu prózowałe, kóžde po ßwojich mozach a darach, wuknycź ſa žiwjenje, ſa wěrne kſcheſcźijanſke žiwjenje.

Pruhowanje dženßa. Pruhowanje zyłe žiwjenje. Tuto piſche cźaß cźłowſkeho žiwjenja wopißmo, abo ně, kóždy piſche ſe ßwojim žiwjenjom ßebi wopißmo. Tón, kiž jo na wſchěm poßledku cźita a potom rosßudźi, hacž je wobſtał abo niz, je Bóh. A po tutym rosßudźenju ßo potom też hakle rosßudźi, ſchto je hódne było žiwjenje a wſcho, ſchtož w nim, njech to dźěło a próza, wjeßele a žarowanje, bohatſtwo a khudoba abo ſchtož hewak.

Judika: hdyž dženßa tak w pruhowanju ſcźe, lube dźěczi, dopomńcźe ßo, ſchto tuto mjeno tuteje ſa Waß woßebiteje njedźele na ßebi ma: Judika, ßudź mje, Božo. A ßudźcźe ßo ßame, ßudźcźe, ſchtož ſcźe hacž ßem cźiniłe a njecźiniłe, a ßudźcźe, kak ſcźe ßo hotowałe na wulki dźeń konfirmazije a na žiwjenje — a na wěcźnoſcź.

Judika! Niz jenož dźěczom praji tuta njedźela ſe ßwojim mjenom něſchto. Ně, wſchěm, a tak nam, kiž dołho abo hiſchcźe niz dołho po konfirmaziji. Ssudź, ßudź ßo, kſcheſcźijano, kſcheſcźijanka! Ssy ßo wopokaſał jako kſcheſcźijan? Ssy był cźinjeŕ toho, ſchtož pſchi konfirmaziji ßlubi? Ssy był Krhyſtußowy?

Tydźeń hiſchcźe hacž do Palmarum! Wužiwajmy wſchitzy, młodźi a ſtari tutón cźaß! Dohotujmy ßo. Wy młodźi ſa to, ſo doſtojni ßwoje ßluby a modlenje cźinicźe. Wy ſtarſchi a ſtari, ſo ſaßo jako konfirměrowani džemy pſches žiwjenje. Tak ßmy wužitknje wužiwali njedźelu Judika.

Cźi tamni.

Schtož pißachmy wo „Ariſkich“, je wjele ſajima namakało a ſbudźiło. A to praſchenje je ßamo wot ßo pſchiſchło: Schtó ßu nětko cźi tamni? A ſchtó ßu Semitojo?

Cźi tamni, to ßu wſchě druhe ludy, wſchitzy, kiž njeſßu Indogermanojo. Do drobna to nětko wo wſchěm něſchto prajicź, njeje tu móžno, hižo tohodła niz, dokelž ßebi wucźeni też wſcho hiſchcźe wo tym doprajili njeißu. To a tamne chcźemy pak pſchi ſkładnoſcźi tu rospißacź.

Tuto praſchenje pak njeje to, ſchtož pſchi tym nětkle najble ſajimuje. To je wjele bóle to praſchenje: Schtó ßu Semitojo? Sswój ariſki dopokas dyrbiſch tola woßebje tohodła měcź, ſo by wědźał, hacž maſch ſemitiſku krej ßobu naměſchanu.

Semitojo ßu potomnizy Sema. Po Starym Teſtamencźe ßu wſchitzy cźłowjekojo potomnizy tamnych tſjoch ßynow Noachowych: Sem, Ham a Japhet. Semitojo ßu te ludy, kotrež tu tak mjenowanu ſemitiſku rěcź rěcźa; to ßu Aſſyriſzy a Babyloniſzy abo Chaldäiſzy pſchi rěkomaj Euphrat a Tigris, a dale: Kanaanitiſzy, Philiſtäiſzy, Iſraelitiſzy, Phönizíſzy, kaž woni w Syriſkej bydła, a dale Arabiſzy a Aethiopiſzy.

Do tutych ßłuſcheja potajkim Iſraelitiſzy abo Židźa. S ariſkim dopokaſmom dyrbiſch ſwěſcźicź, ſo nimaſch mjes ſtarſchimaj a wulkimaj ſtarſchimaj — a to po nanowymaj a maczéŕnymaj — žanych Židow.

Tole njech je dženß dodawka doſcź k tamnemu naſtawkej wo „Ariſkich“.

Evangelſka zyrkej w Awſtriſkej.

Wo Awſtriſkej ßo nětkle wjele rěczi a piſche. Pſchi tym ſhoniſch, ſo ma wona něhdźe 6½ milijona wobydleri. Mjes tutymi je něhdźe ¼ milijona evangelſkich. Tucźi ßu rosdźěleni do 120 woßadow. Jenož jedyn dźěl ſ tutych ma domoródnych Awſtriſkich ſa woßadnych. Do tutych ßłuſcheja woßebje burſke woßady w Alpach. Prjedownizy tutych ratarjow ßu w cźaßu pſcheſcźěhanja evangelſku wěru wukhowali, doniž potom pſched 150 lětami tak mjenowana „toleranza“ njepſchinjeße ſaßo ßwobodu. Esmědźachu ßebi woßadne žiwjenje ſarjadowacź.

Druhi dźěl evangelſkich tworja tam pſchicźahowarjo. Woni pſchicźeżechu ſe wſchěch móžnych krajow, woßebje ſ němſkeho.

Wobaj dźělej evangelſkeje zyrkwje ſtej ſa pſchiſamknjenje k Němſkej. A evangelſka zyrkej je też hižo pſched 7 lětami k ſwjaſkej evangelſkich zyrkwjow w Němſkej pſchiſtupiła. To wobcźežuje tam nětkle ſtejniſchcźo evangelſkeje zyrkwje, woßebje też evangelſkich duchownych a evangelſkeho nowinaŕſtwa. A hdźež ſa pſchiſamknjenje k Němſkej ſkutkuja, tam ßo khłoſtaja. So ſ katolſkeje zyrkwje k evangelſkej pſchestupja, to pytaja ſnjemóžnicź. Jenož katolſku zyrkej maja tam ſa „wótznokrajnu“.

Pſchichod drje bórſy pokaže, ſchto ſ zyłym awſtriſkim krajom a ſchto ſ jeho evangelſkej zyrkwju budźe. Wona je, woßebje w hórſkich krajinach, pſchětrała, cźeżke a ſrudne cźaßy pſcheſcźěhanja, wona je wupruhowana.

S Ruſkej.

Sa martrowny cźaß tak prawje pſchihódne powjeſcźe wo evangelſkej zyrkwi a pſchedewſchěm wo evangelſkich duchownych pſchikhadźeja ſ Ruſkej. Sda ßo, ſo ßu tam na tym, doſaniczicź wſcho ſrjadowanje zyrkwinſkeho žiwjenja, woßebje evangelſkeho. W Leningradźe ßu w poßlednim cźaßu ſajeli 40 evangelſkich ruſkich duchownych. We wukrajinje je Ssowjetruſka 5 evangelſkich a 3 katolſkich němſkich duchownych do jaſtwa tykła. Mjes nimi je evangelſki probſt ſa Južnu Ruſku. S jeho ſajecźom ſchkoduje tam evangelſka zyrkej jara.

Wſchitzy ſajeczi ßu doſpołnje njepohladni. Tuczi duchowni běchu pſchecźiwo ſtatej zyle loyalni. Woni njejßu żenje niczo pſchecźiwo Ssowjetruſkej ſkucźili. —

A tola buchu ſajeczi!

Hdźeż w Ruſkej hiſchcźe evangelſzy duchowni ßu, kotſiż njebuchu do jaſtwow, do lěhwow ſa dźěłaczerjow ſtykani a do wuhnańſtwa wuhnaczi, a tak hiſchcźe njeczerpja na tutych měſtnach martry, njeſamóża tola ßwoje ſaſtojnſtwo wukonjecź. Woßady ßu jara rosleżane, — kak jara, ſa to nimamy pola naß dozyła żaneho pſchikłada. — A Ssowjetruſka wſcho cźini, ſo njeby duchownym móżno było, tute rosleżane woßady wopytowacź a je ſaſtaracź.

Liczba Bożich domow, kotreż tam hiſchcźe ſa Boże ßłużby ßu, naſtajnje wotebjera. We wokrjeßach, kotreż maja ßnadź dwaj duzend wßow a měſtow, druhdy dozyła żaneho měſtna ſa Boże ßłużby wjazy nimaja. Wonkach abo we wobydleniach ßo k Božim ßłużbam ſeńcź, njeje móżno. W nowiſchim cźaßu njeßmědźa 18lětni tež wjazy nabożne roswucżowanje měcź, kotreż bě prjedy dowolene. Tak tam njemóże wjazy ani paczerjow ani konfirmazije bycź.

S tych něhdźe 200 evangelſkich duchownych, kotſiż prjedy w krajach Ssowjetruſkeje ſkutkowachu, je jich nětkle jenoż hiſchcźe lědy duzend w dźěle.

To ßu ſrudźaze a poraźaze wobſtejnoſcźe. A to cźim bóle, dokelż njeje żanych wuhladow, ſo ſajeczi duchowni ßwobodu doſtanu, hacź runje dyrbjała Ssowjetwyſchnoſcź wjedźecź, ſo we wſchěch proteſtantiſkich krajach roshorjenoſcź knježi dla tajkeho ſakhadźenja.

Zyrkej a ſtat.

Młodźina. Po ſjednocźenju Hitleroweje młodźiny a młodźiny evangelſkich ſwjaſkow je dźěło tak ſarjadowane, ſo ſtej póndźela a pjatk ſa dźěło evangelſkeje zyrkwje mjes młodźinu ſakhowanej. Tež ja dźěczi — woboje, hólzy a holzy —, płaczi to ja póndźelu. Tutón cźaß, t. r. popołdnjo a wjecźor, ma bycź ja tutu młodźinu bjes ßłużby w Hitlerowych ſjednocźeńſtwach. — W ſwiſku ſ tutym je ſajimawe ßłyſchecź, ſo je wjednik młodźiny Baldur von Schirach na ſeńdźenju Hitleroweje młodźiny prajił: „Ja njeſamóżu dźenża, hdyż ßu ßo ſta a tyßazy organiſazijow młodźiny ſ nami zyle ſjednocźiłe, ſrozumicź cźehodla tu ſa katoliſke organiſazije młodźiny woßebite prawo je.“

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Pſchedßydſtwo ßerbſkeje hłowneje prědarſkeje konferenzy** proßy ßwoje ßobuſtawy, pſchichodnu póndźelu 19. t. m. popołdnju ½2 hodź. ßo k nuſnemu rosrěcźowanju w Sserbſkim Domje ſeńcź.

W Drjeźdźanach je zyrkej „naſcheje knjenje“ — Frauenkirche — njedźelu 4. měrza ßwój 200lětny jubilej ßwjecźiła. W rjenje wobnowjenym Božim domje bě ßwjatocźna jubilejna Boża ßłużba. Kóżdy, kiż do Drjeźdźan pſchińdźe, ſnaje tutón wulki, kraßny Boži dom, kiż ma tak zyle woßebity twar.

S **Awſtriſkeje,** ſ kotrejeż nětkle wſchelake powěſcźe pſchikhadźeja, ßłyſchimy, ſo tam liczba tych, kotſiż ſ katolſkeje zyrkwje do evangelſkeje pſcheńdźechu, wot ſpocźatka tutoho lěta jara pſchiběra.

S **Ruſkeje.** Tam, hdźeż w Moſkwje kraßna kathedrala naſcheho wumożnika ſtejeſche, chzedźa hobrſki Ssowjetpalaſt natwaricź. 415 metrow wyßoke dyrbi tuto twarjeńſko bycź a krónowane ſ 80 metrow wyßokej poſtawu Lenina. Pomnik dobycźa dyrbi to bycź, dopominajo na cźaß, w kotrymż proletariat dobycźerſzy wojowaſche ſa kommunismuß. A to na tym měſtnje, hdźeż ſtejeſche kraßna, wot ruſkeho luda lubowana a cześcźena kathedrala, poßwjecźena naſchemu Wumożnikej! Cźi, kiż tutón nowy twar twarja, ſniczichu ju. Schtó budźe tutón twar ſniczicź — jeli ſo ßo dozyła dotwari? — — K tomule něſchto, ſchtoż je po prawom runje nawopacźne. Ssowjetruſka nowe a wjetſche pſchihoty cźini, kſcheſcźijanſku wěru ſniczicź a bjesbóżnoſcźi k dobycźu dopomhacź. A cźehodla tute nowe pſchihoty? Sſłyſch: Mjes ruſkim ludom ßu ßo poßeldnje hody ſaßo bóle ßwjecźiłe hacź prjedawſche. W Ruſkej buchu ſaßo někotre Boże domy, kiż běchu ſawrěli, wotewrjene, a w nich ßwjecźachu Boże ßłużby. — To je wěſo ſa Ssowjetruſku njemóżna a njewitana wěz! Tohodla nowe nadběhi na kſcheſcźijanſku wěru. To pak je runje ſa tuto wojowanje ſnamjo! Helſke wrota njepſchewinu Knjeſowu zyrkej. Wone njepſchewinu ani tu wěrnu zyrkej tu na ſemi, a tutu niz, hdyż tam cźłowjekojo we wěrnej wěrje Jeſußej ßłuża. To je wěſtoſcź, nadźija wěrjazych a to je ßudźenje ſa wſchěch, kiż pſchecźiwo Knjeſowej zyrkwi ſteja.

Lěto 1362 bě ſa krajiny pſchi Połnóznym morju ſtyſkne lěto. Mórſke żołmy pózrěchu tam Rungholt a na 30 woßadow wokoło njeho. 8000 ludźi tam bydleſche; jenoż tſjo ßo wukhowachu. Pſched 9 lětami namaka ratař powoſtanki tutych podnurjenych wßow. Tutón wjedźe nětko dźěło dźěłaczerſkeje ßłużby, ſ kotrymż chzedźa to, ſchtoż tehdy ſhubjene, ſwěſcźicź a ſaßo dobycź. — Schtoż ßu husto ſa baje měli, je wěrnoſcź. Rungholt abo każ tež praja: „Vineta Połnózneho morja“ dyrbi ſaßo naſtacź. Swony, wo kotrychż ßo powěda, ſo ßu tež tam we ßwojej mórſkej khowanzy ſwonike, dyrbja woprawdźe ſaßo ſwonicź.

Na pucź.

„Ja wſchitko móżu pſches toho, kiż mje poßylni, to je pſchesKhryſtuża.“ Phil. 4, 13.

Naſche paczerſke dźěczi doſtanu pſchi konfirmazji bibliſki ſchpruch ßobu na pucź. My ſtari a ſtarſchi ßmy wſchitzy konfirmaziſki ſchpruch ßobu na pucź doſtali. Wón chzyſche a chze nam bycź ßłowo na pucź, pucźnik, wjednik. So bychmy to wědźeli hižo, hdyż ßo nam na ßwjatym měſtnje tuto ßłowo praji, a ſo bychmy tam ſ modlenjom a ßlubjenjom wutrobu a duſchu tajkemu ßłowu wotewrili! So bychmy jemu měſtna dali w duſchi a wutrobje! A ſo bychmy jemu dali wjednißtwo! — My, kiż hižo tutón konfirmaziſki ſchpruch mamy, ßmy my to cźinili? Haj, wěmy dha my kóżdy, kotre ßłowo Biblije naſch ſchpruch? A móżemy jón ſ hłowy? A běchmy ſ nim duzy? Stajnje? Wſchudźom? A ßmy ſ nim duzy?

Naſpomnjeny ſchpruch Phil. 4, 13 je tajki ſchpruch. Ssnadź ßy jón ty doſtał. Derje, ſchtóż ſ nim duzy! S nim móże kóżdy duzy bycź, kóżdy, njech je jón jako konfirmaziſki ſchpruch doſtał abo njech njeje! Bibliju maſch. S Biblije ßměſch a dyrbiſch bracź, — jeli ſo ſcheſcźijan ßy — ſchtoż na pucź trjebaſch. Tuż bjeŕ! Ale waż ßebi też, ſchtoż doſtanjeſch ſ jeje bohatſtwa! —

Liſtowanje. Sa Palmarum: R. w R. — Sa Jutry: R. w M. — Sa Quaſimodog. poſtaji k. w ſ. S.

Samoſtwity redaktor ſarar Wyrgacź w Noßacźizach (Noſlitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pj.

Čišło 12

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewˊ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 25. měrza 1934 Bautzen

Bołmonczka.

Marka, 11, 1—10.

Khutny czaß ßwjateho pósta nam w naschim zyrkwinskim živjenju konfirmaziju pschinjeße, kotraž wěscze dźěczom, kiž ßwój kschczeński ßlub wobnowja, dobre prawo k wjeßełosczi dawa, a też starschi maja ßwjate wjeßele, hdyž ßmědźa ßwoje lube dźěczi k wołtarjej Knjesowemu pschewodźecź. Bołmónczka je woßebje pschihodna njedźela sa konfirmaziju, dokelž móża młodźi kschesczijenjo runje seleny schtwórtk abo czichi pjatk prěni krócź Boże wotkasanje wužiwacź. Tak ßo w khutnosczi pola Božeho blida žohnowanje konfirmazije dopjelnuje. Napjelnicź ſ khutnosczu, to je prawa konfirmazija.

Bołmonczka pak je hižo w bibliji wjeßoły dźeń. Ma ßwoje wjeßołe mjeno po palmach, ſ kotrymiž knjesa Jesußa na jeho puczu psches wolijowu horu do Jerusalema czesczachu. Ponižnje na wóßlatku ßedžo Jesuß do města sacźahny, njewobarajo wjeßełosczi luda, kiž jeho kaž krala czesczowasche a jemu Hosiana spěwasche. Woßebje Galilejßzy ßu to byli. Se nich drje njeje nichtó potom ßobu wołał: „Kschižuj jeho!“ Mała czrjóda ßwěrnych ßo wjeßelesche na Jesußowe kralestwo w Davitowym měscze.

Hosiana we wyßokosczi! Stary kěrlusch, kiž je ßo wjele w templu spěwał, ßo ſ nowej mozu a płaczíwosczu nad Jesußom sanjeße. „Twój Zion tebi psalmy, hdźeż ty dźesch, nasczele,“ spěwa Pawoł Gerhard, a „Hosiana! Khrystuß dźe dele ſ njebjeskeho tróna“ spěwa nasch ßerbski kěrluscheŕ Michał Domaschka (po Schmolku). Advent a Bołmończka stejitej pod jenej a ßamßnej wjeßełosczu.

Hosiana rěka „pomhaj wschak“, kaž w 118. psalmje w 25. schtuczzy czitamy. „O Knježe, pomhaj nětk, o Knježe, daj nětk, so by ßo wschitko derje radźiło! Khwaleny budź, kiž pschińdźe w mjenje Knjesa, my požohnujemy waß, kotsiž wy ſ Knjesoweho doma scźe.“ Tak ßu spěwali, hdyž pschi poßwjeczenju noweho templa ßwjedźeński czah psched templowe wrota pschiczahny.

Hdyž lud tam Jesußa ſ tutym psalmom czesczesche, steji nam nowy templ, nowy sakoń psched woczomaj. Hosiana we wyßokosczi, to běsche nowe Boże sjewjenje a nowy ßlub we Khrystußu. „Czesczź budź Bohu we wyßokosczi!“ Njebjeßa běchu wotewrjene. „Khwaleny budź, kiž pschińdźe w mjenje Knjesa!“ To bě połne wusnacźe k bójskemu póßołstwu Jesußowemu. Tak Jesußa tam sjawnje sa meßiaßa wuwołachu. Kiž tak psched wrotami hłowneho města Khrystußej khwalbu spěwachu, ſ tym žadachu, so ßo zyły lud, zyłe město, zyła templowa wyschnosczź sa Jesußa rosßudźi, jeho ſ czesczu witajo do ßwojeje ßrjedźisny.

Bóh pomha ludej: Jesuß pschińdźe w Knjesowym mjenje. To je woprawdźe pomoz ſ wyßokosczje. Schtóż Jesußa tak waži, dyrbi jemu khwalbu dacź. W ludowym živjenju ßo se khwalbu a czesczu posběhuje, schtóż kubła a živjenje sa druhich wopruje, potajkim wjazy sa nich czini hacž ßo w pscherěsku žada. Kajku měru khwalby bě ßebi Jesuß hižo saßłużił, hdyž do Jerusalema sacźahny a wóßlatko, na kotrymž ßedźesche, na drastu a palmowe hałosy teptasche, kotrež běchu ludźo na pucź ßłali! Wěrjachu ſ zyłej wutrobu do njeho, twarjachu na jeho smužitosczź a na jeho bójsku móz: Někotsi pak ßu drje kaž Judasch semsku nadźiju na njeho stajili.

Hacž ßnadno my w naschim czaßu wot Knjesoweje zyrkwje pschejara žadamy, so wona se wschej ßwojej mozu dyrbi polěpschowanje ßwětnych wobstejnosczow pschinjesczź? Hdyž tak myßlimy, potom drje nascha khwalba sa Jesußa a jeho wumožeŕski skutk wotebjera. Jeho pomoz tola k sbóžnosczi duschow ßłuži, sa to dyrbimy jemu ßwoje najnutrnische Hosiana saspěwacź. A tele nasche zyłe semske wobstejnosczże móża ßo hakle tehdy polěpschowacź, hdyž sprawna pobožnosczź saßo

w zykym ludu knježi abo tola tak wohrożena njeje kaž nětko w mnohich wożadach.

Hosiana śpěwacź rěka ßebi Jesußowu pomoz żadacź we wěrje, so Jesuß je wot Boha pósßłany sbóżnik.

Hosiana! Tuż nam ty
Daj ßo nětko sbóżnje dostacź!
Żohnowany Knjesowy,
Cžohodla chzył wonkach wostacź?
Hosiana, pomhaj nam!
Halleluja, witaj k nam!

Naschim paczeŕskim dźěczom.

Ach, lube dźěczi, pschischoł je, —
To derje wopomńcźe, —
Dźeń khutny, a też wjeßeły,
Hdźež snowoh' ßlubicźe
Sso Bohu ßamemu
We ßwojim żiwjenju:
Jom' chzecźe ßwěrne sawostacź,
Sso jemu wodźicź dacź.

Nětk pschińdźe też, o kedźbujcźe,
Sa Waß cžaß bědźenja!
Cžert Khryßtußej Waß rubicź chze,
Sswět lubi wjeßela.
Tuż ßwěru strażujcźe,
A s nimi wojujcźe!
Schtóż do jich ßycžow sapadnje,
Je dźěczo sgubjene!

Wasch mjecź sa tajke bědźenje
Njech Boże ßłowo je!
S nim njepscheczel ßo pschewinje.
Tuż pschez jo trjebajcźe!
We měrje dźerżcźe tu
Nětk ruku Knjesowu!
Duch Boži wschak Waß poßylni
W stych bědach na ßwěcźe.

Je cźeżko Wam, ach hladajcźe,
Na ßwojoh' wjednika,
Schto wón na kschiżu pschětrał je
Też ßobu Wasche dla!
Haj jemu poruczcźe
Sso wschědnje w modlitwje.
Hdyż s nim scźe, schipy satana
Wam niczo njeschkodźa!

Kaž wójsko w bitwje wojuje
Pod ßwojej khorhoju,
Tak wudźerżcźe a wostańcźe
Pschi ßwojim Sbóżniku!
Na jeho stronje je
Wam wěste dobycźe!
Wón wjedźe, kiž joh' lubuja,
Do sbóżnoh' wjeßela.

H. B.

Konfirmazija a wożada.

So je konfirmazija sa paczeŕske dźěczi něschto wożebite a ßwjatocžne a ważne, drje kóżdy pschida. So konfirmazija też sa zyku wożadu něschto wożebite a ßwjatocžne a ważne, pschida to kóżdy?

Wobnowjenje kschcźeńskeho ßluba.

So je konfirmaziski dźeń sa wożadu dźeń radoscźe, to pschidaja. Wożadźe pschidźěła ßo tola nowe stawy, kotreż dyrbja nětk pomhacź, wożadu dale twaricź, kotreż dyrbja nětk s wożadu sjednocźeństwo hajicź w Božich ßłużbach a pschi Knjesowej wjecźeri! A so tole se wschej ßwěru chzeja, to ßlubja dźě paczeŕske dźěczi pschi konfirmaziji. Ale móżeja starschi wożadni woprawdźe wocżakowacź, so budu ßo młodźi runje pschi Božich ßłużbach ßwěru wobdźělecź, hdyż ßo starschi wożadni Božich ßłużbow sdaluja? Samóża młodźi wożadni towaŕschnoscź wěry hajicź, hdyż sbytkna wożada żaneje towaŕschnoscźe wěry nima?

Tajkeho dyrbjeli ßo doroscźeni kschesczijenjo pschi konfirmaziji praschecź. Ssnadź je tak konfirmazija też jim khutne ßudźenje, kotreż jim praji: Wot Waß njesamóża paczeŕske dźěczi tutu zyrkwinsku ßwěru nawuknycź!“ A s tym pokaże konfirmazija też zykej wożadźe ßwjaty nadawk: Kóżdy jenotliwy wożadny dyrbi hacź do ßmjercźe ßwoje konfirmaziske ßlubjenje dopjelnjecź a tu ßwěru w zyrkwinskim żiwjenju a kschesczijanskim sadźerżenju wopokasowacź, kotruż wot paczeŕskich dźěczi wocżakuje!

Jenoż hdyż ßu wschitzy ßwěrni, móże nascha zyrkej bycź też wěrna ludowa zyrkej a ta wěrna towaŕschnoscź wěry, kotraż wona dyrbi bycź po woli Jesußa Khryßtußa a też po woli nascheho wjednika.

p. n. s. W.

Se ßwjateho pósta k Jutram.

„Hrěch ma jenoż dwě městnje, na kotrymajż je. Pak je wón pschi tebi a leži cźi na schiji, pak wón leži na Khryßtußu, jehnjecźu Božim. Leži-li hrěch jenoż na twojim khribjecźe,

ßy ty ſhubjeny; leži-li wón pak na Khryſtußu, ßy ty ßwobodny a ſbóžny. Nětk wuſwol, ſchtož chceſch! So bychu hrěchi na tebi wostałe, to by było po ſakonju a prawje; ale ſ hnady ßu wone cžißnjene na Khryſtußa, jehnjo Boże. Hewak, by-li chcył Bóh ſ nami prawowacź, by to ſa naß na ſónzu było.“ Luther.

Luther je wolił mjes tutymaj měſtnomaj, a je ßebi wuſwolił Khryſtußa, kiž na kſchižu ßo ſa naſche hrěchi do ßmjercże da. Luther pokaſa cžłowjekow ſaßo doraſnje na kſchiž, kiž ſnamjo ßmjercże a ſnamjo žiwjenja. Luther ſtaji ſaßo kſchiž Khryſtußowy jako ſnamjo žiwjenja a dobycża pſched lud a ſwoła jón pod kſchiž a tak k dobyczu a ſ tym ke měrej, k tomu měrej, kotryž duſcha a tak cžłowjek ma pod kſchižom, a jenož pod kſchižom Khryſtußowym. A tam dyrbimy my dźenßa bycź, hdyž chcemy kſcheſcźijenjo bycź, hdyž chcemy wěrneho měra měcź, hdyž chcemy wěrnje ſbožowni bycź! Tuž cžińmy, ſchtož Luther cžinił. Tuž ſpěwajmy też ſ nim:

„Khryſt w ßmjertnym jaſtwje leżeſche
Sa naſche hrěchi jaty;
Tón wospjet ſ rowa ſtanył je
A k žiwjenju nam daty.
S teho my ßo ſradujmy
A też ßo Bohu dźakujmy,
Nětk ſpěwajmy: Halleluja, halleluja!“

Hlaj, to je Boże jehnjo,
kotreż ßwěta hrěchi njeße.

O ſo by też tutón póſtny cžaß naß ſnowa wucžił hladacź na ßwjaty wopor, kotryž je Bóh ſa naß pſchinjeßł. Haj, chcemy wſchědnje wopomnicź, kajku boloſcź ßmy my ſe ßwojimi hrěchami a ſkomdźenjemi ßwojemu Sbóžnikej naczinili. Hacž drje ßo tajki njemyli, kiž rjekne, ſo to hłuboke ſahnurjenje do Khryſtußoweho cžerpjenja ßo ſa kſcheſcźijana naſcheho cžaßa njehodźi, dokelž to cžłowjekow mjehkich cžini. Tak chcemy tola ſaßo Jeſuża pſchewodźecź po puczu jeho cžerpjenja. Wſchak też wón, kiž je Ssyn Boha wjerſchneho, a mějeſche tam pola Wótza bójſku cześcź a kraßnoſcź, ßo njeje hanibował, naſcheje winy dla ßo tak hłuboko ponižowacź a cžwilu kſchiża na ßo wſacź.

Hdyž běſche też Jeſußowe žiwjenje połne bědźenja a wojowanja, bě tola tón poßledni pucź najbóle hórki, najboloſtniſchi! Pſchińdże tola k cžělnej boloſczi też duchowne cžerpjenje! O ſchto je jeho ßwjata duſcha ſacžuwała, hdyž na nim, kotremuž bě hrěch runje tak wohidny kaž jeho Wótzej we njebjeßach, hrěſchne poklecże ſa zyłe cžłowjeſtwo leżeſche. So bychmy my pokoj w ßwědomnju měli, je ßo Jeſuß ſ njepſchecželom naſchich duſchow tak bědźił, ſo jemu krwawy pót wot woblicża kapaſche. So bychmy wußwobodźeni byli ſ helſkich ſwjaſkow, da ßo wón jimacź a ſwjaſacź. So bychmy ſbóžnoſcź dóſtali, bu naſch Knjes bity, hanjeny a ſapluwany. So by naſcha hrěſchna cžeża wot naß precź wſata była, dyrbjeſche Jeſuß ßwój kſchiž na ßwojim tak ſranjenym khribjecże njeſcź. Jemu bu draſta wußlecžena, ſo by naß pſchikrył ſ draſtu ßwojeje prawdoſcże. Naſch Sbóžnik da ßebi ruzy a noſy na kſchiž pſchibicź a je tam pſchětrał žałoſtnu cžwilu, ſo bychmy my pſches jeho rany ſahojeni byli a troſcht namakali we ßwojim cžerpjenju, ſtyſku a žałoſcżenju. Haj, naſch wumóžnik dyrbjeſche też tam na kſchižu kaž wot Boha wopuſchcżeny bycź, a jeho duſcha je tam ſatamanſtwa cžwilu pſchětraka, ſo by Bóh naß w hnadże pſchijecź mohł ſa ßwoje dźěći. Jeſuß bě lacžny, ſo bychmy my cžerpali ſe žórka žiwjenja hnadu, troſcht, měr, a móz ſa ßwoje bědźenje a wojowanje. Haj, wón je ſa naß wumrjeł, ſo bychmy my wěcžnje žiwi byli a, ſ nim hižom tu w ſbóžnym towaŕſtwje ſjednocżeni, ßo nad Božej ßmilnoſcźi ſradowali.

Chcemy ßo tuž nětko, lubi kſcheſcźijenjo, pſched Bohom, kiž naß ſ tajkej luboſczu k ßebi cžehnje, w pokucże hłuboko ponižowacź, we wěrje, Khryſta kſchiž wobhimacź a khwatacź do jeho rukow, kotreż wón na kſchižu ſa nami wupſchestrěwa! Haj, ßwojemu Sbóžnikej ßo dacź ſ cžełom a ſ duſchu, to je jenicžke, ſchtož móżemy jemu pſchinjeſcź. O hladajmy tak na ßwojeho wumóžnika a pruhujmy ßo, ſo by tajki wopor Boži ſa naß podarmo njebył. H. B.

Cžichi pjatk.

Hłóß: Wojuj prawje hdyž ta hnada.

Sswětło ßwěta blěde haſcha,
Pójcże, ſo mnu płakajcże!
K ſemi pada hłowa naſcha.
Płacžcże, ßyły jandźelſke!

W ſtyſku žałoßnym na ſemi
Lecźecź widźu Jeſuża!
S njebjeſkimi jandźelemi
Płacź, ty hrěſchna wutroba!

W rězy krwawnej wón ßo kupa,
Wutroba ßo jemu ſchkrje;
Woheń wyſche hłowy ſtupa!
Hrěſchnik teho wina je! —

S potom krwawnym wobkrjepjene
Widźu bójſke wobliczo,
Wot ſłych ludźi wohanjene,
Pój a płacź, o hrěſchniko!

Jeſußowe ßwjate ſtawy
Pſchekłóte ßu ſ hoſdźemi,
Jeſu bity, Jeſu krwawy,
Schto ßmy naczinili Cźi?!

Na kſchižu Cże wobhladuju,
Jehnjo cžiſte, w Twojej krwi.
Styſk a boloſcź wulku cžuju;
Wutroba wſcha we mni rži.

Pſchelecź krej ßy ßwoju chżyło,
Krwawe Boże jehnjatko,
So by wumóżene było
Zyłe hrěſchne cžłowjeſtwo.

Kralo njebjeß, krónowany
S krónu ßwojej cžernjowej,
Hłuboke a cžežke rany
S bitwy ſ hrěchom nießeſch ßej.

Sswětło ßwěta blěde haſcha;
Žiwjenje dże do ßmjercże,
Jeſuß mrěje, hłowa naſcha!
Płacź, ty hrěſchny cžłowjecże!

Zyrkej a ſtat.

Młodźina ſteji pſchedewſchěm w tutych dnjach pſched nami a ſ njej staroſcź wo jeje pſchichod. Tuta staroſcź njeje wjazy tak bojaſliwa kaž prjedy, wona je bóle ſtaranje, t. r. ſkutkowanje, kotrež je pſchihotowanje a wuhotowanje młodźiny ſe ſnutsknymi a ſwonknymi mozami a darami a kubłami. A tu ma prěnje bycź wſcho, ſchtož ſ kſcheſcźijanſkeje wěry a zyrkwje pokhadźa. Evangelſka zyrkej je ſo tohodla rosſudźiła, zyke ſaſtaranje młodźiny a zyke dźěło ſa a mjes młodźinu reforměrowacź. Kajke nowe ſarjadowanje budźe, njeje hiſchcźe ſnate. Dotalne dźěło, kotrež evangelſke ſwjaſki młodźiny wukonjachu, drje ſo dokładnje pſcheměni. Zyrkej pſchewoſmje tuto zyke dźěło. S tym ſměje też kóžda woſada jako tajku tuto dźěło pſchewſacź a ſo ſtaracź ſa ſwoju zyku młodźinu. — Dróbniſcheho njemóžemy hiſchcźe wo tym prajicź. Njech pak ſo woſady kaž młodźina pſchezo hižo na tajke ſarjadowanje pſchihotuja. A njech je wſchudźom luta ſwěra namakana, dźěłacź a ſkutkowacź ſa młodźinu, ſa pſchichod niz jenoż naſchich ſwójbow a naſcheho luda, ně też naſchich woſadow a naſcheje evangelſkeje zyrkwje! — Njedawno pſchinjeſechmy tu wuprajenje wjednika młodźiny, dźenſa tu ſtajimy dalſche. von Schirach je prajił w Eſſenje: „My njeposaſtanjemy pſched katolſkim wotdźělom ſjednoczeńſtwow młodźiny. My wuprajimy ſwjatocźnje, ſo nimaja konfeſionelne wodźěle žaneho woſebiteho prawa.“ — Hdyž ma ſtat žadanje totalitety na zyku młodźinu a hdyž je młodźina evangelſkich ſwjaſkow tehodla do wulkeho zykka němſkeje młodźiny ſtupiła, ma ſtat žadanje totalitety też na młodźinu katolſkich ſwjaſkow. S tuteho ſtejniſchcźa ſu tamne wuprajenja wjednika młodźiny ſroſumicź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdźan.** Njedźelu 11. t. m. wotmě ſo tu ſaſo Boža ſłužba ſa ev. Sserbow. Wopyt kemſchow bě poměrnje dobry, też bě tón krócź młodźina derje ſaſtupjena, ſchtož je jara ſwjeſelaze. Po kemſchach ſhromadźichu ſo wſchitzy lubi kemſcherjo w hoſcźenzu „Johanneshof“, hdźež ſo wotmě woſadna ſhromadźiſna. S wuſpěwanjom narodneje hymny wotewri ſo ſeńdźenje. Też tu bě wjele ludźi ſo ſeſchło. Poſtrowjaze ſłowa rěcźeſche knjes Pětſchka. W ſwojej rěcźi wuſběhny, ſo kſcheſcźijanſki kſchiž a hokaty kſchiž ſhromadnje ſymboliſujetej němſku pſchesjednoſcź a ſo je naſch ſwjaty nadawk, wěrnje tutym ſymbolam ſcźěhowacź. Potom rěcźeſche pſchedſtyda tow. „Cźornobóh“, kiž ſwoju radoſcź nad tym wupraji, ſo nětko też młodźina ſo ſwojeho nadawka bóle wědomna, ſchtož wón najlěpje ſ teho ſpóſnaje, ſo je ſo młody lud na tutym ſeńdźenju ſo wobdźěliła. Skónczi ſwoje wabjaze ſłowa ſ tym namołwjenjom: Młodźina k nam! — Po tym buſchtej dwaj cźeſtnej ſobuſtawaj ſ diplomomaj wuſnamjenjenej. Cźeſcź komuž cźeſcź ſłuſcha. Po ſpěwje „Łužiza ſłowjanſka“ jimaſche ſo ſłowa knjes farař Kſchižan. Najprjedy dźakowaſche ſo Drježdźanſkim Sserbam ſa to, ſo ſu podźěl brali pſchi tyſchnoſcźach jeho ſwójby. Jeho dalſche ſłowa běchu wěnowane naſchej domiſnje a zyłemu wótznemu krajej. Jenoż pſches pobožnoſcź a luboſcź k ſerbſkim woſebitoſcźam je nam rukowane, ſo na dalſche wobſtamy. To chze też naſch kanzler Adolf Hitler, kiž je ſ naſchim wjednikom. Też naſch waženy hudźbny direktor Bj. Krawz rěcźeſche wo naſchej kulturje a dopokaſa ſ pſchikładami, ſo je kóždy ſprawny Sserb winowaty, ſo ſa ſdźerženje naſcheje kultury wojuje. Tutym ſłowam pſchiſamkny ſo też cźeſtny pſchedſyda towarſtwa, kiž pſchi tutej ſkładnoſcźi też na ſaſkužby naſcheho ſynkomiſchtra Krawza pokaſa. S narodnymi pěſniczkami wuklincźi wjecźor. Sabycź też njechamy, ſo běſchtej naš kk. theol. Pětſch a Scholta ſe ſwojim wopytom poczeſcźiłoj, ſchtož je wſchitkich ſwjeſeliło. F. Th. H.

Hórnizy braunſchweigſkich jamow „Bergwerkswohlfahrt“ a „Hilfe Gottes“ ſu ſtare dobre kſcheſcźijanſke waſchnjo — kſcheſcźijanſke waſchnjo je wſchak ſtajnje dobre! — ſaſo mjes ſobu ſbudźili: ſo ſo póndźelu hromadźe modla a tak ſwoje dźěło w Božim mjenje ſapoczinaju a tak ſwoju duſchu pſchihotuja ſa ſmjertne ſtrachi, kiž jich tam pod ſemju wobdawaju. Do wójny bě tam tuto modlenje, nětk tam ſaſo je. — Do wójny bě też we wjele domach modlenje a to niz jenoż póndźelu pſchi ſpoczatku tydźenja a rańſche modlenje wſchědnje! Ssu wſchě domy, kotrež ſu tola wjele mjeńſche ſjednoczeńſtwo hacź tamne hórniſke, ſ tutym ſaſo ſapoczałe? — Do wójny běchu w mnoho domach blidowe paczerje! Spěwaja ſo wſchudźom w kſcheſcźijanſkich domach blidowe paczerje? — Tute a tamne paczerje — njejſu wone dźěl kſcheſcźijanſkeho žiwjenja? Njejſu wone wola Khryſtuſowa? Cźiniſch ty ju? — A wono je Palmarum. Młodych kſcheſcźijanow ſcźelemy do žiwjenja. Schto damy jim ſobu? Damy jim ſobu modlenje — a ſ tym rańſche modlenje a modlenje ſa dźěło a powołanje a ſ tym blidowe paczerje? Damy jim modlenje jenoż jako pſchikaſnje ſobu: „Ty dyrbiſch ſo modlicź!“? Abo damy jim modlenje ſobu jako něſchto, cźehož ſo njechadźa woſtajicź, dokelž ſu ſo ſ nami ſobu modlili, dokelž ſu, ſo ſ nanom, ſ macźerju modlo, ſpóſnali, kak kraſna wěz to, we Jeſuſowym mjenje tu ſ njebjeſkim Wótzom rěcźecź ſměcź a móz kaž lube dźěcźo ſ lubym nanom? Daſch ty tole ſwojim dźěcźom ſobu? Abo niz? Ja měnjach, ſo chzyſche ty jich jako prawych kſcheſcźijanow, jako ſa žiwjenje najſwěrniſcho wuhotowanych cźłowjekow wupóſłacź? A woni maja ſdobom tón woſebity nadawk, twaricź a toricź nowy pſchichod zyłeho kraja a luda! — Tamni hórnizy ſo ſaſo modla a —?

Na pucź.

Daj mi, mój ſyno, moja dźowka, ſwoju wutrobu, a njech ſo moje pucźe twojimaj woczomaj derje ſpodobaju! —

Zyli cźłowjekojo ſłuſcheja do naſcheho cźaſa! Zyli kſcheſcźijenjo ſu też zyli cźłowjekojo! Tuž prózujcźe ſo, Wy młodźi, wo to, ſo byſchcźe to byli dźeń a bóle! A Wy ſtari niz mjenje! Tole njepſchińdźe ſ lětami ſamo wot ſo, ně to chze dźeń wote dnja ſnowa dobyte bycź! —

Naſ ſ Duchom ſwojim wobſtaraj,
Sa wucźbu wjeſełoſcź nam daj,
So prawy ſałožk kładźemy
A wěcźnje w twojim ſlubje ſmy.

Liſtowanje:

Wſchěm, kiž piſachu a póſłachu, wutrobny dźak! So wſchelakeho hižo w poſledním cźiſle njeſtejeſche, ma woſebiteje pſchicźiny. Redaktor.

Sa Jutry: R. w M. — Sa Quaſimodo poſtaji k. w. ſ. S. — Sa Miſ. Dom.: K. w K.

Serbske spěwarſke

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Camołwity redaktor farař Wyrgacź w Noſſacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Sźiſchcź a nakład „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ſobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pj.

Čzišło 13

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 1. haprleje 1934 Bautzen

Jutry.

Mark. 16, 1—8.

„Budź khwalba rowa pschełamarjej,
Kiž wumrěł je na Golgatha!
Čzesćź dajcźe ßwojom' wujednarjej,
Wy hrěschnizy, haleluja!“

Tak nam dźenßa jaklinczi ſ njebjeſkich wyſchin, tak dźenßa nam pſchiwołaja ſwony a pſchinjeßu nam wulke wjeßele po ſrudobje, troſcht po płakanju, nadźiju po tyſchnoſczi. — Nad cźěmnoſczu Cźicheho pjatka, nad hubjeńſtwom tutoho ßwěta, nad ſtrachom ßmjercźe je ſkhadźało jutrowne Boże ßłónczko. Sawczerawſchim běchmy ßo ſhromadźili pod kſchižom na Golgatha. Srudoba w naſchej wutrobje knjeżeſche, hdyž widźachmy Sbóžnika ßwěta w jeho cźerpjenju a hórkich boloſczach. Dźenßa pak naſch Sbóžnik pſched nami ſteji jako ſrowa ſbudźeny, kotryž je ßmjercźi móz wſak a žiwjenje a njeſachodnoſcź na ßwětło pſchinjeßł a jako dobyczeŕ nad rowom a ßmjercźu nam pſchiwoła: „Ja ßym žiwy a wy budźecźe też žiwi!“ — Jutry ßu ßwjedźeń žiwjenja a wjeßela. To ßu Jeſußowi wucžomnizy ſhonili. Sa ſamknjenymi durjemi ßedźachu. Boži ßud cźežko na nich leżeſche. Na jene dobo rěkaſche: „Jeſuß je žiwy!“ Hiſchcźe njechaja to wěricź — ale wotwaleny kamjeń je ſe ßwědkom ſa to, ſo je naſch Sbóžnik ßwoje ßłowo dopjelnił: „Na tſecźim dnju budu ſaßo ſ morwych ſtanycź.“ Kajke wjeßele do wutrobow wucžomnikow ſacźahny! Jich wjeßele budź też naſche wjeßele, ßebi rospominajo ßwjatu jutrownu wěrnoſcź: Waſch Bóh je žiwy! Waſch Sbóžnik je žiwy! Waſchi morwi ßu žiwi! Wy budźecźe też žiwi!

„Mój Božo, cźehodla ßy mje wopuſchcźił?“ tak ßmy my Cźichi pjatk naſcheho Sbóžnika ßłyſcheli na kſchižu ſkoržicź. Wucžomnizy to ßamßne ſacžuwachu. Kak mózachu hiſchcźe ßo nadźijecź, hdyž běſche ßo jim najlubſche wſako, ſchtož na tutym ßwěcźe wobßedźachu, jich lubowany Knjes a Sbóžnik? Ssnadź Jeſußowi njepſcheczeljo ßo jim nětko ßmějachu: „Hdźe je nětko waſch Knjes?“ Wot Boha ßo ſacžuwachu wopuſchcźeni, běchu kaž ſtadło bjes paſtyrja. Jim ßo dźěſche kaž nam, hdyž ßmy lubeho cźlowjeka ſhubili, kotrehož ßmy ſe ßwojej zykej wutrobu lubowali. Hdyž po pſchewodźenju domoj pſchińdźemy, wſchudźom luby ſemrěty pobrachuje — cźežko leži Boża ruka na naß —, my ßo praſchamy: „Cźehodla, Knjeże, cźehodla?“ — Ale kak wjeßele běſche potom wucžomnikam wokoło wutroby, hdyž jutrowna powěſcź pſchińdźe! Mały wokomik běſche jich Bóh Knjes wopuſchcźił — nětko pak běchu wot njeho krónowani ſ hnadu a ſe ßmilnoſczu. — „Bóh je žiwy!“ to chzedźa Jutry nam pſchipowědacź. Běſche w ſańdźenym lětſtotku, hdźež ras němſki filoſof to ßłowo pißaſche: „Bóh je morwy“. Hiſtorija je dopokaſała, ſo je zyle nawopak. Haj, druhdy ßo nam ſdaſche, kaž by Bóh Knjes mjelczał, woßebje hdyž ßu jeho ßwjate mjeno w ſjawnoſczi hanili. Ale cźim bóle je wón potom ßwoju móz ſnowa pokaſał. „Bóh je žiwy“ — też ty to ſhoniſch we ßwojim žiwjenju. Pſchińdu druhdy dny, hdźež też ty dyrbiſch pſches ſrudobu a tyſchnoſcź hicź, ale njeje to pſchezo ſbóžnych cźinjazy troſcht ſa tebje:

Bóh je žiwy,
Njepłacź wſchak, o ty ſrudna duſcha,
Cźißnje tebje twój kſchiž ſnak,
To ßo cźerpicź ßłuſcha.
Cźerp dha wſchak, Bóh chze tak
S cźernjow róże płodźicź,
K wjeßelu cźe wodźicź.“ —

Na Cźichi pjatk Jutry pſchińdźechu — tak też pola naß pſches nóz k ßwětłu dźe. — A to tebi pokaſuje twój Sbóžnik, kotryž je ſ morwych ſtanył. „Twój Sbóžnik je žiwy.“ Jeſuß

njeběſche ſa ßwojich wuczomnikow jenoż pſchecźel, njeběſche jenoż dobroczel ludźi — ale běſche Sbóžnik, wo kotrymž ßmy Hody ſpěwali:

„Wón wam wſchu ſbóžnoſcź pſchinjeße,
Kiž Bóh waſch Wótz wam ßlubił je,
So byſchcźe w jeho kraleſtwje
wy ſ nami wěcžnje bydlili.“

Bjes jutrownej powěſcźe by ßo w ſahrodźe Joſefa ſ Arimathije zyła nadźija cźlowjekow khowała — by naſch Sbóžnik ßnadź pſchecźel, dobroczel ludźi byk, profeta, kiž nowu wucźbu pſchinjeße —, ale njeby naſch Sbóžnik byk. Jeho ßwjatu móz hiſchcźe dźenßa ſhoniſch. W kſchižu leži naſcha ſbóžnoſcź. Jeſuß nam pokaſuje pucź ſ cźěmnoſcźe hrěchow a hubjeńſtwa. Sswětko do naſcheho žiwjenja pada. Wſchitzy bludźachmy jako wowzy — wón naß rosßwětluje a wobarnuje pſched ſkym. Naſche zyłe žiwjenje njeby žaneje ważnoſcźe ſa naß měło, hdy njebychmy ßwjatu powěſcź měli: „Ja ßym žiwy a wy budźecźe tež žiwi!“ Tuto ßłowo naß troſchtuje w žiwjenju a w ßmjercźi.

„Schtó nam kamjeń wot rowowych durjow wotwali?“ ßkyſchimy žony ßo praſchecź, kiž jutrowne ranje ſahe k rowu won dźeja. Tak ßo druhdy hiſchcźe dźenßa praſchamy, hdyž ßmy ſhonili, kajku móz ßmjercź ma. Styſkne praſchenja we naſchej duſchi naſtanu: „Hdźe ßu naſchi njeboh lubi? Schtó nam wotwali kamjeń, kiž nad potajnſtwom wumrěcźa a ßmjercźe leži?“ — Ludźo naß troſchtuja ſ rjanymi ßłowami wutrobneho ßobudźělbracźa na naſchim horju a žarowanju. Ale ſchto nam najlěpje měnjeny troſcht pomha, hdyž tu wěſtoſcź nimamy: „Naſch drohi ſemrětny je tam cźahnył, hdźež je Jeſuß jemu doprědka ſchoł, měſtno pſchihotowacź.“ Jeſuß je prěniczki byk mjes tymi, kotſiž ßu wußnyli. Nětko ßwojich lubych horkach pytamy, hdźež duſcha ßwój ſtatok a dom namaka. „My na Knjeſa ßmy kſchcźeni, kaž wjele naß tu je, pſches njeho wukupjeni ſa měſto Zionſke.“ — Na tebi leži, mój kſcheſcźijano, hacž chzeſch jónu k tamnej kraßnoſcźi ſańcź. Dyrbiſch hižo na ſemi ſe ßwojim Sbóžnikom žiwy bycź.

„Wy budźecźe tež žiwi!“ Prawe žiwjenje w Jeſußu wiedźemy, hdyž ßwojim hrěcham wumrjemy a w nowym žiwjenju khodźimy. Hakle potom ßo naſche prawe žiwjenje ſapocźnje, hdyž ßmy ßwojeho Sbóžnika namakali. Nětkotryžkuli ßwoje žiwjenje, tutón ßwjaty Boži dar, njewužitnje wužiwa. Ženje njeje ſhonił, kak Jeſuß naſche žiwjenje pſchekraßni. Schto potom budźe, hdyž dyrbi w ſtarych lětach wróczo hladacź na ſhubjene žiwjenje, na ſkomdźene ſkładnoſcźe, to abo tamne lěpje cźinicź? Roskacźe pſchińdźe druhdy pſchepoſdźe. Kóždе Jutry nam pſchiwołaja: „Budź žiwy ſ Jeſußom, potom budźeſch ſbóžny.“ Sbóžny hižo na ſemi, ſbóžny pak tež jónu, hdyž rěka wotßal cźahnycź. Ssmjercź ſa naß njebudźe wjazy wumrěcźe, ale ſbožowne domojhicźe do wěcžneje domiſny. Tuž ſ wjeßelom móżemy ſpěwacź:

„Pſches proch a ßwět poſběhnjeny
Jónu ſaßo wożiwju,
K wótzam w rowje ſtowaŕſcheny
Budu ſtanycź ſ kraßnoſcźu.
Halleluja! wulka kraßnoſcź
Mi pſches row a tłacźe kcźe,
Mi ßo ßwěcźi ſbóžna jaßnoſcź:
Ssmjercź mje ſkaſycź njemóże!“

Hamjeń.

Jutry.

Nětko, ſtyſkne, bojaſliwe,
Wutroby ßo ſradujcźe.
Khryſt, naſch Wumożnik, je žiwy,
Ssam nad ßmjercźu dobył je!

Tak pſches njeho wumożene
Cźłowjeſtwo ſ helſkej' mozy je,
S hrěchow nozy wuwjedźene,
Duſche hnadu pytaze.

Wjeßelcźe ßo, měr a ſboże
Haj, tež Boże dźěcźatſtwo,
Hrěſchnik khudy doſtacź móże!
Ssrědnika khwal kſcheſcźanſtwo!

Khryſt je žiwy, ſkała naſcha!
Hdyž naß tudy na ſemi
Spytowanja żołmy traſcha,
Pſchi nim ßmy my ſkhowani!

Jeſuß ßam, hdyž wotßal cźahnu,
Je mój troſcht! Mam nadźiju,
So tež pſches njoh' ſ rowa ſtanu
Jónu k wěcžnom' žiwjenju.

H. B.

K jutram wo jutrach.

Tak rjez dodawk k tomu, ſchtoż tu na druhim měſtnje wo Jutrach piſachmy, je to, ſchtoż drje tu a tam w nowinach namaka wo dwojach Jutrach, kotrež ßu ras w jenym lěcźe ßwjecźili. To je było w tamnym cźaßu, w kotrymž pola někotrych hiſchcźe Julianſka protyka knježeſche, pola někotrych hižo Gregorianſka, t. r. ta, kotruž nětkle mamy. S tuteho cźaßa — je 350 lět ßem — ma wjeß Lauterbach pola Stołpna pomnik. Tutón ßnadź nima dożyła ßwojeho runjecźa wjaz.

Je to ſtołp. Na nim widźiſch wudypaneho kſchižowaneho Sbóžnika a napiſmo, kotrež cźi praji, ſo je wěrno, ſo ßu w lěcźe 1584 dwójzy Jutry ßwjecźili. „Jutrny ſtołp“ mjenuja tutón pomnik.

Kak je to ſzyła ſ Jutrami a dożyła ſ protyku?

So my Jutry tak, t. r. w tym cźaßu ßwjecźimy, w kotrymž je ßwjecźimy, rosßudźi tamna wulka zyrkwinſka ſhromadźiſna w Nicäa w lěcźe 325, kotraž tež wo druhich ważnych wězach, tak wo wěruwuſnacźu rosßudźi. Wona ſkónczi ſ tym tak mjenowanu „jutrownu roskoru“, t. r. wojowanje wo termin abo cźaß jutrowneho ßwjedźenja. Wo tuteho zyrkwinſkeho konzila lěta 325 ßem ßwjecźimy Jutry na njedźeli, kotraž je prěnja po prěnim połnym měßacźku nalěcźa. Hdyž je połny měßacźk njedźelu, ßu Jutry tydźeń po tutej njedźeli. Jutry njemóżeja po tutym poſtajenju ženje do 22. měrza a ženje po 25. haprleje bycź.

Tak wěſch, cźehodla Jutry ras ſahe ras poſdźe. Ale runje tehole dla ßo hižo dołho prózuja, tutón njedoſtatk — a ſa jich wjele je to njedoſtatk! — wotſtronicź. Po wſchěm ſdacźu je to nětk tež najdlěhe trało. Wotſtroni drje ßo bórſy.

Něhdźe pſched 350 lětami bě ſa protykarjow ważne a woßebite lěto. W lěcźe 1582 wotſtupichu wot ſtareje, t. r. Julianſkeje protyki a pſchijachu nowu, kotruž po bamžu Gregoru XIII. Gregorianſku mjenowachu. So ßo to powſchitkownje njeſta, tež w jenotliwych krajach a ludach niz, wo tym ßwědcźi nam tamny Lauterbachſki pomnik. Woßebje bě ros-

dźěl a roskora mjes protestantami a katolikami. Katolikojo cźinjachu hnydom po woli ßwojeho bamža, protestantojo njeběchu powschitkownje swólniwi, też tak cźinicź, hacź runje Gregorianska protyka smylki, kotreź bě stara protyka po cźaßu nacźiniła, porjedźi. Dołho doscź wschak je tuto wotpokasawanje noweje protyki mjes protestantami Němskeje było. Hakle w lěcźe 1700 też woni do toho swolichu. Wostało je wono hacź do nascheho cźaßa w prawowěrnej zyrkwi.

W lěcźe 1582 pschijachu nowu protyku Italska, Schpanska, Portugalska na sa to postajenym dnju; dwaj měßazaj posdźischo też Franzowska. W lěcźe 1583 swolichu do pscheměnjenja katolske kraje Němskeje, Schwiza, Hollandska, 1586 Pólska, 1587 Wuherska.

Nětk srosumimy, kak bě móżno, tu we Łużizy tamny pomnik stajicź, so njeby sapomnjene było, so ßu w jenym lěcźe dwójzy Jutry ßwjecźili. —

Dróbnischeho wo tym wschěm rospißamy ßnadź tu pschi składnoscźi.

Khrystuß — kschescźijan.

Hdyž hdy w běhu lěta, steji Jutry kschescźijan psched Khrystußom. Hdyž hdy, sjewi ßo Jutry, hacź kschescźijan je kschescźijan!

Njeje-li Khrystuß stanył, praji hižo Pawoł, scźe wy kschescźijenjo wosy a wbohuschzy. „Nětk pak je Khrystuß stanył!“ Pawoł pokraczuje a husto doscź praji. Tuž my kschescźijenjo njeßmy wosy a wbohuschzy, — hdyž my kschescźijenjo ßmy kschescźijenjo!

Czehodla pak je nětk husto tak, so cźi, kiž kschescźijenjo rěkaja, ßu tak wosy a wbohuschzy? Tak pschi kaschczach a rowach, tak na khorołożu a w nusy. Ale niz jeno tehdy. Tak w spytowanjach krwě a ßwěta, tak w hubjenych cźaßach a we dobrych cźaßach. Czehodla? — Czehodla morkotanje, selenje, khanje, pschißwodźenje, sawiscź hida?

Tohodla to wscho, dokelž kschescźijenjo — Jutry njeßwjecźachu! Tohodla, dokelž so Jutry jutrneje wěry połni njebuchu! Tohodla, dokelž so morweho Sbóżnika żiweho njewohladachu! Tohodla, dokelž so maja sa to, so je Sbóżnik Jesuß Khrystuß w rowje wostał, so je morwy! Tohodla!

Pschetoż: bychu-li Jutry woni Jutry ßwjecźili, bychu-li wěrili: „Jesuß Khrystuß je stanył a je żiwy!“ — njeby niczo tajke móżno było: morkotanje, selenje a schtoż teho wjazy, — njebychu kschescźijenjo w nusy a stysku a schtoż tajkeho mjenowachmy, tajzy byli, kajzyž ßu, — njebychu kschescźijenjo tak njekschescźijanszy, tak njekhrystußowi byli!

Jutry ßu! Jutrow evangelijon, Jutrow wjeßeła powěscź je: Khrystuß je stanył! Khrystuß je żiwy!

Jutry ßu! Pak ty to wěrisch, pak ty to njewěrisch! Tsecźeho njeje, njemóże bycź!

Ja wěrju: Jesuß Khrystuß je stanył a je żiwy, t. r. ja wěm, so Jesuß Khrystuß je żiwy a je mój Knjes, je tón Knjes, kotrehoż je wschitka móz w njebjeßach a na semi. To saßo rěka: tohodla ja njemorkotam, dokelž njetrjebam, njeselu a ßo njepschißkodźam, dokelž njemóżu, tohodla ßo ja njeboju a tohodla ßo ja njehordźu, dokelž njemóżu: Jesuß Khrystuß dźě je żiwy a je tu a je wschudźom a je Knjes a kral!

Pak ßy ty kschescźijan, pak niz. Ssy-li ty kschescźijan, dyrbisch jutrny kschescźijan bycź a tuteje wěry měcź do stanjeneho, żiweho Sbóżnika, kiž je wschudźom, kiž je pola naß a to hacź do skónczenja ßwěta! Njejßy-li ty jutrny kschescźijan, njejßy dozyła kschescźijan!

Tohodla: My prajimy, so ßmy kschescźijenjo. Tuž pak budźmy to! Budźmy to woprawdźe! Hdyž prajimy, so ßmy kschescźijenjo, w żiwjenju pak ßo mamy, jako njeby tu ani Bóh ani Sbóżnik był, hanimy my Boha a Khrystußa, prajo se ßwojim sadźerżenjom, so Bóh, so Khrystuß je njemózny, ßłaby, haj so njeje Bóh. A my schkodźimy ßebi a druhim nanajbóle!

Jutry! Khrystuß je stanył! To, schtoż ty trjebasch nanajbóle a schtoż drusy trjebaju nanajbóle a tak też lud a wótzny kraj, to je — so ty ßy kschescźijan, jutrny kschescźijan!

Hotowy.

„Ja ßym hotowy!“ Tole ßłowo ßłyschisch woßebje wokoło Jutrow. Młodźi cźłowjekojo, schulerjo, schulerki, wuczomzy, paczerske dźěcźi jo trjebaja. „Ja ßym hotowy!“ S czim to? A dozyła, schtó sněri ßebi to prajicź? Hotowy nichtó njeje, też s wuknjenjom niz! Wuknjesch hacź do ßmjercze. A runje ßmjercź tak někotremu pokaże, so njeje ani s wuknjenjom ani hewak hotowy. Tohodla masch cźaß żiwjenja wuknycź, so by nawuknył snajmjeńscha sa ßmjercź hotowy bycź. Tak sdobom też sa żiwjenje najlěpscheho wukonjesch.

Hotowy! To je saměr, kotryž cźi pschezo saměr wostanje, kotryž żenje njedozpijesch tu na semi a byrnjež 100 lět staroby dozpił.

Kcźějazy kerk a ßněhowe mjetele.

Hdyž běchu ßo lětßa někotre dny małeho rózka minyłe, ßo wjedro sczopli. Boże ßłónczko wohrjewasche. Sdasche ßo, so je naleczo hižo tu. Drjeźdźanszy wobydlerjo wukhodźowachu ßo we wulkej sahrodźe a wotpoczowachu na ławkach każ w lěczu. Też ja běch mjes nimi. Jako pak ßo Boże ßłónczko khilesche, saßo symski powětr dujesche. Sso domoj wróczejo wuswolich bliżschi pucź psches Botanisku sahrodu. Tam wuhladach mjes schtomami ßo něschto żołczicź, po wuskej schczeżzy dóndźech bliże, a hlej, stejach hnuta psched kcźějazym kerkom. Pódla łaczanskeho běsche jeho mjeno „Olivar“. Każ na hałożki pschilěpjene běchu wjazy kwětkow w jenym cźeczíku. A tajkich cźeczíkow bě wjele na kerku! Kheluschki kwětkow ßu schtyrirózkate a bruneje barby. S nich rostu schtyri żołte łopjeschka, każ cźeńke wuske banczíki, ßo na kónczku saßo ke keluschkej kłonjejo. Keluschk ßam je kraßnje wupyscheny s cźeńkimi, krótkimi nitkami. Je rosdźěleny do schtyri schtyrirózkow. Tute ßu saßo kraßnje drobnuschko wudebjene. Něschto zyle woßebite je tale kumschtna pycha. Maja też tak lubosne, ßłódke a mjehke wonjenje, so njewěm kwětku, kiž mohła ßo s nimi runacź.

Domoj dźěch s myßliczku: „Knjeże, kak ßu Twoje skutki tak wulke a kak je jich tak wjele! Ty ßy je wschitke mudrje wustajił a semja je połna Twojeho bohatstwa!“ Kóżdy dźeń běch nětko s hoscźom pola kerka a wokschewich ßo na jeho wonjenju. A hlej, sa někotre dny jeho ßußod s druheje strony schczeżki sakczěwasche. Te ßamßne kcźeniczka! Jeho banczíki běchu jenoż krótsche, kheluschki mjenje wudebjene a dozyła nje-

wonjachu. Pytach jeho mjeno a cžitach. „Japan. Zaubernuß". Cžehodla njewonjesch? Je wina twoje mjeno? Bóh Knjes kuskařstwo njelubuje. Je-li tohodla wón wsak? Schtó je tebi tuto mjeno dak? Takle stejo myßlach. Njepytnych, so wulka cžorna mróczel horje cžehnjesche a nětko hižo huste ßněhowe mjetele na semju a na kcženiczka mjetasche. Mjetele pak hnydom rostachu a kcženiczka lubje napojichu, tak so hischcże ßtódscho wonjachu. Potom pak ras pocza ßněh wěcź, symske hrimanje bubotasche wot sažneho wjeczora hacž do ßameje nozy. Wbohej kerkaj, kak wój to pschětrajetaj! Rano leżesche hluboki ßněh na semi. Sahe podach ßo na pucź. Chzych rjane schtomy widżecź, prjedy hacž wětr ßněh wottschaßy. A hlej, bě to kraßnosćź, kaž ju s bajkow znajemy! Pschińdżech do sahrody. Někotre pucże běchu wusko wußypane schcżežki. Mužojo ważachu w ßněsy, tschaßechu ßněh se schwižnych, kahodnych schtomikow, so njeby je ßněhowa cżeża słamała. Psches ßněh lěsnych ke kcżéjazymaj kerkomaj. Kcženiczka mějachu ßněhowe mězki. Spody mězkow dale rjenje wonjachu. Ptaczki wokoło mje fruncżachu, żadachu ßnědanje. Hacž psched wobliczo pschileczachu, hdżež ßo kaž błysk saßo swjertnychu. Pschi dalehiczu też tsi wjewjerczki pschińdżechu, jena cżorna mjes nimi. Slěsy po drascże horje a na wupschestrjenej ruzy kuski worjechow ßedżo rymsasche, ptaczkam k hněwej. „Maky rawsko, schtó sechzył cži to sa sło wsacź?"

Po khwilzy wjazy ludźi pschińdże, a ptaczkam bě pomhane. Kóżdy něschto ßobu pschinjeße.

Ssněh rucże rosta, a to bě derje. Schtyri a pół njedźel ßym ke kcżéjazymaj kerkomaj khodźiła. Nětko pak ßu ßo jich banczíki sbruniłe a wón je ßo shubiła. L.

Namakanki.

Wukładujo Sswjate pißmo njeńdże nam wo to, něschto wědżecź chzycź wo Sswjatym pißmje abo něschto wo nim rěcżecź, ně, so by wono nam dopomhało k tomu, so bychmy my něschto byli.

Zyrkej a stat.

Kanzler Adolf Hitler rjekny w Mnichowje pschi wulkim appellu revoluzije: „Bóh da nasch lud najprjedy 4 a pół lěta dobywacź, potom naß poniži, da nam cżaß njehańbiczíwoscże, da nam pak po 14lětnym bědżenju tutu pschewinycź. Schtoż ßo na němskim ludu sta, je dźiw, a my nochzemy ßo do smylkow saschmjatacź, kotreż ßo na kónzu wójnskich lět nascheho luda smozowachu: njedżakowni bycź. Chzemy tola spósnacź, schtoż w tutych 14 lětach bu! Schtoż bu w poßlednim lěcże dokonjane, je tak njewußkyschane, so naß to dyrbi nusowacź do najhlubscheje ponižnoscże. To nam pokasuje, so Wschehomózny njeje nasch lud wopuschczik, so wón jón snowa hnadnje pschija w tym wokomiku, w kotrymž ßo wón ßam saßo namaka. A so ßo lud ßam wjazy njeshubi, to niech je nasche ßlubjenje, dołhoż ßmy żiwi a nam tón Knjes móz da, wojowanje dale wojowacź." — Sacżuwamy my a sacżuwa nasch zyły lud, kak hłuboko je Adolf Hitler sapschijak smyßl wscheho, schtoż ßo sta w tutym naschim cżaßu? So bychmy my, so by nasch zyły lud tutoho wjednika też po tutym pucżu scżéhowak! Potom żaneho stracha, so ßo wjednikej a ludej njeporadźi, dozpicź saměry, kotreż Adolf Hitler we ßwojej wulkej, nadobnej myßli sa naß, sa lud ma. — Njeje tak, so lud, so wschitzy hakle potom, hdyż też po tutym nabożnym pucżu s wjednikom du, wobßwědcża, so je jim Adolf Hitler „tón wjednik"?

Jutry. Tak husto hacž ßo Jutry bliża, lěcži ßo też wo pschepołożenju Jutrow abo lěpje wo położenju Jutrow na wěstu njedźelu a wo pscheměnjenju protyki. Gdy by pschezo tak było, kaž lětża, so je Jutrowniczka 1. haprleje, njeby ßebi nichtón na to myßlik. Ale tak tola njeje. Jutry móża hischcże prjedy bycź a mózeja wo wjele posdźischo bycź. Schtyri njedźele rosdźěla je. To pokhadża s toho, so ßo kschesczijanske Jutry složuja po Jutrach Stareho Sakonja; tute saßo složuja ßo po měßaczku a po sapocżatku nalěcża. Hižo dołho jednaja wo pscheměnjenju. A swjasanje Jutrow se wěstej njedźelu wokoło 1. haprleje by jara dobre było. Najdlěhe ßu wobmyßlenja pschecźiwo tomu měłej katolskej zyrkwi. To je ßo też po cżaßu pscheměniło. Tak je też nětk orthodoxna abo prawowěrna zyrkej do toho swoliła, so ßo sa Jutry wěsta njedźela postaji. Też sa poměrne pscheměnjenje protyki je tuta zyrkej, sa to pak niz, so by ßo lěto, kaž też chzeja, do 13 měßazow rosdźěliło a tak ßo zyłe dotalne licżenje lěta pschetworiło. — Ssnadź nětk tutón nowy cżaß, kiž je tak revolutionarny, też tole, wo cżimž hižo tak dołho jednaja, dokonja a ßwětej nowu protyku da.

Wschelake s bliska a daloka.

Do Serbow, do Łużizy, do Budyschina a wokoliny pschithadżeja Jutry wjele zusnych. Lětża ßnadź budże jich hischcże wjazy, — jeli so Bóh tón Knjes nam sa Jutry rjane wjedro spożczi. „Jutrowne jěchanje" abo „kschižerjo" a „Jejka kulenje" wabi zusnych k nam. Nowiny a pschede wschěm też radio je powěscź wo tutych naprawach rosnjeßk po Němskej a dale. A tute ßu też něschto woßebite. Tohodla njedyrbjało tola żaneho Serba bycź, kiž to hischcże njewohlada. Abo je, schtoż woßebite a rjane w naschej domisnje, sa zusnych a niz sa naß tu domorodnych? — Woboje, jěchanje kaž kulenje, je Jutrowniczku. Woboje wohladasch bjes dołhich pucżow w naschim starym Budyschinje. S kschižerjemi setkasch pak ßo daloko a schěroko po Łużizy. Tuto waschnjo je woßebje naprawa ratarjow. Wona je drje něhdże to, schtoż w druhich krajinach „Saatreiten" abo „Saatengang" abo „Flurengang" abo hischcże hinak mjenuja. Ratarjo, wjeß, woßada ßo sjednocźi a cżehnje modlitwy spěwajo wokoło honow, proscho wo schkit a żohnowanje. Pobożnych ratarjow naprawa a wschanjo to. Tohodla jěchaja też ßerbßzy kschižerjo — burjo, burszy ßynojo a pohonczojo — wot Božeho doma psches hona k ßußodnemu Božemu domej a saßo wróczo k ßwojemu Božemu domej a spěwaju paczerje. A so ßo to Jutry stawa? Jutrowny Knjes je Knjes wscheho żiwjenja a w jutrownym cżaßu wotucża pschiroda, wotucżeja ßyły k nowemu żiwjenju. Kak njedyrbjeli ßo ratarjo tutomu Knjesej żiwjenja modlicź sa tuto młode żiwjenje, kotreż je ratarjow nowa nadźija? Woni dyrbja ßo modlicź! My dyrbimy ßo modlicź!

Na pucź.

Jesuß Khrystuß je stanył, je żiwy. Schtóż nětko wo dnjo abo w nozy, schtóż nětko w dobrym abo słym cżaßu cżini, jako by tu Jesuß Khrystuß njebył, tón praji: Jutrowna powěscź je łża! Jesuß je morwy! — Wěsch ty to? Prajisch ty to? Cżinisch ty tak?

Camotwity redaktor farat Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Sdźischcź a nakład „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu ßobotu a płaczi schtwórczletnje 108 pj.

Čišło 14

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 8. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Quasimodogeniti.

1. list na Korinthiskich 15, 55—57.

Schto rěka tole zuse mjeno: Quasi modo geniti? To rěka: kaž s noweho narodźeni. Sawěrnje, rjeńsche mjeno njemohła njedźela po jutrach měcź. Hdyž so srudźena a sawutlena wutroba pschedobudźe k wulkej jutrownej radosczi: Jesuš, moja nadźija a mój Sbóžnik, tón je živy! njeje tajka wutroba woprawdźe kaž s noweho narodźena? Njejsmy nětk, kaž Pětr praji, po Božej wulkej smilnosczi znowa porodźeni na živu nadźiju psches to horjestacźe Jesom Khrysta wot morwych? Njesaczuwamy nowu radoscź na živjenju, hdyž wěmy, so njewosmjemy w smjercźi hubjeneho kónza, ale směmjemy psches Khrystuša njesachodne a njesmasane a njeswjadne herbstwo, kotrež je nam skhowane w njebjesach? Jeho dobycźe je nasche dobycźe. Hdźe je, hela, twoje dobycźe? Bohu budź dźak, kiž nam to dobycźe dawa psches nascheho Knjesa Jesom Khrysta. Nam! Schtóž tuto „nam“ prajicź njemóže, w tym njeje hischcźe k jutram dóschło. Hdyž jutry njejsu twój swjedźeń horjestacza, sy khudobny człowjek. Wěra je we wschěm najwjetsche samoženje człowjeka. Schtóž na wójnu cźehnje, dyrbi do dobycza wěricź, hewak je hižom do prědka sbity. Sbity pak sy zyle wěscźe, hdyž dźesch swojemu najwjetschemu njepschecźelej napschecźiwo a nimasch wěry. Twój najwjetschi njepschecźel pak je smjercź. Psched tuteho njepschecźela staja naš dźenšnische Boże słowo: pokaže nam tuteho njepschecźela w zyłej jeho mozy, so ju njebychmy pschelohko wo nim myślili, pokaže jeho pak też pschez Khrystuša Jesuša a pschewinjeneho k naschimaj nohomaj. Khutnje naš kedźbnych cźinina to, so ma smjercź žahadło, dawa pak też krasny troscht: smjercź je swoje žahadło sshubiła. Hdyž chzesch so toho troschtowacź, dyrbisch najprjedy sebi wottraschenje blisko hicź dacź.

Hladaj so: Ssmjercź ma žahadło! Snaješ žahadło smjercźe? Ty drje měnisch w swojej samomudrosczi: Ssmjercź je pschirodne sniczenje człowjeka. Kaž rostlina srosce a saso sańdźe, tak je s człowjekom też. Hdyž so mnu ke kónzej dźe, je wschitko nimo. Tehodla sebi žanych cźežkich myslow njeczinju. Kak wjele je tych, kiž so s tajkimi myslemi sjebaja. Boże pismo, słowo nam wumrjecźe tak lohke njeczini, ale nas napomina, so bychmy s cźasom zyłu wulku khutnosczź smjercźe wopominali, pschetož žahadło smjercźe je hrěch. Hlaj, tam leži na swojim khorołožu khory, blědy człowjek w swojich najlěpschich lětach, njesahojna khorobna je jeho sajała. A tón muž wě, s czeho ma swoju khorosczź, ach, wón jo derje wě. Njepózcźiwe a njerodne je jeho živjenje było; templ Boži, swoje cźěło je skasyk a dawno hižom cźuje w swojich stawach: žahadło smjercźe je hrěch. A wón srosumi też, schtož Boże słowo pschistaji: „teho hrěcha móz je sakoń.“ Swjaty sakoń Boži je sazpěwak, měnjo, so smě wěcźne njepowalne pschikasnje pózcźiwoscźe bjes khłostanja pschestupicź. Nětk widźi, ach pschepośdźe, so runje tamny swjaty sakoń, na kotrymž je kschiwdźił, je hrěchej móz dak, jeho moricź. Haj, dokelž mamy Boži sakoń, tehodla dyrbi hrěch pschestupjerja moricź: hrěcha móz je sakoń. Tehodla, kiž měnisch, so wužiwasch swoje živjenje, daj so wottraschicź: smjercź ma žahadło, s kotrymž s mozy wěcźneho sakonja pschekłóje cźěło a duschu hrěschnika. Ale sy-li snano sebi wěsty, so njesacźujesch cźělneho žahadła, dokelž njejsy cźělnje hrěschik, tehdy sebi tola daj prajicź: žahadło smjercźe sakłoje też do wutroby a to, hdyž nimasch kscheścźijanskich poczinkow wěry, luboscźe a nadźije. — Ty njewěrisch do živeho Boha, kiž knježi hnadny a mudry nad tebi — wschak ty jeho njetrjebasche, kaž dołho strowy běsche. Nětk pak, hdyž sy

khory a stejisch psched smjercu, hdze namakasch troschta, hdyz njewerisch do Bozeho pomoznika? Hlaj, tak shórczi hrech twojeje njewéry tebi wumrjecze. So njewerisch, kaz kscheszijenjo werja, to je zahadło smjercze. Schtóz pak do Boha njewéri, tón jeho tez njelubuje. Ty lubujesch wjele bóle sachodne wezy swéta. Sazscho abo posdzischo dyrbisch pak tola wot teho wscheho so dzelicz a njemózesch niczo sobu wsacz, schtoz by tebi wéczinje wostało. Nétko shonisch, ach, sazo pschesposdze, so Boha njelubowacz je tez hrech. Tutón hrech je nétk zahadło smjercze w twojej wutrobje. A kak steji skónczinje s twojej nadziju? Ty nadziju jenoz na tuto zywjenje stajesch a schto nétk, hdyz pytnjesch na kónzu, so bésche zywjenje tola skórzbna a załosna wez, so njeje nadzije dopjelniło, kotrez na njo kładzesche? Njepschindze tebi skónczinje mysl: „Hdyz nétk tola by po smjerczi zywjenje było a sudzenje a saplaczenje? Tehdy pschindze bojosczi smjercze na tebje. Troschta njesmejesch, so su hrechi tebi wodate. Wéczinosczi, kotraz steji wériwemu tak jasna a sbózna psched wocznmaj, leži bjestroschtna, czémna a strózna psched tobu. Nétko shonisch a pytnjesch, so bé zywjenje bjes Boha wulki hrech a tutón hrech poczeži tebi wumrjecze, je zahadło smjercze w twojej wutrobje. — Tuz daj so wottraschicz. Ssmjercz ma zahadło, s kotrymz wé trjechicz tych, kiz mejachu ju sa smech. Chzesch-li smjerczi zahadło wsacz, tak, so mózesch stroschtnje na nju czakacz, dyrbisch najprjedy hrech wotbycz a wésty bycz, so njemóze cze zadyn hrech wjazy wobskorzecz psched Bohom. Ale tutón troscht dawa Boze słowo jenoz tym, kiz wérja do Jesom Khrysta, nascheho wujednarja a wumóznika. A tym, kiz do njeho wérja, praju nétk:

Budz stroschtny: Ssmjercz je zahadło shubiła. Wona je jo shubiła sa wschitkich, kiz su zywi s Jesusom, kiz wumru s Jesusom a w nim so nadzijeja horjestacza. Dokelz bésche zahadło smjercze hrech, tehodla dyrbjesche Sbóznik swéta hrech na so wsacz. „Bóh je teho, kotryz wot zaneho hrécha niczo njewjedzesche, sa nasz k hréchej sczinik“, praji Boze słowo. To je to wulke modlenja dostojne potajnstwo kschiza Khrystusoweho, so so wopruje swjaty sa hréschnikow a so so Bóh sjedna s nami psches tutón wopor swojeho Ssyna. Tehodla czahnu pózli Khrystusowi do swéta a proscha a napominaja: Dajcze so s Bohom sjednacz. Kotsiz powjescz wo kschizowanym a stanjenym Sbózniku horje wosmu a staja na nju swoju nadziju, czi sbózne nashonjenje czinja, so je hrécha móz na nich skamana, skamana psches wyschschu móz, psches móz hnady Bozeje. Khrystusa dla praji Knjes kózdemu, kiz pyta jeho hnadu: Twój hrech je tebi wodaty. Kaz wulki by tez był, hnada je hischcze wjetscha. „Krej Jesom Khrysta, jeho Ssyna, wuczischczi nasz wot wschitkeho hrécha“. Tasama hnada pak, kiz nam tak zyle wodawa, saczehnje nétk tez jako swjata móz do twojeje wutroby, staji tebje na pucz zywjenja a praji: „Dzi a njehrésch dale wjazy.“ Bóh dawa móznje to, so hréschnik chze, a to, so czini, po tym dobrym spodobanju. Niz nadobo dobudze hréschnik na hréchu, ale wón tola dobudze sasz a sasz. Tak wojuje kschesczijan to dobre wojowanje wéry a hdyz smjertna hodzina so bliži, wé, so njewopuschczi jeho hnada, kotraz je jemu wodała a we wojowanju posylniła. Sso spuschczujo na Bozu hnadu widzi hizom pschichodne krasne dobycze a tak dze stroschtnje ke wumrjeczu. Bojosczi je pschewinjena wot najsbóznischeje nadzije. Haj, Khrystusowe dobycze bu nasche dobycze. To je wón sam s najwésczischimi słowami wobkrucził. „Ja sym zi-wy a wy budzecze tez zywi.“ „Ja sym to horjestawanje a to zywjenje. Schtóz do mnje wéri, budze zywy, hacz runje wumrje“. „Ja du tam, wam to mésto pschihotowacz; hdzesch ja sym, tam dyrbi tez mój sluzomnik bycz.“ Na tajke wéste slubjenja mózesch stroschtnje smjercznapschecziwo hicz. Wona je sa tebje swoje zahadło shubiła, dyrbi tebi s durjemi bycz k wyschemu, sbóznemu, wérnemu zywjenju. Ziwa hłowa czlowjestwa, powyscheny Sbóznik swéta knjezi a dowjedze swoje kralestwo k slubjenemu kónzej. „Posledni njepschecz-el, kiz k niczomu sczinjeny budze, je smjercz.“ Hdyz tamny wulki dzeń pschindze, hdzez Khrystus dokonja swoje kralestwo, so by swojemu Wótzej wujednany swét psched wobliczo stajił, steja wonkach wschitzy, kiz so njejsu w Khrystusu wobnowicz dali, wonkach we wéczinej smjercznji — ale nutskach w nowym swécze budza wschitzy zywi, kiz su sami Khrystusowi a smjercz wjazy njebudze. Kiz sy s Khrystusom k nowemu zywjenju stanył, na tebi zahadło smjercze zaneje mozy nima, na tebi je hela dobycze shubiła. Khrystus je twoje zywjenje a wumrjecze je twoje dobycze. O tuz budz pschezobóle s Khrystusom a w nim ziwy. Wón je dobył, so by to s wschitkimi wumózenymi mohł wyskacz: Bohu budz dzak, kiz nam to dobycze je dał. Hamjeń.

Dzi do schule.

Duschnych dzéczi wjeselе
To je: khodzicz do schule;
Schula je ta wuknjerńja,
Kotruz Bóh tak lubo ma.

Zana rjana rózicżka
Njeje mi tak lubosna,
Jako dzéczo kedzblіwe,
Kiz so w schuli prózuje.

Tajkim dzéczom swukliwym,
Péknym, czistym, posłuschnym
Dobri budza jandzeljo,
Starschi a tez wucżerjo.

Tajkim dzéczom na swécżi
Bóh wscho dobre wobradzi;
Tajke dzéczi Bóhl' by Knjes
Néhdy bjerje do njebjes.

Dzéczaze hrónczka.

Bóh slyschi, widzi wscho,
Duz njesmém czinicz sleho,
Ja hewak wostacz njemóhło
Dzé lube dzéczo jeho.

Schtóz s Bohom spoczina a s Bohom pschestawa,
Najrjeńschi pucz ma zywjenja.

Do Boha wéř, méj k njemu nadziju
A lubuj jeho s wutrobu.

Ssym tez młode, małuschke,
Bohu chzu bycz posłuschne!

Ach luby Bozo, proschu cze,
Njech bywam dzéczo pobozne,
A njechał ja pak posłuchacz,
To chzył mje radscho wotsal wsacz.
Haj s czasom wsmi mje k njebjesam
K tym lubym swjatym jandzelam!

S wjednikom.

W Berchtesgadenu to bě. Tam maja Bethelske ßmilne ßotry dom, w kotrymž ßa cžaß dowolenzy abo po khorosczi namakaja pschebytk a wokschewjenje. Tak tam tež nětk ßaßo nětkotre běchu. Tež ßławny general posawnistow farař Kuhlo — abo kaž jemu tež rěkaja: nan Kuhlo — tam pschebywasche. Tutón dźěsche se ßotrami ras horje tam, hdźež ma kanzler Adolf Hitler ßwój dom w Obersalzbergu. Kanzlerowa ßotra jich pschecželnje witasche. Sdobom jim sdźěli, so nasajtra jeje bratr pschińdźe, so pak je stajnje pschi pschikhadźe sprózny a pschenapinany.

Wopytowarjo nochzychu molicz a woteńdźechu saßo.

Po někotrych dnjach sawoła kanzlerowa ßotra telefoniszy Bethelske ßotry. Praji jim, so bychu horje pschischke a jeje bratra s někotrymi kěrluschemi swjeßelike; tutón by ßo wěscze jara swjeßelił.

Rad cžinjachu ßotry — f. Kuhlo bě saßo wotjěł — po tutym pscheproschenju. Horje dozpiwschi, saspěwachu w sahrodźe stejo kěrlusche. Kanzleŕ tež hnydom pschińdźe, powita je a pscheproßy je do domu. To bě ßotram wěso wulka radosczž. Běchu tola tak hižo tak hnute s jednorym a mikym waschnjom, s kotrymž kanzler s nimi wobkhadźesche.

Sastupichu do domu. Sso dźiwajo widźachu tam na scźenje wißajo wobrasy Friedricha Wulkeho, Luthera a Bismarcka. Hitler rjekny: „To ßu cži tsjo najwjetschi mužojo, kotrychž je Bóh němskemu ludej darił. Wot Friedricha Wulkeho ßym ja khróbłosczž nawuknył a wot Bismarcka wustojnosczž statneho wjednistwa. Najwjetschi mjes nimi je dr. Marczin Luther; pschetož wón je sjednoczenje němskich narodow hakle smóžnił s tym, so jim s pschełożenjom Biblije do němskeje rěcže da shromadnu rěcž. Jako ßłyschach, so Bismarck kóžde ranje Bibliski Puczník Bratrowskeje gmejny czitasche, cžinju ja to tež. Ja mózu Wam wobkruczicz, so bu mi pschi wschěch ważnych rosßudźenjach puczníkowe ßłowo Bratrowskeje gmejny ważne!“

Jena se ßotrow njemóżesche hinak hacž ßo wopraschecz: „Knjes kanzlero! Hdźe ßem bjerjecże smužitosczž sa wulke pschetworjenja w zyłej Němskej?“

Tu wuczahny kanzler se ßwojeho saka Nowy Testament Dra. Marczina Luthera, na kotrymž bě widźecz, so bu husto trjebany, a rjekny khutny: „S Božeho ßłowa!“ —

Tole steji w Kasselskim njedźelskim łopjenu a w njedźelniku „Nachbar“. To dyrbjała kóžda nowina wosjewicz. Cžehodla? So by kóždy po tutym puczu sa wjednikom schoł! To je tón pucz, po kotrymž samóże zyły lud dóńcz k nowemu, wěrnemu žiwjenju, k nowemu wěrnemu sbožu! Po tutym puczu duzy sa wjednikom je lud duzy po „jutrownym puczu“ — stawa lud k nowemu wěrnemu žiwjenju a tak k nowemu wěrnemu sbožu.

Tole je tak prawje doßłowo k jutrownemu ßwjedźenjej lěta 1934 a ßłowo sa tutu njedźelu Młodych Jutrow. Dźenża mamy ßo wschitzy pruhowacz, hacž dźemy jutrni, młodźi we ßylnej jutrnej wěrje dale do lěta a do žiwjenja abo hacž běchu Jutry tutoho wulzy rosßudneho lěta 1934 podarmo sa naß.

„Herrnhuter Losungen“ je Herrnhutski — wěso němski — Bibliski puczník, po kotrymž je nasch ßerbski słoženy. Potajkim je sa kóždeho Serba lózko, s kanzlerom duzy po tutym puczu bycz. Schtóž jón hischcże nima, jón pola ßwojeho farara dostanje. Wostanje jich tola pschezo wjazy a wjazy tutych knižkow ležo.

Adolf Hitler a Bismarck, wobaj wjednikaj ßwědczitaj psched zykym ludom w tutym rosßudnym cžaßu wo tym, hdźe žórło smužitosczże a ßylnosczże sa rosßudne skutki: w Božim ßłowje. Pódźe lud sa nimaj k tutej studni? —

Pschi rowje.

We Westfalskej je — woßebje na wßach — waschnjo, so ßu noscherjo w běłych rukajzach. Tute czißnu woni, kaschcz do rowa puschczźiwschi, do rowa. — Praja, so ßo to hygieny dla stawa, t. r. so je to naprawa strowoty. Je to prawe a je to jeniczke wukožowanje tutoho waschnja?

Tu we Lužizy je tu a tam — njewěmy hacž wschudźom — tak, so maja młodźi noscherjo, hdyž młodeho hólza abo młodu holzu k rowu njeßu, seleny richelk pschityknjeny. Tutón cžißnu, cžěło do rowa puschczźiwschi, tež do rowa. Runje tak puschcźa młode holzy selenu pletwu, kotruž běchu doma na kaschcz położike, pschi pschewodźenju pak s boka kaschcźa njeßke, sa kaschcźom do rowa.

Tu njetrjebamy drje sa woßebitym wukožowanjom pytacz. Chzeja wosnamjenicz ßwoju luboscz, sdobom ßwoju jutrownu nadźiju pschi dźělenju pschi rowje. —

We Wjeczornej Pruskej namakasch to waschnjo, so kaschcz dele puschczźiwschi, nad rowom kij rosłamaja a do rowa cžißnu. S tutym kijom bu row měrjeny. Ale tole njedoßaha, waschnjo dowujaßnicz. Schto je pschi tutym waschnju — a tež pschi druhich — kscheścźijanske, schto póhanske, schto pschiwěra?

Zyrkej a stat.

Pschikładne. Mißionska shromadźizna w měscze Neuruppin je něschto wobsamkła, schtož je wulzy swjeßelaze a pschikładne, so by něschto jara dobre było, nětk, hdyž ßo sběrka sa jednory wobjed — Eintopfgericht — wjazy njesběra, tutu sběrku jako dobrowólnu sa mißionstwo wobkhowacz, doniž ßnadź ßo tuta sběrka saßo po dotalnym waschnju njesběra. 50 ßo hnydom na to swjasachu.

Snutskowne mißionstwo pschińdźe bórsy do woßadow, do domow — po dary luboscże. Tuž chzył ßebi kóždy pschezo hižo pschihotowacz dar, s kotrymž chze podpjeracz tuto dźěło evangelskeho kscheścźijanstwa, kotreż je telko lět a lětdźeßatkow hižo skutkowało sa dobre jenotliweho kaž zyłeho luda. Nasch dar budź dar luboscże niz jeno ale tež dar dźaka, s kotrymž tutomu lubemu pomoznikej ßwój dźak wopokažemy sa wscho, schtož je cžinił sa tych, kiž běchu w tajkej a hinajschej nuzy.

Wschelake s bliska a daloka.

W **Kamjenzu** wuhotowachu lětßa woßebitu wustajeńzu pod mjenom „Mütterausstellung“. To wěso njebě wustajenje macżerjow, ßnadź so bychu te, kiž mějachu wjele dźěczi, myto dostałe, abo tež te, kiž strowe dźěczi wukubłachu. To bě wustajeńza macżerjow sa macżerje, a niz jeno sa macżerje, ně, sa zyłu ßwójbu, sa zyły lud. Jeje prawe mjeno bě tež: „Mutterdienstausstellung des Christlichen Frauendienstes in Kamenz“. „Kscheścźijanskich žónskich ßłužba“, to dźě je tón nowy wulki nadawk, kotryž maja nětk wschě žónske kóždeje woßady sa ßwoju woßadu a ßwojich woßadnych, sdobom pak

też ſa ßwoju zyrkej a ſa ßwój lud. A kajka „ßkužba“ chzyſche też jich wuſtajeńza bycź. Wona chzyſche pomhacź žónſkemu, macźerjam woßadow naſcheho kraja. Wona chzyſche pokaſacź a rosjaßnicź, kak ßu hakle ßwoje zyke žiwjenje: wſchědny dźeń a ßwjaty dźeń, ſtaroſcź a wjeßele, mandźelſtwo a nježenjenoſcź, macźerſtwo a žiwjenje bjes dźěcźi, kopjenje dźěła a pobrachowanje dźěła, wuſpěch a ſchkodowanje, ſtrowoſcź a khoroſcź, luboſcźe bohatſtwo a luboſcźe khudobu, rjanoſcź a cźělne brachi, pſchewjele ludźi abo pſchewulku ßamotnoſcź, duſche pokoj a duſche ból — potajkim wſchitko a pak wſchitko, ſchtož žiwjenje žónſkeje je a wobßahа, prawje žiwe a kak jo prawje naſhonja, mjenujzy jenož tehdy, hdyž ßu jo žiwe ſtajnje we žiwym ſwiſku ſ Jeſußom a ßebi ßwoje ſamolwjenja wěſte: Jeſuß Khryſtuß je ßylnoſcź a troſcht žónſkeje ſtajnje a wſchudžom. Tohodla bě na wuſtajeńzy nimo wſcheho druheho, ſchtož žiwjenje žónſkeje a macźerje pjelni, też woßebity rum pſchihotowany: „ßwjaty rum“. Cźichi to rum a ßam ſaßo: S płachtami wudebjeny, ſe ſelenymi roſtlinami wupyſcheny a woßrjedźa kruzifixus, wobdaty wot ßwěcźkow; pſched nim wotewrjena Biblija a pſched tutej „kſchiž w kole“, nowe ſnamjo „Kſcheſcźijanſkeje žónſkeje ßkužby“. Tutón rum chzyſche pokaſacź a je pokaſał, ſchto ſałožk a hdźe ßem nadawk ßkužby, kotryž žónſka, macźeŕ ma ſa ßwójbu, ſa lud. Bjes dźiwa to, ſo bě tam też hewak rjaneho a pěkneho a ſpomožneho doſcź. Kak mohło to na tutym ſałožku hinak bycź! Na pſchikład tam wuhlada blido ſa pacźerſke dźěcźo a blido ſ hrajkami, kajkež je macź ßama ſhotowi, — Baſtelarbeit. — Dale, tam wuhlada wſcho, ſchto njedźelniza a dźěcźo trjebatej, ſchtož je pſchi khoroſcźach trěbne atd. atd. — S jenym ßłowom: tuta wuſtajeńza njeßwědcźeſche jenož wo ßkuženju, bě ßama ßkužba. — Tuž wſchitke hromadźe do „ßkužby!“

Město Bremen je młodźinje, kotraž hiſchcźe njeje 18 lět ſtara, ſakaſało, wjecźor po 8 hodź. w korcźmje, kofejowni a konditarni pſchebywacź a na ſjawnych rejach bycź, hdyž njejſtaj ſtarſchej abo ſaſtupnizy tuteju ßobu.

S **Ruſkeje.** Tam drje wjazy „knuta“ njeknježi, kaž to prjedy pſchezo rěkaſche, tam pak nětk ſ tſělbu a ſ teßakom knježa. Ale hacž runje to tak je a hacž runje tam ſ teßakom a ſ tſělbu pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu knježa, je tola tak, ſo ßo kſcheſcźijanſtwo jewi jako njepſchewinjomne też w tutej Ruſkej. Boże domy, kotrež hiſchcźe njeißu ſawrěne a pſchetwarjene a ſwotorhane, ßu ßwjate dny pſchezo hiſchcźe pſchepjelnjene. Se 100 narodźenych dźěcźi pſchinjeßu pſchezo hiſchcźe 44 a wjaz k ßwjatej kſchcźenizy. Wjaz hacž połojza ſemrětnych ßo po kſcheſcźijanſku khowa. — So to tak, ma wſchěm druhim ludam wjele prajicź a doprajicź.

Do Sserbow.

A ſchtóž tu ßerbſki móže,
Tón ſ nami wjeßel ßo:
To dźe naſch woſyczk lóže
A mas ma koleſko.

Tak je něhdy naſch ßławny Handrij Sejleŕ Sserbam napiſał a ſapiſał a je ßo ßwojeje ßerbſkeje, macźerneje rěcźe wjeßelił a je ſa ßwój ßerbſki lud ſpěwał a piſał — haj: a p i ß a ł.

Tohodla ßebi myßlimy, ſo by jeho tu podate hrónczko w jenym ryncźku pſcheměnjene nětkle zyle po jeho myßli było:

A ſchtóž tu ßerbſki móže,
Tón pjera pſchimaj ßo:
To dźe naſch woſyczk lóže
A mas ma koleſko.

Haj ßnadź by Handrij Sejleŕ, widźo nuſu naſcheho piſmowſtwa, widźo, ſo jich tu tola telko ßerbſki móže a ſo tu telko rad něſchto ßerbſke cźita a ſo ßo jich tu telko pjera njepſchimа, cźmjełam a woßam lětacź a kałacź dał kaž něhdy, hdyž mjes druhim napiſa:

„Hlajcźe nowa wěz ßo ſtała,
Sſłyſchcźe! Chzyli ſroſumicź:
Lěnjoſcź je ßej muža wſała,
Chzyſche też ßo woženicź.“

Haj, hdy by ßo jich wjaz pjera pſchimało, hdy by ßo tak ſnajmjeńſcha kóžda woßada ſa to ſtarała, ſo ßo wſcho, ſchtož ßo woßebiteho a ſa powſchitkownoſcź ſpomjatkowanja hódneho ſtawa, też do woßadnika a njedźelnika „Pomhaj Bóh“ napiſa, by też tutón naſch woſyczk lóže ſchoł a mas měłe naſche koleſko. Ale kak ßo ſda, ſo w naſchich ßerbſkich woßadach niczo „lóß“ njeje, žadyn „ßwjatk“ ale luty „pjatk“. A wono ßo ſda, ſo wotemrěwaja ſe ſtarymi ßwěrnymi cźitarjemi — a hiſchcźe bóle — ßwěrni piſarjo, kotſiž maja ßwój ßerbſki lud, ßwoju woßadu lubo a jej ßkuža też ſ tutej ßkužbu „woßadnika“. Naſche łopjeńko je tutón kriſow połny cźaß pſchětrało. Tuž pomhajmy jemu, ſo jeho woſyczk lóžko běži też ſ tym, ſo do njeho piſamy — runje tak pak też ſ tym, ſo jo ßwěru cźitamy ßami a ſo ßo ßobu ſtaramy ſa to, ſo druſy jo cźitaja.

Na pucź.

Hlaj, młodoſcź je cźaß wußywa,
A cźaß ma wotdźěleny!
Schtóž tutón cźaß ßej njehlada,
Tón budźe ſahańbjeny.
Tuž, dźěcźo, wukń a wußywaj
A dalſchich cźaßow njecźakaj,
Sso hewak wěſcźe kajeſch. H. Sejleŕ.

Liſtowanje:

Sa Quaſimodo: H. w B. — Sa Miß. Dom. K. w K. — Sa Jubilate: R . . cź w B.

Poručamy našim čitarjam sćěhowace

nabožne knihi

M. Domaška: Póstna harfa	0.25
O Mrózak: Naša najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
Nyšpory za póstny čas	0.05
J. Křižan: Ćichi pjatk	0.05
A. Sykora: Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A. Sykora: Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A. Sykora: Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A. Sykora: Troje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora: Dr. Marćin Luther	0.05
Tři kěrluše	0.10
Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke	0.05
H. Imiš: Tři prědowanja	0.05
H. Imiš: Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza fararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźiſchcź a nakład „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 10 .

Čzišło 15

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje — 15. haprleje 1934 — Bautzen

Njedźela Misericordias Domini.

1. Pětra 2, 20—27.

Bóh je žo ke Khrystušowemu skutkej a woporej wusnał ſ tym, so je jeho sbudźił se žmjercźe. S tym je žo Jesuš wopokasał jako nasch dokonjany wyschschi měschnik, kiž móże naš psched Bohom sastupowacź, a jako pastyŕ a biskop naschich duschow, kiž naš k Bohu, k žórku wscheho woprawdźiteho živjenja, wjedźe. Dokelž bu wón jehnjo, kotrež žwěta hrěchi nješe, bu wón sdobom pastyŕ, kiž jehnjata hromadźa. Hłowne praschenje nětko je, hacž žy žo też ty wobrocźił k pastyrjej a biskopej duschow.

Scźe žo wy wobrocźili k pastyrjej a biskopej duschow?

1. Ssy saměr jeho wopora spósnał?
2. Ssy psches njeho na duschi wuhojeny?
3. Khodźisch w jeho stopach?

1. So bychmy žo my wschitzy na prawym pucźu namakali, kotryž k měrej a k sbóžnosczi wjedźe, dyrbi nasche ksche-sczijanske prózowanje bycź. Sa to je žo Khrystuš žam wopro-wał, so by wón naš wo wěrnosczi žwojeho prědowanja psche-žwědcził. Sa to je wón hańbu a wscho czerpjenje pschětrał, so by twoju duschu wumohł wot hrěcha, wot žmjercźe a wot czertowskeje mozy. Pschi wschej pomozy, kotruž wón ludźom wudźělesche, wón njehladasche jeno na jich potrěbnosczę czěła, ale na potrěbnosczę nježmjertneje dusche, so by tak zyłemu człowjekej na wěczne pomhał. Po nim chze też nasche Snuts-kowne mišijonstwo skutkowacź, sa kotrež w tymle tydźenju we wschěch wožadach nascheje wótczizny sběramy, khlěb a czěl-nu pomoz wudźělejo czěku, ale też trosch a nadźiju a móz Božu poskiczejo duschi. Wone na žórko wscheho hubjeństwo hlada: „Skutki Jesušowe w naschich dnjach.“ Te mózeja czę pschežwědczicź, so hischcźe bójska luboscź w kscheszczijanstwje žo namaka, žamowólna luboscź, ke kotrejž žana móz tutoho žwěta ludźi njeczěri, ale jenož dźakowna wěra do Khrystuža, kotraž je hłódna a laczna po prawdosczi. Schtož je stat w po-žłednim czažu sa nusne spósnał, nusnische mjenujzy hacž wscho materielne podpjeranje jenotliweho khudeho, spomožerstwo sa macźeŕ a dźěczo a sa žwójbne živjenje, to je Snutskowne mišijonstwo hižo prjedy wukonjało, dalokož jeho žrědki k to-mu dožahachu. Wustawy Snutskowneho mišijonstwa njejžu jako hajerńje sa njehojomnych, ale hajerńje strowosczę sa czěło a duschu. Sso wě, też nad njehojomnym człowjeku žo Snutskowne mišijonstwo žmili; schtó wě, hacž móże tajki schto sa žwoje hubjeństwo, a schtó wě, hacž ty žam njepschiń-dźesch ras do tajkeho hubjeństwa? Ale wschěch chze wono wo-brocźicź k pastyrjej duschow, ke Khrystušej, kiž dokładnje pomha. A hdy by ty hewak strowy był, ale tutoho pastyrja duschow njesnał a jemu njepožłuchał, czi zyła twoja strowosczź njeby niczo pomhała, ty by to błudźaze jehnjo był, kotrež pschi połnej strowosczi czěła do hłubiny hrěcha scźadnje a žo rosraży. Wopacźni wjednizy wschak běchu nasch lud do sahu-bjenja wjedli, tu njeběsche we wulkich kruhach žaneje wěry, žaneje luboscze, žaneje nadźije, žaneje pózczźiwosczę wjazy. A kelko žo błudźazych wowzow žo też dźenža hischcźe namaka mjes młodostnymi, kotsiž tam a žem žwoje sbožo pytaja we rosprószchenjach žwěta abo w czělnych žadosczach, a jo tola njenamakaja: sabłudźene wowzy; tohodla wobrocźmy žo k pastyrjej a biskopej naschich duschow, so mohło snajmjeńscha też hischcźe rěkacź, kaž žwj. Pětr žwojim czitarjam pische: Wy běschcźe něhdy jako sabłudźene wowzy — nětko pak scźe žo wobrocźili k pastyrjej a biskopej waschich duschow!

2. Dale, jeli so žy ke Khrystušej žo namakał, žo praschej: žy ty wuhojeny psches Khrystuža wot schkodow hrěcha? Hrěchi sbija duschi rany. Ale kak spodźiwnje a rjenje je Khrystuž rany duschow wuhojił? Psches žwoje žamžne rany. Bóh czišny wschitke nasche hrěchi na rjeho, so by wón sa nje czerpił a

te rany hrěchow pschětrał, so bychmy my měr měli a psches jeho rany ßmy my sahojeni. Hdyž tak cžisty a ßwjaty ßamowólnje sa druhich cžerpjesche, leži w jeho cžerpjenju ßwědomje a pokutu budžaza móz a wujednarska móz. Khrystuß tak stejesche psched Bohom jako hrěschnik a my jako wuspraw-njeni psches jeho njewinowane cžerpjenje. — Nětko pak masch pschißłuschnoscź, ßwoje žiwjenje ßwjecžicź, hrěchej wotemrěcź a prawdoscži žiwy bycź. Tak Snutskowne mißijonstwo do hłubinow cžłowjeskeho hubjeństwa dele krocži a chze wußwjecžicź s mozu ßwjateho Ducha też najnjecžiscžischich cžłowjekow, na najsanjerodženischich a na najshubjenschich. Sswět runje wulku cžesćź na wobkhadže s tajkimi ludžimi njewidži, ale Snutskowne mißijonstwo njepyta to ßwoje, ale chze druhim pomhacź. Džakna luboscź ke Khrystußej k tomu nucži. Wótz Bodelschwingh stajnje na stronje bjesnadžitych stejesche. Hdžež žana nadžija wjazy njewobstejesche, tam wón khorhoj wěry hrabny a njewucžerpajomnje nadžiju budžesche. Tak je wón ßo horjebrał po nusy na padawu khoroscź cžerpjazych a jim domisnu w Bethelu natwarił; też we wokołocžahazych proscherjach wón sbudži nadžiju na pschewinjenje lěnjoscže a njerodnoscže a jim džěło wobstarasche w džełacžerskich kolonijach. Proletariskemu starzej w ludu, kiž ßo sdasche wot wscheho polěpschenja a pokracžowanja wusamknjeny, wón wožiwi cžiłu nadžiju. Tak je duscham wocžerstwjenje a wuhojenje poskicžał.

3. Nětko pak ßo praschej: Stupasch ty do Khrystußowych stopjenjow. Ssnadź někotryžkuli njedžak ßwěta abo někajka njeprawda cži móz k tomu lemi. A tola cže niczo njeßmě wotdžeržecź wot takważneho kscheścžijanskeho skutka, kotryž je kóždemu kscheścžijanej na wutrobu kładženy. Wumožerski skutk to je, s hrěchom, s winu a s nusu bližscheho ßo saběracź. Druhdy wschak też hižo trochu duchowneho polěpschowanja ßo pokasuje, hdyž je tłóczaza wobydleńska nusa w ludu wotstronjena. Sałožer Snutskowneho mißijonstwa Jan Hendrich Wichern wobkedžbowasche džěcžazu nusu pschistawneho města Hamburga. W snatym jednorym domje wón džěcži bjes domisny pschija a do ßwójbow swjasa a tak tych, kiž nihdže doma njeběchu, ßwójbne žiwjenje wucžesche. Wón też doprědka widžesche, so, jeli so wotwobrocženje nascheho luda wot Boha dale pokracžuje, je ßo wo njón stało. W tym cžaßu ßo runje do džełacžerstwa fabrikskich městow wotpad džełacžerstwa wot zyrkwje, a też wot stata sta (marxismuß). Stöcker hłowneho winika w „bjeswěriwym Židowstwje“ widžesche, kotreż němskemu džełacžerjej wo ßwoje prawa sjebanym wěru do Boha s wutroby torhasche. Fliedner saloži pschikładne diakonißownje, a tak kscheścžijansku ßotru do ßłužby luboscže staji. — Tajka ßłužba ma we ßebi wjele ßłuženja, wjele cžerpjenja, ale cžerpicź dyrbisch ty jako kscheścžijan, džełacź a wopory pschinjesćź. Hłowna wěz je, so ty też tak njewinowaty cžerpisch, kaž Khrystuß. A hlaj, pschinjeß też sa Snutskowne mißijonstwo ßwoje modlitwy a wopruj też sa njo se ßwojich materilenych ßrědkow. S nimi ßo Boże kraleństwo twari.

Jesuß pyta hrěschnikow.

O wěcžna luboscź, haj Ty bójska ßwěra,
Kiž hrěschnikow tak jara lubuje,
So Twoja duscha prjedy nima měra,
Hacž wowzku, kiž ßo wotběžała je,
Wot cžernjow hrěcha sranjenu
Ty njenamkasch, a khwatasch k njej se pomozu.

Ja ßłaby hrěschnik njem'žu ßmilnoscź Twoju,
Mój Wumožniko, ženje srosumicź.
Kiž ty, ßam prawy, też sa winu moju
Bě swólniwy, hlaj, wschitko pschecžerpicź,
Schtož hewak džěcži hněwa my
Sa ßwoje hrěchi wěcžnje cžerpicź dyrbjachmy.

Ty, Knježe, wěsch, kak we mni snamjo Twoje,
Psches hrěch tak jara swohidžene bu.
Tuž proschu, chzył też hrěschne brudy moje,
O, Jesu, wotmycź s drohej ßwojej krwju.
Hlaj, wschak też sa mnje płacžesche,
Hdyž tam na kschižu rjekny: „Dokonjane je!“

Mój Sbóžniko, tak móžu nětk psches wěru
Cži wumožersku ruku sapschimnycź?
Džak, khwalba Cži, so chzesch Ty dale ßwěru
Po pucžach wschěch pschi ßwojim stadle bycź.
Hacž skónczńje k wěcžnom' wjeßelu,
O Jesu, domoj njeßesch ßwoju wowcžiczku! H. B.

Snutskowne mißionstwo.

Wo durje ßo w tutych dnjach pola kóždeho něchtó kłapa: Snutskowne mißijonstwo. Stary a snaty to pschecžel. A stary a ßwěrny to džełacžeŕ. Wón je wot dawna ßem hižo wschě te spomožerske džěła dokonjał a wukonjał, do kotrychž je nětkonowy stat swołał zyły lud. Snutskowne mißijonstwo je jako zykk s wjele jenotliwymi do skutka stajiło tón nadawk, kotryž je Jesuß Khrystuß kóždemu kscheścžijanej a kóždej kscheścžijanzy dał, tón nadawk, kotryž pak tak někotry kscheścžijan, tak někotra kscheścžijanka njejstaj wukonjałoj.

My džemy tola runje nětkole s poßlednjeho cžaßa, wot Seleneho schwórtka. Ssmy wopominali a srosumili, schtož ma nam póstny cžaß prajicź? Wěmy, schto Jesuß Khrystuß chzysche, wucžomnikam nosy myjo? „Ja ßym“, wón rjekny, „wam exempl dał, so byschcže też wy cžinili, kaž ßym ja wam cžinił!“ „Hlaj, na tym kóždy spósnaje, so wy moji póßli scže, hdyž luboscź mjes ßobu macže.“

A Snutskowne mißijonstwo je było psched ßwětom a psched kscheścžijanami exempl, kak mamy a kak móžemy też dženßnischi dźeń cžinicź po Knjesowym ßłowje. Sa to pak, so je tole Snutskowne mißijonstwo cžiniło, mamy jemu džakowni bycź. A składnoscź, džakowny bycź, je kóždemu dženża data: Daj Snutskowemu mißijonstwu ßwój dar! A tuta sběrka Snutskowneho mißijonstwa je nimo toho sa tebje składnoscź, cžinicź po exemplu Jesußowym a ßo wopokasacź jako poßoł Jesußowy. To saßo rěka: Pschijimuj tych, kiž pschińdu sběracź, s luboscźu a daj jim dar luboscže sa Snutskowne mißijonstwo a s tym sa to wulke a wobschěrne a sdobom wulzy nusne džěło, kotreż je wono hižo tak dołho dokonjało, dokonjało też, hacž runjeż je jo w sańdženych lětach tak někotry spytał hacźicź, sniczicź, snjemóžnicź. Tak ßu na psch. ßmilnym ßotram sakasali, s khorymi nutrnoscź měcź, haj ßamo se ßwojimi pomoznizami njeßmědžachu nutrnoscź měcź. A runje s tutoho shromadneho modlenja a rospominanja Božeho ßłowa cžerpaju runje wone a wschitzy, kiž ßo w tutym husto tak cžežkim džěle steja, móz a mudroscź, w nim wostacź a wobstacź.

A kak wulka je tola cžrjóda džełacžerjow a džełacžerkow Snutskowneho mißijonstwa! Wono ma w Němskej 75 000 woßebitych džełacžerjow a džełacžerkow a na 2 000 000 dobrowólnych pomoznikow a pomoznizow. Wono ßłuži ludej a krajej s 18 900 domami a wustawami. Sakska ma s tutych na 370 domow a we nich 20 000 městnow sa tych, kiž pomozy trje-

baju. Najwyschschu mjes ßwojimi ßłużbami mjenuje wono tu, so ßłuži ludej na swonkownym a snutskownym ſ mozami wěry, pomhanja, modlenja.

Tuž je też bjes dźiwa, so stat tutu sběrku Snutskowneho mißijonſtwa podpjera a spěchuje. Tak je pruski minister Ruſt porucził, so maja schule dźěło Snutskowneho mißijonſtwa rospominacź. Rańschopruski wyschschi preſident je 8. haprleje w radiju wo nim rěczał. Němski farař ſa młodźinu je młodźinu namołwjał, sběrku podpjeracź. Też dźěczi chzedźa we ßwojich Božich ßłużbach dźenßa ſa tuto dźěło kſcheſcźijanſkeje luboſcże ſkładowacź.

Tuž njech ßu tute dny Snutskowneho mißijonſtwa dny dźakowanja a dny ßwědczenja, — ßwědczenja wo tym, so cźiniſch jako kſcheſcźijan po exemplu, kotryž je nam Jeſuß Khryſtuß dał.

S wjednikom.

Pod tutym napißmom woſjewichmy tydźenja něschto, ſchtož bě wulzy jimaze, ſwjeßelaze, pohonjaze. Dźenßa dodamy něschto, ſchtož bu ſ tamnym hromadźe woſjewjene.

Oberſalzberg je wucźek kanzlera Hitlera. Tam wón po napinazym dźěle pyta wokſchewjenje w kraßnej hórſke krajinje a w jeje cźiſchinje a w jeje ſtrowym powětſje. Wokoło ßwojeho doma chzyſche rad hórſku ſahrodu měcź. Prěni, kiž nadawk doſta, ju pſchiprawicź, njeſcźini wěz tak, so by ßo kanzlerej ſpodobała. Tuž poruczichu jemu ſahrodniſkeho architektu ſ Bieleſelda ſ měſta, kotreż je Bodelſchwinghowe měſto Bethel po zyłym ßwěcźe ſnate ſcźiniło. Tutón architekt bě bliſki pſchiwuſny daloko a ſchěroko ſnateho „generala poſawnow“. Tak rěka powſchitkownje farař Kuhlo, Bodelſchwinghowy pomoznik a wjednik poſawniſtow.

Farař Kuhlo wopyta nětko ras ßwojeho pſchiwuſneho. To bě ſa njeho cźim lózo móżno, dokelž ſo ma Bethel w njedalokim Berchtesgadenje dom ſa woczerſtwjenje ßotrow. Jako wón pſchi dźěle pſchihladowaſche, pſchińdźe kanzler Adolf Hitler, kiž bě na někotre dny pſchijěł, ßebi dźěło wobhladacź. Farař Kuhlo mějeſche po ßwojim waſchnju ßwój rózk pſchi ßebi wißajo. Po ßwojim ſwuczenym miłym waſchnju woprascha ßo kanzler fararja, cźehodla ma ßwój rózk pſchi ßebi. Niczo njeprajiwſchi wſa farař Kuhlo rózk, ſaſtaji jón na hubje a pſches dok ya hory ſaklinczachu najkraßniſcho najrjeńſche kěrluſche a ludowe ſpěwy.

Kanzler ſtłóczi hnuty „generalej poſawnow“ ruku, prajizy: „Wy ſcźe mi njewuměrnje wulku radoſcź pſchihotował!“

Rosmołwjeſchtaj ßo. Adolf Hitler wußłyſcha ßo dźiwajo, ſo je farař Kuhlo ſkoro 80 lět ſtary a ſo je hiſchcźe tak cźiły. Kuhlo rjekny: „Knjes němſki kanzlero, ja też njejßym ženje kuril!“

„Ja też niz!“ wotmołwi kanzler.

„Ja njejßym też ženje alkohol pił!“ praji Kuhlo ſnowa.

„Ja też niz!“ ſnapſchecźiwi ſaßo kanzler.

„Ja pak też ſkoro žaneho mjaßa njejěm!“ pokracźowaſche farař.

„To ja też njecźinju!“ bě kanzlerowa wotmołwa. —

To bě ſetkanje ſchědźiweho generala poſawnow ſ młodym kanzlerom Hitlerom tam w ſahrodźe jeho hórſkeho doma we Alpach. Něſchto cźaßa poſdźiſcho poda ßo to, ſchtož tydźenja ſapißachmy. Kanzler powita Bethelſke ßmilne ßotry, kotreż běchu jeho, kěrluſche ſpěwajo, ſwjeßelike. Wón wotmołwi pſchi tym na praſchenje: „Knjes kanzlero, hdźe ßem bjerjecźe ſmužitoſcź ſa wulke pſchetworjenja w zyłej Němſkej?“ „S Božeho ßłowa!“ Pſchi tym wucźeże Nowy ſakoń. Na tutym widźachu ßotry, ſo jón huſto trjebaſche.

Nowe póhanſtwo.

Nowe hibanje, „Nordiſch=germaniſche Glaubensbewegung“ nima niczo pſchecźiwo tomu, ſo jo póhanſtwo mjenuja a jenotliwych póhanow; ně to mjeno „Heide“, tak piſchu, dopomina jich na domjazu „Heide“ a jeje kuſtarſke mozy. Ale tak nowe tuto zyłe hibanje po wſchěm ſdacźu njeje, kaž to rěka. Po wobliczenjach tajkich, kiž ßu w tym wobhonjeni, je jich ſ tych 100 000, kotſiž łopjeno tutoho noweho hibanja cźitaja, ßnadź jenoż 20 000, kotſiž ßu ſ muźemi kaž Reventlow, Wirth a dr. k tutomu hibanju pſchiſtupili, ſbytkni ßu pſchiwißowarjo dr. Kramera, t. r. ßu bywſchi ßwobodnoſmyßleni — Freidenker —, kotſiž ßu w ſańdźenych lětach abo lětdźeßatkach jaßnje doſcź pokaſali, ſchtó ßu, ſchto chzeja a ſo pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu ſteja.

W jenej ßwojich knihow, kotreż je wokoło lěta 1920 a poſdźiſcho wudał, piſche dr. Kramer: „K ſpomoženju cźłowſkeho naroda dyrbi ßo tutón Bóh — Bibelgott, Chriſtengott — ſkónczńje ras dokładnje wotſtronicź a na jeho měſtno ſtajicź ideal nadobneho a rjaneho cźłowſtwa, na měſtno toho Boha, kiž dozyła njeje dobry, dobry cźłowjek, kiž dyrbi a móże ſ mozu ßwojeho ducha, ſ roſumom k pſchezo wyſchej doſpołnoſcźi poſtupowacź. —

Tola wono je ßo hižo ſtało, ſchtož ßo dyrbjeſche ſtacź pſchi hromadźenju tak wſchelakich duchow do jeneho zyłka. W tutym wſchě móżne nowe hibanja wobßahazym hibanju: „Deutſche Glaubensbewegung“ ßu pſchi tym, ßo dźělicź a ſchcźěpicź. Te hibanja, kotreż ßo „cźiſte nordiſke“ — połnózne — mjenuja, chzeja ßamo ſa ßo bycź. Wone ßu ſ tak mjenowaneje „Arbeitsgemeinſchaft deutſche Glaubensbewegung“ wuſtupiłe a ßo wot jeje wjednika profeßora Hauera=Tübingſkeho dźěliłe. Sdobom wone woſjewjeja: „Pſchesjednoſcź połnózneje wěry ßo njedozpije ſ kompromißami ſe ßwobodnonabożnymi, ſ połkſcheſcźijanami, ſ evangelſkimi pſchecźelemi tutoho ſjednoczeńſtwa, ſ prapołnóznymi pſchipowjedarjemi ſboża (Wirth) a ſ theologiſko=hierarchiſkimi nazionalzyrkwinſkimi (Bergmann); ale jenoż ſ dobyczom jaßneho póhanſkoßwětonahladneho hibanja.

Tohorunja je dalſchi dźěl zyłeho wulkeho hibanja, kotryž ßo „Deutſchgläubige Gemeinſchaft“ mjenuje, na tym, ßo dźělił wot powſchitkowneho ſjednoczeńſtwa „Arbeitsgemeinſchaft Deutſche Glaubensbewegung.“ Tutym ßo njelubi, ſo ßo też ßwobodnonabożne ſjednoczeńſtwa „deutſchgläubig“ mjenuja.

So bychu rosdrjebjenju wucźekli a ßo ſnowa ſjednocźili a ſa ſhromadne ſaměry ſtali, prózuje ßo ſjednoczeńſtwo „Deutſcher Volksbund“ w Lipſku nowe wyſche ſjednoczeńſtwo a wjedniſtwo wutworicź. Tuto dyrbi „Deutſch=nordiſche Glaubensgemeinſchaft“ rěkacź. Tuto ma ſa ßebje a ßwoje ſtawy — też ſa wucźerjow a ſaſtojnikow te prawa dobycź, kotreż maja kſcheſcźijanſke zyrkwje.

Stare waſchnja.

Woſjewimy tu hdyß a hdyß něſchto pod tutym napißmom a bychmy dźakowni byli, — a doſcź druhi wěſcże ſ nami — bychmy=li tu prawje wjele pſchinoſchkow doſtali abo ßnadź też naſtawki wo tym. —

Sa nasch cžaß — sa kóždy cžaß.

Dr. Marcžin Luther je prajił: „My tola njejßmy cźi, kiž móhli zyrkej sdźerżecź. Naschi prjedownizy njejßu też tucźi byli; naschi potomnizy też njebudźa tucźi. Ale tón je to byk, je to hischcźe, budźe to, kiž praji: „Ja ßym pola Waß wschitke dny hacž do skóncženja ßwěta!“

Kscheścźijanska zyrkej je też wójsko, shromadźisna abo lěhwo! My ßmy wschitzy we wojowanju a we wójnje. Evangelijon je nascha khorhojcžka, Khrystuß je nasch wójwoda. Pod nim je nam dobre wojowacź, a my dobudźemy dobycźe też s Božim ßłowom!“

Tuž wěmy, cžehož ßo pschimacź mamy, schto cžinicź mamy w naschim cžaßu, w kotrymž stare a nowe njepschecźelstwo pschecźiwo nam a naschej wěrje a tak pschecźiwo naschemu sbožu.

Zyrkej a stat.

Zyrkwinske sakońske łopjena wosjewjeja mnoho noweho. S tutym lětom ßo wjele snowa sarjaduje a wjele noweho pschiprawi. Dźenża tu jenož na někotre ważne wězy pokasujemy:

Pacźeŕske roswucžowanje sapocžnje ßo hakle sapocžatk septembra. Pokasuje ßo na to, so w lěcźu prósdniny a pucźowanja a druheho wjele pschetorhnjenja sawinuje. Pacźeŕske dźěcźi maja ßwěru kemski khodźicź, snajmjeńscha kóždu druhu njedźelu. Schtóž ßo po tym nima, tomu móże ßo konfirmazija sapowědźicź.

Sa młodźinu maja ßo wschudźom „Boże ßłużby sa młodźinu“ sarjadowacź, kotrež ßo porjadnje psches zyłe lěto wospjetuja. Wone sastupja sa rosrěcžowanja abo ßo s tutymi sjednocźa. Sa nasche woßady, kotrež maja dwě Božej ßłużbje dopołdnja, njebudźe tak lohko, Boże ßłużby sa młodźinu saměstnicź. Dozyła ßo wukubłanje młodźiny dospołnje snowa sarjaduje, woßebje sa młodźinu hacž do 18 lět. Kóżda woßada ma tu sa ßwoju młodźinu stacź. Towarstwow sa tutu młodźinu hacž do 18 lět wjazy njebudźe. Sa nju pak ma woßada porjadne shromadźisny wuhotowacź. Sdobom ma ßo na to dźiwacź, so woßada a Hitlerowa mužska a žónska młodźina w pschesjednoscźi skutkujetej.

Sa dźěcźi maja ßo porjadnje „Boże ßłużby sa dźěcźi“ sarjadowacź. Po móżnoscźi maja ßo dwoje Boże ßłużby postajicź, tajke sa młódsche hacž do 10 lět a tajke sa starsche lětniki.

Tole je s wobschěrneho dźěła něschto. Nascha evangelska zyrkej chze s tym jenotliwemu ßłużicź kaž zyłemu ludej. So wona kaž młodźinu a dźěcźi tak też starschich a starych woła do Božeho domu a k Božemu ßłowu, to drje ßo njetrjeba hakle prajicź. A so je kóżdy doroscźeny swołany do ßobudźěła a so ma bycź se ßłowom a se skutkom, s zyłym sadźerżenjom żiwy pschikład wěrneho kscheścźijanstwa psched druhimi, psched dźěcźimi, młodźinu a doroscźenymi, to drje ßo też njetrjeba hakle woßebje wusběhnycź. Cžim ßwěrnischo my w tutych nadawkach skutkujemy, cžim wuspěschnischo dźěłamy my ßobu sa lěpschi, sa wěrnje sbożowny pschichod nascheho zyłeho luda a tak sa dobry pschichod naschich dźěcźi. To wschitko budźemy chzycź dokonjecź, to wschitko samóżemy też, hdyž ßo mamy po tym, schtož tydźenja tu cžitachmy wo kanzleru Hitleru, kiž je po pschikładże żelesneho kanzlera Bismarcka tu duzy s Bibliskim pucźnikom a kiž ßylnoscź sa ßwoje hobrske dźěło bjerje s Božeho ßłowa, s Biblije. So bě Biblija wschědny grat a so wschědnje ßo modleŕskich pschimachu, tak to něhdy bě w naschich domach a woßadach. Tutón nowy cžaß chze saßo to stare. Wón samóże ßwoje nowe saměry jenož s tutymi starymi ßrědkami dozpicź; wone dźě ßu stajnje nowe. Cžim ßwěrnischo ßo jich ty pschimasch, ßwojeje Biblije, ßwojich modleŕskich, ßwojich spěwarskich, cžim bóle ßy ty dźeń wote dnja nowy a cžim bliże wotyknjenemu kónzej, k wěrnemu sbožu, kotrehož poßledni wotyknjeny kónz je wěcżna sbóżnoscź.

Mali schulerjo a małe schulerki ßu do schule sastupili a ßu pak duzy do schule pak duzy se schule do Božeho domu kemschi schli. To bě to nowe a wusnamne pschi sapocžatku tutoho noweho schulskeho lěta. Macżerje, nanojo, wucżerjo, kmótsja, woßadni sastupjerjo a schulske dźěcźi ßu małych pschewodźeli. W Božim mjenje ßu tak nastupiłe nasche móliczke ßwój schulski pucź a pod modlitwami starschich a zyłeje woßady. — Chzemy ßo tola tajkeho sapocžatka wjeßelicź a chzemy nětko se ßłowom a skutkom a zyłym sadźerżenjom sa to stacź, so bychu tute dźěcźi kaž dozyła nasche dźěcźi schłe ßwój pucź, schulski a domjazy, w Božim mjenje, wědźo, so Bóh je s nimi a so wone s nim dyrbja a ßmědźa hicź ßwój pucź we wěrje a luboscźi. A sa lěto — da-li nam to luby Bóh — njech je tole, schtož nam lětża hischcźe nowe běsche, něschto lube a domjaze, tak so dźemy s cžrjódami ßobu s naschimi móliczkimi do Božeho domu na tym dnju, kotryž je sa nje tak ważny a woßebity, a sa zyły starschiski dom niz mjenje, haj sa zyłu woßadu niz mjenje.

Wschelake s bliska a daloka.

W měscže Athenje, w tutym starym, ßławnym hłownym měscże Grichiskeje, ßu Jutrowniczku němsku evangelsku zyrkej poßwjecźili, Khrystußowu zyrkej. Tam w tutym kraßnym, s pomnikami dawnych cžaßow wudebjenym měscże, w kotrymž Pawoł namaka woltaŕ, poßwjecźeny „tomu njeznatemu Bohu“, steji nětko tutón evangelski Boži dom a pschipowěda hižo se ßwojim twarom tutoho „njeznateho Boha“, kotryž w Jesußu Khrystußu mjes naß stupi, niz jeno, so by nasch Bóh byk, ně, so by nasch Wótz byk. — Němski biskop bě biskopa Heckela-Barlinskeho jako ßwojeho sastupjerja na tutu ßwjatocžnoscź pósłał. Presidentej Hindenburgej, kanzlerej Hitlerej a Gustav-Adolfskemu towarstwu pósłachu cźi tam w Athenje shromadźeni telegrammy.

Ruska pschezo hischcźe kscheścźijanska, haj lětża bóle saßo hacž sańdźene lěto! Bóle, to rěka Rußojo ßebi lětża — tak hody hižo, jutry nětko hischcźe bóle — ßwěrichu, ßo s wulkimi zyłami do Božich ßłużbow sjednocźicź. Haj ßamo hacž dotal sawrjene Boże domy ßo wotewrichu a běchu bórsy połne nutrnych. Rußojo ßo pod tak cžežkimi wobstejnoscźemi k zyrkwi a k Božemu ßłowu a k Bohu wusnawaja, so Boże domy njedoßahaja. Njedyrbjeli to my w Němskej hischcźe wjele bóle cžinicź, hdyž bu tola tutón cžežki „ruski“ cžaß wot naß wotwobrocźeny, hdyž my tola wschitzy ßwobodnje a sjawnje ßměmy hicź do Božeho doma a tam ßo modlicź, tam Boże ßłowo ßłyschecź, tam ßwjate wotkasanje wużiwacź, tam Bohu ßłużicź? A cžehodla njecžinimy my to hischcźe bóle?

W Japanskej bu prěni krócź dowolene, so radio kscheścźijansku Božu ßłużbu po zyłym kraju rosnjeße. — Njeje tuta powěscź s druhimi dopokas wjazy, so pschi wschej bjesbóżnoscźi a pschi wschěm póhanstwje kscheścźijanska wěra dobywa?

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Cźischcź a nakład „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pj.

Čjißło 16

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 22. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Jubilate.

1. Pětra 2, 17.

„Wopokažźe čeścź kóždemu. Lubujcźe bratrow. Bojcźe so Boha. Čeścźcźe krala.“

Jubilate! Wyskajcźe Knjesej zyły swět! Dźenźnischa njedźela naš wo to proźby. Kak rad člowjek to čini. Nětko je nalětny čas, wschitko wonka w Božej stwórbje naš k tomu wabi, so sobu wyskamy s ptačkami. Swjata pschihłuschnosć je nam kschesćźijanam, so Boha khwalimy sa jeho dobroty. Wjeselý dźak dyrbi s wutroby kaž płomjo k njebju sapacź. Wjele pschičźiny mamy my wschitzy k tomu.

Snowa je so nam pschipowědała wjeselá powěsć, so žana smjercź njeje, ale jenož lute žiwjenje. Teź po najcźěmnischej nozy pschińdźe kraśne ranje. Kak dźakowni móźemy my naschemu Bohu tola sa tajku powěsć bycź, so je nam tehdy dał prěnje jutry, so smědźachmy nětko saso jutry swjecźicź a wjeselu powěsć horje wsacź.

Dźenźa je njedźela posawnow, kotrychž synki budźa so měschecź mjes hłosy pobožnych kemscherjow, a to wschitko k česći Božej a k napominanju: Wyskajcźe Knjesej! Teź ty dyrbisch wyskacź! Ale niz jenož dźenźa, ně, pschezo a wschudźom spěwacź a wyskacź. Božich darow je tysaz. Tak budźe potom zyłe žiwjenje wulke dźakowanje a wyskanje, a to s tym, so jo Bohu swjecźimy a wschitko činimy jenož k jeho khwalbje.

W poslednim času smy husto jako prědowańske słowo měli słowa s Pětroweho lista. Tak chze wón nam tu dacź dobry kschesćźijanski porjad, duchowny porjad, kiž nam pokasuje naschu winowatosć: **Wopokažźe česć kóždemu, lubujcźe bratrow, bójcźe so Boha, čeścźcźe krala.**

Člowjeska pschihłuschnosć žada wot kóždeho, so člowjek swojeho sobučlowjeka česći. Kak wjele bóle mamy potom jako kschesćenjo tute napominanje horje wsacź, hdyž nasch Sbóžnik naš wucźi: Schtož scźe wy činili najnišschemu mjes mojimi bratrami, to scźe mi činili. Jesuš je schoł k tym, kiž běchu na swěcźe podtłóčeni a wot člowjekow sazpicźi; žadyn rosdźěl pola njeho njebě. Wón jenož hlada na snutskowne žiwjenje, na duschu.

Nasch nětčišchi čas wucźi naš, so mjes stawami naschego luda žadyn rosdźěl njeje, a s tym ma so tute nasche słowo dopjelnicź. Kraśne žiwjenje, hdźež jedyn druheho česći! Tam je woprawdźe měr a lubosć.

Snamjo prěnjeho kschesćanstwa bě lubosć mjes sobu, a tohodla so dźiwachu pohanjo, hdyž tajke snutskowne swjaski widźachu. A tute snamjo ma so teź dźenźa hischcźe pokasacź. Sańdźeny tydźeń stejesche pod heslom snutskowneho mišijonstwa. Njeje kóždy wustaw snutskowneho mišijonstwa městno kschesćanskeje lubosće, hdźež so njewoprascha, schtó abo schto sy, ale hdźež jenož rěka: Kak móžu tebi pomhacź, so so twoje cźerpjenje a hubjeństwo położi a so twoja dusch so domoj namaka.

Schtóž chze potajkim tute Pětrowe napominanje dopjelnicź: lubujcźe bratrow, dyrbi měcź wutrobu połnu lubosće k swojemu bližschemu. Ty dyrbisch swojeho bližscheho lubowacź jako sam so, je nasch Knjes prajił. Na swěcźe je wjele lubosće, ale mało praweje lubosće. Nascha wutroba ma lohzy pschewjele lubosće k pjenjesam, kublam, sachodnym wězam; tola lubosć k sobučlowjekam ma nascha prěnja najwjetscha lubosć bycź. Jej mamy wscho woprowacź! Tohodla je teź nusne, so snajemy žórło, s kotrehož pschezo saso nowu lubosć dostanjemy. Prawa lubosć ma so swjasacź s Bohom; hdyž smy my bohabojasni, potom mamy teź prawu lubosć. Tohodla pische Pětr dale: Bójcźe so Boha. Duscha

pyta Boha, jej chze ßo picź po Boſy a Bóh ßam je jejne ſbožo. Cźlowjek ſteji w ſtajnym wojowanju, kak wjele mozow wojuje pſchecźiwo duſchi: cźělne lóſchty, njepěkne ſadźerženje, ſpjecźowanje pſchecźiwo wſchemu porjadej; Bohabojoſcź pak je ſakład kóždeho porjada, też ßwětneho. My njemóžemy ßo Bohu doſcź dźakowacź, ſo mamy ſaßo knježeŕſtwo, kiž derje wě, ſo jenož tam ßo wuſpěch dźěła namaka, hdźež Boże žohnowanje je. Tohodla maja też naſche dźěcźi w ſchuli nabožinſku wucźbu, ſo by horje roſtł bohabojaſny lud, kiž twjerdźe ſteji w prawej wěrje. Hacźrunje w naſchim kraju měr a jednota knježi, mamy pak w zyrkwinſkim, nabožinſkim žiwjenju wulki njeměr. Sły njepſchecźel ſteji pſched wrotami zyrkwje a chze naſchemu ludej wſacź kſcheſcźijanſku wěru: nowe póhanſke hibanje, wo kotrymž ßmy hižom huſto w „Pomhaj Bóh“ cźitali. Tak je kóždy wot naß powołany na tym ßobu dźěłacź, ſo my ßami ſtejimy w bohabojoſcźi a ſo naſch lud namaka pucź k Bohu a woſtanje Boži lud.

A ſkónczńje pſchiwoła Pětr: cźeſcźcźe krala. Hdyž my nětko krala nimamy, tola tute napominanje dale płacźi. Mjeno k temu niczo njewucźini. Kral bě najwyſchſchi, wjednik naſcheho luda. My mamy ſa zyły lud ſaßo wjedníka, cźeſcźcźe jeho. Huſto doſcź ßmy cźitali, kak wón k nowemu ſakonjej ſteji, kak wyßoko waži jako žórło nowych mozow. My wěmy, ſo wón ßo wě ſwjaſany k Bohu, ſ kotrehož hnady je dary k prawemu knježenju doſtał. Cźeſcźicź jeho chzemy a Boha proßycź, ſo by jeho też w jeho nowym lěcźe žiwjenja poßylnił a žohnował k lěpſchemu naſcheho zyłeho luda, ſo by kſcheſcźanſki był, na ßwojeho wěcźneho krala Jeſußa hladał a w měrje k Bohu ßo modlicź móhł.

Kak kraßny tajki kſcheſcźanſki lud, ſjednocźeny we wěrje, w kotrymž je cźeſcź, luboſcź, bohabojoſcź a porjad! Pomhaj Bóh nam k temu!

Twoji ßmy; naß, Knježe Božo,
S kſchidłom ßwojim pſchikrywaj;
Bohate a miłe ſbožo
Naſchim prózowanjam daj,
Cźinicź wſcho po twojej woli,
Wſdacź ßo teho, ſchtož cźe boli;
Pſcheměń ſtaroh' cźłowjeka
Do noweho ſtrowjenja! Hamjeń.

Rańſchi kěrluſch.

Hłóß: Pſchińdź Knježe Jeſom Khryſchcźe ßam.

Sſo w ßwěcźe ſtajnje wotměnja
Kaž dźeń, tak nóz, tak ßwětło, cźma,
My lehnycź dźemy, ſtawamy,
A drěmamy a dźěłamy.

Na nowym ranju proſchu cźe:
„Budź, woſtań, Jeſu, pola mje;
Mje ſwjeßel Twoja pomoz tu.
Ja Twoju wolu cźinicź chzu!“

Na nowym ranju, Jeſu, Cźi
Dźak, cźeſcź dam Twojej ßwěrnoſcźi,
Ssy w nozy tu mje ſchkitował,
Mi měr a dobre ſpanje dał.

Też dźenßa, Knježe ſchkituj mje,
Sdal wote mnje wſcho njeſboże.
Cźi cźěło, duſchu powucźu
We žiwjenju a w wumrjecźu.

Też dźenß daj Sswoju hnadu mi,
Daj ſbožo w mojej ßłaboſcźi.
Njech k cźeſcźi Twojej dźěłam tu
Hacź k ſbožownemu ßwjatoku.

Budź Ty mój troſcht w wſchej ſrudnoſcźi,
Móz kraßna mi w wſchej wutloſcźi
Mje ſ nowej mozu wuhotuj,
Mi cźěło, duſchu wobarnuj.

Budź Twoje ßłowo ßwětło mi
So njeißnym tu we hrěſchnej cźmi.
Njech ja ßo po nim ſłožuju
Sa cźaß a wěcźnoſcź k wužitku.

Mój Knježe ßmil ßo nade mnu,
Cźi w poßłuſchnoſcźi ßłužicź chzu.
Mje khudoh' ženje njewopuſchcź,
Mój wulki dołh mi wſchitkón ſpuſchcź.

Mój Knježe Jeſu, wußłyſch mje,
Daj mi wſchěch hrěchow wodacźe,
Knjež Ty we mojej wutrobje
So cźinju, ſchtož Cźi lube je.

Pój, Jeſu, ſo Cźe duſcha ma.
Mje wobdać, Knježe, bohatſtwa.
Ssy kubło moje najwjetſche,
Mój Knjes, mój kral do wěcźnoſcźe! J. W.

Boże pucźe ßu huſto dźiwne pucźe, ale pſchezo dobre.

Scźěhowazu ſtawiſnu tu ſtajimy, ſo bychmy ſ njej wſchěch Serbow dopomnili, ſo mamy tola tak rjane ßerbſke knihi, kotreż je dobre cźitacź. Tuto powědanczko je ſ kraßnych knihow „Kwětki“, kotreż buchu hakle 1921 wudate. Wone poſkicźeja wulku kopizu powědanczkow, naſtawkow, ſpěwow, hrónczkow. Tute ßu ſa młodych a ſtarych, ſa małych a wulkich. Chzecźe Wy, lubi Serbjo, ſo tam wone po ſtach leža njepokupjene? Dźicźe ßebi po nje do ßerbſkeje knihańnje a kupujcźe je ſa dźěcźi a doroſcźenych. (Strona 42 a 43.)

S cźaßa ſa cźaß.

Něſchto ſda ßo nam w naſchim cźaßu njedobre ſnamjo bycź ſa — kſcheſcźijanow. Darniwoſcź — wo woporniwoſcźi njechamy hakle rěcźecź! — Darniwoſcź počźina bóle a bóle bycź liwka, — darniwoſcź, kotraž Bohu daruje, kotraž daruje Jeſußej Khryſtußej a jeho kraleſtwu.

Njeprajmy hakle: na tym je wina khudoba abo dawki a pſchezo ßo woſpjetowaze dawanje. S tym ani do cźorneho njetrjechimy ani korjeń tutoho woliwknjenja njewuryjemy. Sprawni budźmy!

Luboſcź k Bohu bywa dźeń a bóle liwka, ta luboſcź, kotraž wě, ſo je naß Bóh tak lubował a kotraž tohodla, dokelž luboſcź ſ tuteje luboſcźe je, hinak njemóže, hacź Boha ſaßo lubowacź. Wona jeho lubuje ale niz jenož w kěrluſchach abo ſe ßłowami, ně ſ zyłej wutrobu a tohodla ſe ſkutkami, ſe ſkutkami, do kotrychž też dar ßłuſcha, dar daty w luboſcźi ke Božej luboſcźi.

Njepiſchemy tole, dokelž je nětkle runje ſběrka ſa Knjeſowy ſkutk luboſcźe, kiž mjenujemy „Snutskowne mißijonſtwo“.

Nĕ, tuta pſchibĕraza liwkoſcź, darowacź Bohu, je ſnamjo zyłeho poßlednjeho cżaßa. Traſchaze to ſnamjo!

Traſchaze, dokelž cżerpja tak ſkutki luboſcże. Traſchaze pak tohodla, dokelž ßo w tym jewi ſpadowaza luboſcź k Bohu a pſchibĕraza luboſcź k ſeńſkim kublam, pokhadźaza ſ bojoſcże wo ſeńſke a ſ hroſy pſched ſeńſkim; a to ſaßo ßwĕdcźi wo ſpadowazej bojoſcźi pſched wĕcźnym a wo ſpadowazej ſtaroſcźi wo wĕcźne.

A to ßu ſtraſchne ſnamjenja, hrožaze ſnamjenja, ſnamjenja njeſboža, ſnamjenja, ſo ßo ſhubjuje wĕrne ſbožo, kotrež duſcha naſcha w Boſy ma.

Schto ſechze ſ toho bycź? Nam ßo ſda, ſo ßmy ſkoro dokładnje doſcź naſhonili, ſo ßmy ſe wſchĕmi ſeńſkimi kublami a ſe wſchej luboſcźu k nim ſhubjeni, prjedy hacž ßo dohladamy, ſo pak woſtanjemy a ſo bohacźi woſtanjemy, hdyž ßmy bohacźi w Boſy. Tuž kedźbujmy na tute ſnamjenja cżaßa a na to, hacž je na ßebi a we ßebi mamy! A hladajmy ßo!

Lĕto 1934 — jubilejne lĕto.

400 lĕt ßem je to lĕtßa, ſo naſch reformator Luther dokónczi ßwoje wulke dźĕło, pſchełožicź zyłu Bibliju. Žane ſe poßlednich lĕtow njebĕ, kotrež naß njeby pohnuwało, ſpominacź na to, ſchtož bĕ pſched 400 lĕtami w rosßudnym cżaßu reformazije. Tuto lĕto 1934 cżini to tež a to rosßudnje. A wono ma tež pſchicżiny doſcź ſa to. Pſchełožk Biblije njeje tola jenož ſa evangelſku zyrkej a dozyła ſa kſcheſcźijanſtwo Němſkeje haj ſa zyłe kſcheſcźijanſtwo ſałožk, nĕ, wón je tež, kaž je to tež kanzler Adolf Hitler wobkrucźił, ſałožk ſa zyły nowy twar ſjednocźeneho němſkeho luda a ſtata.

Hižo w lĕcźe 1521 ſapocża Marcźin Luther na hrodźe Wartburg Bibliju pſchełožowacź, a to Nowy Sakoń a pſalmy. Lĕto poſdźiſcho hižo měješche němſki lud knihi, kotrež „Septemberbibel“ mjenuja. W njej bĕ pak jenož Nowy Sakoń pſchełoženy. 12 lĕt je potom hiſchcże trało, prjedy hacž bĕ pſchełožk zyłeje Biblije ſhotowjeny. Dźĕło bĕ tola pſchewulke a pſchecźežke, a nimo toho měješche Luther w tutych lĕtach druhich nadawkow doſcź a tež doſcź wojowanja a bĕdźenja. Luther ßam wuſnawa, ſo je wjele prózy a dźĕła měł, prjedy hacž bĕ hobrſki a ważny ſkutk dokonjany. Mjes druhim wón rjekny: „To ßměm ſ dobrym ßwĕdomnjom wuprajicź, ſo ßym ßwoju najwyſchſchu ßwĕru a pilnoſcź na to nałożił a ſo njejßym nihdy žanych njeprawych myßlow měł. Pſchetož ja njejßym ani hellera ſa to wſał abo pytał abo ſ tym dobył. Tak njejßym ßwoju cżeſcź w tym pytał, to wĕ Bóh mój Knjes, ale ßym to cżinił, ßłužo lubym kſcheſcźijanam a hołdujo tomu Jenemu, kotryž tam horjeka knježi.“

Ssu hiſchcże nětk Biblije ſ tuteho Lutheroweho wudawka lĕta 1934 wukhowane? Haj, ale jenož někotre! Luther je ſe ßwojimi pomoznikami tež hižo 1539 ſnowa na tutej Bibliji dźĕłał, ſnowa pſchełožował a porjedźał. W lĕcźe 1542 wuda wón druhi porjedźany wudawk zyłeje Biblije. A po tym a hacž do dźenßa ßu milijony Biblijow a dźĕlow Biblije cżiſcźeli, a to niz jeno w němſkej rĕcźi, nĕ we wjaz hacž 800 rĕcźach a narĕcźach zyłeje ſemje.

Tuž drje njemóže dozyła hinak bycź hacž ſo lĕtßa evangelſzy kſcheſcźijenjo, njech bydla, hdźežkuli chzeja, wopominaja tutón hobrſki a wulzy ważny ſkutk reformatora Luthera. We Wittenbergu bu wón dokonjany, tuž ßo tež w lĕcźu we Wittenbergu woßebite jubilejne ßwjatocžnoſcże wuhotuja. Tam a druhdźe chzeja tež wſchelake wudawki Biblije wuſtajicź a tak wſchĕm ras ſkładnoſcź dacź, wohladacź žadne Biblije a wſcho, ſchtož hewak w pißmowſtwje ſ tutym Lutherowym pſchełožkom Biblije ſwißuje.

Wſchitke tajke wuhotowanja woſtanu pak něſchto njezyke, haj ßnadnuſchke, hdyž němſki lud a hdyž evangelſzy kſcheſcźijenjo ſ tutym lĕtom ßo njedaja nakaſacź, Bibliju cźitacź a ßwoje dźĕcźi wucźicź, Bibliju cźitacź. Tohodla: P ſ ch i m a j m y ßo B i b l i j e ! C ž i t a j m y B i b l i j u ! P y t a j m y w B i b l i j i ſ e w ſ ch e j ßw ĕ r u a ſ m o d l e n j o m a t o ßa m i a ſ d r u h i m i !

A pſchiſtajmy runje w tutym naſchim cżaßu hiſchcże ßłowcźko do tutych tſjoch ßadow: z y ł u B i b l i j u ! Niz jeno Nowy Sakoń! A hiſchcże mjenje jenož dźĕle Noweho Sakonja! Tak wſchak chzeja jich wjele. Luther to njeje chzył. A naſch Knjes Jeſuß Khryſtuß tež niz!

Stare waſchnja a pſchiprawy.

Wo nich pißachmy, ſa nimi ßo praſchachmy. Pſchi rowach a kaſchcźach hižo wſchelkeho namakachmy.

Do rukow njebocźiczkeho położa, hdyž na marach ſteji — a tež hižo do toho — wocźinjene ſpĕwarſke. Tute woſtanu ſwjetſcha tež w kaſchcźu a pſchiňdu ßobu do rowa. Cżehodla ßo to ſtawa?

Do kaſchcża dawaja njebocźiczkemu tež doſcź druheho ßobu. Schto wſcho? By dobre a ſajimaze było, ras wſcho ſapißacź a rospominacź. Nam ßo ſda, ſo by ßo runje tu doſcź ſjewiło, ſchtož njeje kſcheſcźijanſke ale póhanſke. Tuž pomhajmy, ſo by ßo to ſtało.

We pſchiſßłowach.

Młode lĕta ßu rjane ßónczki.
Młode lĕta pokaſuja, kajke ſtare dny budźa.
Młodeho konja a młodeho hólza ſa krótku wuſdu.
Młodoſcź je njemdroſcź.
Młody ludźik njeſprawneho paſtyrja trjeba.
Młodźi dobru radu nimo wuſchi puſchcża.
Młody chzeſch nětk hracź a picź; ſtary póńdźeſch klinki bicź.
Młody ludźik ma błudniczki ſa pĕkne wĕzki.
Mudry pachoł naſtaja wuſchi, ſabywſchi hubu.
Mudry wĕ, ſo njeje doſcź mudry.
Bóh cźiſtu wutrobu pſched pomjedźu ſakitaj!

Zyrkej a ſtat.

Wo młodźinu to pſchezo hiſchcże dźe. Nětk tež poczinaju wjednizy katolſkich ſjednocźeńſtwow a ßobuſtawy tutych wopuſchczowacź ßwoje dotalne ſtejniſchczo a pſchеſtupuja do rynka Hitleroweje młodźiny. Tak ßo bližimy bóle a bóle k wottyknjenemu kónzej, ſo ßo młodźina zyłeje Němſkeje ſjednocźi pod wjedniſtwom Hitleroweje mužſkeje a žónſkeje młodźiny. So tole wotyknjeny kónz, je ßo hižo wjazy krócź jaßnje doſcź wuprajiło.

Němſki biſkop je woßebite póßelſtwo woſjewił, ſ kotrymž chze ſnutſkownym njeměram w evangelſkej zyrkwi ſadźĕwacź a ſkónczńje ſměrowanje ſmóžnicź. Tohodla porucża, ſo ßo wſchĕ ſakrocżenja pſchecźiwo duchownym ſaſtaja, khiba ſo ßu ſtatnopolitiſkeho raſa. Hacž to ßu, rosßudźi juriſta zyrkwineje wyſchnoſcże. — So bychmy ßo w zyrkwi wſcheje njejednoty wĕry dla ſminyli, tola pak wĕſte ſwonkowne ſrjadowanje dozpĕli, je němſki biſkop miniſterialneho direktora w pru-

ſkim miniſteriju do tutoho dźěła powołał. Tuž njech nětk ſkoro ßo wſcho dowujedna a doſrjaduje tak, kaž to zykej zyrkwi dobre a ludej ſbožo!

Sa ſběrku Snutskowneho mißionſtwa ßu wſchelazy wuſnamni wjednizy ſjawnoſczi ßłowczko prajili. Tak też preſident ſ Hindenburg, a to ſcźěhowaze: „Ludowemu dnjej Snutskowneho mißionſtwa Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje pſcheju ſ wutrobu dobry wuſpěch. Njech wón „Hłownemu wubjerkej“ wunjeßy bohate ßrědki, dodokonjecź waźne nadawki a njech wón ſnowa ßwědczi wo woporniwoſczi a wo duchu pſchesjednoſcźe, kiž w naſchim ludu bydli. podp. Hindenburg.“ — Ssy ty cźinił po tym? Maſch ty ſnamjeſchko Snutskowneho Mißionſtwa, dokelž něſchto dari? Kelko ſnamjeſchkow ßy hižo měł a ßy hižo nahromadźił! Kak mohło mjes nimi pobrachowacź ſnamjeſchko Snutskowneho Mißionſtwa, hdyž tola tuto hižo lětdźeßatki wukonja ſpomožeŕſke ſkutki, ke kotrymž hakle je nowy ſtat nětk lud ſwołał? Też dźenßa je hiſchcźe cźaß, daricź dar! A w běhu lěta niz mjenje!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Jubilate. Tuta njedźela je njedźela poßawnow kaž budźe pſchichodna njedźela njedźela ſpěwa. Tohodla je dźenßa też koletka ſa mißionſtwo poſawnow. Tuto ma, kaž ßmy to w poßlednich lětach ſpóſnali, ßwoje woßebite a woßebne nadawki. Tuž chzemy jo podpjeracź. — Naſche ſakſke mißionſtwo poſawnow ma w tukhwilu 291 khórow a w nich 3027 dujerjow. S tutych mamy jich też rjanu a wuſtojnu cźrjódu w naſchich ßerbſko-němſkich woßadach. Też jich dźěło budźe nětk wobſchěrniſche, hdyž je nětk zyrkej tak mjenowane „ludowe mißionſtwo“ powſchitkownje poručźiło a woßebity nadawk ſcźiniła. W tutym dźěle maja poſawniſtojo ßobu waźny nadawk. Njech klincźa pſches naſche Boże domy a pſches naſche woßady poſawny a ſ jich ſynkami njech klincźa do wutrobow a ßwědomnjow kěrluſche, naß wołajo k Bohu. A ſa tydźeń potom njech ſanoſchuja w połnych Božich domach na njedźeli ſpěwa dźakni a wěrjazy kſcheſcźenjo ßwoje kěrluſche ſ ertom a ſ wutrobu.

Do **Budeſtez.** W Sserbſkim Domje wuhladachmy wulki wabjazy wobras: Budeſtecźanſki Boži dom, ſ kotrehož khorhoje ſmahuja. Tutón wobras chze pſcheproſchowacź na 600-lětny jubilej wobſtacźa, kotryž chzeja Budeſtezy wot 16. hacź do 20. junija ßwjecźicź. Naſchi cźitarjo ßmědźa drje ßo tola wěſcźe nadźijecź, ſo ſ Budeſtez hiſchcźe dróbniſcheho wo tym doſtanu. Tak někotry tam potom też rad dojědźe.

Naléczo ßo ſe wſchej mozu ſadobywa. Mějachmy tak cźopke, haj horze dny, kajkeż lědy hdy. Se wſchej mozu ßo w pſchirodźe — mějachmy tola też hnadny, płódny deſchcź! — wudobywa wſchudźom nowe žiwjenje. Radoſcźiwi, ſhladujemy na to, ale pak też ſtaroſcźiwi; bojimy ßo, ſo mohło ßo wjedro pſcheměnicź a ſmjerſki ſeſchkodźicź. Tohodla ßwjecźimy dźenßa a kóždy dźeń ſnowa hižo „Rogate“, modlimy ßo, proßymy wo ſchkit a žohnowanje. Schtož tam wonkach ßo poczina ſelenicź w barbje nadźije, je tola naſcha nadźija ſa hoſpodarſke polěpſchenje. Chzemy dźakowni bycź, ſo tuta ſelena nadźija tam wonkach, kotraž je kóždy dźeń a hiſchcźe bóle kóždu nóz tak wohrožena, njeje naſcha jeniczka a naſcha poſledna nadźija. Chzemy dźakowni bycź a połni nadźije, dokelž je ſa naß nadźija wſchěch nadźijow Bóh!

Se Snutskowneho Mißionſtwa, kotreż w tutych dnjach kóždeho do ßobuſkutkowanja wabi, proſcho wo dar luboſcźe, kiž ßmy tola wſchitzy dali. Snutskowne Mißionſtwo w Němſkej ma: 412 domow ſa wuwucźenje, 328 khorhownjow ſe 36 667 ložemi, 30 domow ſa wuhojenje ſ 3592 ložemi, 20 domow ſa wuhojenje tuberkuloſnych ſ 3220 ložemi, 118 domow ſa běbnych a hewak khiprych ſ 24686 ložemi, 84 domow ſa małe dźěcźi — Krippen — ſ 2520 měſtnami, 28 domow ſ 3030 měſtnami, w kotrychž dźěcźi wob dźeń pſchebywaja, 2539 ſahrodow ſa dźěcźi ſ 165 035 měſtnami, 670 wukhowow — Horte — ſa hólzow a holzy ſ 27500 měſtnami; — Dozyła ma Snutskowne Mißionſtwo 200 000 dźěcźi ſaſtaracź —; dale: 454 domow ſa wukubłanje ſ 23 000 měſtnami, 135 domow ſa tajkich, kiž ßu ſe ſchule. S 10 154 měſtnami, 4 358 woßadnych ſtazijow ſ 6 781 ßotrami, 1000 domow ſa ſtarych a khiprych; — wſchědnje ma wono 30 000 ſtarych a khiprych ſaſtaracź; — dale: 87 pſchekhódnych domow ſ 292 ložemi, 330 mißionſkich ſtazijow na dwórniſchcźach a 115 dalſchich ßłužbow na dwórniſchcźach, 37 domow ſ 700 ložemi ſa mißionſtwo na dwórniſchcźach, 315 hoſpodow — Herberge zur Heimat — 42 kolonijow ſa dźěłacźerjow, 12 domow ſa namórnikow a łódźnikow na rěkach, 35 jſtwow ſa cźitanje w tukraju a we wukraju, 5 domow ſa pincźnikow. Dale maja w 591 domach 21345 cźłowjekow, kiž ßu we powołanju abo kiž wuknu, hoſpodu a pſchebytk. Wſcho do hromady ma Snutskowne Mißionſtwo na 20 000 domow a wuſtawow, 75 000 dźěłacźerjow a dźěłacźerkow a na 2 000 000 pomoznikow a pomoznizow. — Tole wſcho ßebi ras kuſk woblicź a rospominaj. Spóſnajeſch, kak hobrſke to ſkutki luboſcźe. Schtó nochzył to ßobudźěłacź!?

Na pucź.

Kak rjany to pucźik a žiwjenje je,
Hdźež luboſcźi njewinoſcź po boku dźe!
Tam ložzy ßo khodźi
A wjeßele ßłodźi,
A jednota twari a žohnuje dom,
A rjeńſcho tam ſakcźěwa kwětka a dom.

Handrij Sejleŕ.

Liſtowanje: Sa Kantate: R. we W. — Sa Rogate (Boże ſtpicźe) S. w K.

Poručamy našim čitarjam sćěnowace

nabožne knihi

M. Domaška: **Póstna harfa**	0.25
O Mrózak: **Nasa najswjećiša křesćijanska wěra**	1.25
Nyšpory za póstny čas	0.05
J. Křižan: **Ćichi pjatk**	0.05
A. Sykora: **Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo**	0.10
A. Sykora: **Kwětki z misijonskej zahrodki**	0.10
A. Sykora: **Evangelska cyrkej pod křižom**	0.10
A. Sykora: **Troje zornjatka za bohate płody**	0.10
A. Sykora: **Dr. Marćin Luther**	0.05
Tři kěrluše	0.10
Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke	0.05
H. Imiš: **Tři prědowanja**	0.05
H. Imiš: **Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa**	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza fararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 17

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 29. haprleje 1934 Bautzen

Njedźela Kantate.

Mat. 22, 32: Bóh njeje tych morwych Bóh, ale tych živych.

„Cantate“ rěka dźenžnischa njedźela: „Spěwajcże Knjesej nowy kěrlusch, pschetož wón cžini dźiwy.“ Najwjetschi dźiw pak wschitkich cžažow je Khrystužwe horjestacże s morwych. Na tutym sałožku twari žo kscheścžijanska nadźija na wěcžne živjenje. Hižo japoschtoł Pawoł pische w 1. liscże na Korintiskich: „Njeje pak Khrystuž stanył, je wascha wěra podarmo a też cži, kiž žu w Khrystužu wužnyli, žu shubjeni.“ Nětko pak je Khrystuž wot morwych stanył, tohodla Cantate! Spěwajcże Knjesej nowy kěrlusch, pschetož wón cžini dźiwy!

Hdyž žo nasch njebjeski Wótcžez w starym sakonju mjenuje Bóh Abrahama, Isaaka a Jakuba, kotsiž běchu hižo dawno wumrěli, chze wón s tym prajicź, so njeižu tucži prawótzojo morwi, ale so žu živi, — też po jich wumrěcžu —, hewak njeby Bóh lětstotki po jich žmjercži prajił: Ja žym dźenža hischcże jich Bóh. Wón tola njeje Bóh morwych, ale je Bóh živych!

Kajki je to tola žylny troscht! Wožebje pschi rowach, hdyž žarujesch wo lubu žwěrnu duschu, kotraž měješche w poslednich hodźinach cžežko cžerpicź, kotraž pak móžesche wutracź hacž do poźledka, dokelž žo twjerdże dźeržeśche Božeje luboscże a Khrystužoweje hnady a wješeleje nadźije na wěcžnosć; haj, tajku pschewinjerśku nadźiju je Bóh do cžłowóskeje wutroby schcžěpił, so bychu woni na wěcžne jeho byli; haj, jemu žu naschi morwi živi! Kajka je to hižo tu na žwěcże spokojaza wěra, hdyž žo w dźěcžazym dowěrjenju we wótzowskimaj rukomaj wukhowani wěmy; cžim wjetsche pak je to sbožo, něschto wěste wědźecź wo tamnym živjenju, hdźež žana srudoba, žadyn hrěch wjazy njeje, ale hdźež je sprózna cžłowóska duscha w živym Bosy žwój měr a wěcžny pokoj namakała! Nětko je Bóh naschim semrětym wscho we wschěm. Schtož běsche seńske nad nimi, to je wot nich wotpadnyło; woni žu we wyschschim, cžiscžischim, njebjeskim živjenju. Abo móžesch myžlicź, so by Bóh, kiž je na nich w živjenju telko luboscże nałožił, žamlutki skónczńje jako jenicżki živy nad prochom a rowami wyskacź chcył? Ně, wón njeje Bóh morwych, ale živych!

Chze-li tebi dwělowanje pschińcź, potom pomyžl žebi, kak je tola nasch Knjes se žwojimi žłowami, se žwojim horjestacżom pokasał na wěcžnoscź, kak je wschemu wuklinczecź dał: Twoje je kraleśtwo a móz a cżescź do wěcžnoscże! Mamy wěste dowěrjenje naschemu Bohu, so wón, kiž je žwět s niczeho stworił, samóže też cżłowjekej snowa žo narodźicź a s procha žo wobnowicź dacź. Wón njeje Bóh morwych, ale živych!

Ale, luby cżitarjo, žy nětko s tym spokojom? Njeby-li hischcże rad wědźał: kajke to potom tam we wěcžnoscżi budże? Haj, to žu praschenja, na kotrež bychmy radźi wotmołwjenje měli. Budźemy žo tamle sažo widźicź? Sesnaje jedyn druheho sažo? S tajkimi a druhimi praschenjemi nochzemy žebi wutrobu wobcżežicź. To chzemy wscho naschemu Knjesej pschewostajicź. Wjele bóle dyrbi to nascha nawjetscha staroscź bycź, so szyła pucź do wěcžnoscże namakamy.

Nasch Knjes nam tu jenoż mały kusk njebjeske wrota wocżini; ale nam sjewi žo tola kražna pruha, kotraž nam krażnje smyžł živjenja a wumrěcża, tuteje cżažnoscże a tamneje wěcžnoscże rosjažni: „W horjestawanju njebudża woni žo ani ženicź ani žo wudawacź, ale žu jako jandźeljo Boži w njebjeżach.“ Schto wscho je tola w tutych žłowach sa naž wuprajene! Njebudźemy dźěleni, ale budźemy hromadźe sjednocżeni; budźemy jako jandźeljo! W 103. psalmje rěka: „Khwalcże toho Knjesa, wy jeho jandźeljo wy žylni a mózni, kotsiž wy po jeho pschikasni cżinicże, so bychmy žłyscheli hłóž jeho žłowa. Khwalcże toho Knjesa, wschitke jeho wój-

ſka, wy jeho ßłužobnizy, kotſiž po jeho woli cžinicże!“ To je potajkim ſkutkowanje jandżelow: Božu wolu cžinicź, kaž tola też w 3. próſtwje rěka: „Twoja wola ßo ſtań kaž w njebjeßach tak też na ſemi.“ Jenož ßo tam horjeka wſcho wo wjele cžiſcžiſcho a kraßniſcho ſtanje kaž tu na ßwěcże! Hlaj, ſ tym wěmy tola hižo doſcź: Božu ßwjatu wolu dopjelnicź, to je ſbóžnoſcź w tamnym žiwjenju. Tak budże to potom tam něſchto zyle druhe hacž tu nětko: niczo ſemſke, ale njebjeſke, niczo cžělne, ale duchowne, niczo cžaßne, ale wěcžne: budża jako jandżeljo Boži w njebjeßach! Tak wopißuje nam naſch Sbóžnik žiwjenje po ßmjercźi; njebudże potom jenož lěnje wotpocžowanje, abo wobſtajne ſpěwanje a modlenje, niz też, kaž je Muhamed ßwojim wěrjazym paradiſowu ſahrodu wopißał! Božu wolu wuwjeſcź, to budże doſpołna wjeßełoſcź ſbóžnych ſemrětych; haj woni budża jako Boži jandżeljo!

Ale to je tola też wěſte, ſo ßo to móże potom jenož tomu lubicź, kiž je hižo tu na ßwěcże ßwoje wjeßele a ßwoju radoſcź w tym namakał a pytał, Bohu poßłuſchny bycź, na jeho ßłowa poßłuchacź a jeho wolu tak derje, kaž nam hrěſchnym cžłowjekam to móžno, dopjelnjecź. Schtóž chze horjekach jemu ßłužicź, dyrbi hižo tu jemu žiwy bycź, po jeho woli doſrawicź ſa wěcžnoſcź.

Bohu žiwy bycź, to rěka najprjedy: niz wjazy ßebi ßamemu žiwy bycź, ale ßebje ßameho ſapřecź, a ßobubratrow lubowacź. Dokelž pak njewěmy, kak dołho tu hiſchcże khwile mamy, tohodla chzemy ſkutkowacź a ßo prózowacź, tak dołho kaž je dżeń. Lubuj tych ßwojich, tak dołho, kaž jich tu hiſchcże maſch; pſchińdże ßnadź bórſy ſrudna hodżina, hdżež dyrbiſch pſchi jich rowje ſdychowacź: „Ach, ſo bych tola jich wjele bóle lubował!“ Ale potom je njemóžno, ſańdżeny cžaß wróczo ſwołacź!

Haj, my dyrbimy žiwi bycź w Bosy a pſched Božim wobliczom! Wón njeje Bóh morwych, ale žiwych! Hamjeń.

Spěwajcże a dżěłajcże!

Pod tutym heßłom ſteji tutón tydżeń. Dżenża woßebity dżeń ſpěwa, wutoru woßebity dżeń dżěła.

„Spěwajcże a dżěłajcże!“ Pißachmy ſ dobrej wolu tak a niz: „Spěwaj a dżěłaj!“ Cžehodla? My Serbja trjebamy „ſpěwacź“ w dwojim ſmyßle — móżeſch ßamo prajicź w tſojim. Ale tutón tſecźi njech Serbej radſcho woſtanje ſ pucża!

„Spěwaj a dżěłaj!“ je ſnate heßło naſchich pobožnych ſtarych, a budże nětko ſaßo nadżijomnje heßło wſchitkich. Wěmy ßnadź, ſo jo po łacžonſkim wuprajimy: „Ora et labora!“ Tak ßym to jako mały hólz doma ſtajnje wyſche durjow najſtwy cžitał. Němz praji: „Bete und arbeite!“ Tu widźiſch, ſo my „ſpěwacź“ tu trjebamy ſa „ßo modlicź“. My dżě też rańſche a wjecžorne a blidowe modlitwy abo pacźerje „ſpěwamy“ — t. r. nadżijomnje! Abo po prawom dyrbjeli prajicź: „To ßo roſumi, to ßo wě!“ My ßmy tola kſcheſcźijenjo a ßmy wot wulkeju ſtarſcheju a ßmy wot ſtarſcheju nawukli, tute modlitwy „ſpěwacź“.

Dżenża je nětko „Cantate“. S 98. pſalma je tuto mjeno: „Spěwajcże tomu Knjeſej nowy kěrluſch, pſchetož wón cžini dźiwy!“ „Spěwajcże ſ hłoßom“, ſpěwajcże ſ wyſkazym hłoßom tomu Knjeſej nowy kěrluſch! A tohodla ßo dżenża we wſchěch Božich domach hromadźi bohata woßada, ſpěwacź tomu Knjeſej ſ radoſcźiwym hłoßom kěrluſche. Tohodla ſpěwa dżenża w Božim domje abo też pſchi woßebitych wuhotowanjach zyrkwiny khór abo woßadny khór kěrluſche, Boha toho Knjeſa cžeſcźicź, woßadnych ſwjeßelicź.

Tuto „cantate!“ pak je tohodla ſdobom „orate!“, t. r. tuto ſpěwanje kěrluſchow je ſdobom modlenje, dyrbi ſdobom modlenje bycź, jeli ſo chze bycź wěrne „cantate!“ woprawdźity ſpěw pſched Bohom, jeli ſo chze bycź Boża ßłužba.

„Cantate Domino!“ běſchtej prěnjej ßłowje, kotrejž weſtarej zyrkwi, w kotrejž niz maczeŕna rěcź, ale łacźanſka rěcź knjeżeſche, woßada na tutej ſchtwórtej njedźeli po jutrach wußłyſcha ſ Božeho ßłowa: „Spěwajcże Knjeſej!“ A dokelž bě to kóżdu ſchtwórtu njedźelu po jutrach tak, da woßada tutej njedźeli łacźanſke mjeno: „Cantate“. Runje tak je to cžiniła pſchi druhich njedźelach, kotrež maja łacźanſke mjeno, tak pſchi ſańdżenej njedźeli: Jubilate, a druhich, niz pak pſchi njedźelomaj Rogate a Palmarum; tutej mjeni naſtaſchtej hinak.

Pſalm 98, 2 je też dżenßniſchi dżeń hiſchcże ſchpruch tuteje ſchtwórteje njedźele po jutrach. Wón nam kóżde lěto ſnowa praji, komu mamy ßwoje kěrluſche ſpěwacź, jeli ſo chzemy woprawdże njedźelu ßwjecźicź, kiž je „Boži dżeń“, „Knjeſowy dżeń“. Hacž tón abo tamny też lětßa tutu njedźelu, runjež je woßebje poruczene, ju ßwjecicź, ſaměni ſ dżěłowym dnjom? Hacž ta abo tamna lětßa dżěła na poli, w ſahrodże?

„Srudny kěrluſch“ ſańdżenych lět bě, ſo njedźelu, ſo Knjeſowy dżeń bóle a bóle kažachu ſ dżěłom. Srudniſchi to hiſchcże kěrluſch, hdyž ßo to też nětkole hiſchcże ſtawa, haj, ſda ßo nam ſkoro, ſo ßo to bóle a bóle ſtawa. A to je dwójzy ſrudny kěrluſch! Cžehodla dwójzy ſrudny? Dokelž ßu dwojazy na tym wina, ſo je to tak: Cźi, kiž dżěłaja, a cźi, kiž to widża a ßłyſcha, a niczo njepraja, mjelcża. A tola by runje wjeß ſ wjeßnjanoſtu a by runje woßada ſ woßadnymi ſaſtupjerjemi tu najlóżo tajkemu měr a njedźelu kaženju mohła a dyrbjała ſadżěwacź, hdyž to ßamo wot ßo njedoßaha, ſo je njedźela dżeń Boži a ſo je njedźela nimo toho nětkole dżeń w cžaßu, w kotrymž ßu pſchezo hiſchcże milijony bjes dżěła.

Wſchě tute klinki a ſynki dżěła, kotrež pſchińdu ſe ſahrodow, ſ domow, ſ kowarńjow, ſ dżěłarńjow, ſ polow a ßo dźiwnje měſcheja do ſynkow ſwonow a do ſynkow kěrluſchow, ßu wulzy ſrudny kěrluſch, ßu boloſtna disharmonija. Wone wosnamjenjeja, ſo hiſchcże dawno wſcho tak njeje mjes Bohom a cžłowjekami, kaž to dyrbjało bycź. To pak praji, ſo tu też njemóże pola cžłowjekow wěrne ſbožo bycź; wěrne ſbožo je pſchezo a je jenož ſ Boha!

Tuž ßwjecźmy tola ßwoje Cantate ſpěwajo tomu Knjeſej. Cantate Domino rěka dżě mjeno a heßło tuteje njedźele: Spěwajcże tomu Knjeſej! Waſche cantate budź orate, waſche ſpěwanje budź modlenje!

Tak budże waſche dżěłanje też modlenje, też Boża ßłużba! Jenož potom ßmy my tu na ſemi prawi ßłużobnizy a prawi ſaſtojnizy Boži, hdyž my to ßmy njedźelſki a wſchědny dżeń, pſchi ßwjecźenju a pſchi dżěłanju. Tohodla też njemóże a njeßmě bycź „dżeń dżěła“, dżeń 1. meje, bjes Božeje ßłużby. Hdyž hewak rěka: ora et labora! ſpěwaj a dżěłaj! ma to runje tutón woßebity dżeń tak bycź. Tohodla ßu też Boże ßłużby poſtajene, kotrež budża ſa tajki cžaß poſtajene, w kotrymž móżeja wſchitzy do Božeho domu k ſhromadnej Božej ßłużbje pſchińcź. Pſchede wſchěm budże drje to póndżelu wjecžor, ale pak drje też wutoru rano. Ora et labora! Njeſapomńmy tola: My mamy pſchicžinow doſcź, runje ſ tutym dnjom dżěła naſche orave, naſche modlenje ſjednocźicź: my mamy ßo dźakowacź, ſo dżěło mamy, a mamy proßycź, ſo by naſch lud a kraj doſcź dżěła měł, a mamy proßycź, ſo by Bóh naſche dżěło žohnował a ſchkitał. W tutym ſmyßle ßwjecźmy dżeń dżěła! —

Naſpomnichmy, ſo Serb hiſchcże w tſecźim ſmyßle trjeba ßłowo „ſpěwacź“. „Wón pak tam ſpěwa!“ praja ſ woßebi-

tym ſynkom, ſ woßebitym wuraſom woblicža, a měnja, wón tam ßwari, ſeli, ßakruje. Tu njebudź nam ßłowo ſpěwacź žadyn pohoń, žana pſchikaſnja, ně, tutón ſpěw njech wotmjelknje mjes nami! Wotmjelknył hiſchcże njeje! Bohužel niž! Ale njech wotmjelknje! Schtóž ſeli, ſpěwa cžertej kěrluſch. —

Ně, niž tak, ale tak:
„Nětk dźakny kěrluſch Bohu ſaſpěwajcże!
Wón hnadny, ßmilny, ſcžerpliwy je, prajcże!“
Kěrluſch 301.

Haj:
Jehova, Tebi chžu ja ſpěwacź!
O, hdźe je tajki wulki Bóh kaž Ty?!
Chžu na trunach Cži kěrluſch dźěłacź.
Ach, budź mi ſ Duchom ßwojim pomozny,
So cžinju jo w mjenje Jeſuža,
Kaž to ßo Cži pſches njeho ſpodoba. Kěrluſch 501.

A ſo by naſche Cantate było wěrne Cantate a ſo by był naſch njedźelſki dźeń a naſch wſchědny dźeń Bohu ſpodobna ßłužba, ſpěwajmy ſaßo:

„Ruzy ſtykuj k modlenju,
Woßada, dźerž wěru,
Sswjecź ßej kóždy wutrobu,
Bohu ßłužicź ßwěru!
Wſchědnje ty
Nutrny
Sdychuj, proſch a ſpěwaj,
Bohu k cžeſcži dźěłaj.“ Kěrluſch 505.

Tuž tohodla:
My dźemy a chžemy
Sso modlicź nětk Bohu!
Wón ßudźi naß ludźi
Wſchěch po prawdoſcži.
Sso dowěrmy jemu,
Wón wobara ſtemu!
Budź khwaleny naſch Knjes,
Naß njeſapomni! Kěrluſch 511.

Tež Kantate.

S Braunſchweigſkeje pißaja:

Jenu njedźelu kaž druhu cžehnje mała cžrjódka pomoznikow a pomoznizow na haßy ſtareho měſta. Tam ſanoſchuja na 4 abo 5 měſtnach někotre ſ naſchich kraßnych khoralow wjazyhłóßnje Bohu k cžeſcži. Ma-li farař někak khwile, dźe wón ßobu a rěcži na kóždym měſtnje krótke ßłowo, wabjo cžłowjekow k Bohu. Po jeho ßłowach ſanjeßu ſpěwarjo hiſchcże jedyn kěrluſch. Na to dźeja do domow a rosdźěluja njedźelſke łopjena. Tutym je pſchidate pſcheproſchenje ſa njedźelu wjecžor. Njedźelu wjecžor je wuhotowanje w „domje ſa młodźinu a ſpomožerſke dźěło“ ſa wſchitkich.

Haj, Cantate: Spěwajcże tomu Knjeſej nowy kěrluſch!

Boże pucże ßu husto dźiwne pucże, ale pſchezo dobre.

Dźenßa nětko podamy ſtawiſnu, kotruž tydźenja naſpomnichmy, pokaſujo na rjanu ßerbſku knihu ſa wulkich a małych, na „Kwětki“.

Ja ležo ſpach, tu ſjewi ßo mi jandźel wo ßnje a dźeſche: „Pój ſo mnu, ja chžu cži pokaſacź, kotre pucże Bóh ſa cžłowiſke dźěcži wuſwola“; a ja podach ßo ſ nim na pucź. Mój pſchińdźechmoj do prěnjeje hoſpody; hoſpodař naju pſchecźelniwje witaſche a powědaſche namaj, ſo je ßo wčžera ſe ßwojim njepſchecźelom wujednał, a wot njeho ſłoty keluch jako ſawdawk noweho pſchecźelſtwa doſtał. Hdyž ßo potom wotßalichmoj, wſa jandźel tamny keluch ßobu. Ja chžych jemu to ſa ſło měcź, ale wón dźeſche: „Mjelcž a cžeſcź pucże, kotrež Bóh wuſwola!“ — Na to pſchińdźechmoj k bjesbóžnemu cžłowjekej, kiž naju njelubosnje witaſche a ludařſzy ſ namaj wobkhadźeſche. Hdyž woteńdźechmoj, dari jemu mój towařſch tón ſłoty keluch. Ja chžych jemu to porokowacź, ale wón dźeſche: „Mjelcž a cžeſcź pucże, kotrež Bóh wuſwola!“ — Potom ſaſtupichmoj do khěže, kotrejež wobßedźeř zyle ſrudny na ławzy ßedźeſche; zyke jeho wobßedźeńſtwo běſche pſchedołžne, naſajtra měješche khěžu wopuſchcźicź, dokelž njemóžeſche ſapłacźicź. Hdyž woteńdźechmoj, ſniczi jandźel khěžku ſ wohnjom. Ja chžych ßo rosſłobicź, ale jandźel dźeſche: „Mjelcž a cžeſcź pucże, kotrež Bóh wuſwola!“— Napoßledy pſchińdźechmoj k nanej, kotrehož wutrobne wjeßele běſche jeho jeniczki ßyn, a wón jeho lubowaſche kaž ßwoje žiwjenje. Jandźel cžinjeſche, kaž by pucź dale njewědźał, a tón nan póßła lubuſchka, ßwojeho ßynka, ßobu, ſo by namaj pucź pokaſał. Jako nětko duzy na někajki wuſki moſcžik pſchińdźechmy, ſtorczi jandźel hólza do wody, ſo ßo tam ponuri a ſatepi. Nětko njemóžach ßo dlěje ſdźerżecź, rosſłobjeny wuraſnych: „Ssy ty jandźel? ně, ſkerje cžert, kiž je ßo do jandźela ßwětła pſchewobrocźił!“ Ale hiſchcże rjeńſcho wobßwětleſche jeho nětko njebjeſka kraßnoſcź a wón dźeſche: „Bliſkowidźazy, njeporokuj, ale modl ßo pokornje. Tamny keluch běſche ſajědojcżeny, tohodla bu dobremu wſaty k jeho ſbožu a bjesbóžnemu daty k jeho njeſbožu. Pod popjełom ßwojeje khěžki namaka tamny khudy, ſrudny muž bohaty pokład, ſ kotrymž móže ſapłacźicź. Tón lubuſchk budźeſche na ſłóſcżach pſchiběrał a poſdźiſcho jako ſtraſchny ſłóſtnik ßo na ßwojim nanje pſchepſchimnył; k wobeju ſbožu měješche ſahe wumrěcź.“ A hlej, pola jandźela ſjewi ßo ßyła njebjeſkich wójſkow, te ſpěwachu: „Moje myßle njejßu waſche myßle, a waſche pucże njejßu moje pucże, praji Bóh, naſch Knjes. Ale kaž wjele wyſchſche njebjeßa ßu, dyžli ſemja, tak ßu tež moje pucże wyſchſche dyžli waſche pucże, a moje myßle dyžli waſche myßle!“ A jako jandźeljo do njebjeß ſtupachu, modlach ßo pokornje a — — na to wotucźich.

Zyrkej a ſtat.

Rogate je ſa tydźeń. A Rogate je, ſnajmjeńſcha w Sakſkej, njedźela Swonkowneho mißijonſtwa. Njedźela Rogate je ſ kollektu ſa tuto Mißijonſtwo mjes póhanami bóle hacž žadyn druhi dźeń a žana druha kollekta ſkładnoſcź, wobßwědcžicź, hacž luboſcź k Jeſußej maſch, kotraž jemu daruje, haj jemu — wopruje.

Kanzler Adolf Hitler je ßwjecźił ßwoje 45. narodniny bjes wſchěch ßwjatocžnoſcžow. Bě duzy po pucźu ſ Barlina do Mnichowa a je tež pſchijěł pſches Sakſku. Pſchewodźake ßu pak jeho horze próſtwy a modlitwy wſchěch, kiž wědźa a wěrja, ſo je Bóh ſ nim pomoznika naſchemu ludej póßłał, kiž móže jemu ſ Božej pomozu ſ nuſy wupomhacź — a kiž jemu tež wupomha, hdyž naſch lud we wěrje do Boha wſcho cžini, ſo by ßo Boža wola ſtała. — Wutoru nětko je „dźeń dźěła“. Tutón ma ßo runje na wopak ßwjecźicź, ſe ßwjatocžnoſcžemi, ſ wuſtupami, ſ wuhotowanjemi. Sawoda pſchihot chzedźa Boże ßłużby bycź, kotrež ßo 30. haprleje wjecžor abo 1. meje rano ßwjecźa. Na wſchě druhe wuhotowanja ßu wſchitzy ſ wjele hłoßami wołani, do Božich ßłużbow pſchińdu wſchitzy

cźi, kiž wěrja a wědźa, so ßu, njech ſ wjele hłoßow woła abo njech žadyn njewoła, kóždy dźeń a tak runje też na tutym woßebitym dnju wołani pſched Boże wobliczo.

Němſki biſkop Müller je w poßlednim cźaßu waźne pſcheměnjenja w ſaſtojnſtwach němſkeje zyrkwinſkeje wyſchnoſcźe ſcźinił, powoławſchi miniſterialneho direktora Jägera do njeje. Sdobom je němſki biſkop ſ tutym ßwojim nowym ßobudźěłacźerjom wudał wulzy waźne a rosßudne wukaſy. S tutymi chze dozpicź, so by ßo njeměr, kotryž je do evangelſkeje zyrkwje ſacźahnył, ſhubił a měr a jednota knježiłej a ßo ſhromadne dźěło dokonjało Bohu cźeſcźi a zyłemu ludej k žohnowanju. Woßebje pocźahuja ßo wukaſy na ſakrocźenja pſchecźiwo duchownym we wſchěch kónczinach Němſkeje, też w Sakſkej. Tute maja ßo ſaſtajicź a ſběhnycź, khiba ſo je tu woßebitych pſchiczinow. Bóh chzył dacź, so bychmy bórſy wſchitzy ſhromadnje twarili a tworili w nowym ſtacźe tu evangelſku zyrkej, kotraž je žohnowanje kaž ſa jenotliweho tak ſa zyły lud. Tohodla njepſchestawajmy, w nutrnej wěrje Bohu ßo modlicź, so by nam pomhał a dał ßo wſchemu derje radźicź, wobarajo wſchemu, ſchtož chze tutón ſkutk hacźicź, a wobarajo wſchěm, kiž chzedźa w tutym njeměrnym cźaßu evangelſkej zyrkwi ſchkodźecź a ßwoje lěpſche pytacź. Njepowalna wěrnoſcź je dźenßa a woſtanje na pſchezo:

„Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam,
Bróń dobra, ßylna ſkała!
Wón ſe wſchej nuſy pomha nam,
Kiž naß je ſapſchijała!

Wo to dźe, hacž tu nětko my ßmy, hacž tu nětko lud je, kotryž wěri tu wěru, kotrejež dobycźeńſki a wyſkazy kěrluſch je tutón mózny lutherſki khoral! To rěka: Ty, evangelſki kſcheſcźijano, Ty, evangelſka kſcheſcźijjanka, Wój ſtaj wołanaj, ſo byſchtaj wěrikoj wěru, kotruž wuſnawataj ſ wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom, ſ zyłym ßwojim žiwjenjom, a ßo wopokaſałoj jako wěrnaj ßobuſtawaj pſchi twarje noweho twara zyrkwje a ſtata.

Stipendium ſa ßerbſkich bohoßłowzow je ſa tutón ſemeſter ſakſka evangelſka zyrkej wupißała. Próſtwy wo tutu pomoz maja ſtudowazy hacž do 1. junija w Drježdźanch ſapodacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Schtwórtk 3. meje** dopołdnja ½10 hodźin ſeńdźe ßo dla waźneho wuradźowanja **ßerbſka prědarſka konferenza** w Sſerbſkim Domje w Budyſchinje. Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym naležnje pſcheproſchuja.

S **Drježdźan.** Sſerbſke towarſtwo „Cźornobóh“ je ſaßo ßwěrnu ßobuſtawku ſhubiło. Seleny ſchtwórtk ſemrě w Biſkopizach knježna Hana Nowotnez, rodź. 24. meje 1864 we Wyßokej pola Rakez. Druhi dźeń jutrow ju khorhoj towarſtwa a wulka liczba ßobuſtawow na Biſkopſke nowe pohrjebniſchcźo ßobu pſchewodźeſche. Wětr ſ Łužizy ßylnje dujeſche; khorhoj ſmahowaſche, ſo móżeſche kóždy na njej cźitacź: „Tracź dyrbi Sſerbſtwo, ſawoſtacź!“ Sa khorhoju też dwě ßobuſtawzy we žarowanſkej narodnej draſcźe krocźeſchtej, dopjelnjejo ſ tym poßlednje cźiche žedźenje ſemrěteje. Kak khutna, haj woßebna naſcha žarowanſka draſta je, bu nam ſaßo pſched wocźi ſtajene: Ta cźiſta bělisna na cźornym, tón ſchtryntuſchk na cźole a kapa ſ florom. Macź bě ju něhdy noßyła, hdyž pſchi konfirmaziji dźěcźi ßobu k Božemu blidu dźěchu, my holcźki pak też w ſchtryntuſchku a ßněhbělej płachcźiczzy, tak kaž to wótcźinz ſarař Jakub-Njeßwacźidlſki rad widźeſche. Wjele cźaßa je ßo mjes tym minyło. Dźenßa holcźka nětko w macźerńej kapje dźěſche; jej płacchcźiczka cźaka w lódzy na ſaßowubudźenje. Biſkopſke dźěcźatka ſ wcźipnym wobliczom na draſtu hladachu, doroſcźeni pak ſ wěſtym poczeſcźowanjom. Tuž ważmy ßebi narodnu draſtu ſ tym, so ßo damy we njej widźecź, jeli ſo niz wſchědnje, dha tola pſchi ßwjedźenjach a druhich podeńdźenjach. Tebi pak, luba towarſchka, kiž Ty narodnu draſtu woßebej lubowaſche, budź wutrobny dźak do rowa! Spi we měrje! — Ł. — S redaktorom je jich wěſcźe mnoho naſchej ßwěrnej dopißowarźy dźakownych ſa tute rynczki a ſa to, so tak wopomina ßwěrnu Sſerbowku, kotraž ſwonka Sſerbow woſta ßwěrna ßerbſkemu narodej. A dwoje je nimo toho wuſnamne pſchi tutych ryncźkach: So evangelſke Sſerbowki ſwonka ſakſkeje Łužizy ßebi ßerbſku draſtu waża a ju cźeſcźuja a ßo ani njehańbuja ani njeboja, w njej pſchi woßebitych ſkładnoſcźach hicź, kaž tu pſchi khowanju. W naſchich ſakſkich ßerbſkich woßadach pak — pytaj, hdźe ßo to hiſchcźe ſtawa! Skoro nihdźe. A ſwjetſcha ßerbſku narodnu draſtu wjazy njeſnaja, ani tu ſa wjeßele ßwjatocźnoſcźe ani tu ſa žarowanje, a hiſchcźe mjenje wědźa, kak jenotliwe kruchi draſty rěkaja. To je to jene, a to tamne: Swonka ßerbſkich woßadow mamy tajkich a tajke, kotſiž nam ßwěru dopißuja a ßo ſa naſche łopjeńko a ſa naſchich cźitarjow ſtaraja. So ßo to ſ naſchich woßadow tak mało ſtawa, ſchto je na tym wina? Snadź, so ßo niczo njeſtawa, ßnadź ſo Sſerbja a Sſerbowki žaneho ſajima nimaja ſa to, ſchtož ßo ſtawa, ani ſa ßwoju woßadu abo wjeß ani ſa Sſerbow a jich pißmowſtwo?

S **Dubow.** Dźenßa tydźenja ßmy pokhowali ßwěrneho ſtareho pobožneho Sſerba, Jana Bartka. Wón bě ßwěrny cźitař naſcheho njedźelſkeho łopjeńka. Sswojej ſtaroluthersſkej woßadźe je wón na 40 lět jako woßadny ſaſtupjeř ßłużił. Na jeje kěrchowje we Wukrancźizach wotpocźuje nětko też jeho ſeńſke cźěło po njeſpróźniwym dźěle. Pſched 2 lětomaj ßmědźeſche ſe ßwojej mandźelſkej ſłoty kwaß ßwjecźicź; pſched 52 lětami pſchińdźe ſe Schpikałow pod Bycźinom k nam dele do hole; ßwojeho ſeńſkeho žiwjenja je dozpěł 83 lět. Bóh daj jeho njeßmjertnej duſchi ſbóżnje domoj pſchińcź.

S **Awſtriſkeje** pſchikhadźeja pſchezo ſnowa powěſcźe, ſo tam evangelſke hibanje naſtajnje pſchiběra. Sa krótke 5 njedźel, wot ßrjedź februara ßem, je we Winje 10 000 — dźeßacź tyßaz — do evangelſkeje zyrkwje ſaſtupiło. Evangelſka zyrkej bě tam hacž ßem, kaž wěmy, maka po liczbje. Tuž naſtawaja ſ tutym hibanjom zyrkwi wulke ale pak też rjane nadawki. Faŕſtwa, woßebje w pſchedměſtach hłowneho měſta Wina, ßu naſtajnje połne woßobow, kotrež chzedźa ßo ſa ſaſtup ſamołwicź. W pſchedměſtach maja tam nětkole 5 evangelſkich faŕſtwow.

Na pucź.

Wěſch, ſchto tu kóždu njedźelu prědku pſchi wobraſu ſteji? Cźitaſch tute ſchtyri ſchtucźki? Rospominaſch je? To je něſchto ſa Kantate kaž ſa „dźeń dźěła“, haj něſchto ſa zyłe žiwjenje! A tuž też runje dźenßa něſchto na pucź!

Liſtowanje: Sa Rogate (Boże ſtpicźe): S. w K. — Sa Exaudi: B. w B. — Sa Sswjatki: T. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sſerbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sſerbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 18

Pomhaj Bóh!

Létnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 6. meje 1934 Bautzen

Njedźela Rogate.

1. Tim. 2, 1.

Ja napominam, so by pschede wschěmi wězami žo stała próstwa, modlitwa, dobroproschenje a dźakowanje sa wschitkich cžlowjekow ...

Sady naš narodny žwjedźeń po naschim zyłym kraju. Psched nami nabožny žwjedźeń kscheścijanskeje zyrkwje. Ssrjedź wobeju dźenžnišcha njedźela, kotraž se žwojim mjenom Rogate, to je: proschcże abo modlcże žo, wótsje, schtož dyrbi žo jawěsće „pschede wschěmi wězami“ stacź.

Narodny žwjedźeń měješche snowa hódnosću a dostojnosću wschcho sprawneho dźěła posběhowacź, kotreż je Božeho wustajenja a jako tajke nusne sa hromadźe smjasane sboże jednotliweho cžlowjeka a zyłeho luda. Ale pschišłowo ma prawje, hdyž jene pornjo druhemu staja: „Spěwaj a dźěłaj“. Rjenje je něchtó prajił: Spěwaj, kaž by wscho dźěłanje podarmo było, a dźěłaj, kaž by wscho spěwanje cźi niczo pomhało. Modlitwje bjes dźěła rosumna strósbnosću pobrachuje. Dźěło bjes modlitwy padnje pod žłowo: „Podarmo je, so wy rano stawacże a potom dołho žydacże a jěscże žwój khlěb se staroscźemi; pschetoż wón dawa jón žwojim pschecźelam we spanju.“ Tehodla je tale njedźela a jejne napominanje ke modlitwje kaž s njeparujomnym dosynkom k wyšokemu kěrluschej wo dźěle, kiž je saso był žłyschecź w tychle dnjach.

Wěso tuteho napominanja njedyrbjało ani trjeba bycź. Njeje to hnada, žama wulka hnada, so žměmy prošycź a žo modlicź, so žměmy wo wschěch žwojich należnoscźach nutrnje se žwojim Bohom porěcžecź a jemu žwoju zyłu, ach tak husto cžežku wutrobu wušypacź? Kak to, so to s wulkej radoscźu a bjes pschestacźa njecžinimy? My tola hewak lěni njejžmy prošycź, hdyž nam něschto jara należi, a pschi tym wěmy, so je husto nadźija, hacź budźemy wušłyscheni, doscź njewěsta. Ale dołho druhdy traje, doniž žo někotryžkuli njedopomni, hdże prawy pomoznik bydli, kiž tak rady žo žmili na tych, kiž žo k njemu wołaju, kaž je to s kražnymi žlubjenjemi wobkrucźene a s mnohimi pschikładami dopokasane. Sa najmjeńschu žłužbu luboscże, kóždy pschistojny cžlowjek žo žwojemu bližschemu podźakuje. Cžehodla je mjes dźeżacźimi, kotrychž je Wschehomózny s nuły wumohł, žnadź jenož jedyn, kiž by jemu s zyłej žwojej duschu dźak a khwalbu spěwał? Ja měnju, žaneho rjeńscheho wjeżela, žaneho wjetscheho sboża njedyrbjało nam bycź, hacź žwojeho Wótza w njebjeżach proživcź a žo jemu dźakowacź, jeho khwalicź a žo k njemu modlicź. My žmy jeho dźěcźi; njeje dźěcźo sbožowne, móże-li s nanom a se macźerju powjedacź, njech też w tukhwilu wożebiteje nuły njesnaje, kotremuž mělo jimaj wuskorźicź, abo njech žo wo wożebitu dobrotu njejedna, sa kotruž mělo žo jimaj dźakowne wopokasacź, dokelž wschak staj dozyła jeju najwjetschej dobrocźelaj na wschěm schěrokim žwěcże! Wy dźěcźi žwojeho njebjeskeho Wótza, ... so by žo tola pschede wschěmi wězami stałe wascha próstwa, modlitwa, a też, schtož je króna wscheje modlitwy, wasche dobroproschenje a dźakowanje sa druhich, prjódzy sa waschich lubych, ale też sa wschitkich cžlowjekow; pschetoż to je najlěpsche, schtož mózecże jedyn sa druheho cžinicź, husto sdobom jenicžke, jeho do žwojeje modlitwy swobsamknycź!

Pschi tym njeje najwažnische, hdy žo k njemu modlicź — modl žo k njemu rano, wjecžor, hdyž žo s wěže pschebiwa, hdyž žo k blidu podacże; požohnowaze cžaży k modlitwje to žu, hewak pak je nam pschistup k jeho stołu a hłuchu stajnje a pschezo wotewrjeny. Ani to njeje najwažnische, hdźež žo k njemu modlicże. Dwě stej městnje psched druhimi pschihódnej: Twoja žwjatniza, kiž rěka dom modlitwy, a twoja komorka, wo kotrejž je Knjes žwědcžił: Hdyž žo ty modlisch,

ſańdź do ßwojeje komorki; hewak pak móżeſch ßo k njemu bliżicź, hdźeżkuli ßy, wſcho jene, hacź ſtejiſch na wjerchu wyßokeje hory a cźi je, kaž by njebju bliże był, abo hacź khodźiſch we hłubokim cźěmnym dole, hacź ßy we wulkim měſcźe, hdźeż ßo ſ ludźimi mjerwi, abo ßam w ßwojej jſtwiczźy. Wjele ważniſche hacź wſcho druhe je, kak, na kajke waſchnje a ſ kajkim duchom ßo modlicźe!

A jow drje pſchipadne njebudźe, ſo je dźenßa Božе ſtpicźe pſched durjemi. Hakle po Božim ſtpicźu cźitamy, ſo běchu wſchitzy wucźobnizy ſtajnje ſhromadźeni w jenej myßli na modlitwje a próſtwje. Ale do ßwojeho wotßalhicźa je Knjes ßam jim prajił: Sa cźoż wy Wótźa budźecźe proßycź w mojim mjenje, to budźe wón wam dacź; Hacź dotal njejſcźe wy ſa niczo proßyli w mojim mjenje. Wón dźěſche k ßwojemu Wótzej, kaž je jim wospjet rjekł; a poßledni ſkhodźeńk tuteho jeho pucźa bě jeho do njebjeß ſtpicźe. Wón tam dźěſche; pſchetoż tam bě jeho domiſna, hdźeż ßłuſchesche. Wón tam dźěſche; pſchetoż wón chzyſche ßwojim ſchcźežku wurubacź, po kotrejž by wón, naſcha hłowa, naß, ßwoje ſtawy, ſa ßobu cźahnył. Wón tam dźěſche; pſchetoż wón chzyſche hacź do teho cźaßa pola ßwojich wostacź, a pola ßwojich wostacź móże wſchitke dny na wſchitkich měſtnach jeno wón, na prawěru majeſtoſcźe we wyßokoſcźi powyſcheny. Schtoż wotßal duzy jim ſawoſtaji, bě jeho Boże wotkaſanje a ſo mózachu wot nětk proßycź w jeho mjenje. Jeſußowe mjeno je kaž ſygl abo pjeczat, nam dowěrjeny. Kóżdy wě, ſchto ma pjeczat na ßebi, hdyž ßo na žanej liſcźinje namaka; wón ju ſjawnje płacźiwu cźini. Ale tehodla ma też tón, kiž w ßwojim ſaſtojnſtwje pjeczat wjedźe, ſe wſchej ßwěru jón na kedźbu bracź, ſo ßo nihdy njeby njewužitnje wužiwał! Nam, kiž my do ßwojeho Sbóżnika wěrimy, je jeho mjeno dowěrjene. My ßměmy ſ nim mohł rjez ſaſyglowacź ßwoje modlitwy, kotrež chzemy do njebjeß wotpóßłacź. Ale my dyrbimy też ßwoje modlitwy ßwěru a khutnje pruhowacź, hacź też ßu tajke, ſo ßo ſa nje a na nje pſchihodźi wyßokokhwalene Jeſußowe mjeno.

Tuž precź ſ rospróſchenymi modlitwami! Wone dyrbja nutrne bycź a, kaž nutrne, tak ponižne, kajkež bě Abrahamowe dobroproſchenje, pokutne, kajkež bě złownikowe ſdychnjeńczko, wěrjaze, kajkež ßebi ßwj. Jakub žadaſche: Njech proßy we wěrje a njebudź njewěſty! wutrajne a wobſtajne, horliwe a wutrobite, pſchede wſchěm pak też poddate do Božeje wole, ſo by na wſchěm kónzu wſcho naſche proſchenje wuklinczało do toho jeneho: Tola niz kaž ja chzu, ale kaž ty chzeſch! Na tajke waſchnje budźe podobne na knjeſa Jeſußowe proſchenje, a kak mohło ßo naſche proſchenje w jeho mjenje ſtacź, hdy njeby tajke było! Dale pak praju: Kak mohło ßo w jeho mjenje ſtacź, hdy njebych pſchi wſchěm ßwojim modlenju wopomnił a wjedźał: Wón je pſches cźerpjenje, wumrjecźe, ſ rowa ſtanjenje a do njebjes ſtpicźe k Wótzej ſchoł, a tutón pucź je ſchoł też mojich hrěchow dla, ſo byłe ſahubjene, a mojeje prawdoſcźe dla, ſo była moja pycha a draſta pſchiſtojna; na to ßo ſpuſchcźam ſe zyłej ßwojej duſchu w žiwjenju a wumrjecźu, a tuž ſpěwam ſ wulkej dowěru, wußłyſchenja wěſty:

Schtoż Duch twój ßam mje proßycź wucźi,
to wěſcźe wſcho po twojej woli dźe
a budźe wußłyſchane rucźe,
hdyž jeno w mjenje Jeſom Khryſta je;
pſches teho ßym ja pſchiſchoł k dźěcźatſtwu
a bjeru darmo hnadu ſa hnadu. (Spěw. 501, 6.)

Hamjeń.

Bóh wjele kraßniſchi.

Khodźach ſ naléczom po ſemi
Jeho pychu wohladacź,
Wukhwalach ju ſ kěrluſchemi,
Chzych ßo na njej radowacź;
Ale kraßniſchi ßy, Božo! —
Běſche moje wuſnacźe,
Najwyſchſche ßy moje ſbožo,
Kěrluſch mój a wjeßele!

Cźopłych krajow wjetſchu kraßnoſcź
Duch mi ſtaji pſched wocźi,
Kajka hakle barbow jaßnoſcź
Je tam a ßwět ſaronſki:
Ale kraßniſchi hacź ſtutki
Je jich wulki ſtworicźel,
Wón wſmi khwalbu, wón ßamlutki,
Jemu duſcha wopor ſcźel.

Narodniſchcźa žórłow, rěkow —
Hory, doły pſchekroczach,
Ssrěbach tam ßrjedź bukow, ſchmrěkow
Cźiſty dych a womłodźach:
Ale kraßniſcha je ruka,
Kotraž to wſcho natwari,
Je to wotſcźěń jeno błuka
Porno Božej kraßnoſcźi.

Morjo ſchumicź ßłyſchach w duchu,
Hróſby ma a potajnſtwa;
Klakń ßo! klinczeſche mi w wuchu,
Kajka móz to wulkotna:
Ale kraßniſche je mjeno
Toho, kiž knjes morja je.
Maſch ſtrach pſched nim? poß'chaj jeno,
Luboſcź wón ßo mjenuje.

Pohladach na kraßne, mózne
Boże dźiwy ſ wjecźora,
Widźach hwěſdne njebjo nózne —
A hłóß we mni ſawoła:
Hiſchcźe kraßniſchi je teho
Trón, kiž knježi nad nimi —
Wacźka, procha podßłónczneho!
Wón ma ſtoł też we tebi.

Kak tam budźa hakle kraßne
Bydła naſchej' ſbóżnoſcźe!
Ma ßwět rjeńſche něſchto cźaßne,
Kiž wón pſcheddom njebja je? —
Je pak prěni dom tak rjany,
K rjeńſchemu ßo narodźu —
K tamnym honam powołany
Rad ßo jednam ſe ßmjercźu!

H. Sejleŕ.

Rogate.

Woßebita njedźela to, njedźela ratarja pſchedewſchěm. Prěnja njedźela meje to hakle, ale kajka kraßna pycha hižo 1. meje wſchudźom: na ſemi a na ſchtomach! Pſchedewſchěm ßadowe ſchtomy! Njewuprajomna to rjanoſcź! Haj, Knježe, kak ßu Twoje ſkutki tak wulke! Ale runje tohodla dyrbi niz jeno pſchichodna njedźela bycź Rogate, ně kóżdy dźeń dyrbi

bycz lute Rogate. Pschetoż każ ſ naſcheje mozy njeje wſcho, ſchtoż tam wonkach kraßneho a wokſchewjazeho, tak tež ſ naſcheje mozy njeje, jo ſakhowacź a wukhowacź. Jeniczka nóz ſmjerſka, haj jeniczke mjeńſchiny njewjedrow — a ſniczene je wſcho. Tuž tohodla: rogate, proſchcźe, modlcźe ßo w Duchu a woprawdźe.

Ach, Božo, wulki, traſchny, mózny,
Schto zyły ßwět je pſched Tobu!
Ty naſcha ſkała a ſchkit wótzny,
Sjeń nad nami ßo ſ pomozu.

Praj, Knjeże, k naſchej próſtwje hamjeń,
My na Tebje ßo ſpuſchczamy,
Wſmi wot wutroby tyſchny kamjeń,
Wſchak Ty naſch Bóh a Wótczez ßy.

Spěwajcźe tomu Knjeſej.

Martař Arques bu na Sardiniji ſajaty. Romſzy pſcheſcźěharjo pſchiwjedźechu jeho do hłowneho měſta Schpaniſkeje Madrid. Kral pak da evangelſkemu rjekej ſaßo ßwobodu. A Arques, ſchto wón? Wón je nam ſapißał, ſchto je cźinił. „Ja ßym ßebi Bibliju kupił a ſpěwam ſ njeje pſalmy. — To bě 1557. W lěcźe 1571 jeho w měſcźe Toledo ſpalichu, dokelž pſchi ßwojej evangelſkej wěrje woſta.

Na wulkeho hudźbnika Bacha ßmy njedawno ſpominali po zyłym němſkim kraju a dale won daloko pſches mjeſy. Bach dari evangelſkim, a niz jenož evangelſkim, k 200lětnemu jubilejej Augsburgſkeho wěruwuſnacźa wyſkazu Cantatu. Wona je ſałożena na 65. pſalm: „Božo, ty budźeſch khwaleny w cźiſchinje na Zionje.“

Zyrkej a ſtat.

Sakſka zyrkej napomina w ßwojich wukaſach mjes druhim, ſo mamy na to kedźbowacź, ſo ßo ſ rowowych kamjenjow kſcheſcźijanſke ſnamjenja njeſhubja. Tuto pominanje je nuſne, dokelž je w poßlednim cźaßu doſcź rowowych kamjenjow na naſche pohrjebniſchcźa pſchiſchło, kotrež nimaja ani najmjeńſcheho kſcheſcźijanſkeho ſnamjenja. Sakſka wyſchnoſcź praji dale, ſo njeje niczo pſchecźiwo tomu prajicź, hdyž Khryſtußowy kſchiž a hokaty kſchiž ſhromadnje na kamjeń pſchiprawja, niz pak jedyn pódla druheho, ale wobaj w jenym zyłku, tak něhdźe, kaž to ſakſke zyrkwinſke ſakońſke łopjeno pokaſuje.

„Kſcheſcźijanſka žónſka ßłužba“ ſa Sakſku ma ßwoje hłowne ſhromadźiſny 7. a 8. meje w Drježdźanach. Jednacź tam budźeja wo nadawkach, kotrež ma „Kſcheſcźijanſka žónſka ßłužba“ w tutym nowym cźaßu. **Do tuteje „Kſcheſcźijanſkeje žónſkeje ßłužby“ ßłuſcha w kóždej woßadźe kóžda kſcheſcźijanſka žona.** Na tym žana niczo njepſcheměni, dokhož je we woßadźe; jenož na tym wona něſchto pſcheměni, hacź wona w njej jenož ſ mjenom abo hacź tež ſe ſkutkom. — Dale budźe farař Klein, kotrehož němſki biſkop ſa wjedníka zyłeho žónſkeho dźěła w zyrkwi pomjenowa, rěcźecź wo kſcheſcźijanſtwje a žonje.

Evang.-lutherſke Swonkowne Mißionſtwo ſměje lětßa ßwój hłowny ſjěſd 22., 23., 24. a 25. meje w Lipſku. Pſchi tym budźe tež ßwjatocźnje wupóßłanje diakonißow do Afriki. Stej to diakonißa Gertrud Dreſcher a diakonißa Klara Müller. Mjes druhimi budźeja tam tež rěcźecź direktor mißionſtwa D. dr. Ihmels a indiſki mißionar Lehmann a afrikanſki mißionar Fritza.

Guſtav Adolffſki ßwjedźeń we Wjeleczinje.

Na Boże ſtpicźe ßu naſchi farar jo ſe ßwojimi woßadnymi do Wjeleczina pſcheproſcheni. Guſtav-Adolfſke Budyſke towarſtwo, kotremuž 18 woßadow pſchißłuſcheja, ſměja ßwój hłowny lětny ßwjedźeń. Dopołdnja ½9 hodź. budźe ßerbſke kemſchenje ſ prědowanjom pſchedßydy pſchibocźneho towarſtwa knjeſa farara Kaplerja Budyſkeho. Dopołdnja ½11 hodź. ſměja dźěcźi a pop. w 3 hodź. němſka woßada ßwoju Božu ßłužbu. Knjes farař Wegener ſ Geiſinga budźe prědowacź.

Wón je ßam ßwoje žiwe dny w Finſkej a w Ruſkej pſchebywał a ſnaje tamniſche wobſtejnoſcźe derje. Po prědowanju porěcźi po naſchim pſchecźu wo dobrych a ſłych cźaßach evangelſkeje zyrkwje w rańſchich krajinach.

Cźah ſ měſta pojědźe rano ¼8 hodź., pop. ¼3 hodź. do Wjeleczina. Hladajmy, ſo bychmy ſe ßwojimi ſnatymi na ßwjedźeń pſchiſchli. Bóh chzył nam jón žohnowacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Do Wittenberga! Evangelſki Swjaſk ſa Lubij a wokolinu wuhotuje ſhromadnu jěſbu do Lutheroweho měſta Wittenberga. Loni bě wón ju wotſtorcźił, dokelž ßo wuhotowanja kopjachu. Na Sswjatu Trojizu, 27. meje, chzeja tam ſe woßebitym cźahom jěcź. Sa doroſcźeneho płacźi to 11 hr., ſa dźěcźi niže 10. lěta 7 hr. S tym je ſapłacźene: jěſba, wobjed, wjedźenja. Mjes druhim ßo we Wittenbergu poſkicźi: ßwjatocźnoſcź w měſchcźanſkej zyrkwi; wěnz ßo połoži pſchi Lutherowym pomniku; wopyt hrodowſkeje zyrkwje, Lutheroweho doma atd. —

W **Barlinje** je wulka wuſtajeńza: „Deutſches Volk — Deutſche Arbeit“. Na tutej je doſtała reformazija woßebite měſtno. Wjednik Wittenbergſkeho Lutheroweho doma Lic. Thulin, je wuſtajenje reformazije ſrjadował. Woßebje wuſběhnjena je Lutherowa Biblija. Sswjecźimy tola lětßa 400-lětny jubilej zyłeje Biblije. Pod ſchkleńzu ju tam widźiſch ležo na ſtarym ßławnym Lutherowym blidźe ſ Lutheroweje Wittenbergſkeje jſtwy. Njerad drje ßu Wittenbergſzy tute drohotne wězy wudali, ale ſta tyßazy, kotrež pſchińdu ſ tukraja a ſ wukraja chzeja a dyrbja tež ras ſ poczeſcźowanjom pſched tutej Bibliju a pſched tutym blidom, ſa kotrymž je Luther dźěłał a ſpěwał ſa lud a cźłowjeſtwo, ſtacź.

Dźeń maczerje ßwjecźimy ſaßo dźenß ſa tydźeń. Wón chze ſdobom bycź dźeń ßwójby. Kak móhli a ßměli to kſcheſcźijenjo tutón dźeń hinak ßwjecźicź hacź ſo jón ßwjecźa pſchede wſchěm ßobu w Božim domje. Kóždy kſcheſcźijanſki dom ſteji tola pod ßlubjenjom: Ja a mój dom, my chzemy tomu Knjeſej ßłužicź!

S **Hodźija.** Wjele ßo tu w zyrkwinſkim a woßadnym žiwjenju pſcheměniło. 1. haprleje 1934 dźěſche k. farař Gerhard Voigt na wotpocźink. Dozpiwſchi hižo w ſeptembru ſańdźeneho lěta 65 lět ßwojeje ſtaroby, bě na tym, 1. novembra 1933 hižo dźěło ſłożicź. Tola woſta po namołwjenju woßadneho ſaſtupjerſtwa hiſchcźe hacź do jutrow tuteho lěta w ßłužbje, woßebje tež ßwojich paczerſkich dźěcźi dla. Jutrowniczku měješche w ßerbſkej a němſkej Božej ßłužbje wot-

ßalne prědowanje a też wołtarnu Božu ßłużbu. Zyrkwiny khór ſanjeßy dwaj kěrluſchej a poſawniſtojo dujachu motetu a pſchewodźachu kěrluſche woßady. Hłuboko hnuty pokaſa k. farař Voigt na to, kak cžežko je, ßo dźělicź wot měſtna, na kotrymž je dlěhe hacž 3 lětdźeßatki dołho ſtał, a prědowacź poßledni krócź, — ſnajmjeńſcha jako farař tuteje woßady. Radoſcź je jemu, ſo je jemu ſa wotkhadne prědowanje runje epiſtola Jutrowniczki jako tekſt data — 1. Pětr. 1, 3—9 —, kiž hiſchcże ras wſchitko to wupraja, ſchtož je měł telko lět. dołho woßadźe pſchipowjedacź. So je Jeſuß Khryſtuß ſtanył, je najwjetſchi podawk w ßwětnych ſtawiſnach a rukuje nam ſa žiwu nadźiju wěcžneho žiwjenja. Kónczejo wupraji Bohu próſtwu, ſo by jeho wußyw we woßadźe pſchinjeßł płody ſa wěcžnoſcź. Jako bě zyrkwiny khór ſanjeßł motetu, dźakowaſche ßo k. farař Voigt hiſchcże ras ſa wſchu luboſcź, kotruž ßu jemu kaž jeho njebocžiczkej mandźelſkej wopokaſali, dźakowaſche ßo wſchěm, kiž ßu jeho w ſaſtojnſkim dźěle ſe ßłowom a ſe ſkutkom podpjerali, proſcho, ſo bychu ſ luboſczu na njeho ſpominali. Woltař Božeho doma, na kotrymž mjes ßwěcžkami drohotne zyrkwinſke ßudobja ſtejachu, wobdawachu rjenje ſelene wawrjenzowe ſchtomy. Sswjatocžny to napohlad tutoho naſcheho najſtarſcheho wjeßneho Božeho doma! — Kak ßebi k. fararja Voigta wažachu, bě ßo hižo w poßlednjej ſhromadźiſnje žonow ſjewiło. Darichu jemu ſa jeho dźěło wobras farſkeho doma. Woßebje pak to wobßwědczi ßwójbny wjecžor, kotryž jeho cžeſczujo, tſecźi dźeń jutrow wjecžor we wulkej ſali Eignerez hoſczenza wuhotowachu. Lědma bě ruma ſa wſchěch. Zyrkwiny khór, poſawniſtojo a mužſke ſpěwne towarſtwo ſwjeßelichu jeho a pſchitomnych ſ rjanymi poſkiczenjemi, mjes kotrymiž wſchelazy rěcžachu; tak ryßowaſche k. farař Wjeſař bohate, ßwěrne ſkutkowanje wotkhadźazeho; najſtarſchi ſtaw woßadneho ſaſtupjerſtwa, k. ryczerkubleŕ Stärker-Wulkožiczanſki, kotryž bě pſched 32 lětami k. fararja Voigta ßobu wolił, wupraji, ſo je też ſa woßadu a fararjowych ßobudźěłacźerjow cžežko, ßo dźělicź. S jeho prjedownikow njeje žadyn trjebał w tak cžežkich cžaßach ſkutkowacź kaž wón. Wón je był ßwěrny duſchepaſtyŕ, je jako roshladniwy wjednik woßadu wjedł pſches tak wſchelakore cžaßy. „Dodźakowacź ßo njemóžemy!“ wón rjekny a pſchepoda wotkhadźazemu fararjej cžeſtne wopißmo, wudebjene ſ wobraſom zyrkwje. Na nim je ſapißany dźak a wěnowanje Hodźijſkeje woßady. Saſtupjeŕ wubjerka ſa Adolf Hitlerowy Doł, k. Pfanne, pſchekhwapi k. fararja Voigta ſ woſjewjenjom, ſo je jeho wubjerk ſa ßwojeho prěnjeho cžeſtneho ßobuſtawa pomjenował, woſnamjenjejo ſ tym wuſke ſtyki mjes fararjom a politiſkej gmejnu. Wjeßnjanoſta k. Lebert pſchepoda wopißmo, kotrež to wobßwědcža, ßo ſdobom dźakujo ſa wſcho, ſchtož je ſa politiſku gmejnu dokonjał. K. farař Voigt ßo hnuty dźakowaſche ſa tute wopokaſma luboſcże a cžeſczowanja a poda něſchto ſe ßwojeho žiwjenja a ſkutkowanja. Wón pokhadźa ſ Klětneho. Bě kantorowy ßyn. Tam roswucžowaſche jeho a někotrych druhich wjeßnych hólzow k. ſ. Rjeńcž, poſdźiſcho we Wjeleczinje, we łacźanſczinje. Tutón dopomha jemu też na ſchulu w Bunzlawje. Tuta bě kruta a ßurowa. Po ßwojej konfirmaziji pſcheßydli ßo wón na Joachimsthalſki gymnaſium w Barlinje. Na tutym wobſta potom też ßwoje maturitetne pruhowanje a ſtudowaſche. Tute lěta běchu połne ſtaroſczow wo ßrědki ſa ſtudium a žiwjenje, dokelž běſche młody ſtudenta khudy. Tohodla wuži ßwoje próſdniny, ßebi něſchto ſaßłużicź. K tajkemu pſchipomoznemu ſaßłużenju běchu tu a tam ſtudowazy też hižo do wójny nuſowani. Student Voigt dawaſche hodźiny, woßebje w mathematizy a we grekſkej rěczi. Tola też druheje ſaßłużby pytaſche; tak wobdźěła khroniku ßwójby „Fritſche“. Po tajkich ſtaroſczow połnych lětach bě jemu ſpožczeny rjeńſchi cžaß kandidatnych lět. Wón bě ſ domjazym wucžerjom pola ßynow khěžorſkeho zeremoniſkeho miſchtra a komornika von Blumenthal na Jamnowſkim hrodźe. Tuto ſtutkowanje ſkónczíwſchi ſaſtupi jako dobrowólny jenolětnik do pěſcheho regimenta cžo. 52 w Khoczebuſu. Jako ßo lěto poſdźiſcho uniformu wßlecže, mějeſche prawo, hacž k offizěrej poſtupowacź. W lěcže 1895 ſapſchimny naſch ßerbſki wótcžinz D. Immiſch do jeho žiwjenja. Pſcheproßy jeho do ßerbſkeho ſeminara do Hodźija. Kermuſchu 1895 mějeſche ßwoje prěnje ßerbſke prědowanje w Hodźijſkim Božim domje. W februaru lěta 1896 pſchińdże do Lupoje jako vikar. Jako bě w Drježdźanach ßwoje druhe pruhowanje wobſtał, wußwjecźi jeho tſecźi dźeń hodow 1896 tajny zyrkw. rada Keller we Lupjanſkim Božim domje. We Lupoji woženi ßo też 1897; młoda mandźelſka bě prěnja farařka we Lupjanſkej woßadźe a farje. 1. oktobra 1898 bu wón diakonus abo kapłan w Ketlizach a 4 lěta poſdźiſcho, 18. dezembra 1902 w Hodźiju. Po ßmjercźi wótcžinza fararja Kſchižana bu wón jeho naßlědnik. A w tutym wulkim dźěła połnym ſaſtojnſtwje je nětk był hacž k Jutram tutoho lěta. S tutym ßwjedźenjom bě wěſty wotyknjeny kónz žiwjenja a dźěła dozpił. — Shromadźiſna poßłuchaſche nutrna na wſchitko, ſchtož jej k. farař ſdźěli; tak někotry hakle nětk ſhoni, kak je ßo wón też ſ nuſu a ſ cžežemi bědźicź měł; ale dowěru je pſchezo k Bohu měł a Bóh jeho njeje wopuſchcźił. A też to, ſchtož k. farař Voigt hiſchcże ſdźěli wo ßwojim prědowanju a ſkutkowanju, bě ſajimaze. Po ſpěwje mužſkeho ſpěwneho towarſtwa wupraji k. farař hiſchcże ras nutrny dźak ſa wſchu luboſcź pſchejo Hodźijſkej woßadźe Boże žohnowanje. „Haj, wſmi Ty ruzy mojej“, ſaklincża ſhromadny ſpěw a wjecžorna ßwjatocžnoſcź bě ſkónczena. — S wopokaſmow cžeſczowanja wuſběhnjemy hiſchcże liſt k. hamtſkeho hejtmana dra. Sievera, tutón wupraji jemu dźak ſa wſcho ßwěrne dźěło, kotrež je wón dokonjał, bywajo ſ wjednikom ſpomožeŕſkeho doma we Hodźiju. K. wyſchſchi zyrkw. rada dr. Thomas dźakowaſche ßo jemu jako ſaſtupjeŕ zyrkwje ſa wſcho dźěło w ßłużbje zyrkwje. Kak wobſchěrne je tuto było, woſnamitej dwě liczbje: Sa ßwój Ketliſki a Hodźijſki cžaß je k. farař Voigt něhdże 3500 dźěcźi wukſchcźił a je pſchi něhdże 2500 rowach ſtał. — Jako pſchebytk ſa wjecžor žiwjenja je ßebi ſtary ßławny Budyſchin wuſwolił. My pſchejemy jemu, ſo chzył Bóh tón Knjes jón jemu ſa wjele lět dacź a jón jemu žohnowacź!

Na pucź.

Skutk prawych požohnuje
Bóh Knjes a ſboże da
A khlěb jim pſchihotuje
A ſ nuſy wupomha!

Naß kryje ſ móznej ruku,
Hdyž bija njewjedra,
A macža bróſdu, łuku
A hory ſ wyßoka.

H. Sejleŕ.

Liſtowanje: Sa Exaudi: B. w B. — Sa Sswjatki: T. w B. —

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 19

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! **F.**

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 13. meje 1934 Bautzen

Njedźela Exaudi.

Eph. 2, 4—10.

W kajkej kraßnoscźi leži tola w tutych dnjach zyła stwórba psched nami. Sso dźiwajo steja ludźo psched kćějazymi schtomami a łukami, a tola, sa kschescźijana njeje to to najwjetsche, so widźi skutki wschehomózneho stworiczela, ně, wón snaje hischcźe wjetsche. Wón wocźini knihe wschěch knihow, ßwjate pißmo, a dha móže do najßwjecźischeho, do wutroby njebjeskeho Wótza nutshladacź. A schto tam widźi? Tekstne ßłowo kaž zyła biblija da na to wotmołwjenje: Boża wutroba je bohata na ßmilnoscźi, a dla tuteje ßmilnoscźe a ßwojeje wulkeje miłoscźe dla je naß najprjedy s hnady sbóžnych sczinił.

Kak husto pak cźłowjek naschich dnjow to „Boża wutroba je bohata na ßmilnoscźi“ wopacźnje rosumi. Tu widźu jeneho, kiž Boże ßwjate ßłowo sazpi. Hdyž swony jeho do Bożeho domu pscheproscheja, dźe Bohu s pucźa, wón njecha, so Bóh jemu něschto praji. Sa bibliju nima niczo wysche, wo duschu ßo njestara, k tomu ma po ßwojim měnjenju posdźischo khwile, ale rěcź s nim ras khutnje, a wón ßo troschtuje, Bóh je ßmilny, Bóh je luboscź a dha směje też sa mnje něschto wysche! Srudna lohkomyßlnoscź, biblija tajki troscht njesnaje a Bóh njeda ßo sa ßměch měcź. Tam widźu druhich, kiž ßu ßo swadźili. Wutroba je polna hidy a żadyn njecha ßo wujednacź a wodacź. Tsecźi njewědźa, schto wěcźnoscź je. Stajnje leži jim kźa na jasyku, a tak dźe dale, a praschesch ßo jich, schto budźe s waß jónu we wěcźnoscźi, dha spokojeni wotmołwja, my ßo spuschczamy na ßmilneho Boha, wón budźe też naß s hnady pschiwsacź. Je tomu tak? Boże ßłowo praji: Njemylcźe ßo, Bóh njeda ßo sa ßměch měcź, schtoż cźłowjek ßnje, budźe też žnjecź. Boża ßmilnoscź njecha naß wěstych cźinicź w hrěchach, ale wona chze naß wot hrěchow wucźischcźicź, wona chze naß k pokucźe wjescź.

Boża ßmilnoscź bě, so je Bóh ßwojeho jeniczkeho narodźeneho ßyna pósłał, so bychu wschitzy, kiž do njeho wěrja, shubjeni njebyli, ale wěcźne żiwjenje měli. A pola tutoho Khrystußa a jenoż pola njeho dyrbi cźłowjek ßwoje wumoženje pytacź a namakacź. Wo cźo ßo jedna, so dyrbi do ßo hicź a we prawej pokucźe a we wěrje Khrystußa a w nim Božu ßmilnoscź sapschimnycź. Ssy tak daloko? Hdyž ně, dha khwataj dźenża hischcźe a wumóź ßwoju duschu, hižo jutsje móże pscheposdźe bycź. Hdyž haj, dha wjeßel ßo Božeho ßmilenja, pschetoż wón chze s Khrystußom też tebje, kiž bě morwy w hrěchach, żiweho sczinicź.

Ssy wo tym něschto pytnył w twojim żiwjenju? Hladaj jenoż ras wróczo na sańdźene dny, widźisch tam, wulki rosdźěl mjes tym něhdy abo to bě a mjes tym nětko abo to je? Je wschitko pschi starym wostało? Bóh tón Knjes doczaka wot kóždeho dospołne wobnowjenje, prjedy morwy w hrěchach, nětko żiwy w Khrystußu. Hdźež Khrystuß do żiwjenja stupi, tam budźe wscho hinak, hinasche wschě myßle, wschitke ßłowa, wschě skutki. Cźłowjek jedna po praschenju, schto wocźaka Khrystuß wote mnje.

Morwy w hrěchach, wěsch, schto to prajicź chze? Kelko żarowanja, kelko cźežkeho, srudźazeho tola to jene ßłowo „morwy“ wupraji. Dopomnisch ßo pschi tym na ßmjertne běhdźenje twojeho lubeho, prjedy hacź ßo duscha wot cźěła dźělesche, spomnisch na hodźiny, hdźež ßy wot lubeho nana abo macźerje abo mandźelskeho bożemje prajił, hdźež ßy pschi rowje stał atd. Ach, kak cźežko to wscho je, ale wjele cźežscho je to morwy w hrěchach. Hrěch dźěli cźłowjeka wot žórła wscheho żiwjenja, wot Boha, a to mjenujemy duchownu ßmjercź. — Schto to rěka, budźe nam jaßne, hdyž cźělnu a duchownu ßmjercź pschirunamy. Jako bě twój luby semrěty wot tebje schoł, dha wjazy njedychasche, a to ßame móżesch pola duchowneje ßmjercźe wobkedźbowacź. Duchownje morwy też wjazy

njedycha, pschetoż dychanje duschy je modlitwa, a tajki cžlowjek na žanu žiwu modlitwu wjazy njemyßli. Wón tež kaž morwy niczo wjazy njeßłyschi; mózesch jeho napominacź kaž chzesch, ßwědomnje mózesch jeho warnowacź, wschitko je podarmo. Wón tež kaž morwy niczo wjazy njewidźi, wón je ßlepy sa Božu wschehomóz a mudroscź, ßlepy sa wschu Božu luboscź a dobrotu, njech nam nětko na naschich polach tak kraßnje napschecźiwo stupi, njech ßo w kóždeho žiwjenju sjewi. Morwy njemóže wjazy rěcžecź a tak mjelcži tež huba duchownje morweho, wón njespěwa žadyn kěrlusch wjazy k Božej cžesczi, wón njewusnaje Boha psched druhimi ludźimi, we ßwójbje njepraji nam dźěczom niczo, so je wysche nich njebjeski Wótcžez, kiž jich lubuje. Morwemu njecha ßo wjazy jěscź a picź, tak nimaja tež duchownje morwi, a kelko jich mamy w naschich dnjach, žane žadanje po khlěbje žiwjenja, po Božim ßłowje abo Božim wotkasanju. Morwy njemóže wjazy dźěłacź, tak nima tež duchownje morwy žane mozy wjazy sa twar Božeho kralestwa, wón njewojuje wjazy pschecźiwo stemu. To najhórsche pak je, duchownje morwy njewě kaž cžělnje khory, kak wo njeho steji, wón njewě, so morwy je, ale myßli pschezo hischcże na žiwjenje, wón je spokojom, hdyž ma jěscź a picże, hdyž móže ßo ßwěta a žiwjenja wjeßelicź.

Ja ßebi myßlu, kaž ßamo wot ßebje je nětko stysknе praschenje w tebi wotucźiło, ßłuscham dha ja ßnadź k morwym? Chzesch ßebi ßamemu na to prawe wotmołwjenje dacź, jedna ßo wo dwoje praschenje: Kajke je najprjedy twoje stejnischczo k hrěcham a potom k Bohu w njebjeßach. Schto je tebi hrěch? Něschto, schtož tebi cžežko na ßwědomje padnje, abo něschto, s kotrymž hrajkasch? Wojujesch wschědnje pschecźiwo hrěcham, tež pschecźiwo hrěcham, kiž ßnadź woßebje lubo masch a wo kotrychž měnisch, so njemóżesch je pschewincź? Abo prajisch w lohkomyßlnoscźi, ach, wschitzy ludźo ßu hrěschnizy, a ja skónczнje niczo sa to njemóżu, so je mje Bóh tak stworił? Tu rěka najprjedy ras ßebi zyle sprawnje wotmołwjenje dacź. A potom, kak stejisch k Bohu Knjesej? Cžehnje twoju wutrobu k njemu, je tebi modlitwa, to rěka rěcž s Bohom wjeßele, abo je cži to wschitko wscho jene? Njeje tebi njedźela, hdyž njejßy mohł ke mschi hicź, žana njedźela, žadyn prawy ßwjaty dźeń, abo dźesch radscho Bohu s pucźa? Daj ßebi na to wotmołwjenje; njestorkaj jo wróczo, jutsje ßnadź wjazy njemóżesch wotmołwicź, kaž pobožny ßyn nětko ras žarowasche, to najcźežsche je mi, so njeje moja luba macź mi pschi kónzu žane ßłowczko wjazy prajicź mohła. Ssnadź njemóżesch tež ty bórzy wjazy ßebi ßamemu rachnowanje dacź.

Tuž dźi tola dźenßa snowa k twojemu sbóżnikej Jesußej Khyrstußej, wón njecha, so wostanjesch morwy w hrěchach, ně, wón chze tebje k žiwjenju wjescź. Wón chze. Wo to pak ßo jedna, so tež ty chzesch, so chzesch se wschej khutnoscźu a s zykej wutrobu a so njeprajisch, njech tola wscho tak wostanje, kaž je było, ßym tola pchistojny cžlowjek, tež niczo skeho njecžinju, a schto bychu skónczнje ludźo prajili, hdyž chzył zyle hinasche žiwjenje sapoczecź. To ßu pola tak někotreho hischcże wulke sadźěwki, ale pschewin je, prjedy hacž rěka pschepośdźe, njespuschcź ßo w lohkmyßlnoscźi a morwy w hrěchach na Božu ßmilnoscź. Njech je wschěch próstwa tež na njedźeli Exaudi: (161, 1): O ßwjaty Ducho, pój wschak k nam, bydl we naß s twojej hnadu ßam, pój, ßłónzo rjane, jaßne ,a ßwěcź nam, ßwěza njebjeska, so twoja móz naß wohrěwa, nam k wjeßelu ßy kraßna jaßnoscź, kraßnoscź; s njebjeß sboże na naß złoži, k tebi dźemy, sa to lubje proßycź chzemy. Haj, wo to chzemy wschitzy proßycź, wschitzy to trjebamy, nusnje trjebamy!

Hamjeń.

Sa macźeŕnu njedźelu.

Hlaj, w rjanym, kraßnym nalěczu je njedźela
Macźerjam wschěm lubym naschim wěn'wana! —
Luba njedźela, dźak, luboscź njelutuj,
Macźerje wschě bohacźe mi swjeßeluj!

Sswěcź, lube ßłónczko, ranko sahe psches hórki,
Macźerjam a dźěczom ßwěcź do komorki,
Koschej włósti jim a liczka cžeŕwjene!
Tak ßo wjeßle njedźela wschěm sapoczнje!

O dźěczi, wicźe luboscźe wěnz macźeri,
Ssypajcźe tež kwětki na nju, rózicžki!
Do kwěczela rjanoh' ßobu swjasajcźe
Najrjeńsche jim ßłowa, pschecźa luboscźe!

Wschěm dźěczom pak, kiž macźeŕ lubu sabuchu,
Shřej ty, lube ßłónczko symnu wutrobu!
Wubudź we nich po macźeŕzy žedźenja!
Tak ßo jaßni saßo luboscź sersawa! —

O Wótcže, budź Ty s radźiczelom macźerjow,
So ßej wocźehnjeja khmanych cžlowjekow,
Kaž ßo k Twojom žiwom' byczu wusnaja,
Po prawym tu pucźu ßu cžaß žiwjenja. L.

Macź.

Kral Korla XII. Schwedski, kiž 1697—1718 knjeżesche, lubowasche we ßwojich młodych lětach jara wino a ßo tež druhdy wopi. Ras bě tež psche wjele pił. Njewědźo, schto cžini, wurasy hrosne ßłowa pschecźiwo ßwojej macźeri, kotruž hewak jara cžescżesche. Nasajtra sczini jeho pschecźel na to kedźbliweho. Karl sblědny, tak ßo stróži a hanibowasche. Zadasche ßebi keluch wina a dźěsche s tutym k ßwojej macźeri.

„Macźe!“ rjekny wón. „Ja ßym waß wczera wohanił. Ja chzu to sapokucźicź!“

Wuprajiwschi to wupi kheluch a rjekny: „To bě poßlednje wino, kotrež ßym we ßwojim žiwjenju pił!“

A wón je pschi ßwojim ßłowje wostał.

Sswójba.

Snate je, so w Jendźelskej wjele ßwójbow ßwěru domjaze nutrnoscźe wotměwa, niz njedźelu, ně, wschědnje.

To cžinjesche tež lordmajor sir Thomas Abney se ßwojej ßwójbu. Tež nusne dźěła njesamóchu jeho w tym samylicź. Wón bu sa prěnjeho měschczanostu ßłowneho města Londona wuswoleny. Wuhotowachu jemu wulku hoscźinu. Ale tež s tuteje woteńdźe wón, khwatasche k ßwojej ßwójbje a mějachu wjeczornu nutrnoscź. Po tutej wróczi ßo saßo do ßwjedżeńskeje shromadźisny.

Saksка krajna Evangelsko-lutherska zyrkej — Němska evangelska zyrkej.

Pjatk 4. meje bě sa evangelsku Saksku wulki, rosßudny dźeń: Saksка Evangelsko-lutherska zyrkej bu sjednoczena do Němskeje Evangelskeje Zyrkwje. Narodny kraj Lutheroweje reformazije je sastupił do wulkeho zykka, kotryž budźe bórzy zykk wschěch dotalnych jenotliwych evangelskich zyrkwjow we Němskej. K tutomu wottyknjenemu kónzej bě tole ważna a wulka krocžel.

Tohodla bě tež němski biskop Ludwig Müller ßam do Drježdżan pschischoł a ſ nim prawisnik Němskeje Evangelskeje Zyrkwje, dr. Jäger. Sswjatoczłnoscź ßo sta w poßlednim poßedżenju sakskeje krajneje synody. Pschitomnaj běschtaj tež ministerpresident von Killinger a stabowy wjednik Harbauer jako sastupjeŕ naměstnika Mutschmanna.

Krajny biskop Coch rosłoži ważnoscź tutoho podawka a jeho saměr, pokasujo na to, so je tutón postup sdobom pokraczowanje a dodokonjenje reformazije. Sałożene je tole wscho na sakoń: „Kirchengesetz über die Übertragung der Befugnisse der Evang.-lutherischen Landeskirche des Freistaates Sachsen auf die Deutsche Evangelische Kirche.“ Tutón wón pschedpołoži.

Jako bě wón se ßłowami kanzlera Adolfa Hitlera, kotreż bě tutón ßobu we ßwojej wulkej rěczi 1. meje wuprajił, skóncził, bě wulki pschikleſk. Synoda pschiwsa jenohłóßnje sakoń. S tym bu nětko tež sakski biskop stajeny pod wjednistwo němskeho biskopa.

Dr. Jäger porěcża k shromadżenym, pokasujo na to, kak je ſ tym wulka krocżel dale sczinjena, so tu je jedyn lud.

Pod pschikleſkom jimasche ßo na to němski biskop Müller ßłowa. Wón pokasa na to, so ma to, schtoż wěrne kscheseźijanstwo je w zyrkwi, bycź pohon k nowemu żiwjenju a k nowemu hibanju na sałożku wěry.

Lutherowy kěrlusch saklincża a tuta rosßudna ßwjatoczłnoscź bě skónczena. —

Wo njej nam wěscże nasch ßerbski synodala, k. farař Wiczeźk-Wóßlinczanski, drobnischeho napische. Dżenża tu sapischemy tutón podawk jako tajki.

Wschitzy chzemy pak nutrnje Boha proßycź, so chzył ßam pomhacź twaricź naschu evangelsku zyrkej, so by w njej jeho cześcź a nasche sbożo bydliło.

Budyschink poßwjeczi wobnowjenu zyrkej.

Njedżela Cantate bě sa naschu woßadu njedżela dżakneho a wjeßeleho spěwa. Wobnowjenje nascheho Božeho doma bu skónczene. Dlěje hacź dwaj měßazaj je dźěło trało. Nětko ßmědżachmy wobnowjeny Boži dom poßwjeczicź.

Czaß a wschelake schkódne mozy běchu w běhu lětdżeßatkow na snutskownym a swonkownym nascheho Božeho doma wschelake schkody naczinile. Njedyrbjesche-li nasch Boži dom na pschezo schkodowacź, bě nusne, jón dokładnje wobnowicź. To je ßo nětko tež stało.

Njedżelu Cantate ßo zyła woßada sa ßwjatoczłnoscź pschihotowa a wupyschi pschede wschěm Boži dom ßam. S wěże smahowachu khorhoje a nalětna selena pycha pyschesche woltarnischczo: nairjeńscho pak bě sa tutón ßwjedżeń pschirodu wupyschił tón, kiž wschitko stwori a dżerży, nasch Bóh a Knjes. S naschej woßadu sjednoczi ßo mnoho woßadnych se ßußodnych woßadow, ßobu ßwjeczicź tuto nasche woßebite Cantate.

Sswjedżeński czah ßo sestupa a czehnjesche do pěknje wupyscheneho Božeho doma po snowapoßypanych puczikach: Zyrkwine pschedstejiczeŕstwo, wojeŕske towaŕstwo ſ khorhoju a wohnjowa wobora. A tam ßwjeczachmy radoscźiwi Cantate, poßwjeczujo wobnowjeny Boži dom. Dżakne a khwalbne kěrlusche saklinczachu, też rjane halleluja jako solo. Zyrkwiny khór, kotryż k. kantor Jselt-Porschiski wjedżesche, sanjeße Beethovenowu hymnu. Sswjedżeńske prědowanje bě k. superintendent Berg ßam pschewsał. Sałoži je na 26. psalm: „Knjeże, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a to městno, hdźež twoja cześcź bydli.“ Hnydom pschi spoczatku naspomni, so je pschi wschej radoscźi tu tola trochu wobżarowanja: Budyschink nima ßam ßwojeho fararja. To pokhadża ſ toho, so duchowni woßebje pak ßerbszy duchowni pobrachuja. Tola je nadżija. Sa něhdże tsi lěta smějemy saßo wjazy młodych ßerbskich duchownych. Se ßłowow prědarja klinczesche srosumjenje sa to, so Serbja lubuja ßwojich wótzow rěcź a waschnje. Wón ßo sdobom też Porschiskemu k. fararjej Handrikej dżakowasche sa wscho ßwěrne sastaranje Budyschinskeje woßady, kotrejž ßo woporniwje wěnuje, hacźrunjeż ßo jemu tak hižo dźěło kopi. Dwě pschecźi mějesche sa pschichod — a woßada wěscże ſ nim: So bychu na klětzy Božeho doma pschezo stali prědarjo, kiž ßwěru a njemylnje pschipowědaja czisćże evangelium, a so by ßo pod klětku a psched woltarjom hromadźiła pschezo bohata woßada, hotowa ßłyschecź a czinicź Boże słowo.

Wukładujo tekst pokasa na pschirodu, kotraž drje je każ wulke, kraßne knihi Boże, ale tola je wona jenoż swonkowny płaschcź Boži. Hdyż w nusy ßmy, njemóże nam pschiroda a byrnjeż kraßnischa była, pomhacź. Tohodla da Bóh nam hischcże druhe knihu: Bibliju. A ſ njej póßelstwo hnady. Tute knihi ßu nam nusne, hdyż ßo jedna wo najwyschsche a najsnutskownische praschenja wutroby. S póßelstwom wo Jesußu Khyrstußu, kschižowanym a stanjenym, dawa Biblija nam móz a ßylnoscź. My dawamy sa to Bohu cześcź a khwalimy jeho na tutym městnje. Bohu cześcź dawacź rěka: ßo stupicź pod jeho wolu a jeho słowo, rěka ßo wusnawacź ßłowam ſ Gethsemane: „Twoja, niz moja wola ßo stań!“ Niz zyrkej wopytowaŕ, ně „Bohapytaŕ“ dyrbisch bycź. Tajzy człowjekojo ßu sdobom czi, kotsiž ßu czi nowi człowjekojo w nowej Němskej, człowjekojo, kotsiž ßo czuja ſ Bohom swjasani. Hacź dotal mamy jenoż to swonkowne, mamy jenoż „formy“ w Němskej, ale też najlěpsche formy rospadnu, njepjelni-li je prawy duch. Pschichod Němskeje njewotwißuje na wschěm poßledku wot formy stata, wot wustawy a hospodaŕskich sarjadowanjow, ale wot toho, hacź ßu tu człowjekojo w kraju a ludu, kotsiž ßo daja swjasacź k Božej woli a Bohu cześcź dawaja. Tohodla njeßemy psched nascheho Boha tu próstwu: Njech pschińdże ſ tutoho wobnowjeneho Božeho doma też duchowne wobnowjenje a wobnowjenje wschěch dobrych poczinkow k lěpschemu a k żohnowanju woßady a zyłeho němskeho wótzneho kraja. —

Se ßerbskej rěczu postrowi k. faraŕ Handrik ßwjedżeńsku woßadu, rosłożujo jej ważnoscź tutoho woßebiteho dnja. Sserbski kěrlusch sanjeße k. wucżeŕ Jenka-Porschiski.

Skónczaze słowo mějesche tohorunja k. faraŕ Handrik. Wón ßo k. superintendentej a k. wyschschemu zyrkw. radże drej. Thomasej, kiž bě tohorunja pschitomny, dżakowasche, so staj wonaj sa to skutkowałoj, so bu wobnowjenje smóżnjene, so woßada 5000 hr pomozy dosta. Tohorunja wupraji dżak wschěm, kiž běchu ßobu skutkowali a kiž běchu pomhali nam tutón ßwjedżeń wuhotowacź, tak Porschiskemu zyrkwinemu khórej a khórej posawnistow, spěwaŕzy a spěwarjej, woßadnym sastupjerjam, woßadnym a druhim, woßebje k. architektej Mörbitzej. Skónczlnje pschejesche, so by Boži dom pschezo wjele luboscże namakał a nashonił.

„Njech Bohu dżakuje ßo wutroba wschěch ludźi!“ saklincża. Knjes sup. Berg wukonja też kónczazu Božu służbu. Sswjedżeńska sběrka bě sa twarsku pokładnju postajena.

Psched Božim domom hischcże posastanczko. Wopominachmy naschich semrětych a padnjenych. —

Nowa drasta Božeho doma je kraßna. Woßebitoscź a woßebnoscź nascheho Božeho doma dźě ßu wumělske rěsbaŕske

dźěła. Tute jewja ßo w nowej pyſche. Też kula bu wobnowjena a poſłoczena. W njej běchu pißma ſ lětow 1818, 1844 a 1864. Naſche łopjeńko pſchinjeße też tuto naſchim cźitarjam, dokelž ßu ſajimawe.

Tak je ßo ſcho ſtało, ſo by nam naſch Boži dom był ſdźerżany na dołhe, dołhe lěta. Ssmy ſpytali cźerwjej a mrokocźe ſadźěwacź. Tohodla bu drjewo, kotremuž cźertŭ hrożeſche, do woßebiteho dźěła date, tohodla buchu pod tſěchu wulijawy pſchicźinjene a murje ſ woßebitej naprawu wuhotowane, ſo njeby ßo mokrota pſchedobywała. Ssmy cźinili, ſchtož bě nam pſchi wobſtejnoſcźach a wobmjeſowanych ßrědkach móżno, njeſabywſchi na piſchcźele, kotrymž ſaßo dachmy, ſchtož bě jim wójna wſała. Nětko chzył Bóh tón Knjes ſchkitacź a żohnowacź naſchu ßwjatnizu. My pak chzemy ju jemu pſchezo ſaßo ſnowa ßwjecźicź, jemu w njej ßłużo w duchu a w prawdźe!

Zyrkej a ſtat.

Sakſki biſkop Coch pſchińdźe do Budyſchina, a to jutſje, póndźelu, 14. meje. Popołdnju w 4 hodź. rěcźi w Keheleŕni pſched łużiſkimi duchownymi. Dźiwajo na to, ſchtož ßo 4. meje ſta, budźe to ważne ſeńdźenje.

Nowe němſke ſpěwarſke ſa Sakſku njepſchińdu nětkole, jenož pſchidawk ßo wuda. Tole je ſakſki biſkop na naprāſchowanja ſdźělił.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Póndźelu 7. meje wjecźor je ſenior ßerbſkich duchownych farař em. lic. theol. Mrózak w Budyſchinku 88 lět ſtary wumrěł.

S **Hodźija.** Sapokaſanje noweho fararja. Jutrowniczku bě knjes farař Voigt ßwoje wotßalne prědowanje měł. Druhi dźeń Jutrow ſapokaſa k. ſup. Berg dotalneho druheho fararja k. fararja Wjeſarja jako prěnjeho fararja Hodźijſkeje woßady. Pſchi tutej ßwjatocźnoſcźi ſkutkowachu ßobu kk. wyſchſchi zyrkw. rada dr. Thomas, wyſchſchi farař Sarjeńk a farař Voigt. Boži dom bě ſaßo każ hižo dźeń prjedy, kraßnje wupyſcheny. Poſawniſtojo pſchewodźachu kěrluſche woßady a zyrkwinſki khór wudebi Bożu ßłużbu, kotraż bě ſa němſkich a ßerbſkich woßadnych ſhromadna, ſe ßwojimi ſpěwami. Boži dom běchu hacź na poßlednje městno wobßydnyli nutrni kemſcherjo. Sswjatocźny to wokomik, jako wulka woßada poſtaże a pod ſwonjenjom ſwonow duchowni do Božeho domu ſaſtupichu a ſa nimi woßadni ſaſtupjerjo. Krocźachu na woltarniſchcźo. K. ſup. dźakowaſche ßo we ßwojej rěcźi najprjedy wotkhadźazemu fararjej Voigtej w mjenje zyrkwineje wyſchnoſcźe ſa wſcho ßwěrne dźěło, ſ kotrymž je tak dołho — w Hodźiju ßamo hižo 32 lět! — zyrkwi ßłużił. Nowemu prěnjemu fararjej pſchiwoła na to ßłowo ſtanjeneho Sbóżnika: „Paß moje jehnjata!“ — Jan. 21, 15. — Wón jemu pſchejeſche, ſo by jemu ſpożcźene było, ßobupſchinjeſcź paſtyŕſkeho ſmyßlenja Schimanoweho, niz ßo podwolicź požadanju, kotreż ßwoju cźeſcź pyta, a pſchipowědacź evangelij w rěcźi, kotruż naſch cźaß roſumi, a kitacź tych, kiž maja cźeżko wojowacź, pſched tym, ſo ßo ſhubja do njewěry a do ſdalenoſcźe wot Boha. Bóh pak chzył jeho ſkutkowanje żohnowacź.

Na to k. wyſchſchi farař Sarjeńk na woltař ſtupi, ſo by w ßerbſkej rěcźi k woßadźe poręcźał. Wón na ſałożku toho ßłowa: „Měr budź ſ wami“ (Jana 20, 19) woßadu poſtrowi jako ßerbſku, kotraż drje tola njemóże ſańcź njeměcź njeſapomniteho wótza Jmiſchowe ſawoſtajeńſtwo, jako ſtrownu, kotraż ſe ßwjateho póſta a wot cźicheho pjatka pſchiſchedſchi ſtanjenemu wumożnikej ßwoje radoſtne, dobycźeŕſke kěrluſche ſanoſchuje, a jako we woßebitej myßli ßwjedźeńſku, dokelž dźě dźenßa wita ßwojeho noweho 1. fararja, niz zuſeho, ale na wſchě 10 lět hižo jej ſnateho a lubeho, pſches dobre a cźeżke dny ſ njej duſchowpaſtyŕſzy ſwjaſaneho; ſchto na nim, ßwojim nowym duchownym wjednikom ſměje, wona wě. Hdyž bě rěcźnik ſpominał na wjeleſaßłużbne, dołholětne ſkutkowanje dotalneho 1. fararja G. Voigta, kiž ßo w tychle dnjach, niz ſ lohkej wutrobu, ſe ßwojej Hodźijſkej woßadu roſżohnuje, kotrehož dźěło pak we njej wěſcźe w dźakownym wopomnjecźu ſawoſtanje, wón woßadu napominaſche, jeho naßlědnika ſe ſtarej a wſchak nowej luboſcźu a dowěru pſchijecź; pſchetož też we ßwojim nowym ſaſtojnſtwje njebudźe hinak ßwojeje ßłużby hladacź ani móz ani chzycź hacź w duchu a po myßli ſtanjeneho Knjeſa a jeho poſtrowjenja: Měr budź ſ wami! Duchownſkeho ſaſtojnſtwa žro a jadro je dźě: Měr pſchipowědacź, měr proßycź ſ wyßokoſcźe, měr wucźicź a k njemu wabicź, a to tajki měr, kiž ßwět ani nima ani njedawa. S požohnowazym, na ſapokaſujomneho wobrocźenymi ßłowami ßo ßerbſka naręcź ſkónczi.

Knjes wyſchſchi zyrkw. rada dr. Thomas wupraji nětko hiſchcźe ras k. fararjej Voigtej dźak zyrkwineje wyſchnoſcźe a pſchejeſche k. fararjej Wjeſarjej, ſo chzył Bóh jemu móz ßwojeho Ducha dacź, dopjelnicź tak wſchelakore a woßebite nadawki, kajkež ma dźenßniſchidźeń farař. Kónczejo pſchepoda jemu wopißmo wo poſtajenju do prěnjeho farſkeho městna ſtaroßławneje Hodźijſkeje woßady. K. ſup. Berg ſapokaſa nětko ſ „haj“ a ſe ſawdacźom ruki noweho fararja, kotryž kleczo ſbożopſchecźa ßwojich ſaſtojnſkich bratrow doſta. — We ßwojim prědowanju ſałoži ßo k. farař Wjeſař na jutrownu epiſtolu ſ Jap. ſk. 10, roſłożujo, kak my doſtawamy, wěrjo do ſtanjeneho Sbóżnika, jutrowne żohnowanje. Po prědowanju roſłoži Serbam w ßerbſkej rěcźi, kajki porjad Boże ßłużby w pſchichodźe ſměja. Woßadne ſaſtupjeŕſtwo je wobſamkło, ſo hacź na dalſche druhe farſke městno wuprózdnjene woſtanje, dokelž tukhwilu żadyn ßerbſki duchowny njeje- kiž by něhdźe woteńdźenja měł. Městno ma ßo ſaßo wobßadźicź, hdyž ſměja ßerbſzy bohoßłowzojo, kotſiž nětkole ſtuduja, prawo, ſaſtawacź farſku ßłużbu. Tohodla ma ßerbſka Boża ßłużba wupadnycź na tymaj njedźelomaj měßaza a na druhim ßwjatym dnju wulkich ßwjedźenjow, — potajkim na dnjach, na kotrychž bě wona druha a, ßnadnje wopytana, dokelž Serbja njepſchihódneho cźaßa dla radſcho do němſkeje Božeje ßłużby du. S tym ßo ſmóżni, ſo też hdyß a hdyß němſki duchowny ſaſtupuje. Na wſchěch druhich njedźelach a ßwjatych dnjach, na kotrychž bě hacź ßem ßerbſka Boża ßłużba prěnja, woſtanje to też dale tak. — Tak njech je Boże żohnowanje ſ Hodźijſkej woßadu a ſ jeje nowym prěnim fararjom a ſ jeho zyłym domom.

Na pucź.

Cźeſcź nana a macźeŕ!

Liſtowanje. Knjeni L. w D.: Najwutrobniſchi dźak; bě mi jara witane. Redaktor. — Sa Sswjatki: T. w B. — Sa Sswj. Trojizu: R..a w B. — Sa 1. po ßwj. Tro.: K. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaci ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeżkow.

Čžišło 20

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! **F.**

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 20. meje 1934 Bautzen

Sswjatki.

Ef. 2, 19—22.

Jeniczkosćz prěnich tschesczijanskich ßwjatkow, kotrymž ßo žadyn druhi czaß zyrkwinskich stawisnow njemóże runacź, tež w tym leži, so je ßo tehdy ßwjate pißmo pißało. To ßo njemóże ženje wjazy stacź, khiba so Bóh nowe sjewjenje scźele, schtoż ßnadno dyrbi wobsamknycź, hdyž wotpad wot Khrystußa tak dale dźe. Potom móhli a tež dyrbjeli ßwědzy tehole sjewjenja saßo pjero do ruki wsacź, so bychu napißali, schtoż ßu ßłyscheli a widźeli.

Na prěnich ßwjatkach mějachu japoschtołow, wot Jesußa ßameho shladanych muži. Czi a jich wuczomnizy pißachu ßwjate pißmo. Na nich a jich pósnacźe wo Khrystußu móżesche ßo Knjesowa zyrkej natwaricź tehdy a my móżemy twaricź na japoschtołske pißma, na evangelije, na knihi wo japoschtołskich skutkach, na listy ßwjatych japoschtołow, w kotrychž nimamy jeno dobru wuczbu, ale sdobom stawisny woprawdźe ßwjatkowneho hibanja a skutkowanja.

W liscźe ßwjateho Pawoła na Efesiskich stej woßebje prěnjej dwaj stawaj połnej tajkeho ßwjatkowneho ducha a hibanja, haj wjazy, tu je woßada Knjesowa hotowa zyle krucźe sałożena.

To njeje khwalenja dla, kotrež chzył ßwjaty Pawoł woßadźe w Efesußu spożczicź, ale to je wěry dla prajene, so ßu kschesczijenjo „na grunt japoschtołow a profetow natwarjeni, hdźež Jesuß Khrystuß rózkny kamjeń je.“

Tajke japoschtołske pschirunanje wo zyrkwi naß na Jesußowe pschirunanja wo Božim kraleschtwje dopomina. S Jesußowych pschirunanjow ßu japoschtoljo krutu, jaßnu wuczbu měli, kak ma ßo zyrkej twaricź a kak niz. Sswjaty Pawoł wschelakore pschirunanja wo zyrkwi nałożuje, zyle hinasche hacz Jesuß, ale po duchu pschesjene ſ nim. Jeno jene ßnadź je nadpadne, mjenujzy so w Pawołowych pschirunanjach hischcźe rasnischo Jesuß ßam nam psched wocźi stupi hacz we pschirunanjach nascheho Sbóżnika ßameho. Spominamy na shubjeneho ßyna, kotryž bjes Sbóżnika domoj pschińdźe a wodacźe dostanje! To je potajnstwo Božeho kralestwa, kotrež chze Jesuß wotkrycź.

Japoschtoljo wo potajnstwach niczo prajicź njemóża, schtoż bychu po ßwojej mudrosczi wuczicź chzyli. Wucża wo woprawdźitej widomnej Knjesowej zyrkwi, kajkaž je, niz wo potajnstwach.

Potajkim ßwjatkowna woßada w Efesußu běsche na grunt japoschtołow a profetow natwarjena, hdźež Jesuß Khrystuß rózkny kamjeń je. Pawoł widźi we woßadźe, kotraž do Khrystußa wěri, „kiž wschitko we wschitkich napjelnja“ jako hłowa na cźele, wulke derje natwarjene twarjenje, w kotrymž, so by krucźe stacź móhło, rózkny kamjeń wschitke kamjenje a zyle murje dźerži a njeße, tak so móże ßo bjes kónza dale a wyschiche twaricź, dokelž rózkny kamjeń je wulki a ßylny dosćź.

Pschi pschirunanju wo twarjenju duchapołnemu japoschtołej też wobydlerjo psched wocžomaj steja. To je bohatstwo myßle w pschirunanju a njeßmě ßo sa měschenje wobrasow wobhladacź. Pawoł je wot wobydlerjow wuschoł, so by potom jich wobhladał jako natwarjenych na grunt japoschtołskeje wěry.

Jednosćź twarjenja na jenym rózknym kamjenju, jednosćź ßwjateho templa w Knjesu, jednosćź Božeho wobydlenja w Duchu je to, schtoż chze Pawoł se wschej mozu wusběhowacź a skrucźicź. Tak wón też wot teho wothlada, so tola kóżde twarjenje schtyri rózknych kamjenjow abo snajmjeńscha tsi trjeba. Jaßnosćź jeho wuczby ſ tym njeczerpi.

Tale jednoſcź zyrkwje je ßwjatkowny dźiw. To je něſchto mjes Židami a pohanami njeſaßłyſchane, nowe: Hrekſzy a Židźa w jednoſczi, dźělenaj ludaj ſjednocźenaj!

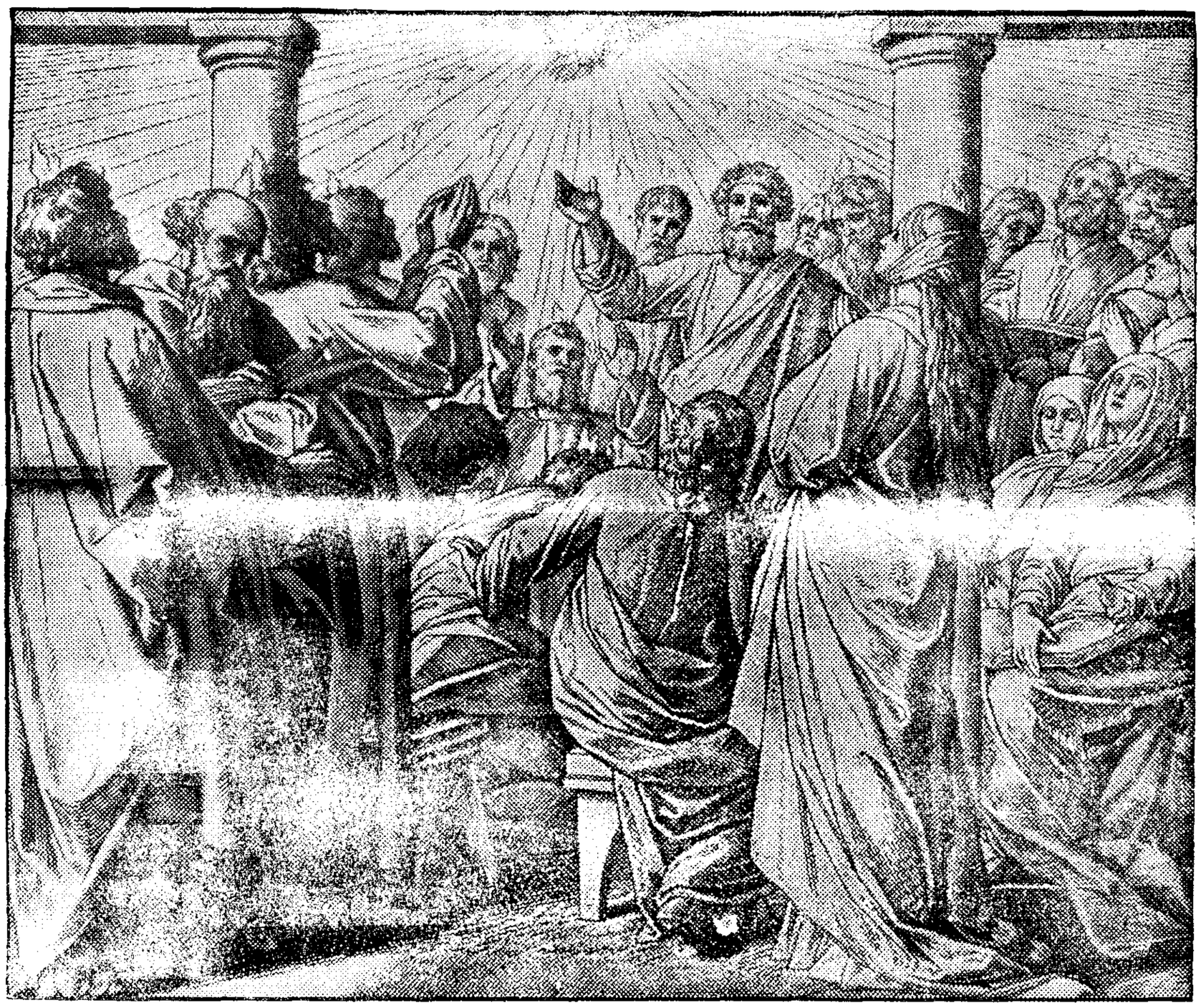
Prjedy běchu Hrekſzy jeno „proſelitojo“, to rěka ludźo, kotſiž ßmědźachu pſchiſtupicź, hdyž běchu israelſkej wěrje pſchikhileni. Běchu pornjo hoſczam a podružnikam, kaž Pawoł praji, ſo by po wobſtejnoſczach a prawach w hrekſkich měſtach to Hrekſkim ſroſumliwe ſczinił. Wokoło hrekſkich měſtow móžachu ßo zuſy ſaßydlicź, ale měſchczańſke prawo mějachu jeno dźěczi ſtarych měſchczańſkich ßwójbow.

Židźa ßebi njemóžachu myßlicź, ſ Hrekſkimi w jednoſczi ſtacź a Hrekſzy njebychu ßebi tajke prawo žadali, tež na žane waſchnja njerodźili. Hida, ſazpiwanje, njerodźenje běſche na woběmaj ſtronomaj žałoſtne. Wo tym ßebi njemóžemy žaneje měry myßlicź, khiba na hidźe ſaßałkych kommuniſtow pſchecźiwo měſchczanam a kſcheſcźijanam.

Tule hidu pſchewinycź a jednoſcź na jeje měſtno ſtajicź, to Knjeſowa zyrkej dokonja. Natwarjenje wſchitkich na jeniczki ſałožk, to je zyrkej. Na cźo je hewak na ßwěcźe ſchto natwarjene? Na móz, na prawa, dla kotrychž móznje wojuja, abo na niczo, haj woprawdźe na niczo je to a tamne natwarjene kaž na pěſk abo niz na pěſk.

Zyrkej twari na wěcźnu wěrnoſcź, na ſjewjenje Boże w Khryſtußu, tak mamy w njej templ Boži, ßmy Boži domjazy, mamy ſałožk pod nohomaj, a zyrkej lutherſka, kotraž je jeno na tutón ſałožk natwarjena, wěſcźe nowym wulkim ßwjatkam napſchecźiwo dźe, hdyž naſcha młodźina ßo hotuje, ſaßo na pobožnoſcź dźiwacź a poßłuchacź na ßłowo Knjeſoweho evangelija kaž w cźaßach wěry, kotrež ßu pſchezo lěpſche byłe też we wſchěch ſeńſkich należnoſcźach, dokelž jednoſcź jeno ſ wěry pſchińdźe, a jednoſcź je hłowny ſałožk wſcheho porjada a ſboża, jednoſcź pſched Bohom. Tu nam daj Bóh!

Hamjeń.

Sswjatki.

Sswjatki, ßwjedźeń narodny
Zyrkwje Khryſtußoweje,
Dźenßa ſaßo ßwjecźimy!
Kelko hnady Bóžeje!

Nowy cźaß nam ſaßwita!
Nowu wěru žada ßej!
Ma tak wulkoh' nadawka!
Dopjelnicź bjes wěry njej!

Ty, kiž hnadnoh' cźaßa maſch,
Sswjecź dźeń zyrkwje narod-
So jej mozy wěry daſch, [ny
Wěrny kſcheſcźan ßwjatkow- [ny!
Sswjecź tuž ßwjatki ſ Khryſtu- [ßom,
Swjaſaj ſ nim ßo w duchu!
Tak ßy ßam a ſa ßwój dom
Nad cźaßom rjek tu w Khry- [ſtußu!

Dźeń dźěła.

Hobrſke bě wobdźělenje luda pſchi wuhotowanjach, kotrež ßo 1. meje wſchudźom wuhotowachu. To je ſacźiſchcź, kotryž měješche. Tak rěkaja też wſchě powěſcźe. Ale njedyrbjało wobdźělenje hiſchcźe wjetſche bycź? Wono by było, hdy bychu wſchitzy ſapſchijeli, ſo ſhromadna myßl, ſo pſchesjednoſcź, ſo jena wola a jedyn ſaměr dyrbi wſchěch wobkněžicź a ſjednocźicź, jeli ſo dyrbi naſch lud k tomu wottyknjenemu kónzej dóńcź, pſchi kotrymž wěrne ſbožo bydli!

Hobrſke wobdźělenje! Bě tajke pſchi Božich ßłužbach? Wſcho jene, hacž běchu póndźelu wjecźor abo wutoru rano! Běchu tam wſchitzy cźi, kotſiž ßu pſchezo hižo toho kſcheſcźijanſkeho pſcheßwědcźenja byli, ſo ßo jenož ſ Božej pomozu wſchitko radźi k žohnowanju a k ſbožu luda a kraja? Běchu tam wſchitzy cźi, kiž wědźa a wuſnawaja, ſo k dźěłu a k počźeſcźowanju ßłuſcha modlenje a ſpěwanje, hdyž dyrbi ßo wſchitko derje radźicź a tón wunoſchk měcź, kotryž je najlěpſchi? Běchu tam wſchitzy cźi, kiž wědźa, ſo wulka pſchikaſnja Jeſußowa na kónzu Matejoweho evangelija njeje ßłowo ani jenož ſa ſwonkowne mißijonſtwo ani jenož ſa ſtarſcheju małeho dźěcźatſtwa, ale runje tak ſa kóždeho jenotliweho a ſa kóždy cźaß a tak runje ſa tutón tak wulki a rosßudny cźaß? W tutym maja kſcheſcźijenjo pſchede wſchěm ſe ßwojim žiwjenjom, ſadźerženjom, cźinjenjom ßwědcźicź wo tej wulkej ßwjatej kſcheſcźijanſkej wěrje, kotraž niz jenož njedźelu, ale runje tak dźěławy dźeń, niz jenož ßwjedźenje, ale runje tak dźěło ſtaja do Božeje ßłužby, haj kotrejž dyrbi wſcho Boža ßłužba bycź. A

hdyž žadyn dźeń, je „dźeń dźěła“ składnosćž, wožebita składnosćž!

A cźi, kiž njeběchu pschi Božich žłužbach — hačrunjež jim něschto važnische njesadźěwa — žu schkodźili nowemu twarjenju a wutwarjenju noweho žiwjenja a noweho cźaža.

Spěwaj a dźěkaj! Hdy dha hewak hdyž niz na „dnju dźěła“ chzesch tole dorasnischo a sjawnischo wobžwědcźicź a kak bycź wojować k dźěłu w Božim mjenje a cźinjeć Knjesoweho žłowa. Tutón cźinjeć dyrbisch ty bycź, kiž ty wěsch, so je jo Jesuž Khrystuž prajił, a schto je s tym prajił. A ty prajisch, so ty to wěsch! Tutón cźinjeć dyrbisch ty bycź — niz wón, wo kotrymž žnadź žebi myžlisch, so dyrbi hakle žo „kschesćźijan“ sćźinicź.

Hobrske wobdźělenje! — Haj hobrske dyrbi bycź wobdźělenje wěrjazych kschesćźijanow pschi wschěm dźěle a prózowanju a wojowanju wo nowy pschichod, nowe sbožo, wěrne sbožo luda a kraja! S wutrobu a myžlu, s ertom a s ruku, s zyłym žwojim kschesćźijanskim bycźom a žiwjenjom masch žobu bycź wožrjedźa nutska wscheho! K tomu bu 1. meje snowa a dorasnje swołany!

Psalm: Na horach.

Cźesćź Božu hory powědaju,
Lěž khwali ju we schumjenju,
A mrócźelow, hdyž sahrimaju,
Bóh s nimi rěcźi na njebju:
Tuž wone klincźa, poskocźa;
To je jich hłóž — haleluja!

Nasch Knjes we deschcźu stupa dele
A sawutlene wožiwja,
Wón lacźnym horam włóhu sćźele,
Jich žórka sažo napjelnja:
Tuž kurja žo a wopruja
Swój dźak a cźesćź — haleluja!

Wy drjewa, kerćźki, sela, trawy
Wjerschk horow a we žłobinach,
Schtož wobydla tu horde skały,
Schtož slětuje po hałosach:
To wyskaj s nami khwalenja,
Daj Bohu cźesćź — haleluja!

Zyrkej a stat.

Serbska hłowna prědarska konferenza je žwoju žwjatkownu shromadźiznu hižo wotměła. Nadawki cźaža žebi žadachu, so žo duchowni shromadźichu, žebi wuradźicź wo tym, schtož nusne a spomožne sa žerbske wožady. Po sawodnej modlitwje rosprawjesche pschedžyda, k. wyschschi farar Sarjeńk, wo dotalnym dźěle, wožebje wo nowym sarjadowanju nascheho njedźelskeho łopjeńka „Pomhaj Bóh“. Jeho nakład je pschewsała Serbska prědarska konferenza, kotraž jón hacž dotal też hižo wudawasche. Wona je też snowa sarjadowała wěž tak mjenowaneho „dara luboscźe“. Sa to je dostała a s dźakom pschijała pomoz sakskeje zyrkwje. Wobschěrnischo jednachmy też wo dźěle sa młodźinu a s młodźinu; też tuto ma žo zyle snowa sałožicź a wutworicź. Do „kschesćźijanskeje žłužby młodźiny“ žłuscha zyła młodźina wožady, mužska a žónska, njech je do Hitleroweje młodźiny sarjadowana abo njech niz, njech je była w kschesćźijanskich towarstwach młodźiny abo njech niz, njech je domjaza abo njech žłužomna. Tu je pschedewschěm nusne, so žo te njedźele postaja, kotrež ma Hitlerowa młodźina a kotrež niz, a tohorunja te dny we tydźenju; tak budźe hakle mózno, zyłu młodźinu wožady swołacź sa nabožne dźěło. Tole postajicź je runje tak nusne sa schulske dźěcźi, so bychu wschitke mohłe do Božich žłužbow sa dźěcźi pschińcź. „Boże žłužby sa młodźinu“ je tohorunja wěž, kotraž wožebiteho sarjadowanja trjeba wožebje w naschich dwojorěcźnych wožadach, kotrež maja kóždu njedźelu dwě Božej žłužbje. Tute „Boże žłužby sa młodźinu“ žu sdobom stupiłe na městno dotalnych „rosrěcźowanjow s konfirměrowanej młodźinu“; wone žu pak sa zyłu młodźinu wožady, niz jeno sa prěnje tsi poschulske lětniki.

— Sserbske žwjedźenje bě dalschi dypk wuradźowanja; tola njebě dołheho trjeba. Rakecźanska wožada wuhotuje mišionski žwjedźeń. Dalscheho wo tym žo wosjewi.

Vizekanzler von Papen je w žwojej rěcźi 25. haprleje w měscźe Dortmund warnował psched wožebitym brachom, psched njedowěru a je prajił: „Je to nusne, so biskopow, kotsiž cźinjo po pschihłuschnosćźi žwojeho sastojnstwa, hibanje „Deutsche Glaubensbewegung“, wotpokasuja, žo słožujo na žwoje wěruwusnacźe, mjetaja žobu do hornza politiskich reaktionarow? ... Je to nusne, so biskopam wumjetuja, so cźinja politiku zentruma, hdyž po pschihłuschnosćźi žwojeho pastyrskeho hamta schkitaja sałožki wěrywusnacźa je sjawnymi namołwjenjemi? Ja měnju: tón wulki cźaž, w kotrymž žmy žiwi, žada žebi wot naž wschěch, kiž žmy my w sjawnym žiwjenju, so mamy też wjetschi pschehlad duchownych rosžadźowanjow, pschehlad, kotryž stawej němskeho luda tu „bona fides“, — sprawnu wolu, sprawne smyžlenje — khutneho nazionalneho wojowanja a khutneje nazionalneje wole njewotrjeknje“. — A dale je vizekanzler von Papen tam też mjes druhim na něschto druhe hischcźe pokasał, na cźož je nusne pokasacź. Wón něhdźe tole wupraji: „Wulkeho rosdźěła je, hacž pschihłuschnosćźe a winowatosćźe pschijimasch, wjedźo žo Bohu samołwity, abo hacž je pschijimasch, hladajo jenož na razionalny wužitk. Hdyž cźłowjek cźuje, so je wón stworjenje we wulkim sarjadowanju a wjedźenju stworicźela, do kotrehož bu narodźeny, w kotrymž ma wojowacź, pschez kotrehož sakonje njemóže a s kotrymž žo wujedna s luboscźu transzendentalneje mozy, — t. r. mozy, kotraž niz s tuteho žwěta, — kotraž žo na wschitkich žmila, njespyta cźłowjek, swjaski, kiž žu po Božej woli, rostorhnycź a žo pschecźiwo stworjenju stajicź a tak bycź wěcźny sniczeć ... We wschitkim dyrbisch hicź hacž k pramozam dusche; jenicźzy tute samóža žwobodne swjaski, winowatosćźe, kotrež žam chzesch, stworicź. To žu nimo kubłow tradizije, ražy, krwě, stawisnow pschede wschěm nabožne sałožki kóždeho ludstwoweho sjednocźenstwa. Schtóž žo rosumi na pukotanje wutroby, tón wě, so nětkle w němskich krajach runje wo to horzo wojuja. To je sjewjenje, kotrež njemóžesch dźělicź wot wobwróta tutoho cźaža. A to je derje tak. Pschetož ženje njejžu cźłowjekojo tute najsnutskniische nabožne sałožki žylnischo sacźuwali hacž w cźažu wojowanja.“

Wschelake s bliska a daloka.

We Wjelecźinje žwjecźachmy na Boże stpicźe rjany Gustav-Adolfski žwjedźeń. Wo nim pschinježe nasche łopjeńko hischcźe dróbnischu rosprawu.

„Towaŕstwo pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“ ſměje ßwoju hłownu ſhromadźiſnu ßrjedu po ßwjatkach, 23. meje, w Sserbſkim Domje, a to popłdnju w 2 hodź. Njech je tu pſchiſpomnjene, ſo tuto towaŕſtwo naſtajnje rad nowych ßobuſtawow wita a ßo kóždy cźaß rad dary ſa podpjeranje ſtudowazych Sserbow pſchijimuje. A tajkich darow trjeba wjele, dokelž naſchi ßerbſzy ſtudowazy nimaja doſcź ßrědkow ſa ßwoje ſtudije. Sserbſkich ſtudowazych trjebamy nuſnje. Budyſchink a Lupoj na pſch. ſtej bjes duchowneho, Hodźij ma jenoź jeneho. A pola wucźerjow niz hinak. Sserbſkim ßwójbam pak pobrachuja ßrědki, zyłe ſtudium ßame ſapłacźicź. Tohodla je ßerbſki lud na pomoz wołany.

S **Hrodźiſchcźa.** Pſchi wulkej liczbje ſběrkow w poßlednich měßazach je wunoſchk domjazeje ſběrki w naſchej woßadźe ſa ſnutsokwne mißijonſtwo, kotraž je ßo wot 14. hacź do 20. jutrowníka t. l. pſches knjeſow zyrkwinych pſchedſtejicźerjow wotměła, ſwjeßelazy. W zyłej woßadźe je ßo nawdało 212,— hriwnow, a to w Hroźdiſchcźu 39,65 hr., w Njechornju 29,85 hr., w Droždźiju 29,— hr., w Běłej Horje 26,— hr., w Rakojdach 23,60 hr., we Wujeźku 14,— hr., we Worzynje 13,70 hr., w Kortnizach 12,10 hr., w Skanezach 10,60 hr., we Wichowach 9,— hr. a w Brěſezach 4,50 hr. Wſchitkim daricźelam kaž tež njeſpróznjwym ſběrarjam wutrobny dźak!

S **Komorowa** pola Rakez. Njedźela 29. haprleje měješche ſa naſchu wjeß woßebiteho wuſnama, bě ßebi tola Rakecźanſke ßerbſke towaŕſtwo „Lipa“ wotmyßliło tu wotdźerżecź ßwoju měßacźnu ſhromadźiſnu a pſchednoſchkowy wjecźor. Popołdnju w 6 hodź. wotewri pſchedßyda k. Jurij Schewcźik ſhromadźiſnu, hdźež jednaſche ßo dla woßwjecźenja 1. meje, wulět na Cźornobóh a druhe naležnoſcźe. We 8 hodź. ſapocźa ßo pſchednoſchkowy dźěl a na tutón běchu też ſe wſchitkich wokolnych wßow wobdźělnizy pſchikhwatali, tak ſo běſche rumna Schimanez žurla hacź do poßlednjeho měſtna wupjelnjena. Knjes Schewcźik witaſche wſchitkich wutrobnje, woßebje pak pſchednoſcherja k. fararja Rößlera ſ Minakała a pſchednjeße baßeń wot naſcheho nam tak ſahe ſemrěteho prózowarja P. Wicźaſa a pſchepoda ßłowo potom k. fararjej Rößlerej, kotryž nam potom rěcźeſche wo waźnoſcźi ßerbſkeje rěcźe. Knjes faraŕ je ſnaty jako dobry rěcźnik a ſamóźe pſchipoßłucharjow tak putacź, ſo běſche ßama cźiſchina, hdyž nam roskładźe, ſchto potom Sserb je, hdyž ßwoju narodnoſcź ſanjecha, dale roſeſtaja nam, kajku bohatoſcź w naſchej rěcźi mamy, kak hłubokomyßlene pſchiſßłowa atd. Pokaſa nam, kak je ßerbſki lud nabožnje ſmyßleny, pſchetož hižo we ßwojim ſtrowjenju pokaže ßo tu woßebity ras, dale nam roſeſtaja, ſo naſch wjednik a kanzler Adolf Hitler wſchě dźěła ſpěchuje a ßebi žada, ſo by ßo kóžda ludnoſcź a to też ßerbſka w naſchim wótznym kraju ſdźerżała a ßo hajiła. Pſchipoßłucharjo jeho pſchednoſchkej, kiž dlěje hacź hodźinu trajeſche, nutrnje pſchipoßłuchachu a po ſkónczenju jeho pſchednoſchka ßylnje kleſkachu. Knjes Schewcźik k. fararjej ſa jeho ſajimawy pſchednoſchk w mjenje tow. „Lipy“ ßwój najwutrobniſchi dźak wupraji, dźakowaſche ßo też ßobuſtawam zyrkw. poſawnoweho khóra, kiž běchu wjecźor ſe ßerbſkimi melodijemi bjes ſapłacźenja porjeńſchili. Rěcźachu hiſchcźe kk. Lapſtich ſe Stróže, Wirth ſ Rakez a J. Schewcźik, dale hiſchcźe k. faraŕ Rößleŕ wo nałožkach a waſchnjach w Błótach w Delnjej Łužizy, kotrež ßu huſto doſcź žortneho raſu a potom ßo ſhromadźiſna ſkónczi ſ tſikrócźnej ßławu na naſchich wjednikow a zyły němſki lud.

S **Drjeźdźan.** Prěni ſhromadny kulturny wjecźor ßerbſkich towaŕſtwow w Drjeźdźanach wotmě ßo 13. meje we „Tanzinſtitut Koenecke“ na Zahnsgaſſe. Wopyt bě dobry a ßwědczi wo ſajimje naſchich ßerbſkich krajanow a krajankow ſ Łužizy, kiž běchu naß ſe ßwojim wopytom poczeſcźili. Hacź na někotrych ßerbſkich ſaſpanzow běchu tam wſchitzy cźi, kiž ßo ßwěrnje k ßwojemu ludſtwu dźerża. Žurla ßama bě rjenje ſ kwětkami wupyſchena a woßrjedź žurle ſtejeſche wulka cźerſtwa brěſa, kotraž ſe ßwojimi napowěſchenymi piſßanymi wokoloſchijazymi rubiſchkami a bantami dobroßerbſki ſacźiſchcź cźinjeſche. Porjad wjecźora bě pěkny. Knjes referendar Zyž rěcźeſche w ſmyßle naſcheho wjednika kanzlera Hitlera a ſkónczi ſ tſikrócźnej ßławu na naſcheho preſidenta a kanzlera, kaž też na naſch lud. Dale pſchednjeße knjes wumětſki moleŕ Kowaŕ pokaſki ſ naſcheje poeſije. Wjele wjeßela wubudźi žortniwe poſkicźenja dra. Wjazßławka. Pſchedſtajichu ßo też žiwe wobraſy, podobnje kaž tehdy w Budyſchinje, tola ſkutkowachu pſchi tym też katolſke Sserbowki ßobu. Něſchto rjane bě ſpěwne pſchednoſchenje mjes nami derje ſnateje němſkeje konzertneje ſpěwaŕki Kriſty Burgaſoweje. Dokelž bě žurla k ſpěwanju jara pſchihódna, klinczachu naſche ſpěwy, kiž běchu wot naſcheho miſchtra Krawza komponowane, pſchejara rjenje. Komponiſta ſpěwaŕku też ßam na klaweŕje pſchewodźeſche. Sserbſka rejka wokolo meje, mejumjetanje a ſhromadne ſpěwy porjeńſchichu wjecźor. Se ßerbſkej poloneſu, pſchi cźimž kóždy ſ zyłeje ſchije ßobu ſpěwaſche, pſcheńdźe ßo k powſchitkownym rejam. So běſche wjecźor pěkny a ſpokojazy, njehodźi ſo prěcź.

F. Th. H.

S **Lipſka.** Tu je powěſcź dóſchła, ſo je ſenior Lipſcźanſkeho mißijonſtwa mißijonar Fuchs, w Rańſchej Afrizy wumrěł. Wón bě wot lěta 1897 w mißijonſkej ßłużbje. Lipſcźanſk mißijonſtwo we nim wjele ſhubi, niz jenoź ßwěrneho dźěłacźerja, ale też ſamołwiteho wjednika zyłeho mißijonſkeho dźěła w Rańſchej Afrizy.

Se **Schwizy.** Tam maja pucźowazu wuſtajenzu, kotraž chce rosjaßnjenje rosſchěrjecź wo bjesbóžnej propagandze w Ruſkej a w druhich krajach. Tutu wuſtajeńzu je ſarjadowało ſjednocźenſtwo „Pro Deo“. „Pro Deo“, t. r. „ſa Boha“. S Ruſkeje ßłyſchimy wo „wójnje pſchecźiwo Bohu“, tu mamy wójnu ſa Boha. Schto měniſch, komu dobycze ſawoſtanje?

Na pucź.

Sswjatki — narodny dźeń kſcheſcźijanſkeje zyrkwje! A nětk lětßa wulki nowy ſapocźatk w evangelſkej zyrkwi naſcheho luda. Schto dariſch Ty jej na tutym wulzy waźnym narodnym dnju?

Liſtowanje: Sa Sswj. Troj. R. w B. Sa 1. po Tr. K. w B. — Sa 2. po Tr. S. w K.

Serbske spěwarſke

su na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Samołwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna předaŕſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeźkow.

Čišło 21

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 27. meje 1934 Bautzen

Swjata Trojiza.

List na Romskich 11, 36: Wot njeho a pśches njeho a we nim žu wschitke wězy. Jemubu dź cześcź do wěcznoscże. Hamjeń.

S tutymi khwalobnymi žłowami žwjaty japoschtoł žwój list na Romskich skónczi. Schtož po tym hischcże sćěhuje, to žu napominanja ke kschesćijanskim poczinkam; schtož je wo wustajenju sboža a hnady wěcžneho Boha jim pschipowědacź měł, s tym je tu na kónzu. Wróczo hladajo na wschitke hłubokoscże a wyšokoscże bójskich myšlow, na wumožeŕsku hnadu Božu, w kotrejž je žwojeho jeniczkeho žyna podał, žo k Bohu modlo na mudroscź a wědomoscź Božu spomina. W duchu tśi krócź žwjateho widźi, kak nad žwětom trónuje, a ludy a narody pschikhadźeja a dźeja pśched jeho wobliczom, cźlowjekojo žo narodźeja a mrěja, wješele a srudoba žo wotměni, a wschitko w jeho žylnej a hnadnej ruzy leži, wschitko je wot njeho stworjene, srjadowane, sdźeržane, wschitko pśches njeho wobsteji a wot njeho žo wodźi, wschitko k jeho cześczi a k jeho khwalbje žłuži a tohodla skónczi s khwalenjom: jemu budź cześcź do wěcznoscże.

A dźenža je žwjata Trojiza, wobsamknjenje žwjedźeńskeje połojzy zyrkwineho lěta, žwjedźeń trojeniczkeho Boha, toho Boha, ke kotremuž žo zyłe kschesćijanstwo na semi modli. To je też, kaž bychmy na wyšokoscź hory dostupili a wróczo hladali na pschekroczeny pucź. Tam zyle w dalokoscźi žo hischcże wotbłyschcź wulkeho žwětła Bethlehemskeho žwěcźi, jako je žo nam wěczna luboscź njebjeskeho Wótza sjewiła, kotrehož jeniczki žyn w žłobje žo namaka; tam kschiž s Golgathy krutny a khótny k njebju žaha, na kotrymž je cźerpił, krwawił a wumrěł, pśches kotrehož žmy žo s Bohom wujednali, a hischcże njejšu žwjatkowne kěrluśche wuklinczałe a schumjenje je hischcże žłyschecź, kotrež je žwjateho Ducha pschipowědało, kiž je hischcże w žwěcźe, so by se žłowom bjesbóžnych wobrocźił, srudnych troschtował, do wyscheje wěrnoscźe k Bohu wjedł. Kak žmy wěczne myšle sboža žwojeho Boha wot adventskeho cźaža žem spósnali! Kak je žo pschezo snowa wulka rada luboscźe Boha Wótza, pschi kotrejž njeje nichtó jeho radźicźel był, we žwojej kraŕnoscźi pokasała. Njedyrbimy, kaž žwjaty japoschtoł, khwalobne halleluja spěwacź? Haj, hdźe je tajki Bóh, kaž tón, kiž žo w Khrystušu nam sjewi, nasch trojeniczki knjes? Wot njeho je wschitko: wón je wschitko cźinił a wón wschitko sdźerži, schtož žiwe je, wot njeho wschitka hnada a wscho sbožo pschikhadźa. A pśches njeho je wschitko: dawno by hrěch žwět snicził, dawno by na naš sakłužene khłostanje pschischło, hdy njeby naš pśches žwojeho lubeho žyna wumohł. Pśches njeho: schtož žwět sdźerži, to je Jesušowa luboscź a Jesušowe žłowo. Tohodla Bóh scźerpliwoscź s nami ma. Jeho móz je, kotraž je mózna w naschej žłaboscźi; schto bychmy bjes njeho byli. A k njemu je wschitko: žwjaty duch Boži k žynej cźehnje a pśches žyna k Wótzej a wón skutkuje we wutrobach wěrjazych a na wutrobach njewěrjazych; a wotpohlad je, so je Bóh wschitko we wschitkim a so by zyły žwět jeho cześcźe połny był.

Schto mamy k tomu prajicź? My khwalimy Božu kraŕnoscź a móz a žo k njemu modlimy. Nichtó njeje nihdy Boha widźał, nichtó njeje jeho potajne hłubokoscźe spósnał: ale schtož je wón nam sjewił, to naschu khudu duschu se žwjatej bojoscźu a s dźakownej ponižnoscźu napjelni — cześcź budź jemu do wěcznoscźe!

Ale s tajkim khwalenjom doscź cźinjene njeje. Bóh tón Knjes tajke khwalenje njetjreba; žwjecźischi, wjetschi spěw njebjeskich wójskow klinczi. Wón njerodźi žanych žłowow, wón chce skutki měcź: Boże kralestwo njesteji na žłowach, ale na mozy (1. Kor. 4, 20). Se žwojim žiwjenjom dyrbimy khwalicź: Cześcź budź Bohu do wěcznoscźe! Wot njeho je wschitko

— tuž wſmimy wſchitko ſ jeho ruki. Swój wſchědny khlěb niz jenož, ſo bychmy ßo jemu dźakowali, ſbožo a njeſbožo woboje, kaž nam pſchipadnje; wot njeho pſchikhadźa: niz jenož wjeßele dny, też ſrudoba; Boże ßłónczko niz jenož, ale też njewjedro. Wukúmy, wſchitko wobhladacź jako jeho dar, jako jeho dobru a hnadnu wolu, a dajmy jemu czeſcź ſa wſchitko.

A pſches njeho je wſchitko. Tuž budźmy žiwi w nim, ſo by jeho móz w naß mózna była a w naß ſkutkowała. Jeho ßłowo budź zyroba naſchich duſchow, kotraž naß wokſchewi a poßylni, a jaßna hwězda, hdyž w czěmnym dole khodźimy,, jeho krej budź nadźija naſchich wutrobow, ſo naß prawych a cziſtych czini pſched Bohom, jeho luboſcź budź potajna móz naſcheho žiwjenja.

A k njemu je wſchitko — też my ßami ßmy k njemu! Wobroczmy ßwoje wocži horje k domiſnje, ke kotrejž ßmy powołani a dajmy ßebi Jeruſalemej, kotreż je horjekach, wewutrobje bycź; tuž pytajmy, ſchtoż horjekach je!

Swjata Trojiza! Trojeniczki Bóh ſałožk a dokonjenje naſcheho ſboża! O ty potajny Božo, kotrehož ßmy we wobliczu wěczneho ßyna ſpóſnali, ty wſchitkeje ßmilnoſcze a hnady žórło a morjo, do tebje ßo ponurjamy! Wot tebje ßmy, pſches tebje žiwi ßmy: pſchinjeß naß k tebi, ſo też wot naſchich pſchekraßnjenych hubow jónu klinczi: tebi budź czeſcź do wěczноſcze! Hamjeń.

Farař lic. theol. Mrózak †.

Naſche łopjeńko je hižo naſpomniło, ſo je farař Mrózak 7. meje w Budyſchinku ſemrěł. Hdyž też ßmy wo jeho woßobje a pohrjebu hižo w Sserbſkich Nowinach nadrobnje pißali, mamy tola ſa naſchu pſchißłuſchnoſcź, też w Pomhaj Bóh na njeho ſpominacź.

Narodźił je ßo farař Mrózak we Wulkich Sdźarach, hdźež bě jeho nan ſ wucżerjom a ſ kantorom. Wjeß bě tehdy zyle ßerbſka. Tak drje je ßo hižo tehdy w jeho dźěczatſtwje ſakład k jeho dobrej ßerbſchczinje położił. Hižo jako dźěczo rad wſchelake nižſche zyrkwinſke ßłužby wukonjeſche. Tſinacze lět ſtary pſchińdźe na Budyſki gymnaſij. Potom je w Barlinje bohoßłowſtwo ſtudował. Prěnje farſke městno doſta 1872 w Khołmje pola Niſkeje. 1874 pſchińdźe ſa fararja do Maleſchez a 1877 do Hrodźiſchcza. 1902 je tu w ponowjenej zyrkwi ßwój ßłěborny woßadny jubilej woßwjecził. Po tym, ſo bě 52 a poł lěta w ſaſtojnſtwje ſkutkował, poda ßo na wotpočžink a pſcheßydli ßo na ſaru w Budyſchinku. Tola ßwój derje ſaßłużeny wotpočžink też tu njewužiwaſche. Dokelž w Budyſchinku žaneho fararja njemějachu, wukonjeſche wón tu něhdźe 2 lěcze wſchě ſaſtojnſke dźěła. Potom nahle ſkhori a ſhubi rěcź a pomjatk. Tola bórſy pocza ßo ſ nim polěpſchowacź. Poby potom hiſchcze něſchto njedźel na woczerſtwjenju w Jiſerſkich horach a bě ßo doſpołnje ſaßo wuhojił. Też po ßwojim wotkhorjenju je hiſchcze dale wołtarnu ßłužbu wukonjał a ſpowědź wotměł. Jenož něhdźe poſlednje ſwe lěto niemóżeſche wjazy wſcho wukonjecź, dokelž trochu czeżzy ßłyſcheſche a dokelž njemóżeſche też wjazy, woßebje poßlednje lěto, derje běhacź. Tola pißne ſaſtojnſke dźěła je nimale hacž napoßledk wukonjał. Póndźelu 7. meje ¾11 hodźin wjeczor je wón 88 a poł lěta ſtary wumrěł.

Pokhowany je ſemrěty pjatk tydźenja na rjanym czopłym nalětnim dnju. W farſkim domje w kruhu ſawoſtajenych wotmě krótku nutrnoſcź jeho ßyn knjes farař Waltař Mrózak. Pod ſwonjenjom a ſpěwanjom bu kaſchcź do zyrkwje donjeßeny. Tu porěcża ßerbſki a němſki knjes farař Handrik-Porſchiſki. Wón na to pokaſa, kak je njebohi hiſchcze we wyßokej ſtarobje Budyſchinkſkej a druhdy też Porſchiſkej woßadze, a kak woßebje też Sserbam, ßłužił. Pod ſwonjenjom a ſpěwanjom jeho hiſchcze kónz pucza pſchewodźachmy. Semrěte czěło bu nětko do Hrodźiſchcza dowjeſene.

W Hrodźiſchczu bě najprjedy nutrnoſcź w zyrkwi, do kotrejež běchu kaſchcź ſtajili. Tu knjes ſuperintendent Berg jeho žiwjenje a ſkutkowanje pohódnoſczi. Potom pokaſa k. wyſchſchi farař aSrjeńk na to, ſchto je njebohi ßerbſkemu ludej był a wuſběhny woßebje jeho ſaßłužby wo ßerbſku prědarſku konferenzu a wukubłanje ßerbſkeho prědarſkeho doroſta. Knjes farař Mikela porěcża ſa Maleſchanſku woßadu a knjes farař Große ſa Budyſku prědarſku konferenzu. Knjes farař Krawz-Hrodźiſchczanſki pſchecžita jeho žiwjenjoběh, kiž bě njebohi ßam ſpißał a kiž ßmy hižo ſkrótka naſpomnnili. Zenjeny je wón dwójzy był. Jeho prěnja žonja bě dźowka fararja ſ wokoliny Wittenberga a druha ßotra k. fararja Rjedy w Budyſchinje.

Napoßledk ſemrěteho k rowej pſchewodźachmy. Mjes pſchewodźerjemi bě wokoło 25 duchownych. Wobrjady pſchi rowje wukonja jeho wnuk k. farař Syſkora. Pſchi rowje porěcżachu hiſchcze knjes farař Tiſcher ſa towarſtwo Ssorabia, patron Hrodźiſchczanſkeje zyrkwje, k. farař Krawz ſa Hrodźiſchczanſku woßadu a ſaſtupjeř wojeřſkeho towarſtwa. Zyrkwinſki khór a trubarjo pod nawjedowanjom k. kantora Pětrika ßwjatocžnoſcź porjeńſchichu.

Farař Mrózak bě muž, kiž móże we wſchelakim naſtupanju druhim ſ dobrym pſchikładom bycź. Też jeho duchowna wyſchnoſcź to wědźeſche. Je jemu titul licentiata ſpožczíła. Też ſynodźe je wjazy lět pſchißłuſchał.

So bě njebohi tak ſtrowy a ſo je tajku wyßoku ſtarobu dozpił, ma ßo nimo Božeje miłoſcze ßwojemu porjadnemu žiwjenju dźakowacź. Wjele je wón we ßwojim žiwjenju běhał. Žadyn dźeń njeſkomdźi, ſo pſchi pilnym dźěle też wěſty czaß ßo wukhodźowaſche. Běſche hroſne wjedro a jara błóczany pucź, tak něhdźe poł hodźiny wokoło naſcheje Budyſchinkſkeje zyrkwiczki khodźeſche. Też cžělne dźěło jeho ſtrowoſczi howjeſche. Na kerchowje huſto ſ pucźikow njerodź wukopowaſche.

Njeboh farař Mrózak bě woßebje jara pilny, ßwědomicźiwy a porjadny. Wopißma a wußwědczenja mějeſche wón czaſto wjazy njedźel do poſtajeneho czaßa hotowe. Zyrkwinſke ſliczbowanje, kiž tu poßlednje lěta inflazije ßo naſtajnje ſpadowazeje hódnoty pjenjes dla njeběchu ſeſtajake, wón pſchiſchedſchi do Budyſchinka ſ wulkej prózu ſeſtaja. Ssamo ßwój žiwjenjoběh je wón ſa pohrjeb nadrobnje napißał a jón ſe ßłowami ſkóncził: „W Budyſchinku je wón wußnył.“

Farař Mrózak mějeſche jara rjane duchowne dary. Derje wědźeſche dźěcźi a młodźinu roswucžowacź. To je mi też wjazy wucżerjow wobßwědczíło. Woßebje pak bě wón dobry prědař. Kóžde prědowanje bě kaž miſchtrſki kuß. Wobdźiwanja hódne bě, kak wón prědowanje pod wěſte heßło a dźěle ſtajicź wědźeſche. Runjež ßym ßam dźěczom huſto bibliſke ſtawiſny a Boże ßłowo wukožował, dyrbjach ßebi często po jeho prědowanjach prajicź: „S tuteje ſtrony ßebi wěz hiſchcze wobhladał njeißy, a tutu abo tamnu woßobu tola hiſchcze dokładnje doſcź pohódnoſcził njeißy. S Mrózakowych prědowanjow pſchezo ſaßo hiſchcze něſchto nawuknjeſch.“ Wón njeprědowaſche ſ wucżenymi ßłowami, ale jeho rěcź bě jednora a kóždemu ſroſumliwa. A tola bě jeho ßerbſchczina bjes poroka. Sserbam, kiž ſchpatnje ßerbſki rěcżachu, rad jich ſmylki porjedźowaſche. Też dobre hudźbne ßłyſchenje mějeſche njebohi a bě dobry ſpěwař.

Sa Sserbſtwo je njebohi tež ſkutkował. Je Sserbow pſched zyrkwinſkej wyſchnoſczu ſaſtupował. Wjele lět je tež pomhał Mißionſki poßoł wudawacź. Tež wjazy jeho prědowanjow ßu wocźiſchczane. Schkoda, ſo jich hiſchcźe wjazy cźiſchczanych njeje! Hodźa ßo derje ſa cźitanſke Boże ßłużby. Wot 1896—1922 je ßerbſki prědarſki ſeminar nawjedował. Je ßebi ſ tym wulku ſaßłużbu wo ßerbſke wukubłanje ßerbſkich ſtudentow bohoßłowſtwa dobył.

Pſchi ſabawach dopokaſowaſche, ſo kſcheſczan njetrjeba pſchezo khutne mjeswoczo cźinicź, ale ſo ßmě ßo tež wjeßelicź a radowacź.

Njewuſchnych a worakawych ludźi ßo farař Mrósak njeſtróźi, ale wědźeſche jim dobru wotmoł wudacź. Druhdy jim tež na prědowanju wotmołwi. Sso wě, ſo pſchi tym žanych mjenow njemjenowaſche. Tak bě hiſchcźe pſched někotrymi lětami w jenej ßerbſkej wßy jedyn wucźeŕ, kiž bě po zyłych Sserbach, runjež bě ßam ßerbſkeho pokhoda, jako ßurowy a njeßmilny němzowař ſnaty. Jenemu duſchnemu a dobremu ßerbſkemu fararjej a ßerbſkim wucźerjam, kiž běchu ßerbſzy prózowarjo, na wſchě boki a waſchnje klubu cźinjeſche. Se ßwojim fararjom ßo ſapowě ßerbſki rěcźecź, dokelž je, kaž praješche, němcźina „Amtsſprache“. Tež khěbětarja poßwari, jako bě jeho ras ſ fararjom ßerbſki rěcźecź ßłyſchał. Ras wjazy lět do wójny mějachu wucźerjo konferenzu we wßy W. Tež farař Mrósak, ſchulſki dohladowař a naſch němzowař tam běchu. Rěcźeſche ßo mjes druhim tež wo ßerbſkej nabožnej wucźbje. Snaty němzowař wſchak bě měnjenja, ſo ßerbſke wuwucźowanje trěbne njeje. Tu poſtaže naſch Mrósak a praješche něhdźe tole: „Běch pſched něſchto cźaßom wokoło Noweje Wßy pola Krjebje po pucźu. Małe dźěcźi dźěchu ſe ſchule, ßo ßerbſki rosmołwjejo. Dach ßo ſ nimi do rěcźow. Dokelž bě do hód, praſchach ßo je ſa Joſeſom, Mariju a narodom Božeho dźěſcźa. Dźěcźi niczo wo tym njewědźachu. Sso ſpodźiwajo ßo jich praſchach, ſchto ßu w ſchuli w bibliſkich ſtawiſnach wukłe. Tuž mi ßerbſke dźěcźi zyłu ſtawiſnu wo Jeſußowym narodźe němſki powědachu, kaž běchu ju w ſchuli jenož němſki ßłyſchałe. Tajka wucźba pak, moji knježa, niczo druhe njeje hacž hotowy verbalismuß.“ (To rěka, ſo ßu ßebi ßerbſke dźěcźi jenož zuſe němſke ßłowa ſpomajtkowałe, pod kotrymiž pak ßebi niczo myßlicź a pſchedſtajicź njemóžachu.) Schulſki dohladowař ſpyta wſchak cźeſcź němzowarja wukhowacź, tola njeporadźi ßo to jemu tak prawje. Na jenej ſhromadźiſnje pſched wjazy hacž dwazyczi lětami wucźerjo wo tym wuradźowachu, hacž ma ßo dźěcźom biblija abo bibliſka cźitanka do rukow dacź. Sserbſzy wucźerjo měnjachu, ſo potom, jeli ßo bibliſka cźitanka ſawjedźe, tutu tež w ßerbſkej rěcźi trjebamy. Naſpomnjeny němzowař wſchak praješche, ſo ßerbſkeje njetrjebamy a ſo ſa dwazeczi lět nichtó wjazy w bibliji cźitacź njebudźe. Farař Mrósak bě to ſhonił a da naſchemu němzowarjej na jenym zyrkwinſkim ßwjedźenju w Khwacźizach, hdźež bě ßwjedźeńſki ßerbſki prědař, dobru wotmołwu. Němzowař to ſhoniwſchi bě na to khětro njemdry. Wón derje wědźeſche, koho bě Mrósak měnił.

Ras bě jena žona k njemu pſchiſchła ſ tutej próſtwu: „Knježe, tele rjane prědowanja, prajcźe mi tola, ſ kotreje knihi te bjerjecźe; dyrbju ßebi ju tež kupicź!“ Tutu žonu wón k jeje ſpodźiwanju rjenje powucźi, ſo wſchak duchowny to tak lohko nima, kaž ßebi wona to myßli, ale ſo prědowanja ßam wudźěła a ſo ma je poměram a cźaßej pſchiměricź.

Bych hiſchcźe někotre tajke podawki ſ jeho žiwjenja podacź mohł. Tola njech je doſcź! Njemóhli nam ßnano woßoby, kiž ßu ſe ſemrětym wuže ſtyki měli dyžli ja, podawki ſ jeho žiwjenja a ſkutkowanja podacź? Tajke krótke podawki cźaſto powahu jeneje woßoby lěpje ryßuja hacž dołhe rosprawy a cźinja ſdobom naſche łopjeńko ſajimawe.

Naſch krajan a prózowař pak njech w měrje wotpočźuje! Kiž ßu jeho ſnali, budźa hiſchcźe dołho na njeho ſpominacź.

=l-

Guſtav Adolfſki ßwjedźeń we Wjeleczinje.

Dwójzy běchu Sserbja ſwołani w tydźenju Božeho ſtpicźa, pſchińcź a ßo wobdźělicź na woßebitym, — abo po prawom trójzy, hdyž do toho ßobuliczimy ſlět ßerbſkich towařſtwow na Cźornoboſy. Boże ſtpicźe ßwjecźeſche Budyſke Guſtav-Adolfſke towařſtwo ßwój ßwjedźeń we Wjeleczinje a dźeń poſdźiſcho pſchewodźachmy ſeniora ßerbſkich a ſakſkich duchownych fararja Mrósaka-Hrodźiſchczanſkeho k rowu. Wo tym piſche naſchemu łopjeńkej něchtó druhi, wo Wjeleczanſkim ßwjedźenju podamy pak ßami něſchto drobniſcheho, njech tež njebě móžno, ßobußwjecźicź dopołdniſchi dźěl ßwjedźenja, ßerbſku ßwjedźeńſku Božu ßłużbu a Božu ßłużbu ſa dźěcźi.

Prědował je na ßerbſkej Božej ßłużbje k. farař Kapleŕ-Budyſki, kotryž je ßam był jako młody duchowny w ßłużbje mjes evangelſkimi wěrybratrami we wukraju, a to w Schtyrſkej. Wjeleczanſki rjany nowy Boži dom bě pěknje ſ mejemi a kwětkami wupyſcheny. Rjana ßyła Sserbow ſ woßady a ſe ßußodnych a tež dalſchich woßadow, tak tež ſ Budyſchina, bě pſchiſchła, ßobußwjecźicź Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń. Sswjedźeńſki prědař ſałoži ßo ſe ßwojim prědowanjom na 1. Theſſ. 2, 19. 20., ßo praſchejo: „Wy ſcźe naſcha cźeſcź a radoſcź, ſcźe Wy tež naſcha nadźija?“ Pſchi tym pokaſa mjes druhim na woßady ſ Galiziſkeje a Schytrſkeje, kak ßo w rospróſchenju wěrna wěra a ßwěra w kſcheſcźijanſkich woßadach hori a ſchto woßada ſ tajkimi mozami ſamóže. —

½11 hodźin cźehnjeſche dołhi cźah dźěcźi a młodźiny ſ farſkeho dwora do Božeho doma k Božej ßłużbje. Pychu woltarja wobohacźichu khorhoje a khorhojcźki wſchelakich wotdźělenjow młodźiny. Němſki ßwjedźeńſki prědař, k probſt Wegener, roskłoži na ſałožku Mat. 15, 21 ſcź., ſchto wěrna ßwěra wěry je a ſamóže. Roſeſtaja, ſchto ſaměr a dźěło Guſtav-Adolfſkeho towařſtwa. Tuto ma nětkole pſchede wſchěm ßwój nadawk, ßo ſtaracź wo wěrybratrow, kiž tam k ranju wjele ſhubichu a poczerpichu. Tam dyrbi pomhacź a troſchtowacź a poßylnjowacź. Kak tam je a kak tam ßo bědźa a kak tam tola ßwěrni woſtawaja, pokaſa na wſchelakich pſchikładach.

Bórſy po połodnju bě ſaßo wulki hibot po zyłej wßy. Wſchudźom khwatachu, ßo ßobu ſeſtupacź do ßwjedźeńſkeho cźaha. S autom a ſe żeleſnizu a ſ kołami pſchikhadźachu tež duchowni ſ daloka a ſ bliſka, ſo bychu ſe ßwojimi pſchißłuſchnymi ſnajmjeńſcha w němſkej Božej ßłużbje ßwjedźeń ßobu doßwjecźili. Na 25 fararjow drje ßo na ßwjedźenju wobdźěli, mjes nimi tež kk. ſuperintendent Berg a wyſchi farař Sarjeńk. Jako ßo Boża ßłużba ſapocźa, bě Boži dom połny nutrnych. Pſched woltarniſchczom ſtejachu wſchelake khorhoje, wobßwědczejo, ſo ßo wſchelake ſjednoczeńſtwa ſhromadnje wobdźěleja. Sswjedźeńſki prědař, k. probſt Wegener, ſtaji ſe Jap. ſk. 1, 8 to ßłowo: „Wy budźecźe moji ßwědkojo!“ pſched naß, pokaſujo na to, ſo je w tutym ßłowje tón nadawk a ta pſchikaſnja: „Wy dyrbicźe moji ßwědkojo bycź!“ A tutu pſchikaſnju dopjelni luboſcź. Wona ßłyſchi, kak wěrybratſja na pomoz wołaja. Nuſa, kotraž pomoz žada, je woßebje tež we krajinach, kotrež je Němſka dyrbjała wotſtupicź. Prědař poda wobraſy a pſchikłady ſ tutych krajinow a ſ druhich, tak ſ Finſkeje a

Ruskeje. Naß tudy pohnuwa to, so ßo dźakujemy Bohu, so pola naß je to hinak a lěpje a lóžo, a so ßwoju dźakownosćź wopokažemy se skutkom pomozy a luboscźe. Cžujachmy, so tu něchtó rěcžesche, kiž bě ßam tutu nusu widźał a sacžuł. Probšt Wegener je dołhe lěta ßwojeho žiwjenja mjes wěrybratrami we wukraju skutkował, tak 18 lět w Finskej. Tam je też cžerwjenu bolschewikisku revoluziju ßobu pschětrał.

Boże ßłužby porjeńschichu s rjanymi poskiczenjemi zyrkwiny chór, mužske spěwanske towarstwo a posawnistojo; tuczi też kěrlusche woßady pschewodźachu.

Do němskeje Božeje ßłužby bě hnydom sapleczena hłowna shromadźisna Budyskeho Gustav-Adolfskeho towarstwa. Jeho pschedßyda, k. farař Kapleŕ-Budyski, rosprawjesche wo dźěle sańdźeneho lěta a wupraji dźak Wjeleczanskej woßadźe a wschitkim, kiž běchu pomhali, ßwjedźeń pschihotowacź. Podpjerało je towarstwo wschelake woßady we wukraju a je jim pomhało nusu pschewinnycź a cžeże snjesć. Kóždy je proscheny, skutk Gustav-Adolfskeho towarstwa podpjeracź a tak pomhacź wěrybratram tam, hdźež ßu w nusy. Tuta próstwa njeje podarmo była: wscho hromadźe je ßo we Wjeleczinje nadało 287 hriwnow. To je jara rjany dar sa tuto evangelske dźěło, kotrež je tak jara nusne a tak jara wulke runje w tutym cžaßu.

Kak wulke a nusne, to rosłoži nam hischcże w krótkim pschednoschku k. probšt Wegener. Wón dźě tola wobstejnosćze w połnóznych a rańschich krajach Europy snaje. Něschto s toho, chtož wón nam sajimaweho poda, pschinjeßemy hischcże naschim cžitarjam. Wono je tajke, so hinak njemóžemy, hacž połni dźaka sa wobarnowanje a žohnowanje cžim bóle lubowacź nascheho Sbóžnika Jesuża Khrystuża, Knjesa nascheje zyrkwje, a tutu luboscź wopokasacź se skutkami wěry tu doma w ßwójbje a woßadźe, we ßwojim domje a w Božim domje a w žiwjenju hewak a se skutkom pomozy, kotruž pschinjeßemy wěrybratram a ßotram we wukraju a w rospróschenju.

To a tamne ßłowo ßebi po Božej ßłužbje hischcże doprajichmy w hospodliwym farskim domje. Też na rjanym wulkim pohrjebnischczu pobychmy. Tam s radosczu shladowachmy na naschu kraßnu łužisku domisnu.

Zyrkej a stat.

Sakski biskop Coch bě póndźelu do ßwjatkow w Budyschinje a s nim drusy sastupjerjo zyrkwineje wyschnosćze, mjes nimi k. farař Kubiza, ßyn njeboh Bukecžanskeho fararja Kubizy. Popołdnju rěcžesche biskop — a po nim dwaj sastupjerjej zyrkwineje wyschnosćze — psched duchownymi zyłeje Lužizy. Tuta shromadźisna, kotruž k. superintendent Berg wjedźesche, bě sakładna a ważna runje w tutym rosßudnym cžaßu luda a zyrkwje. Se shromadnymi mozami chzemy a dyrbimy stacź sa ßwoju evangelsku zyrkej, njech ßmy duchowni njech niz; tak dokonjamy sdobom najlěpschi skutk sa ßwój lud! — Wjecžor rěcžesche biskop psched Budyskej woßadu, s kotrejž bě ßo wjele s druhich woßadow sjednocźiło. Dźiwasche na zyłe roswicźe a połoženje poßlednjeho cžaßa a žadasche, stacź s wěru a se ßwěru k evangelijej a k zyrkwi; tak ßłužimy nanajlěpje zyłemu ludej a wótznemu krajej. — S tak někotrym ßebi biskop Coch po shromadźisnje ruku sawda. Tak sawdajmy ßebi też ruku na to! Nusne nam to je, ßmjercź nusne!

Sswjatki, narodniny kschesczijanskeje zyrkwje, běchu lětßa **też narodniny nowopóhanskeje napischeczźiwnosćze.** W Ssmolinach (Harz) běchu shromadźene wschelake sjednocźeństwa hibanja „Deutsche Glaubensbewegung“. Tute chzedźa nowu němsku wěru, kiž pschede wschěm na krej a raßu dźiwa a we tutymaj pyta sałožki noweje wěry. Jeje prěnja saßada, kotraž bu s dalschimaj tam pschijata, rěka: „Die deutsche Glaubensgemeinschaft will die religiöse Erneuerung des Volkes aus dem Erbgrunde der deutschen Art.“ Wschě tam pschitomne sjednocźeństwa ßo sjednocźichu do jeneho: Deutsche Glaubensbewegung. Sa wjednika powołachu naschim cžitarjam też hižo snateho Tübingskeho profeßora Hauera. Ssobustawy maja mjes druhim też wuměnjenje dopjelnicź, so žanej zyrkwi, dozyła žanemu nabožnemu sjednocźeństwu, njepschißłuscheja. — To rěka sa naß: Do boja sa Khrystuża! Pschetož to je pschisjewjenje wojowanja pschecźiwo Khrystużej a evangelijej. Wot prěnich ßwjatkow hacž do tutych ßo njeje niczo pscheměniło. Pschi ßwojim narodźe bě zyrkej wojowaza zyrkej, wona to dźenßa runje tak je. Schtóž ßnadź to wjazy njewědźesche, tam bu to s nowa doprajene. —

Wschelake s bliska a daloka.

S cžaßa sa cžaß. Schtóž někak scźěhuje podawki nascheho cžaßa, s nastróženjom pytnje, so ßo wěste podawki saßo raskopja a so drje w žanej nowinje njecžitasch wo jenicžkim, ale snajmjeńscha wo dwejoch. Ssu wschelake, jene pak ßu najbóle nadpadne: wohnje. Pali ßo na wschěch kónczinach Němskeje, Europy, semje! Ssmy tu ras na to pokasali, kak žadyn podawk njeje bjes druheho, kiž by podobny ßo druhdźe stał. Tukhwilu mamy kopjenje podobnych podawkow. — Wohnje njeje to jenicžke, mohł też rosbuchnjenja mjenowacź a snjesboženja w podkopkach. — Cžehodla runje nětkole wschudźom tajke wohnje? Schto je na tym wina? Kajke mozy skutkuja tu ßobu? Se ßłowom „pschipad“ padnjesch zyle wěscze nimo praweho do někajkeje njesnateje hłubiny bjesdna. Abo schto je „pschipad“ dozyła? Myßlicź, rospominacź, pytacź to rěka, do hłubinow hicź a niz swjercha wscheho slětowacź a swjerschny bycź, bjes myßlow a bjes khutnosćze. Pschińdźesch sa tym, so ßu to snamjenja, kotrež wjele sjewjeja a wjele wosnamjenjeja.

Na pucź.

Duzy wot ßwjatkow ßmy! Ssmy duzy do pschichoda jako ßwjatkowni? Na tuto praschenje wotmołwja lěpje a sprawnischo hacž hubje twoje zyłe žiwjenje a cžinjenje a sadźerženje we ßwójbje, woßadźe, ludu.

Listowanje. K. k. H.: S wutrobnym dźakom dostachmy a wosjewjamy. — Sa 1. po Tr.: K. w B. — Sa 2 po Tr.: S. w K. — Sa 3. po Tr.: W. we W.

Serbske spěwarske

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 22

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje — 3. junija 1934 — Bautzen

1. niedźela po Eswjatej Trojizy.

1. list ßwjateho Jana 4, 16—21.

Pschede wschěmi druhimi wuczomnikami lubujesche nasch Knjes Jesuß Jana, a Jan lubowasche też ßwojeho Knjesa ſ zyłej ßwojej duschu. Esamßna luboscź klinczi ſe ßłowow teho, kiž ſe ßwojim listom k nam rěczi. K tajkej luboscźi by rad wschitke wutroby wjedł.

Najprjedy nam pokasa, kajke žórło nascha luboscź k Bohu ma. „Bóh je luboscź“; ſbóżnische ßłowo drje njemóże ßo cźlowóſkej wutrobje prajicź. Wjeßoły ſhladujesch a radscho dale dźěłasch a ſ wulkej dowěru ßměsch pucźe krocźicź, kotreż masch hicź. Wschudźom cźe Boża luboscź wobdawa. Hladaj won do pschirody! Njebjo w ßwojej módrej pysche, Boże ßłónczko ſ wohrěwazymi pruhami, ſemja ſelena wodźeta, płódny kraj nascheje domiſny, wschitko powjeda: Bóh je luboscź! Pohladaj do ßwojeho žiwjenja. Wichory chzychu ſe Knjesom bycź a cźe ſatschascź, a ſdobom ty ſaßłyſcha: Cźehodla ßy tak małowěrny? Bóh je luboscź! —

Najwyschscha luboscź ßo jewi w raju hnady. S krwju ßwojeho lubeho ßyna je nas ſ ruki teho ſleho wukupił a ßam ſa ruku wſak. Abo njewěſch, ſo cźe Boża luboscź dźerži hdźeż Boži ßud by ſniczicź dyrbjał. Pschecźitaj ßebi kěrluſch Gellertowy: Kak Bóh je jara dobrocźiwy! a pomyßl ßebi na ßwojeju ſtarſcheju. Sa nimaj ſtejesche Bóh ſe ßwojej wulkej luboſczu. Praj ßebi to kóždy dźeń: Bóh ženje ſapomnił mje njeje, też jeho nochzu ſapomnicź.

Esamo wot ßo pschińdźe k temu, ſo ſbóżnoscź luboscźe Božeje cźim dlěje ſacźujemy. Wo tym Eswjaty Jan rěczi: Schtóž w luboscźi wostanje, tón wostanje w Bohu a Bóh we nim. Boża ßwěrnoscź naschu ßwěrnoscź płodźi a ſa ßwěrnych ſměje krónu wěcźneho žiwjenja. Tale ßwěrna Boża luboscź pſchewinje ſ mozu wſchu bojoscź a dawa tajku wjeßełoscź do wutroby, ſo też ßudny dźeń ßwoju traſchnoscź ſhubi.

To je něſchto zyle ſpodźiwne. Mózesch dźě temu do wocźow hladacź, kiž cźe ſtwori a mózesche połnu poßłuſchnoscź wocźakowacź. Spalicź dyrbjałoj cźe Božej wócźzy, ale wonej cźe pytatej, doniž njepſchińdźesch na ſtajne domoj. Je tebi něchtó wo tymaj wocźomaj hižo powjedał? Esnano něchtó, kiž by też mohł ſły bycź na tebje a kiž je cźi wſchitko wodał. Kajke kraßne naſhonjenje je to tola! Tu masch połny troſcht a pokoj. A w ßebi ſacźuwasch dźaknu luboscź, w kotrejž žana bojoscź njeje.

Hdźeż lud ßo ßam namaka, naſtawa nowa žiwa nadźija. Na tym ſpóſnawasch cźiſtoscź a ſpuſchcźomnoscź ßwojeje nadźije, hacź ßy Boże wodacźe dostał abo niz. Njeje temu tak, ſo twoja luboscź ſ Božeje luboscźe wukhadźa, pſchińdźe tebi ſnowa bojoscź. Też nasch lud na to cźaka, hacź ma nascha zyrkej a jeje ßłużobnizy tajku krutu a tola wuhojazu luboscź dźenßa pſchipowjedacź. Pod tajkej Sbóżnikowej ſkutkowazej luboſczu, na kotruž ßmy pokasani, by luboscź k Bohu a k wjednikam luda a zyrkwje a k wſchitkim ſ dowěru roſtła. Huſto temu tak njeje. Eswjaty japoſchtoł powjeda: Hdyž ſchtó rjekńje: Ja lubuju Boha, a hidźi ßwojeho bratra, tón je łhař. Mnoſy ßu ſ tym doſpołnje ſaßudźeni. My to ſa prawe ſpóſnawamy. Esnano bě runje wutroba wot Božeje luboſcźe ſapſchimnjena, a nadobo ſetkasch ßwojeho ßußoda, kiž je tebi klubu cźinił a ty ßo hněwasch a cźakasch hižo na to, ſo by też jemu prajicź mohł, ſchto ßo cźi njeſpodoba. Sazpěcźe a ſaßudźenje a ſatamanje nima žane prawo pod wodacźom Božim. Poßłuchaj Božeho ßłowa dyrbi cźinjeć bycź. Masch tola w ßwojim domje někak kſcheſcźańſke waſchnja. Dźerżiſch ßo tychle waſchnjow? a ſa nuſu khudych niczo wyſche nimasch? My mamy hiſchcźe wjele podpjery hódnych: W domach pſchi khoroſcźach, w rospróſchenju pſchi bratrach a ßotrach nascheje

wěry, w ßwjatym mißionſtwje pſchi hłódnych a lacžnych po prawdoſczi.

Tuž pokaž ßwoju luboſcž wſchudžom, najbóle tam, hdžež czi twoja wutroba praji: Boža luboſcž je czi to do pucža ſtajiła, ſo nimo njemóžeſch. Pokaž, ſo je czi wo to czinicž, ſe ſprawnoſczu teho lubowacž, kiž je cže prjedy lubował.

Hamjeń.

Naležczo 1934.

Czaß czěßny pſchikhadža.
A tyſchnje ſdychuja
Wſchě froſtliny.
Trawnik ſkhnje a trada,
Roßa wotbjera,
Nowej' włóhi hlada
Korjeń, hałoſa,
Symowate dychi du;
Nózne mróſy ſkaža
Nežne wubitki,
Hdyž ßo žane ſwaža
Dychacž we ßwětii.
Ssamo wowza tſihana

Toczi ßo a dyrkota
Na ßmaſy a na brjóžku;
Bóh chzył ßo ßmilicž
S deſchczikom a czopłotu!

S wěru a ſe ſczerpliwoſczu
Kłapaj tyſchna wutroba,
Wopruj próſtwy ſ pokornoſczu,
Dha Bóh njebjo wotamka,

Troſcht a pomoz póſczele,
Dokelž wěczny miły je!

S wežineje kule Budyſchinkſkeho Božeho doma.

Njedawno rosprawjachmy wo poßwjeczenju wobnowjeneho Božeho doma w Budyſchinku. Dženża mózemy tu nětk něſchto ſ teho, ſchtož we wežinej kuli namakachu, wosjewicž. Myßlimy ßebi, ſo to wſchitzy jara rad witaja a czitaja. Wostajimy tež wſchitko tak ſeſtajane a cziſchczane, kaž bě pißane. Myßlimy ßebi, ſo budža nam wožadni Budyſchinkſkeje wožady pſchedewſchěm džakowni. Tuž tu czitajcže a rospominajcže!:

„We Božim Mejni!

We 1844. ljeczi po Kryſtußowym hnarodže, we wožmym ljeczi naſcheho krala Friedricha (Bjedricha) Auguſty II., we tſinatym ljeczi po nutswedženju teje konſtituzije, we 1666tym ljeczi po pſchetwarejnju naſcheje zyrkwje, we tym ljeczi, jako zyrkwinej knejſtwi tudy bjeſchtaj knjes Jan Kryſtian Heinrich Kind, knjes we Małym Budyſchinku, a knjes Gottlob Heinrich Minkwitzki, pola Sakſkeho krala najwyſchi radžiczel a dwórnik, kaž tež knjes we Pſchiwczizach a Skanezach; — dale Guſta Herman Kröhna, duchowny, a Jan Kryſtian Babik, wucžeŕ a kantor, — a khejbjetarjaj pak Jan Mjet, ſarodnik a ſtarſchi muž we Budyſchinku, a Jan Petſchka, mały ſarodnik a ſtarſchi muž we Pſchiwczizach, tym ßamym ljeczi je po poruczności kralowſkeje wyſchnoſcže wot 10. pražnika teho ljeta 1840 wježa naſcheho Božeho doma tudy po želeſnej žerczu pſche newjedro wobarnowazej a ſ Božej pomozu jeho werch ßobu wuporjedžany.

Kotrež džjeło by ſapočžate teho 12. naſymnika ſ tym, ſo džjełaczerjo ryble ſtajachu a róſchte pſchihotowachu; na to je 14. naſymnika miſchtyr Adolf Söhnel ſ Maleſchez wjeſchowy werſchk dele wzał, 19. a 20. pak tu želeſnu žerdž ſczinił a pſchibiwał, tak ſo k weczoru po wježe dele dže hacž do ſemje; na poßledku 3. džeń hodownika je wón tež wſchitko, ſchtož na wježu ßłuſcha: jako ſpillu, khorej, wjesdu a kulu horje ſeſtajał, dżeſch prjedy ſtejałe bjechu, jenož ſo bje wſchitko cziſzje wobnowjene a ſnowa wobarbjene, mjenujzy ſchpilla a khoroj ſelenej, wjesda a kula pak ſnowa poſłoczenej. Pſchi tutej ſkhwadnoſczi je tejž tole pißmo ſ tymi zyrkwinymi powjeſzemi teho ljeta 1818, kiž ßo hižom prjedy we kuli namałałe bjechu, ßobu do neju nuts powožene.

Pſchi tajkim czeſchkim džele ſtaj Handrij Mros, czeßla ſ Maleſchez, a Jan Petſchka, khejbjetař ſ Pſchiwczizach, miſchterej Söhnelej pomóznaj a ßłużomnaj byłaj a je tak pſches Božu woßobnu nadu to zyłe džeło be wſcheho njesboża a ſchkode dokonjane, a ßo k ſpodobanju a wjeßelu zyrkwinych knejſtwow a naſcheje woßady jara derje poradžiło.

Bydž khwalba Bohu ßamemu a džak ſa jeho hnadu!

Schtož ßo pak ſa tajke nydom wopißane džeło wudawacž a ſapłaczicž mjejeſche, to nebje mało.

Po tym, ſchtož my ſ miſchterom Söhnelom prjedy pſches jene pſchiſchli bjechmy, je wón ſa ßwoje džjeło, mjenujze, ſo tu želeſnu žerdž je wudżewał a pſchibił, ſchpillu a khorej ſ tym blachom, kiž pod kule je, wobarbił a wjesdu poſłoczik, a ſa wſchitku ßwoju prózu, wſcho do wſcheho 17 tolerjow doſtał, kotrež jemu ſ zyrkwinſkeje khoßy wupłaczene ßu. Sa poſłoczenje teje kule ßmy jemu hiſchcže 4 tolerje 8 npl. a 8 peneſchkow pſchidali, kotrež penjeſe naſcha woßada pſches wopor teje luboſzje ſhromadžiła je we Sswjatnizy teho knjeſa, džež 1. nejdželu adventa abo 1. dżeń hodownika ßwoje dary na wołtař teho knjeſa połoži.

Schtož ßo pak wyſche teho ſa ſchelake druhe nuſne džjeło, kaž ſa wuporjedženje wježoweho khrywa, hiſchcže dale wudawane budže, to ßo njetkle njehodži wobrachnowacž.

K ſpomnjenju pak hiſchcže je, ſo we tym ßamym czaßu Budyſchinſke knejſtwo wobſamkny, naſch zyrkwiny czaßnik ſa ßwoje penjeſy dacž wuporedžicž, ſchtož nimale 16 abo 18 toleŕ wuczinicž budže.

Tejž tute džjeło miſchterej Söhnelej dowjerene, kiž teho dla 12. dżeń naſymnika tón wjeſchene czaßnik dele wza, ſo by jón w domach wuporjedżał. Bórſe po tym, 29. a 30. naſymnika, wón tón czaßnik ßadži ſaßo do jeho ſtareho kydła, džež pak hiſchcže njekotre dny na nim džjełacž ſmyja, ſo by ßwoje džjeło doczinił.

Bóh daj, ſo by ßo derje radžiło k wužitku naſcheje woßade a žohnuj teho, kiž tajku nadobnu wjez je wobſamknył.

Ljeto 1844.

Ljetuſche Ljeto, kotrež ßo hižom jako k weczoru pſchibližuje, je we wſchelakim naſtupanju jara džiwne ljetko było. — Mjes tym, ſo we njekotrych zuſnych krajach, kiž daloko wot nas ßu, krawna wójna ßo hori, dha po zyłej Europiskej a tak we naſchim kraju po ſwonkownym lute mjer kneži. Tola pak ßo ſda, ſo ßo wo wele człowjekow wutrobach myßle teho nemjera hibaju, ſchtož ßo hižom tam a ßem ſjawnje pokaže. — Wo ßwjetnych a duchownych wjezach podjanska, griechiska a evangelska zyrkej pſches jene njejßu, a nepſchecželſtwo bjes nimi je njetk ſkoro wjecže, dyžli nide było neje. Tamna zyrkej chze rady na wſchjem knejžicž a džjeła ſ mozu na tym, — naſcha zyrkej ſpocžina pak ſpóſnacž ßwoje prawiſne, ßwoju doſtojnoſcž, ßwoju ßylnoſcž. We pißmach a we ryczach ßo Evangeliſzy pſchezo mózniſcho wabja k wachomnoszi a k bliženu bratrowſtwu bjes ßobu. K temu woßebje pomha tamne ſjednocženſtwo, kotrež Guſtav Adolfſkeje ßo mjenuja a ßo po wſchjech ſtronach rosſchjeri. K jeho ljepſchemu je ljetſa tejž naſcha woßada dary luboſzje hromadžiła.

Tajke poſtorki, kajkež ßo ſ blakami hibaja, ßu hiſchcže dotal daloko wot nas, kiž my jok, džeſch naſchi wótzojo ßo žiwili ßu, we ſpokojnoſzi ßwoju rolu džjewamy, ßo Boha bojimy, krala czeſczimy a to druhe wſchitko knjeſej porutſchi-

my. Wono pak tola też nam pschezo bliže psched wocži stupi, tak žwjet na mudroscži dżeń wote dnja dale bóle pschibyła. Pschetož njedaloko nascheje wšy salożą żelesnizu, kiž nasche mjesto a kralowske mjesto k jenemu mjestu swjasacź a hacž do Solerza dožahacź budże. Njekotremu te menje bohate dary Boże domach wjazy nješkodża, a wostajiwschi schitko czenja wón tam, dżejsch žo wjeczeje sdy nadżija.

We naschej wožadże žo žane wulke pschemenenje stało njeje. Tola je spomnicź, so sa te tši poželene ljeta we Budyschinku wóžom nowych twarejnjow a w Pschiwczizach pak dwje natwarili žu. Wobydlerjow njeje wjazy ani mejnje, hacž jich prjedy było je. Narodżiło žo ljetsa je 11 dżjeczi; pschipowjedanych je było 11 nawożejnjow a newestow; 7 wožadnych je wumrjeło. Khorosżje žo husto a czasto pokasowachu, wožebje kaschel a syma. Nastupawschi njemski a žerbski lud we naschej wožadżi, da žo jow jenož 12 aby 14 njemskich namaka, wokoło 450 pak je Serbow, kiž žwoju ryczž sakhowaju, haj, so by taždama sdżeržana była a pschezo renscho sakczjewała ljetsa też wucženi Serbja žwjeru prózowachu. We žerbskej ryczi njetk też tydżeńske nowiny mamy a też mižijonske powjesczże.

Dale je wopomnenja hódne, s kajkimi dżiwnymi skutkami žo ljetusche ljeto Bóh tón knjes na semi, na wjetrach a mróżelach sjewił je.

Hacžrunje naljeczo s wulkej mokrotu k nam pschistupi, hda bje tola potom sažo jara žucho; khjetro suchje bjesche tejž ljeczo; nasyma hakle mokre czažy pschiwedże. Sa zyke ljeto žane bliske rimanje neje žkyschecź było. Tejž neje ženje prawje czopko było, kiba so w ljeczi druhdy pocża czoplischo bycź. Na wele blakach žu ludżo na mróżelach jako wulke wohenjowe kule widżili. Ssylne wjetry dujachu bjes pschestacża a žu tam a žem schkodu czinili. Psches jich žurowoscź by jenej lipi psched zyrkwinymi rotami zyły werschk rejnje wotwjertnjeny.

Pschi tym wschjem tute ljeto tola njepłódne nebjesche. Nasymny žył dawasche (hischcże) ljepsche žnje, dyžli naljetny; najrensche žnje pak bjechu wot bjernow. Ssadu nebje mało; tola nebjesche žo na sarodach wschitko derje radżiło. Ssyna nebje pschemjeru wele, wotawy pak jara mało.

Hlaj, to bjechu Boże pucże. Psched wodowej a wohenjowej nusu je wón naschu wožadu sakhował a chżył nas dale sakhowacź.

16. nasymnika 1844 žu žita w Budyschini płaczike:
rožka: 2 tol. 22½ nž., też 2 tol. 20 nž.;
pschenża: 4 tol. 7½ nž., też 3 tol. 27½ nž.;
jeczmeń: 2 tol. 10 nž., też 2 tol. 5 nž.;
wowž: 1 tol. 17½ nž., też 1 tol. 12½ nž.;
róch: 3 tol., też 2 tol. 25 nž.;
jahły: 7 tol. 4 nž., też 6 tol.;
bjerny: 25 nž., też 20 nž.;
hejduschka: 6 tol. 10 nž., też 6 tol. 4½ nž.

Bóh žohnuj.
krala a nasch wótzny kraj
zyrkej a tesch schulu
knejžich a zyku gmejnu
wucžerjow a poželucharjow
dżěczi a starschich
psches Jesom Krysta, žwojeho žyna. Hamen!

W małym Budyschinku, 1. a 2. hodownika 1844.

August Hermann Kröhna, duchowny.“

Dha wschak tola!

Njedawno pisachmy, so běchu w Ssowjetruskej Boże domy Jutry połne nutrnych, połnische hacž lěta prjedy. Dyrbjachmy pak też wo tym pisacź, so je Ssowjetruska wobsamkła, zyrkej a kschescżijanstwo wutupicź, tak so njeby sa mjenje hacž 3 lěta ani Božeho doma ani kschescżijana wjazy było. A schto czitamy nětk?

S Moskwy žlyschimy, so žu w někotrych krajinach Ruskeje tak wulke prozežijony wuhotowali kaž wot revoluzije žem niz. „Swjask bjesbóžnych“ dyrbi žam, njech też doscź roskobjeny, wobžwědczicź, so žu wobrasy žwjatych psched czahom nježli a so žu sa tutymi wobrasami też kommunistojo žobu czahnyli. Ssowjetruska wyschnoscź je tohodla poruczika, so maja wschě wyschnoscże, wožebje pak njelubje snata GPU, swjask bjesbóžnych podpjeracź, kotryž je nowe wojowanje pschecżiwo nabožinje a zyrkwi sapoczał.

S někotrych kónczin hobrskeho ruskeho kraja pschikhadżeja powjescże, kotrež nasž jara na prěnje czažy kschescżijanskeje zyrkwje dopominaja. Tam maja s městnami Boże žłužby w „katakombach“, t. r. pod semju, dokelž buchu jim Boże domy sawrjene. W pinzach shromadżuja žo tam wěrjazy, so bychu žo shromadnje modlili a Bohu žłužili. Wjednik ruskeje zyrkwje, metropolit Sergius, pucżuje po kraju a rěczi k wěrjazym. So bjesbóžni jeho bórsy tyknu, je drje wěste.

Ale wono płaczi: Dha wschak wostanu ja pschezo pscht tebi! A runje tak płaczi: Bóh žwojich njewopuschczi!

Zyrkej a stat.

Kanzler Hitler žam je porucził, so ma žo to czišžko tydżenika „Der Stürmer“ sebracź, kiž bě w meji tuteho lěta wo Božim wotkasanju pisało a to w swisku se židowskimi ritualnymi mordarstwami. Zyke evangelske duchownstwo města Nürnberg bě s wosjewjenjemi psched wožadu a w nowinach pschecżiwo tutomu spiželej protestowało: „Psched Bohom a psched naschimi wožadami skorżimy a wobskorżujemy my s tutym sjawnje tutón žałostny nadpad na sakrament woltarja naschej zyrkwje. Pschetož tu je Knjes Khrystuž, haj Bóh žam hanjeny. My napominamy wožadu, wschudżom smužicże wustupowacź pschecżiwo tajkemu wonjeczeszczenju najsnutsknischeho žwjateho naschej zyrkwje“. Dale pokasuja w tutym wosjewjenju na Matth. 10, 32, 33. Tuto czišžko měješche 130 000 nakłada a nowy czischcź žo pschihotowasche. Po direktnej pschikasni kanzlera Hitlera bu wono nětk sebrane, a je sakasane, jo pschedawacź.

W **Pruskej** bu towarstwo „Deutschgottgläubige Jugend“ rospuschczene a sakasane. Tuto bě w myžli sakasaneho swjaska „Tannenbergbund“ skutkowało.

Luboscź pomha. Kschescżijanske skutki luboscże a s nimi wschitzy, kiž sa nje daruja a wopruja, žu wot dawna žem sa to skutkowake, tam pomhacź, hdżež je nusa, hdżež pomozy trjebaja. A wone to dżenža runje tak czinja. To nježmě sabyte bycź nětkle, hdyž žo telko wo woporach a darach pische a rěczi. Tak je hłowny wubjerk Snutskowneho Mižionstwa Němskeje sa sawostajenych w Buggingenje 3000 hr. pschepokasał. Kak czežko buchu tam hórnizy potrjecheni, wo tym žmy tola nastróženi czitali. — Nimo toho dari jim Badenske Snutskowne Mižionstwo 1500 hr. — Kaž žlyschimy, je sběrka, kotruž psched krótkim Snutskowne Mižionstwo kaž pola naž tak po zykej Němskej sběrasche, wulki wunoschk, wjetschi hacž žu wočakowali, měła.

Mandźelſtwo. Wrótßławſki krajny ßud je rosßudźił, ſo mandźelſtwo jeneho bywſcheho wojaka, kiž chce do ſaſtojnſtwa, wjazy njewobſteji. Tutón bě ßo 1927 woženił, njewjedźo, ſo je njewěſta židowſkeho pokhoda. Pſchi tym ßud wupraji, ſo je po nětczijſchim nahladźe to, ſ kajkeje raßy pokhadźeſch, woßobinſka woßebitoſcź, kiž ma rosrißazeje ważnoſcźe. Kajki kharakter, kajke waſchnje, kajke ßwětanahlady maſch, to ſwißuje ſ wulkeho dźěla ſ krwju a ſ raßu. To herbuja też potomnizy. Hdyž ßo ariſka a njeariſka krej měſcha, pokhadźeja ſ toho potomnizy, kotſiž ßu měſcheńza nižeje hódnoty.

Pomorſka ßwieczi lětßa 400lětny jubilej ßwojeje evangelſkeje zyrkwje, a to 24. junija. To je narodny dźeń pomorſkeho reformatora Bugenhagena.

Muſſolini je wſchitkim ſchulſkim wjednikam w Italſkej pißał a jim porucził, wužiwacź Nowy Sakoń. Wſchitzy profeßorojo a wuczerjo maja Nowy Sakoń cźitacź, tutu bójſku knihu dźěczom wukładowacź a na to kedźbowacź, ſo najrjeńſche měſtna ſ hłowy nawuknu. Tute knihi njeßmědźa we žanej ſchulſkej knihowni pobrachowacź, pſchetož wone ßu pſche wſchě lětſtotki pſchezo nowe. Nowy Sakoń ßu najwjetſche wſchěch knihow, najnuſniſche wſchěch knihow, dokelž je bójſki. Nazionalna wyſchnoſcź chce ſ nim dźěcźi a ſ dźěcźimi duſchu italſkeho luda ſaßo dobycź ſa to, ſo by namakał wěſty pucź, po kotrymž wótzny kraj dóńdźe najwjetſchej a najwěrniſchej nadobnoſcźi.

Połnózna Amerika. So je w Sjednoczenych Statach Połnózneje Ameriki wjele a wſchelakore mózne, ßmy huſto hižo ßłyſcheli a cźitali. Też hdyž na zyrkej hladaſch, płacźi to. Pſchi tym wſchak njeßměſch ſabycź, ſo je kraj wulki a roſleżany a ſo tam měſcheńza wſchěch mózných ludow a raßow a barbow bydli. S teho też pokhadźa, ſo tam też tajzy ßu, kotſiž drje maja nětajku kſcheſcźijanſku wěru, ale ßo njejßu žanej zyrkwi pſchiſamkli. Proteſtantiſke zyrkwje ßu tam we ſańdźenym lěcźe nimale 1 milijon ſtawow pſchidobyłe, mjenujzy 929 550. Wſcho dohromady tam 50 037 209 proteſtantow do wſchelakich evangelſkich zyrkwjow ßłuſcha. Tutych je tam 191! Połojza ſ tutych zyrkwjow ßu jenož małe ſjednocźeńſtwa, kotrež maja mjenje hacź 10 000 ſtawow. W tukhwilu je tak, ſo wjetſche zyrkwje pſchidobywaja, mjeńſche ſhubjuja. — My w Němſkej ßmy runje pſchi tym, wopuſchcźicź dotalne roskuſkowanje evangelſkeje zyrkwje do wjele krajnych zyrkwjow a wſchitke ſjednocźicź do jeneje wulkeje a ßylneje evangelſkeje zyrkwje Němſkeje. To je nuſne a dobre ſa zyrkej a ſa lud. Bóh chzył dacź, ſo wſchudźom prawe pucźe do tutoho ſjednocźenja namakamy.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Sa mißionſtwo. Spadnje w naſchim cźaßu luboſcź ke Knjeſowemu mißionſtwu a woporniwoſcź ſa njo? Na wſcho a na wſchitkich hladajo prajimy ně. Hacź pola tebje, na to wotmołwi twoje ſadźerženje pſchecźiwo mißionſtwu lěpje hacź twoje ßłowo. — W Rańſchej Afrizy ma mißionar König daloke ſtazije a wobcźežne pucźe; ma 25 podſtazijow a 50 prědarſkich měſtnow. Duzy po kraju k wſchitkim pſchińcź, je jara wobcźežne. Po Njaßa-Jěſoru jěcź móz, by dźěło jara wołožiło. Ale ſchtó kupi łódźiczku? — Mißionſzy pſchecźeljo wokrjeża Oſtpriegnitz ſkładowachu a woprowachu a to telko, ſo mózachu worzlowu łódźiczku abo cźołm kupicź. Barlinſke mißionſke towarſtwo wuhotowa w Köpeniku wulki mißionſki ßwjedźeń. Pſchi tutym poßwjecźichu tutu mißionſku łódź. Mißionſki direktor D. Knak da jej pſchi tym mjeno „Gwandumi“, to je: noſcherka póßelſtwa“. — S parnej łódźu pſchewjeſu nowu łódźiczku do Afriki. Kelko luboſcźe pojědźe ſ njej ßobu! A kelko luboſcźe, Božeje a cźłowječeje budźe tuta łódźiczka tam w Afrizy roſłožowacź móz! — Starajmy ßo tola wo to, ſo by łódźiczka naſcheho žiwjenja była też łódźiczka luboſcźe, dołhož tu hiſchcźe jědźe po morju žiwjenja, ſo by, hdyž jěſba ke kónzej, pſchiſtajicź ßměła pſchi brjohach, hdźež luboſcź, wěcźna luboſcź.

Syma! Syma w naléczu! To ſacźuchmy w ſańdźenych dnjach. A toho ßo nabojachmy naſchich polow a ſahrodow dla. A bojoſcź njeje była podarmo. Tu a tam ſmjerſny něſchto. A roſtliny, woßebje trawa, woſtachu ßedźo a ßyna njebu wjazy, — to też ßuchoty dla, kotraž naß nimo ſymy tyſcheſche. A do tuteje ſymy tak cźopło, haj kak horzo! Pſcheměnjeny ßwět! praja ludźo. A praja to, dokelž hewak njewjedźa niczo prajicź. — Jedyn jenož je, kiž wichor, wětry wodźi a wſchitke mróczele!“ Naſch Bóh! „Wón wſchitko we ßwojej ruzy ma!“ A tuta ruka je wſchehomózna, je pak też wſchehomiła. Jenu kaž druhu pak mózeſch ſapſchimnycź. Se wěru to cźiniſch, ſ wěru, kiž ßo modli, — ſ modlitwu, kiž wěri! Tajka wěra a modlitwa praji cźi: Pucź, po kotrymž ßo khodźi też pſches ßuche a ſymne cźaßy, tym ßwojim ſjewicź wě — naſch Bóh! Schtóž ßo na wjedro, kajkež nětkle je, wuſteji — jako kſcheſcźijan, — tón praji: to wſcho, ſo by cźim bóle roſtła — naſcha wěra a dowěra a nadźija k Bohu!

W Hirſchbergu w Schleſyſkej wutworichu wyßoku ſchulu ſa wukubłanje wuczerjow. Pſchi ßwjatocźnoſcźi ſa ſapocźatk jeje dźěła běſchtaj mjes druhimi pſchitomnaj ſaſtupjeŕ kultoweho miniſtra, a Wrótßławſki biſkop D. Zänker. Wyſchſchi preſident Helmut Brückner rěcźeſche k pſchitomnym a rjekny: My trjebamy ryſy młodźinu. So je wona khróbła, ßylna a wěrjaza, to wěmy, ſo je pak wona cźeſcźiwa — ehrfürchtig —, to hiſchcźe njewěmy. Hdyž dźenßniſcha młodźina to pruhowanje wobſteji, kotrež je młodźina lěta 1914 wobſtała, njeſahinje Němſka; wona pak ſahinje, hdyž młodźina tajka, ſo cźeſcźownoſcźe — Ehrfurcht — njeſnaje.“

W Oberammergawje ßu ſaßo wulke ßwjatocźne paßionſke hry. A to lětßa jubilejne. 300 lět to ßem, ſo ßo tute hry w tamnej kraßnej hórſkej krajinje ſapocźachu. S woßebitej prózu ßu pſchihoty cźinili, tute jubilejne hry nanajlěpje pſchedſtajicź. Schtó by mohł tam też ras paßionu Khryſtußowu wohladacź!

Na pucź.

„Schtóž chce ßłyſchecź Khryſtußa rěcźecź, dyrbi wuknycź, ßam bycź ſ Khryſtußom. Tak bě to ſo mnu! Moju wucźbu a moje prědowanje njejßym mohł namakacź w žanych ſ tych wſchitkich knihow, doniž njebuch wotdźěleny wot cźrjódy a Khryſtußa ßameho njeßłyſchach. Jako ja to cźinjach a jenož jeho ßłyſchach a ßo ſ Marju k jeho nohomaj ßydnych, nawuknych, ſchtó Khryſtuß je!“ Luther.

Liſtowanje: Sa 2. po Tr. S. w K. — Sa 3. po Tr. W. we W.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 23

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! **F.**

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje | 10. junija 1934 | Bautzen

2. njedźela po Swjatej Trojizy.

1. Jana 3, 13—18.

Swoje durje ſesamkane měcź, je druhdy dobre, haj nuſne. Rosumny hoſpodaŕ ſamknje dom, ſo njebychu ßo paduſchi a druſy ſłóſtnizy do njeho ſadobyli. Knjes Jeſuß praji: „Hdyž ßo ty modliſch, ſańdź do ßwojeje komorki a ſamkń ßwoje durje a modl ßo k ßwojemu Wótzu w potajnym . . .“ Njech ma sto krócź napominanje ßwoje prawo: Woczíń wocźi! abo woczíń hubu! — Se ßamßnym prawom khěrluſcheŕ ſpěwa: „Njedaj woczomaj ty hladacź tu na ßwětnu kniczomnoſcź“, a pſalmiſta rjekńje: „Ja chzu mjelczecź a nochzu ßwój rót wotewricź; ty budźeſch wſchitko derje cźinicź.“

Ale ženje ani nihdźe drje ſamknjena wutroba žaneje khwalby nima. Pſchetoż ſamknjena wutroba, to drje budźe tajka, ſo chze jenoż we ßebi bycź a ſa ßebje měcź; a wjele njeje trjeba, ſo tajka wutroba budźe ſtwjerdźena w ßamßnej luboſcźi. Tohodla wſmimy ßebi ſe ßłowow ßwjateho Jana ßwěrnu radu, kotraž rěka: „Njeſamkaj ßwoju wutrobu pſched ßwojim bratrom!“

Njeſamkaj ju pſched nim božedla. Bóh je luboſcź. S tyßaz pruhami ßo nam ßwěcźi ßłónzo luboſcźe. Hdźežkuli kſcheſcźijan ſhladuje, wopokaſma tuteje luboſcźe widźi. Wſchěch wopokaſmow króna pak je, ſo je Wótz ßam ßwojeho Ssyna njepſchepuſchcźił, ale jeho ſa naß wſchitkich podał, ſo bychmy pſches njeho prawi, žiwi a ſbóžni byli. Sa naß wſchitkich! Sa twojeho bližſcheho runje tak derje, kaž ſa tebje. Je to nětko wjele žadane, ſo mamy toho lubowacź, kiž je naß prjedy lubował, dokelž Wótz praji: Daj mi, mój ßyno, moja dźowka, twoju wutrobu! a Ssym ßo tebje a kóždeho we ßwědomje praſcha kaž něhdy Pětra: Schimanje, lubujeſch mje? Schtó mohł ßo ſarjez? Schtó nochzył wotmowicź: „Haj, Knježe, tu ßym, twoje dźěczo, tebi ßłuſcha moja wutroba a dźakna, wěczna luboſcź“? Chzeſch=li pak jeho lubowacź, njeſapomń, ſo dyrbiſch jeho lubowacź we ßwojich bratrach. Woni ßu jeho dźěczi kaž ty. A wón ßwojim dźěczom ßwoje ſchczedriwe dary a dobroty wudźěluje najradſcho pſches jich bratrow, kaž wón dozyła ßwoje najrjeńſche dźiwy cźini pſches cźlowſke graty. Tu je twój nan a twoja macź, twój ßyn a twoja dźowka, twój mandźelſki, twoja mandźelſka, twój pſchecźel a twój ßußod, twój ßobucźlowjek a ßobupodružnik! Wotewŕ jim ßwoju wutrobu! Hacź ßu cźi dalozy abo bližſchi, ſnacźi abo zuſy, witani abo njepſchijomni — na tym niczo njeſaleži, hacź runjež maju najbližſchi też prěnje prawo na twoju luboſcź, prěnje prawo, haj, ale niz jeniczke prawo. Schěroko wotewrjena ma wutroba bycź božedla.

Njeſamkaj wutrobu pſched twojim bratrom też j e h o d l a. Wón potrjeba twoju luboſcź, hdyž je w nuſy, we wulkej abo w małej, w cźělnej abo w duchownej. Chzeſch ty ßo jemu wotwlakowacź prajizy: Ja mam ßam ſe ßobu doſcź cźinicź? Dha by ßo runał měſchnikej a levicźe, kotrajź ßo wboheho wot rubježnikow wußlěkaneho a ſtraſchnje ſranjeneho pominješchtaj. Ty by ſe ßwojej njeßmilnoſcźu ßwojeho bratra cźěßnoſcź ßamo pſchiſporjał; pſchetoż wón by derje pytnył, ſo by jemu pomhacź mohł, ale ſo jemu pomhacź njechaſch, a tole hórke póſnacźe dyrbjało jeho ßnadź hiſchcźe bóle bolecź hacź jeho nuſa ßama na ßebi. Wón potrjeba twoju luboſcź też, hdyž w žanej widomnej nuſy njeje. Hdy bychmy pſchezo wědźeli, kak něktoražkuli duſcha woprawdźe jachli po ſchkriczźy luboſcźe, my bychmy ßo ſtrózili. Njemohł, nochzył ty tón bycź, kiž by ßo na tajkej wopuſchczenej duſchi ßmilił a jej, kotraž kaž pó cźmje khodźi, kuſk ßwětła pſchinjeßł do jeje cźěmnoſcźe? A hdy by twój bratr, wſcho jene hacź je cźi ſnajomny abo niz, niczeho njepotrjebał, jene ſ wěſtoſcźu potrjeba, runjež ßnadź njewjedźizy, mjenujzy twoje dobroproſchenje pſched Bohom

w twojich modlitwach, a to je druhdy też jeniczke, schtoż móżesch ſa njeho cźinicź. Schto chzesch hewak cźinicź ſa njepſchecźela, kiž ßo ſ tobu njecha wujednacź? Jeniczke cźi twoje dobroproſchenje ſa njeho ſbywa, ale tole jeniczke je najlěpſche, najſkerje prawy klucz k jeho ſawrjenej wutrobje. — Też tu žana wurěcz njepłacźi, ani ta: Wón toho hódny njeje, ſo wo njeho rodźu. Hdy by naſch Bóh ſ nami chzył ſakhadźecź, kaž ßmy ßebi ſaßłużili, hdźe bychmy my woſtali? Hacž hódny abo niz, hacž budźe cźi ſa to ßo dźakowacź abo niz, budź na měſcźe dobry twojemu bratrej, ſo njeby ſ twojej winu hiſchcźe bóle ſchkodował, ſo by wjele bóle ſ twojej luboſcźu był polěpſcheny.

Njeſamkaj ßwoju wutrobu pſched nim napoßledku ßam ßwoje dla. Krucźe, ale zyle po myßli a wucźbje ßwojeho Knjeſa a miſchtra japoſchtoł ßudźi: „Schtóž ßwojeho bratra hidźi, tón je mordař, a wy wěſcźe, ſo mordař nima wěcźne žiwjenje, tak ſo by pſchi nim woſtało.“ Wěſo, hdyž ſchtó ßwoju wutrobu ſamknje pſched ßwojim bratrom, ſ tym hiſchcźe prajene njeje, ſo by jeho hidźił. Ale japoſchtoł też praji: „Schtóž bratra njelubuje, tón woſtanje w ßmjercźi.“ „Njelubuje“ — to łahodniſcho klincźi, „w ßmjercźi woſtacź“ lědy łahodniſcho. Schtóž pak ßwojeho bratra lubuje, tón ſměje ßam ſa ßebje ſ toho ßłódki troſcht wobßwědcźenja, ſo je ßo k žiwjenju pſchecźiſchcźał. Niz kaž mohł ßebi na tajke waſchnje ßam pſchipiſacź ſbožo a ſbóžnoſcź. Naſcha ſbóžnoſcź, nětcźiſcha a pſchichodna, je a woſtanje njenarjekniwy dar Božeje hnady w Jeſußu Khryſtußu. A naſcha ruka, kotrejž ßo tutón dar doſtanje, je naſcha wěra do Sbóžnika. Naſcha bratrowſka luboſcź pak je hódnŷ a žiwy płód tajkeje wěry! Na jejnym płodźe dyrbiſch ßwoju wěru pósnacź. Schtóž wutrobu ſamknje pſched ßwojim bratrom, tón njepraj, ſo ſteji we wěrje, tón nima ſnutskowneho wobßwědcźenja, ſo je ſ wěrnoſcźu žiwy, tón ſměje wěſcźe ßam najwjetſchu ſchkodu, wjetſchu hiſchcźe hacž jeho bratr. Wěſch dha, kak dołho budźeſch ſ nim hiſchcźe po puczu? Schto potom, hdyž cźe jónu twój bratr wobſkorži pola twojeho Knjeſa, a hdy by twój Knjes, na njeho pokaſujo, cźe ſaczißnył: Schtož ty jemu njejßy cźinił, to mi njejßy cźinił! Nimam prawje, hdyž praju: Njeſamkaj ßwoju wutrobu haj bożedla a ßwojeho bratra dla, tak też ßam ßwoje dla!

Budźe-li wutroba wotewrjena, budźe ruka wotewrjena w ßmilnoſcźi, a runje tak wóczko a wucho a ert a wſcho. Pſchetož kajkaž je wutroba, tajki je zyły cźłowjek. Dźenßa je dźeń Cźerwjeneho kſchiża. Też Cźerwjeny kſchiž ßłuſcha do ſkutkow bratrowſkeje luboſcźe. Njech ßu wone wſchě naſchej wutrobje poruczene! Pod kſchižom, tutym ſnamjenjom bójſkeje wumožeřſkeje luboſcźe, ſawdawajmy ßebi pſchezo ſaßo ruzy a proſchmy ßwojeho Jeſußa:

O ſahoř we naß płomjo jaßne,
ſo bychmy bratram ßłużili.
S naß wſchitkich towaŕſtwo ſcźiń kraßne,
ſo žana móz naß njedźěli. (Spěw. 330, 3.)

Hamjeń.

Pſchi hacźe.

Sso pyſchnej' ſtwórby wjeßelo
Pſchi hacźe tudy ßedźu na trawzy.
Kak Bóh Knjes dźiwnje wodźi wſcho,
To hiba mi ßo w myßliczzy.

We wodźe nězńje hibaja
Sso potacźe a wſchelke trawiczki,
A žiwjenja ßo wjeßela
Tu muſchki, waczki, rybiczki.

A hlaj, tam w hata ßrjedźiſnje
Ssněhběłe kraßne róże kcźějeja!
Dźiw doſpołneje rjanoſcźe
Na žołmiczkach ßo koleba!

Scźe wy, wy róże wodowe,
We běłych koſchulkach ßnadź jandźelki,
Tu ſ njebjeß dele pósłane,
Nam pěd'wacź Boha na wodach?

Wam draſcźiczka je njewina!
Wam wutroba je ßłónczka ſkhadźenje!
Ha, hdźe je waſcha domiſna?
Mi prajcźe, róże kcźějaze!

Ně, ſ njebjeß njejßmy pſchiſchli my!
Wſchu rjanoſcź nam, ßłyſch, ßłónzo, woda da!
A ſ cźěmnoh' hata wuńdźechmy,
Ssmy roſtłe kaž wſcha trawina.

Wſcho pak, ſo cźiſchi ßwědkojo
Tu byli Bożej' wſchehomozy my!
Hdyž dźěło to ßo ſkónczyło,
My do wody ßo wrócźimy. — L.

Njedźelſke myßliczki.

Njedźelu popołdnju. Sſłónczny deſchcźik pada a ſemja pije. Trada wuhorjena po tajkim wokſchewjenju. A my cźłowjekojo ſ njej.

Njedźelſki deſchcźik to! „Farař je na klětzy proßył, nětko bórſy deſchcźik pſchińdźe!“ praja ludźo. A maja huſto prawje. Dźenßa też. Ale poprawom je to wuſnacźe khudoby a njedoſtatka. Cźehodla jenož farař? Cźehodla njepraja: My ßmy ßo ſ fararjom modlili? Njejßu ßo ſ farajom ßobu modlili? Cźehodla njeſhromadźi ßo prjedy hižo zyła ßwójba, zyły dom, ſo by ſhromadnje ßo modlił a ſhromadnje proßył wo deſchcźik? A cźehodla njeſhromadźi ßo w zyłej wßy kóžda ßwójba doma, ſo by tak proßyła? Njedoßahaſche wěra? Hanibuja ßo, to cźinicź? Abo cźehodla po prawom ßo njemodla ſhromadnje we ßwójbje, njeproſcha wo deſchcźik a ſchkit, wo płódne wjedro, dobre žně? Cźehodla nimaja dozyła domjaze nutrnoſcźe? —

Farař na klětzy proßy wo deſchcźik. Haj, ale zyła woßada ſpěwa tola ſ nim ßobu! Dobroproſchenja a próſtwy na klětzy chzedźa tola bycź a dyrbja tola bycź modlitwy zyłeje woßady! Ssu wone to? Tón, kotryž ßo ßobu njemodli, kotryž ßobu do ßwojeje modlitwy njewoſmje toho, ſa kotrehož ßo proßy, abo to, wo cźož ßo proßy, je dźěl Božeje ßłużby ſkomdźił a ſanjechał. —

Tute modlitwy a dobroproſchenja ßu dozyła woßebita należnoſcź — niz mjenje modlitwy a dobroproſchenja powſchitkownje! Hdyž dozyła chzeſch dobroproſchenje cźinicź ſa někoho, dyrbiſch — zyle kaž hdyž k Božemu wotkaſanju dźeſch — ſ nim wujednany bycź, njeßměſch niczo pſchecźiwo njemu měcź. Pſchetož kak dha by mohł wěrne dobroproſchenje ſa toho cźinicź, na kotrehož maſch hidu, ſawiſcź, hněw, wo kotrymž ßnadź hižo na kemſchazej ſchcźeżzy tak a hinak rěcźiſch, a hdyž niz tam, tak pſchi płocźe, pſched durjemi abo na kachlowej ławzy? Ty tola njemóżeſch a njeßměſch tajki pſched Boha pſchińcź! Abo hdyž ty měniſch, ſo móżeſch a ßměſch, njepſchińdu tola twoje modlitwy hacž k Bohu — dokelž žane wěrne modlitwy njejßu. Naſcha modlitwa je tola rěcź wěrjazeje

kſcheſczijanſkeje wutroby ſ Bohom. To rěka kſcheſczijanſka modlitwa je to. —

A runje tak a podobnje maſch rospominacź ſpowědź a Boże wotkaſanje. Pſchi tym njeßměſch ſabycź, ßo dopomnicź na to, ſchtoż Jeſuß Khryſtuß žada wot toho, kiž dźe woprowacź a ßo duzy dopomni, ſo ſ někim na cźiſtym njeje. Wón dyrbi hicź a ßo wujednacź. A njeſpěwaſch dha: „. . . jako my wodawamy ßwojim winikam“? Ale kajzy dźeja to kſcheſczijenjo k ſpowědźi a k Božemu blidu!! Běda! Kak móže tajki khód žohnowany bycź, a žohnowanje pſchinjeſcź? So jich telko po wužiwanju ßwjateje wječerje niz ſbožownych, niz radoſtnych — ale njeſpokojnych, njeſbožownych a w ſtarych kolijach a hubjeńſchich, je na tym wina, ſo tucźi duzy k ſpowědźi njeběchu tajzy, kajkichž dhze Jeſuß ßwojich hoſczi měcź. Woni njeßu ßwoje ſtare brěmjo ſaßo ßobu dom a pſchipołożichu hiſchcze walczk winow. —

Njedźelu popołdnju! Haj, tajke a hinaſche myßliczki cźi to pſchińdu. Woßebje teź, hdyž dźenßa deſchcźik proch tak kuſk pokrjepi, hdyž jenoź naſdala ßo hrimaſche, hdyž nětko hižo ſaßo módre njebjo, hdyž hižo ſaßo wětſik duje, kiž wſcho roscźěri. Ssu fararja ßameho woſtajili w modlenju? Ssu jenoź kedźbowali, ſchto praji a kak ßo modli? Abo ßnadź ßamo to niz? Njeſtykujetej ßo w domach wßy a woßady žanej ruzy a njemodli ßo tam žana wutroba w duchu a woprawdźe? Abo — haj abo ma tuta ßuchota — kaž prjedy ſyma a ſmjerſki — bycź khłoſtanje — khłoſtanje a niz jenoź powucźenje, pruhowanje, ſpominanje? —

Myßliczki njedźelu popołdnju! Haj ßu dha tu dozyła tajke myßliczki njedźelu popołdnju? To rěka: maſch dozyła khwile ſa to? A potom teź: Ssy dopołdnja khwile měł, ke mſchi hicź abo tola domjazu nutrnoſcź měcź? A ßy teź wolu měł? Ssy dozyła chzył hicź kemſchi?

A khodźiſch dozyła kemſchi, ßłużiſch Bohu w jeho ßwjatnizy? A ßwjecźiſch njedźelu a ßwjaty dźeń? Tole je ſaßo hižo wěz ßama ſa ßo — a to ſrudna!

A ſchto je wina na wſchěm tajkim a podobnym ſrudnym pola naß? Pola kſcheſczijanow? To, ſo njemyßla na to abo nochzedźa myßlicź na to, ſchto to je: kſcheſczijan bycź! To, ſo njewědźa abo nochzedźa wědźecź, ſchto to rěka a ſchto to je: Ja wěrju do Boha! To, ſo ßo khowaja pſched Jeſußowym ßłowom: „Schtóž ſo mnu njeje, tón je pſchecźiwo mi!“ To rěka: Pak ßy ty kſcheſczijan — pak ty njejßy kſcheſczijan! Haj, pak ty njejßy kſcheſczijan, byrnjeź teź kſcheſczijan rěkał. Kſcheſczijan wuſnawa ßwoju kſcheſczijanſku wěru ſ ertom a ſ wutrobu, ſ ruku a ſ zykym ßwojim žiwjenjom a ſadźerženjom a to njedźelſki a wſchědny dźeń, ſ kemſchikhodźenjom a ſ dźěłanjom, w dobrych a w cźežkich cźaßach. Kſcheſczijan je pſchezo kſcheſczijan, a je tohodla runje nětkole kſcheſczijan, — haj runje nětkole kſcheſczijan! —

Tola doſcź tajkeho myßlenja ſa dźenßa! Schtoż tu, je doſcź, ſo móżeſch zyły tydźeń myßlicź a teź potom njebudźeſch hiſchcze hotowy. A hdyž ßy ßebi ſchto myßlił, ſchtoż by rad dale podał ſa rosmyßlowanje, to póſczel ßem ſa naſche łopjeńko, kotreź chze tak prawje bycź teź łopjeńko ſa njedźelſke popołdnjo.

S Budyſchinka wo Budyſchinku.

Njedźelu Sswjateje Trojizy ſeńdźe ßo w naſchej wobnowjenej zykrwi młodźina Maleſchanſkeje, Porſchiſkeje a Budyſchinkſkeje woßady, ſo by tu krótku nutrnoſcź wotměła a ßebi zyrkej wobhladała. Runjeź mějachu tutu njedźelu teź někotre druhe ſjednocźeńſtwa ßwoje ßwjedźenje, bě ßo tola hiſchcze nahladna liczba młodych hólzow a holzow ſeſchła. Teź někotſi doroſcźeni tu běchu.

Po wuſpěwanju tſjoch kěrluſchowych ſchtuczkow ßo najprjedy knjes farař Mikela ßłowa jimaſche a rosłoži młodźinje wſchelake wobraſy w naſchej zyrkwi a to woßebje te, kiž ßu nad woltarjom, na wobłoženju pſchi ſkhodźe na klětku a na loži abo łubi Pſchiwcźanſkeho ryczerkubła. Potom ſaßo jedyn kěrluſch wuſpěwachmy.

Nětko powědaſche nam knjes farař Handrik-Porſchiſki něſchto ſe ſtawiſnow Budyſchinkſkeje zyrkwje. Chzemy ſ nich teź naſchim cźitarjam a cźitarkam něſchto podacź. Se ſtarych cźaßow Budyſchinka wſchak nam niczo nadrobne ſnate njeje. Mjeno Budyſchink na to pokaſuje, ſo drje je wjeß jene ßydliſchcźo měſta Budyſchina było. W Budyſchinku je drje najprjedy jenoź kapałka ſtała, w kotrejź ßu duchowni ſ Budyſchina Božu ßłużbu wotměwałe. Pſchi pucźu ſ Budyſchinka do Krakeź, tam, hdźeź nimo jeneje Krakecźanſkeje hórki wjedźe, ſteji kamjeńtny kſchiž, na kotrymž je mjecź wurubany. Powěda ßo, ſo ßu tu něhdy Krakecźenjo jeneho kapłana ſabili, kiž bě duzy po pucźu ſ Budyſchinka do Budyſchina, hdźeź bě Božu mſchu cźitał. Hacź je tomu tak było, njehodźi pak ßo dopokaſacź. Wokoło lěta ſchěßnacźe ſtow ßu tu potom jednoru zyrkwiczku poſtajali. Leżownoſcźe je wěſty von Rechenberg darił, teź ßo ſa ſapłacźenje fararja poſtarał. Do zyrkwinſkich knihow je drje ßo teź wot tutoho cźaßa ßem ſapißowało. Bohužel ßu ßo w ßydomlětnej wójnje ſniczyłe.

Dokelž je drje jednora zyrkwiczka dodźerżana była, ßu potom wokoło lěta ſchěßnacźe ſtow a wóßomdźeßacź nětcźiſchu zyrkwiczku natwarili. Woßebitu ſaßłużbu wo twar naſcheje zyrkwje ma Korla Hendrich ſ Noſtitz. Jeho kamjeńtna poſtawa, kaž teź ta jeho žony, je w naſchej zyrkwi widźecź. Klětka je tehdy tam była, hdźeź je nětko wuheń. Nětko je klětka wyſche woltarja. Na jeje měſtnje bě prjedy wobras. Poßledni wobras, kiž je tam był, pokhadźa drje něhdźe ſ lěta wóßomnacźe ſtow. Wón wißa nětko na ſcźěnje.

Mnoſy tych, kiž maja wo naſchu zyrkej ſaßłużby, wotpocźuja w rowach pod zyrkwju. Teź pod wěžu běchu rowy. Sakhoda do wěže prjedy žaneho njebě. Schtóž chzyſche na wěžu, dyrbjeſche pſches zyrkej. Poſdźi cho ßu rowowe kamjenje wotſtronili a je do ſcźěnow zyrkwje ſaßadźili, hdźeź móżeſch ßebi je dźenßa hiſchcze wobhladacź a pißma na nich cźitacź.

Korla Hendrich ſ Noſtitz je naſchej zyrkwi teź knihownju darił. Naſcha knihownja je teź drohotny pokład měła, mjenujzy wot Gutenberga cźiſchcźanu bibliju. Tutu drohotnu knihu bohužel wjazy nimamy. W ſańdźenym lětſtotku ßu ju jako pjenjeſy trjebachu, ſa 8500 hriwnow pſchedali. Tón, kiž je ju kupił, je ju potom ſa wjazy hacź 40 000 hriwnow pſchedał. Dźenßa bychmy hobrſki pjenjes ſa nju doſtali.

Dale wobhladachmy ßebi hiſchcze wſchelake wopony a dupu, kaž teź ſchklu ſa kſchcźeńſku wodu. Sajimawy je teź pěſkowy cźaßnik na klětzy, kiž pokaſuje, hdy je ßo ſchtwórcź, poł, tſi ſchtwórcź a hodźiny a zyła hodźina minyła. Wſchě wopony a ornamenty (wupyſchenja) na ložach, dupje a wyſche woltarja ßu wuſtojnje ſ drjewa wurěſane a ſe wſchelakimi barbami wobarbjene. Tute wězy a teź drjewjane dźěle piſchczelow je czerw khětro pchetocził. Tohodla ßu nětko drjewo ſ mokſchiſnu napojili, kiž czerwja mori.

Napoßledk ſczini farař Handrik młodźinu na nowe wumolowanja na wobłoženju khóra kedźbnu. Widźimy tam

kschiž, wutrobu, kótwizu a grjekskej pißmikaj. To wosnamjenja wěru, luboscź, nadźiju a mjeno Christos (Khrystuß).

Po wuspěwanju jeneje schtuczki ßebi potom kerchow wobhladachmy. Tón woßebje kedźbnoscź wulka pyramida sbudźi. Na njej czitamy mjeni von Ziegler und Klipphausen. Postajena je we wóßomnatym lětstotku. Schtóž chze hischcźe něschto wjazy se starych czaßow Buydschinka a wokoliny wědźecź, njech ßebi nastawkaj w schulskej czitanzy „Kwětki" pscheczita, kiž stejitaj pod napißmom: Korla Hendrich s Nostitz wo tsizeczílětnej wójnje a Srudne nashonjenja w ßydomlětnej wójnje.

Tajki wulět młodźiny se ßußodneju woßadow k nam bě sdobom natwarjazy a powuczazy =I=

Czehodla niz też pola naß?

Zyrkwiny wokrjeß Mühlhausen wotmě woßebite Boże ßłużby sa dobroproschenje wo schkit sa ßywy a hona.

Tajke modleŕske Boże ßłużby wuhotowacź, bu wjednistwu zyrkwineho wokrjeßa s wolrjeßa namjetowane. Wjednistwo czinjesche po tym a ratarjo ßo tam do tsjoch wulkich pólnych Božich ßłużbow sjednoczichu.

Njeje nusa we Łużizy też wulka? Njewuhorja horzota a ßuchota a wětr nastajnje semju bóle a bóle? Njejßu smjerski tu žaneje schkody naczinile? Njejßmy kóždy dźeń pod strachom, so njewjedra a sliwki snicza krajiny?

A dozyła: Mamy dha hakle potom ßo modlicź a dobroproschenje czinicź, hdyž je tu nusa a strach? Ně, my mamy nastajnje bycź w moldenju a dobroproschenju! Chzemy dha my mjes tymi bycź, kotrychž hakle nusa wucźi ßo modlicź?

Tak dyrbi to tola bycź, so my ßmy czi, kotsiž hinak njemóža hacž ßo wschědnje modlicź, wschědnje ßwoje należnoscze w modlenju wuporwědacź Bohu, a to tohodla, dokelž je nascha wutroba polna wěry, kotraž je luta dźěczaza dowěra k Bohu, kotryž je luby Wótz a wschehomózny Bóh!

Tak dyrbi to bycź! Haj! Ale je to tak w kóždym kscheszćijanskim domje, w kóždej kscheszćijanskej ßwójbje? Spěwa wona rańsche a wjeczorne modlitwy, czinjo dobroproschenje sa wscho, schtož jej někak należi? Spěwa wona blidowe paczerje — sczicha abo s hłoßom —, ale pak tola blidowe paczerje?

Njemylmy ßo tola a njenarěczmy ßej ßami hewak něschto! We ßwójbje a pola kscheszćijana njeje něschto prawe w kscheszćijanstwje, hdyž tam kóždy dźeń njerěcza s Bohom. Kaž dźěczo hinak njemóže a njecha, hacž so kóždy dźeń s nanom rěczi — hdyž jeho hischcze ma a hdyž prawe dźěczo je, — tak też kscheszćijan hinak njemóže a njecha, hacž kóždy dźeń s njebjeskim Wótzom rěczecź, kotryž tu pschezo je, a k njemu ßo modlicź, hdyž kscheszćijan prawy kscheszćijan je. Prawy kscheszćijan je pak dźěczo Boże. A dźěczo rěczi s nanom!

Hdyž dźěczo ras s nanom njerěczi, klaza to něhdźe, njeje to po prawym. Tak husto hacž kscheszćijan ßo wostaji wschědneho modlenja a dobroproschenja, klaza to něhdźe, njeje to po prawym!

So bychmy tola skoro sa tym pschischli: Pak — pak! Pak ja ßym kscheszćijan a ßo po kscheszćijansku mam — a schto to rěka, praji nam Nowy Sakoń! — pak ja njejßym kscheszćijan! Na tym nicžo njepscheměni to, so mjeno kscheszćijan mam.

My ßmy hacž ßem psches czaßy pschischli, kotrež běchu tajke, so bychu nam to dyrbjake doprajicź! Hdyž my pschezo hischcze tajzy ßmy, kotrymž ßo tole, schtož ßo po prawom ßam rosumi, dyrbi hischcze doprajicź, je to srudnje doscź!

Kak dołho hischcze?! Wono móže ras psche posdźe bycź! Hdy? — to my njewěmy nichtó! Tohodla dyrbimy dźenża bycź, schtož rěkamy: kscheszćijenjo snutskownje a swonkownje, kscheszćijenjo woprawdźe, kscheszćijenjo, kiž ßwoju wěru wusnawaja s wutrobu a s ertom, s ruku a se skutkom, s zyłym žiwjenjom a sadźerženjom njedźelski dźeń a wschědny dźeń, w dobrych a w njedobrych czaßach!

Tuczi kscheszćijeno pak ßo modla kóždy dźeń! Wěrjaza kscheszćijanska wutroba njemóže hinak hacž kóždy dźeń rěczecź s njebjeskim Wótzom!

Zyrkej a stat.

Zyła jakska Łužiza twori se ßwojej evangelskej młodźinu woßebity wokrjeß. Tutón je dźěleny do 4 podkrjeßow. Wjednik sa zyły wokrjeß je knjes Uthoff, kiž tukhwilu też hischcze Budyski podkrjeß ßam wjedźe. Wón je pschi tym, zyłe dźěło snowa sarjadowacź.

Wschelake s bliska a daloka.

Ssuchota. Syma, pißachmy njedawno; wjele je snicžiła, woßebje běrny. Ssuchota, dyrbimy dźenża pißacź. Ssuchota je hižo snicžiła wjele a niczi hischcze, njech też tu a tam njewjedra deschczik pschiczěrichu. Ssnadny troscht je, so ßłyschimy, so je ßuchota też druhdźe, haj po zyłej semi człowjekow tyschi, tak w Amerizy, hdźež je wjele hórje hacž pola naß, tak w Indiskej, hdźež je hischcze hórje. Njemózni stejimy tu pod tutym sjewjenjom, njemózne zyłe człowjestwo! Niz mjenje, hdyž pschińdu njewjedra a sliwki, kajkež je nascha Łužiza snaje s poßlednich lět, kajkež ßu, kaž runje czitamy, njedźelu Franzowsku domapytale. A niz mjenje njemózni ßu człowjekoju a nastróżeni, hdyž semja rži a wichory ßo wjercza, kaž runje s města Kalkutta ßłyschimy. Schtó je nětko s knjesom na wschěm? Pschipad? kaž někotsi praja. Nichtó? kaž drusy mudruja. Kak wbohuschzy woni, hdyž ßo pod tajkim knjezstwom wědźa! Niz tak a nihdy tak! Ně:

A porucź Bohu ßwěru
ßwój pucź a srudobu
a wopomń s prawej wěru:
Bóh knjezi na njebju!
Wón wichor, wětry wodźi,
też wschitke mróczele,
pucź, po kotrymž ßo khodźi,
wón ßwojim sjewicź wě.

Na pucź.

Kscheszćijan rěkam, kscheszćijanka rěkam! Ssym ja to?

Listowanje. K. K. H.: Najwutrobnischi dźak sa wschu prózu a pomoz. — Knj. L.: Runje dostach. Dźakuju ßo jara.
Redaktor.

Sa 3. po Tr.: W. we W. — Sa 4. po Tr.: R. w M. — Sa 7. a 8. po Tr. postaji k. w. s. S.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Czischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi schtwórczłětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 24

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Žradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swérnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 17. junija 1934 Bautzen

3. njedźela po Swjatej Trojizy.

Luk. 15, 1—10.

Žadne dosćž žu w naschim žiwjenju te hodźiny, w kotrychž žebi khwile wosnjemy, ras na dźěło nascheho Boha na naschej duschi kedźbowacź. Jemu žo dźe, kaž žo nanej a macźeri husto dźe: dźěćźi maja jeju lubosćź kóždy dźeń a tehodla lědom na nju kedźbuja. Hdyž Jesuš w žwojich kraßnych pschirunanjach wo pytanju a napominanju, njeßenju a wyskanju tuteje Božeje lubosćże k hrěschnikam powěda, to potajkim tohodla cźini, so by nam wocźi wocźinił sa Boże dźiwy, kiž žo w potajnosćźi cźlowješkeje dusche stanu. Schtóž na nje kedźbuje, ma lute spodobanje na nich. Tohodla: Wocźin wocźi sa wumóžeńske dźěło žwojeho Boha!

„Hdyž wón jenu wot nich shubi . . .“ ſ tym žo tele dźěło sapocźnje. Njeje to spodźiwne? Kak móže žo žiwemu Bohu cźlowješka dusha shubicź? A tola Jesuš Judascha pschi wschěm žwěrnym dźěle tsi lěta dołho shubi! S Božeju rukow, ale niz ſ Božeju wocźow — to je Bohužel snamjo wjele ludźi, kiž běchu junu w jeho bliskosćźi. Hacź na lohkomyßlnosćź žwojeje wutroby poßłuchachu, abo hacź pytachu kwětki, kiž pschi puczu kcźějachu, hacź žo kaž prěnjej cźłowjekaj w paradisu žwjateho Boha bojachu, hacź chzychu žami ſ knjesom bycź a njechachu žo dale dacź wot Božeho ducha wocźahnycź, hacź se Laodizejskej woßadu dźachu: Ja žym bohaty a mam do wole dosćź a njepotrjebam niczoho! — schtó chze to wjedźecź? Dosćź — ruzy Božeje hnady, kotrejž jich pschezo saßo dźerżeschtej a sběhaschtej, dyrbjeschtej jich jeneho dnja srudnje hnutej puschcźicź. A schtož Božej ruzy puschcźitej, to pschezo hłubje pada, dokelž steji pod žamßnym sakonjom kaž kamjeń, kiž móz nascheje semje na žo cźehnje, hdyž jón puschcźisch. Jenož schtož žo ſ wyßoka dźerži, tule semsku móz pschewinje. Cźłowjeska wina, so Božu hnadu sazpiwaju a shubja, je, ſ kotrejž žo Boże dźěło sapocźnje.

Też dźenża hischcźe tón žamßny napohlad! S kelko lubosczu dyrbi tola nasch Bóh do žwěta pohladacź, so njeje pschezo hischcźe wospróznył! Jeho žwjatej woli napschecźo steja zyke ludy, zyke cźaßy. Kak tola cźlowjestwo njewumě-rjenu lubosćź žwojeho Knjesa pschecźini! Dźi do wustawow snutskowneho mißionstwa, tam pósnajesch, schto móže Bóh tón Knjes cźinicź, hdyž žo jeho lubosćźi wutroby wotewrjeja. Ale njeskorźmy! Hdyž žu wody nětkle tak spadnyke, žnano je to kaž pschi morju snamjo, so saßo pschibywaja.

„So by wón też dźewjecź a dźewjecźdźeßacź njewostajił w pusćźinje“. Saßo jene praschenje. Móže da tón Knjes pobožnych na khwilu na bok stajicź, shubjenych hrěschnikow dla tak mohł rjez, so by wschitku žwoju móz na tule nusu stajił? Ale to njecha nasche žłowo prajicź. To žu cźłowješke myßle. Nasch tekst chze jenož wusběhnycź: Tam, hdźež móz hrěcha knježi, je Boże dźěło praschenje žiwjenja. Hdyž njeby žłónzo jeho hnady do tejleje cźmy žwěcźiło, dyrbjało wschitko žiwjenje mrěcź. Tohodla wón hrěschnikow žanu hodźinu žamnych njewostaji, ale sa nimi dźe, hdyž po žwojich žamßnych pucźach khodźa. Hižom sady bližscheje skały bychu ſ mjesow Božeho žłónza byli a žane stwjelcźko njemóhło wjazy w jich wutrobach naroscź. Potajkim: Bóh cźi njeda ani jenu krocźałku po žamßnych pucźach do cźěmnosćże hicź — wón sa tobu dźe. Wětr wěcźnosćże tebi kaž ſ domisny wokoło cźoła duje, so njeby Boha sabył.

„A njeschoł sa tej shubjenej tak dołho hacź by ju namakał“. To je najcźežschi kruch wumóžeńskeho dźěła twojeho Knjesa. W kajkich wobstejnosćźach móže wón ju jenož saßo namakacź? Tola jenož sranjenu, wohórcźenu, skórżby we wutrobje mějo. Jemu njeje cźežke, so wón dyrbi hicź po tyßaz sapleczenych pucźach na tymle žwěcźe, so by to shubjene

ſaßo namakał, kotreż tola jeho ßwjate ſnamjo na ßebi nieße. Jemu je jenoż to tak cżeżke, ſo ßwoje ſnamjo w tajkej wohidnoſcżi nadeńdże a dyrbi telko hidy ſa luboſcż, telko khudoby ſa bohatſtwo namakacż. Hiſchcże je tak, ſo Boha toho Knjeſa pſche wſchu měru bola te rany, kotreż cżłowjekojo ßwojej ßamßnej duſchi ſbija. W jenej jeniczkej hodżinje woni, huſto hižom w młodych lětach, wſchitke Boże dżěła na ßwojej duſchi wuhaßnu. Stawiſna wo cżerpjenju a wumrjecżu naſcheho Sbóżnika w bibliji, njeje nam każ boloſtne ſdychnjenje żiweho Boha, ſo dyrbjeſche ßwojeho jeniczkeho ßyna na kſchiż nabicż, ſo bychu cżłowjekojo jene měſtno měli, hdżeż duſchowne boloſcże ßwojeho Boha ßłyſcha? Haj, pſches wſchitku haru a wſchitke mrěcże naſcheho ßwěta ſ wyßoka kěrluſch ſaklinczi, kiž naſchu duſchu w jejnych hłubinach pyta: „Hacż by ju namakał . . .“

„. . . hdyż dom pſchińdże . . .“ Maſch hodżiny w njebjeßach, hdżeż ſwony po wſchitkich njebjeßach ſaſwonja a wſchitzy ßwjecżi a ſbóżni ßo ſhromadżuja. To ßu te hodżiny, hdyż Bóh tón Knjes ßo wot ßwojich ſtaroſcżow wo cżłowjeka dom wróczi. Ale też to je hiſchcże dżěło! Pſchetoż wón namakanu wowczku ßam na ßwojimaj ramjenjomaj ſ wjeßełoſcżu dom nieße. Ale na tym njeje, ſo by wowczka ßwojemu wumożerjej lohko cżinika, ßo ſwjeßelicż. Nowy ßwět, do kotrehoż ßo nieße, je rjany a ßwónczny, ale ſtary ßwět, w kotrymż běſche żiwa, ma móż, kajkuż njebychmy ſa móżnu měli. Kak też potom hiſchcże naſche cżěło napſchecżo dżěła, hdyż je też duch ſwólniwy, po Boſy żiwy bycż! Japoſchtoł Pawoł je tola woprawdże ßwoje wobliczo ſtajił na to, ſchtoż je horjekach. A tola w liſcże na Romſkich w 7. ſtawje nam wo tym powěda, ſo dyrbi wojowacż mjes dobrym a ſłym. Ně, tak to njeje, ſo ßmy duzy na dompucżu hižom w njebjeßach. Bóh tón Knjes ma njeſcż, też na wumożenych cżłowſkich duſchach, doniż njeje jich woprawdże dom donjeßł.

„. . . a ſawoła ßwojich pſchecżelow a ßußodow a rjekne k nim: Wjeßelcże ßo ſo mnu!“ Kajke to ſkónczńje! Boże wumóżerſke dżěło ßo ſkónczi ſ Bożej wjeßełoſcżu. To je potom njedżela tych ſbóżnych! Tehodla wěrju, ſo ſmějemy też w njebjeßach hiſchcże wjele ßwjateho a rjaneho cżinicż. Bóh tón Knjes naß ſwoła, ſo ßo ſ nim ßobu wjeßelimy! Ssnano móżeſch ty hižom tudy ßwojemu Sbóżnikej pomhacż, ſo ßo na duſchach wjeßeli. Njewěſch nikoho, kotremuż mohł pokaſacż, ſaßo na prawy pucż pſchińcż? W twojim ßußodſtwje? Na żadyn pad nießměſch ſe żiwjenja wuńcż bjes toho, ſo ßwěcżazej wocżi twojeho Knjeſa nad twojim ßamßnym żiwjenju widżiſch a jeho ſawjeßeliſch, ſo wjeßołych cżłowjekow dom nieße.

Kóżde wumożene żiwjenje je kruch wěcżneje njebjeſkeje wjeßołoſcże. Kajka potom Boża cżicha, ßwjata, wucżiſcżaza a wukhowaza luboſcż w naſchim żiwjenju pſched nami ſteji! Wſchědnje dyrbjeli ßwoje kolena we wutrobnej dżakownoſcżi ſhibowacż. Njeje nuſne, na tamne powědanczko wo krónje bjes drohich kamjenjow ſpominacż, kotruż młoda holza we njebjeßach dóſta, dokelż njeběſche ßo ženje na ſemi na hnadże ßwojeho Boha na hrěſchnikach ſwjeßelika, ale běſche jenoż pſchezo na ßwoju ßamßnu duſchu myßlika? Wjazy wjeßełoſcże ſ Božimi jandżelami w kſcheſcżijanſtwje! Hamjeń.

Wucż mje cżinicż, Knjeże, po twojej woli.

Wucż mje, Knjeże, po Twoj' woli
Sso tu ſtajnje ſłożowacż.
Tych dla naſchej winy ſwoli,
Cżěło, krej tu na ßo wſacż,
Kak hrěſchny mój dok je Cże ſ boloſcżu ſtużił,
Tuż pomhaj, ſo Tebi bych ßwěrniſcho ßłużił.
Spożcż, Jeſu, ſo wyſche wſcho, lubuju Cże.
Njech żana móż wot Tebje njedżěli mje!

Chżył naß wucżicż, kiž ßmy brali
S wulkej Twojej hnady tu,
So ßo bychmy lubowali
Jako bratſja mjes ßobu
A hladali ſawiſcże, ſwady ßo wſcheje,
Schtoż pſchiſtojne k prawemu kſcheſcżanſtwu njeje.
Naß, Knjeże, we bědżenju podpjeraj tu,
Hdyż njepſchecżel leſcż a móż nałoży wſchu.

Dyrbimy=li po Twoj' woli
Nuts do wſchelkej' żałoſcże,
Daj Ty móż, ſo bychmy móhli
Kſchiż ßwój noßycż ſcżerpliwje.
Twój duch ßam chżył po prawym pucżu naß wodżicż,
Nam cżichoſcż a radoſcż do wutroby płodżicż
A wěru, o Jeſu, kiž wě, ſo wſchak Ty
Tu ſtajnje naſch paſtyŕ a Wumóżnik ßy. J. B.

Do pſchirody — ſ pſchirody.

Do pſchirody du naſche myßle nětkle. Laczne ßuche hona wabja je won k ßebi. A naſche myßle ßu połne ſtaroſcżow, połne bojoſcżow.

A niczo wjazy njeje w naſchich myßlach a w naß? Niz też modlitwy, próſtwy?

Pójmy tola won do pſchirody zyle! Podnurmy ßo do pſchirody, do roſtlinow, do wſcheho, ſchtoż naß tam wobdawa! Saczuwajmy ßobu laczноſcż pſchirody, żedżenje pſchirody, powokſchewjenju a to ſ zyłej wutrobu, ſ zyłej duſchu! Pak my pſchi tym ſaczujemy, kak też w naß ßucho, kak też w naß wupraſchene wſcho, pak ſaczujemy, ſo my tola w ßebi wokſchewjenje mamy, ſo je naſcha duſcha, ſo ßmy my wokſchewjeni w naſchej wěrje. Hdyż to prěnje pola tebje, pſchi ſwonkownej ßuchocże też ſnutskowna ßuchota, pſchińdże naſtróżenje, kiž tebje, hdyż njeje hižo pſchepoſdże, dowjedże, na pucż, po kotrymż pſchińdżeſch ßam k wokſchewjenju, po kotrymż potom też dżeſch po wokſchewjenje ſa pſchirodu. To je pucż wěry. Po tutym pucżu wěry duzy ßy pak hižo, hdyż ßo wěſch pſchi wſchej horzocże a ßuchocże wokſchewjeny ſ mozu wěry. Ssy ßylny doſcż, hicż dalſchi pucż, pucż modlitwow a próſtwow. Ty woßrjedż laczныch honow, ty doma, ty w Božim domje dżeſch k Bohu a ßo modliſch a proßyſch wo deſchcż, wo wokſchewjenje ſa hona, łuki, pola, ſahrody a ſchtomy — a ſa cżłowjekow.

Do pſchirody dżemy my ratarjo, my wjeßnjenjo kóżdy dżeń ſnowa. Dżemy my kóżdy dżeń ſnowa też pucż do modlitwow? S pſchirody pſchikhadżamy kóżdy dżeń laczni dom? Pijemy tu wodu, po kotrejż ßo nam nochże wjazy picż? Hdyż wodu ſe ſem keje ſtudnje pijemy, woſtanjemy tola laczni.

Schto je něſchto woßebite w tutym ßuchim cżaßu? To, ſo dyß a dyß, ßamo huſto, pſchicżehnje mróczałka, kotraż deſchcżik póſcżele. Po njej pak pali ſaßo ßłónzo, ßuſchi wětſik. Schto to rěka? To rěka: Boża ruka ßo ſkicża nam cżłowjekam, Boża wſchehomózna, wſchehomiła ruka, a cżaka, hacż ju njeſapſchimnjemy. My ju ſapſchimnjemy, hdyż ſ woběmaj rukomaj ßwojeje wěry ßo modlo jeje pſchimamy. Cżinimy my to? Ssmy my to cżinili? Kſcheſcżijenjo rěkamy. Ssmy my kſcheſcżijenjo? My ßmy jenoż kſcheſcżijenjo, hdyż rěcżimy

tu rěcź, kiž je rěcź wěrjazeje wutroby ſ Bohom Wótzom we njebjeßach. Kak mohło dźěcźo lube dźěcźo nana bycź, hdyž njerěcźi ſ nim? Kak móże cźlowjek kſcheſcźijan bycź, hdyž ßo njemodli.

S kajkim wocźakowanjom ßy njedźelu ke mſchi ſchoł? Se kajkim pſchińdźeſch dźenßa? Myßlu ßebi tola, ſo ſ tym, ſo we Božim domje kóždy dom ſaſtupjeny ſ modlerjemi, ſ modleŕkami. A to woboje: Njech dale hiſchcźe ßuchota — dźenßa wutoru ßuſchi ßłónczko po miłym wobkrjepjenym ſaßo ſnowa a dale — abo njech mjes tym pſchińdźe deſchcźik miły, bohaty! Woboje wabi, nuſnje, cźěri kſcheſcźijana, kſcheſcźijanku do ſhromadneho ßłuženja a modlenja pſched Bohom. A hdyž je kſcheſcźijan ſdobom ratař a wjeßnjan, wabi jeho wſcho dwójzy khutnje k tomu. Kſcheſcźijanſki ratař a wjeßnjan ſacźuwa dwójzy khutnje ſ pſchirodu a ſ roſtlinu. Pak budźe to njedźelu hiſchcźe khutniſche, hiſchcźe horzyſche modlenje a proſchenje wo wokſchewjenje pſchirody a ſdobom wo wobarnowanje pak budźe to wulke wyſkaze khwalenje a dźakowanje. To dźakowanje pak tež pſchi wſchěm horzym proſchenju njepobrachuj. Dźakujmy ßo, ſo ßo ßměmy modlicź, — ſo wěmy, ſo ßo ßměmy modlicź. A pſchi wſchěm dźakowanju ſa deſchcź njepobrachuje tež proſchenje wo ſchkit a dalſche žohnowanje.

Tak je. Nětk budźe dźenßa kóžda ßwójba pokaſacź — abo je hižo pokaſała — hacź je wona tam pobrachowała, hdźež jeje měſtno, měſtno kóždeho kſcheſcźijana, kóždeje kſcheſcźijanki.

Biblija.

Biblija, prěnja zyła Biblija, němſka po Lutherowym pſchełožku, ßwjecźi lětßa w ſeptembru ßwój 400lětny jubilej. Mjenuja tutu prěnju němſku Bibliju tež Septemberbibliju.

Je tohodla na cźaßu, ßo lětßa ſ Bibliju woßebje ſaběracź. Niz jenož, ſo ju cźitaſch, ně tež rospominacź, ſchto po prawom Biblija je a chze, ſchto je dokonjała, ſchto chze dokonjecź.

So ju cźitaſch, ßo tola ßamo roſumi. Ty ßy tola evangelſki kſcheſcźijan. Ty tola nochzeſch jenož mjeno kſcheſcźijan měcź a pſchi tym niz bycź, ſchtož rěkaſch. Kajke by mi to tež było!

Sajimaze tehodla, ßebi ras prajicź dacź, ſchtož je tón abo tamny wo Bibliji rěcźał a piſał. Tak tole, ſchtož tu ſcźěhuje:

„Biblija je najſtraſchniſchi nadpad na cźlowjeka. Wono ßo njejedna wjazy wo jenotliwe wobmyßlenja a praſchenja. Ně, ja ßym praſchany: Chzeſch Ty cźinicź moju wolu a mje jako ßwojeho knieſa pſchipóſnacź abo niz? Chzeſch Ty ßłyſchecź, ſchto ßym ja cźinił, ſo bych Tebi pomhał? Tamne jenotliwe praſchenja njejßu ſ tym wotſtronjene, ně, wone ßu pſchi praſchenju, kotreż moju eksiſtenzu naſtupa, do ſady ßunjene; haj wone bywaju wot tam ſnowa wobßwětlene a namakaja nowe wotmolwjenje... Schtóž Bibliju wocźini a ßo tam praſcha a tu praſcha, je nadobo ßam praſchany. To je jeje waſchnje: Wona njediſputuje, wona kommanduje. Biblija jako wopißmo Božeho ſjewjenja jedna wo wojowanju ſ hrěchom. To je wojowanje wo ßwjatoſcź Boha, wo njewobmjeſowanu placźiwoſcź jeho pſchikaſnjow: „Njemylcźe ßo! Bóh ßo njeda ſa ßměch měcź! Schtož cźlowjek ßyje, to dyrbi tež žnjecź!“ To ſteji, ſo to pſchipódla prajimy, w Nowym Sakonju, niz w Starym! Schtóž niczo wo tutym wojowanju njewě, t. r. ſchtóž ßo ſa tutym ßudnikom njepraſcha, ale ßo praſcha, hdyž ßo do zyła praſcha, ſa poliziju a ſa paragraſami khłoſtazeje ſakońſkeje knihi abo ſa tym, ſchtož ßnadź bychu ludźo prajili, tón njerěcź hakle wo Boſy. Je něſchto na tym, na tutym prawje aſyla, na tutym prawje wukhowa, kotreż nam Bibliju jewi, je něſchto na tym, na tutym wjedźenju wo měſtnje, na kotreż ßměmy ſe wſchěm, ſchtož naß ßudźi a ſchtož naß ſahubje pſchewoſtaja wucźeknycź... To je wucźek a dom: „Dobry wukhow“....

Sa wſchitkich.

Wjednik wulkeho ſjednocźeńſtwa ſaſtojnikow wuda njedawno wukas. W tutym ſteji też něſchto, ſchtož ſa wſchitkich płacźi, njech ßu ſaſtojnizy njech niz, ſchtož płacźi ſa mužſkich a ſa žónſke:

„Ja proſchu dale, widomnu pſchesjednoſcź krucźicź ſe wſchědnje wobnowjenym rosßudźenjom, ſo też wobkhadźejo ſ druhimi ßwojeho ſtanta, pſchesjednoſcź hajimy. Sawiſcź a hidu, tukanje a ludanje dyrbimy wſchitzy pſchezo bóle ſa to měcź, ſchtož tu mjenujzy kažerjo pſchesjednoſcźe a tak najhórſchi njepſchecźeljo noweho ſtata. Hdyž ſchtó něſchto pſchecźiwo druhemu ma, njech cźini, ſchtož ma ryſy muž cźinicź: Wón wupraj ßo ſjawnje a ſprawnje pſched tamnym. To cźiſcźi a jednocźi!“

Hdyž je to tu powſchitkownje prajene, kak wjele bóle dyrbimy my kſcheſcźijenjo ßo po tym měcź a tajzy bycź! Kak pak je we wſchědnym žiwjenju? A Ty, dokonjeſch Ty to a maſch ßo Ty po tym tohodla, dokelž ßy kſcheſcźijan?

Rospominaj.

Dźiwajo na wojowanja wo nabožinu, wěru, ßwětanahlad piſche D. Traub: —

„My wſchak ßmy na wſchěm poßledku toho pſcheßwědczenja, ſo je wſcho tajke wuwicźe a roswicźe wěry w rukomaj wyſchſcheho a ſo Bóh njebudźe wotßadźeny ſe žanym wuwicźom cźlowjeſtwa a ſo ßo niczo, ſchtož cźlowjekojo něſchto praja, ani jeho njedótka. Na wſchěm poßledku njewojujemy my wo cźeſcź Boha teho Knjeſa — tuta ſteji krucźe ſałożena a njeſranjena we wěcźnoſcźi — ale wo ßwoje dobre ßwědomnjo.

„Bóh ma ßo ſa tſi lěta wotſtronicź.“

Pißaſch tutón ryncźk abo niz? ßo praſchach. Pißach. Bu dźě hižo pißany. Steji w jenym ſ najnowſchich wukaſow ruſkeho wjednika Stalina. Stalin a druſy móznarjo ßu mjenujzy wukas podpißali a wudali, w kotrymž ßo praji, „ſo ma ßo Bóh w běhu tſjoch lět ſ Ruſkeje wotſtronicź“.

Dale tam rěka: „1. meje 1937 njeßmě w kraju Ssowjetrepubliki žaneho Božeho doma wjazy bycź. Ssebi Boha pſchedſtajecź, je něſchto ſe ßrjedźneho wěka a ßłuženſche potłócźowanju dźěłacźerjow; to ma ßo ſ ruſkich mjeſow wupokaſacź.“

Tuto dźěło pſchecźiwo Bohu je na tſi lěta rosdźělene. W prěnim lěcźe tuteje „wójny pſchecźiwo Bohu“ maja ßo wotſtronicź wſchě nabožne wucźeńnje a ma ßo wſchěm ßłužobnikam nabožnych ſjednocźenſtwow wſcha zyroba ſebracź, kotruž maja prawo doſtacź. W druhim lěcźe ma ßo ſakrocźicź pſchecźiwo nabožnemu ſałožkej ßwójby; ludej ma ßo roſomne póhanſtwo ſaſchěcźpicź. Tſecźe lěto dyrbi dodokonjecź, ſchtož hiſchcźe njebudźe dokonjane.

Danſka nowina, kotraž wo tym rosprawja, pſchiſtaji: „Ssowjetruſka njeſměje we wojowanju pſchecźiwo Jeſußej

Khrystußej wjazy wuspěcha hacž póhanske romske kěžorstwo ras mějesche. Doskónczne dobycze směje tola wěrnoscz a prawdoscz!“ —

Tak w Ruskej! Tola tuta pschispomnjeńka praji hischcze něschto, tež něschto wo wobstejnoscžach w Němskej: „Póhanske, mjenje abo bóle póhanske hibanje pschecžiwo Jesußej Khrystußej njesměje w Němskej wjazy wuspěcha hacž tamne póhanske hibanje w romskim kěžorstwje!“ —

Zyrkej Khrystußowa.

Hłóß: Nam twjerdy hród je.

Kaž dołho Khrystuß Khrystuß je,
Ma Jeho zyrkej wostacž!
Wschěch njepschecželow leßnoscže
Ju njesamóža dostacž!
Wschak Ssyn je k pomozy
Tam k Božej prawizy!
Tón wostanje jej móz!
Wscha straschna helska nóz
Psched Jeho ßłowom cžěka.

Cžescž budž Cži, kralo najlubschi!
Ty krónujesch naß s hnadu;
Hdyž zyrkej w Twojej luboscži,
Je wucžekła wschom padu.
Džak budž Cži, Sbóžniko,
So na njej ßmilesch ßo,
Jej ßwěcžisch s prawdoscžu
A s lutej dobrotu!
Ach wostań pschi naß, Knježe!

Se Sswojim ßłowom, Sswojej krwju
Ssy zyrkej stajnje sbožił.
Ssy dom jej we wschěm wichoru
Na podłožk skalny słożił,
Ssy wuswolił ßej ju,
Chzesch we njej bydlicž tu.
Tuž tež ju sakitasch,
Jej jako herbstwo dasch
Wschě kraßne, wěcžne kubła.

Tak wostań pschez jej se schkitom,
Don'ž traja spytowanja.
Njech prěduje ßo pod kschižom
To ßłowo žohnowanja!
Sdžerž k ßwojej cžesczi tu
Tež naschu ßwjatnizu.
Jej' ßwěcžnik wostaj nam,
Ty pak budž ßwěza ßam,
Don'ž ßwět wschón njesahinje.

Jurij Bróßk.

Zyrkej a stat.

Němska Evangelska Nationalsynoda seńdže ßo, kaž pißaju, w julliju a to pak w Lutherowym měscze Wittenberg abo w Barlinje. Jeje najwjetschi nadawk je, wo nacžisku noweje zyrkwineje wustawy jednacž. Wustawa, kotraž bu 11. julija 1933 pschijata, njedoßaha wjazy. Wobstejnoscže ßu ßo pscheměnike a roswike. Woßebje je położenje tehodla cžiscže druhe, dokelž je wjele dotalnych krajnych zyrkwjow ßo zyle s Němskej Evangelskej zyrkwju sjednocžiło, mjenujzy 11 s něhdže 32 000 000 duschow. Dalsche krajne zyrkwje mjenujzy 17 s 8 000 000 duschow, njeißu tuto sjednocženje hischcže wuprajike. Wubjerk Nationalsynody drje ßo bórsy seńdže, sa synodu tuto rosßudne dźěło pschihotowacž.

Kanzlerowy wobras na wołtarju. Tam a ßem bě ßo stało, so běchu pschi Božich ßłužbach kanzlerowy wobras na wołtař stajili. Tole běchu, ßo wobcžežujo, kanzlerej Adolfej Hitlerej wosjewili. Tutón je wotmołwicž dał: Němski kanzler je najdorasnischo pschecžiwo tajkemu cžinjenju a je porucził, tajke něschto sa pschichod snjemóžnicž.

Württembergska budže 8. julija 400lětny jubilej reformazije we Württembergskej ßwjecžicž. K tomu buchu runje knihi stawisny reformazije we Württembergskej hotowe a wudate.

Bibliju do Ruskej pschedacž a póßłacž, je w tukhwilu njemóžno. Tak wupraji ßo Britiske Bibliske Towarstwo. Do wulkeje wójny sczelesche wono kóžde lěto poł milijona Biblijow do Ruskeje. Wono je ßwoje skutkowanje na to wobmjesowacž dyrbjało, ruske Biblije w baltiskich krajach rosschěrjecž.

Pschecžiwo Ssowjetruskej. Genfska evangelska zyrkej je dorasnje protestowała pschecžiwo tomu, so Ssowjetruska sastupi do swjaska ludow. To by było, tak praji, wohanjenje kschescžijanstwa, wohroženje swjaska a strach sa zyły kraj.

Pschecžiwo wěrje a zyrkwi. Njedawno pißachmy, kak bě někajki tydženik wuhanił kschescžijansku wěru, woßebje ßwjate wotkasanje a kak je na protest duchownych a woßadow kanzler Hitler ßam satrocził. Podobnych nadpadow ßu tež druhdže cžinili, tak krótko do ßwjatkow w Bajerskej. Tu ma kóždy ßobu kedźbowacž a, hdyž ßo wěra hani, protestowacž a sakroczicž, niz pak mjelczecž. Protestantojo tola rěkamy. Protestantojo dyrbimy bycž pschede wschěm pschecžiwo bjesbóžnoscži a njewěrje. Najlěpschi protestantismuß pak je tón, kiž pschezo, niz jenoż pschi nadpadach, ßwoju evangelsku wěru wusnawa kaž s wutrobu a myßlu, tak se ßłowom, skutkom, žiwjenjom.

Wschelake s bliska a daloka.

S **Hornjeje Schlesynskeje.** Stare waschnje hórnikow ßu tu saßo wobnowili. Hórnizy hromadźa ßo prjedy hacž do podkopkow jědu k nutrnoscži. Tak shromadźichu ßo hórnizy — bě jich 300 — w domje jamy Kralowa Luisa psched wołtarjom. Modleŕ spěwasche někotre stare modlitwy hórnikow. Duchowny rěcžesche wo cžežkim a strachapołnym dźěle hórnikow. — Tute nutrnoscže maja tam nětk saßo kóždy dźeń.

Na pucž.

Nasch wschědny khlěb daj nam dźenßa.

Listowanje:

Sa 4. po Tr. R. w M. — Sa 5. po Tr. K. w N. — Sa 6. po Tr. W. w H. — Sa 7. a 8. po Tr. postaji wyschschi f. S. — K. W. we W.: Prědowanje dóńdže pschepośdže. Proschu swojich ßobubratrow wo pschipóßłanje prědowanja najposdźischo do ßrjedy dopołdnja kóždeho tydženja.

K. H. w D.: Wutrobny dźak. Bě wscho hižo pschihotowane. Tohodla dźenßa. — Kni. J. B.: S dźakom pschijimach bohatu poßyłku.

Redaktor.

Samolwity redaktor farat Wyrgacž w Noßacžizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Serbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cžischcž „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóždu ßobotu a płaczi schtwórczletnje 108 pjenježkow.

Čzišło 25

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 24. junija 1934 Bautzen

4. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 6, 36—42.

Čzłowjek je po podobnosczi Božej stworjeny. Japoschtoł Pawoł kschesczijanow w Ephesu napomina: „Čzińcże tohodla po Bosy, jako lube dźěczi.“ Hižo w starym sakonju Bóh k israelskemu ludej praji: „Wy dyrbicże ßwjeczi bycz, pschetoż ja ßym ßwjaty.“ A w nowym sakonju ßo pschezo saßo tuto ßłowo sa naß kschesczanow wospjetuje. Haj, tón Knjes k nam w prědowanju na horje praji: „Tohodla dyrbicże wy dokonjeni bycz, runje jako tež wasch Wótz w njebjeßach dokonjany je.“ Wottyknjeny kónz je jow jara cżežko dozpicz. To tón Knjes wě, hdyž naß k tomu napomina a jara khutne ßłowa rěczi. Schtoż wón ßebi tu żada, njeje niczo wurjadneho, bjes kotrehoż móhli my tola hischcże zyle dobri kschesczenjo bycz; tole wón praji, so kschesczanske żiwjenje hinak bycz njemóże a njedyrbi. Tajke dyrbi potajkim twoje a moje żiwjenje bycz, jeli niż, potom tón Knjes praji: „Ja waß njeznaju.“ Haj, wón tu zyle jaßnje praji: Bóh budże s nami cżinicz, każ ßmy ßami w tym wschěm cżinili. „Runje s tej měru, s kotrejż wy měricże, budże wam saßo měrnjene.“

Sswjate pißmo ma waschnje, so pak to jene, pak to druhe woßebje wubjera a naß napomina, so bychmy to rospominali a ßo pruhowali. Dźenża tón Knjes ßwoje napominanje se ßłowom sapocznje: „Budźcże ßmilni, jako tež nasch Wótcżez ßmilny je.“

Budźcże ßmilni. Hdyž njeby nasch Sbóżnik niczo dale rěczał, potom bychmy rucże s tym hotowi byli a bychmy rucże ßo spokojili. Pschetoż schtó ma ßo ßam sa njeßmilneho? Ale nasch Sbóżnik praji hischcże: Jako tež wasch Wótcżez ßmilny je! S tym nam pschedsnamjo pokaże, kotremuż dyrbimy ßo podobnicz. Kajka pak je Boża ßmilnosczż, kotruż wón nam wopokasa? Boża ßmilnosczż chże duscham cżłowjekow w nusy pomhacz. Dźěczi skaženja bychmy byli, hdyž njebychmy Boha měli, kotryż wodawa hrěchi a w nusy pomha. Jeho ßmilnosczż je ßmilnosczż jeho wutroby a ruki, smyßlenja a skutkowanja. Tola naß je tomu husto hinak. Tam je ßmilnosczż s ertom, niż pak je skutkom; dobroty, ale żana pschecżelna, ßmilna wutroba. Wjele je, schtoż cżłowjekow dla cżinimy. Kelko jow hischcże pola toho Knjesa wuknycz możemy.

W prěnim artiklu wot Božeje ßmilnosczże wusnajemy, so Bóh ju nam bjese wscheje nascheje saßkużby a dostojnosczże wopokasuje. Cżłowjek ßebi rad myßli, so je Bóh jemu hnadny dla jeho saßkużby a wulkeje dostojnosczże; pschetoż hdyž nad druhimi ßmilnosczż cżinicz dyrbi, wón ßo na měsczże prascha: Je tamny tež dostojny a hódny? Schtóż pak je Božu ßmilnosczż ßam shonił, tón wě, so nasch Bóh, njekedźbujo na naschu winu, tež na nasche hubjeństwo hlada. Kak możesch ßwojeho bliżscheho rudźicz, hdźež Bóh wodawa? Husto doscz cżinimy, każ bychmy wschitko lěpje wědźeli hacz nasch Bóh. Ssudźicz jenoż tam dyrbimy, hdźež je Bóh ßam nam to pschikasał, a hdźež cżłowjek to cżini, njech je jako ßudnik, nan, macz, — tam se sacżuwanjom wulkeho samołwjenja to cżinicz dyrbimy, w bojosczi Boha a s wědźenjom, so jenoż widźimy, schtoż psched woczomaj je, Bóh ßam pak do wutroby hlada. Pschi wschej ßwěrnosczi a spróznjwosczi nasche ßudźenje pschezo saßo ras ßo myli, pschetoż schtoż wěmy, je njezyłe. Ale kak husto ßudźimy, hdźež njeje Bóh nam to pschikasał, a cżinimy, hacz móhli do wutrobow hladacz! Kak někotry ßebi myßli, wědźecz a wo tym ßudźicz móz, schtoż druhi chże a cżuje; kak husto kschesczenjo tajki hrěch kódźy dźeń cżinja! Woni ßo na ßudny stoł Boha ßydaja a nad sbóżnosczu a satamanstwom ßwojich ßobucżłowjekow rosßudźuja, każ njeby ßłowo Sbóżnika sa nich byko: njeßudźcże, njesatamajcże! Schtó je waß sa ßudnikow postajił nad waschimi bratrami? Schtóż ßwojeho bliżscheho tak ßudźi, w toho wutrobje luboscz ruma nima. A ßmy my lěpschi hacz

druſy, kotrychž ſaßudžujemy? Móže też ßlepy ßlepemu pucź pokaſacź? Ssmy ßlepi mjes ßlepymi, hrěſchnizy mjes hrěſchnikami. Tohodla wucźehń prjedy tu hrjadu ſe ßwojeho woka a dohladaj ßo potom, ſo by tu tſchěſku ſe ßwojeho bratra woka wucźahnył. Hdyž ras ßwěru ßami na ßebi dźěłamy, potom budźemy ponižni, njebudźemy ßudźicź a ſatamacź.

Ale hacž mjelczećź dyrbimy, hdyž widźimy, ſo bratr hrěch cźini? Ně, to njedyrbimy! Ale njedyrbimy jeho ſaßudźicź — S tym niczo pomhane njeje! — Dyrbimy jeho k pósnaczu wjeſcź, ſo bychmy jemu pomhali. Pytacź dyrbimy jeho, hacž ßmy jeho namakali, kaž Khryſtuß nam to pokaže w pſchirunanju wo ſhubjenej wowzy a ſhubjenym kroſchu. Njeßudźcźe, dha też wy njebudźecźe ßudźeni; njeſatamajcźe, dha też wy njebudźcźe ſatamani, ale wodajcźe, dha wam budźe wodate.

So bychmy tola chzyli tak rad wodawacź, kaž ßudźimy! Wodajcźe, niz pak jenož, hdyž twój bližſchi k tebi pſchińdźe a tebje wo to proßy. Budź ßmilny a praj jemu: Haj, chzu tebi wodacź. Ssnano, ſo hiſchcźe prajiſch: ſapomnicź pak tak bórſy njemóžu! Ně, cźiń kaž Wótz w njebjeßach, kotryž wotewri hrěſchnikej ßwoju wutrobu, prjedy hacž ßam pſchińdźe; pſchewiń ſłobu we ßwojej wutrobje a wodaj! Khryſtuß ßam je nam dobry pſchikład dał: „Wón ſaßo njeßwarjeſche, hdyž ßwarjeny bu, a njehrożeſche, hdyž cźerpjeſche, ale wón to poruczi tomu, kotryž prawje ßudźi.“ Njeje wón nam pſchikaſał: „Lubujcźe waſchich njepſchecźelow, žohnujcźe tych, kiž waß pokliwaja, cźińcźe dobrotu tym, kiž waß hidźa, proſchcźe ſa tych, kiž wam ſchkodźa a pſcheſcźěhaju waß!“ Tajka luboſcź je jara cźežka, njej pak pſche cźežka, hdyž na Khryſtußa hladamy a w kóždym cźlowjeku ßwojeho bližſcheho pósnajemy. A wyſche toho chze tón Knjes nam k tomu pomhacź: wodajcźe, dha wam budźe wodate.

Budźcźe ßmilni, jako też waſch Wótcźez w njebjeßach ßmilny je. To rěka: njedyrbimy bjes luboſcźe ßudźicź, njedyrbimy bližſcheho ſaßudźicź, ale dyrbimy jemu wodacź a dacź. Dawajcźe, dha wam budźe date.

Tuta kaſnja ßo nam lóžſcha ſda, hacž druha. Wotewrjenu ruku chze tu naſch Knjes měcź ſa bližſcheho. Jow widźimy, ſo njeßměmy tu po ßwojej woli cźinicź, ale to je Boža wola a pſchikaſnja, druhemu pomhacź. Bóh ma też prawo k tomu, nam to pſchikaſacź. Hacž ßmy ſzyła ſaßłużili, ſo ßo móžemy hi chcźe kraßneho Božeho ßłónczka wjeßelicź? Jenož jeho dobrocźe mamy to ßo dźakowacź. A twój bližſchi pſched Bohom runje tak wjele płacźi, hacž ty ßam. Hdyž jemu njepomhaſch, kak ßo dźiwacź móżeſch, hdyž tebi njepomhaja? Ale kajki rosdźěl je hiſchcźe pſchi tym, kak cźlowjekojo dawaja? Jedyn tak dawa, ſo druhi ßam jaßnje ſacžuje, ſo njeje dara doſtojny, a ſo dyrbi ßo ſa to dźakowacź, hdyž ſzyła něſchto doſtanje. Schtóž na tajke waſchnje dawa, njeje wot Boha wuknył. Jenož wjeßeleho dawarja lubuje Bóh.

Dyrbimy pak pſchezo dawacź? Na žane waſchnje njeje tón Knjes ſ tym prajił, ſo też dyrbimy lěnjoſcź podpjeracź. Dźěło je a kóždeho ſchcheſcźana pſchißłuſchnoſcź: ſo by dawacź měł potrěbnemu. Ale potrěbnemu, też tomu, kiž je bjes winy do nuſy pſchiſchoł, dyrbimy dawacź. Pſchetoż kak lohzy móžemy ßami do nuſy pſchińcź, a potom bychmy ſhonili, kak bolośnje je, pomoz namakacź. Njewinowaty bjes dźěła bycź, je nuſa, a ſ nuſy pomhacź dyrbimy. Sa někotreho lóžo je, hdyž niczo njecžini, hacž hdyž ßwěru dźěła. Tajki ßwojemu bližſchemu ſchkodźi, druhich ſdobudźe, njecžini ani kſcheſcźanſzy, ani ſozialnje.

Naſch Knjes nam tu zyle jaßnje pokaže, kajke wulke žohnowanje ſ toho mamy, hdyž Boże kaſnje dźeržimy: runje ſ tej měru, ſ kotrejž wy měricźe, budźe wam ſaßo měrjene. Na druhej ſtronje, kajka žałoſtna myßl, ſo dyrbjał Bóh cźlowjekej raz prajicź: ſ twojej ßamej měru nětko tebje měrju. Kiž wodawanje a ßmilenje njeſnaje, to też namakacź njebudźe. Tohodla: wodajcźe, dha wam budźe wodate; dawajcźe, dha wam budźe date. Tón Knjes hiſchcźe praji, ſo ßmilny Bóh w njebjeßach, hdźež wón žohnuje a dobrotu cžini, pſchezo dobru, natłóczenu, natſchaßenu a kopatu měru dawa. Schtóž je jako Boże dźěcźo po Božej woli ßmilny, ſ Božeje ruki pſchezo wjazy doſtanje, hacž jeho cžinjenje płacźi. Wo tym někotry dobry kſcheſcźan ſ wulkej ponižnoſcźu prajicź wě. Pſchezo hiſchcźe płacźi, ſo je wſcho, ſchtoż mamy bratram wodacź, jenož tamne ſto kroſchow, ale brěmjo wot dźeßacź tyßaz puntow Bóh wot naß precź bjerje. Kak hnadny a ßmilny je tola naſch Bóh!

Ale jenož tajki cźlowjek je pokorny a dźakowny a móže ßwojeho bližſcheho prawje lubowacź, w kotrehož wutrobje wěra ma do Boha a jeho kraßneho evangelija trajaze měſto. We wěrje do Boha cźlowjek ßo ßam namaka. Potom tuto žiwjenje ſa mnje njeje, ale žiwjenje ſa bratrow. Njejßym žiwy ſa mnje, ale ſa waß, praji japoſchtoł Pawoł.

Hacž by ſzyła cźlowjek był, kotryž nochzył ſnajmjeńſcha něſchto ſa druheho bycź a cžinicź? Kóždy cźlowjek by ßo ſtróžił, hdy by ßebi prajił, ſo jeho žiwjenje ſa druhich žaneje ważnoſcźe nima. Haj, hroſu pſched myßlemi mamy, ſo njeby ßmjercź, hdyž naß wot ſemje wotwoła, žanu jeniczku ſchcźerbu ſcźiniła. Na tym pak wuknycź chzemy, we wrěje do Boha budźe žiwjenje k žiwjenju ſa druhich. We wěrje do Boha! Spomń na ßmilnoſcź ßwojeho Boha, kotruž ſhoniſch ßam wſchědnje a bohacźe, a potom dźi a cźiń, kaž je wón tebi cźinił. Hamjeń.

Pójcźe, wſchitko je hotowe!

Knjes nad ßwětom, njebjeßami,
Hlajcźe, Bóh wot wěcžnoſcźe,
W Ssynu ßmili ßo nad nami,
Kiž ßo ſa naß wopruje!
Jeho póßły po wſchěm kraju
Kóždemu nětk pſchiwołaju:
Pójcźe, nětk je ſkładny cźaß,
Wſcho je hotowe ſa waß!

Bóh po ßwojej ſbóžnej radźe
Pokutnoh' chze hrěſchnika
Jako dźěcźo pſchiwſacź w hnadźe!
Kak dha, ſo ßo ſazpiwa
Tajka luboſcź naſchoh' Boha,
Kiž nam pomha ſ hrěchow doła?
Njej' też niczo wjeßelſche,
Hacž bycź ſ Bohom w towarſtwje!

Kóždy k Bohu pſcheproſcheny
Na wſchelake waſchnje je;
Nichtó njeje wuſamknjeny
Tu wot Božej ßmilnoſcźe.
Sa kóždoh' je Boža hnada,
Kiž po wumoženju žada.
W ſtadle dobroh' paſtyrja
Duſcha pokoj namaka.

Ssměmy jako dźěcźi Boże
Pſchikhadźecź k njom' ſ modlenjom,
Kóždu ſtaroſcź, kajke ſboże,

Mózemy prjódk pschinjeścź jom'!
W radoscźi kaž też we srudźbje
Poßłuschnoscź, hlaj, k jeho wucźbje
Móże Sswjaty Duch nam dacź,
Kiž naß chze też troschtowacź.

Knjeże, pomhaj, so nětk radnje
Mjes ßobu ßo wabimy,
Cźahnycź tam, hdźeż Ty nam hnadnje
Sbóżnoscź pschihotował ßy.
Twoje ßwětło ßwěcź nam jaßnje,
Hdyž też ßłónzo sboża haßnje,
A też, hdyž dźe k skónczenju,
Psches doł ßmjercźe k żiwjenju.

H. B.

So ßo niczo njeskasy!

Hdźe steji tuto ßłowo? Jesuß Khrystuß jo praji Jana 6, 12, naßyczźiwschi 5000 hłódnych: „Sběrajcźe te sbytkne kruschki, so ßo niczo njeskasy!“

Czehodla tuto ßłowo runje nětkle a tu? Njedawno namakach w jenej s Budyskich nowinow nastawk, kiž měješche wschelakeho, schtož je sajimawe a khutne. Wón rosprawješche a jednasche wo tych wschelakich nuzach, kotreż nětkle psches zyłu semju du, woßebje też wo ßuchocźe, kiž wscho wuhorja. Mjes druhim staji, napißawschi něschto wo tym, kak też połnóznoamerikanska Kanada, kiž do żitnych komorow semje a cźłowjestwa ßłuscha, jara cźerpi pod horzotu, to praschenje, kotreż něhdźe takle rěkasche: „Njebě to runje Kanada, hdźeż loni telko pschenży spalichu, so njebychu pschenczne płaczźisny na wikach ßwěta spadnyke?“

Njepraschesch ßo tu, tuto praschenje wucźitawschi, hnydom dale: „A njebě to loni, so telko stow zentnarjow koseja do morja seßypachu abo spalichu?“ Czehodla? So njebychu na pjenjesach schkodowali! So njeby kosej na wikach tuńschi był!

Ale czehodla jenoż dale hicź? Też tu pola naß ßy ßłyschał prajicź něhdźe: „Lěto 1933 se ßwojimi bohatymi żnjemi je naß sawjedło, ßebi něschtożkuli, schto narosczże a sesrawi, mało ważicź. To a tamne wsa kónza.“ Abo: „Poßlednje lěta ßu tajke byke, so njejßmy wscheho, schtoż nam narosczże, tak hladali, kaž to dyrbjeli. Ssmy bjechtowali! Ssmy sahinycź dali!“

A schto nimo tajkich wuprajenjow? Na pucźach a schcźeżkach abo druhdźe namakasch pschezo saßo seßuschene pomaski Bożeho khlěba. A na honach abo w sahrodach abo w domach a dworach widźisch to a tamne hinycź. A na blidźe a spody blida, kak je to se ßrjódkami Bożeho khlěba? A kak je to sa blidom pschi jědźi, hdyž njeje wscho wschěm na hubu? A kak je to pschi kupowanju? Kajke sanjechanje a sazpiwanje toho, schtoż nam narosczże na polach, sahrodach a też w hródźach sa seżiwjenje!

Njej wascha macź wam prajiła, schtoż nascha macź nam dźěczźom prajesche, hdyž nam něschto, schtoż na blido pschińdźe, tak prawje njeßłodźesche? „Wy budźcźe chzycź ras tole rad jěscź a jo ani njesmějecźe!“ A my, kiž běchmy do wulkeje wójny tu, saczźuwamy dźenßa hischcźe, kak stysknje ßo tuto abo podobne prajenje dopjelni. Njemějachmy tola druhdy ani krjenczki Bożeho khlěba na blidźe! A mjaßo, hdźe bě?

Boże żita a schtoż wonkach, wscho cźerpi s wuhorjazej ßuchotu. A niz jenoż ßuchota. Saßo ßu tu powěscźe, so běrny smjerschnychu a druhe też. Palaza horzota wo dnjo — a w nozy smjerski! Schto chzemy k tomu prajicź? Praschenje, kotreż „Budyski dźenik“ staji, dyrbimy tu cźim bóle stajicź: „Je to khłostanje? Khłostanje sa to, so ßebi njejßmy płody a żita ważili jako Boże dary?“

Boże dary! Schto ßu naß nan a macź, dźěd a wowka wucźili? So ßu to Boże dary, so je to Boże żito, Boži khlěb, Boži deschcźik! A kak ßu naß napominali, żaneje ßrjódki schubicź abo rosteptacź, wschě ßrjódki, wschě sbytkne kruschki hromadźicź, so ßo njeby niczo skasyło!

Haj, Jesuß Khrystuß je prajił: „Sběrajcźe sbytkne kruschki, so ßo niczo njeskasy!“

Kak my ßebi ważimy płody a rostliny, kak my wużiwamy żně, o wscho je wusnacźe, wusnacźe nascheje wěry! Jebać jebarjow je jenoż mohł cźłowjekow narěcźecź, so ßwoju wěru do Boha jenoż wusnawaja s tsjomi artiklami abo s kěrluschom wěry, hewak pak niz. Niz tak! Se wschěm, s zykym ßwojim żiwjenjom a cźinjenjom a sadźerżenjom njedźelski a wschědny dźeń, we ßwojim domje a Bożim domje, pschi dźěle a pschi wotpocżowanju, też pschi jědźi a pschi wużiwanju żnjow a płodow wusnawasch ßwoju wěru — ßwoju wěru. Hacź je tuta wěra, kotruż se wschěm wusnawasch, nětk kscheścźijanska, to je druha wěz. Kscheścźijanska wěra wusnawa: So Bóh midawa jědź a picźe. Kscheścźijan praji tohodla: Boži khlěb, Boże żito, Boži deschcźik, Boże ßłónczko! Abo schtoż hischcźe wjazy je, kscheścźijan ma a trjeba a wużiwa wscho tak, so spósnajesch: Wón mato wschojako Boże dary.

Masch ty ßo po tym? Měješche ßo ty po tym?

Schto chze nam nětko tutón dźiwny czaß wuhorjazeje horzoty a niczatych smjerskow prajicź?

„So Bóh tón Knjes cźłowjekow doma-pyta!“

S cźim? S khłostanjom? S pruhowanjom? S dobrotu? — Schto wotmołwisch?

Bóh tón Knjes pyta doma! Dołhoż wón to cźini, njeje naß jabył. Stara ßo wo naß.

Tuż njeje tutón czaß żadyn czaß sadwělowanja, też niz morkotanja! Ale wón je czaß staranja, najkhutnischeho staranja: Starajmy ßo wo to, so ßo Bóh sa naß stara! Starajmy ßo wo naß, so tajzy ßmy psched Bohom, so ßo sa naß stara! Tajzy ßmy my, hdyž my spósnajemy a wusnajemy pokorni kaž ßwoje winy tak ßwoju ßłaboscź a njemóz„ hdy my jemu pokażemy s zykym ßwojim sadźerżenjom ßwoju dźěcźazu dowěru, hdyž my kaž dźěcźo s nanom rěcźimy, hdyž my ßo modlimy, a to wschědnje, kaž dźěcźo też wschědnje, pschezo saßo s nanom rěcźi.

Jesuß Khrystuß je tola runje wschědny khlěb a tu próstwu wo njón sa to wużił, pokasacź a prajicź, kak wuske swjaski, kak njepschestawaze swiski dyrbja mjes kscheścźijanami a Bohom bycź. Jesuß Khrystuß tola njeda nam tu próstwu: „Daj mi khlěb!“ Ně: „Nasch wschědny khlěb daj nam dźenßa.“

Schto wscho njeje s tutej próstwu wuprajene! Dźenßa! rěka w njej! Dźenßa je dźenßa, też tutón dźeń połny ßuchoty a horzoty! Tuż dźenßa cźißń wschu ßwoju staroscź na njeho! Wón tola wschitko we ßwojej ruzy ma! A niz jeno to. Wón ßo też sa wschitko stara, — też tehdy, hdyž khłostajo domapyta. Haj wscho domapytanje Boże ma na wschěm poßledku tón saměr, nam dobreho sdźělicź. A wono nam dobre sdźěli, hdyž my s wutrobu a s duschu, s ertom, s ruku, s nohu, hdyž my s zykym żiwjenjom a sadźerżenjom, cźinjenjom a njecźinjenjom wusnawamy wschudźom a stajnje:

„Twoja wola ßo stań kaž na njebju tak też na semi!“

Sa cžaß.

Ssuche lěta ßu ſke, a mokre ßu hórſche.
Ssuchich mrócželow wiele wiazy cžaha hacž mokrych.
Ssucha meja — dójki mało deja.
Hdyž ßo w meji deſchcžik dže, ßypaja ßo tolerje.
Hdyž cžlowſke ruki krótke ßu, je Boža ruka ſ pomozu.
Hdyž Bóh njewobradža, wſcho ßo ſchpatnje radža.
Hdyž jeno Božu wolu mam, ßo dale njeſtaram.

Zyrkej a ſtat.

Sakſki biſkop Coch je nowy wukas wo pacžeŕſkej wucžbje wudał. Tutón dźěło ſ pacžeŕſkimi dźěcžimi ſnowa rjaduje. Dźěl tutoho dźěła je ßo hižo ſapočžał, druhi dźěl a tak doſpołna pacžeŕſka wucžba, ſapočžnje ßo po wulkich próſdninach. Pŕěnju njedźelu ſeptembra budźeja Boże ßłužby pacžeŕſkim dźěcžom a jich ſtarſchim kaž dozyła pacžeŕſkej wucžbje wěnowane.

W **Braunſchweigſkej** ßu 2. njedźelu po Sswj. Trojizy ſtary nałožk wobnowili. Někotre wjeßne woßady ßwjecžachu modleŕſke ßwjedźenje wo žně. Prjedy ßu tam „krupowe ßwjedźenje“ ßwjecžili, kotrež pak běchu ßo po cžaßu ſhubiłe.

Schulſke lěto ma ßo ſnowa a hinak ſrjadowacž a rosdźělicž. To jewi nowy wukas. Wulke próſdniny w lěcžu budźeja něhdže 4 njedźele dlěſche. Sbytkne próſdniny budźeja krótſche. S tym chzedža cžaß dobycž a wucžerjam ſmóžnicž, ßo w ſhromadnych lěhwach we wědomoſcžach wudoſpołnicž, ßo wokſchewicž a w nazionalſozialiſtiſkich nahladach ſkrucžicž. Lětßa pak ßo hiſchcže niczo njepſcheměni.

Ssowjetruſka njemóže ßo pſchezo hiſchcže směrowacž, ſo je hiſchcže telko pobožnych w ludu, woßebje w burſkim. Tohodla pſchezo ſaßo ſa pucžemi pyta, po kotrychž duzy by ſniczíła wěru a dozpiła, ſchtož ßebi ſa ſaměr ſtaji: wutupicž ſa mjenje hacž 3 lěta zyłe kſcheſcžijanſtwo w ludu a kraju. — Ssnadź je tu ſa mjenje hacž 3 lěta kónz zyłeho ßowjetruſkeho knježeŕſtwa! — Ale to je pola Boha! Wſchitko je pola Boha!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **Budeſtezach** ßu ßwjecžili 600lětny jubilej. Nadźijamy ßo, ſo Budeſcženjo něſchto wo nim nětko, hdyž je po nim, napiſchu, — hdyž tu do toho njeßmědžachmy niczo ſhonicž.

Do Braſilſkeje wupucžowa ſ Hamburga 7 Wittenbergſkich ßotrow. Wone pſchewoſmu we hłownym měſcže Braſilſkeje, w měſcže Rio de Janeiro, ßwoje dźěło w nowej němſkej khorowni, kotruž 12. auguſta tam poßwjecža.

S zyłeho ßwěta pſchikhadźeja powěſcže wo ßuchocže a druhich cžežkich domapytanjach. Tu w bliſkoſcži naſtróža tak hižo naſtróžanych ratarjow a ſahrodnikow ſmjerſk, kiž běrny, faſole, kórki a druhe ſniczi, ſ městnami drje też pſcheńzu, kiž runje kcžějeſche. Tak bě to wokoło Bunzlawy, tak pſchi rězy Wódrje, tak druhdže w Delnjej Schleſyſkej. — Powodźenja ßu wjele ſchkody naczíniłe pſchi wulkich rěkach, tak pſchi Rheinje, pſchi Łobju, pſchi Wódrje. Ssmy dopomnjeni na lěto 1536. Tehdy běchu po zyłej Europje powodźenja. — Woßebje ſtyſkno je pak w Aſiſkej, w Chinje. Na 100 000 wßow je pod wodu. Jich žně ßu ſniczene. Ssmjercž žada ßebi wjele woporow. Hacžrunjež je China kraj kataſtrofow, kraj powodźenjow, žadachu ßebi tute tola porědko telko woporow kaž lětßa. Žałoſtne bě lěto 1887. Žołta rěka powodži daloke krajiny Chiny a pózrě 1000 wßow. Dwě lěcže poſdźiſcho, 1889, wuſtupi tuta rěka ſnowa a to tak wyßoko, ſo woda krajiny 5 metrow wyßoko pſchikry. Kelko cžlowjekow tehdy ßmjercž namaka, njeje ßo ženje ſwěſcžiło. — Powodźenja pytaja Chinu kóžde lěto wokoło žnjow doma. Ale wone njepſchińdu ßame. Niz jeno ſo žně ſkaža a ſnicža, ſo pola ſanjerodža, ně, ſ nimi pſchińdu khoroſcže a hłód. Pſchi lěhwach, do kotrychž cžěkazych wobydlerjow khowaja , ryja huſto doſcž hobrſke rowy, ſo bychu tam hrjebali tych, kiž woda, khoroſcže, hłód morichu. Lěto hakle je, ſo rěka Hoang-Ho wuſtupi a tſi měſta a wjele wßow powodži. Wjazy hacž 4000 cžlowjekow namaka we wulkej wodže ßmjercž. — A ßußodna Japanſka tam w dalokim ranju cžerpi pod ßuchotu. Sdźěla je tam ßuchota žně hižo ſniczíła. Wyſchnoſcž je ßo rosßudźiła, woßebity pjenjes ſaſtajicž a tradazych ratarjow podpjeracž. — A ſe ßuchotu pſchińdu druhe ſtrachi: Wohnjowe. Trjebaſch jenož do nowinow pohladacž. Runje dźenßa — wutoru — dźěſche powěſcž wo dwejoch wulkich wohnjach po ſemi, jedyn bě hižo ſnicził 80 domow, druhi 180. A ſo je wſchudźom ſtrach, ſo woheń wudyri, to wěmy też we Łužizy. A kurowe mrócžele cžehnjechu też w ſańdźenych dnjach po Łužizy. Paleſche ßo. — Haj, ſ zyłeho ßwěta powěſcže! A powěſcž, kotraž ſ nim dže, je ta: Wy cžlowjekojo zyłeje ſemje, ſchto ſcže wy tola po prawom? Bojcže ßo tola Boha a modlcže ßo k njemu! Tón Knjes je Bóh a žadyn wjazy!

Sserbſki lud ßo ſkhadźuje!
Domowinſki ſlět w Radworju!

Kaž ſcže wěſcže wſchitzy hižo ſhonili, wotměwa ßo njedźelu, 15. julija w Radworju wulki ſjěźd zyłeho ßerbſkeho luda, ſarjadowany wot Domowiny. Njeje to jenož należnoſcž ßerbſkich towaŕſtwow, ale zyłeho naſcheho naroda. Smějecže tam wulki ßwjedźeńſki cžah ſ wobraſami ſe ßerbſkeho ludoweho žiwjenja, ſe ßerbſkich waſchnjow, bajkow, ſ wſchědneho dźěła kaž też wulkich ßwjedźenjow. Tajke něſchto wěſcže njejſcže hiſchcže dožiwili! Po ßwjedźeńſkim cžahu budže ßwjatocžnoſcž na ßwjedźeńſkej łuzy, pſchi kotrejž też ſaſtupjerjo němſkich wyſchnoſczow porěcža. A potom ludowy ßwjedźeń. Kajka budže to mjeŕwjeńza! Horni a Delni Sserbja ßo tam ſetkaja, polenjo a holenjo, evangelſzy a katolſzy, młodźi a ſtari, haj zyły ßerbſki lud. By ßo Wam to chzyło doma ßedźecž? Ně, wſchitzy tam póńdźemy!

Wonka ßo hižo pilnje ßwjedźeńſke ſnamjeſchka pſchedawaju, kiž hižo do cžaßa kóždy Sserb noßy, kiž ßo k ßwojemu ludſtwu wuſnawa. Snamjeſchko płacži jenož 30 pj. Wobſtarajcže ßebi je hnydom, w Radworju je ſa tak tunje pjenjesy njedoſtanjecže. A tuž Sserbja, to je naſche heßło:

Ty a ja
póńdźemoj do Radworja!

Na pucž.

Wótcže naſch, kiž ßy we njebjeßach . . . naſch wſchědny khlěb daj nam dźenßa . . . pſchetož Twoje je to kraleſtwo a ta móz a ta cžeſcž hacž do wěcžnoſcže. Hamjeń.

Liſtowanje. Sa 5. po Tr.: K. w N. — Sa 6. po Tr.: W . . . s w H. — Sa 7. a 8. po Tr. poſtaji k. w. ſ. S.

Samolwity redaktor farat Wyrgacž w Noßacžizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cžiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadža kóždu ßobotu a płacži ſchtwórcžlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 26

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje — 1. julija 1934 — Bautzen

5. niedźela po swjatej Trojizy.

Scženje Lukaschowe 5, 1—11.

Nasche scženje je nam se schule snate pod napismom: Pětra rybłojenje. Ale na tajke waschnje je Pětr a jeho rybłojenje najwažnischa wěz, mjez tym so hewak w nowym sakonju so Jesuš a jeho skutkowanje do swětła stajitej. Hdyž pak na sapoczatk a zwisk pohladamy, potom stej Pětrowe rybłojenje a powołanje wójmidli a konz rjeczasa Knjesowych dźełow na Pětrje, a potom mohła nascha stawisna lěpje so mjenowacz: Jesušowe rybłojenje.

I. Jesuš chze ludźi łojicz.

Nasche scženje nam pokaže, kak so to jemu pola Pětra poradźi. Jesuš a Pětr njejstaj wjazy jedyn druhemu njesnaty. Do nascheje stawisny scženje nam powjeda, so tón Knjes do Schimanoweho doma pschińdże, hdzež Pětrowa pschichodna macz na symnizu khora leżesche, a ju wuhoji. A tola Pětra dźenża sasso w jeho starym wschědnym sastojnstwje nadeńdźemy. Pětr hischcże njewě, schto tón Knjes wot njeho chze. Wón hischcże po swojich samsnych puczach khodźi, a Jesuš jemu da cžinicz. Lud so k temu Knjesej cžischczi, Pětr pak cžini, jako by Jesuš jeho niczo njestarał, ale swoje sycże płokasche. Jako pak tón Knjes potom s jeho łódże prědуje, dyrbi Pětr swoje dźěło słožicz a nětk tehorunja posłucha.

Ale kak dźiwnje, hdyž potom so sasso powjeda: „A hdyž wón běsche pschestał rěczecz, dźesche wón k Schimanej: Dowješ so na hłubinu a wupschestrěj swoje sycże k łojenju.“ Runje je tón Knjes tak móznjwje k wutrobam kłapał, so dyrbjeli myslicz: Nětk budże żeleso kowacz, kaž dołho je cžopłe. Město teho myšli na tajke wschědne wono. Ale Jesuš njecha niczo pschekhwatacz, tehodla wón Pětra psches pschikasnju pruhuje, kiž je wschemu nashonjenju napscheczo: „Dowješ so na hłubinu, — nětkle rano, hdyž jasne słónczko swěcži a ryby wscho widża — a pschestrěj swoje sycże k łojenju!“ Pětr njeposłucha na swój rosum, ale na Knjesowe słowo, a woni wobsamknu wulku sytu rybow tak, so sycz so torha. To Pětr njebě doczakał, tež njebě sasłużił. Pohnuty wot tajkeje Jesušoweje Bójskeje mozy ke Knjesowymaj kolenomaj padnje a rjekne: „Knježe, dźi wote mnje won, pschetoż ja sym hrěschny cžłowjek!“ Kaž dołho je so s druhimi pschirunał, wón so njesdasche hórschi bycz kaž drusy. Jesušej a jeho Bójskej połnomozy napschecżiwo swój hrěch póznaje. Tam chzyschе tón Knjes jeho měcz. Nětk móže na njeho połnoscz swojeho žohnowanja wušypacz. Nětk Pětr wě, schto tón Knjes wot njeho chze. Dyrbi temu Knjesej so dowěricz a zyłe swoje žiwjenje do Knjesoweje słužby stajicz. „A woni wjedźechu tej łódźi k brjohej a wopuschczichu wschitko a dźěchu sa nim.“ Pětr a jeho towarschojo nałójichu wulku sytu rybow a buchu pschi tym sami popadnjeni.

Jesuš njecha jenoż Pětra łójicz, ale wschitkich ludźi. Tež nasz je k sebi czahnył s luteje dobroczinosczе wot prěnjeho dnja nascheho žiwjenja. Nichtón njeje to tak rjenje rosestajił kaž nasch Luther we wukładowanjach tsjoch artikelow nascheje wěry. Tež nam njeje tón Knjes žadyn zusy. Kak husto je nasz na puczu nascheho žiwjenja setkał a je pschecželnje s nami rěczał. Ssmy jeho hłós sykyscheli? Abo njemějachmy sa njeho hłucho, dokelž so se wschěm móznym saběrachmy, jenoż niz s tym, schtoż naschu duschu nastupa? Ssnano sy jenoż na nasche semske powołanje, nasch wužitk, nasche starosczе a nusy spominali. Jesuš k nam pschistupiwschi je pschezo sasso nasz prosył: Wotwješ swoju łódź trochu wot brjoha, wostaj so khwilku wscheho a posłuchaj na mnje! Po jeho puczach, njech dźeja psches starosczе abo žohnowanje, k tomu pschińdźemy, so my so sami sesnajemy. Potom jeho troscht tež nam płaczi: „Njeboj so, pschetoż ja sym cże wu-

mohł, ja ßym cże ſ twojim mjenom wołał, ty ßy mój!“ Hdyž ßmy wot njeho popadnjeni, wón naß wjazy njewopuſchczi, ale naß k ßwojim towaŕſcham ſczini a naß kiwa, ſo bychmy jemu pomhali czahnycz ſa wulkej ßyczu, kotruž je do morja człowjeſtwa puſchcził, ſo by wulku ßyłu wobſamknył ſa njebjeſke kraleſtwo.

Jeſuß chże ludźi łójicz; chże pak jich łójicz pſches ludźi. Komu tu praſchenje njepſchińdże: Kak mohł ja tu ßobupomhacz? Mam we ßwojim powołanju telko dźěła, ſo njemóżu wyſchſche teho hiſchcże něſchto druhe na ßo wſacz. Wſchak tež njewěm, kak měł ßo dźěła pſchimacz. To drje je duchowneho wěz. Haj wſchak, to je jeho ſaſtojnſtwo, tola jenoż jeho njeje, ale je wěz kóżdeho praweho Knjeſoweho wucżomnika. To kóżde ſeńſke powołanje wulke a ważne ſczini, ſo my evangelſzy wěmy, ſo ßmy wot Boha do njeho poſtajeni. Powołanje pak njeje nam jenoż k temu date, ſo bychmy ſ nim ßebi ßwój wſchědny khlěb ſaßłużili. Kóżdy ßo wot Boha ſtaji do mjeńſcheho abo wjetſcheho wokrjeża ludźi a doſtawa ſ iym nadawki ſa nich. Cżeledź dyrbi pſches ßwěrnu ßłużbu a cżeſtne khodźenje pokaſacz, ſo je wot Khryſtuża ſapſchijata, każ ßo w kěrluſchu ſpěwa: O ſbóżny dom, hdźež ßłużomni tež wjedźa, ſo Boże woko na nich kedźbuje, a wſchědnje radźi próżowacz ßo chzedźa, ſo wſchitko tu po twojej woli dźe; kiž tebi, Knjeże, ßłużicz w myßlach maja w ſprawnej ponižnoſczi, ſ luboſczu a ſ wjeßelom wſcho dźěło wobſtaraja, we małych wězach ſtajnje ßwěrni ßu. Hoſpodař ma w ßwojim domje ſ měſchnikom bycz a ßo ſamolwity ſacżuwacz ſa cżělne a ſa duchowne derjehicże ßwojich domjazych. Wón Jeſußej pomha ßobu ßycz cżahnycz, hdyž ſ nimi po wjecżeri krótku nutrnoſcz wotměwa, hdyž jich pſchezo ſaßo napomina, njedźelu kemſchi khodźicz a ßo tež ßwěru k Božemu blidu dźerżecz, tež hewak cżeſtne żiwjenje wjeſcz. Kmótſja pſchi kſchcżenizy ßlubja, ſo chzedźa ßo ßobu ſa to ſtaracz, ſo ßo kſchcżeny wocżehnje w bojoſczi a we napominanju k temu Knjeſej, ſo bychu cżłowjekojo Boži byli, k wſchemu dobremu ſkutku hotowi. My ſtarſchi njechamy ſabycz Knjeſowe ßłowo: „Dajcże dźěcżatkam ke mni pſchińcz a njewobarajcże jim, pſchetoż tajkich je kraleſtwo Boże!“ Wucżerjo maja ſtražowacz nad duſchami ßwojich ſchulſkich dźěcżi jako cżi, kiž maju ſlicżbowanje dawacz ſa te ßame. Zyrkwinſzy pſchedſtejicżerjo nimaja jenoż nadawk, na zyrkwinſke pjenjeſy hladacz, ſo njeby ßo tych pſchewjele pſchetrjebało, ale wjele bóle maja ßwojemu duchownemu pomhacz w zyrkwinſkim dźěle, ſo by ßo bohabojoſcz a cżeſtne a dobre waſchnje we woßadże hladało. Kóżdy kſcheſcżan, njech je muż abo żona, ſtary abo młody, nima ßo jenoż njedźelu, ale tež pſchi wſchědnym dźěle wſchudżom jako kſcheſcżan, to je jako Knjeſowy wucżomnik wopokaſacz. Kajka ßyła ſkładnoſczow, naſchemu Knjeſej jako jeho towaŕſchojo pomhacz, ßycz cżahnycz, kotruž je pſcheſtrěł, ſo by ludźi łójił! Tu ma kóżdy woßadny ßwoje měſtno, a cżim mjeńſche to je, cżim ßwěrniſcho jo móże wupjelnicz k żohnowanju zyłeje woßady. Póſnajemy ſamolwitoſcz nadawka nam poſtajeneho. Proßmy jeho wo jeho pomoz. A potom podajmy ßo do dźěła, Bohu cżeſcżi, naſchemu ludu k żohnowanju! Hamjeń.

Dźakujmy ßo!

Dźakowali ßmy ßo tola hižo. Kak mohło to hinak bycz! Njewjedra pchicżeżechu a pſchinjeßechu deſchcżik, hnadny deſchcżik, ta dołho wocżakowany deſchcżik, tak nutrnje wuproſcheny deſchcżik!

To dyrbjachmy ßo dźakowacz, to dźakowachmy ßo ßami wot ßo, dokelż hinak njemóżachmy. Deſchcżik njebě tola jenoż hona a roſtliny wokſchewił, ale tež naß cżłowjekow.

Hrimanje a błyſk běſche drje wyſchſche naß. Ale wyſchſche wſcheho běſche hnada, luta Boża hnada!

„Wjetſcha dyżli Bóh Knjes nuſa njebudże!“ ßmy ſpěwali prjedy, ßmy nětk ſnowa każ tak huſto naſhonili. To wotewrja ßo wutroba, to wocżinja ßo ert, a my ßo dźakujemy Bohu, „kiž wichor, wětry wodźi a wſchitke mróczele“. A my ßo jemu dowěrjamy ſnowa ſ cżełom a ſ duſchu, ſ zyłym żiwjenjom, a tak tež ſe żnjemi na honach. My ßo modlimy. A naſcha modlitwa je dźak a próſtwa a dobroproſchenje.

Biblija — ludowa kniha.

We Wittenbergu wuhotuja lětża, ſa lěto 400lětneho jubileja zyłeje Lutheroweje Biblije, ßwjedżeńſku wuſtajeńzu. Tuta chże pokaſacz, kak je Luther ſroſumił, ſcżinicz Bibliju tak prawje knihu němſkeho luda. Wuſtajeńza budże w ſnatym domje: Lutherhalle.

Tuta wuſtajeńza Biblije je wěſcże hódne wukhwalenje Luthera a jeho ſkutkowanja ſa zyły lud a kraj, haj dozyła ſa cżłowjekow. Dokelż Luther němſkemu ludej Bibliju w maczérnej rěcżi da, ma tež naſch ßerbſki lud, maja cżłowjekojo dozyła Bibliju w maczérnej rěcżi. Ale — a nětk pſchińdże wulke, roßßudne praſchenje: Je Biblija tak kniha němſkeho luda a runje tak ßerbſkeho luda, każ je Luther to chzył a każ to mjeno „ludowa kniha“ praji? Wobmjeſuj tuto praſchenje, a wono rěka: Je Biblija — twoja kniha? Twoja kniha — niz jeno tohodla, dokelż ßy ju ſa tuni pjenjes kupicz mohł, niz jeno tohodla, dokelż ani pjenjeżka njetrjebaſche na nju ważicz, ale ju doſta jako dar abo ju namrě, ně, tohodla, dokelż ju lubujeſch, ßebi ju ważiſch, dokelż ju cżitaſch, dokelż we njej pytaſch tak, każ Jeſuß Khryſtuß to chzyſche.

Biblija — haj, je wona tak ludowa kniha, je wona twoja kniha?

Kak je? Hdyž ja ßam něſchto mam, wo cżimż ßo powſchitkownje wjele rěcżi, ſaběram ßo ja woßebje ſ tym. Nětkle pak ßo wo Bibliji, wo tej Bibliji, kotruž ty tež maſch, telko rěcżi a piſche a jedna! Saběraſch ßo Ty ſe ßwojej Bibliju? Woni telko wo njej, pſchecżiwo njej a ſa nju rěcża, a piſchu, wobhonjeſch ßo ty runje tohodla ßwěru w njej, we ßwojej „zyłej“ Bibliji? Pſchetoż Biblija je jenoż tak dołho Biblija, dołhoż je zyła, t. r. dołhoż je cżi w njej Stary a Nowy Teſtament ſjednocżeny do zyłka. Tutón zyłk je Biblija — kniha wſchěch knihow.

Do zyła! Hdy ßy ty ßwoju Bibliju poßledni krócz wocżinił? Hdy ßy w njej něſchto pytał? Hdy ßy w njej něſchto wobſchěrniſche a w ſwiſku cżitał?

Biblija — ludowa kniha. Haj, ale prjedy hacz wona to je, dyrbi wona twoja a moja kniha bycz!

Evangelſzy w zyłej Němſkej.

Evangelſka zyrkej Staropruſkeje uniony ma jich 19620011 duſchow, Sakſka Lutherſka zyrkej 4 465 880, Hannoverſka 2 414 232, Naſſau-Heſſenſka 1 680 608, Durinkſka 1 477 494, Schleswig-Holſteinſka 1 420 777, Hamburgſka 1 006 206, Braunſchweigſka 464 175 a Oldenburgſka 321 124. Tute evangelſke zyrkwje ßu hižo w tym wuſkim ſwiſku, kotryż

„Němsku Evangelsku zyrkej“ mjenujemy. Swonka tutoho swjasta steja krajne zyrkwje kaž Württembergska ſ 1 722 295 duschemi, Bayerska na prawizy rěki Ryna ſ 1 598 112 duschemi, Badenska ſ 895 609, Hessen-Kasselska ſ 860 282 duschemi a druhe mjeńsche.

To je liczeny po duschach, po tych, kiž ßu po sapisku evangelszy kscheszczijenjo.

Zyrkwinske smyßlenje pak njewotwißuje wot tutych liczbow, ale wot druheho. Jo spósnajesch woßebje na tym, kak k spowjedźi khodźa; pschi tym pak pschidamy, so tež tole hischcze poßlednje rosßudźenje njeje wo tym, hacž ßy ſ zykej wutrobu evangelski abo niz. Sajimaze je, něschto shonicź, kak nětk w jenotliwych krajnych zyrkwjach k spowjedźi a k Bożemu blidu khodźa.

W Staropruskej Unionje se 100 duschow 21,40, w Sakskej 21,89, w Hannoverskej 40,47, w Nassauskej 32,63, we Hessenskej 41,23, w Frankfurcze 15,58, — poßlednjej dwě tworitej Nassau-Hessensku zyrkej — w Durinkskej 18,68, we Schleswig-Holsteinskej 11,03, w Hamburgskej 5,9, w Braunschweigskej 16,42 a w Oldenburgskej 9,01, — we Württembergskej 35,38, w Bayerskej na pr. R. 58,08, w Badenskej 37,52 a w Hessen-Kaßelskej 52,41.

Tajke pschirunowanja mózeja nam wjele prajicź. Pschi tym masch wjele rospominacź woßebje w czaßu kaž nasch. A komdźicź a dlihicź ßo njeßměsch, ale wschitko czinicź, so by byk evangelski kscheszczijan, kiž je evangelski niz tehodla, dokelž je staw evangelskeje woßady, a tež niz tehodla, dokelž w evangelskej woßadźe k spowjedźi khodźi, ale tohodla, dokelž je ſ duschu a ſ wutrobu w evangelskej wěrje ſ Bohom sawjasany tak so hinak njemóże hacž bycź evangelski kscheszczijan, ſ Bohom w evangelskej wěrje, dowěrje a ßwěrje ſ Bohom sawjasany.

Dodawajo pschistajimy tu hischcze liczby evangelskich krajnych zyrkwjow Němskeje:

Mecklenburgska 731 031 duschow, Pfalzska 544 991, Anhaltska 319 129, Bremenska 290 446, Evang.-reformirtka Hannoverska 228 775, Lippiska 154 050, Lübeckska 121 093, Waldeck a Pyrmontska 61 877, Schaumburg-Lippiska 47 001, Lübeckska w Oldenburgskej 45 895, Birkenfeldska 43 721. Ke tutym pschidźělischtej ßo hischcze Bratrowska zyrkej ſ 9 640 duschemi a swjask ßwobodnych reformirtskich woßadow se 33 000 duschemi.

Dozyka ßmy měli prjedy w Němskej 28 jenotliwych evangelskich zyrkwjow. Mjes tym pak ßu ßo někotre mjes ßobu hižo do wjetschich zykkow sjednoczike kaž na psch. Hessenska, Nassauska a Frankfurtska.

Tak ma kóżdy sdobom pschehlad wo evangelskim wobydleństwje jenotliwych krajow kaž dozyka Němskeje.

Diakonija.

Neudettelsau. Tuto mjeno czitasch pschezo saßo ras. Tam je wulki wustaw diakonißow, a lětßa je 80 lět, so bu tutón wulki skutk k cheszczijanskeje luboszcze salożeny. Hlowna shromadźisna tuteho zykeho skutka a wustawa bě tohodla woßebje ßwjatoczna. Biskop D. Meiser prědowasche, a to wo Eph. 4, 11, 12. Mjes druhim wón rjekny: Diakonija je wuskutkowanje zyrkwineho żiwjenja. Diakonija dyrbi tohodla krucze salożena bycź na wusnacze. Saměr diakonije je, hubjeństwo sczinicź troschtowane hubjeństwo.

Tutón zyky wulki skutk Neuendettelsauskich diakonißow je nastajnje pschiběrak. Tež tuta hlowna shromadźisna móżesche saßo wo powjetschenjach wuradźowacź. Natwarja nowy wulki dom; połojzu tutoho nowotwara chzeja sa ßotry wużicź, so bychu tam po dołhim, ßwěrnym skutkowanju cźichi wjeczor żiwjenja namakake a wużiwake; w druhej połojzy chzeja khore a khipre żónske saměstnicź.

So bychmy pschezo bóle kedźbu měli dźěło diakonißow! W nim je ßo tola runje w poßlednich lětdźeßatkach wotpada a njepschecźelstwa, cźeżkeho wojowanja a wulkeho pruhowanja jewiła żiwa móz kscheszczijanskeje wěry a kscheszczijanskeje luboszcze. —

W tutym swisku budź na to pokasane, so 1. meje wustaw diakonißow Hensoltshöhe ßwój 25lětny jubilej ßwjeczeesche. Na 8000 hoszczi ßwjecźesche jón ßobu. So ßo tutón wustaw salożi, je saßłużba fabrikskeho direktora Mehla. Snaty duchowny Modersohn mějesche ßwjedźeńske prědowanje. Wón w nim wupraji: diakonija je dźak sa wopor na Golgatha. Luboszcź, kotruż diakonija w tsecźej Němskej wußywa, chze cźěmnu semju jaßnischu sczinicź. Nasch cżaß nima żaneho respekta psched pobożnymi ßłowami; wón chze skutki widźecź. Diakonija chze ßobu pomhacź, pokasacź, so je Khrystuß żiwy.

Tutón dom diakonißow ma, hacž runje hakle 25 lět wobsteji, 900 ßotrow w dźěle. Dosta tohodla na ßwojim jubileju też wjele dźaka a pschipósnacża, tak też wot zyrkwineje wyschnoszcze.

Schtóż do Drjeźdźan pschińdże a w Nowym Měscze po Budyschskej drózy dże, pschińdże też nimo Drjeźdźanskeho maczerneho doma diakonißow, kotryż ma tam a dale hacž k Lobju ßwoje domy, tež ßwoju nowu modernu zyrkej. S tuteho doma wukhadźa wjele luboszcze a woporniwoszcze do kraja a do luda. We wulkej khorowni staj tak někotry khory, tak někotra khora — też ſ Lużizy — pomoz pytałoj a ju też ſ Bożej pomozu namakałoj — a nimo toho wjele luboszcze.

Tuż wopokażmy luboszcź tutej luboszczi a czeszczujmy ßebi diakoniju a diakonißy!

Farař a ministerpresident.

To rěka: farař bě ministerpresident, niz, so byschtaj ßo něhdże farař a ministerpresident setkałoj.

Bě to w njeměrnych a saczěmnjenych lětach po wójnje tam pschi rańschich mjesach. Farař Hegemann we woßadźe Schryenten bojesche ßo wo ßwoju woßadu a tuż tam wuwoła republiku, jako Polazy a wojowanje ſ nimi bóle a bóle hrożachu. Farař ßam bu ministerpresident tuteje republiki. Tak bu woßada ßamostatny stat a móżesche ßamostatnje wo ßebi rosßudźicź.

A wona rosßudźi ßo wěso sa Němsku. Tak bu tamna krajina Němskej sdźerżana.

Psched krótkim dźělesche ßo farař Hegemann wot ßwojeje woßady. Wuhotowachu jemu ßwjatoczność, na kotrejż też na tute jeho politiske saßłużby spominachu, kotrež ßebi jako ministerpresident republiki Schwenten sa tutu kaž sa Němsku doby.

Zyrkej a stat.

Wěrowanje. Hamburgski biskop je sakasak, wěrowacź wschich, kotsiž ßu tak mjenowane wußwjeczenje młodźiny dowali. Tucźi maja, prjedy hacž ßmědźa ßo dacź wěrowacź, do

nabožneho roswuczowanja khodźicź a ßebi to wobßwědczicź dacź. Chzeja tam woßebite roswuczowanja ſa tajkich pſchiprawicź.

Wróczo do zyrkwje. W někotrych krajinach ſakſkeje provinzy bě liczba tych, kiž chzeja wróczo do zyrkwje, tak wulka, ſo ßu woßady nawrót do zyrkwje hacź na dalſche ſawrěcź dyrbjeli. Tak je na pſchikład woßada Schkeuditz wobſamkła, 1. julija tajke ſawrjecźe hacź na dalſche wuprajicź.

W **Pólſkej** chzeja proteſtantojo evangelſke arzybiſkopſtwo ſałożicź. Evangelſka zyrkej ſchkoduje w Pólſkej, woßebje we bywſchej Pósnanſkej ſ tym jara, ſo je tam jara roſleżana a rospróſchena a ſo tam ſwjaſki a ſwiſki pobrachuja.

Młodźina. Schleſyſki wjednik nationalſozialiſtiſkeje partaje dopomina na to, ſchtoż je mjes němſkim biſkopom a wjednikom młodźiny wucźinjene. Wón praji: ſo maja ßo wſcheho woſtajicź, ſchtoż evangelſku młodźinu mjerſa. Tak ma ßo evangelſkej młodźinje pſchewoſtajicź kaž wucźinjene, kóżda 2. a 4. njedźela měßaza a póndźela a pjatk kóżdeho tydźenja. My njeſcźelemy naſchu młodźinu do dźěła evangelſkeje młodźiny, ale kóżdemu dyrbi móżno bycź, ßo na wuhotowanjach evangelſkeje młodźiny wobdźělicź, hdyž to chze. — W tym a dozyła w rosdźělenju cźaßa drje ßo nětk to a tamne pſcheměni. Bu tola 23. junija ſnowa na to pokaſane, ſo ma njedźela ßłuſchecź ßwójbje, t. r. ſo ma tu młodźina njedźelu ſa ßwójbu a we ßwójbje bycź. To pak rěka ſa kſcheſcźijanſku ßwójbu, ſo dźeja też hromadźe kemſchi. A też ſ kemſchikhodom ßo něſchto pſcheměni. Statna młodźina, tak mjenuja mužſku a žónſku młodźinu nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony, njekhodźi wjazy po pſchikaſni kemſchi; kóżdemu jenotliwemu je pſchewoſtajene, hacź kemſchi dźe abo niz. Tak móże też nětk kſcheſcźijanſki młody hólz, kſcheſcźijanſka młoda holza pokaſacź po ßwojej woli, hacź kſcheſcźijanſku wěru hajitaj abo niz. S tym pak ma nětk ſnowa kſcheſcźijanſki ſtarſchiſki dom zyły a połny nadawk, wukubłacź wěrjazu kſcheſcźijanſku młodźinu a ßo ſa to ſtaracź, ſo dźěcźi, a niz jeno dźěcźi, ſo wſchě ſtawy khodźa też do Božich ßłužbow, woßebje też, ſo khodźa k ſpowjedźi a k Božemu blidu, ſo ßo maja do kſcheſcźijanſkeho domjazeho a woßadneho žiwjenja. S tym ſo ma bycź nětk njedźela bjes wuhotowanjow a ßłužby ſwißuje, ſo budźe ßobota młodźinje ſa to data a ſo ſchula wobkhowa ſa ßwoje nadawki ſbytkne 5 dnjow, tute pak zyłe. Tuto ſrjadowanje namaka wěſcźe pſchihłoßowanje wſchěch ßwójbow; jemu pſchihłoßowachu też, jako němſki miniſter Ruſt tole w Mnichowje woſjewi, tam we wulkej ſhromadźiſnje pſchitomni wucźerjo.

We **Wittenbergu** běchu ßo 14. junija wjednizy evangelſkeje zyrkwje ſeſchli, ſo bychu dźěkali ſa dobre a lěpſche zyrkwje. Na radnizy běchu ſhromadźeni a němſki biſkop Müller wjedźeſche ſhromadźiſny. Wón też rosprawjeſche a nimo njeho woßebje też prawiſnik zyrkwineje wyſchnoſcźe, dr. Jäger.

S **Wina.** Evangelſka woßada hłowneho awſtriſkeho měſta Wina woſjewi, ſo jich w prěnim ſchtwórcź lěcźe 1934 we Winje 10 000 k evangelſkej zyrkwi pſchiſtupi. W lěcźe 1933 dozyła bě jich to 2200. Politiſke wobſtejnoſcźe ßu ßobu na tym wina, ſo ßo jich tam telko wot katolſkeje zyrkwje dźěli. K tomu pſchińdu druhe pſchicźiny: cźinja wſcho móżne, ſo bychu wuſtupy ſnjemóżnili, to pak ſaßo roshorja a wuſtupy pſchiběraja: tak woſtajichu ſamolwjenja ſa wuſtup měßazy dołho leżo; tak chzychu ßamo tych, kiž chzychu wuſtupicź, pſchepytowacź, hacź njejßu duchakhori. — Naſpomnjene liczby płacźa jenoź ſa evangelſku zyrkej Augsburgſkeho wuſnacźa. Nimo tuteje ma Awſtriſka też hiſchcźe evangelſku zyrkej helvetiſkeho wuſnacźa, t. r. reformirtſku zyrkej. Tuta mějeſche tam 14 000 duſchow. Też wona je w naſpomnjenym cźaßu wjele pſchidobyła.

S **Budeſtez.** To bě woßebity rjany dźeń ſa Budeſcźanſku woßadu, hdyž móżeſche njedźelu tydźenja ßwój 600lětny jubilej ßwjecźicź. W Božim domje ßo ſapocźeſche ßwjedźeń a prěnja ßwjedźeńſka Boża ßłužba bě wopytana wot něhdźe 1000 woßobow. Woßada mějeſche woßebite wjeßele na rjanym ſtarym wołtarje, kiž bě rjenje wobßwětleny a kaž we ßłónzu pſched woßadu ſtejeſche. Wołtař je ſ lěta 1688 a je wuhotowany wot Hendricha Kauderbacha. Farař Budeſcźanſkeje woßady bě tehdy, jako ßo nowy wołtař natwarjeſche naſch njeſapomnity Michał Frenzel, kiž w lěcźe 1706 w Budeſtezach wumrje a kotrehoż row dźenża hiſchcźe pódla zyrkwje ßo namaka. W ßwjedźeńſkej Božej ßłužbje ſtejachu też na wołtarju ſtare ßwěcźniki ſ lěta 1655 a ßwjate ßudobje ſ lěta 1687. Božej ßłužbje ßo pſchiſamknje nutrnoſcź pſchi pomniku na pohrjebniſchcźu. A nětko pſchibjera kóżdu hodźinu pſchezo bóle a bóle žiwjenje na wſchěch dróhach wßy, pſchezo wjazy ludźi pſchinjeßechu automobile a żeleſniza do Budeſtez. Kelko cźłowjekow tu bě, móżeſch ſ teho ſpósnacź, ſo ßu ßo 5000 ßwjedźeńſkich ſnamjeſchkow pſchedałe, a kelko jich žane hiſchcźe njemějeſche! Wſchitzy cźakachu na ßwjedźeńſki cźah, kiž wjele rjaneho poſkicźeſche. Dha widźeſche na jenym woſu Michała Frenzela, kak wón bibliju do ßerbſkeje rěcźe pſchełożeſche a kak bibliju nutrnej woßadźe, kiž na woſu w ßerbſkich draſtach ßedźeſche, wukładowaſche. Na druhim woſu ßedźachu ßerbſke pſchedlizy, kiž pilnje dźěłachu a pſchi tym naſche rjane ßerbſke ſpěwy ſpěwachu. Pſched nimi jěchachu ßerbſzy kralojo, tam ſaßo cźehnjeſche ßerbſki iwaß nimo, družki we Sſlepjanſkich draſtach, kiž woßebje ßo lubjachu. Kiž njeje to widźał, je wjele ſkomdźił. — Budeſcźanſka zyrkej je jena ſ tych prěnich była, hdźeż je ßo po reformaziji w Lutherowym duchu Boże ßłowo a ßwj. ſakrament poſkicźał. Njech ſ njeje na wjeß, kiž na 600 lět wróczo hlada, hiſchcźe wjele žohnowanja wuńdźe!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **měſcźe Aachen** buſchtaj dwejo wobſkorżenaj, ſo ſtaj na dnju Božeho cźěła Boże ßłużby kaſyłoj a wołtař powalikoj. Jeju ſaßudźichu k jaſtwu na ſchěſcź měßazow.

Swony. Najwjetſchi ſ tſjoch ſwonow evangelſkeje zyrkwje we woßadźe Kainſcht w namjeſnej krajinje ma pod wulkim hokatym kſchižom napißmo: „Im neuen Reich der alte Gott möge uns helfen aus aller Not!“

Na pucź.

Wſcho, ſchtoż ßo ſtanje, ma nam něſchto prajicź. Praſchenje je, hacź ßebi ty daſch ſchto prajicź. Daſch ßebi ty ſchto prajicź?

Liſtowanje: Sa 6. po Tr. W . . . s w H. — Sa 7. a 8. po Tr. je poſtarane.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa tóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow.

Čišło 27

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 8. julija 1934 Bautzen

6. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 5, 20—26.

Njebudźe=li wascha prawdosćź lěpscha abo połnischa, dyžli pißmawucženych a farisejskich, njepschińdźecźe do njebjeskeho kraleßtwa. Ssmy ßwucženi, dokelž měješche nasch Knjes ßo tu na semi runje ſ nimi pschezo ßaßo bědźicź, ſ hordosćźu na farisejskich dele hladacź. Ale hladajo na jich wjele ſ naschich dnjow, běchu woni lěpschi hacž někotry to ßebi myßli. Wopomńmy: ſ nich běchu ludźo kaž Nikodemus, Josef ſ Arimathije, Saul! Wopomńmy cźaß rospadnjenja, njewěry, dwělowanja, hdźež ßu ßo jako sastupjerjo sakonja ßwjateho pißma krucźe dźerželi a ßwonkownje bjes poroka pola luda byli! Sa nich měješche Boże ßłowo hischcźe ważnosćź, a woni wobhonjachu ßo wschědnje w pißmje. Woni ßo pilnje modlachu, ßu rad sa Boże kraleßtwo woprowali, ßu ßo posćźili, ßu rad do Božeho doma khodźili! Prawdosćź jich wjele ſ naschich dnjow je hórscha hacž prawdosćź farisejskich a zyle wěscźe do njebjeß njewjedźe. Ale też prawdosćź farisejskich niz, hacž runjež ßebi myßlachu, so mějachu jako prěni prawo na wěcźnosćź.

Jesuß jim na jenej kasni pokaže, kak ſ jich prawdosćźu je, na pjatej kasni, kotruž je najwjazy ludźi po jich měnjenju dopjelniło. Bóh pak njeje kasnju jenož sa ruku dał, ale sa wutrobu. A tu je rosdźěl mjes prawdosćźu farisejskich a tym, schtož Khrystuß chze.

Psched ßwětom a ßudnistwom je cźlowjek prawy, kiž njecźini pschecźiwo sakonjam; „myßle nichtó njekóji“ drje pola ßwěta płacźi, niz pak pola Boha, kotryž hlada do wutroby. Skе skutki ßu hrěch, ale też skе myßle, kotrež ßu prjedy skutkowanja. Hdyž lóscht je podjał, porodźi hrěch; hrěch pak, hdyž je dokonjany porodźi ßmjercź. Jena kasń: Ty njedyrbisch požadacź! wschitku naschu njeprawu prawdosćź k niczomu cźini.

Tohodla: „Cźiń prawdu, a nimasch ßo nikoho bojecź!“ to je jara witane ßłowo. Ale Bóh hlada na wutrobu a wě, kak měnisch. S wutroby prawi bycź mózemy jenož, hdyž ßmy smyßleni, kaž Jesuß Khrystuß běsche. To nasch Knjes ßam wot naß žada. Prawdosćź ßwěta by njebjeßa, hdy by Bóh naß ſ njej do njebjeß puschcźił, helu scźiniła, kaž je hrěch hižo tutu rjanu semju doł žałoscźe scźinił. Njebudźe=li wascha prawdosćź lěpscha abo połnischa dyžli farisejskich, njepschińdźecźe do njebjeskeho kraleßtwa. A pschi tym je nascha prawdosćź hischcźe hórscha hacž tamnych prawdosćź. Kak mózemy prawdosćź dostacź, kotraž płacźi pola Boha?

Jeneho znajemy, japoschtoła Pawoła, kotryž běsche se wschej pilnosćźu a se wschěm sahorjenjom spytał ſ tamnej prawdosćźu farisejskich. Ale wschak lacźnosćź dusche po měrje ſ Bohom njeje ßo stajiła. Jeho duschu je pak potom tón dobył, kiž wucźi naß lěpschu prawdosćź a ju też poskicźi, Khrystuß ßam. Nětko běsche jeho wutroba cźicha w Bosy, so móżesche jako pokorny wucźomnik ſ wjeßełosćźu prajicź: „Lóß je mi padnył na wjeßełe město, mi je ßo rjane herbstwo dostało!“ Wo tym jeho zyłe dalsche žiwjenje ßwědcźi. Pola njeho nimamy jenož ſ wucźbami kscheścźanskeje nabožiny cźinicź, ale pschezo ſ mužom w Khrystußu, kotremuž mózemy do wutroby hladacź, kotrehož wěru mózemy pósnacź we wschitkich listach a rěcźach. Wón je ßwědcźenje sa to, so bjes Boha žana prawdosćź njeje.

So mózemy tajku prawdosćź dostacź, je wěste, hewak njebudźische Jesuß ßebi wot naß žadał, so dyrbi nascha prawdosćź lěpscha bycź dyžli farisejskich. Smyßleni dyrbimy bycź kaž Khrystuß! To mózemy jenož pola njeho wuknycź, hdyž k njemu pschińdźemy. A hdyž k njemu pschińdźesch, też pósnajesch, so njeje twoja prawdosćź ta, kotraž tebi njebjeßa wocźini. Boże ßłowo, Boże dźeßacź kasnje tebi pokasuja, so njemóżesch se ßwojej ßamej prawdosćźu do njebjeß pschińcź. Wuknycź dyrbisch ſ psalmistom ßo modlicź: „Njekhodź do ßuda se ßwojim wo=

trocžkom, pschetož žadyn žiwy njeje prawy psched tobu", a ſ Danielom prajicź: „My leżimy psched tobu ſ naſchej modlitwu, ſpuſchczamy žo niz na žwoju prawdoſcź, ale na twoju wulku žmilnoſcź." Tajka modlitwa je ſpočžatk praweje prawdoſcže. Dyrbimy žo žwojeje mozy wſdacź a wuknycź, psched Bohom niczo bycź hacž jeho dźěcźi. Potom budźe naſcha wutroba žo pschezo bóle ſ tym w pokornej wěrje ſjednocźicź, kiž je prawy a je nam prawdoſcź warbował, kotraž pola Boha płacźi.

S prawdoſcže wěry tež prawdoſcź žiwjenja wuńdźe. Pschetož luboſcź, kotruž žy žam ſhonił, cźini, ſo tež žwojeho bratra lubujeſch. Hnada, kotruž žy pola Boha namakał, cźini, ſo tež ſ bratrom žo wujednaſch. Tak naſch Knjes wſchitko ſaſtudźi, ſchtož ſ luboſcže žo njeſtanje, dokelž towaŕſtwo njemóže bycź mjes Bohom a tym, kiž luboſcže nima.

Bóh chze a budźe to žwoje cźinicź, ſo prawu prawdoſcź namakamy, ale žami njedyrbimy ruzy ſtožicź. To je luboſcź k Bohu, ſo jeho kaſnje dźeržimy. A kajki troſcht je, pſchi tym na toho hladacź žměcź, kiž je žwět wonkach ſ jeho ſpytowanjom a žwět nutſkach w njeměrnej wutrobje pſchewinył. Khryſtuž kotrehož móz a bliſkoſcź je Pawoł ſhonił, je tón žamy wczera a dźenža hacž do wěcźnoſcže. Tohodla je wjeſelołoſcź a měr Pawoła tež ſa naš, hdyž žmy we žwojich wutrobach ſhonili: Bóh je žo nad nami žmilił. Hamjeń.

Žnjeńzy, koža klepajcže!

Žně žu žo ſapočžate! Cźežke a ſprózne to dźěło. Tola kóžde lěto dźe ratař ſnowa do njeho połny nadźije a wjeſeleje wole. Tak tež lětža.

A lětža chze jemu wjeſelu wolu kaſycź tu a tam wuhorjene polo. Ssuchota bě pſche wulka! Ale kſcheſcźijanſki ratař njeda žebi ſ tym tež ſpalicź polo žwojeje wěry a njeda na nim wuſkhnycź nadźiju. Ně, haji tam žiwu nadźiju, kotraž hłubje korjeni, kotraž w Boſy korjeni. Tak wón tež lětža duzy na polo ſtroſchtny ſhladuje na žita a k njebjeſam, k Bohu, wědźo, ſo nichtó a niczo, ale jenož Bóh wichor, wětry wodźi, tež wſchitke mróczele, a ſo tutón Bóh tež lětža wě ſjewicź pucź, po kotrymž žo khodźi, — po kotrymž žo tak khodźi, ſo tola ſkónczńje derje dóńdźeſch k wottyknjenemu kónzej.

A tak ſaždykuje kſcheſcźijanſki ratař tež lětža. A tón, kiž njetrjeba ſdychowacź na wupary a wótre blaki, tón ſaždykuje ſdobom ſ dwójzy nutrnym dźakowanjom, žlubjo, ſo žłowu doda dźakny dar a wopor.

Dźak a wopor Bohu — to ſda žo nam něchto bycź, ſchtož njeje hakle horzota tutoho lěta wuhorika, wupalika, woškabiła. To je něſchto, ſchtož je jich doſcź kſcheſcźanow w poždednich lětach ſhubiło. Bohužel! Ale woni njejžu ſ tym jenož žwoju dźakownoſcź a wopornowoſcź pſched Bohom ſhubili, kotraž žo jewjeſche tež ſ darami a ſ woporami Bohu a jeho zyrkwi a jeho ſkutkam luboſcže wěnowanym, ale tež žwoju dźaknu a wopornimu wutrobu. A ſ tym žu ſdobom ſhubili tu móz, žo wěrnje a wutrobnje dźakowacź a radowacź. A ſ tym žu ſhubili wěrnu, wosbožazu radoſcź žwojeho žiwjenja a njemóżeja wjazy wěrnje ſbožowni bycź. A žu njeſpokojeni, njeſpokojni, njeſbožowni.

Kak mohło to tež hinak bycź. Pola kohož dale njedoždaha hacž ſo Bohu dźak ſ hubo[illegible] dawa, pola toho njedoždaha — wěra.

Wono je na cźažu, ſo j[illegible]iele ſaždo pſchińdźe k tej wěrje, kotraž je wěrna a ſprawna [illegible]traž žebi praji: Schtož mam, wot Boha mam. Tuž jemu wot toho, ſchtož mam, tež ſaždodam —njech jako dar zyrkwi a Božemu domej, njech miżijonſtwu, ſnutſkownemu a ſwonkownemu, njech hewak něhdźe tam, hdźež Bóh mi pokaže nuſu!

Žnjowy cźaž. So bychmy w nim žnjeli tež dźakownoſcź wutroby, dźakownoſcź pſhecźiwo Bohu, dźakownoſcź, kiž žo jewi w myżli, žłowje, ſkutku, daru, woporu. Tak, tak žnějemy ſbožo!

Drježdźanki w Budeſtezach.

600 lět Budeſtezy! Žadny žwjedźeń! Koho to njeby cźahnyło? Tež nam Serbowkam žo tak dźěſche. Běchmy ſchtyri. Rano ſahe ſ cźahom wotjědźechmy ſe žławneho ſakſkeho hłowneho města. Sſłónczko hižo žmaleſche. S cźaha widźachmy, kak khuduſchke žu ſahony, kak žo ſtwórba laczna ſa deſchczom žedźi. Tola nochzemy morkotacź a mudrowacź! Boże pucźe to žu.

Dojědźechmy do Budeſtez. Pſcheżłapjene běchmy nad lubowanej, bohacźe wupyſchenej wjeſzy. Wſchudźe ſtejachu ſchměrczki a brěſyczki. Khorhoje a banty ſmahowachu, a cźeſtne wrota witachu. S zyrkwje žo ſwonjeſche k žerbſkej Božej žłužbje.

„Pójńdźemy ke mſchi. Khwatajmy, ſo měſtno doſtanjemy! Dźenža budźe zyrkej pſchepjelnjena. Naſche koferki hnydom žobu woſmjemy, ſtajimy je cźicho pod ławku!" Takle žebi prajachmy.

Do zyrkwje ſaſtupiwſchi ſkoro nochzychmy wocžam wěricź: tu a tam jenož žerbſka duſcha žedźeſche! Kaž khude ſahony, bě tu khudy wopyt! Toho žo ſawěrnje njeběchmy nadźate!

Lube Sserbowki nam žwoje ſpěwarſke požczichu, a tak bě nam mózno, žobu ſpěwacź. Knjes farař Bójz tež małej cźrjódźy ſa dźeń pſchihódny pſalm rjenje wułożowaſche, ſolo ſpěwarka ſpěwaſche a poſawny wótſje pſches próſdne měſtna klinczachu. Knjeſaj fararjej naš lubje witaſchtaj. Naſche koferki donjeżechmy k Förſterezom. Knjeni Förſterowa nam ſ koſejom a tykanzom hołdowaſche. Jej hiſchcźe jónkrócź wutrobny dźak!

¼3 hodźin žo wubjernje hromadźe ſeſtajeny cźah ſ łuki do wžy hibaſche. Wuſnamne ſ njeho bě: Fararja Frenzlowy wós. Farař žam, ſ dołhimi běłymi włožami, Sserbowkam ſ nětk žerbſkeje Biblije cźitaſche. To bě pěkny napohlad! Dale: Kral w ſtarym kralowſkim woſu, pſchi nim farař. Pſched woſom jěchachu wſchelazy rycźerjo a kralowi dwórnizy; ſa woſom cźrjódka ludźi pěſchi. Jedyn ſe žerbſkich jěcharjow pſhecźelnje wo[illegible]nam tutoho woſa wułoži: Cźeſki kral Milan je něhdy tež do Budeſtez na faru pſchiſchoł. Farař jemu wubjernje hołdowaſche. Pſchi wotjěſbje žo kral praſcha: „Schto žym Cźi nětko winojty?" „Niczo", wotmołwi farař. „Tuž wuproſch žebi něſchto wote mnje! Wſcho Cźi dowolu, wo cźož prożyſch!" „Tuž žebi ſwěrju prożycź: Dowol, ſo žmě naſcha zyrkwiczka evangelſka woſtacź!" „To dowolu!" rjekny kral Milan. Tak dźěſche wjeſeła evangelſka cźrjódźiczka pěſchi ſa woſom.

Po krótkej pſcheſtawzy pſchińdźe wulka khorhoj ſ zyłej Lutherowej poſtawu. Myżlu, to woſnamjeni, ſo je zyrkej evangelſka woſtała.

Dale: Sserbſke pſchedlcže, žedźo na woſu, cźeńku nitku pſchedźechu. Saždo dale wjedźeſche žerbſki braſchka tež žerbſki kważny cźah. My a jena knjeni ſ Budyſchina žo jemu pſchiſamknychmy.

To a wjele druheho wjeßełeho da ßo widźecź. Wſchelake narěčże běchu na łuzy. Tam mějach też ſkładnoſcź, łacźanſku Bibliju ſe 16. lětſtotka do rukow wſacź. To bě dźiwne ſacźucźe. Bohate knihi, ſchto ſcźe wy wſcho naſhoniłe! So byſchcźe mohłe ſo mnu rěčźecź!

Knjeni mandźelſka fararja Rößlerja=Minakałſkeho (Domaſchkez Hanka) bě naß k macźeŕźy na kofej pſcheproßyła. Pobychmy na pohrjebniſchcźu pſchi rowje njeſapomniteho wyſch. fararja Domaſchki. Wot tam dóńdźechmy do jeho něhduſcheho doma. Knjeni ſwud. Domaſchzyna naß lubje a pſchecźelnje witaſche; hołdowaſche nam ſ dobrym kofejom a tykanzom. S wobraſa lube ſnate wobliczo na naß hladaſche, drje měnjo: „Dajcźe ßej derje ßłodźecź!“ Wukhodźowachmy ßo we kłódnej ſahrodźe. Mjes tym bě knjes farař Rößleŕ dójſchoł. Nawjecźerjachmy ßo hiſchcźe do ßyteje wole. Haj tu bě derje bycź!

Boże ßłóncźko bě ßo nakhililo. Tuž ßo na dompucź hotowachmy. Zyła fararjez ßwójba naß na dwórniſchcźo pſchewodźeſche. S bohatymi ſacźucźemi naß cźah domoj wjeſeſche. Knjeni fararźy ſ tutoho měſtna hiſchcźe ras najwutrobniſchi dźak! Pſchejemy jej wſchitko najlěpſche. Měr a pokoj jeje domoj a zyłej ßwójbje! L.

Kelko rěčźow je na ſemi?

Ssnadź ßy ßebi tuto praſchenje hižo ras ſtajił, ßnadź runje pſchi ſtawiſnje wo wěži w Babelu. Ale wotmołwy drje njejßy namakał. Dokładneje a wěſteje wotmołwy drje tukhwilu hiſchcźe nichtó dacź njemóźe, hižo tohodla niz, dokelž drje hiſchcźe wſchě ludy abo ludki ſemje ſnate njejßu.

Franzowſka wědomoſtna akademija je ßo nětko woßebje ſ tutym praſchenjom ſaběrała. Wona praji, ſo ßo nětkle hiſchcźe 2796 rěčźow na ſemi rěcźi. Wjele rěčźow je pak wotemrěło. Wſchěch rěčźow hromadźe by było 6760 — t. r. tych, kiž ßo hodźa někak ſwěſcźicź!

Wuwoſtajiſch=li aſiatiſke rěcźe, je jendźelſka rěcź ta, kiž ßo najbóle wužiwa a rěcźi. Ju ſcźěhuje němſka, tutu ſaßo ruſka. Potom pſchińdu ſchpaniſka, franzowſka a italſka.

Njech je wſchěch rěčźow telko tyßaz kaž chze, w jenym ßu wone pſches jene, Jedyn je, kiž je wſchě móże a roſumi: Hdźeźkuli ßo ſchtó k Bohu modli, njech je w kajkejźkuli rěcźi, Bóh jeho ßłyſchi a wußłyſchi, jenoź ſo je modlitwa wěrna a ſprawna. Sa modlitwu prěnja rěcź je pak twoja macźeŕna rěcź. Abo njeje tak, ſo ty w tej rěcźi najwutrobniſcho ſ njebjeſkim Wótzom rěcźiſch, w kotrejž je ßo twoja macź ſ Tobu k Bohu modliła?

Biblija.

Lěto 1934 je lěto 400lětneho jubileja Lutheroweje biblije, kaž ßmy tu pißali. Kaž we Wittenbergu tak ßu też druhdźe woßebite jubilejne wuſtajeńzy wuhotowali, tak we Stuttgarcźe we Württembergſkej. Na tutych wuſtajeńzach móżeſch Biblije wſchěch móżnych wuhotowanjow wohladacź.

We Wittenbergu pokaſuja jako woßebitu drohotnoſcź 400lětnu Bibliju ſ lěta 1534. Kaž daloko je ſnate, je jich tu ſ tutoho wudawka lěta 1534 dozyła hiſchcźe jenoź 29 Biblijow wukhowanych. 25 ſ nich je w Němſkej, 4 ßu we wukraju, a to po jenej w Newyorku, w Baſelu, w Straßburgu a we Winje.

W Suttgarcźe pokaſuja cźi mjes druhimi Bibliju, kotraž ma woßebitu ſtawiſnu a kotraž je tohodla drohotna. To je „krwawna Biblija“ — Blutbibel —. Na njej je widźecź krej jeje wobßedźerja. To bě farař Wölfflin ſ Owena. Jako ßo po bitwje pola Nördlingena, w kotrejž kěžorſzy 1634 Schwedow ſbichu, kěžorſke wójſka do Württembergſkeje walichu, bu farař Wölfflin w Božim domje, Bibliju w rukomaj, ſakłóty.

A tak někotra Biblija hiſchcźe powěda cźi tam na wuſtajeńzach woßebitu ſtawiſnu. A tak někotra Biblija, kotraž njeje na wuſtajeńzy, ale doma, powěda tohorunja ſtawiſnu, a we njej powěda wo ßwěrnym cźitanju a pytanju, wo horzym modlenju, wo ſtyſknym płakanju, wo wutrobnym radowanju. Ale nimo tutych Biblijow je w domach też druhich Biblijow. Tute leża ſrudne něhdźe w kucźiku. Nichtó ßo wo nje njeſtara, nichtón je nima lubo.

Mjes wſchěmi Biblijemi ßwěta je cźi pak jena zyle woßebita. Wěſch, kotra? Twoja! Tuta je Tebi zyle woßebita a woßebna.

Je wona radoſcźe połna — abo je wona ſrudna?

Evangelijowós.

Hižo něſchto ras ßmy wo tutym wosu pißali. S nim jěźdźi evangeliſta abo muž ſa ludowe mißijonſtwo po kraju a pſchipowěda evangelijon.

W Sakſkej mějachmy hacž dotal jedyn tajki wós. Lětßa ßo jemu dwaj nowaj pſchidružiſchtej. Dwaj ßłuſchatej Snutskownemu mißijonſtwu, tſecźi ſakſkej krajnej zyrkwi; tola też tutón je zyle Snutskownemu mißijonſtwu ſa tutón ſkutk evangeliſazije pſchewoſtajeny.

Tute tſi woſy ßu duzy po pucźu a to też jedyn tu we Łužizy, mjenujzy w Žitawſkim wokrjeßu. Kóždy wós woſtanje ſnajmjeńſcha jedyn tydźeń na jenym měſtnje. To je nuſne, dokelž hakle je potom ſkutkowanje ſmóžnjene, kotrež ma wuſpěcha.

Wós, kotryž w Žitawſkim wokrjeßu jěźdźi, je jedyn ſ noweju. Na Sswjatu Trojizu ßu jón w Bertsdorfje poßwjecźili. Dźeń poſdźiſcho poßwjecźichu druhi nowy wós w Radebergu.

Tak cźehnje nětko evangelij po kraju a pyta, kotſiž bychu jo pſchijimali.

Wjeßna woßada Blankenberg w Ruppinſkim wokrjeßu naſhoni něſchto, ſchtož je mjenje abo bóle też tak někotra druha woßada podobnje naſhoniła. Nichtó njechaſche wjazy ſwonicź, też ſa pſchihódny pjenjes niz.

Schto cźinicź? Woßadne ſaſtupjeŕſtwo wobſamkny, ſo kóždy ſtaw ſaſtupjeŕſtwa na 1 měßaz ſwonjenje pſchewoſmje.

Sa młodźinu a ßwójbu.

Němſki miniſter Ruſt je měł njedawno w Mnichowje wulku rěcź. W njej wón pſched wulkej ſhromadźiſnu wucźerjow mjes druhim wupraji:

„Scheſty dźeń tydźenja dach ja němſkej młodźinje.“

„Schula ma doſtacź, ſchtož ſchuli ßłuſcha!“

„Ssedmy dźeń tydźenja němſkej ßwójbje!“

To chze prajicź: Pjecź dnjow wob tydźeń ma młodźina noweje Němſkeje do ſchule khodźicź a tam wuknycź a dźěłacź. Scheſty dźeń, ßobota, ma ßo nałożicź na to, ſchtož ßebi ſtat hewak wot młodźiny žada, potajkim na wſcho to, ſchtož je ßebi Hitlerowa młodźina jako nadawk ſcźiniła. A ßedmy dźeń, njedźela, ßłuſcha ßwójbje.

Schtóž je tutu rěcź w radiju ßłyſchał, tón wě, kak móznje po tutej 3. ßadźe pſchikleſk hacž k njemu hrimotaſche. A kóždy ßo ßobu na tym wjeßeli.

Tute ſaßadne wuprajenja ßo bórſy wuſkutkuja.

Hdyž schto, błuscha tola bwójbne žiwjenje do noweho cžaba noweje Němskeje. Cžim wótsischo my prajimy, so Ssowjetruska bwójbne žiwjenje kasy a niczi a tak bwoje žiwjenje a bwój pschichod, cžim bwěrnischo mamy my, stat, lud. bwójba, jenotliwz, bwójbu a bwójbne žiwjenje hajicz a spěchowacz. To pak je jenoz mózno, hdyž bwójba tež bwójba je, hdyž bwójba wschě stawy hromadzi — a hdyž bo bwójba doma a w Božim domje psched Bohom hromadzi.

Tuž wježelmy bo toho, na cžoz bmy tola dołho hižo cžakali, so je njedzela saßo dzeń bwójby! Tuž pak cžińmy tež wscho, so by naß njedzela namakała kscheścžijansku bwójbu kscheścžijanow!

Zyrkej a stat.

Nowy cžaß. W Königsbergu saßudzi bud mandzelskeho, kotryž bě mandzelstwo łamał, a połhłosta jeho s jastwom na 1 měßaz. Holza dosta dwě njedzeli. Mandzelska — mandzelstwo bu dzělene — bě njeßwěrneho dla łamanja mandzelstwa wobskorziła. To je nowy cžaß. Niz dołho hischcže, so tajkich s najnižschim khłostanjom kholstachu; to je 1 dzeń jastwa.

Stat. Nasch stat, nasch zyły lud a kraj je snowa schoł psches cžežke rosßudne hodziny. Njebył-li kanzler Hitler wcžera tydzenja tak rosßudny, schtó mohł prajicz, kajku bychmy dzenßa njedzelu bwjecžili a schto by bo stało mjes dzenßa a 30. junijom! So by tola cžistoscz a sprawnoscz bydliła a knježiła w ludu a kraju a bwěra a se bwěru wěra, wěrna kscheścžijanska wěra, s kotrejž pschezo s wěcžneje mozy cžerpamy sa žiwjenje s wěcžneje studnje, kotraž njesprahnje, mozy, kotrež naß bylnja, cžisczi wostacz na duschi a na cžele, a dobywacz na wschěm, schtoz pschecžiwo nam, schtoz pschecžiwo dobremu! Tohodla, schtóz se kscheścžijanskeje wěry je, stykuj wschědnje ruzy a modl bo k Bohu, so by nam hnadny był a naß a nasch lud a kraj wjedł pucže hnady, pucže měra, pucže Božeho žohnowanja!

Hessen-Nassau. Wyschschi president je porucził, so njeßmědza młodzi hólzy, kiž hischcže 17 lět njejßu, a so njeßmědza młode holzy, kiž hischcže 16 lět njejßu, na sjawnych rejach bycz, tež niz w rumnosczach, hdzež cži kiž njerejwaja, pschebywaja, khiba so staj w tutch rumnosczach starschej s nimi bobu. Cži, kiž reje wuhotuja, maja bo wo to staracz, so bo po tutym wukasu cžini a so młodzi ludzo njerejuja. Wuhotowanja pak, na kotrychž jenoz němske ludowe reje rejuja, njejßu pod tutym sakasom.

Ruska ma bo po bwojim wotpohladze, wěru wutupicz. Wschu nabožnu myßl chze s ruskeho luda wutupicz. Ssowjetruska drje pische, so ma 10 000 000 bjesbóžnych. Sdobom pak pschidawa, so je jich wjele mjes nimi njespuschczomnych, so hischcže nabožnu myßl haji. Ssamo wo „bjesbóžnych kommißijach“, kotrež bu wschudzom postajili, dyrbja pißacz, so doscz a prawje njedzełaja a so wjele „zyrkwinskeje maskerady“ wostajeja. Tuž ma bo powschitkownje wótrischo sakroczicz. — Schtoz je wusbytk tajkeho bjesbóžneho skutkowanja, spósnajesch na scžěhowazym podawku. Běschtaj macz a byn. Macz kradny sa 13lětneho byna s kollektiwkubła žito. Ssyn wobskorži macz, prajizy: „Ty by schkódniza! S Tobu njemóžu ja žiwy bycz!“ — A Ssowjetwyschnoscz je bynej sa tutu pscheradu maczerje wustajene myto w pjenjesach wupłacziła. Tajke paduschstwo khłostaja pak nětkle w Ruskej se bmjerczu.

Wschitzy na Domowinski slět

na wulki bjerbski bwjedzeń w Radworju!

Dzenßa sa tydzeń wón je! 15. julija! Pschihoty bo dawno hižo cžinja! Wjele jich sa njón dzěła a skutkuje! Wschudzom bo hotuja, so bychu bobu we wulkim bwjedzeńskim cžahu cžahnyli abo so bychu jón wohladali a bwjedzeń bobu bwjecžili!

Sapocžecz chzedza se bwjedzeńskim wuhotom w 11 hodzinach. Witaja bjerbske towarstwa a hosczi. W 1 hodz. je bwjedzeński nyschpor w Radworskej zyrkwi. ½3 hodzin cžehnje wulki bwjedzeński cžah. Směje schtyri wołebite a wołebne wotdzěle: I. Sserbske waschnja w běhu lěta, na pisch. Delnjołużiska pschasa; Pschipołdniza. — II. Se wschědneho žiwjenja: na pisch. len bo łama; Rybazy a wódni mužojo. — III. Sswjedzenje se bwójbneho žiwjenja, na pisch. Kwaßny cžah se Sslepoho. Katolski kwaßny cžah. — Kónz: Tu bo cži pschedstaja: Krabat a August Ssylny; Sserbszy kralojo na Lubinje. — Na bwjedzeńskej łuzy scžěhuje bwjatocznoscz. Pschi tutej budze spěwane a rěczane a saßo spěwane. Tomu pschisamknje bo bjerbski ludowy bwjedzeń: Pschedstajenje Kokota, ludowe spěwy a ludowe reje, žiwe wobrasy.

Wulkotny to programm! Tuž njeskomdzmy tutón bjerbski bwjedzeń, dokelž Sserbja bmy a bwój narod lubujemy!

Hdyž bo Delnja Łużiza wschudzom hotuje na tutón bwjedzeń a ma daloki pucz hacž bem, njeßmě tola Hornja Łużiza doma wostacz, hdyž je tola bwjedzeń w jeje bjrjedzišnje. A kaž bo w Pruskej hotuja, tak hotujmy bo w Sakskej! Kaž bo wokoło Budyschina wjeżela na bwjedzeń, tak njech bo wjeżela tež w Lubijskich stronach a wschudzom druhdze — a njech khwataja na bwjedzeń.

Bóh tón Knjes chzył dacz bo wschemu derje radzicz, so by tež s tutoho, schtoz s telko luboscžu a prózu bo pschihotuje, wuroslo žohnowanje sa bjerbski lud, haj sa zyły lud, sa zyłu domisnu.

Na pucz.

Žně. — Žnějemy. — Schto?

Listowanje. Kni. L. w D.: Wulki dźak. Redaktor.

Samolwity redaktor farar Wyrgacz w Roßacžizach (Rostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna předarska konferenza w Budyschinje. — Cžischcz „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wuchadza kózdu bobotu a płacži schtworczělětnje 108 pjenjezkow.

Poručamy našim čitarjam sćěnowace

nabožne knihi

M. Domaška: Postna harfa	0.25
O Mrózak: Na a najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
Nyšpory za póstny čas	0.05
J Křižan: Cichi pjatk	0.05
A Sykora: Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A Sykora: Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A Sykora: Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A Sykora: Troje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora: Dr. Marćin Luther	0.05
Tři kěrluše	0.10
Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke	0.05
H. Imiš: Tři prědowanja	0.05
H. Imiš: Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza fararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čzišło 28

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje 15. julija 1934 Bautzen

7. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Tim. 1, 18. 19.

Kaž nan ßwojemu ßynej, kiž pschebywa w zušbje, tak ßo Pawoł tu we tutym liscźe wobroczi na ßwojeho lubeho wuczomnika a pomoznika Timotheja, kotrehož tež ßwojeho lubeho ßyna we wěrje mjenuje a wo kotrymž ßwědczi: „ja nimam žaneho, kiž by tak po mojej myßli runy był — runje jako ßyn nanej je wón so mnu ßłužił evangeliju“ (Fil. 2, 20. 22). A tutemu lubemu ßynej dawa japoschtoł w jemu pißanymaj listomaj ważne wuczby sa skutkowanje jako wuczomnik Jesußowy, ale też sa jeho kschesczijanske žiwjenje, wuczby, kiž też dźenża kóždemu ßłužomnikej a wuczomnikej Khrystußowemu płacza. Dobre wojowarstwo wojowacz, kaž tu czitamy, je wschitkim kschesczijanam poruczene bjes wuwsacza. Hacž ty tute łopjeńko na khorym łožu abo jako strowy człowjek czitasch, wscho jene, też tebi chze něschto sa twoje žiwjenje s jeho wojowanjom a bědźenjom dacz.

Hdyž japoschtoł ßwojeho pschecźela Timotheja na prěńsche profetiske ßłowo dopomina, kiž je ßo na nim wuprajiło, hdyž jemu pschikasuje, po tutym ßłowje dobre wojerstwo wojowacz, ma to też sa naß wschitkich ważnosćz; pschetoż my snajemy ßłowa a ßlubjenja Boże w ßwjatej kschcźenizy a pschi druhich składnosczach, nad nomi prajene. „Schtóž wěri a kschcźeny budźe, tón budźe sbóžny. Ja ßym cźe s twojim mjenom wołał, ty ßy mój“. Hdyž pak ßmy jeho powołani, ßmy też powołani kóždy jako prawy „Timotheus“, — to rěka ßerbsky „Bohabój“ —, w bohabojosczi a k Božej czesczi czinicz, so bychmy sbóžni byli s bojosczu a se rjenjom, běžecz psches wobstajnu sczerpliwosczu wo to bědźenje, kotrež je nam pródkstajene, niz wustacz w bědźenju pschecźiwo hrěchej, skrótka: dobre wojowarstwo wojowacz.

Wojujmy dobre wojerstwo w mozy wěry a s dobrym ßwědomnjom!

Dobry wojak, kiž do wójny czehnje, dyrbi wjedźecz, schtó je jeho njepschecźel. Tak dyrbimy też my, hdyž wo wojerstwje rěczimy, snacz njepschecźelow, pschecźiwo kotrymž mamy wojowacz. Pawoł tu njeměni tute nam tak derje snate bědźenje wo žiwjenje, wo bycze, pschi kotrymž nam nusa, staroscz, khoroscz, srudoba jako njepschecźelske mozy napschecźo stupja. Wjele bóle hlada wón na snutskowne kubła a chze nam prajicz, so ßo tudy wo sbóžnoscz naschеje dusche jedna. Schtó ßu njepschecźeljo naschеje sbóžnoscze? Biblija, katechismus, nasche nashonjenja naß wucza a nam je pokasaja: ßwět a jeho pytowanja, nasche czełło.

Dobre wojerstwo móže jenoż tajke bycz, kotrež niz k podleženju, ale k dobyczu wjedźe. Tohodla ßo njedźiwamy, so japoschtoł pschikasni, dobre wojerstwo wojowacz, pschistaji, „a měł wěru“. Pschetoż niz se swonkownymi ßrědkami, niz s brónjemi wědomosczе, niz s pjenjesami a kubłami, sznła niz s najchej mozu móže dobycze, wěczna sbóžnosczz, ßo dobycz, dokelž brónje naschеje wójny njejßu czělne, ale duchowne a s Boha mózne. Nascha wěra je to dobycze, kotraž ßwět je pschewinyła. Bjes wěry móžno njeje, Bohu ßo spodobacz. Tohodla rěka: we wěrje do naschеho Knjesa Jesom Khrysta dobre wojerstwo wojowacz.

Njebój ßo, wěř jenoż! ma też naschе heßło bycz. A tak stejisch ty tu potom schkitany wot njeho, a žadyn njepschecźel njedyrbi tebje s jeho ruki wutorhnycz. „Tehodla wsmicze na ßo zyku bróń Božu, so byschcze wy, hdyž ta sła schtunda pschińdże, móhli napschecźiwo stacz, wschitko derje dokonjecz a wobstacz. Nade wschitko sapschimńcze schkit teje wěry, s kotrymž sahaßnycz mózecze wschitke žehliwe schipy sleho njepschecźela“, (Ef. 6, 13. 16.).

Ale k wěrje Pawoł hischcże pschistaji „a dobre ßwědomnje“. Woboje, wěra a dobre ßwědomnje, wusko hromadu ßkuschetej, tak so cźi, kiž dobre ßwědomnje w ßebi njewobarnuja, ale niſko waża abo wot ßo ſtorcża, ſo cźi ſchkoduja na wěrje, kaž Pawoł w ſchtuczźy po naſchim tekſcże na ſrudnych pſchikładach nam k warnowanju dopokaſuje.

Hdyž je naſcha wěra prawa, niz jenož ſkutk hłowy a hubow, niz morwa ßama na ßebi, ale ma žiwjenje a móz, dyrbi wona naß tež ßwědomliwych cźinicź we wſchitkim naſchim khodźenju. Sswědomliwoſcź, ßwěrnoſcź w małym a najmjeńſchim móże jenož tam roſcź, hdźež je wěra. Cźim bóle knjeſa pſched woczomaj a we wutrobje mamy, cźim pilniſcho na Jeſußa, kiž je ſapoczatk a kónz naſcheje wěry, hladamy, cźim kraßniſcha je naſcha wěra, cźim jaßniſcha je nam naſcha winowatoſcź pſchecźiwo naſchemu njebjeſkemu Wótzej, cźim bóle ßebi ſaßłużimy mjeno kſcheſcźana a dźěczo Boże.

Tohodla wojujmy dobre wojeŕſtwo pſchecźiwo ſpytowanjam a ßwětej, ſo bychmy twjerdźe ſtali a ſo njeby naß niczo wot praweho pucźa wotwabiło. Wot Boha tu ßem ſtajeni, wot njeho pak tež poßylnjeni mamy my tu ßo bědźicź a wojowacź. Bóh daj, ſo tuto bědźenje a wojowanje „dobre“ budźe!

O, Knjeże ſ twojej ßylnoſcźu
Nam poßylń ßłabu wutrobu,
So bychmy móznje bědźili,
Sso pſches ßmjercź k tebi cźiſchcźeli! Hamjeń.

Lubujmy Boha, dokelž wón naß prjedy je lubował!

So je Bóh, o to nam praja
Na ßwěcźe wſchě ſtworjenja,
Wobydlerjo wodow, haja,
Schtož ßo wjeß'li žiwjenja!
Hwězdy, mróczele tež ſdala
Mudroſcź ſtworicźela khwala,
Lěcźo, ſyma, dźeń a nóz
Wobkrucźa joh' wſchehomóz.

Bóh naſch je pak luboſcź ßama,
Runjež ßwjaty, prawy je.
Hrěſchnikow dźě njeſatama,
Ale je dał ſ luboſcźe
Ssyna, kiž ßo woprowaſche
Tu ſa pſcheſtupjenja naſche,
Tak naß ſ wulkoh' ſkaženja
Wumóh luboſcź njebjeſka!

Nětk, pſches Khryſta wumóženi,
Wucźeknjemy ſkaženju.
Pſches njeho tež poſběhnjeni
Ssmy my k Božom' dźěcźatſtwu.
Naſch Wótz, kiž tak wo naß rodźi,
Hdyž tež dźiwne pucźe wodźi,
Ssam wě, ſchto nam ſpomožne
Je ſa wěcźne žiwjenje.

Hdyž my takle wobhnadźeni,
Njedyrbjeli potom ſaß'
Wot luboſcźe p'chemóženi,
Bohu ßłużicź kóždy cźaß? —
To pak ſ tym my dokonjamy,
Hdyž tež luboſcź k bratram mamy,
Jim tu ßwěru pomhajo
Duzy tu pſches žiwjenje. B.

Ssuchota.

„We wſchelakich kónczinach Němſkeje ßu burjo modleŕſke hodźiny ſa wobarnowanje honow pſchiprawili“, tak rěka powjeſcź, kotruž cźitachmy. A dale tam rěka: „S tym, ſo ßo burjo ſhromadźuja do pólnych Božich ßłużbow, kotreż njeißu bjes ſacźiſchcźa, pſchińdźe ſaßo ſtare waſchnje k ßwojej cześcźi, runje kaž tam, hdźež ßo hórnizy ſaßo k ßwojim nutrnoſcźam ſhromadźuja, prjedy hacž ßo do hłubiny wjeſu“.

W tutych rynczkach ſteji tež to, ſchtož je rosßudne pſchi tym: „ßu burjo modleŕſke hodźiny pſchiprawili“. Tak bě to tež pſched 20 lětami. Woßadni pſchińdźechu a chzychu modleŕſke hodźiny měcź. Tajke něſchto je potom najlěpſche, hdyž njeje ani pſchikaſane, ani „cźinjene“. Ně, to dyrbi ſe žadanja a žedźenja wutroby a duſche pſchińcź. Tež tu płacźi Auguſtinowe ßłowo: „Moja duſcha je njepokojna we mni, doniž, mój Božo, njewotpocžuje we Tebi!“

Žedźenje wutroby a duſche po Božej ßmilnoſcźi a pomozy a dowěra kſcheſcźijana jewi pak ßo tola — a woßebje we cźaßach kaž naſche — w tym, ßo kſcheſcźijenjo k Bohu khwataja doma a w Božim domje, ſo ßo modla, ſo proſcha doma a ſ woßadu, ſo w Božim ßłowje pytaja w domjazej nutrnoſcźi a w Božich ßłużbach a to kóždy dźeń a kóždu njedźelu.

Je nuſa naſcheho cźaßa, — niz jeno tuteje ßuchoty, — tak wulka, ſo to cźinja, a hdyž niz wſchitzy, ſnajmjeńſcha wſchitzy ratarjo? A je wěra a dowěra do Boha tak wulka, ſo to cźinja, a hdyž niz wſchitzy, ſnajmjeńſcha wſchitzy ratarjo? —

Ssuchota! Hdyž tu ſkorża a morkotaja, ſabudu huſto něſchto: tuto domapytanje dźe po zyłej ſemi. Wſchitkim cźłowjekam a tak tež nam ma tutón cźaß něſchto prajicź. Hdyž pak cźaß — ma nam tón něſchto prajicź, w kotrehož rukomaj cźaß je, kiž ſ cźaßom k nam rěcźi: A to je Bóh, wſchehomózny ſtworicźel ßwěta a cźłowjeka. A ſchtož ma wón prajicź, to tež tón wě, kotryž njeje ßłyſchał tekſtaj poßlednjeju njedźel, khiba ſo je ßo ſe ſamyßłom ſawrěł ſa ſroſumnjenje tajkeje rěcźe. Sa 6. njedźelu po Sswj. Trojizy rěkaſche na kónzu tekſta, Rom. 6, 3—11, w 11. ſchtuczźy: „Tak tež wy, mějcźe ßo ßami ſa tych, ſo ſcźe hrěchu morwi, ale žiwi Bohu we Khryſtußu Jeſußu, naſchim Knjeſu“. A tydźeń prjedy ſtejeſche woßrjedź tekſta, 1. Pětra 3, 8—15, w 11. ſchtuczźy: „Njech wón ßo wobrocźi wot ſłeho a njech dobre cźini; njech wón měra hlada a ſa nim honi!“ To rěka: Bóh tón Knjes prěduje nam pokutu. Pokutny je tutón cźaß. A ſchtóž jón jako tajki njewužiwa, wužiwa jón njewužitknje.

Cźińcźe pokutu, t. r. kaž hižo prjedy w tekſcże ſtejeſche: wotwobrocź ßo ſ zyłej wutrobu a duſchu wot ſłeho, wot wſcheho, ſchtož pſchecźiwo Bohu a bjes Boha, a pſchiwobrocź ßo ke dobremu, k Bohu ßamemu a budź ſ nim! — Pſchecźiwo tomu, ſchtož tu runje prajachmy, ßnadź proteſtujeſch a ßnadź prajiſch: „Bjes Boha, ja tola njejßym w Ssowjetruſkej!“ — Njemol ßo, bjes Boha móżeſch runje tak we Lužizy bycź a ßy tež, hdyž — a tu wſmimy runje ßuchoty dla tutón pſchiklad! — ſamóżeſch tu nětkle dźeń dołho bjes modlitwy bycź, — hdyž ſamóżeſch tu nětkle ßwój wſchědny khlěb jěſcź bjes próztwy a dźakowanja!

A něschto njesapomńmy, schtož je nětkle najstraschnische ſa kſcheſczijanow — haj ſa kſcheſczijanow, kiž chzeja tež kſcheſczijenjo bycź! To je mjenujzy to, schtož cžini, ſo kſcheſczijenjo njerosumja, ſchto tutón tajki cžaß wot nich chze, ſo njepytnu, ſo wón tež k nim rěczi, ſo njeſacžuja, ſo to wo wjaz hacž jene žně, wo wjaz hacž cžaßne kubła dże. To je liwkoſcź, ta žałoſtna liwkoſcź, kotraž je ßo wulała a roſłała tež runje do naſchich wjeßnych woßadow. Na jeje žołmach ßo tak někotry kſcheſczijan tak łahodnje a rjenje koleba w „ßwojim kſcheſczijanſtwje“ a měni, ſo jemu njemóže niczo „paßěrowacź“, ſo je tola dobry kſcheſczijan a ſo tola dyrbi ßo ßuchota hnucź. A wón njewidźi, kak w tutych žołmach liwkoſcże něchtón klamu roſdaja, ſo by jeho ſ jeho kſcheſczijanſtwom pózrěł. Wot tuteje žadławeje liwkoſcże ßo wotwobroczcże! to woła ßuchota a zyła nuſa cžaßa, to woła žiwjenje, ßmjercź, wěcžnoſcź. Njewěſch dha, kak wohidny naſchemu Sbóžnikej liwki je? Njeſnajeſch dha ſo praji: „Ja wěm twoje ſkutki, ſo ani ſymny ani cźopły njejßy! O, hdy by ſymny abo cźopły był! Dokelž pak liwki ßy a ani ſymny ani cźopły, wupluwuja tebje ſe ßwojeho erta“ — Sj. J. 3, 15, 16.

Tola doſcź dźenßa! Ssuchota je — a niz jeno na polach. Tež w kſcheſczijanach. Tam wonkach tu ßuchotu ſacźěri Boži deſchczik. Tu ßuchotu w kſcheſczijanach ſacźěrja ßylſy roskacźa a pokuty. Haj ßylſy — a ßylſy pſchińdu, pſchińdu, a hdyž niz ßylſy roskacźa, budźa to ßylſy pod kſchudom toho jeneho cžežkeho ßłowa a toho, ſchtož wono praji: „pſche poſdźe!“

Saarſki kraj.

Njech ßo nětkle ſtawa tajkeho abo hinajſcheho, wo „Saarſkim kraju“, wo „Saarſkim praſchenju“ ßo tola pſchezo ſaßo rěczi. W naſchim łopjeńku ſajimuje naß pſchi tym pſchedewſchěm tež to praſchenje, hacž ßu tam tež evangelſzy a kelko.

Po licženju lěta 1929 ßydli w Saarſkim kraju 211 472 Evangelſkich; to je wjaz hacž ſchtwórty dźěl zyłeho Saarſkeho wobydleŕſtwa. Evangelſka zyrkej korjeni tam wot reformazije ßem w ludu. Reformazija njebu tam tež wot horjeka pſchikaſana. W ludu korjenjeſche hižo evangelſka wěra, jako naſſawſke knježeŕſtwo tam zyrkwinſke wobſtejnoſcże ſrjadowa. Tež cžežki cžaß franzowſkeho krala Ludwiga XIV. njeje na tym niczo mohł pſcheměnicź, hacž runje tehdy franzowſzy Katolikojo ſpytachu, Evangelſkich ſa ßwoju zyrkej ſaßo dobycź. Kaž k evangelſkej wěrje wuſnachu ßo Saarſzy Evangelſzy tež ßwěrni k ßwojemu němſkemu ludſtwu. Hinak to tež njebě, jako w cžaßu franzowſkeje revoluzije bjesbóžnoſcź tuteje ſpyta, ßebi Evangelſkich podcźißnycź. Woni woſtachu ßwěrni.

Jako bu 1875 tuta krajina ſ Pruſkej ſjednocźena, pſchińdźechu lěpſche cžaßy ſa jeje evangelſke woßady. Pruſka bě dźě tola ſ wulkeho dźěła tež evangelſkeho wuſnacźa. Evangelſke woßady pſchidobywachu a roſcźechu. Kaž ſ roswicźom powſchitkowneho žiwjenja, woßebje dźěła we wuhlowych jamach, wobydleŕſtwo pſchibywaſche, tak pſchibywaſche tež liczba Evangelſkich. S tym ſaßo bu liczba evangelſkich woßadow, farow, Božich domow, kapałow wjetſcha a wjetſcha, hacžrunje běchu Evangelſzy mjeńſchina wobydleŕſtwa.

W lěcźe 1919 ſpyta franzowſke ſarjadniſtwo, roſtorhnycź ſwiſki, kotrež Evangelſkich Saarſkeje krajiny jednocźeja ſ evangelſkej zyrkwju Pruſkeje a Pfalzy. To bě podarmo. Evangelſzy wobſtachu a woſtachu.

1. měrza tutoho lěta bě w měſcźe Saarbrücken Wulki ſjěſd „Němſkich kſcheſczijanow“ Saarſkeho kraja. Na tutym móżeſche ſakſki biſkop Coch ßwědczicź wo ßwěrje evangelſkeho wobydleŕſtwa Saarſkeje krajiny k evangelſkej wěrje a k němſkemu krajej.

Wſcho to nam praji, kak budźe pſchi rosßudnym wothłoßowanju ſapocžatk lěta 1935 evangelſke wobydleŕſtwo tutoho tak cžežko domapytaneho kraja hłoßowacź.

Sekty.

Sakſka wyſchnoſcź bě ſa Sakſku ſakaſała ſjednocźeńſtwo: „Ernſte Bibelforſcher“ a wſcho dźěło ſa njo. Toho pak ßo njeběchu někotſi woſtajicź móhli. Tuž buchu wobſkorżeni a ſaßudźeni.

Pſched Drježdźanſkim ßudom ſtejeſche 11 woßobow, mjes nimi někotre žónſke. Běchu wobſkorżeni, ſo ßu pſchecźiwo naſpomnjenej ſakaſni cžinili. Jich prawiſnik chzyſche dopokacź, ſo tuta ſakaſnja po prawym njeje, a tak jich wuwinowanje dozpicź. Tola to bě podarmo. Ssud wobſkorżenych ſaßudźi. Kóżdy doſta 4 měßazy jaſtwa.

To je ſdobom jara powucżaze — a tež poražaze — ſa wſchěch woßadnych, kotſiž ßo dachu a ßo daja narěczecź, tajkim wokołoběharjam ſektow ßwoje kroſchki dawacź. —

Kaž pſchezo w njeměrnych cžaßach nabożneho žiwjenja a dozyła w njeměrnych cžaßach, tak ßo tež nětkle wſchelke ſekty hibaja, tež w Sakſkej. Tak na pſch. njeje w poßlednich lětach w Sakſkej wotebjerała ſekta: „Chriſtliche Wiſſenſchaft“, ale pſchiběrała. Dokelž je ſ zuſby k nam pſchiſchła kaž nimale wſchě ſekty, rěka tež ſ zuſym mjenom „Chriſtian Szienze“. Je mjenujzy amerikańſka. Amerika je Europu ſ zyłej kopizu ſektow „wobſbożiła“. Wona ma zyle dźiwnu wucźbu wo tym, ſchtož my materiju, widomny ßwět, mjenujemy. Wo njej praja, ſo tu wona dozyła njeje, ale jenož we myßlach cžłowjekow wobſteji. Jenož Bóh je, a Bóh je duch. Tohodla tu niczo druhe dozyła njeje hacž duch a duchowne. Hrěch, khoroſcź, ßmjercź je nětk něſchto, ſchtož Bóh njeje, a tuž tu dozyła njeje. Tohodla móżeſch ßebi khoroſcź na pſch. „precźmyßlicź“, a to ſ pomozu modlitwy, a tak ßo wot khoroſcże wuhojicź. Tohodla wotpokaſuja lěkarjow a lěkaŕſtwo a wſcho hojenje po naſchim waſchnju. Tohodla maja tež we ßwojej wěrje wjele hinaſcheho; ſacžiſkaja ſakramentaj w myßli naſcheje wěry, njech tež kſchcźenizu maja a Božu wjecžeŕ. Tutu ßwjecźa junu wob lěto, ale bjes khlěba a wina. Kſchcźeniza a Boża wjecžeŕ je jim zyle něſchto druhe hacž nam.

Njech tole krótke doßaha, nam pokaſacź, ſo njemóżemy ſe nimi niczo měcź.

Zyrkej a ſtat.

Schula a evangelſko-kſcheſcźanſke žiwjenje: Krajna wyſchnoſcź w Erfurcże je porucžiła: Do nadawka nabożneho roswucžowanja w ſchuli ßłuſcha tež, ſo ßo dźěcźi wokžahu ſa evangelſko-kſcheſcźanſke žiwjenje we woßadze. W tutym ſmyßle namołwjam wucžerjow ſa nabožinu, ſo bychu na pſchihodne waſchnje na konfirmandow ſkutkowali, ſo dopjelnja ßwoje zyrkwinſke pſchißłuſchnoſcże.“

Mandźelſtwo. Němſki ſakoń, žeńtwy ſpěchowacź, njeje bjes wuſpěcha woſtał. Wjaz hacž 200 000 podpjerow ſa młode mandźelſtwa je ßo płacźiło. To rěka: Wjaz hacž 400 000

młodych ludźi je ßo, dźiwajo na tutu podpjeru, mohło woženicź.

Kschczeniza. W Jaworu w Schl. ßu postajili, so ßu tam kóždu prěnju njedźelu měßaza kschczenja a to na kónzu hłowneje Bożeje ßłużby. S tym chzeja kschczenizu saßo sczinicź dźěl woßadneje Bożeje ßłużby. Poßledni czaß je kschczenizu zyle wot woßadneje Bożeje ßłużby wotdźělił a ju sczinił ßwójbnu należnosczź.

Wschelake s bliska a daloka.

Charbin je nětkle husto mjenowane město w dalokej Asiskej Mandźurskej. Wono ßo nětkle saßo mjenuje, ale w zyle druhim swisku hacź w někajkim politiskim, wójnskim kaź hewak. S tuteho města je duchowny Kastler wupóßłał namołwjenje na wschitkich Lutherskich zyłeho ßwěta, so bychu dary składowali sa twar „Lutheroweho doma“ w tutym mandźurskim měsczе Charbin. Němska Evangelska Zyrkej wupósczele tam ßama evangelskeho duchowneho, so by zyłu wěz pruhował a sastaranje Evangelskich srjadował a swěscził. Po tym žadaja ßebi tam bydlazy Evangelszy hižo dawno. S tutym sarjadowanjom rosßudźi ßo potom też dalscheho wo twarje tajkeho „Lutheroweho doma“.

Wóhnje. Se ßuchotu pschińdu też wschelake druhe strachi ßobu na człowjekow, tak pschedewschěm wóhnje. Tute hrožu pschi wuhorjazej ßuchocze polam, łukam, lěßam a statokam. Tolste, wulke mróczele kura sjewichu ßobotu a njedźelu, 7. a 8. julija, zyłej Łužizy a dale won, so bu też Łužiza domapytana a to hnydom na 2 městnomaj. Wjazy hacź 1000 jutrow hole bu snicżenej, kaź je ßłyschecź. A schkoda by hischcze wjetscha była, njebychu-li wulke ßyły hascherjow tak pilnje a ßwěru hascheli. Wo hobrskim lěßnym wohnju ßłyschimy też s Mecklenburgskeje a s druhich kónczin Němskeje. To wscho je krute namolwjenje na wschěch, ßo hladacź, so njebychu woheń sawinowali ani w lěßu ani na polu ani na łuzy ani něhdze w statokach. W tutym smyßle warnuja też wyschnosczе wschitkich. Tohodla też hospodarjo wscho kurjenje pschi dźěle sakasuja. My schkodujemy se ßuchotu jara. Tuž mamy wscho czinicź a saßo ßo wscheho wsdacź, so njebychmy ßebi ßami hischcze wjazy schkody naczinili. S tym je sdobom też wschěm doroscżenym snowa napołożene, na dźěczi kedźbowacź, niz jeno hakle nětkle a na czaß ßuchoty, ale dozyła, so njebychu ani s wohnjom hrajkałe ani dozyła niczo tajke do rukow dostałe. — Bóh chzył pak nam hnadny bycź a naß a schtoż nasche je, psched wohnjom schkitacź.

Do ßerbskich woßadow. Wschelake nowiny pißaja wo tym, so ßo Boże domy wobnowjeja, so ßo to a tamne porjedźa a twari w naschich woßadach. Nasche łopjeńko drje tola też prjedy a posdźischo s kóždeje woßady něschto nadrobnischeho shoni? Runje woßada nascheho njedźelnika ßłuscha tola do tych, kotsiž ßo sa tajke a podobne należnosczе woßebje sajimuja. A nimo toho chze tola nasche łopjeńko woßadnik bycź a budźe to też dale po 1. oktobra. S oktobrom sawjedźe nascha sakska zyrkej we wschěch woßadach woßadne łopjeno, kotrež kóždej dwě njedźeli pschikhadźa, a to do kóždeje ßwójby. Drobnischeho wo tym shonimy hischcze. Nasche „Pomhaj Bóh“ pak dale wukhadźa a pschikhadźa a proßy, so by ßo jemu hischcze wjazy domow wotewriło.

Evangelske hibanje a žiwjenje bu w Ssedmohórskej sbudźene. Tam wuhotuje evangelska zyrkej evangelisaziske pschednoschki. Rěcża tam fararjo, profeßorojo bohoßłowstwa a też wěrjazy woßadni. W měsczе Klausenburg=Hidelrje je woßada wotnajała rjanu sahrodu; jej rěkaju „palmowa sahroda“. Do tuteje pschiczahuja kóždu njedźelu tyßazy, so bychu prědowanje a pschednoschk ßłyscheli. Tak běchu tam ras njedźelu 4000, a won i ßu tam měli njesapomnite hodźiny, kaź wusnawaja. Tajkeho wěrjazeho hibanja a žiwjenja tam było njeje, tak pißaja, wot reformaziskeho czaßa ßem.

Sserbski dźeń dźenßa!

Tuž khwatajmy, jón ßobu ßwjeczicź! Wot 11 hodź. ßem wočakuje Radwoŕ ßwojich hosczi. ½3 hodź. poda ßo wulki ßerbski ßwjedźeński czah na pucź. Tajkeho hischcze Sserbjo měli njeßu. Žiwjenje a dźěło a ßwjeczenje a stawisny a baje Sserbow ßo nam w nim sjewja. Woßebita ßwjedźeńska ßwjatoczność ßo pschisamknje a wulki ludowy ßwjedźeń sczěhuje a wobsamknje.

Sserbja wschěch kónczin ßo tam skhadźuja. Sserbska drasta s zyłeje Delnjeje a Hornjeje Łužizy budźe najrjeńscha pycha zyłeho ßwjedźenja. Bjes dźiwa, so ßo tam też wjele němskich hosczi se wschěch worschtow a kónczin wobdźěli. Chzemy tola sdobom ßwjeczicź też dźeń nascheje shromadneje łužiskeje domisny.

So by ßo wschitko derje radźiło a s toho nam wschěm dobreho a spěchowazeho nastało!

Na pucź.

Wscha Boża ßłużba wobsteji w tym, so pschipósnawasch Boha jako jenicżke žórło wscheho dobreho, wscheje prawdosczе pschesjednosczе, mudrosczе, wěrnosczе, mozy, dobroty a hnady, wscheho sboża a žiwjenja a so jemu sa wscho dobre czesczź dawasch a so pola njeho jenicżzy wscho pytasch a tohodla we wschej nusy k njemu wocži posběhnjesch. To je prawe ßwjeczenje jeho mjena, kotrež wón pschedewschěm wot naß žada.

Calvin.

Listowanje: Sa 9. po Tr.: K. w N. — sa 10. po Tr.: K. w Hr.

Samolwity redaktor farar Wyrgacz w Noßaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Czischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wuchadźa kóždu ßobotu a płaczi schtworczletnje 108 njenjeżkow.

Poručamy našim čitarjam sćěnowace

nabožne knihi

M. Domaška:	Postna harfa	0.25
O Mrózak:	Na a najswjećiša křesćijanska wěra	1.25
	Nyšpory za póstny čas	0.05
J. Křižan:	Ćichi pjatk	0.05
A Sykora:	Wudowa Linatowa, abo hubjene wopismo	0.10
A Sykora:	Kwětki z misijonskej zahrodki	0.10
A Sykora:	Evangelska cyrkej pod křižom	0.10
A Sykora:	Troje zornjatka za bohate płody	0.10
A. Sykora:	Dr. Marćin Luther	0.05
	Tři kěrluše	0.10
	Prěnje rozwučowanje wot Boha za te lube mólčke	0.05
H. Imiš:	Tři prědowanja	0.05
H. Imiš:	Dopomnjeńki ze swjedźenja znutřkowneho misijonstwa	0.05

Móža so skazać pola wosadneho knjeza fararja abo

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čišło 29

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 22. julija 1934 Bautzen

8. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. Moji. 1, 26—27.

Hdyž dźenża wróčźo hladamy na lěta, psches kotrež mějesche nasch lud hicź po wójnje, spósnajemy, so je to było cźaż wojowanja a bědźenja wo to, kak by nasch lud wuwjedźeny był se wscheje nusy a se wscheho hubjeństwa, kiž na nim leżesche. Pschezo saßo ßu ßo cźiniłe ßlubjenja ludej, kotrež ßo potom njejßu dopjelniłe, a skónczńje bu nusa pschezo wjetscha a hubjeństwo pschezo srudnische. Hdyž ßo dźenża praschamy, cźehodla je to tak było, a cźehodla je ßo nětk w nowym hibanju tuteho poßlednjeho cźaßa tola hižom tak někotra ważna krocźel do prědka cźiniła, drje namakamy, so leži ważny dźěl dobycźa noweho cźaßa w tym, so nowy cźaß ßo wobrocźa na jenotliweho cźłowjeka, so ßo wot kóždeho wocźakuje, so je ßej wědomny ßwojeje samołwitosćże, kotruż ma we wulkim zyłku luda, a so ßo żada wot kóždeho, so wón ßobu skutkuje na tutym wulkim nadawku. — S tym ßmy pokasani na praschenje, kak daloko kóždy ßwój nadawk dopjelnimy, a to niz jenoż jeko stawy ßwojeho luda, ale woßebje też jako cźi, kiž ßmy wot Boha stworjeni jemu k podobnosćźi, kaž to nam prajesche nasch tekst. Tutón tekst chze nam něschto prajicź wo naß ßamych, hdyž pomyßlimy, so je

cźłowjek stworjeny k podobnosćźi na Boha.

Njemóże nam tu wo to hicź, so měli ßo rosprajicź s tymi, kiž, kaž pschi stworjenju nascheje semje a zyłeho ßwěta, tak też pschi stworjenju cźłowjeka chzedźa wusamknycź wscho ßobuskutkowanje Boha, kiž rěcźa wo nastacźu wscheho, schtoż je, jenoż po naturskich sakonjach bjes teho, so by tón tu był, kiž je tajke sakonje dał. Wěmy, so steja dźenża też pschirodospytnizy saßo na tym stejischcźu, so wscho žiwjenje wukhadźa wot mozy, kotraž steji swonkach nascheje semje, a kotruż my se ßwojimi myßlemi njemóżemy wopschijecź a rozymicź. My jako kscheścźijenjo stajimy ßo zyle jednorje pod ßłowo tam na prěnim łopjenu ßwjateho pißma, hdźeż Bóh praji: Stwormy cźłowjeka snamjo k naschej podobnosćźi. Kajka rada to Boża. Hižom ßo ßwěcźi ßwětło. Wody schumja. Hižom ßo pina njebjo se ßłóncźkom, měßacźkom a hwězdami, rostliny ßo selenja a swěrina ßo wschudźom hiba — ale hischcźe pobrachuje tón, sa kotrehoż je to wscho stworjene, pobrachuje tón, kotremuż dyrbi to wscho ßłużicź a kiž dyrbi ßwědk bycź teho, kiž je wscho stworił. Prjedy hacź ßo schesty dźeń dokonja, dyrbi tón tu bycź, a tehodla: „Stwořmy cźłowjeka!“ A njech je też cźłowjek cźinjeny s prócha teje semje, to, schtoż jeho staja wyschsche wscheho druheho, je tola to, so Bóh jemu da ßwojeho bójskeho Ducha: „A tak bu cźłowjek żiwa duscha.“

Njech też we wschěm druhim, schtoż je na ßwěcźe, pósnajemy Boże mózne skutkowanje, rěka tola jenoż wo cźłowjeku: „Bóh stwori cźłowjeka ßebi k podobnosćźi, k podobnosćźi na Boha stwori wón jeho.“ Na naß je nětk, so ßo tuta podobnosćź na Boha też na naß sjewi. W cźim ßo wona pokasa? Wěsćźe niz w tym, kaž někotsi praja, so cźłowjek ma móz a prawo, ßej semju poddanu cźinicź. Kak ßłaba je skónczńje tuta nascha móz! Njech je cźłowjek też wjele dokonjał se ßwojim rosomom, njech ßo też cźinja pschezo rjeńsche a wjetsche wunamakanja, kak husto dyrbimy tola nastróżeni spósnacź, so ßmy pschecźiwo naturskim mozam ßłabi a bjesmózni, a so tak husto rěka: Hacź dotal a niz dale! To wucźa naß pschezo saßo te katastrofy, w kotrychž jich wjele cźłowjekow namaka ßmjercź. Ně, niz tuto wobmjesowane knježstwo nad semju, niz nasch rosom je to, schtoż naschu podobnosćź na Boha wucźini, ale so my cźinimy tu wolu ßwojeho Boha w njebjeßach.

To je podobnosćź na Boha, so ßo prózujemy, kak bychmy ßwoje žiwjenje wjedli w tej lubosćźi, kotraž ßo sałożuje na

Boha ßameho. A hdyž nětk pschirunamy ßebje wobraſej, kotryž měješche prěni cžlowjek po ſtworjenju, dyrbimy ſe wulkej ſrudobu pschidacź, ſo ßu cžlowjekojo ßwoju podobnoſcź na Boha ſ wulkeho dźěła ſhubili. Wěſcże, my wěmy dźenßa wjele, ſchtož prěni cžlowjek njewědźeſche. Cžlowſki duch a cžlowſki roſom ßwjecźitaj pschezo wjetſche triumfy. Ale pschi wſchěm tutym doprědka krocženju ßu tež roſtke ſlóſcże, je pschiběrał hrěch, ßu ßo cžlowjekojo pschezo bóle ſdalowali wot Boha. Trjebamy jenož pokaſacź na wopiłza, na kurwarja, na hłarja, a my wěmy, kak je ßo w tajkich cžlowjekach podobnoſcź na Boha womaſała. Hdyž knježi ßebicźnoſcź, hordoſcź, njedźak, njeſnjeßliwoſcź, tam pytamy podarmo podobnoſcź na Boha. Wucženy móže měcź najwyſchſche ſnajomſtwo wſchěch wězow, fěrſchta móže měcź najwjetſchu móz, pschekupz móže jara bohaty bycź, ale we wſchěm tym njeje hiſchcże we ßebi wobnowił wobras Boži. Najſrudniſche pak je, ſo namakamy tak wjele cžlowjekow, kiž ßu ſ tym, kajzyž ßu, zyle ſpokojom a njecžuja, kak wjele ßu ſhubili, hdyž njeßu wjazy Boże dźěcźi.

Ale Bóh naß tola njeje tak wulkotnje wuhotował, ſo bychmy nětk ſhubjeni byli ſa to, ſchtož je wón nam pschihotował a k cžemuž je naß ſtworił. A hdyž ßłyſchimy ßłowo naſcheho tekſta, dyrbi to naß najnaležniſcho wabicź, ſo bychmy ßo najprjedy ßami pruhowali ſe wſchej ßwěru, kak ſ nami ſteji. Njewotſtorcžmy tajke pruhowanje! Jow je naſcha najpřeńſcha a najkhutniſcha ſamołwitoſcź, ſo ßo wo ßwoju duſchu ſtaramy. Schtóž tu ßwój jemu daty cžaß ſkomdźi, tón ſměje ßam ſ teho najwjetſchu ſchkodu do wſcheje wěcžnoſcże. A ßmy-li namakali, ſo pola naß njeje tak, kaž dyrbjało bycź, potom tež njecžakajmy, ale ſapocžmy ſe wſchej ßwěru, kak bychmy wotſtronili to, ſchtož njeje bójſke, ſo by ruma było w naſchich wutrobach ſa to, ſchtož naſch Bóh wot naß žada.

My wěmy, kak ma ßo to ſtacź, a mamy teho praweho wjednika, kiž chze nam tu pomhacź. To je Jeſuß Khryſtuß, kotrehož je Wótz nam póßłał wěſcże ſ tym jenym wulkim nadawkom, ſo by naß wujednał ſ Wótzom a nam pucź hotował k žiwjenju, a to tola ſaßo jenož tym, kiž chzedźa ßo ſtajecź pod jeho ßłowo a wjedniſtwo. — My ſcże njechali, tak praji ſrudnje tutón knjes wo ßwojim Israelſkim ludu, dokelž tutón lud njeběſche ßłyſchał na jeho wabjaze ßłowo. So by wón runje tak njedyrbjał prajicź też wo naß, ſa kotrychž tola płacźi jeho ßłowo: Pójcże ßem ke mni!

Hdyž je nam woprawdźe cžinicź wo naſchu duſchu, jow pola Khryſtußa namakamy tu móz, kotraž nam pomha, pschewinncź wſcho to, ſchtož nam bjerje podobnoſcź na Boha. W Khryſtußu dyrbi ßo nam radźecź, ſo bychmy wotpołożili tu hordoſcź, w kotrejž ßo runamy tamnemu fariſejſkemu we templu; w Khryſtußu móżemy roſłamacź wſchu ßebicźnoſcź a ſapocžecź te nowe žiwjenje w luboſcźi. Khryſtus pomha bjesbóžnemu k pobožnoſcźi, hłarjej k wěrnoſcźi, paduchej ke ſprawnoſcźi; Khryſtuß cžini naß cžlowjekow, kiž lubuja ſe zyłej wutrobu Boha a ßwojeho bližſcheho, jako ßam ßebje. Budźmy też my pschezo bóle hotowi w tajkej luboſcźi! Tak budźe też w naß ſaßo pschezo rjeńſcha a dokonjaniſcha ta podobnoſcź na Boha, jemu k ſpodobanju a nam ßamym k wjeßelu a k žohnowanju. Hamjeń.

Duzy pſches Lužizu.

Duzy pſches Lužizu bě njedźelu, 15. julija, tak někotry, — haj zyłe wulke ßyły. Radwoŕ bě wotyknjeny kónz. Cžim bliže k Radworjej, cžim wjazy luda duzy po pucźu. Chzychu wohladacź zyłu ßerbſku Lužizu a ßobu ßwjecźicź ßerbſki ſjěſd. A ßu jón ßobu ßwjecźili. A rjenje je było! A ſchtóž tam njeje był, je něſchto ſkomdźił!

Ale wo tym pißacź, njeje naſch wotpohlad. Wo tym napiſche zyłej wulkej woßadźe naſcheho njedźelnika něchtó druhi, kiž je jón też ßobu ßwjecźił ſ zyłej ßwojej ßwójbu a jón mohł dlěje ßobu ßwjecźicź a doßwjecźicź.

Duzy pſches Lužizu wohlada wſchudźom na polach žně. Próſdne ſchcźerniſchcźa powědachu nam wo žnjach, runje tak ßnopy a „pópy“, niz mjenje hiſchcże ſtejazy pſcheńzy a wowßy. Běłe wſcho w žołcże a brune! Žně!

Duzy pſches Lužizu wohlada rjane žita a ßrěnje žita a khuduſchke žita. Scźěhwki tuteho lěta ßuchoty. — Ale niz jeno. Też lěpſche lěta pokaſuja cźi dobre a ßrěnje a khuduſchke žita — ale ſ druhich pſchicžin a niz w tajkim rosměrje ßrěnje a khuduſchke kaž tuto lěto 1934, kotreż budźe dołho hiſchcże mjenowane pola ratarja, po kotrymž budźa dołho hiſchcże měricź ratarjo ßuche lěta, kotreż też w pſchichodźe njewuwoſtanu. A niz jeno to. Lěto 1934 je ſa zyłu ſemju ßuche lěto a njebudźe ſapomnjene, — też tohodla niz, dokelž je dozyła lěto kataſtrofow ſa zyłu ſemju a jeje cžlowjekow.

Duzy pſches Lužizu ſpominaſch na Lužizu a pytaſch ſpóſnacź, kak wona to nětk žiwa je w tutym lěcże, kak wona njeßy tuto lěto ßuchoty, ſchto ſ tutym lětom cžini, kak jo wužiwa. Sa tym pſchińcź, je pſchihódny tajki wulki ſjěſd, na kotrymž ßo tak rjez zyła Lužiza ſkhadźowaſche wot Lubijſkich hór hacž dele do Błótow, na kotrymž ßo na wjaz hacž 10 000 ludźi ſhromadźi; ſa tym pſchińcź je pſchihódne, hicź wſchědny dźeń pſches Lužizu a jeje hona a ſtatoki, hdyž Lužiza dźěła, — wona wſchak też njedźelu dźěłaſche, t. r. niz wona, niz Lužiza ßama a zyła, ale tola tu a tam ßwójba; to budź Bohu ſkorżene hewak a lětßa, hdyž tola ani pſchewjele dźěła, ani pobrachowazy dźěłacźerjo, ani mokrota tomu njehoni; a ſkónczńje, ſa tym, kak Lužiza wužiwa tuto ßuche lěto, pſchińdźeſch, hdyž njedźelu dopołdnja pſches Lužizu dźeſch a ſaſtupiſch do jeje Božich domow.

Mohł dozyła do žaneho Božeho doma na wßach nětkle w tajkim cžaßu ſaſtupicź ſ druhim wocžakowanjom hacž ſe tym, ſo w nim namakaſch zyłu woßadu? Njemohł! Cžehodla niz? Tohodla, dokelž ſo cžujeſch a wěſch, ſo je nětkle duzy po Lužizy Bóh tón Knjes ßam.

Haj, Bóh tón Knjes nětkle duzy po Lužizy njedźelu a wſchědny dźeń! Wón krocži po Lužizy, dźe pſches jeje hona, pschińdźe do kóždeje wjeſki. Wón ſtupi do kóždeho doma, hižo rano do dźěła, ſo by wußłyſchał modleŕſke rańſche ſdychnjeńcžka. Sſłyſchi je wón abo jenož ſchcźerkot dźěła — a hubow, kotreż maja rano hižo nuſne. Bóh tón Knjes ſteji wokoło wobjeda w kóždym domje. Wón dźě je tola w kóždym domje pſchikryw blido. Njedyrbjał wón to ßměcź wocžakowacź, ſo jeho k blidu pſcheproſcha, ſo ßo jemu ſnajmjeńſcha dźakuja?! A wón ſteji wjecžor ſaßo w domach pſchi blidźe abo w komorzy, cžakajo, hacž njebychu jemu niczo prajicź měli — ſ modlitwu.

Bóh tón Knjes dźe do Božich domow. Jich mjeno tola hižo praji, ſo to jeho domy ßu. A namaka tam wón wſchě ßwójby woßady, — ſaſtupjene ſnajmjeńſcha ſ jenej duſchu? Namakacź by wón to tak dyrbjał. Pſchetož wſchě ßwójby woßady mjenuja ßo tola kſcheſcźijanſke po Khryſtußu. Kóždy jenotliwy je tola pſches Khryſtußa dźěcźo Boże. Dźěcźo ßłuſcha pak tola do doma nana — hewak a woßebje hdyž hroſy nuſa a ſchkoda. A woßebje, prawe dźěcźo pſchińdźe k nanej, dokelž prawe, wěrne dźěcźo je, — dokelž jeho lubuje a tohodla dozyła hinak njemóże.

Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu. Pſches Łužizu dźe drje tež ßuchota a jeje nuſa, pſches Łužizu a po Łužizy waleja pak ßo tež žołmy — wulke žołmy, torhaze žołmy. Njedźiwaj ßo tutoho ßłowa! Njewidźiſch dha a njecźujeſch žołmy — liwkoſcźe? Bóh tón Knjes je pſchiſchoł hladacź, kelko wěry a dowěry, kelko modlitwow ßu wone wotpławiłe ſ wutrobow, kelko modlerjow ſ domjazych nutrnoſcźow a ſ Božich domow, kelko kſcheſcźijanow a kſcheſcźijankow to ſe žołmami liwkoſcźe ßobu płuha abo ßo na žołmach tak ßobu koleba pſches žiwjenje a njeſteji krucźe a twjerdźe na krutym ſałožku wěry.

Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu. Schto widźi a ßłyſchi wón? Sſłyſchi a widźi wón, ſo je ta nuſa tak wulka, kaž ſdychnjo praja mjes ßobu, a ſo tohodla wſchu ßwoju nuſu ſpowědaja jemu, Bohu w modlitwje domjazej a w modlitwje ſhromadnej? Abo ßłyſchi a widźi wón, ſo jich wěra njeje tak wulka, ſo njedoßaha ſa to, ſo bychu k Bohu w dowěrje pſchiſchli a ßo modlili? Dwoje je tola jenož móžno: **Pak njeje ta nuſa tak wulka, pak njeje ta wěra tak wulka!**

Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu. W njej bydliſch a ßydliſch tež ty! Hdźe namaka Bóh tebje? Kajkeho wohlada tebje? Schto wußłyſcha wot tebje?

Abo njeměniſch ty, ſo Bóh dźe pſches Łužizu? Měniſch, ſo je bajka, ſo Bóh dźe nětkole pſches Łužizu? Njewidźiſch, njeßłyſchiſch dha, njecźujeſch dha: Bóh tón Knjes dźe pſches Łužizu!?

K wyſchinam.

W Aſiſkej cźinja nětkle ſ nowa někotſi němzy poſpyt, dóńcź hacź na wjerſchk najwyſchſcheje hory ſemje. Hacź ke 7500 m wyßokoſcźe hižo dozpěchu. Ale najcźežſchi nadběh cźaka hiſchcźe na nich. Hacź ßem ßu jón horiſka pſchezo ſaßo wotraſyłe. Schtó woſtanje tón ras ſ dobycźerjom, cźłowjekojo abo ſaßo hory tuteje hobrſkeje twjerdźiſny, kotruž pod mjenom Himalaja ſnajemy a wo kotrejž ſe ſchulſkich lět wěmy, ſo ßu w njej najwyſchſche wyſchiny ſemje? Poradźi-li ßo tutón nowy nadběh cźłowjekow, ßu cźłowjekojo ſnowa widomnu krocźel dale, ßebi poddanu ſcźinicź zyku ſemju.

So pak je tuta zyła rěcź wo ſemi, cźłowjekej poddanej jara jenoſtronſka, to ſacźuwamy runje nětkle boloſtnje: Ssuchota, powodźenja, haj ßamo wulke wohnje wonkach w lěßach a mórach rěcźa druhu rěcź, rěcźa wo njemozy, wo ßłaboſcźi cźłowjeka. Njech cźłowjek tež dozpije wjele a wyßokeho, wón to wſchitko jenož dozpije pod wſchehomóznej ruku teho jeneho, kotryž wichor, wětry wodźi a wſchitke mróczele. A cźłowjek ſměje žohnowanje ſe ßwojich dobycźow jenož, hdyž ßo duzy po ßwojim pucźu poſtupow pokorja pod Božu wſchehomóz.

Tutu mudroſcź wucźi zyła ſemja, a wucźi ju runje ſe tym, ſchtož maja cźłowjekojo dźenßniſcheho cźaßa na njej ßobu ſa najdźiwniſche: tak namakanki hobrſkich twarjeńſkow a hacź dotal njeſnatych měſtow, tak powoſtanki kultury cźłowſkeho žiwjenja a ſkutkowanja, kotreź je jara wyßoke było, ßnadź we wſchelakim wyſche hacź wone nětkole w naſchim cźaßu je.

Cźehodla je ßo to wſcho ſhubiło, ſabyło?? Cźehodla ßu cźłowjekojo pſchezo ſaßo ſnowa ſapocźecź dyrbjeli? Tajke praſchenja pſchińdu ßame wot ßo. Wotmołwa, kotraž cźi to wujaßni a kotraž je doſpołna, je ta, kotruž tež hižo na prěnich ſtronach biblije namakaſch: Babelſka wěża: Cźłowjekojo, ſabywſchi Boha abo ſacźißnywſchi Boha ßo hordźachu — a buchu ſacźißnjeni.

A to drje njeje jónkrócź a jenož na jenym měſtnje ſemje tak było, ale ſaßo a ſaßo po zyłej ſemi. A cźim dale wucźeni ßlědźa a pſchińdu, cźim bóle ſpóſnawaja, ſo dyrbja ſ kóždym lětom tak rjez ßwoje nahlady a měnjenja revidowacź a reformowacź. A ſkóncźnje budźe wſchitko tola hiſchcźe hinak hacź ßebi to nětkle myßla. „Wſchón naſch roſom ſ mudroſcźu je cźma!“ to je wſcheje mudroſcźe a wſcheho ſpóſnacźa najwjetſcha mudroſcź. —

Tute ryncźki běchu hižo ſa cźiſchcźeńnju pſchihotowane. Nadobo pſchińdźe powěſcź naſtróżaza: Wichory a ßněhowe mjecźele a ſyma ßu khrobłych mužow tam w aſiſkich horiſkach do ßmjertneho ſtracha ſtorcźiłe; někotſi ſ noſcherjow ßu hižo morwi, druſy khori, a ſchto ſ němſkimi wjednikami zyłeje ekſpedizije je, je jara njewěſte; tola je nadźija, ſo ſe ßmjertnych ſtrachow hiſchcźe wupucźa namakaja.

To bě nadobo poražaza powěſcź, hdyž běchu nowiny tola runje hiſchcźe tak ſpokojazeho woſjewjake! Hdyž tute ryncźki cźitacźe, wěſcźe ßnadź ſ nowin hižo dalſcheho a drobniſcheho.

Njemyßl ßebi, ſo ty nimaſch mißionſkeho nadawka.

Haj, to ßebi njemyßl, pſchetož ty maſch mißionarſkeho nadawka, a to ſe ſnutskowneho kaž ſe ſwonkowneho mißijonſtwa. To ſwěſcźi tebi ſcźěhowazy podawk.

Něhdźe w někajkim měſcźe to bě. Tam mějachu wob tydźeń junkrócź modleŕſku hodźinu, a to kóždu ßrjedu. Tuta pak bu wokprajena, dokelž bě ſyma a dokelž ſkoro nichtó wjazy njekhodźeſche, — to bě ſnutskowna ſyma. Starej, pobožnej žónſzy bě pak tole wotſtronjenje zyle pſchecźiwo wutrobje a woli. Wona pſchi ßebi wobſamkny, tež dale do tuteje modleŕſkeje hodźiny khodźicź.

Saßo bě ßrjeda. Macźerka dźěſche do Božeho doma. Boži dom bě próſdny. To ju njemyleſche. Wona ſpěwaſche a ßo modleſche. Duzy dom ju ſetka ßußod a ßo ju wopraſcha, hdźe je była.

„W modleŕſkej hodźinje!“ wotmołwi ſtaruſchka.

„W modleŕſkej hodźinje?“ ßo ßußod dźiwaſche. „Ale ja ßebi myßlach, ſo je tuta wotſtronjena! Schtó dha tam bě?“

„Ow!“ ſnapſchecźiwi žónka, „Bóh tam bě, a ja tam tež běch! To bě rjana a prawa modleŕſka hodźina! A ſa tydźeń budźe ſaßo modleŕſka hodźina!“ —

Tole ßo po měſcźe rosnjeßy. Woßadni ßo hanibowachu. — Jako bě ſaßo ßrjeda a ſtara modleŕka do Božeho domu pſchińdźe, namaka wona jón połny nutrnych modlerjow a modleŕkow. Woni běchu pſchiſchli, proßycź wo wulecźe Eswjateho Ducha.

Cźaß.

Něhdy mějeſche barlinſki generalſuperintendent Hoffmann pſchi generalviſitaziji tež rosrěcźowanje ſ hoſpodarjemi woßady. Pſchi tym ßo nahladneho woßadneho wopraſcha, hacź je ßwojej woßadźe ſ dobrym pſchikładom w tym, ſo ma domjaze nutrnoſcźe. Jako chzyſche ßo tutón ſamołwicź, prajizy, ſo je jemu žel, ale jemu pobrachuje cźaß ſa to, Hoffmann rjekny jara khutnje: „Cźaßa byſchcźe drje měł, ale niz wěcźnoſcźe“.

My mamy nětkle też tak rjez generalvisitaziju. Tuta ßuchota a zyły cźežki cźaß to je. To praschenje pak je ßamßne: „Masch ty domjazu nutrnoscź, ty nano, ty macźeŕ, ty hospodarjo, ty hosposa?“

A hischcźe jene praschenje ßłyschu: „Spěwacźe wy też blidowe pacźerje?“

Schto je wotmołwa? A hdyž wotmołwa njeje haj, cźehodla niz?

Zyrkej a stat.

400lětny jubilej Biblije. Wyschnoscź Němskeje Evangelskeje zyrkwje dźěła sa to, so by ßo tutón jubilej Lutheroweje němskeje biblije na reformaziskim ßwjedźenju hódnje ßobu poßwjecźił. Wona chze wschitko sa to pschihotowacź.

Němski minister sa znutskowne je s woßebitym wukasom sakasał, w nowinach a shromadźisnach a dozyła w sjawnoscźi wojowanje, kotrež je w evangelskej zyrkwi mjes evangelskimi wudyriło, dalewjescź. Też lětaki ßo njeßmědźa wjazy ßłacź.

Lutherska zyrkej Ssowjetruskeje je s pschescźěhanjom tak cźerpiła, so je jara schkodowana. Do tuteje zyrkwje ßłuscha też najwjazy ruskich stacźanow, kiž ßu němskeho pokhoda, mjenujzy 1,4 mil. Tak ßu n. psch. 5 se 6 zyrkwinskich prjódkstejerjow Moskawskeje lutherskeje zyrkwje Sswj. Pětra a Sswj. Pawoła w potajnym poßedźenju po paragrafu wo spionaži saßudźili; schesty a zbytny cźaka na ßwoje saßudźenje. Też kantora teje zyrkwje ßu sajeli, dra. Gruebera. 35 lutherszy duchowni, němskeho pokhoda a runje telko katolskich měschnikow, němskeho pokhoda — ßu w jastwje abo we wuhnanstwje. Moskawski lutherski biskop Meyer bě psched 2 měßazomaj wumrěł. Naßlědnik njeje hischcźe postajeny.

20 lět budźe, so wulka wójna wudyri. Němski kanzler je porucził, so maja wschudźom tam, hdźež ßu wojazy, 2. augusta, pólne Boże ßłužby bycź.

Sběrki. Psched krótkim wuńdźe wukas, kotryž na dalschi cźaß wschě sběrki sakasa. Mjes tym je pak ßo hižo to a tamne dowoliło, tak sběrka „rózoweho dnja“. Nětk ßo też woßebje wusběhuje, so ßu wschě kollekty po Božich ßłužbach dowolene. Běchmy do zyła teho měnjenja, so ßo to ßamo rosumi.

Nowy Boži dom. Pola Barlina je ßydlischcźo Haselhorst. Tam bydla woßebje dźěłacźerjo a sastojnizy firmy Siemens. Hacź dotal tam njemějachu evangelskeho Bożeho doma. Nětk ßu tam położili salożny kamjeń sa nowy Boži dom a sdobom też sa woßadny dom. Němski biskop bě też na tutu ßwjatocznoscź pschischoł.

Se **Schleskeje.** Zyrkwina wyschnoscź je sakasała, pschi Božich ßłužbach a pschi druhim farskim skutkowanju w Božich domach fotografowacź. — Tuž je ßo tole stawało a po wschěm sdacźu husto!

Sa evangelskich Sserbow sajimaze je, schtož cźaßopiß „Kulturwehr“ w ßwojim woßebitym cźißle sa junij-julij pische, wo „ludstwje a evangelskej zyrkwi“. Evangelske zyrkwje Němskeje tworja bóle a bóle zyłk w Němskej evangelskej zyrkwi. To ßo stawa zyrkwje a ludstwa dla. Tuto hibanje do zyłka ßo ßamo wot ßo rosumi. Schtož sa wulki zyłk płacźi, płacźi też sa mały, tak też sa evangelskich Sserbow wobeju Lužizow. Se Sserbow je něhdźe 10 prozentow katolskich a 90 prozentow evangelskich. Ale tucźi evangelszy Sserbjo ßu w tu khwilu rosdźěleni na tsi wschelake krajne zyrkwje: sakску, schlesysku, braniborsku. Tu měła ßo ludowa zyrkej wutworicź, kotraž wschěch evangelskich Sserbow do zyłka sjednocźi. S tym by zyrkej na myßl ludstwa, kaž ju nationalsozialismus haji, dźiwała. — Podobneho by płacźiło też sa druhich, tak sa něhdźe 300 000 duschow ßylnych evangelskich Polakow abo Masurow.

Wschelake s bliska a daloka.

W Brasiliskej w Južnej Amerizy je probst Erwin Hübbe s autom ßmjertnje snjesbožik. Wyschnoscź Němskeje evangelskeje zyrkwje bě jeho s woßebitym nadawkom do Južneje Ameriki póßłała, so by tam němske evangelske woßady wopytał. 5. julija ßo jeho jězba psches tamne krajiny njejabzy skónczi. — Kaž je znate, je jich w Južnej Amerizy wjele němskich ßydlischcźow. Jich woßady ßu pschezo hižo w swisku s evangelskej zyrkwju w domisnje byłe. Młodźi duchowni dźěchu pschezo saßo na wjaz lět do Južneje Ameriki, so bychu tam tele evangelske woßady sastarowali. Tak też to nětkle je. Wulki dźěl tutych woßadow bě ßo też evangelskej zyrkwi Němskeje pschisamknył.

Gustav Adolfske towarstwo je ßebi mjes druhim też nadało, ßo staracź sa evangelskich bohoßłowzow, kotsiž s wukraja pschińdu w Němskej studowacź. W tutym połlěcźe bě jich to 164. Najwjazy s nich, mjenujzy 32, studowasche w Lipsku. S tutych 164 bě jich 69 s Pólskeje, 26 s Rumunskeje, 15 se Awstriskeje, 15 se Wuherskeje, 12 s Cźěskoßłowakskeje, 11 se Južnoßłowakskeje, 5 s Brasiliskeje, 3 s Memelskeho kraja, 2 s Lettiskeje, 2 s Estniskeje a po 1 s Danziga, s Portugalskeje, s Holandskeje a s Južneje Afriki. — Tu widźiš, kak wobschěrne a dalekoßahaze dźěło Gustav Adolfske towarstwo a kak nusne je, so jo podpjerasch.

W Indiskej je jara wjele a rjanych póhanskich templow. W jenym s nich bě psched krótkim ßwjatocznoscź. K tutej ßłuschesche, so palaze kule mjetachu. Pschi tym nasta woheń, kotrych templ sniczi. 30 woßobow ßo ßobu spali, wjele bu jich cźežko sranjenych.

Ssowjetruska. W Londonje je mała knižka wuschła, kotraž rosprawja wo němskich Mennonitach w Ssowjetruskej, kotsiž ßu w połnóznych kónczinach Ruskeje w lěßach sa wuhnatych. Jena nowina wukrajnych Rußow mjenuje tutu knižku: „Kschik s hele“. — Ale tucźi wuhnacźi njejßu jenoż Mennonitojo. Dóntej tutych runa ßo też dónt wschěch druhich wuhnatych, też lutherskich, katolskich a druhich kschescźijanskich.

S **Italskej.** Bamž, kiž měješche ßo hacź ßem sa jateho, psched krótkim prěni krócź saßo Vatikanske město — tak mjenuja mały stat bamža — wopuschcźił a ßo na ßwoje woßebjedźenstwo w Albanskich horach podał. To je něhdźe 25 km wot Roma. Tam chze sa cźaß ßwojeho „dowola“ pschebywacź. — Kaž je znate, běchu jednanja Vatikana a italskeje wyschnoscźe teho wuspěcha měle, so ßo woßebje stronje dojednaschtej. S tym ßo też stary pohórschk bamžow, so ßu jecźi, shubi.

Na pucź.

Schto chze ßuchota? — Schto chze Bóh se ßuchotu? — Schto chze Bóh se ßuchotu wot tebje?

Listowanje: Sa 9. po Tr. K. w N. — Sa 10. po Tr. K. w Hr.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwórcźlětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 30

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewš će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyschinje 29. julija 1934 Bautzen

9. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Mat. 21, 28—32.

„Schto ß owam ßda? Muž měješche dweju ßynow. A wón pschistupi k prěnjemu a dźesche: Mój ßyno, dźi ty, dźěłaj dźenß w mojej winizy. Tón pak wotmolwi a dźeschе: Ja nochzu. Ale potom wón ßo kajesche a woteńdźe tam. A nan dźěsche k temu druhemu a dźesche runje tak. Tón pak wotmolwi a dźeschе: „Knježe, haj, ja chzu; a njeje schoł. Kotry mjes tymaj dwěmaj je teho nana wolu cźinił? Woni dźachu: Tón prěni. Dźeschе Jesuß k nim: Sawěrnje, ja wam praju: Złonizy a kurwy móża drje skěrje do Božeho kraleßtwa pschińcź dyžli wy. Pschetož Jan pschińdźe k wam a wucźeschе waß prawy pucź; ale wy jemu njewěrjeschćе. Złonizy pak a kurwy jemu wěrjachu. A hacź wy to runje widźischćе, dha wy wschak pokutu po tym njecźinjeschćе, so byschćе jemu tež wěrili.“

Dołho, luby cźitarjo, njepschihladaßch, hdyž ßwojemu wotroczźej pschikasaßch, wonkach rolu worasch, wón tež haj praji, ßo pak wonkach pod schtom lehnje a spi. A hdyž możeßch mjes dwěmaj rjemjeßlnikomaj wubjeracź, a jedyn cźi praji: Hacź do njedźele je dźěło zyle wěscźe hotowe! Ale ßobotu wjecźor ß nim njeje hischćе sapoczał, druhi pak: Mi je njemóżna wěz, to hacź do njedźele dokonjecź, ßobotu wjecźor pak cźi hižom wobleczenje abo schkórnje pschinjeße — potom wěsch, ke kotremuž w pschichodźe póńdźeßch.

To ßo wschitko ßamo wot ßo rosumi. Spodźiwnje je jenoż, so ßu wschitke tele saßady sabyte, hdyž ßo ludźo na polo podadźa, kiž nabožina rěka. Tam jich wjele ßo ß prósdnymi ßłowami spokoji. To drje na tym ßobu leži, so je Bóh tón Knjes njewidomny. Ale tehodla nasch Knjes Jesuß tež pschirunanja ß wschědneho žiwjenja powjeda, so by nam to njebjeske rosestajił. Tak chze nam nasch evangelij na njerunymaj bratromaj rosestajicź, so je w kschescźijanstwje hłowna wěz to cźinjenje.

„Mój ßyno, dźi ty, dźěłaj dźenß w mojej winizy.“ Pola naß by pschikasał: Dźěłaj dźenßa na poli. Dźěło pak we winizy je jenoż wobras. Sa cźo, to tón Knjes w ßwojim wukładowanju praji: „Jan pschińdźe k wam a wucźeschе waß prawy pucź.“ Jan pak wucźeschе: Cźińcźe pokutu, pscheměńcźe ßwoje smyßlenje! Schtóż ma dwě ßukni, tón daj temu, kiž žaneje nima, a schtóż ma jědź, cźiń teho runje! Njecźińcźe nikomu žaneje kschiwdy ani njeprawdy! Njebjeŕcźe wjazy hdyžli wam je postajene! Dajcźe ßebi doscź bycź! Dajcźe ßo wot Khrystußa se ßwjatym duchom wukschcźicź! Cźaß je khutny. Wasche rěcźe, so macźe pobožnych wótzow, na pschikład Abrahama, njebudźa na ßudnym dnju nicźo płacźicź. Schtom, kiž dobre płody njepschinjeße, ßo poruba a do wohnja cźißnje. Tak je Jan wucźił a wukschcźił kóždeho, kiž ßo ßwojich hrěchow wusna. Schto je potajkim winiza, polo, na kotrymž ma kschescźijan dźěłacź? Njetrjebasch na woßebite skutki sa teho Knjesa myßlicź, na prědowanje abo wulke wopory abo martraŕsku ßmjercź. Ně, polo je cźi zyle blisko. Je to wutroba, kiž w ßebi masch, a ßu wobstejnosćе, w kotrychž ßy žiwy. Polo dyrbisch ßwěru pschihotowacź a wot njerjada wucźischcźicź. Pschi tym masch dźěłacź, cźežzy dźěłacź. Hdyž rěcźisch, njerjad ßo njeshubi, ale wjeßele dale roscźe. Twoja wutroba ßo roli runa. Tam sdźěła sjawnje, sdźěła potajnje, wjele njerjada roscźe: Ssebicźnosćź, kža, skuposćź a sawisćź, cźescźelakomnosćź a jebańsтwo, njecźiste požadosćе a njepóźcźiwe myßle. Tehodla Boži hłóß na tebje: Mój ßyno, dźi ty, dźěłaj dźenß w mojej winizy. Dyrbisch wschě njecźiste hibanja a požadosćе wupłěcź. To je dźěło, kiž twoje žiwe dny traje, cźežke dźěło. Pschetož ske roscźe kaž pur.

Winiza pak doßaha dale. K njej ßłuscha ßwójba a dom, w kotrymž bydlisch. Ach, kak twjerda je tam semja psches

njeluboſcź a ßurowoſcź, ßarliwoſcź, ſwadu a njepoßłuſchnoſcź. Tehodla Boži hłóß na tebje: Mój ßyno, dźi ty, dźełaj dźenß w mojej winizy! Luboſcź dyrbiſch měcź, ſcźerpnu, wutrajnu. Domſki měr dyrbiſch pytacź, bohabojoſcź ſbudźicź a hladacź. To je dźełko, cźeźke dźełko, woßebje, hdyž twoji domjazy cźe njeſroſumja a cźi pſchezo ſaßo napſchecźo ſtupja.

Hdyž dale dźeſch po ßwojej winizy, pſchińdźeſch k ßwojim ßußodam a towaŕſcham, k ßwojemu ludu. Ow, tam leži hiſchcźe wjele kamjenjow: Sawiſcź, kleſkanje, pſchißłodźenje, jebanje, njewěrnoſcź, njepſchecźelſtwo. Tehodla praji Bóh tón Knjes: Mój ßyno, dźełaj dźenßa w mojej winizy! Dyrbiſch ſe wſchěmi ßwojimi mozami ßobu pomhacź, ſo to, ſchtož je naſchich wótzow wulkich a móznych ſcźiniło: wěra a ßwěra prawdoſcź a luboſcź, ſo to w naſchim ludu roſcźe. To je dźełko, cźeźke ale nuſne dźełko.

Boža winiza je hiſchcźe wjetſcha. Zyły ßwět dyrbi Boži bycź. Tuž maſch, wjeleż je nad tobu, pomhacź, ſo móže też mißionſtwo ßwoje dźełko wobſtaracź.

Dokelž je dźełacź cźeźka wěz, tehodla wobaj ßynaj njechataj we winizy dźełacź. Prěni rjekńje: „Ja nochzu! S prěnim ßynom tón Knjes ßo na złonikow a kurwy měri. Złonizy běchu dawki wot romſkeho knježeŕſtwa ßej wotnajeli a jebachu nětk ludźi, wjeleż ſamóžachu. Złonikow w tajkim ſaſtojnſtwje wjazy nimamy, ale ludźi ſ tajkim ſmyßlenjom złonika kaž kurwy, hiſchcźe dźenßa doſcź. Njejßy hiſchcźe ßłyſchał: Naſche cźělne žadanje dyrbimy wobrěſacź? K cźemu dha je mamy? Wſmi pjenjeſy, hdźeż je namakaſch. Zyle jene, na kajke waſchnje k nim pſchińdźeſch. W Božej winizy dyrbimy dźełacź? My chzemy žiwjenje wužiwacź. K cźemu dha ßmy młodźi? K cźemu wino a piło a paleńz a ſwjeßelenja tu ßu? Snajeſch wěſcźe tajkich, kiž cźeźko ſaßłużene pjenjeſy a ſtrowotu a roſum pſchecźinja.

„Po tym wón ßo kajeſche a woteńdźe tam“. Někotryžkuli ßo dohlada, hdyž je do błóta ſajěł, a wupſcheſtrěwa ßwojej ruzy: Knježe, ja ßo podnurju, wumož mje! Ja chzu nowe žiwjenje ſapocźecź! A Bóh tón Knjes jemu nowu móz podawa, ſtare waſchnje a žadanja potłóczicź, a ſ wjeßelom we Božej winizy dźełacź.

Też druhi ßyn lóſcht do dźełа nima. Wón pak njecha to ſjawnje prajicź, tehodla: Knježe, haj, ja chzu; a njeje ſchoł. S tutym druhim ßynom tón Knjes ßo měri na pißmawucźenych a fariſejſkich. We ludowymaj wocźomaj płacźachu ſa najpobožniſchich a najßwjecźiſchich ludźi. Najhórſche pak bě, ſo běchu ßami wo ßwojej prawdoſcźi a pobožnoſcźi pſcheßwědcźeni. Tehodla też njeběchu Janowy hłóß: Cźińcźe pokutu! na ßo poczahowali, ale na złonikow a kurwy. Dokelž běchu fariſejſzy do wocźow tak ßwjecźi, hiſchcźe dźenßa tajkich ludźi ſ tym mjenom mjenujemy. Něchtóžkuli pilnje ke mſchi khodźi a rěcźi ſe žałbowanymi ßłowami, ale domach dyrbja žona a dźěcźi huſto pſched nim tſchepotacź. Něchtóžkuli je w tychle njedźelach ſpěwał na temſchach: Wótcźe, ßy ty ſ deſchcźnej wodu ſabył ſemju wokhrjepicź? Twoja Boža dobrota, kiž ßo jewi bjes kónza, chzyła nad nami ßo ßmilicź, cźichi deſchcź nam hnadnje ſdźělicź, a hdyž běſche ſ durjemi Božeho doma won, je ßakrował kaž pohan. „Knježe, haj; a njeje ſchoł.

My ßmy wſchitzy na dnju ßwojeje konfirmazije ßlubili, ſa Knjeſom khodźicź. Ssmy to cźinili? Hacź ſzyła hiſchcźe na to ſpominamy? „Knježe, haj, a njeje ſchoł.“

Wój pſched woltarjom ſtejeſchtaj a ßebi luboſcź a ßwěru w dobrych a ſłych cźaßach hacź do ßmjercźe ßlubiſchtaj. Staj to dźeržałoj? Abo powjedaja ßylſy we wocźomaj druheho: „Knježe, haj, a njeje ſchoł?“

Njewjedro na njebju ſtejeſche, cźorne, žałoſtne. To ßu krupy! ty rjekny, Knježe, wobarnuj moje žně. Ja chzu też ßmilny bycź! Njewjedro ßo ſhubi, a ty woſta njeßmilny kaž prjedy. „Knježe, haj, a njeje ſchoł.“

Sa dźěcźi ſ měſta pytachu měſtno na wßach, ſo móhłe ßo cźerſtweho powětra naßrěbacź. Ty pſchi ßebi dźeſche: Po tajkim dźěſcźu mohł ßo poprawom też horjebracź. Ale jako ßuchota pſchińdźe, ßy myßlik: Ně, nětk niz wjazy! „Knježe, haj; a njeje ſchoł.“

My tſchepotachmy wo žiwjenje jeneho naſchich lubych. My wołachmy: Knježe, wuſtrow jeho, my chzemy ßo nětk też jenož luwbowacź a ženje ſaßo mjes ßobu rudźicź! Khory wotkhori, a ßo lubowacź, wo tym žana rěcź wjazy njebě. „Knježe, haj; a njeje ſchoł.“

My ßami cźeźzy khori leżachmy a ſtonachmy: Knježe, njedaj mi wumrjecź, ja chzu też jenož po twojej woli hiſchcźe žiwy bycź.“ Buchmy ſtrowi a běchmy na naſche ßlubjenje ſabyli. „Knježe, haj, a njeje ſchoł.“

A to najſtraſchniſche je pſchi tym, ſo měnimy, ſo ßmy ſ tajkim „Knježe-Knježe-prajenjom Božu wolu dopjelnili. Tehodla też jich wjele ſe ſazpiwanjom na hrěſchnikow pohladuje. A hdyž wo wobrocźenju a polěpſchenju tajkeho cźłowjeka ßłyſcha, ſtajnje wo tym rěcźa, ſchto je w ſańdźenych cźaßach pakoſcźał, měſto teho, ſo ßami ßo ßwěru pruhuja, kaž Jeſuß praji: „A hacź wy to runje widźiſchcźe, mjenujzy, ſo złonizy a kurwy na jeho prědowanje pokutu cźinjachu, dha wy wſchak pokutu njecźinjeſchcźe, ſo byſchcźe jemu, to je Janej, też wěrili.“ Mamy pak wot naſcheho Knjeſa jara khutne ßłowo: „Njebudźa wſchitzy, kiž ke mni „Knježe, Knježe“ praja, do njebjeſkeho kraleſtwa pſchińcź, ale kiž wolu cźinja mojeho Wótza w njebjeßach.“

Kotry mjes woběmaj je nanowu wolu cźinił? Woni dźachu: Tón prěni.“ Ale doſpołnje wón też njeje ju dopjelnił. By dyrbjał hnydom a ſe wſchej wjeßeloſcźu do winizy woteńcź. Tak doſpołnje je jenož jedyn Božu wolu dopjelnił: Jeſuß. My budźemy pſchezo jenož prěnjemu abo druhemu ßynej runi. Ssmy pak wjele hižom dobyli, hdyž to wěmy. Tehodla chze naſch evangelijon naß pohnuwacź, ſo pſchezo ſaßo ßo praſchamy a pruhujemy: Kotremu ßym podobny, prěnjemu ßynej abo druhemu?

Schto ßo wam ſda? Hamjeń.

Modlitwa we wulkej ßuchocźe!

Tute ſchtuczki ßu ſpěwane w ßuchim, ſtyſknym cźaßu. My je doſtachmy, jako Boži deſchcźik mile maczeſche wuhorjene hona. Wone njepſchińdu pak tehodla pſchepoſdźe dźenßa. Hdyž ſchtó pſchepoſdźe pſchińdźe, je to tón, kotryž ßo też dźenßa hiſchcźe njeje nakaſacź dał.

Luby Božo, nam ßo nětko
Styſchcźe, w tajkej ßuchocźe.
Wuhorjene ſteji wſchitko,
Stwórba ſ nami ſdychuje,
O kak khutny tutón cźaß!
Twoja mózna ruka naß
Dla wſchej winy ponižuje,
Kaž drje nětko kóždy cźuje!

Knježe, nochzeſch ßo k nam ſkhilicź
S hnadnej Sswojej pomozu!
O Ty chzył ßo bórſy ßmilicź!
Nam też ſ tutej nuſu wſchu

Daj, so kóždy pósnaje,
Schto ßam cžlowjek samóże.
Niczo, hlaj, hdyž żohnowanje
Twoje pschi tym wuwostanje.

Wótcže, Twoja njeje wola,
Naß we hněwje sastorczicz.
Chzesch naß, kaž ja wěrju, tola
Jako dźěczi powuczicz,
Kak je wschitko sachodne,
Na czoż cžlowjek powěßny
Wutrobu a myßl' ßwoju,
Sazpiwajo wolu Twoju.

Bożo, my ßmy w Twojej ruzy.
Tuż wschě ßwoje staroscże,
Kiž naß wobczeżuja duzy,
Ssměmy czißnycz na Tebje.
Ssy nasch Wótz a wostacz chzesch!
Hdyž tež khłostasch, lubujesch!
To budź nasche dowěrjenje,
So naß njewopuschczisch żenje.

Tak Cże proschu w Khryста mjenje:
Wótcže, ßmil ßo nad nami.
Pschinjeß s deschczom wokschewjenje,
So ßo saßo seleni,
Schtoż tu hrosy sahinycz.
Haj, Ty chzyk nam hnadny bycz.
Potom s nusy wumóżeni
Khwalimy Cże swjeßeleni.

J. B.

Sjěsd Domowiny w Radworju.

Pjatnaty dźeń julija bě sa Sserbstwo wusnamny dźeń. Swjask ßerbskich towarstwow Domowina wotmě tutón dźeń wulki ßwjedźeń w Radworju. Hižo tydźenje dołho pschepro-schowasche a pschihotowasche wjednistwo Domowiny ludźi we němskich a ßerbskich nowinach na sjěsd w Radworju. We městach a na wßach wabjachu pak wulke a rjane plakaty we němskej a ßerbskej rěczi Němzow a Sserbow na Radworski sjěsd. Na plakatach widźimy Sserbowku w pyschnej ßerbskej drascże a ßerbskeho herza s herczim kósłom, kiž k rejam piska. Kraßny plakat je schotowił nasch wumělz Měrczin Nowak-Njechorński. Tež naczisk k ßwjedźeńskim snamjeschkam wot njeho pokhadżesche.

Po tajkim wabjenju móżachmy dobry wopyt wocżakowacz. Tola wón bě hischcże wjetschi, hacz bě ßebi wjednistwo Domowiny myßliło. Nawal luda bě hobrski. Měnja, so je tam na dźeßacz tyßaz wopytowarjow było.

Hižo s czaßom pschipołdnju pschikhadżachu hosczo a towarstwa. Nawßy jich herzy s wjeßołej hudźbu witachu.

W 1 hodź. bě sa wopytowarjow w rjanej Radworskej zyrkwi ßwjedźeństi nyschpor. Zyrkej bě połna kemscherjow a kemscherkow. Sswjedźeński prědar bě farar Wjeńka-Khróscżanski. Sswoje prědowanje sałoži na ßłowa biblije, kiž wo tym rěcża, kak je Jesuß nad městom Jerusalemom płakał. Jeho płacz ßwědczi wo jeho wulkej luboscżi k ßwojemu ludej. Jesuß a też druhe bibliske woßoby kaž Mójsaß, Jeremijaß, Esther a Makkabejscy móżeja nam s pschikładom bycz, kak dyrbimy też my ßwój lud lubowacz, ßo stajnje k niemu wusnawacz a jón wschudże sastupowacz. Nochzemy żaneho pschepjateho narodneho smyßlenja. Dajmy Bohu, schtoż je Boże, Sserbstwu, schtoż Sserbstwu ßłuscha a wyschnoscżi, schtoż wyschnoscżi ßłuscha. Prědowanje je drje na wschěch dobry saczischcz cżiniło. Też wschěm zusym je ßo wěscże rjana zyrkej lubiła, woßebje pak kraßny woltař se ßwojimi wjele milinowymi żehlawkami. Po nyschporje wobjěchachu kschiżerjo na ßwojich pyschnych konjach zyrkej. Bě to woprawdże kraßny napohlad.

(Pokracżowanje scżěhuje.)

Do Radworja.

Na ßerbski ßwjedźeń ßo hižo do cżaßa wjeßelach tu we Drježdżanach. Wjeßelach ßo na bratra, na ßotry, na pschecżelow a snatych. Wjeßelach ßo na ßußodnu wjeß mojeje domisny. Wjeßelach ßo też woßebje, so budu móz prěni krócz pohladacz do woblicża knjesej redaktorej tuteho łopjeńka a wschelakim druhim, kiž jenoż w pißmje snajach; a to je ßo mi też połnje dostało.

Do Radworja khodżach jako dźěczo po Boži khlěb. Mi, 7lětnej pjekarka 6 puntow cżežku kulojtu pokrutu w rubischku na khribjet wjasasche; dwaj rózkaj dżerżeschtaj khlěb, druhej dwaj dóstach jedyn psches ramjo, druhi pod pażu, na wutrobnje twjerdże hromadże swjasanej, a tak njeżech lohko tu ßłódnu cżežu poł hodżiny dołho domoj. Haj, tehdy ßebi Boži khlěb hischcże bóle ważachmy dyżli dżenß. Tykanzy jenoż wulke ßwjate dny pjecżechmy. We wójnje ßmy nawukli, ßebi wschědny khlěb ważicz; ßmy drje pak to pscherucże saßo sapomnili. Bóh je nam saßo budżaka póßłak: Tu ßuchotu! Wón sechze naß s njej dopomnicz: „Wsmicże s dżakom wasch wschědny khlěb!“ My wschědny khlěb tak husto jako něschto ßnadne, haj, něschto wschědne k ßebi bjerjemy; pschirunamy jón ßnano se wschědnej drastu. A tola je wón něschto zyle druhe a ßobu to najważnische, schtoż seżiwjenju trjebamy.

Haj, ßuchota je ßurowa. Běchmy w Radworju każ s popjełom naßypani. A tola bě tam rjenje. Woßebje swjeßelaze bě pak, so běchmy evangelszy a katolszy Sserbja tak rjenje sjenocżeni. Żidżane nitki pschedżechu ßo wot wutroby k wutrobje. Spomnich na ßłowa, kiž junu we wukładnym woknje cżitach:

„Hdyž junu, s rowa stanjeny, ja budu k ßudu stacz.
Hdżeż wulki, ßwětow ßudnik snaje zyłe moje żiwjenje,
Budże wschitke moje skutki ßurowje wón pruhowacz.“

Kajkej wěrje pschißłuschach, ßo wón ani praschecz njebudże, ale ....

Se wschěch stron běchu Sserbjo pschikhwatali, też Drježdżanszy Sserbja a katolszy a evangelszy duchowni, kiž njeběchu ßłużby dla sadźěwani. Wschitzy tam běchu jako ßwědkojo wobßwědczicz: „My Sserbja tu hischcże ßmy, ßwjecżimy nasche ßerbske ßwjedżenje, lubujemy a cżesczimy naschu domisnu a macżerńu rěcz domach a w susbje. Hlejcże, kak kraßne mamy khorhoje, drasty a banty!“

Dołhi cżah ßo tu hibasche; bohata knjeżna krocżesche pschi khudej, ßłużomna holczka pschi fararjowej dźowczicżzy. A kak pyschne wone wschě běchu! Bychu-li wone psched njebjeskimi wrotami khwapali, Bohu Knjesej njeby móżno było, jim sastup sapowjedżicz. Ja wobkedźbowach, kak ßo knjes hudźbny dir. Bj. Krawz s hłubokoscże wutroby wudoby: Ně, tele kraßne drasty ßo shubicz njeßmědża!“ Móżno njeje, wscho to wopißacz. Wam, lubi cżitarjo, je drje to hižo snate, scże to shonili wot pschiwusnych a pschecżelow, jeli-so tam ßami pobyli njejscże. Laczni běchmy wschitzy każ hewak hdy. Knjeni wucżeŕ Nawkowa mje khosejej pscheproßy a tak bě sdobom wscheje laczinoscże kónz. Jej sapłacz Bóh. A pola njej bě jich hischcże doscz s hoscżom. A runje tak pola dru-

hich Radworczanow. K wjeczeri pschińdzech na spodziwne waschnje: Wjeczor dźěch ke Nawkezom po mój kofferk, woni bydla w starej schuli w prěnim poskhodźe; na prawu stronu hižom na puczu ßłyschach spěwanje s jich bydlenja; poposkach na skhodźe; też s bydlenja na lěwo knjesojo s jaßnymi rjanymi hłoßami spěwachu: „S dychom ßwjatoh' Jana." Klavěr pschewodźesche. Skradźu chzych psches wotewrjene durje kuknycź, schtó tu tak rjenje spěwa, a hlej, czrjódka młodych studentow ßo tu spěwajo sabawjesche. Mějach pak njesboże, buch hnydom lepjena. Jedyn s tych knjesow mje do jstwy hnuczesche a sczeże a tak stejach mi zyle njesnatej katolskej knjeni napscheczíwo; myßlach: tu dostanjesch wotliczenje sa twoju njehódnu wczipnosczź! A ja ju też dóstach, ale s tym, so ßo wschitzy jara wjeßelachu, so ßym pschischła; ßmědźach ßobu spěwacź, ßobu wjeczerjecź; knjeni pokasa mi też wschelake kraßne wězy. Skónczńje dyrbjach woteńcź. S dźakom ßo roszohnowach.

A s bohatymi saczuczemi wjeczor do Drježdźan domoj jědźechmy. L.

Zyrkej a stat.

S **Leningrada** pißaja, so tam też hinak njeje hacź we Moskwje, s kotrehoż města njedawno pißachmy wo srudźaznych wobstejnosczach evangelskich kschesczijanow. Zywjenje lutherskeje woßady, do kotrejež swjetscha ruskoněmszy ßkuscheja, je skoro sniczene. Pische ßo, so buchu 29 woßadni sajeczi a ke wuhnaństwu saßudźeni. Kak dołho hischcże? ßmy ßo praschali nětkle we wuhorjazej ßuchocże. Kak dołho hischcże? praschamy ßo też pschi sanicźazym zychnowanju Ssowjetruskeje.

S zyrkwinskeho žiwjenja města Barlina. Statistika abo wobliczenje zyrkwinskeho žiwjenja hłowneho města Barlina sa lěto 1933 je hotowa. W njej namakasch wjele sajimazeho, też wjele, schtoż nusuje, pschirunowacź. Kschczenjow bě na pschikład nimale wo połojzu wjaz hacź lěto prjedy. 1931 bě jich 28 452 kschczenjow, 1932 26 232 a 1933 38 382; mjes tutymi bě jich 14 290 saposdźenych kschczenizow; ßamo 449 doroscźenych ßo da wukschczicź; lěto prjedy 33. — Pola wěrowanjow je rosdźěl hischcże wjetschi: 1931: 10 457, 1932: 9854 a 1933: 21 692; mjes tutymi bě 1572 evangelskich wěrowanjow měschanych mandźelstwow a jenoż 4978 wěrowanjow, kotrež běchu dlěhe hacź měßaz saposdźene. — Khowanjow, pschi kotrymiž duchowny ßobuskutkowasche, bě jich 1931: 27 700, 1932: 24 114 a 1933: 28 877. — Ke konfirmaziji pschińdźe jich 1931: 19 544, 1932: 21 409 a 1933: 22 516. — Spowjednych bě 1931: 256 518, 1932: 259 735 a 1933: 301 975 a to 97 564 mužskich a 204 411 žónskich. — S evangelskeje zyrkwje wustupi jich 1931: 163, 1932: 48 419 a 1933: 7800; do evangelskeje zyrkwje sastupi abo pschestupi jich 1931: 3272, 1932: 4272 a 1933: 63 815. — Jena liczba, a to je też sajimaze, je mjeńscha hacź prjedy, mjenujzy liczba dźěczi, kotrež do Božich ßłužbow sa dźěczi khodźa: 1931: 31 058, 1932: 29 151 a 1933: 27 743! — Sa kóždu woßadu a sa kóždeho woßadneho je sajimaze, s tutymi liczbami ßo sesnacź a ßo sesnacź s liczbami ßwojimi a s tym, schto je nětk kóždy woßadny a kóżda ßwójba cźiniła, so bychu wschě tute liczby — pschi tym njebudź sabyta liczba kemscherjow! — byłe tajke, so ßwědcża wo strowym, dobrym kschesczijanskim žiwjenju — abo schto nětk njeje kóždy woßadny abo kóżda woßadna ßwójba cźiniła, schto je skomdźiła, w cźim hischcże klaza. Wěso, jenoż w tym tu mjenowanym pruhowacź, by njezyłe byłe. Ale pucź pokasowaze a wo wjele rosßudźaze też tole hižo je.

Wschelake s bliska a daloka.

Deschczik! Deschczik! bě to dźakne sdychnjenczko, kotrež ßo nam w sańdźenych dnjach s hłubokeje wutroby wudoby, jako deschczik pschińdźe a saßo deschczik. A njech też ßobotu tydźenja s wichorom pschińdźe a s njewjedrom, wón tola hnadnje pschińdźe, a pschińdźe saßo a maczesche ßuche hona a wokschewjesche rostliny, skót, cźłowjekow. Nasche je lute dźakowanje, a w tutym dźakowanju ßo podnurja też tu a tam wußłyschane — po prawom njemóżne wuprajenja: „Nětk mohło też hischcże něschto dnjow dlěhe rjenje — t. r. wuhorjaze! — bycź, so bychmy dom dokhowali!" Nasche je lute dźakowanje a je nutrne, wutrobne, hdyż tola też ßłyschimy, kak to druhdźe w naschim kraju, w Europje, po zyłej semi, kak tam njewjedra, sliwki, wulke wody, kak tam wuhorjaza ßuchota wulki, niczazy strach sa hona, skót, cźłowjekow. Bohu budź dźak, nutrny dźak! Bohu budź dźak wutroby, erta, rukow, skutka, zyłeho žiwjenja! Bohu budź dźak w domczku wutroby, w naschim domje, w Božim domje! A Bohu budź modlenje, proschenje, dobroproschenje! Bóh, kiž wichor, wětry wodźi a wschitke mróczele, wón wě tón prawy pucź, po kotrymž masch ty khodźicź, po kotrymž ma nasch lud khodźicź, po kotrymž ma zyłe cźłowjestwo khodźicź. Wón je hnadny był a pomhał, wón budźe dale nam hnadny a budźe s nami a nam pomha a naß powjedźe, — hdyż my, my budźemy cźi, kiž ßo jemu dowěrja, kiž k njemu ßo modla we wschěm cźaßu. Tuž: modl ßo a dźi po Božej schczeżzy!

Se **Sslepoho.** Nasch knjes duchowny je ßo strowoscźe dla rosßudźił, 1. novembra tuteho lěta ßwoje sastojnstwo skožicź a ßo na wumjeńk podacź. Wón je nasymu tuteho lěta 42 lět dołho tu wobschěrnu woßadu wobstarał a běsche wot lěta 1810 tseczi duchowny, kiž je Sslepjanske farstwo wobßedźał. Farske městno budźe ßo tehodla wot patrona woßady, knjesa hrabje Arnima-Mužakowskeho k nowemu wobßadźenju wupißacź. Nascha woßada ma 4000 duschow, s kotrychž ßo jena schtwórczina k němskej a tsi schtwórczíny k ßerbskej rěczi dźerża. Kóždu njedźelu je ßerbska a němska Boża ßłužba po wěstym rjedźe. Tehodla je nusne, so ßo farske městno s tajkim duchownym wobßadźi, kotryž wobej rěczi wobknježi. — Tutu powjescź ßłyscha Sserbjo nastróżeni, niz so njebychu wjelesaßłużbnemu knjesej fararjej Handrikej po tak dołhim ßwěrnym dźěle w tak wulkej woßadźe derje saßłużeny wotpocźink popscheli, ně, ale saßo wulka ßerbska fara wuprózdnjena. Wschěch najnutrnische pschecźe je, so saßo ßwěrneho ßerbskeho fararja namaka.

Na pucź.

Tak jara bě Luther wo kraßnoscźi Biblije, wo njepschewinjomnej mozy jeje bójskich myßlow pscheßwědczeny, so wón wěrjesche, so zyrkej dobudźe, hdyż jeno je Boże ßłowo w nej žiwe.

Adolf Stöcker.

Listowanje: Knjenjomaj L. w D. a J. B. w B.: Nutrny dźak a wjele dobreho. Redaktor. — Sa 10. po Tr. Kr. we Hr. — Sa 11. po Trojizy H. w P. — Sa 12. po Trojizy R . . . cź w B.

Samotwity redaktor farat Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny" w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi schtwórczélětnje 108 pjenjezkow.

Čzišło 31

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 5. auguſta 1934 Bautzen

10. njedźela po ßwjatej Trojizy.

1. knihi kralow 8, 12. Tón Knjes je prajił, ſo chze we cźěmnoſczi bydlicź.

Wot ſtareho cźaßa ßem je ßo 10. njedźelu po ßwj. Trojizy na wutupjenje Jeruſalema ſpominało, na tutón ßud Boži, kiž je ßo na Iſraelu dopjelnił. To běſche khłoſtanje, na kotreż Iſrael njewěrjeſche, a tola lud do wſchěch wětrow roſpróſchi. Tón, kotryż podeńdźenja ſ wokom wěry wobhladuje, w tutym žałoßnym podawku Božu ruku widźi. Bóh chze we cźěmnoſczi bydlicź. Hdyž dźenßa też tu kataſtroſu we wocźomaj wobkhowamy, dha nam něſchto druhe tola bliže leži: Wudyrjenje wójny pſched 20 lětami. My ſtarſchi ßo derje na tamne dny dopominamy, na ſahorjenje, ale też ſdychowanje naſcheho luda. Wot někotrych ßwójbow ßo hižo w ſapoczatku wjele žadaſche. Mnoſy dyrbjachu ßwój ſtatok a ßwoje dźěło wopuſchczicź, a běſche žnjowy cźaß. A bórſy ßo hiſchcźe wjele wjazy žadaſche: Wopory a ſaßo wopory. Bóh chze we cźěmnoſczi bydlicź A ſo je tomu tak, ſpóſnachmy kónz wójny. Wopory běchu podarmo pſchinjeßene. Wójſko ßo dom wlecźeſche. Běchu měr ſcźinili ſa kóždu płacźiſnu. A Bóh běſche to dopuſchcźił. A tola niz podarmo. Pſchetoż wotucźenje naſcheho luda njeby móżno było, hdyž by ßo jemu něſchto wot ßamoſtatnoſcźe woſtajiło. Boże pucźe ßu dźiwne, ale kóždy cźaß dobre. Wón chze w cźěmnoſczi bydlicź. My jeho njeſpóſnajemy a njeroſumimy. Naſch roſum je ßnadny. Móżemy jenoż ſa Bohom hladacź kaž Mójſaß a ſa jeho pucźemi hicź. Wot woblicźa jeho njemóżemy wohladacź. Wón bydli w ßwětle, kotremuż nichtón žadyn pſchiſtup nima. Ale rjekńmy kaž Mójſaß: Tón Knjes, tych Hebrejſkich Bóh, je ßo nam ſjewił. Rjekńmy kaž Mójſaß: Knjeże, Knjeże Bożo, ßmilny a hnadny a ſcźerpliwy a wot wulkeje dobroty a prawdy. Njecźińmy ßwoju pokornoſcź wotwißnu wot ßwojeho ſnajomſtwa, pſchetoż ſ nim daloko njepſchińdźemy. Bóh chze w cźěmnoſczi bydlicź. Eliaß Boha njeſpóſna ani we wichorje, ani we wohnju, ani w ſemjerženju, ale w cźichim ſchumjenju. Jako to Eliaß ßłyſcheſche, pſchikry ßwoje wobliczo ſe ßwojim mantlom. Cźakajmy na Boże ſjewjenje a njeßudźmy kaž dźěcźi. We ßwojich młodych lětach ßmy dobrych a ſłych cźłowjekow rosdźěleli. Ssu cźłowjekoju, kotſiž ßu jenoż dobri a druſy, kotſiž ßu jenoż ſli? Njeje to ſměſchane, dobrota a ſłóſcź? Njehrěſcha dobri cźłowjekoju też, hdyž ſkładnoſcź je? Prěni cźłowjek běſche dobry, a tola, wot cźerta ſawjedźeny, ſhrěſchi. A nětko je nawopak, cźłowjek je wot naroda ſły a ma ßo wo dobrotu prózowacź. Dobrota a ſłóſcź, ßwětło a cźěmnoſcź bydlitej bliſko hromadźe. Bóh chze w cźěmnoſcźi bydlicź. To nam praji

1. naſche pſchemyßlenje a
2. naſche ſadźerženje.

1. Ssu ſke mozy, kotreż w Božej ßłużbje ſteja. Njeběſche to tak i hadom, kiž prěnjeju cźłowjekow ſawjedźe? Ssmy drje nyewak ſwucźeni prajicź, ſo je to ſke wot wonkach pſchiſchło. Tak wot Boha wſcho ſke wotwobrocźimy. Ale w knihach Hiobowych rěka: Poda pak ßo jedyn dźeń, hdyž Boże dźěcźi pſchińdźechu a pſched toho Knjeſa ſtupichu, dha pſchińdźe też ſatan mjes nimi a dźeſche: Ja ßym tón kraj kołowokoło khodźo pſchecźahnył. Tón Knjes dźeſche k ſatanej: Wſchitko, ſchtoż Hiob ma, budź w twojej ruzy. Cźert ßmědźiſche Hioba ſpytowacź. Jako Jeſuß ſ hory pſchekraßnjenja dele krocźeſche, rosrěcźowachu ßo a cźinjachu ßebi ßwoje myßle, ale nan naměßacźneho hólza dźeſche: Ja wěrju, mój Knjeże, pomhaj mojej njewěrje. Diſputěrowanje cźłowjekej wjele njepomha. Wěra je nuſna. Tomu, kiž wěri, ßu wſchitke wězy móżne. Theologojo drje ßu wjele wußlědźili, mějachu a maja wulke póſnacźe, a tola njeßu pſchezo po ßwojim póſnacźu żiwi. Bóh bydli w cźěmnoſcźi. To najßwjecźiſche templa běſche próſdne, to rěka to měſtno, hdźež Bóh bydleſche, ale my ßmy do ßwěta ſtajeni, ſo bychmy

ßo jako prawi, wěrni kſchesczijenjo wopokasali. Wědomoscz a mudroscz ßamej nam twjerde wěſte ſtejiſchczo njepodatej, ale we wěrje twjerdze ſakoženа wutroba. Spißaczel liſta na Hebrejſkich, drje tež thologa, ale woßebje w pobožnym žiwjenju wobkrucżeny muž, pißa: Njejßmy wot tych, kotſiž wuſtupja a ſatamani budża, ale wot tych, kotſiž wěrja a duſchu wumóża. Jeſuß wumrě na kſchižu. Schto to hewak rěka, hacž ſo Bóh w cžěmnoſczi bydli. Schtož je ßo jenož porědko cžłowjekam ſtało, to je ßo Božemu jeniczkemu narodżenemu ßynej ſtało. To njeje cžłowjeſke, ale podcžłowjeſke. To njeje ßwětło, ale cžěmnoſcz, to njeje kraßnoſcz a jaßnoſcz, ale haniba a poniżenje. Haj, ſo je Bóh ßwojeho ßyna do ßmjercże podał, ſ tym je nanajjaßniſcho dopokasał, ſo chże w cžěmnoſczi bydlicz. Stejimy pſched potajnſtwom. Cžłowjekojo ßu ßebi to wułożicz ſpytali, kak móżeſche to Boża wola bycz, ſo bu Jeſuß kſchižowany. Ale kónzej njejßu pſchiſchli, khiba ſo tutón wulki ſkutk wotpokasachu. Bóh je wulki a potajny. My jeho wohladamy we wobliczu jeho lubeho ßyna. Ale tež ßyn je nam hódańczko. Jenož jene je nam jaßne, ſo chże naß wot wyſchnoſcże cžěmnoſcże wußwobodżicz. Dżěczi chże naß ſczinicz naſcheho Wótza w njebjeßach. K ſbožu chże naß dowjeſcz. Ke ßwojej jaßnoſczi chże naß poſběhnycz. Ale tomu nam roſum a móz njepomhatej, ale ßwjaty Duch. Bóh chże w cžěmnoſczi bydlicz. To nam naſche ſadżerżenje praji.

2. Ssmy na wójnu dopomnili. Njeje to wupłód cžłowjeſkeho hrěcha, cžłowjeſkeje ßebicziwoſcże a nahrabnoſcże? To je tón ſtary ſły njepſchecżel. Kóżdy chże dobycz. Prawje wjele chże kóżdy měcz, wjazy hacž trjeba. A hdyž je dobył, potom ßo tež wulzy cžini. To tak w cžłowjeſkim waſchnju leži. Tak ßo jemu ſpodoba. Sswój ſmylk a ßwoju ßłaboſcz pſchidacz, ßo cžłowjekej njecha. Tak dołho hacž wón kuſk mozy ma, ßo wobara. A je wón ßam abo jeho ßwójba něſchto ſawinowała, a njemóże to prěcz, dha tola na druhim něſchto pyta, ſchtož mohł jemu porokowacz. Kóżdy wot waß, kotſiž to cžitacże, móże to wobkrucżicz. Ale jene pſchi tajkim tórnym ſadżerżenju wuwoſtanje, mjenujzy polěrſchowanje. Cžłowjek ßo ßam wo žohnowanje pſchinjeße. Hordoſcz je cžłowjekam ſakaſała, do ßo hicz. Kónz toho njemóże niczo druhe bycz hacž wójna w małym kaž we wulkim. A ſcżěhwk wójny ſaßo je ſkaženje. Bóh chże w cžěmnoſczi porjad aenſi ſenſi ſenſi ſenſi ſenſi ſenſi Bóh chże w cžěmnoſczi bydlicz. Njeběſche tak w ſańdżenych njedżelach pola naß? Wótzny kraj a lud běſchtej w ſtraſche. Cžehodla? Dokelž někotſi we ßwojej cžeſcżelakomnoſczi porjad powalicz ſpytachu. Njechachu ßo podcżißnycz. Njechachu wyſchnoſczi poßłuſchni bycz, kotraž ma móz nad nami. Njech je to dżenßa někotremužkuli hiſchcże cżežko poßłuchacz, ale to je wuměnjenje ſa derjehicże luda. Japoſchtoł je naß k tomu napominał. A Jeſuß rjeknje: Dajcże kežorej ſchtož je kežorowe, a Bohu, ſchtož je Bože. Dopjelńmy tutu dwoju pſchißłuſchnoſcz. Saßo ßmy njeſbožu wucżekli. Możemy jenož pytnycz, pſched kajkim ſłym je naß Bóh ſwarnował. A tola je nam tutón zyły podawk bolosny a pokaſa nam, ſo pſchezo w cžěmnym dole khodżimy, a Bóh w cžěmnoſczi bydli.

Hamjeń.

S wójny po wójnje.

20 lět, ſo wulka wójna wudyri. Spominamy na tamne dny lěta 1914, na tamne lěta wójny, na wojowarjow, na wojowarki wulkeje wójny, na zyły cżaß wulkeje wójny. A wopominamy ſ dżakom tych, kiž wumrěchu ſa wótzny kraj. A ſo bychu cżi, kiž tehdy hiſchcże tu njeběchu, ſo bychmy ßo wſchitzy prawje podnurili do wulkeho wójnſkeho cżaßa, ſtajimy tu rynczki, kotrež buchu woßrjedż wulkeje wójny wo wulkej wójnje pißane. S nimi dżimy wróczo do wulkeje wójny a potom dżimy ſaßo nuts do naſcheho cżaßa a pſchichoda:

„Dżeń 2. auguſta.

Pſched tſjomi lětami! Wójna bu! Po tſjoch lětach! Wójna je, pſchezo hiſchcże je! Pſched tſjomi lětami! Wójna! Schto to bě, wójna? Wojowanje ſa wótzny kraj a domiſnu!? So bych to lěpje ſroſymił a ßebi pſchemyßlił, wucżeknych na hórku pſched wßu. Pſchede mnu wjeſka luboſna; tam Boži dom, ſtražujo nad njej ſe ßwojej móznej wěżu; dokoło wokoło hona žohnowane bohacże ſ płodami, a ßußodne wjeſki; wyſchſche wſcheho wyßoke módre njebjo! To je domiſna! Tajki je wótzny kraj! Tutón ſchkitacz ſ brónju želeſnej cżahnu do wójny ßynojo, nanojo, mandżelſzy, bratſja, cżi, kotſiž ßu nam najlubſchi! A ſ nimi cżehnje runje tak kaž domach woſtawa luboſcz k wótznemu krajej, ſahorjenoſcz, ſmužitoſcz, khróbłoſcz, ßwěra, dowěrjenje na dobycże a wěſtoſcz ßwojeho prawa.

Bě to wójna? Bě jenož to wójna? Ow ně! Do domiſny do wjeſki, do domow, do wutrobow pſchicżahnu druſy, tam, hdżež cżi lubi wucżahnu, a tam tež, hdżež nichtó hiſchcże do pola njetrjeba. A ſchtó ßu cżi ſtruchli hoſczo, kiž ſtruchłoſcz pſchinoſcheja? Naſtróżenje tón prěni, a ſ nim tſchepotanje, a potom bojoſcz, ſtyſknoſcz, a njeſtroſchtnoſcz ſe ſadwělowanjom. A mjes tutymi ſtruchłymi hoſczemi druſy, jich pſchewodżejo małowěra, pſchiwěra, njewěra. A hdże jow pſchicżahnu tucżi njeproſcheni hoſczo? Njewidżach jich na pucżach, běchu tu woßrjedża domiſny, woßrjedż wjeſki a běchu tu tež hižo w domach a we wutrobach! Mi bě tak, kaž ſo njebychu to zuſi byli, ale domjazy! — A domjazy tež ſaßo niz, hewak njebychu hiſchcże druſy, kotſiž do domow, do wutrobow pſchiſtup pytachu a namakachu, ßo wo to prózowali a ſtarali, tutym ſtruchłym hoſczam ruma a měſtna ſpowědżicz a njepſchewoſtajicz. A ſchto to běchu, cżile druſy? To bě wěra, luboſcz, nadżija, dowěra; a jim kaž k podpjerje a k pomozy Biblija, modlitwa, kěrluſch, ßłowo Boże, rěczane a pißane. A ſdobom: tucżi poßledni kaž tamni, woni woſtachu tu domach a cżehnjechu tež ßobu won ſ wojowarjemi.

Bě to nětko wójna? Abo ſchto bě wójna? Ta jena myßl napjelni mje: Niz jeno wo tutu domiſnu tak luboſnu, niz jeno wo wótzny kraj nam tak drohi, budże a dyrbi ßo bicz tuta wójna; wo wjazy hiſchcże dże: tež wo tón raj wěczny Boži, niz tak, ſo by wón pſches naß a naſche wójſka wukhowany był, ně, tak, hacž bychmy my a naſch lud ſa njón, ſa tón raj wěczny Boži wukhowani byli!

*

Pſched tſjomi lětami! Wójna bu! Po ſtjoch lětach wójna je, pſchezo hiſchcże wójna je. Saßo ſteju na hórzy pſchede wßu. Schto je wójna? Schto je tuta wójna ſa naß? Schto dyrbi wona bycz? Dobycże a wyſkanje je wona była, runje tak pak żarowanje a ſrudoba! Wojowanje, hobrſke wojowanje a prózowanje, horze pórzowanje bywa wona! Sa tymi prěnimi ßu wucżahnyli druſy, mnoſy! S tych prěnich, ſ tych druhich ßo wrócżi jich wjele, ale ſranjeni, braſchni, a ſ tych prěnich, ſ tych druhich ßo njewrócżi wjazy mnoho; tam w Božim domje te wěnzy powědaju nam wo tych, kotſiž dowojowachu tu wójnu. Sa nich, dokelž ßwěrni běchu hacž do poßlednjeho, bu tuta wójna dobycże a ſa nich po wſchěm bědżenju a wojowanju bu měr, tón wěczny měr w Božim wěczným raju, a tak woprawdże bu ta wójna ſkónczena a dobyta. Tola ſchto je tuta wójna ſa naß, ſa naſch zyły lud?

Žně ßu! Se žnjeńſkeho dźěła wucźežechu woni pſched tſjomi lětami a wſcho dźěło domach kaž wonkach bu wójnſke dźěło, wojowanje, pſchetož njepſchecźel wojowaſche a wojuje ſ bróńju kaž ſe wſchědnym khlěbom pſchecźiwo nam. A hdyž bě lěto ßo minyło, ßuche lěto bu nowy ſtrach, wójnſki ſtrach nam hrožeſche. A hdyž ſaßo lěto ßo miny, mokro bu, jara mokro a ſa mokrotu pſchińdźe ſyma, ſtraſchna dołha ſyma, tak ſo nuſa, wójnſka nuſa wulka bu. A ſaßo ßu žně, po tſjoch lětach, a wulka, wulka ßuchota! Hladaj na pola na łuki, na ſchtomy! Hladaj do bróžnjow, pinzow, komorow, haj na wuhlowe hromady! Schto je wójna? Nuſa, wulka nuſa! A kaž tu nutskach ta nuſa, tak tam wonkach pſchiběraſche a pſchiběraſche tych njepſchecźelow ßyła! — 25 ludow wojuje wſchak nětko pſchecźiwo nam a naſchim ſwjaſkarjam! — A tych bitwow wulka liczba bywa wjetſcha. A pſchiběrała je a pſchiběra tu nutskach kaž tam wonkach tych ſtruchłych hoſczi liczba a ßyła, haj, niz jeno to, ſ tych ſtruchłych hoſczi bywa jich wjazy a wjazy nam ſe ſtraſchnym njepſchecźelom: bojoſcź, ſtyſknoſcź, njeſtróſchtnoſcź a ſadwělowanje; a to wſcho tohodla, dokelž jich pſchewodźerki nabychu mozy nad nami a naſchim ludom: małowěra, pſchiwěra, njewěra; a pod jich ſpěchowanjom też druſy njeproſcheni, njewitani hoſczo ßo ſaßydluja bóle a bóle: ßebicźnoſcź, njecźeßnoſcź. Hdźe pak woſtawaju te tamne mozy, kaž luboſcź k wótznemu krajej, ſahorjenoſcź, ſmužitoſcź, khrobłoſcź, ßwěra, dowěrjenje na dobycźe a wěſtoſcź ßwojeho prawa? Wone ßu tu hiſchcźe, a ſdźěła mózńje tu poſtupuja, tola ſ tak někotreje wutroby, ſ tak někotreho domu ta jena abo ta druha tu wuſtorkana je! Njeje to ſrudno a dźiwno? Srudno to je, jara ſrudno, tola dźiwne niz! Dźiwno niz tohodla, dokelž niczo tu na ſemi njewobſteji, khiba to, ſchtož je twjerdźe ſałożene we wěrje na Boha toho Knjeſa a toho, kotrehož je póßłał, na Jeſußa Khryſtußa. A tak też luboſcź k wótznemu krajej, kotraž je jeno na ßebje ſałożena, njewobſteji, ale jenož luboſcź k wótznemu krajej, kotraž je ſałożena pſches wěru na Boha toho Knjeſa a kotraž we wěrje na nim ſteji. A tajkeje wěry, kelko tu je? Pſchi ſpocźatku wójny wjele, jara wjele ßo nam ſdaſche! Dźenßa po tſjoch lětach, mało, Bohu budź ſkorżeno, jara mało tajkeje wěry tu je! A tuž bjes dźiwa, ſo luboſcź, nadźija a dowěra bu bóle a bóle podtłóczena a wuputana a ſaduſchena; pſchetož wěra jim tola njepſchikhadźeſche na pomoz ſ Bibliju, ſ modlitwu, ſ kěrluſchom, ſ rěcźanym a pißanym Božim ßłowom. To jene je ßo ſabyło bóle a bóle, ſo tuta wójna ßo njebije jenož wo tutón naſch ſeńſki wótzny kraj, ale ſo tuta wójna dźe na wſchěm poßledku też wo to najdróžſche, najwjetſche, wo tón raj wěcźnoſcźi Boži, niz tak ſo by wón pſches naß a naſche wójſka wukhowany był, ně, tak ſo bychmy my a naſch lud ſa njón wukhowani byli.

To je wulka wójna dźenßa po tſjoch lětach, to bě wona pſched tſjomi lětami! A t ó n lud na wſchěm poßledku to poßlednje dobycźe a tón woprawdźe żohnowanja połny měr ßebi dobudźe, kotryž w tutej wójnje ßo pſchedobudźe k tej jenej wěſtoſcźi a wěrje: „Boži lud dyrbju bycź a Bohu ßłużicź tu na tutym ßwěcźe we wójnje kaž w měrje; potom ſměju ßwój wótzny raj we wěcźnoſcźi; potom Bóh tón Knjes mi też da a ſdźerżi mój wótzny kraj tu na ſemi!“ So bychmy my tola tón lud byli!

S tajkeho ſtejniſchcźa hladajo do wójny a na wójnu a tak ſroſymjo tutu wulku wójnu, budźemy ßebi wědomi toho, ſchtož wójna je, budźemy my też ſroſumicź, cźehodla nimo tych njeliczomnych njepſchecźelow dokoła wokoło naß też hiſchcźe telko wójnſkeje nuſy nutskach w kraju, cźehodla ßuchota, mokrota, ſyma a ſaßo ßuchota, ſtraſchna ßuchota a ſ njej khutna hoſpodarſka nuſa. Tohodla mjenujzy, ſo by naſch lud k tajkej wulkej a wobſbożazej wěſtoſcźi a wěrje ßo pſchedobył a pſchecźiſchcźał a w tutej wěrje a wěſtoſcźi tutu wójnu wjedł.

Tuž po tſjoch lětach, dajmy ſacźahnycź a bydlicź w naſchich wutrobach tu domach kaž tam wonkach tej wěrje, kotraž je luboſcź k Bohu, nadźija a dowěra na Boha! Dajmy ruma w naſchim žiwjenju, wojowanju, dźěle, w naſchich wutrobach, domach, ßwójbach, w naſchim ludu a wójſku, w naſchej domiſnje tak luboſnej, w naſchim drohim wótznym kraju dajmy ruma Bibliji, modlitwje, kěrluſchej, ßłowu Božemu, njech je rěcźane abo pißane! Potom budźemy ßebi wěſcźi, haj, potom budźemy naſhonicź a tuž wuſnacź a wyſkacź:

„Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam,
Bróń dobra, ßylna ſkała!
Wón ſe wſchej nuſy pomha nam,
Kiž je naß ſapſchijała.““ —

A nětko ras, kiž ſcźe 20 lět po ſapocźatku wulkeje wójny, komu dacźe ſacźahnycź wy do wutrobow, do domow?

•

Sjěſd Domowiny w Radworju.

(Pokracźowanje.)

Krótko do 3 hodź. pſchicźeże potom ßwjedźeńſki cźah ſe ßwjedźeńſkej łuki. Wón bě ſ wulkej wuſtojnoſcźu hromadźe ſeſtajany. Bě widźecź, ſo běchu tu ludźo dźěłali a wſcho pſchiprawili, kiž woprawdźe ßerbſki lud a jeho nałożki njeſnaja, ſ cźiſchcźaneho ßwjedźeńſkeho programa widźecź, ſchto jednotliwe cźißła pſchedſtajeja. Cźiſchcźany program běſche ſ dwěmaj wobraſomaj Měrcźina Nowaka rjenje wupyſcheny. By pſchewobſchěrne było, chzy=li tu wſchě ſkupiny ßwjedźeńſkeho cźaha naſpomnicź. Widźachmy w cźahu wſchě drużiny ßerbſkich draſtow Hornjeje a Delnjeje Łużizy, wſchelake ßerbſke waſchnja, ßerbſke ßwójbne ßwjedźenje, wſchelake rjemjeßła a pſchemyßła w Serbach a też mnoho bytoſcźow ſe ſtarych ßerbſkich bajow. Na prědnim kónzu cźaha krocźeſche wotdźěl SA=muži, hudźbna kapała a ſaſtupjerjo wſchelakich towaŕſtwow ſe ßwojimi khorhojemi.

Sa nimale hodźinu wrócźi ßo ßwjedźeńſki cźah ſaßo na ßwjedźeńſku łuku. Tu ßo dalſchi ßwjedźeńſki porjad wotmě. Łuka bě też ja nawal telko luda wulka doſcź. Na jenej ſtronje bě jewiſchcźo natwarjene. Pſchi nim ſmahowachu ßo němſkoſtatnej a ßerbſka khorhoj. Knjes Neumeiſter ſ Budyſchina bě dwaj wótſjerěcźakaj na dwěmaj měſtnomaj na łuzy pſchiprawił. Wonaj derje ſkutkowaſchtaj, tak ſo móżeſche drje kóżdy rěcźe a ſpěwy ßłyſchecź.

Porjad na łuzy ſahaji ßo ſe ſpěwom „Rjana Łużiza“. Na to ſwjaſk ßerbſkich ſpěwnych towaŕſtwow jara derje ſpěwaj „Hory módre“ a „Wowzki ßo tam paßechu“ pod nawjedowanjom knjeſa wucźerja Nawki ſaſpěwa. Potom ßo knjes wucźeŕ Nejdo=Rakojdźanſki ßłowa jimaſche. W ßerbſkej rěcźi witaſche woßebje Delnjołużicźanow a Delnjołużicźanki a ßebi też jich do ßerbſkeho zyłka pſchejeſche. Dale witaſche knjes Nejdo naſchich krajanow ſe Sslepjanſkich a Wojerowſkich ſtron a ßerbſki lud ſ wjecźornych a rańſchich ſtron Łużizy. Saměr ſjěſda je, we wſchěch wolu k Sserbſtwu ſbudźicź a zyły ßerbſki lud do zyłka ſjednocźicź. Rěcźnik ßebi pſcheje, ſo bychu ßo ßłowa naſcheho baßnika Cźiſchinſkeho dopjelniłe, kiž

takle proßy: „Bożo budź miły, ſdźerž ſtrowy a cžiły do ſkóncženja cžaßow mój ßerbſki lud!“ Potom porěcža knjes Nejdo hiſchcže němſki. Wón prajeſche, ſo chze Domowina něſchto wot bohatſtwa ßerbſkeho ludſtwa pokaſacź. Dale wita wón ſaſtupjerjow němſkich wyſchnoſcžow. Napoßledk porěcža wón wo tym, kak je ßerbſke ludſtwo ſe ßerbſkej pódu (ſemju) ſwjaſane a tehorunja je tež ſwjaſany dóńt ßerbſkeho luda ſ dóńtom němſkeho ſtata. Rěcžnik ſkónczi ſe ßławu na němſkeho preſidenta a kanzlera. Potom ſhromadźeni němſku hymnu wuſpěwachu.

Nětko Radworſki wjeßnjanoſta knjes Brankacžk ßerbſki a němſki porěcža. Wón woßebje młodźinu namołwjeſche, ſo by ßerbſka woſtała a ſo chzemy tež dalſchim kruham pokaſacź, kak chzemy my Serbja hromadu dźerżecź.

Knjes baron ſ Welck w ßwojej rěczi na to pokaſa, ſo ma mjes Serbami a Němzami dobry poměr bycź a wón pſcheje ßebi tež tajki ſa pſchichod.

Potom rěcžeſche hamtſki hejtman knjes dr. Sievert. Wón bě wot ſakſkeho knježerſtwa nadawk dóſtał, ßerbſki lud na ſjěſdźe wot njeho ſtrowicź. Wón dźakowaſche ßo ſa pſcheproſchenje na ſjěſd a powitańſke ßłowa knjeſa Nejdona. Nadrobniſcho porěcža knjes dr. Sievert wo poměrje mjes knježerſtwom a ßerbſkim ludom a pokaſa na woſjewjenje ſ 20. ſeptembra lońſcheho lěta.

Po rěczi hamtſkeho hejtmana ſaſpěwa hižo mjenowany khór ſaßo wuſtojnje ſpěwaj „Sa Kamjeńzom ſa horami“ a „Dobry wjecžor macźerka“. (Pokracžowanje ſcźěhuje.)

Němſki preſident ſ Hindenburg †.

Sandźeny ſchtwórtk dopołdnja je je ſtruchłoſcžu woczatona na ſrudźaza powěſcź dóſchła, ſo je němſki preſident, generalny pólny marſchall na ßwojim kuble w Neudecku rano w 9 hodźinach cžicho wußnył.

S Hindenburgom je němſki lud jeneho ſe ßwojich najwjetſchich wójſkowych wjednikow ſhubił. Wot lěta 1914, hdyž wón w Rańſchej Pruſkej Němſku wot nawala ruſkeho wójſka wußwobodźi, jeho němſki lud ſa ßwojeho wumožnika ßławi. 11 lět poſdźiſcho, jako 78lětny ſchědźiwz, wón ſnowa do dóńta němſkeho luda ſapſchimny. So by móz marxiſtiſkich ſtronow ſlemił, ßo wón pſchi wólbje do němſkeho preſidentſtwa njedźiwajzy ßwojeje wyßokeje ſtaroby jako kandidat poſtajicź da. Němſki lud ßebi jeho, ke kotremuž měješche najwjetſche dowěrjenje, ſa ßwojeho wjednika wuſwoli. Skoro lětdźeßatki je wón na cžole Němſkeje ſtał. Mjes tym je ßo w politizy wjele pſcheměniło. Wſchelake politiſke ſtrony ßo w knježerſtwje wotměnjachu, miniſtrojo pſchińdźechu a woteńdźechu, k měrej pak Němſka njepſchińdźe. Hoſpodarſka nuſa mjes ludom pſchezo bóle pſchiběraſche a kommuniſtiſka ſtrona ßebi dźeń a wjazy pſchiwißowarjow dobywaſche. Hindenburg w tychle lětach ſtraſchneho politiſkeho roswicźa jako kruta ſkała ſtejeſche, wo kotruž ßo nawalne żołmy politiſkich běndźeńzow wotražachu. Wón ßo żanej politiſkej ſtronje njeſapißa, ale cžinjeſche, ſchtož měješche jeniczzy ſa prawo. W lěcźe 1932, hdyž kommuniſtiſki ſtrach hrożeſche Němſku ſahubicź, ßo wón roſßudźi, parlamentarſke knježerſtwo rospuſchcźicź a mužow ßwojeho dowěrjenja ſa miniſtrow poſtajicź. Lěto poſdźiſcho potom politiſke knježerſtwo na nazionalſozialiſtiſku ſtronu pſcheńdźe. Hindenburg ßo njeje komdźił, wjednikej tuteje ſtrony, Adolfej Hitlerej, němſke kanzlerſtwo dowěrił. S tym bě wón Němſku druhi krócź ſe ſtracha ſahubjenja wumohł.

W němſkich ſtawiſnach budźe ßo jeho mjeno ſt ajnje jako mjeno wumožerja Němſkeje błyſchcźicź a ßławicź.

Zyrkej a ſtat.

Njedźela a ſakoń. Njedźela je dźeń Knjeſowy a dźeń bjes dźěła. Tak poſtaja tež ſakoń, lětßa w měrzu wudaty, ſo ma njedźela bjes dźěła bycź. Ale je wona to, abo lěpje: woſtaja ju cžłowjekoju bjes dźěła? Po wſchěm ſdacžu njeje powſchitkownje ſnate, ani ſo tamny ſakoń porucža, ſo ma ßo kóżdy hnydom woſjewicź a wobſkorżicź, kotryż njedźelu dźěła, ani, ſo maja cži a tamni nadawk, na to hladacź, ſo ßo po ſakonju cžini a ſakrocži, hdyž ßo po nim njecžini, ani ſo kſcheſcźijan njedźelu dozyła bjes dźěła woſtaji. A lětßa běchu žně a wjedro po tym, ſo bě to lóżko!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W Portugiſiſkej bě hacž dotal waſchnje, ſchtož ſ Biblije ſnajeſch: „Żarowanſke płakańki“, kotrež tam, hdźež bě něchtó wumrěł, żałoſcźachu, wſcho jene hacž jeho ſnajachu abo niz. Sakońſke poſtajenja ßu nětko tuto njekſcheſcźijanſke waſchnje wotſtroniłe.

We Wittenbergu ſapoczu ßo 18. auguſta ßwjedźeńſke Lutherowe hry. S nimi chzedźa ßobu poßwjecźicź 400lětny jubilej Lutheroweho pſchełożka zyłeje Biblije. Na hiſtoriſtim měſtnje tutoho hiſtoriſkeho měſta, na dworje hroda, je tam wohladaſch.

Na pucź.

„ . . . Ssym ßo wjeßelił Twojeho khrobłeho liſta! Kak ßy Ty narośtł! Wulka a ßylna bu Twoja duſcha. Nětk njech pſchińdźe, ſchtož chze! Wſcha běda, wſcha nuſa njeſamóże Tebje pſchewinycź, ſtulicź, wuputacź. Sswobdny a ſmużity ſtupaſch napſcheczo wſchěm ſtracham, haj ßamo ßmjercźi. Kak raduju ßo tuteje ßylnoſcże Twojej duſche! Tak na wſcho hotowy bycź, ſpóſnawajo a cžerpjo we wſchěm Bożu wolu, a kóżdy nowy dźeń wſacź jako Boži dar — tutu hnadu ſpożcź Tebi Bóh kóżdy dźeń ſnowa. Ja ßym pſchezo wědźał Dołhoż ßy ßwoje żiwjenje w ſjednoczeńſtwje ſ Bohom ſakótwił, je naſtało we Twojej duſchi cžiche kraleſtwo. W tutym kraluj nětk tež pſchi wſchěm ſwonkownym kſchižu a njepokoju prawje a waż ßebi jo jara! Pſchetoż to je ſtudźeń, ſ kotrejež ſamóżeſch pſchezo ſaßo nowe mozy cžerpacź, nowu radoſcź bracź. Tež macź mi njedawno piſaſche, ſo je wona pſchi wſchěm boloſtnym ßobuſacžuwanjom cžežkeho żiwjenja, kotrež ßy Ty pſchi froncže żiwy, tola měrna Twoje dla, dokelž wě, ſo ßy ßo Ty ßam dobył a ſo ßy Ty we ßwojej wěrje do Bożeje wěcžneje wótzowſkeje ßmilnoſcże ßwět a wſchu jeho nuſu pſchewinył . . . “

Tutón liſt namakachu pſchi padnjenym rjeku wulkeje wójny.

Liſtowanje. K. k. H.: Wutrobny dźak ſa dopiß a wſcho dźěło! Budźe tež tak wěſcże wſcho prawe a dobre. Redaktor. — Sa 11. po Tr.: Kr. w Hr. — Sa 12. po Tr.: R=cž w B. — Sa 13. po Tr. T. w B.

Samotwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Serbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cžiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čišło 32

Bohdaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 12. auguſta 1934 Bautzen

11. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Liſt na Romſk. 1, 16—20.

„So ja wam pſchezo jene piſchu, mje njemjerſy, waß pak to wěſčźiſchich čźini“, tak piſche japoſchtoł w ßwojim liſćźe na Filippiſkich; haj pſchezo ſaßo piſche wón wo žiwjenju, kotreż wěčźne je a wo pućźu k tutemu žiwjenju a wo prawdoſćźi, kotraż pſched Bohom płaćźi. Tak ßo pſchezo a pſchezo ſaßo prědźuje wo hrěchach, kotreż ßu čźłowjekow ſkaženje, a wo Khryſtußu, w kotrymž je naſche ſboże a naſcha ſbóžnoſćź wobſamknjena, a wo wěrje, kotraż ſbóžnych čźini. A też žaneho prědarja to njeßmě mjerſaćź, pſchezo a pſchezo ſaßo wo tym ßwědčźićź, a žaneho poßłucharja, to ſaßo a ſaßo ßłyſchećź; kaž wſchědnje trjebamy khlěb, tak trjebamy wſchědnje to pominanje, ſo bychmy krućźe ſtali na ſałožku wot Boha nam datym. Wſcho prědowanje ma čźłowjeka dowjeſćź ke kſchižej naſcheho Sbóžnika, ſo bychmy pſched nim ſtejo prajili kaž tamny ſłóſtnik: Knježe, ſpomń na mnje! Hdźež mamy ſjednoćźeńſtwo ſ Bohom pſches tuteho Sbóžnika, tam ßmy Boże dźěćźi a junu herbojo wěčźneje kraßnoſćźe.

K temu chże nam dopomhaćź też naſch tekſt. Wón nam praji, kak pſched Bohom prawi budźemy, a ſo tohodla teho evangelija ßo njeßměmy hańbowaćź. A tehodla ßo 4 praſchenja w tekſćźe na naß ſtajeja:

1. Mamy ßami prawdoſćźe pſched Bohom?
2. Mamy něka̍ke ſamolwjenje, hdyž prawdoſćź nimamy?
3. Kak chzemy pſched Bohom prawi bycź?
4. Schto je nam evangelij?

1. My ſtejimy wſchitzy pod Bohom; žadyn njeje bjes tuteho ßwojeho Knjeſa. Tak pak potom njemóže nam wſcho jene bycź, ſchto čźinimy a čźehož ßo woſtajimy. Bohu ßmy my ſamolwićźi, jemu mamy radowanje čźinićź wſchitzy wot najwyſchſcheho hačź k najniżſchemu, też ty a ja. Bóh pak je prawy a prawdoſćź wón pyta, Bóh je ßwjaty a jenož na čźiſtym a ßwjatym žiwjenju ma wón ſpodobanje. Njeßwjećźi ſměja ßwój dźěl wonkach; „Boži hněw ſ njebjes budźe ſjewjeny na wſchu bjesbóžnoſćź a njeprawdoſćź tych ludźi, kotſiž tu prawdu w njeprawdoſćźi ſadźerža“, praji Pawoł w naſchim tekſćźe.

A ßy ty prawy? maſch tajku doſpołnu a čźiſtu prawdoſćź? Je twoje zyłe žiwjenje kaž płat, w kotrymž žane njeprawe nićźe ßo njenamakaju? žana ſłóſćź, žane wjeßele, hdyž maja druſy ſchkodu? Žane wopačźne ßłowo, žana ła, žana njeduſchna myßl? A njepobrachuje tebi ničźo? Žana luboſćź a ponižnoſćź a ſćźerpliwoſćź, žana wěrnoſćź a čźiſtoſćź a późćźiwoſćź, njepobrachuje na bojoſćźi pſched Bohom, na modlitwje? Stej ruzy wukonjałej ſkutki prawdoſćźe? Stej noſy ſchłej po pućźach prawdoſćźe? Je ert rěčźał ßłowa prawdoſćźe? Ssu we wutrobje byłe ſtajnje myßle prawdoſćźe? — My njedyrbjeli bycź cźełko wot cźełka — tu njeje žadyn prawy, ani jedyn!

Nam wſchěm pobrachuje khwalba.

2. Ale měniſch, ſo móżeſch ßo ſamolwićź? Čźłowjek wě a namaka pſchezo něſchto, ſ čźimž by ßo ſamolwił. Wón praji na pſchikład: Ja ſnaju druhich, kiž ßu wjele hórſcheho čźinili hačź ja, ja ßym pſchezo hiſchćźe měru dźeržał; a kaž fariſejſki w pſchirunanju ßo pſchiruna ſ rubježnikami, ſ njeprawymi, ſe złownikami, tak pſchiruna ßo čźłowjek ſ druhimi, ſo by ßwoju khwalbu měł. Čźłowjek praji drje też: ja ßebi niczeho njeißym wědomy a nichtó njemóže niczo na mnje prajićź. Ale njeje Boża prawdoſćź wyſchſcha hačź wſchitka čźłowjeſka? „Ty dyrbiſch Boha ßwojeho Knjeſa lubowaćź ſ zyłej ßwojej wutrobu, ſ zyłej duſchu a ſe wſchej ßwojej myßlu a ßwojeho bliżſcheho jako ßam ßo“: to je Boża prawdoſćź. „Lubujćźe waſchich njepſchećźelow, žohnujćźe tych, kiž waß poklinwaja, čźińćźe dobrotu tym, kiž waß hidźa, proſchćźe ſa tych,

kiž wam schkodża a pschescżěhaju waß“: to je Boża prawdoscź, tak budżemy Boże dźěczi. A ty chzyk ßo samolwicź s tym, so ßu drusy ßnano ßłabschi dyžli ty ßam abo so ßu byłe wobstejnoscże sa tebje njepschihódne? — Ně, psched Bohom, kiž wscho wě a wscho pschewidźi, ßo njemóżesch samołwicź. Ani, kaž japoschtoł praji, czi póhanjo nimaju žaneho samolwjenja, kiž tola njejßu roswuczowani kaž ty wot małoscże ßem, dokelž se stwórby móża spóznacź, so steja pod Bohom, stwórba je Boži ßwědk, a wot ßwojeho ßwědomnja shonja, so je Bóh ßwjaty a je prawy ßudnik a jemu niczo njeje potajene. S czim chzesch ßo ty samołwicź? Nichtón ßo njech njemyli, psched Bohom njemóżemy wobstacź — ty niz a ja niz!

3. Chzesch ty nětk woczakacź, schto Boži hněw s njebjeß pschinjeßy? — Bóh je kaž woheń, kiž wscho pożerje; žałostne je, do ruki żiweho Boha padnycź! S wotkel chzesch prawdoscże nabracź, so by psched Bohom mohł wobstacź? Chzesch ßo spytacź polěpschecź? Ale s tym njemóżesch wutupicź ßwoje prjedawsche hrěchi; na žanym dnju njemóżesch wjazy prawdoscże dobycź hacž ßy winojty. Haj kóżdy dźeń budże tebje wobskorżecź, dokelž njejßy czinił w nim, schtož je Bóh pola tebje pytał. Hdże chzesch ßo wukhowacź?

Woprawdże, Bóh ßam dyrbi nam dacź prawdoscź, kotraž psched nim płaczi! A wón ju nam dawa. Wón ma radu a ma pucź, so móhł njeprawy prawy bycź. Prawy budże psches wěru żiwy, praji ßwjate pißmo, to rěka: psches wěru smějemy prawdoscź a żiwjenje. Bóh je ßo nad nami ßmilił, wón póßła nam ßwojeho Ssyna, teho praweho, so by dopjelnił wschitku prawdoscź połnje, a wón da ßwoje żiwjenje k wumóżenju sa jich wjele. Dźiwna rada Boża: druhemu dawa wón czerpicź sa naß, druhemu nam prawdoscź dobycź. — A tola kajka sbóżna a hnadna rada Boża! Bóh nima spodobanje na ßmjercźi bjesbóżneho, wón chze, so by wón żiwy był — tuto żiwjenje ßo nam dostawa psches prawdoscź naschego Sbóżnika. W ßebi namakamy hrěchi a winu a njeprawdu a ßmjercź, ale w Khrystußu wodacże a prawdoscź a żiwjenje a sbóżnoscź. W ßamßnym liscże na Romskich praji Pawoł we 8. stawje: „Tehodla nětk niczo njeje, so by satamało tych, kotsiž w Khrystußu Jesußu ßu a po cźěle njekhodża, ale po duchu.“ Schtóž w Khrystußu namakany budże, budże prawy psches njeho; schtóž do njeho wěri, s nim sjednoczeny je, ma żiwjenje, je Boże dźěczo. Ale hdże shonimy to, so psches wěru prawi budźemy? — Psches evangelij! Wón je dobra powěscź wo tym, kak móże njeprawy bycź prawy, hrěschnik bycź sbóżny psches Khrystußa.

4. Schto je tebi tutón evangelij? — Wón je móz Boża, kotraž sbóżnych czini wschitkich, kotsiž na to wěrja. Tak někotreho, kiž je był bjes rady a pomozy, je evangelij wo Ssynu Božim, kiž je naß lubował a ßo ßam sa naß dał, se sahuby wucżahnył a s Bohom sjednocził. Evangelij, prjedy cźłowjeckej ßnadź něschto pódlanske, haj něschto, na czimž je ßo storcził, je tomu, kiž je do njeho wěricź sapocżał, nětk najwažnische kubło, tak so s japoschtołom wusnawa: „Ja ßo njehańbuju teho evangelijona wot Khrysta, dokelž w tym ßamym ßo sjewi prawdoscź, kotraž psched Bohom płaczi.“

A ty? Tak někotry ßo njehańbuje njeprawdoscże, njepózczíwoscże, ßebicznoscże, ale wón ßo hanibuje prawdoscże, Božeho ßłowa, modlitwy. Kak někotry je ßo hižo teho evangelijona hanibował! Nasche ßwědomnje drje naß warnuje: Czińcże, so byschcże sbóżni byli, ale ßwět ßo wußmětwa tajkim woßebnoscźam — a my ßmy evangelijona ßo hanibowali.

Ale Jesuß ßo njeje hanibował, k nam hrěschnikam pschikhadźecź, naß ßwojich bratrow mjenowacź, a ty chzył jeho ßo hanibowacź? A tola hischcże jeho sa Sbóżnika měcź? Běda tym, kiž ßo jeho hanibuja, najlěpscheho pscheczela. Tych wón snacź njebudże. Ale tych ßwojich wón snaje, kiž ßo jeho njehańbuja, ale wjeßela. Hamjeń.

Ssuchota w lěcże 1934.

„. . . Njepóscźelu je pschepośdże“, — tak rěka w pschipołożenym liscże kěrluscherja — „kaž scże Wy w poßlednim czißle nascheho nabożneho łopjeńka pißał. Scźěhwki lětuscheje żałostneje ßuchoty nětkle hischcże wschě nimamy; te hakle pschińdu. So jenoż jene naspomnju: Wschelaka nusa psches tule ßuchotu budże ßo dlicź, to je wěste; s czim dyrbi ßo tak wjele wschelakeho skotu w pschichodnej symje a k lětu, — schtóż to doczaka — żiwicź, hdyž hižo dawno wjele skotu dla mało pizy, haj móże też bycź, dla mało wody trada. Ssym widźił, so won wuhnaty skót na pastwischczach wonka skoro żanej zyrobu nima, dokelž je wscho wuhorjene. Żałostnje to! — Wjele skotu dla pschemało zyroby na wużitku wotebjera. Lětusche rjenje domkhowane ßyno ßo hižo dlěhe trjeba; prjedy hacž syma k nam saczehnje, je ßnano pschetrjebane, schto potom?

Hłóß: Mój kscheścźijano sa mnu dźi.

Bóh wěczny Knjes psches semju dże,
Prut ßuchoty ma w ruzy. —
Naß boli Boże khłostanje.
Schtó czerpicź njeměł duzy,
Hdźež studnje wody nimaju?
Kak dha ju ludźo dostanu? —

Žně lětusche ßu wschelake,
Na ßuchich polach khude;
W dnjach ßłónczných żito wjadnysche.
To podawki ßu srudne!
Po rjanym, kraßnym naléczu
Ssmy měli wulku ßuchotu!

Nam běda, hdyž Bóh khłosta naß
We hněwje ßwjatym ßwojim
A póscźele też sły nam czaß
Tak ßłabym, khudym wbohim.
Kak bolostne je khłostanje
Też s ruki ßwěrnej wótzneje! —

Schtóż hischcże zyle ßlepy njej' —
Tón widźi, so Bóh scźele.
O wopomńmy to khutnje ßej,
So mamy winy wjele!
To czinja nasche hrěchi wschě,
So pschińdże Boże khłostanje.

Kraj płódny mało pschinjeße
Dla wobydlerjow jeho;
Tych czinjenje je bjesbóżne,
Hdyž maja Ducha sleho.
Do Boha Knjesa njewěrja,
Joh' wolu czinicź nochzedża.

My ßmy wschak wschitzy hrěschnizy. —
Schto do hubjenych ludźi! —
Do satamaństwa pschińdźemy,
Hdyž Bóh po prawdże ßudźi! —
We ßwěcże żadyn prawy njej',
Hrěch dowjedże naß k ßudnikej.

Schto pschinjeße nam Boži prut?
Schto mamy wočakowacź?
Bóh cźlowjstwo wjedźe psched ßwój ßud!
Hdźe móhli ßo my skhowacź
Psched Bohom wschehowědomnym,
Kiž pschecźiwny je bjesbóžnym?

Ty wjedźesch naß psches cźěmny doł,
Sso, Božo, ßmil nad nami.
O, so by Twój hněw nimo schoł.
Cźiń wschitko derje s nami,
Daj nam wschěch hřěchow wodacźe,
Twój troscht, měr, hnadu, žiwjenje.

Wsmi, Božo, wot naß ßuchotu,
Daj miły deschcź nam saßy.
Cźiń Ty nam ßmilnoscź, dobrotu
A daj nam płódne cźaßy.
Daj hnadnje nam wschu potrjebu,
Naß swjeßel s Twojej pomozu.

Nam, ßmilny Božo, pomhaj saß'
Tu s tajkej wulkej nusy.
Daj wschědny khlěb nam kóždy cźaß,
Pój, njecźiń nam ßo zusy.
To sprawnje Tebje proßymy:
Nam Wótcźez ßwěrny wostań Ty.

Na ßwoju ßmilnoscź, Knježe, spomń,
Cźiń dobrotu nam snowa;
Stóscź naschu wjazy njewopomń;
Daj troscht nam s twojoh' ßłowa.
Wschak Ty ßy nascha nadźija,
Ty dźeržisch ßwoje ßlubjenja!

J. W.

Hindenburg †.

Runje ßu doklincźake wutsěle, k nam s Tannenberga se radijom pschenjeßene, runje ßu doswonike swony: Němski president a pólny marschal von Hindenburg je s tym, schtož sachodne je, ßwój poßledni wotpocźink namakał w rańschim nationalnym pomniku Němskeje, tam, hdźež je se ßwojim rjekowskim wójskom bił a dobył psched 20 lětami wulku bitwu a wußwobodźił wótzny kraj wot njepschecźelow, kotsiž běchu ßo psches mjesy walili a sahubu wójny do kraja pschinjeßli. Nětk cźahnu tam tyßazy nimo kaschcźa k poßlednjemu rasej strowicź njebocźiczkeho rjeka a wjednika a jemu poßlednje wboženje prajicź, kaž je jeho tam jako prěni tak strowił, ßo sdobom wot njeho dźělo, wjednik a kanzler Adolf Hitler. My s tutymi tyßazami w duchu ßobu sastupimy do wěže hobrskeho pomnika, kotraž je jeho cźěłu poßledni seński khow a strowimy jeho a ßo jemu dźakujemy. Wón je nam wschitkim wjele dał a wjele był, wón, kiž bě ßwěrny hacź do ßmjercźe!

„Budź ßwěrny hacź do ßmjercźe, dha chzu ja tebi krónu žiwjenja dacź“. Tuto ßłowo, pod kotrymž też my jeho — to njewjedźo — 5. augusta wopominachmy, bě ßebi njebocźiczki sa ßłowo poßlednjeje nutrnoscźe wuswolił. A to je ßłowo kaž žane sa njeho a jeho wopominanje. Wón je dopjelnił tutu pschikasnju: „Budź ßwěrny hacź do ßmjercźe!“ Tak je jemu też Bóh, kotremuž ßwěrny bě hacź do ßmjercźe, dopjelnił ßwoje ßlubjenje, a to hižo tu na semi a nětk we wěcźnoscźi, w ßwojim njebjeskim kraleństwje.

Wopominanje tuteho wulkeho njeje nětk skónczene. Dźeń wote dnja mamy jeho wopominacź! To cźinimy, hdyž wulzy ßmy we ßwěrje w zyłym ßwojim žiwjenju. A my samóžemy ßwěrni bycź, hdyž wulzy ßmy we wěrje, w kscheścźijanskej wěrje, kaž Hindenburg, kotryž bě ßwěrny evangelski kscheścźijan a ßwoju ßwěru też stajnje s tym wobßwědcźi, so bě też ßwěrny wožadny a jako tajki ßwěrny ßwojemu Božemu domej, njech tutón stejesche we wulkim měscźe njech něhdźe we małym městaczku abo na wßy.

Pschikład chzysche wón bycź, kaž je ßam prajił, so by ßo něchtóžkuli, wožebje młody, dopomnił a ßo shrabał a też ßwěrny był. Tuž wsimy kóždy jeho sa pschikład a budźmy ßwěrni, ßwěrni Bohu a jeho kraleństwu, kotrež ßo nam jewi we Knjesowej zyrkwi, a wožadźe, w Božim ßłowje a domje! My samóžemy tak ßwěrni bycź we wschěm, też w najcźežschim. Pschetož potom stajimy k wschemu dźěłu ßwoju modlitwu. Tak je wón to cźinił. Jemu je ßo wscho tak radźiło. Nam ßo też wscho tak radźi, a wěrne sbožo je nasche a wěcźna sbóžnoscź.

Do teho wscheho ßłuscha, so ßmy ponižni kaž wón, tón wulki. Haj wón runje tehodla tón wulki a tak wulki, dokelž tak ponižny! **„Ja njejßym“**, praji wón tola, **„niczo druheho cźinił, dyžli dary nałožował, kotrež je mi Bóh dał, a to bě moja pschißłuschnoscź. Khwalicź a cześcźicź mamy jeniczzy Božu hnadu“.** Kajke to ßłowo — kajki to muž! „Schtóž ßo ßam ponižuje, budźe powyscheny!“ Tuto ßłowo je ßo jemu dopjelniło pschi žiwjenju a po ßmjercźi, na semi a w njebjeßach.

Tuž kłonmy ßo psched tutym wulkim a dźakujmy ßo jemu se slutkom, s zyłym žiwjenjom. To ßo nam radźi, hdyž ßłyschimy a cźinimy druhe ßłowo, kotrež je wón wuprajił, s ko-

Němski president a pólny marschall s Hindenburg †

trymž je wón ſdobom pſcheradźił, ſchto móz jeho žiwjenja a jeho dobywanja. von Hindenburg je prajił: **„Hacž k mojemu poſledniemu ſdychnjenju budże ſnowanarodźenje Němſkeje moja jenička próza, moja modlitwa a moja ſtaroſcź!“** Moja modlitwa! Haj, to je to potajnſtwo a ta móz! Schtož tutón wjednik we wójnje zyłemu ludej pſchiwoła, to woła wón nětk, njech ſ němym jeńſkim ertom drje, tola cžim wótſiſcho: **„My móżemy jenož dobywacź, hdyž w domiſnje wojaka modlerjow a modlerkow mamy!“** Tuž: ſpěwaj a dźěłaj! A hdyž dyrbi bycź: ſpěwaj a wojuj! Haj: Modl ßo a dźi po Božej ſchcżežzy!“

Wón je to cžinił. A ſ Božeho piſma najlubſche ßłowo je jemu była prěnja ſchtuczła 62. pſalma, kotryž bě pſchedewſchěm jeho pſalm: **„Moja duſcha je cžicha k Bohu, kotryž mi pomha.“** Kraßne to ßłowo. Schtóž ßo do njeho a do zyłeho pſalma podnuri, ſacžuwa ßwjatu móz. Tu mamy wujaßnjenje ſa to, ſo Hindenburg tak wulki. Tuta dowěra do Boha ſcžini jeho tak wulkeho. Steji tola w tutym pſalmje też: **„Bóh je moja ſkała, moja pomoz, mój ſchuz, ſo mje žadyn pad njepolije, tak wulki hacž wón je.“** Tuta dowěra Bohu, tak połna ponižnoſcże a wěſtoſcże, to je to, ſchtož my wſchitzy, zyły lud a kóždy jenotliwy trjebamy. Potom klinczi, kaž dźenßa pſchi jeho kaſchczu, potom naſhonimy pſchezo ſaßo ſnowa, ſchtož druhi wulki je naſhonił a ſpěwał:

„Jedn twjerdy hród je naſch Bóh ßam,
Bróń dobra, ßylna ſkała!
Wón je wſchej' nuſy pomha nam,
Kiž naß je ſapſchijała.“

Haj, ſo bychmy też my tak ponižnje kaž wón wuſnacź ßměli a móhli: **„Pſchedewſchěm ßym ja Božu hnadu a ßmilnoſcź ßam na ßebi naſhonił. Jemu budź cžeſcź do wěcžnoſcże!“** —

Bohu budź cžeſcź a dźak, ſo je wón naſchemu wótznemu krajej tuteho wěrnje wulkeho dał! A jemu, tutomu wulkemu, budź dźak do wěcžnoſcże, ſo wón tak we ßwěrje a wěrje je ſa naß ſtał!

Kotſiž ſa wótzny kraj krwawjachu, ßu nětk pſchi Bosy.

W Braunſchweigu ſteji kapała, poßwjecżena Schillej, rjekej Napoleonowych wójnow. W tutej kapale wißy ſwóń. Na nim ſteji ßłowo, kotreż tu na tute rynczki ſtajichmy: „Kotſiž ſa wótzny kraj krwawjachu, ßu nětk pſchi Bosy.“

Tutón ſwón pak njeſwoni w cžaßach kaž druhe ſwony. Wón ſwoni jenož k dopomnjecźu na rjekow, kiž ſa ßwobodu Němſkeje wojowachu a wumrěchu, kaž Schill, Andreas Hofer a druſy. Hacž pſched krótkim ſaſwoni tutón ſwón jenož 7 krócź ſa lěto. Wot lěta 1934 ſwoni wón nětk 8 krócź. Albert Leo Schlageter je woßmy w rynku tych, kotrychž wón wopomina.

Schtož ſwjeßela.

Ratař J. w Mockrowje w Pólſkej bu wſchelako ſ njeſbožom potrjecheny. Tohodla njebě jemu móżno, wſchě nuſne a trěbne dźěła, kotreż ßebi žně žadachu, cžinicź.

Schto ßo ſta? Něhdźe 40 Němſkich tamneje krajiny ßo tam nawjecžor ſeńdźe, pomhacź tutomu wbohemu, kiž bjes winy tak ſchkodowaſche. Bjes wſcheho wono njepoßyczechu woni w dobrym towaŕſtwje mjes ßobu jenož 25 jutrow rožki, ně ſwjaſachu a ſeſtajachu też wſcho. Woni njeběchu ßo dokheho pucźa na tuto dźěło bojeli, a nětk, hdyž bě dokonjany tutón „nózny ſkutk“ naſtajichu ßo po połnozy ſaßo na dompucź wjeßołeje wutroby, wjedźo, ſo ßu dobry ſkutk dokonjeli, ſkutk wěrneho ludſtweho ſjednocźeńſtwa a ſkutk wěrneho, ſkutkowazeho kſchescżijanſtwa.

Zyrkej a ſtat.

Němſki biſkop je pſchi ßmjercźi němſkeho preſidenty ſ Hindenburga woßebite ßłowo woſjewił. W tutym wón mjes druhim praji: „Němſka žaruje! — Wſchě khorhoje ßu na poł ſchcżežora ſcżehnjene! — Powjeſcź, ſo je němſki preſident hłowny pólny marſchal von Hindenburg domoj ſchoł, je wutrobu kóždeho němſkeho cžłowjeka ſ hłubokim želenjom napjelniło: Muž je wot naß ſchoł, kiž bě ſe ßwojej woßobu němſke bycże ßam. Wón budże pſchezo do wulkich ßłuſchecź, wo kotrychž němſke ſtawiſny powjedaja ... Žiwjenje němſkeho preſidenty hłowneho pólneho marſchala von Hindenburg, ke kotremuž je zyły lud ſ njewobmjeſowanej dowěru ſhladował, bě ſałożene na hłuboku pobožnoſcź wutroby. Wón bě ßwěrny ſtaw evangelſkeje zyrkwje. Jeho poßlednje ßłowo k podpißanemu němſkemu biſkopej rěkaſche: „Starajcże ßo ſa to, ſo budże Khryſtuß w Němſkej pſchipowjedany!“ Tuto pominanje budże Němſka Evangelſka Zyrkej jako ßwjate ſawoſtajenſtwo wulkeho njebocžiczkeho khowacź. Pod tutym heßłom roswije ßo němſke waſchnje a bycże doſpołnje. — W rukomaj naſcheho wjednika Adolfa Hitlera leži nětk hiſtoriſke ſawoſtajeńſtwo, kotreż rěka: Němſka. Hromadźe ſ nim twarimy my tſeczu Němſku.“

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Deſchcźik. To bě tak dołho ſtyſkne ſdychowanje! Nětk je to wutrobne dźakowanje! A kak miły deſchcźik bě! A kak bohacże ßo nańdże! Wón wokſchewi hona, łuki, pola, ſahrody a ſchtomy a kerki a niz mjenje ſkót a ſwěrinu — a naß cžłowjekow: Deſchcźik haj — ale deſchcźik njeje ani ßam ſe ßo a njepſchińdże ßam wot ßo. Jedyn je, kiž jón ſcžini a kiž jón póßła! Bóh, naſch Bóh! Jeho bě ta miłoſcź a hnada! Jemu tuž ßo dźakujmy ſ zyłej wutrobu, ſ ertom, ſe ſkutkom a žiwjenjom!

Na pucź.

„... Ja ßym ßebi myßlił, ſo mam tu ſtacź. Hladajcże, telko jich woteńdże. Ja ßym ſtary muž; hdyž młodźi widźa, ſo tajki ſtary karla ßwoju pſchiſpłuſchnoſcź cžini, ßnadź ßo tola někotryž kuli dopomni. Ja ßym ßmjercź mucżny, ale ja budu ſtacź, doniž njepadnu, dołhož je tuto ſtare cžełło hiſchcże k něcżemu trěbne, ſa pſchikład!“ von Hindenburg.

Liſtowanje: Kni. L. w D.: Doſtach a ßo dźakuju. — K. J. W.: Dźak ſa wſcho, ſchtož póßłaſchcże. Redaktor. — Sa 12. po Tr.: R..cž w B. — Sa 13. po Tr.: T: w B:

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Serbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cžiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Čžißło 33

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 19. auguſta 1934 Bautzen

12. njedźela po ßwjatej Trojizy.

2. Mójſ. 20, 2: „Ja ßym tón Knjes, twój Bóh.“

My wſchitzy ſtejimy hiſchcźe pod ſacźiſchcźom ßmjercźe wulkeho preſidenty. We najwyſchſchej ſtarobje je ßwojemu ludej ßłužił, a Bóh je jemu hnadu dał, w ſtrowoſcźi a we mozy ducha wſchitko dokonjecź, a to hiſchcźe w najcźěmniſchim a najcźežſchim cźaßu naſcheho luda. Nětk je wón wot naß ſchoł a pſchichodne ſplahi budźa wo nim w ſtawiſnach naſcheho luda ſhonicź. Tak je běh zyłeho cźłowjeſtwa, ſo cźłowjekojo pſchińdu a dźěłaja, ſo knjeża a wodźa, a hdyž jich cźaß je wotběžany, dyrbja wſcho wotedacź a wrócźo woſtacź, a druſy ſtupja na jich měſtna. Kak wjele knjeſow bě hižo na ßwěcźe jich móz a knjejſtwo wjazy njeje, ßnadź jich mjena ßu hiſchcźe ſnate, — jenož jedyn woſtanje ſ knjeſom, kiž je wot wěcźnoſcźe do wěcźnoſcźe a kiž móže jenož wo ßebi prajicź: „Ja ßym tón Knjes, twój Bóh.“

Wón jenicźki je wſchehomózny, dokelž je wſchitko ſtworił a niczo ßo njeſtanje bjes jeho ßwjateje wole. W liſcźe na Hebrejſkich cźitamy: „Pſches wěru póſnajemy, ſo ßwět pſches Božе ßłowo je dokonjany, a ſo wſchitko, ſchtož widźimy, ſ niczeho je ſcźinjene.“ W naſchim japoſchtolſkim wěruwuſnacźu wobkrucźamy to ßamßne, hdyž prajimy: „Ja wěrju do Boha Wótza, wſchehomózneho ſtworicźela njebjeßow a ſemje.“ Pſches Boha je wſchitko, tuto pſcheßwědcźenje wucźini dźěl naſcheje wěry. Kak ważne je tohodla, ſo my pſchezo ſaßo ſ noweho ßłyſchimy: Wot Boha k Bohu je wſcho na ſemi.

Tak njeje žana móz na ſemi, kotraž by wjetſcha była kaž Boža, wſchitko je wot njeho wotwißne. Kajke by było cźłowječke žiwjenje, by-li hiſchcźe mjes nami knježiła wucźba, kotruž wěſta ſekta ſtareje zyrkwje měješche kiž prajeſche, ſo tutón ßwět njeje ſtworjeny wot Boha, ale wot někajkeje cźěmneje mozy, kiž ſteji pſchecźiwo Bohu! Njebychmy potom žiwi byli kaž w jaſtwje, jecźi wot zuſych cźěmnych mozow? Derje ſo wěmy, ſo tomu tak njeje, ſo widźimy w Božej ſtwórbje wſchudźom hnadne wodźenje a ſaſtaranje Boże, ſo mamy wěru do Boha jako ſtworicźela wſchehomózneho njebjeßow a ſemje.

Hdyž we wſchědnym žiwjenju cźłowjek khory je, potom pyta lěkařſku radu, a lěkař da jemu lěkařſtwo abo porucźi jemu něſchto, ſchtož dyrbi k wuſtrowjenju pomhacź. Cźłowjekej je potom wſcho jene, hacź je lěkařſtwo hórke abo ßłódke, wón jo wužiwa, dokelž wě, ſo je k jeho lěpſchemu a lěkař jenož derje ſ nim měni.

A tak płacźi też wo ßwěcźe we wulkim, wo naſchim žiwjenju. Ssmy my toho pſcheßwědcźeni, ſo je Bóh ßwět ſtworił a ſ tym też cźłowjekej žiwjenje dał, potom też wěmy, ſo budźe wodźicź wſchitko k jeho lěpſchemu a tak jenotliwemu cźłowjekej pomhacź, ſo je ſtrowy. Wot Boha mamy my wſchitko a wón jenož też wě, ſchto k naſchemu lěpſchemu ßłuži. Tak je jeho lěkařſtwo ſa naß druhdy jara hórke, my njeſroſumimy jeho pucźe, ale derje nam, hdyž mamy dowěrjenje k njemu, dokelž wón ßam je ſ knjeſom. „Wjetſcha dyžli Bóh Knjes nuſa njebudźe.“ Tak mamy tohodla wuſnacź:

Ach, porucź Bohu ßwěru
Swój pucź a ſrudobu
A wopomń ſ prawej wěru:
Bóh knježi na njebju,
Wón wichor, wětry wodźi,
Też wſchitke mróczele,
Pucź, po kotrymž ßo khodźi,
Wón ßwojim ſjewicź wě.

Bóh da nam potajkim wſchudźom k wědźenju: „Ja ßym tón Knjes“. Wonkach w Božej ſtwórbje wſchitko nam předuje, žiwjenje zyłeho cźłowjeſtwa wot ſpocźatka hacź do dźenßniſcheho wobßwědcźi wěrnoſcź tutoho ßłowa a tak dyrbiſch też ty

tuto ßłowo Boże horje wſacź jako ßłowo troſchta a poßylnjenja.

Kak huſto maſch cźeźke hodźiny, w kotrychž ty ſapoczńjeſch dwělowacź, ty ſacźujeſch ßwoju bjesmóz, ßo bojiſch pſchichodneho cźaßa, dokelž widźiſch jenož cźeźkoty a ſrudobu. Hlaj, ſchtóž ſ Bohom dźe, je mózniſchi hacž wſchě mozy ſemje, dokelž pſchi wſchěm wojowanju doſtanje tola to dobycźe — jeho duſcha je pſchesjena ſ Bohom, wón woſtanje Boże dźěcźo.

Tohodla ſtajmy ßo do Božeje ßłużby a cźińmy jeho wolu. Jedyn je prjedy naß ſchoł a pokaſa nam prawy pucź: Jeſuß Khryſtuß. Hladajmy na njeho a wukńmy wot njeho. Naſche žiwjenje w tutym cźaßu hubjeńſtwa je tak huſto kaž próſdne, my njewidźimy nihdźe wěſty ſaměr, my pytamy a bychmy tak rad měli twjerdy ſakład. Sswět a cźlowjekojo njemóža nam niczo dacź, dokelž ſeńſke wobſtejnoſcźe ßo pſchezo pſcheměnja, ale jedyn woſtanje, kiž je wot wěcźnoſcźe hacž do wěcźnoſcźe. Pytaſch=li jeho a dyrbi=li wón ſa tebje bycź najkraßniſche kubło, potom maſch wſcho, ſchtož trjebaſch ſa žiwjenje a wumrěcźe. Sswět ſańdźe ſe ßwojimi žadoſcźemi, ſchtóž pak Božu wolu cźini tón woſtanje wěcźnje.

„Jedyn je ſ kralom, njech wſchitko tu leži,
jedyn je žiwy, njech wſchitko tež mrěje.“

Hamjeń.

Sjěſd Domowiny w Radworju.

P ſ ch i ſ p o m n j e n j e: Wſchelakich winow dla njebu rosprawa wo kraßnym Radworſkim ſlěcźe hiſchcźe ſkónczena. My tu dźenßa ſ njej pokracźujemy. Wona njepſchińdźe wſchak ženje pſchepoſdźe. Pſchetož tutón rjany dźeń dyrbi nam na pſchezo w pomajtku woſtacź jako rjana dopomnjeńka. Ale niz jeno to. Tuta dopomnjeńka dyrbi nam ſtajny pohoń bycź, ßebi ważicź a hajicź drohe k[illegible] naſcheho luda a naſcheje domiſny. — Sdobom mózemy tu dźenßa dodacź pěßeń, kotraž chze, wěnowana woßebje ßerbſkim holiczam, bycź tohorunja dopominanje a napominanje. — Naſpomnicź chzemy tež tu, ſo w „Serbſkich Nowinach“ doſtanjecźe rjane wobraſy tutoho wulkotneho a rjaneho ſlěta, na kotrymž ßo telko Němzow a Serbow ſ naſcheho kraja wobdźěli.

*

Na kónzu ßwjatoczńoſcźe dźakowaſche ßo knjes Nejdo wſchěm, kiž ßu pomhali ßwjedźeń wuhotowacź, woßebje tež Delnjołużiczanam a Delnjołużiczankam, wſchěm rěcźnikam, knjeſej najeńkej Achlingej ſa pſchewoſtajenje łuki, wotdźělej SA, Žitawſkej poliziji ſa dobre pſchewjedźenje porjada, knjeſej Neumeiſterej ſ Budyſchina ſa pſchiprawjenje wótſjerěcźakow a wſchěm wopytarjam ſjěſda. Na to wuſpěwachmy ſchtucźku „Cźaßo pſchichodny.“ Nětko ſcźěhowaſche ludowy ßwjedźeń. Ssobuſtawy ßerbſkeho towaŕſtwa „Cźornobóh“ we Drježdźanach pſchedſtajichu pod nawjedowanjom k. molerja Kowarja derje a wuſtojnje mnoho kraßnych žiwych wobraſow ſe ßerbſkeho žiwjenja. Knjes faraŕ Kſchižan=Klukſchanſki dźakowaſche ßo nětko woßebje tym woßobam, kiž ßu Domowinſki ſjěſd ſarjadowale a organiſowale. Jeho dźak płacźeſche woßebje kk. wucźerjej Nejdonej, molerjej Měrcźinej Nowakej, wucźerjej Nawzy, pißmikarjej Krjecźmarjej, braſchzy Rjecźzy a molerjej Kowarjej.

Nětko wuſtupichu Delnjołużicźenjo a Delnjołużicźanki we ßwojej pyſchnej draſcźe pod nawjedowanjom k. wucźerja Jordana ſ Hußokeje a pokaſachu nam ßwoje narodne reje. Tute reje w tak rjanej draſcźe běchu woprawdźe wokſchewjenje ſa wocźi.

Něſchto rjaneho a hnujazeho bě wuſtup cźrjódki holzow ſ Hucźinjanſkej ſchule pod nawjedowanjom k. wucźerja Jenki. Tute ßerbſke holzy pſchedwjedźechu nam dwě ßerbſkej reji, ke kotrymajž tež ſpěwachu. Potom ſanjeßechu nam hiſchcźe tſi ſpěwy a to „Ha widźu=li ptacźata cźahnycź“, „Hanka budź wjeßela“ a „Lubka lilija“. To bě ſaßo wokſchewjenje ſa wuſchi. Spěw dźěcźi ßwědcźeſche wo dobrym wuwucźowanju we ſpěwje. Do hnujazych ſpěwow dźěcźi měſcheſche ßo luboſny a zuni hłoß k. Jenki. Hucźanjanſku ſchulu mějachmy ſa nimale pſcheněmcźenu. Tu ßo ſaßo pokaſa, ſchto ßo wſcho dokonjecź hodźi, hdźež maja dobreho ßerbſkeho wucźerja. Nadźijomnje budźe knjeſej Jenzy móžno, ßwoju ſpěwnu kupku dale na tutej wyßokoſcźi ſdźerżecź, runjež by nětko wjazy w Hucźinje ſ wucźerjom njebył.

Nětko ßo nam ſaßo něſchto ſ Delnjeje Łużizy poſkicźi. Sſłyſchachmy ſpěwaj „Lubka lilija“ a „Schwórcźo, bórcźo, ſchcźebotajo“ w delnjoßerbſkej rěcźi pod nawjedowanjom k. wcużerja Kokoſchki ſ Moſta. Potom nam jeho Delnjołużicźanki hiſchcźe dwě žortnej ßerbſkej hrě pokaſachu. Holzy dyrbjachu ſwjerćha na ruzy ſtejo njeſcź a pſchi tym zyły kónz w ſkoku běžecź. Jejo njeßmědźiſche ßo dele kulicź. Pſchi druhej hrě dyrbjachu ßo holzy ßwoje ſtupnje wuſucź a je do hromady ſmjetacź. Stupnje potom ſměſchachu a kóžda holza dyrbjeſche ßo prózowacź, ſo by prawje rucźe ßwojej ſtupjenaj namakała.

Napoßledk poſkicźi ßo nam ſaßo něſchto ryſy ßerbſkeho. Sslepjenjo a Sslepjanki wuſtupichu we ßwojej narodnej draſcźe a pokaſachu nam ßwoje rjane reje. K rejam hudźeſchtaj ßerbſkaj herzaj a to jedyn na ßerbſkich hußlach a druhi na měchawje. Bě hižo ¾7 hodźin, jako bě ßwjedźeń ke kónzej. Jara wjele wopytowarjow bě hacž do kónza woſtało. Bě to ſnamjo ſa to, ſo je ßo jim lubiło. Wſchelazy, kiž chzychu ßo hiſchcźe na rejach ſabawjecź abo ſe ſnatymi pobjeßadowacź, podachu ßo nětko do wjeßnych korczmow. Wjedro bě rjane. Njebjo bě ſwjetſcha pomróczene, tak ſo bě horzota trochu ſnjeßliwa.

Tak je Domowinſki ſjěſd nimo. Je ßo derej poradźił. Sa praweho Serba a prawu Serbowku njej pak ſjěſd tajki podobny ßwjedźeń, kajkichž ßmy w ſańdźenym cźaßu doſcź ßwjecźili. Sjěſd dyrbi naß najprjódzy ſ dźakownoſcźu napjelnicź k tym ludźom, kiž ßu ſjěſd pſchihotowali a ſarjadowali. Dźak ßłuſcha na prěnim měſtnje k. Nejdonej, dale k. Měrcźinej Nowakej a tež wſchelakim druhim pomoznikam. Schtóž je hižo ras ßwjedźeń jeneho towaŕſtwa wuhotowacź pomhał, wě, kelko dźěła a hary cźlowjek pſchi tym ma. Tajki budźe tež trochu hobrſke, haj ſkoro morjaze dźěło pohódnoſcźicź wědźecź, kiž je k ſarjadowanju tajkeho ſjěſda trěbne było. Jara mało pſchihladowarjow a pſchihladowaŕkow je drje wopomniło, kelko prózy, pißanja, wobſtaranja, wokoło jěſdźenja, proſchenja, hněwanja a mjerſanja je wjednik Domowiny měł. Tola ßerbſzy prózowarjo njedźěłaja dźiwajo na něſajki ſwonkowny dźak. Woni ßu ſpokojeni, hdyž ßu ſaßo něſotrych ſa Serbſtwo dobycź a ſahoricź móhli.

Tutón ſjěſd pak je tež Němzam a njewědomnym Serbam něſchto wot bohatſtwa ßerbſkeje kultury pokaſał a jim dopokaſać, ſo maja Serbja tola tež ßwojoraſnu kulturu a ſo je hódno ju ſdźerżecź. Sſłyſchach ras jeneho, kiž bě ſ Němzow do Łużizy pſchicźahnył, ſo chzył wón jenož wědźecź, ſchto je tu w Serbach hinaſche hacž w němſkich dźělach naſcheho kraja. Wón ßebi myßleſche kaž hiſchcźe wſchelazy, ſo ßu Serbja doſpołnje Němzy, kiž jenož hinak rěcźa. Kiž tak měnja, ßu ßo w Radworju pſcheßwědczicź móhli, ſo tomu tak njeje.

K Domowinskemu sjězdej je tež mała knižka w němskej rěczi wuschła. Spisali ju schtyrjo serbscy prózowarjo a ma napis: „Wir Lausitzer Sorben“. Nastwaki su jara derje a wěrnje spisane a możemy knižku Němcam a tež njewědomnym Serbam poruczecź; pschetoż schtoż su druzy w němskej rěczi wo nami pisali, je husto njedospołne a wopaczne; druhdy je samo w nam njepschecźelnym smysle pisane. Je wobžarowacź, so nam njejsu dowolili, knižku na sjězdze pschedawacź.

Pschisłuschnoscź pak kóždeho Serba a kóždeje Serbowki je, so so prózuje, nasche ludstwo dale sdźerzecź. To so stanje, hdyž se swojimi dźěćimi serbski rěcźisch, jim w schuli dasch serbski wuknycź, do serbskeho towarstwa a sdobom do Domowiny sastupisch abo hdźež serbskeho towarstwa njeje, so wo sałoženje tajkeho prózujesch, hdyž serbske cźasopisy wotběrasch a cźitasch a liwkich Serbow k Serbstwu napominasch a pohonujesch.

A naschi němszy krajenjo su sašo ras móhli spósnacź, w kotrym směru serbscy wjednizy dźěłaja. Cźasto s němskeje strony słyschimy: Chzemy, so by so serbske ludstwo a serbska kultura sdźerzała a lubja so nam wasche spěwy a narodne drasty, ale njerodźimy tych radikalnych, słowjanscy smysłlenych a krajnopscheradnych Serbow. Ale hdyž bychmy tutych Serbow njeměli, njebychmy tež měli serbskich sjězdow, spěwnych swjedźenjow, serbskich knihow, cźasopisow, spěwnikow atd. Radikalni woni hischcźe njejsu, tež niz s pscheradnikami a so wědźa, so su Sstowjenjo, to so samo rozumi. Woni su woprawdźe njestraschni ludźo. A jeli chzedźa nam Němcy pomhacź — a dokelž smy mały a khudy ludźik tež pomozy potrjebamy —, njech nam sobu pomhaja, so bychmy w serbskej Łužizy na wschěch schulach měli doscź wucźerjow, kiž maja serbske wědomje, wobknjeża serbsku rěcź a znaja dokładnje serbske ludstwo a so po możnoscźi wschě dźěćźi serbskich starschich w schuli nimo němcziny tež derje serbski rěcźecź, pisacź, cźitacź a spěwacź nawuknu.

Njech je Domowinski sjězd jenoż był swjedźeń sawjeześelenja a sabawy, ale njech tež dobre płody njeże sa serbski lud a sa dorozumjenje mjes Serbami a Němcami! To je pschecźe wschěch sprawnych Serbow a Serbowkow. =l=

(Kónz.)

Dodawk k slětej w Radworju.

Ha, bě tam holiczka
Kaž běła lilija!
Wóczzy jej lubej so nastajnje błyschcźitej,
Pornjo so dejmantej drohemu jasnitej.
Kaž do Lobja do njeju pohladasch
A módre tam njebjeża wohladasch.

Runa je srosczena
Kaž běła brěsyczka!
Pscheczelna, wjeżeła nam wona snata je,
Cźiłoscź a nježnoscź tež wot Boha žnějesche.
Kak slóschtna a wjeżeła hiba so!
Kaž we lěżu sorny tam młodźatko. —

Włósi jej cźeżachmy,
Schcźeschcźiczku runachmy.
Włósi te słocźane, hładke a židźane
Do krony na hłowje su jej wschě splecźene.
Kak běła jej kapa a kschidłata
Tak khroblemu wětsikej wobara!

Serbska ty holiczka,
Pyschna a bantata!
Nježny twój smějk nam wschěm wutroby sajał je.
Parliczki běłe, kaž we symje nowy sněh
Cźi s huby so Twojeje sybola.
Ty nihdy nam njebudźesch sabyta!

Budź pschezo ponižna,
Bohu wscha podana!
Sskužisch-li hordoscźi, swjerschnoscźi na semi tu,
Wosmje Cźi Bóh Knjes tu nježnoscź a rjanoscź wschu. —
Njech, hdyž so tu w žiwjenju widźimoj,
Sso pschezo we njewinje setkamoj! — Ł.

19. augusta!

Dyrbjał woprawdźe mjes nami schtó bycź, kiž njeby wědźał, so sebi tutón dźeń wot njeho něschto wosebiteho žada, schtoż so po prawym sašo samo rozumi, mjenujzy, so wón dźensa dźe a swoje „haj“ praji wjednikej a kanzlerej Hitlerej? S tym dale wjedźemy a dale twarimy, schtoż staj Hindenburg a Hitler hromadźe sapoczałoj, schtoż ma nětko Hitler dokonjecź.

Tuž měj kóždy na kedźbu cźaš, kiž je postajeny, a tež papjerku a městno na njej, na kotrež ma kschižik sczinicź! A sdobom wimimy wjednika a wótzny kraj do swojeje modlitwy!

S dawnych cźasow.

W Romje pschetwarjeja na Lateranje pschi zyrkwi Swj. Jana. Pschi tym namakachu staru murju. Bamžowi starožitnoscźerjo měnja, so su to powostanki prěnjeje kschescźijanskeje zyrkwje, kotruž su w Romje twarili. —

Pschi Morwym morju kaž dozyła w Palestinje su pschezo sašo a sašo wurywarjo pschi dźěle. Tak tež njedaloko Jordana k połnozy Morweho morja. S tutymi chzedźa pschede wschěm swěscźicź, kajkeje nabožiny a wěry su tam něhdy sydlaze ludy měli. Ghassulskich jich mjenuja a Ghassul je, kaž rěka, jene s tych 5 městow, wo kotrychž tež 1. knihi Mójsašowe rěcźa; schtyri s nich sniczi woheń. —

Tež po zyłej Němskej a dale wokoło pytaja a sledźa, so bychu dalscheho a drobnischeho swěscźili wo tym, schtoż a schtó něhdy tu bě, a tež tu wosebje, kajka jich wěra bě.

Serbske studentstwo — należnoscź zyłeho serbskeho luda.

Dźensa seńdu so serbscy studencźa k hłownej skhadźowanzy w Hasłowje. Pschi tutej składnoscźi dowolam sebi, serbskej sjawnoscźi ras něschto wo naschich studentskich poměrach naspomnicź a wulki wusnam tutych praschenjow wusběhnycź.

Lud, kiž nima studowazych, to rěka, lud, kiž nima młodostneho sdźěłaneho doroста, je k smjercźi sasudźeny. Pschetoż student ma bycź posdźischo noscer nascheje kultury, płodźer noweje kulutry, a student dostudowawschi je powołany, namrěwstwo naschich wótzow, zyłeho nascheho luda, swěru hajicź, spěchowacź a dalschim splaham do wutrobow saschcźěpicź. — Mamy w Serbach hischcźe studentstwo, Bohudźak! — hacźrunjež dawno niz w dosahazej licźbje —, a mjes studentami wjele dobrych, swěrnych, nadźije połnych

pachołow. Naschi ſtudencza wſchak nimaja, njech je to ras ſjawnje wuprajene, w rańſchich ſtronach naſcheje Łužizy wulkeje nahladnoſcze. Tam ßmy w doſcź cżežkich narodnych poměrach woßebje huſto doživili, kak ßo horliwi ſtudencza pſcheměnja do liwkich Serbow, haj ßamo do renegatow a wotrodźeńzow. Na druhej ſtronje: nichtó nima prawo kritiſowacź, kiž ßam njeje pomhał tomu ſadźěwacź. **Pſchetož naſche ſtudentſtwo njeje nihdy jenož należnoſcź jednotliweho nana, macźerje, ani niz ßwójby, ně, ßerbſke ſtudentſtwo je należnoſcź zyłeho ßerbſkeho luda.**

Naſche ſtudentſtwo je we wulkej nuſy. Strach nam hroſy, ſo po někotrych lětach njeſmějemy dozyła žanych ſtudentow wjazy. Komu je w njeßměrnych hoſpodarſkich bědach hiſchcźe móžno, ßwojeho ßyna na ſchulu dacź a dołhe lěta hobrſke pjenjeſy ſwjeſcź?

A na pobrachowaze ßerbſke ßwědomje ſkoržimy, na bjeſſamołwitoſcź ßo hórſchimy! Wě też kóždy ſ naß, ſchto ma ßerbſki ſtudent dźenża wſchitko wuknycź, hdźe ma wſchudźom bycź? A ſchtó ma jemu ßerbſke ßwědomjo ſaſchcźěpicź, hdźe je k tomu ſkładnoſcź, hdźe? Njeje to naſcha winowatoſcź, woßebje ſaßo ßerbſkeje inteligenzy?

Kajka je to hobrſka ſaßkužba ßerbſkeho nana, kajka cźeſcź, hdyž ſa ßwojeho ßyna telko wopruje — a ßam ſ toho niczo nima. **Pſchetož dobry ſtudent ßłuži poſdźiſcho zyłemu ludej,** niz jenej ßwójbje. Njeje to wſchitko k naſchemu lěpſchemu, a nimamy my wſchitzy ßwjatu winowatoſcź, też ßwój mały wopor ſkładowacź a ßerbſkim nanam wulke cźeže pomhacź njeſcź?

Wukubłanje k ßerbſkoſcźi njemóže kóždy wonka wukonjecź, dokelž nima doſcź ſwiſtow ſe ſtudentami. Njech pak je wſchitkim, kotſiž ßo w tutym naſtupanju boja, tole ſaručene: Domowina ßo tukhwilu ſe wſchej mozu do tutoho nadawka wali a jón pſchewjedźe; to je naſcha kruta wola. A ſaſtupjerjo Domowiny pſchińdu w bližſchim cźaßu k Wam, też k Tebi a proſcha wo mały wopor ſa naſchich ſtudowazych. Njeſacźińcze pſched nimi durje, njeſamkńcze Waſche wutroby, ale dajcze jim, ſchtož macze, njech je mało, njech je wjele, a pomyßlcze na to: Schtož Wy woprujecze, ßmědźa Waſche dźěcźi wužiwacź, ſchtož Wy dawacze, ßłuži zyłemu ludej! Njech ßo nichtó njeſapěreje! Wſcho, ſchtož dźěłamy, cźinimy ſa naſch ßerbſki pſchichod. Tuž dopěrdka!

Skrucźmy ßo: Serbſtwo ma tracź!

Pawoł Nejdo.

Zyrkej a ſtat.

Němſka Evangelſka Zyrkej je doſtała nowe ſakładne ſakonje, kotrež ſnutſkowne a ſwonkowne w njej rjaduja. Nationalſynoda bě 9. auguſta ſhromadźena a je hromadże ſ duchownym miniſterijom wobſamknyła ważne ſakonje, mjenujzy: ſakoń wo wjedniſtwje Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje a krajnych zyrkwjow; — ſakoń, kotryž ſa wobſtacze reformirſkeho wěrywuſnacźa rukuje; — ſakoń wo pſchiſłuſnych duchownych a ſaſtojnikow; — ſakoń, kotryž wupraja, ſo ßu ſakońſke a ſarjadniſke pſchiprawy po prawu; — ſakoń, kiž ſnowa rjaduje, kak a kajke khorhoje maja Boże domy a dozyła zyrkwine domy pſchi woßebitych ſkładnoſcźach pokaſowacź. — W nationlſynodze mějeſche prawiſnik Němſkeje Evangelſkeje Zyrkwje dr. Jäger, rěcź, w kotrejž wón ſakładne ſaßady noweho dźěła a žiwjenja evangelſkeje zyrkwje rosłoži. Drobniſcheho a woßebiteho ſ toho woſjewimy pſchi ſkładnoſcźi.

Žnjowy džakny ßwjedźeń ßwjecźa lětßa nětko wſchě woßady ſe ßwojim Božim domom prěnju njedźelu oktobra. Po ſtarym waſchnju by lětßa też we Łužizy móžno było, žnjowy džakny ßwjedźeń hižo poßlednju njedźelu julija ßwjecźicź tam, hdźež hacź ßem hnydom po domkhowanju žnjow tutón ßwjedźeń ßwjecźachu. So ßu hdy tak ſahe žnjowy džakny ßwjedźeń ßwjecźili, drje lědy ſchtó pomni.

Měſchane mandźelſtwa ßu ſtajnje w Němſkej pſchiběrale. W lěcze 1905 wucźinjachu wone 9,12 prozentow, w lěcze 1931 pak 16,11 prozentow. Potajkim je kóžde 6. mandźelſtwo we Němſkej měſchane. Najwjazy měſchanych mandźelſtwow ma Hornja Schleſyſka; tam je ſe 100 mandźelſtwow 62 měſchanych; mjes tutymi je ſaßo 61 evangelſko-katolſkich.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Dwójzy! Dopomnicze ßo toho, ſchtož ßmy tu piſali, ſo tu na ſemi podeńdźenje ženje ßamolutke njeje, ale ſo je tu pſchezo dwójzy. Powſchitkownje na to njekedźbujemy, ale hdyž powěſcze pſchińdu wo ſtruchłych podawkach a wo ſnjeſbożenjach, ßo tola naſtróžimy. A ſchto cźitaſche póndźelu 13. auguſta w nowinach? S Němſkeje a Franzowſkeje dwě powěſcźi wo wulkim ſnjeſboženju na żeleſnizy; to jene kaž to druhe ßo ſta njedźelu 12. auguſta rano. W měſcze Halle bě jich 160 ſranjenych, mjes tutymi 17 cźežko a dwaj morjenaj. Pola měſta Avignon w Franzowſkej bě jich 55 ſranjenych, mjes tutymi 30 cźežko, a 8 morjenych. — To wſcho je naſtróžaze doſcź; ſdobom wabi pak to też, ßo podnuricź do myßlenja a niz ſ lohka nimo hicź. — Dozyła pak běchu póndźelſke nowiny też hewak polne powěſcźow wo ſnjeſbożenjach, woßebje tajkich ſe żeleſnizu a autom. S nich wucźitamy ßebi pak wſchitzy też tu pſchißłuſchnoſcź, ſo mamy na żeleſnizy, ſo mamy hdźežkuli a kažkuli ßmy duzy po pucźu, kedźbowacź ßami na ßo a na druhich, pſchede wſchěm na dźěcźi, ſo bychmy ßo ſchkody ſminyli.

Wobydlerſtwo Němſkeje. W lěcze 1925 bydleſche w Němſkej — ſe Saarſkej krajinu — 63 179 099 wobydlerjow. Po poßlednim ludliczenju bydli tu nětko 66 048 461. To je jich 2 869 362 wjazy. Mužſkich je wjazy 1 516 989; to je 5 prozentow; žónſkich je 4,1 prozent wjazy. Mjes tutymi 66 048 461 wobydlerjemi je 32 101 312 mužſkich.

Na pucź.

Moja duſcha je cźicha k Bohu, kotryž mi pomha. — Pſ. 62, 2. — Tuto ßłowo Biblije lubowaſche pſchede wſchěm němſki preſident ſ Hindenburg.

Liſtowanje. Sa 13. po Tr.: T. w B. — Sa 15. po Tr. B. w B. — Sa 15. po Tr. H. w P.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Serbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny" w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow.

Serbske spěwarſke

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čišło 34

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 26. auguſta 1934 Bautzen

13. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Jak. 2, 13—17.

„My ſa to mamy, ſo cžlowjek prawy budźe bjes toho ſakonja ſkutkow, jeno pſches wěru.“ Tak wucži doraſnje we ßwojimaj liſtomaj na Romſkich a na Galatiſkich japoſchtoł Pawoł. Ale runje tak doraſnje piſa japoſchtoł Jakub tu we ßwojim liſcže: „Schto pomha, lubi bratſja, jeli ſo by ſchtó rjekнył, ſo ma wěru, ſkutki pak by njemėł? Móže jeho tež tajka wěra ſbóžneho ſcžinicź?“ Njerěcžitaj pak tu wobaj japoſchtołaj ßebi napſcheczo? To ßo woprawdźe tak ſda a někotry je toho měnjenja. Ale ně, to je njemóžno, potom jedyn ſ njeju njeby Bože ßłowo wucžił. Tu ſda ßo nam jenož napſchecźiwnoſcź bycź. Wěra a ſkutki ßu kaž dwaj bokaj pjenjeſa. Pawoł wucži na ſprědkny bok, Jakub na ſpódnju ſtronu kedźbowacź. Ale ſprědkny a ſpódni bok njemóžeſch jedyn wot druheho dźělicź a jedyn bok pſchecźiwo druhemu wudacź. Runje tak njemóžeſch wěru wot ſkutkow a ſkutki niz wot wěry torhnycź a dźělicź. A tež Jakub njecha wěru a ſkutki, ale chze morwu a žiwu wěru pſchecźiwo ßebi ſtajicź. Jenož žiwa wěra ma płacźiwoſcź a hódnotu. So bychmy Jakuba prawje ſroſumili, praſchejmy ßo jeho: Schto je žiwa wěra? a w cžim leži jeje płacźiwoſcź a hódnota?

Schto je žiwa wěra? Móže dożyła druha hacž žiwa wěra bycź? Wěra je najnutskniſchi ſwiſk a ſwjaſk ſ Bohom, ſe žórłom wſcheho žiwjenja, wěra je njekhabłata dowěra na Božu dobrotu a hnadu. W nuſach žiwjenja, w ſtyſknoſcźach ßwědomja ßo pſchi Božej Wótznej wutrobje wukhowacź, ßebi wěſty, ſo njebudu ſaſtorcženy Khryſtuſa dla: to je wěra. Tajka wěra cžini naß, tež w tyſchnoſcźach, ſtroſchtnych a wjeßełych a dawa nam dowěru a nadźiju tež ſa wulki dźeń ßudźenja. — A tola, tak měni Jakub, móže to morwa wěra bycź. Žiwa wěra njeje jenož wotpočžowanje w Boſy, ale ſkutkowanje, niz jenož doſtawanje, ale ßobudźělenje. Wěra, kiž je woprawdźe žiwa, njemóže bjes wotßudźeneje a pohnuwajeje mozy a wliwa na naſche žiwjenje woſtacź. Ty chzeſch Boże dźěcžo bycź. Móżeſch jako tajke hrěcha ßłużomnik woſtacź chzycź? Hdyž twoja wěra tebi hrěchow wodacźe ſwěſcźi a tola tebi njeda mozy, ſprawny, ſpokojny, wěrny, měrny, ſnjeßliwy, pózcźiwy a cžeſtny bycź: hacž potom twoje njeprawe a njepózcźiwe žiwjenje ſaßo njeſaniczi troſcht wěry? Wěra bjes ßwjecźenja žiwjenja njeje niczo hódna. „Wěra, hdyž nima ſkutkow, je wona ßama w ßebi morwa.“ Kołwokoło tebje ßu twoji bratſja a ßotry. Woni ßu Boże dźěcźi kaž ty. Móżeſch pſchecźiwo nim ßwoju wutrobu ſtwjerdźicź? Hdyž twoja wěra tebje ſ Bohom ſwjaſa a niz tež ſ tymi, kiž jemu pſchißłuſcheja, hacž potom twój ſwiß ſ Bohom njebudźe ſaßo woßłabicź, njebudźe napoßledk roswjaſany? Wěra bjes bratrowſkeje luboſcże nima žaneje hódnoty, njeje k niczomu. Wěra, hdyž nima ſkutkow, je wona ßama w ßebi morwa. A na ſkutki luboſcże Jakub dźenßa woßebje pokaſuje. „Hdyž by bratr abo ßotra nahaj byłaj a nuſu mělој na wſchědnej žiwnoſcźi a něchtó mjes wami by k nimaj rjekнył: Dźitaj ſ měrom, wohrěwajtaj ßo a najěſtaj ßo, wy pak jimaj niczo njebyſchcże dali, ſchtoż cžełu trjeba je; ſchto by jimaj to pomhało?“ Mjes mordarjow padnjeny na dróſy, khudy Lazarus pſched durjemi bohateho, tón kiž ma ßo w ßwojim hoſpodarſtwje ſ nuſu běwdźicź, kiž pſches njeſbožowne wobſtejnoſcże je wokhudźił, pſches woheń wo wſcho pſchiſchoł, kiž hłodu a ſymu mrěje: ſchto ßu tebi cźi a ſchto ßy ty jim? W nich tebi Knjes Khryſtuß napſchecźiwo ſtupi, kiž praji: „Schtoż wy cžinili ſcże jenemu mjes tymi mojimi najmjeńſchimi bratrami, to ſcże wy mi cžinili.“ Pſches nich njewidomny Bóh do tebje ſakłapa, ſo by dźak, kiž ßy jemu ſa wulzy wjele dobrotow winojty, na nich wotpłacźił pſches ſkutki ßmilnoſcże. Wſchitzy tucźi ſprózni a wobcźeżeni maju ßo na Boha ſpuſchcźecź, ſo budźe ßo na nich

ßmilicź. Kak pak Bóh jim pomha? Ty dyrbiſch jeho grat bycź. Spodźiwnu pomoz, kotruż ſcźele, chze jenoż pſches tebje póßłacź. W tebi chze k nim pſchiſtupicź jako wumóżeć ſ wſcheje nuſy. Chzył ty tehdy jich wotbycź ſe ßłowami, ſ pobożnymi a maſnymi rěczemi? Te njejßu niczo hódne. Skicź jim jěſcź, draſtu, hoſpodu! „Schto pomha, lubi bratſja, jeli ſo ſchtó by rjeknył, ſo ma wěru, ſkutki pak by njeměł.“ Mjenuj ßebje też najwěriwiſcheho! Njecźiniſch-li miłoſcź na tych, kiż Bóh tebi połoži pſched durje, nichtó na twoje ßłowo wjele njeßadźi. Schtoż je we wutrobje żiwe, dyrbi w żiwjenju ßo ſjewicź. Wěra, kotraż ßwoje korjenja ſanuri do Boha, dyrbi ſa wupłód měcź ſkutki ßmilnoſcźe. Hewak je morwa, hewak wěra njeje. Jenoż żiwa wěra ma płacźiwoſcź a hódnotu.

W czim leży płacźiwoſcź a ſchto czini ju hódnu? Wona wobcźeżenym pomha a dawa rad, hdźeż je nuſa, wědźo: ſchtóż khudym da, pożczi Bohu a Bóh płacźi ſ bohatej danju wróczo; Bóh pjelni temu, kiż ßo ßmili, pſchezo ſaß ruzy ſnowa, ſo móże pſchezo ſaß ßmilnoſcź czinicź. Żiwa wěra pſchinjeße pomoz pſches ſkutk. Wěſcźe je wjele ßebicźiwoſcźe w ßwěcźe. Ale runje w nětcziſchim czaßu ma po wole naſcheho kanzlera wſchěmwużitnoſcź prjedy ßebicźiwoſcźe hicź. A wěra, kotraż je pſches luboſcź dźěława, njeje hiſchcźe wuwumrěła, czini mjelczo wjele dobroty a hdźeż ßwoje dary wudźěli, tam njepſchikryje jenoż nahotu, njeſpokoji jenoż hłód, njewobali jenoż ranu a njeſetrěje jenoż ßylſu, tam troſchtuje wutrobu, ſo je wjeßeła a ßo podda Bożej woli. Njech cźeżkoſpytani jenoż najprjedy luboſcź pola cźłowjekow namakaju, tuż budźa też ſaß do Bożeje dobroty wěricź. Skutki luboſcźe ſkutkuja dale hacź někotry myßli: pokażu wutrobam pucź a twarja Boże kraleſtwo na ſemi. Żiwa wěra pomha wobcźeżenym na cźěle a na duſchi. A ßama ma ſ teho bohate żohnowanje. Kóżdy dobry ſkutk ma ßwoju mſdu w ßebi. Wutrobu ſcźini wjeßełu a poßylni wědomoſcź, ſo je pola Boha w hnadźe. Ta je tebje pohnuła a nucźiła k ſkutkam jeho cześcźe a to tebje w twojej wutrobje ſwjeßeli, też na dźeń ßudźenja. Dźeń ſapłacźenja pſchińdźe. A po czim ſapłacźi tebi Bóh? Jakub praji: „Njeßmilny ßud na teho póńdźe, kiż ßmilnoſcźe njeje czinił, ale ßmilnoſcź ßo khwali pſchecźiwo ßudu.“ A Jeſuß ßam praji: „Sbóżni ßu cźi ßmilni, pſchetoż woni budźa ßmilnoſcź doſtacź.“ A kak budźe prajicź na ßudnym dnju k tym na ßwojej lěwizy: „Ja ßym hłódny był, a wy njejſcźe mi jěſcź dali. Mi je ßo picź chzyło, a wy njejſcźe mi picź dali. Ja ßym nahi był, a wy njejſcźe mje wodźewali. Dźicźe prjecź wote mnje, wy ſaklecźi, do wěcźneho wohnja.“ Běſche-li pak twoje żiwjenje ſe ſkutkami ßmilnoſcźe wupjelnjene, móżeſch ſtroſchtnje Boży ßud wocźakowacź. „Ssmilnoſcź khwali ßo pſchecźiwo ßudu.“ Też Pawoł praji: „Bóh budźe kóżdemu dacź po jeho ſkutkach.“ — Tuż njewuſtawaj w ſkutkach ßmilnoſcźe. Hladaj ßo jenoż ßebicźiwych myßlow na mſdu we wěcźnoſcźi. W Augsburgſkim wěruwuſnacźu w 20. ſtawje je wuprajene: „Dale ßo wucźi, ſo dyrbja ßo dobre ſkutki ſtacź, niż ſo bychmy ßo na nje ſpuſchcźeli, ſo chzyli ßebi hnadu ſ nimi ſaßkużicź, ale Boże dla a Bohu ke khwalbje. Kóżdy czaß jeno wěra hnadu a wodacźe hrěchow ſapſchimuje. A dokelż ßo pſches wěru ßwjaty Duch dawa, je ſ tym też wutroba pſchihotowana, dobre ſkutki cźinicź.“ Tuż dźerżmy ßo we wěrje Jeſom Khryſta, Božeho a cźłowſkeho Ssyna, jeniczkeho wumożerja, kotryż nam je ſcźinjeny wot Boha, ſo bychmy ßo hnadneje powěſcźe evangelijona wo naſchim wumóżenju pſches njeho a wo měrje w jeho kſchiżu troſchtowacź móhli, bjes kotrehoż wſchitka khutnoſcź ſakonja, wſchitka próza ßwjecźenja, wſcha ſaßkużbnoſcź w ßwěcźe, wſchitko woporniwe ſkutkowanje luboſcźe naß tola nihdy njemóże pſched Bohom prawych ſcźinicź a nam měr dacź, kotryż wukonja jeniczży ſjednanje w Khryſtußu w naſchich wutrobach. Ale hdyż ßo troſchtujemy hnady Bożeje we evangeliju, prawychcźinjenja hrěſchnikow pſched Bohom jenoż ſ hnady pſches wěru do Khryſtuża, hladajmy ßo tola też, ſo pſchi tom njeſabudźemy khutnoſcźe ſakonja. Żane ſpuſchcźenje hrěchow nam njeſpuſchcźi poßkużnoſcź ſakonjej. Khryſtuß njeje k temu wumrěł, ſo hrěſchimy na jeho kſchiż a hnadu, ale, każ Pawoł a Pětr wucźitaj, ſo bychmy hrěcham wotemrjeli a prawdoſcźi żiwi byli. To je ta wěra, kotraż ma ſkutki, każ Jakub praji. To je żiwa wěra. K njej dopomhaj nam Bóh pſches ßwojeho ßwjateho Ducha dale bóle. Hamjeń.

Wěra płodźi nadźiju!

Hłóß: Jeſuß moja nadźija.

Ssylna ruka Knjeſowa
Samoże mje k ßebi cźahnycź;
Wſcho je na mnje ważiła,
Tuż mi njeda nihdy padnycź.
Sbóżnik mój mje ſakhowa,
To je moja nadźija!

Widźu w ßwojej njewěrje,
So mohł w ſtraſchnej bitwje woſtacź,
Jeſuß podpjeruje mje;
Wot njoh' móżu pomoz doſtacź,
Dobycźe mi wobradźa,
To je moja nadźija!

Wobſkorża-li ſkórżbnik mje,
Sbóżnik mój mje ſaſtupuje;
Hdyż mje ſły duch traſchicź chze,
Mój Knjes próſtwy wußłyſchuje,
Je mi ruka pomozna.
To je moja nadźija!

Hdy by ſacźmiło ßo tu,
So bych w ſtyſknoſcźi ßo rudźił,
S njewěſtej ja krocźelu,
Wukhod pytajo, ßo błudźił:
Jeſuß mój kij, ßwětło ma,
To je moja nadźija!

Njech ßo ßwětej ſaſtyſchcźe,
W njeſbożu njech ſkiwli, ſtona;
Sswětej ſboże khabłaze
Sbudźuje jom' tużne hrona,
Knjes je ſkała njehnuta,
To je moja nadźija!

Knjes chze ſ móznej ruku mje
Stworicź k ßwojej podomnoſcźi.
Tuż chzu ja też ponižnje
Jemu mjelczecź w poßłuſchnoſcźi.
Tak ßym w ßudźe bjes ſtracha,
To je moja nadźija!

Jeho ruka dźerży mje!
Schtó dha tutón troſcht mi rubi?
To mje wjeß'li wutrobnje,
Schtoż mój Sbóżnik ßwojim lubi!
Jeſuß wěcżnje wukhowa!
To je moja nadźija!

Jurij Bróſk.

Sswěrny.

Bě naléczo léta 1883. Pola wßy Weitra w Awstriskej hrajkaschtaj dwaj bratraj, jedyn 8 lět, druhi 4 lět stary, njedaloko torhazeje rěczki. Tuž ßo sta, so młódschi do rěczki padże. Starschi bratr chzyschе jeho wukhowacz. Tola też jeho storhny woda ßobu a njeßesche wobeju dale a precz.

A hdże jeju njeßesche. Njedaloko a niże městna, na kotrymž snjesbožischtaj, bě młyn. K tutemu bliże a bliże njeßechu wody hólzow a bliże a bliże też wulkemu młynskemu kołej — a tak bliże a bliże k ßmjercźi. Pschetoż tuto hobrske koło njepuschczi nikoho žiweho nimo. A tola ßo wjercźachu a wjercźachu. W młynje dźěłasche pilnje ßwěrny młynski.

Ale nadobo sasta koło ßo wjercźecz a młyn klepotacz. Czicho bě. Psches czischinu klinczesche stynkne wołanje hólzow. Bliżeschtaj ßo runje kołej. Młynski wußłyscha kschiki, wuběža won a wucźahny hólzow žiweju.

Czehodla bě młyn sastał. Bě 12 hodźin. W 12 hodź. sasta młynski stajnje na wokomik s dźěłom a sastaji stajnje też młyn. Wón spěwasche pacźerje, ke kotrymž tola w 12 hodź. swón na wěži pschebiwa.

Pobožny młynski bě ßwěrny w dźěle, bě pak pschedewschěm ßwěrny w Božej ßłužbje. Tohodla wuswoli ßebi jeho Bóh sa grat wumóz hólzow, hacźrunje wón niczo wo tym njewjedźesche.

Njedyrbimy my to pißacz: Sswěrny? Dyrbimy. Dyrbimy woßebje też tehodla, dokelž s tutej ßwěru klaza w naschich dnjach, s tutej ßwěru, dozyła ßo modlicz a woßebje ßo modlicz pschi pschebiwanju.

Czehodla to klaza? Njemyßla na to. Potom pak też njemyßla na Boha a njemyßla na to, so rěkaja kschesczijan.

Czehodla to klaza? Nimaja czaßa. Ale Bóh je jim tola czaßa dał, ßamo woßrjedź žnjoweho czaßa. Abo je wón człowjekam tutoho czaßa na žnjach dał tehodla, dokelž so njemějachu sa njeho czaßa ani powschitkownje ani pschi pschebiwanju woßebje?

Masch ty nětk czaßa? Ssy ty czaßa měł? Ssy ty ßwěrny Bohu? Njewěsch dha, so potom, hdyž ßwěrny Bohu ßy, ßy też ßwěrny we wschěm, schto nadawk czi a pschißłuschnosczu? Haj njepraji dha tekst 12. njedźele po Sswj. Trojizy: „Niczo ßo pak wjazy njepyta na sastojnikach hacz jeno, so ßwěrni namakani budża“?

So ßmy my wschitzy sastojnizy, to tola wěsch. Hdyž hewak měnisch, so niz, w tym jenym pak tola ßy: ty rěkasch kschesczijan, kschesczijanka, a kschesczijan — kaž kschesczijanka je sastojnik Boži tu na semi.

Biblija.

400lětny jubilej zyłeje wot Luthera pschełoženeje Biblije ßwieczimy lětßa. Tohodla je Lutherowe město Wittenberg wuhotowało ßwjedźeńske hry. Tute budźeja 25., 26. a 29. augusta a 1. a 2. septembra. Hracz tam budźeja: „Die Nachtigal von Wittenberg“ a to w dworje hrodu. Wjeczor po hrě budże kóždy dźeń ludowy ßwjedźeń na torhoschczu. Na nim pschedstajeja ßo hry Hansa Sachsa; tohorunja budźeja spěwacz a wschelakeho se žiwjenja Lutheroweho czaßa pokasowacz. Na njedźelomaj, 26. augusta a 2. septembra, budźeja ßwjedźeńske Boże ßłužby w měschczańskej zyrkwi. 26. augusta wuhotuje ßo nimo toho woßebita jubilejna ßwjatoczнosczu.

Sa czaß zyłeho jubilejneho ßwjedźenja ma kóždy składnosczu, ßo wot wězywustojnych wjesczu dacz psches wustajeńzu, kotraž Bibliju a stawisny Biblije pokasuje, a runje tak psches wschě wusnamne městna tutoho ßławneho Lutherowego města.

25lětny jubilej.

Schtó jón ßwjeczi? Wustaw: „Deutsches Institut für ärztliche Mission“ w měsczе Tübingen. A to je ważny institut, kotrehoż skutkowanje njeje wobmjesowane na polo swonkowneho mißionstwa. So tomu tak, to spósnawa jich wjaz a wjaz. A sa njón wustupuje jich wjaz a wjaz, tak też profeßor D. dr. Albert Schweitzer, kotrehoż też „doktora praléßa“ mjenuja.

So by ßo jubilej tutoho skutka kschesczijanskeje luboscze hódnje poßwieczik, ßu mißionske konferenzy zyłeje Němskeje ßwój slět, kotryž dyrbjesche ßo tu we Łužizy w Herrnhuczе jako „Herrnhutski tydźeń“ wuhotowacz, do Tübingena pschepołożiłe. Jubilej budże 19.—23. oktobra.

Saß a saß ßmy ßłyschali a czitali, s kajkim wuspěchom a žohnowanjom runje lěkarjo a ßmilne ßotry skutkuja na snutskowne a swonkowne dobre a lěpsche tych, mjes kotrymiž dźěłaja. Pschi składnosczi tuteho jubileja wußłyschimy wěsczе drobnischeho s tuteho czežkeho, ale pak też sajimazeho dźěła. Też nasche łopjeńko chze wo tym potom to a tamne powědacz.

S Ruskeje.

Wo Ruskej ßo nětkle wschelakeho pische, — też wo evangelskich fararjach. Něhdy skutkowasche tam wjaz hacz 200 fararjow. S tutych dźěła tam hischcze jenoż 15. Ale tuczi njejßu czi jeniczzy, kiž tam sa evangelsku wěru dźěłaja — a wojuja a wopruja. Nimo nich steji w tutym dźěle něhdże 30 młodych fararjow. Tuczi ßu swjetscha wuczomzy prědarskeho seminara w Leningradże. Tutón seminar wjedże biskop Malmgren wot léta 1926 ßem a Gustav Adolfske Towarstwo pschedewschěm jón podpjera. — S tohole spósnajesch, kak móżesch też ty wěrybratram w Ssowjetruskej na pomoz pschińcz. podpjeraj Gustav-Adolfske Towarstwo! —

Evangelske zyrkwinske žiwjenje w Ssowjetruskej spěchuje pak pschedewschěm skutk luboscze, kiž ßo mjenuje „Amtsbrüderliche Nothilfe“. To je mjeno sa pjenježnu sběrku, do kotrejež evangelszy duchowni po zyłej Němskej porjadnje kóżdy měßaz składuja, so bychu pomhali wěrybratram w Ruskej a sdźerżeli tam evangelske zyrkwinske žiwjenje.

Wjetschi dźěl tutych pjenjes dostanje Gustav-Adolfske Towarstwo, so by s nimi podpjerało fararjow w Ruskej. Pjenjesy sczelu ßo w tak mjenowanych „Torgsinrublach“ a Ssowjetruska tomu hacz ßem njewobarasche. To je woßebita pschiprawa sa wobkhad s tymi, kiž w Ruskej nusu tradaja. Nimo toho wužiwa Gustav-Adolfske Towarstwo pjenjesy sa to, so by fararjam a jich pschiwusnym, kotsiž w jastwach, lěhwach a we wuhnaństwje pschebywaja, žiwjenje s něczim polóżiło. Tole dozpiwa wono s tym, so póßłańki s zyrobu sczele. We tutym skutkowanju dostawa Gustav-Adolfske Towarstwo podpjeru też wot dalscheho towarstwa, kotrež „Brüder in Not“ rěka. Tuto je saßo podźěl wulkeho pomozneho skutka Němskich sa hłodu tradazych Němzow w Ruskej, kotryž pod wjednistwom „Czerwjeneho kschiża“ steji.

My widźimy, so njejßu wbosy wěrybratsja w Ruskej sabyczi a wopuschczeni. Sa nich skutkuje jich wjele w Němskej, pschedewschěm te runje mjenowane towarstwa a sjednoczeństwa. Schtóż chze s nimi ßobu dźěłacz, wobrocz ßo na nje, abo wobrocz ßo na ßwojeho fararja, kotrež dalsche rad wobstara.

Wopominacź a rospominacź.

Němski president generalny pólny marschall je nam sawostajił wulke, khutne ßłowa, kotreż jenotliwemu kaž zyłemu ludej pucź pokasuja. W 32. cźißle tutoho łopjeńka ßmy ßebi tajke naspomnili. Jene tu dźenßa dodamy: **„Mojej starschej ßo prózowaschtaj, nam to najlěpsche poskiczicź, schtoż starschej samóżetaj: Dowěry połnu wěru do Boha a njewobmjesowanu luboscź k wótznemu krajej.“**

Schtó chzył prajicź, so to niz ßłowo, hódne, s nim wopominacź toho, kotrehoż cźesczujemy s mjenom: „Wótz wótzneho kraja“ a hódne, so jo najnutrnischo rospominamy a wschitko, schtoż nam wschitkim, młodym a starym prajicź ma?

Ale schtóż s lohkej myßlu myßli, so je hakle pólny marschall a němski president s Hindenburg tak we wěrje stał, tón ßo sjebje — runje kaž ßo sjebje tón, kiž myßli, so wěra a modlitwa staj něschto sa stare a najstarsche lěta — abo sa dźěcźaze. Cźitajmy, schtoż młody leutnant s Hindenburg 1866 pische; schtóż zyle saßakky njeje, budźe druheje myßle niz jenoż ale też hotowy, ßwoje žiwjenje hinak sałożicź tak, kaž bě je hižo młody Hindenburg sałożił.

Po bitwje pola Königgrätza pißasche tehdy leutnant s Hindenburg, niz hischcźe 19 lět stary, ßwojimaj starschimaj:

„Sswój saměr na wójnskim polu ßym dozpił, t. r. ßym pólver wucźuł, ßłyschał kulki wschelakich druźin hwisdacź, buch lohko sranjeny; ßym potajkim intereßantna woßoba, ßym pjecź kanonow dobył atd. **Pschede wschěm pak ßym ja Božu hnadu a ßmilnoscź ßam na ßebi nashonił; jemu budź cześcź do wěcźnoscźe. Hamjeń.“**

Runje tole wědźecź, so je młody Hindenburg tak ponižnje a tak rosßudnje ßo k Bohu w kscheścźijanskej wěrje wusnawał, je rosßudne a pucź pokasowaze nětkle pschi nowych sapoczatkach a sałožkach němskeho luda.

Tuž wopominajmy jeho, tutoho wulkeho we wěrje a tohodla w žiwjenju a rospominajmy schto to nam chze a cźiń-my po tym!

Zyrkej a stat.

— **Sserbska hłowna prědarska konferenza.** Pschichodny schtwórtk 30. auguśta dop. ½10 hodź. ßo ßerbska hłowna prědarska konferenza seńdźe a to kaž hewak w Sserbskim Domje w Budyschinje. Wschitke ßobustawy ßo należnje s tym pschesproschuja.

— **Sserbski seminar sa studentow bohoßłowstwa** směje ßwoje lětusche swucźowanje wot póńdźele 3. septembra hacź do ßoboty 29. septembra. Hižo doprědka wschitkich wobdźělnikow ßerbskeho seminara do Khwacźiz witamy, kaž dotalnych tak też tych, kotrychž prěni krócź lětża wocźakujemy.

Kschcźeniza bu w někotrych woßadach bóle a bóle domjaza kschcźeniza. A tola ßłuscha kschcźeniza do Božeho doma. Tohodla je ßo postajiło, so ma też tam saßo kschcźeniza w Božim domje bycź. So ßo w domje kschcźije, dyrbi wuwsacźe bycź.

Palenje cźełow je 1. julija nowy sakoń snowa srjadował. Saßadnje matej nětk pohrjebanje a palenje jenajkeho prawa.

Evangelski farski dom. Kak wulzy ważny je evangelski farski dom sa zyły lud a kraj, pokaże scźěhowaze sestajenje: Hacź do lěta 1900 je s njeho wuschło 30 prozentow wschěch ßławnych lěkarjow, 40 prozentow juristow, 59 prozentow filologow — to ßu pschedewschěm wucźerjo na wyschschich schulach — 44 prozentow pschirodospytnikow, 52 prozentow wschěch druhich ßławnych cźłowjekow. Wumjełzy njejßu tu hischcźe ßobu licźeni.

Wschelake s bliska a daloka.

W **Eisenachu** směje w septembru swjask: „Martin-Luther-Bund“ ßwój slět. Tutón chze pschedewschěm bycź wustup sa ruśko-němsku zyrkej martrarjow. Ruśzy fararjo budźa tam pschednoschowacź wo martrarstwje Němskich w Ruskej. Tutón swjask prózuje ßo s druhimi swjaskami wo położenje cźeżkeje nusy wěrybratrow w Ruskej. Pschirunaj k tomu też, schtoż w druhim nastawku wo pomoznym skutkowanju sa wbohich nusutradazych w Ssowjetruskej pißachmy.

Sakasane je we wschelakich kónczinach Němskeje: wěschczicź a pschedawacź spißy, kotreż wo kładźenju kartow, wo stajenju horoskopa a wo wukładowanju snamjenjow a ßonow jednaja. Dowolene je tam jenoż hischcźe, s rukow cźitacź, je-li so ma to wědomostneho rasa.

Evangelszy Němzy w južnowjecźornej Afriźy. W tutej něhduschej němskej koloniji ßydli dźenßa hischcźe něhdźe 10 000 Němskich. Něschto mjenje hacź 7000 s nich je evangelskeje wěry. Woni ßu rosdźěleni do 13 woßadow. Najwjetscha s nich je Windhuk; wona ma wjaz hacź 2000 duschow. Najmjeńscha je Walfischbucht; wona ma jenoż 175 duschow. Tute woßady tworja wot lěta 1926 ßem Němsku Evangelsku Synodu Južnowjecźorneje Afriki. Tuta prózuje ßo wo krute swiski s zyrkwju domisny.

S **Ruskeje.** Kaž jena s italskich nowin pische, je Ssowjetruska wyschnoscź najstarschu zyrkej města Kiew, ßławnu basiliku St. Sophia, sawrěła. Tutón Boži dom je znaty dla ßwojich drohotnych moßaikow. W poßlednim cźaßu mějachu w tutej zyrkwi we wukrajinskej a staroßłowjanskej rěcźi Boże ßłużby. A schto budźe nětk? Tutón najstarschi Boži dom zyłeho města je nětk sarjadniski dom sa někajki ratarski wokrjeß.

Finiska ma dobre 3½ milijona wobydlerjow. S tutych je 97 prozentow evangelskeho wusnacźa, mjenujzy 3 580 027. Evangelska zyrkej ma tam arzybiskopa a 5 biskopow; zyły kraj je do 5 biskopstwow rosdźěleny a ma 598 woßadow a 565 fararjow. Romsko-katolskich bydli jenoż 1391 w kraju. Grichisko-katolskich je jich tam něschto mjenje hacź 70 000.

W **Palestinje** ßu saßo ras Židźa a Arabojo do ßo srasyli. Blisko města Jaffa w ßydlischcźu Hedera nasta mjes Židami a Arabami krwawne wojowanje. Jedyn Araba bu morjeny. Polizija wobara dalschim sraźenjam. — Njedawno pißachu nowiny wo wjetschim krwawnym wojowanju pschecźiwo Židam we wjetschim měscźe połnózneje Afriki.

W **Jerusalemje** wudyri w němsko-evangelskej farje woheń. Wón drje je pschi wuporjedźenju tšěchi nastał. Schkoda, kotraž s tym twarjenju a nadobje nasta, naruna sawěscźenje.

Na pucź.

Schtoż cźłowjek ßyje, to cźłowjek žněje.

Listowanje: Sa 14. po Tr. B . . . r w B. — Sa 15. po Tr. H. w P.

Samolwity redaktor farar Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi schtwó rcź lětnje 108 pjenježkow.

Čzišło 35

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 2. septembra 1934 Bautzen

14. njedźela po Zwjatej Trojizy.

Phil. 3, 12—16.

My kschesczijenjo mamy zo dwejow strachow hladacz, so bychmy prawy pucz k sbóžnosczi namakali. Přěni strach je, so lěni ruzy do klina położimy a měnimy: Bóh wschak wschitko we mni dokonja, tuž njetrjebam ja zo prózowacz ani wo wuzwjeczenje zwojeho žiwjenja wojowacz. Druhi strach pak je tón, so na zamznu móz pschewjele dawamy a zo błudnemu měnjenju podawamy, jako móhli my zami se zobu to dozpěcz, schtož Bóh zebi wot naz žada, zwoju dokonjanosczu, hdźez tola płaczi: „Móz nascha dobycz njemóże.“ Wot zwjateho japoschtoła Pawoła móżemy woboje wuknycz, prawu ponižnosczu, kiž zo jenož na Božu móz spuschcza, a prawu pilnosczu, kotraž zamzne mozy napina. K tomu Pawoł nam dźenza pschiwoła: S kschesczijanom bycz to rěka:

Niz wobzedźecz, ale zapschijecz,
niz wotpočowacz, ale wojowacz,
niz wróczo, ale doprědka hladacz.

„Niz jako bych to zame hižo zapschijał abo hižo dokonjany był“, to zu złowa z erta najwjetscheho wschitkich zwjatych japoschtołow. Wón, kotremuž běchu Boże potajnstwa wozebje zjewjene, wón, psches kotrehož ert zu stotyzazy k wěrje pschischli, wón, kiž w nutrnym towarstwje wěry se zwojim Sbóžnikom stejesche, tutón praji, so njeje ani Khrystuża ani kschesczijansku dokonjanosczu dospołnje zapschijał. Sbožo w Khrystuzu jemu žane wobzedźeństwo njeje, ale něschto, schtož dyrbi zebi wschědnje znowa dobycz. Kak dźiwni zu tola někotsi kschesczijenjo. Woni njejzu skoro niczo za Khrystuża czinili, zu zdaleni wot kschesczijanskeje dokonjanosczje, a tola tak czinja, jako bychu wscho měli, schtož k sbóžnosczi trjebaju. W tutej straschnej zleposczi też my k wulkemu dźělej khodźimy. So zmy kschesczijenjo, to zo za naz zamo wot zo rosumi. Ale, zmy my zo hižo ras z khutnosczu prascheli, hacz nasche kschesczijanstwo psched Bohom dozahnje? Sbóžnik nam pschiwoła: „Sbóżni zu czi, kiž hłódni a laczni zu po prawdosczi“, my pak zmy tak zyczi, tak spokojni se zwojim kschesczijanstwom.

Wěrne kschesczijanstwo žane wobzedźeństwo njeje, kotrehož możemy zo w dobrym měrje wjeselicz, ale wottyknjeny kónz, za kotrymž mamy njewustawajzy stacz. Czim bóle towarstwo z Khrystuzom dozpějemy, czim bóle spósnajemy, kak daloko zmy hischcze wot njeho zdaleni. Tohodla praji zwjaty Pawoł: „Ja honju pak za tym, hacz bych jo zapschijał, jako też ja wot Khrystuża Jesuża zapschijaty zym.“ W tamnej hodźinje psched Damaskom bě wschak Knjes Pawoła zapschijał a jeho w ruzy dźerzesche.

Też po naz je njebjeski Knjes zwoju ruku wupschestrěł. To je wón czinił hižo pschi naschim wukschczenju, hdźez nam pschiwoła: „Njeboj zo, ja zym cze wumohł, ty zy mój!“ W pobožnym starschiskim domje, w schuli, w paczerskej wucz-bje, pschezo je wón twoju duschu zapschijał. A potom spomń na tamny zwjaty wokomik, hdźez ty psched Božim wołtarjom poklakny a zwój kschczeński zlub wobnowi. Njejzy tehdy zaczuwał, kak Sbóžnik psched twoju duschu stupi, so by cze za zebje žadał a tebi pschiwołał: „Daj mi, mój zyno, zwoju wutrobu a njech zo moje pucze twojimaj woczomaj derje spodobaju.“ A też na druhe wschelakore waschnje je twój Sbóžnik zwoju ruku po tebi wupschestrěł, we wjeselu a tyschnosczi, na khorołožu a pschi wotewrjenych rowach.

Haj, wón je naz wschitkich zapschijał se zwojej hnadnej ruku. Ale nětko njezměmy zo z tym spokojicz, ně, nětko dyrbimy my jeho zapschijecz, jeho wschědnje nuts wsacz do zwojeho žiwjenja, tak so budże jeho wola nascha wola, jeho móz nascha móz, jeho žiwjenje nasche žiwjenje, doniž jeho jónu horka zyle njezapschimnjemy a wěcznje njewobzedźimy.

Tu na ſemi pak nima kſcheſczijan ženje wotpoczo=wacz, ale ſtajnje wojowacz

Schtóż měni, jako by hotowy kſcheſczijan był, tón wſchak žanu pſchiczinu njewidźi, žo napinacz ani wojowacz. Wón žo ſ tym ſpokoji, ſchtož ma a je. Tajki chże žebi ſe žwojim kſcheſczijanſtwom jenoż žwoje žiwjenje porjeńſchicz a žwoje žwědomje ſpokojicz. Khryſtuß pak njeje k tomu pſchiſchoł, ſo by nam ſpodobne žiwjenje pſchinjeßł, ale ſo by naſche žiwjenje ſe žwjatym wojowanjom napjelnił. Wón praji: „Njepomyßlcże žebi, jako bych pſchiſchoł, měr na ſemju póßłacz. Ja njež=žym pſchiſchoł, měr póßłacz, ale mjecž.“ S tym měni wón to wojowanje, kiž wſchudźom tam naſtanje, hdźež žo ſchtó ſ zyłej wutrobu ſa njeho wuſnawa. Kſcheſczijan ma wſchak žwoje pſcheßwědczenje pſchecziſchczecz pſchecžiwo wſchitkim ſadźěwkam bjesbóžneho žwěta. Tuto wojowanje ma žo pak pſchede wſchěm wjeſcz w naſchej wutrobje. Tam wſchak dwě mozy wo knježſtwo wojujetaj, móz Khryſtußoweje wěry a móz czertowſkeje bjesbóžnoſcże, móz žwětła a móz cžěmnoſcże. My wſchak žami wěmy, kajka wójna je druhdy w naſchej wutrobje, kak huſto to dobre chzemy a tola to ſłe czinimy. Běda kóždemu, kiž wojowanju we žwojim žiwjenju ſ pucza dźe, kiž pſched khutnymi rosßudźenjemi žiwjenja zoſa, kotremuž měr a wotpoczink lubſchi je dyžli ſbožo duſche.

Njebědźimy=li žo žwěru,
Ssmy=li lěni w bitwje,
Njepſchińdźemy nihdy k měru,
Zyle žmy bjes nadźije.
Jenoż ſchtóż žo prózuje,
Njepſchecźela pſchewinje;
Schtóż chze kraßnu krónu dobycz,
Dyrbi w wótrej bitwje pobycz.

Tajke wojowanje njemóżemy ſ naſchej mozu wjeſcz, ale ſ tej mozu, kotruž Knjes nam ſpožczi, hdyž jeho proßymy:

Brónje podaj ſa wójnu,
Dopomhaj nam k dobyczu.

S kſcheſczijanom bycz, to njerěka wróczo, ale doprědka hladacz.

Swjaty Pawoł praji: „Ja ſapomnju, ſchtož ſ poßleda je a ſteju žwěru ſa tym, ſchtož ſprjódka je. Ja honju k tomu wottyknjenemu kónzej, ſa tym darom, kotryž pokaže to njebjeſke powołanje Boże w Khryſtußu Jeſußu.“

Wróczo pohladacz na žwoje žiwjenje, to móże nam druhdy dobre bycz. Dopomnjecże ſańdźenych hrěchow móże nam pomhacz, tute hrěchi pſchewinycz. Wróczo pohladacz, to móże nam pak też ſchkódne bycz, mjenujzy hdyž na tym, ſchtož bě, wißajo woſtanjemy. Swjaty Pawoł bě wot tych wuknył, kiž pſchi wulkich olympiſkich hrach napſchemo běhachu. Tuczi pſchi běhanju wróczo njepohladachu, ale žwojej wocži krucże na pucz doprědka a na wottyknjeny kónz ſłożichu. Też my mamy běhacz a wojowacz a honicz, ſo bychmy wěczną krónu doſtali. Pſchi tym njeßmě niczo ſańdźeneho a niczo pódlanſkeho naſche myßle wotwobroczicz wot wottyknjeneho kónza, wo kotryž dźe. Wjele hiſchcże pſched nami leži, wjele mamy hiſchcże žami na žebi dźěłacz, ſo bychmy wottyknjenemu kónzej, kſcheſczijanſkej dokonjanoſczi bliže pſchiſchli. Tudy na tutej ſemi ženje hotowi njebudźemy, tudy woſtanjemy khudźi, wojowazy, hrěſchazy człowjekojo. Ale to wěmy: jeli ſo žmy žo prawje bědźili a wojowali, potom budźe Boža hnada nam jónu daricz, ſa czimž žmy honili: dokonjanoſcz, měr a wěczne wjeßele pola Boha. Hamjeń.

Wěra do Jeſußa.

Hłóß: Wojuj prawje, hdyž ta hnada.

Jedyn Knjes a jena wěra,
Jedyn Sbóžnik wobſboża!
Jeho luboſcz, móz a žwěra
Wjedźe naß do žiwjenja.

Jedyn Knjes a jena wěra,
Jena žwjata kſchczeniza
Wjedźe naß do ſbóžnoh' měra,
Do noweho naroda.

Jedyn paſtyř, ſtadło jene
Žiwe wěczńje woſtanje,
S wěczńej' žmjercże wumożene,
Wěczńu ſbóžnoſcz doſtanje!

Wěra w ſkutkach dar je Boži,
W bitwje wjedźe k dobyczu!
Kotrychž tón Duch Boži wodźi,
Boże dźěczi, herbja žu!

Wumożene Boże dźěczi
Pola Boha wěczńje žu,
W njebjeßach we wěczńym žwětle
Božu khwalbu ſpěwaju!

Herbja Boži, Khryſtußowi,
Maja kraßne bohatſtwo!
W hnadźe Božej žiwi, ſtrowi,
W njebjeßach žu měſchczenjo!

Schtóż do Jeſom Khryſta wěri,
Tón ma wěczńe žiwjenje!
S Jeſußom na prawej cžěri
Domojkhód naſch ſbóžny je!

Jeſuß Khryſtuß, naſcha hłowa,
Sswój ſtaw czehnje ſa žobu,
Wón naß lubje k žebi woła;
Sbóžni žu, kiž ſa nim du!

J. W.

Wartburg.

Luther žedźi czíſche,
Tam na Wartburgu;
Wjele žedźo piſche.
Schto ma pſched žobu?
Knihi jara žwjate,
We rěczi grichiſkej
Jemu pſchepodate,
K rěczi maczeŕnej
Tam wón pſchełożuje
Sswjatu Bibliju.

Dale ani žłowczka njewěm! Tu je mój pomjatk nježmilnje ſapowědźił! To pak jemu nimam ſa ſło. Bě runje pſched 40 lětami a wot zyrkwje bu wudata mała knižka. Njepomnju wjazy jeje mjeno ani jeje ſpiſßacżela, jenoż tute hrónczko wěm hiſchcże, też wſchelake wobraſy: Luther ſ mandźelſkej, měſtaczko Eiſenach, woßebje pak hród Wartburg mam hiſchcże twjerdźe w pomjatku. W ſchuli wo Lutheru rěczachmy, tu wědźach, ſo je Wartburg daloko wot naß ſdaleny. Bych=li tehdy wědźała, ſo jón ras wohladam, bych drje njemohła czaßa doczakacz. To je žo mi nětko doſtało!

Wot swjaſka towaŕſtwow „Ludſtwo a domiſna“ dóńdźe na Drježdźanſki „Cžornobóh“ pſcheproſchenje wot „Towaŕſtwa Sakſkich w Saarbrückenje“ w Saarſkej krajinje, na poßwjecźenje jich khorhoje. Franzowſojo ßu tam hiſchcźe w krajinje. Tohodla bu to poßwjecźenje do Lutheroweho měſtaczka Eiſenach pſchepołożene. Ssobotu 5. žnjeńza dopołdnja ½10 hodźin dojědźechmy do Lipſka; wot tudy cžěrjeſche dołhi ſpěſchnik je wſchěmi ſwjaſkowymi towaŕſtwami bjes pſcheſtacźa hacž do Erfurta pſches rjanu krajinu nimo rjannych wjeſkow, kraßnych zyrkwinych wěžow ,hrodownych rospadankow. Rěka Saale wijeſche ßo ras k prawizy ras k lěwizy. Po moſcźe wjazy króź pſches nju jědźechmy. Po pjecźich pſchijědźechmy do Eiſenacha a doſtachmy tam khmane bydlenje w hotelu „Karteuſerhof“.

Tu troſchku wodychnychmy, powjecžerjachmy. Po wjecžeri bě w hotelu „Fürſtenhof“ cźiche ſeńdźenje a powitanje. Swjaſkowy pſchedßyda knjes Pilz naß lubje witaſche, ſpomni na jemrěteho němſkeho preſidenta ſ Hindenburga, kotryž runje na marach leżeſche. Semrětemu wěnowachmy cźichu mjeńſchinu. Se wſchěch ſtron Němſkeje rěcžachu wotpóßłanzy towaŕſtwow. Domoj dźěſche drje kóžda ſ tutej myßliczku: „Božo, wobradź nam jutſje rjane wjedro!“ A hlej, rano ßo módre njebjo pokaſa. 51 towaŕſtwowych khorhojow ſtajeſche ßo ½8 hodźin do cźaha pſched Lutherowy pomnik na Adolf Hitlerowym nameſcźe. Jenož my Serbowki w draſcźe běchmy ßobu w ßrjedźiſnje cźaha, jón do dweju dźělow dźělo.

Tu Boże ßłónczko cźopłe ſaßwěcźi. Cžehnjechmy pſches měſtaczko na lěßne jewiſchcźo; khorhoje ſtejachu tu w połwobłuku; my woſtachmy w ßrjedźiſnje. Tu bě nětko ßwjatoczna Boża ßłužba. Knjes direktor prědaŕſkeho ſeminara D. Hohlwein ſapocža ſ tutymi ßłowami „Lubi bratſja, hdyž ßmy tu do jeneje wožady ſhromadźeni w Khryſtußu, pſched wobliczom žiweho Boha, hiba naſchu wutrobu dźak a ſrudoba dla toho muža, kotrehož je Bóh k ßebi ſawołał. My, kiž ßmy jeho pſcheżiwili, wěmy, ſchto ma to mjeno Hindenburg na ßebi. Wón je nam pokoſał, ſo mamy naſchu domiſnu cžeſcźicź jako něſchto wot wótzow namrěte.“

Prědarjowy hłóß klinczeſche jaßnje a mjehko. Rad bych jeho ſpěwacź ßłyſchała. Wón pak ſpěwał njeje. Poſawny piſkachu a wožada ſpěwaſche: „Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam.“ Sswjata běſche cźiſchina pſchi ſpěwanju Knjeſoweje modlitwy. Sdobom pak ßo liſcźiczka wſchě hibotachu; mity wětſik pſchiſchumi, ſchumjeſche ſaßo precź, ßnano do Łužizy, powědacź, kak ßu Serbja daloko precź wot domiſny, nutrni. 10 knježnjow pſchinjeße khorhoj na jědleńkowych hałožkach. Khorhoj bu roswita, wot prědarja poßwjecźena a to ſ tymi ßłowami: „Prěni poſtrow, kiž ty ſmahujeſch, ßłuſcha naſchemu rjekej Hindenburgej! Tute ßłowa žiwjenja pak cźi ßobu dam: Wir rühmen, daß Gott uns hilft und in ſeinem Namen werfen wir Panier aus. Das walte Gott, der helfen kann!“

Pſchedßyda Saarbrückenſkich ßo wutrobnje dźakowaſche; wupraji, kajke cźeże maja pod Farnzowſkej knucźe wuſtacź a kak žedźiwje dźeń wólby wocžakuja, ßo nadźijejo, ſo potom ſaßo zyle k wótznemu krajej ßłuſcheja. 162 dnjow, potom je tón dźeń tu, hdźež móża ßwoje měnjenje ßwětej pokaſacź.

Khorhoji darichu ſapóßłanzy towaŕſtwow khorhojowe hoſdźe a banty. S tych 51 khorhojow doſta kóžda wot měſtacžka Eiſenacha běły bant ſ módrym wobrubom, w ßrjedźiſnje kſchiž k dopomnjenju na wopyt. Skónczńje pſchepoda pſchedßyda Saarbrückenſkich prědarjej rjanu knihu wo krajinje Saar a ſ tym běſche ßwjatoczńoſcź ſkónczena.

Dokelž běchmy tu na połpucźu na Wartburg, ßo tute ſta ludźi na horu hibachu. Tuž myßlach, tu je nuſne khwatacź, ſo do cźiſchcźeńzy njepſchińdu, tuž jenož doprědka! Shubich mojich Serbow. Sa druhimi dobywach ßo pſches kerčźinu. Tu bě ſkónczńje kałaty grot ſcźehnjeny. Dwaj zuſej knjeſaj mi pomhaſchtaj pſcheléſcź, ſo ßebi draſtu njerosdrěch. Cžopło mi bě, hdyž běch dóſchła. Stejach tu pſched twjerdźiſnu na horje, měſtaczko Eiſenach k nohomaj. Boże ßłónczko na nju ßwěcźeſche, ſo ßo wſcho ſyboleſche. Tola tu njebě khwile myßlicź a hladacź. Tamne cžrjódy ßo hižo bliżachu. Dóńdźech po ſaſtupnu khartku a khwatach k wrotam. Na dworje hižo cžrjódka ludźi cžakaſche na wjednika; k nim ßo pſchiſamknych; tu móżach wodychnycź. Wobhladach ßebi te twarjenja, kotrež dwór kołowokoło wobrubja. K prawizy bě twarjenje, hdźež Luther wot 4. meje 1521 hacž 1. měrza 1522 jaty jako „Junker Jörg“ pſchebywaſche, a Nowy teſtament do macźerneje rěcže pſcheložowaſche. Tudy je ßwjata Hilžbjeta po dworje khodźiła, je khodźiła dele do měſta k tym najkhudſchim, khorym a bědnym. Ssnano ſa 10 mjeńſchinow wjednik pſchińdźe a mje ſ mojeho ßona wubudźi. Wjele ludźi bě dóſchło, tola mojich Serbow njewidźach. Schto ßym wulkotne a kraßne, ale też ſchtož ßym njerjaneho tu wohladała, to Wam, lubi cžitarjo, w pſchichodnym cžißle powědam. (Pſchichodnje dale.)

Zyrkej a ſtat.

Žnjowy **dźakny ßwjedźeń abo ßwjedźeń bura** ßwjecźimy lětßa hižo 30. ſeptembra, potajkim poßlednju njedźelu měßaza ſeptembra a dźeń do 1. oktobra. Jón ßwjecźa wſchě woßady zyleje Němſkeje ßobu. Dowolene pak je, ſo ßo tam, hdźež ßu ſ dotalnym žnjowym ßwjedźenjom woßebite ſtare waſchnja, kaž wokołoczahanje abo jěſdźenje ſ poßlednim žitom a druhe, ſjednocźene, woßadny woßebity žnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźi. Ale też tute woßady maja powſchitkowny ßwjedźeń 30. ſeptembra ßobu ßwjecźicź.

Muſſolini je na wſchěch ſchulſkich direktorow a rektorow wokolnik póßłał, w kotrymž doraſnje żada, ſo bychu w ſchulſkich hodźinach ſ dźěcźimi Nowy ſakoń cžitali a jón też pſchi roswucžowanju wužiwali.

Duchowni pobrachuja. Pruſka zyrkwina wyſchnoſcź je pſchehlad jeſtajała wo wuprózdnjenych a niz ſaßo wobßadźenych farach. Tutych je hiſchcźe pſchezo wjele, najwjazy w ſakſkej provinzy. 31. dezembra běchu tam ſ 1654 farow 532 bjes fararja. To je tſecźina! Braniborſka ma 237 wuprózdnjenych farow, Schleſyſka 130, Rańſchopruſka 105 a druhe provinzy mjenje. Mjes tutymi farami budźe też bórſy ßerbſka fara naſcheje wulkeje ßerbſkeje woßady Eslepo. So njeby trjebała dołho abo dozyła niz bjes ßerbſkeho fararja bycź!

Khorhoje na Božich domach. Mjes ſakonjemi, kotrež poßlednja nationalſynoda wobſamkny, je też ſakoń, kotryž poſtaja, kajke khorhoje maja ßo na Božich domach a tohorunja na druhich zyrkwinſkich twarjenjach wupowěßnycź. To ßu khorhoje Němſkeje a pódla njeju hiſchcźe jako tſecźa: krajna khorhoj. Druhe khorhoje, tak rěka w ſakonju, njeßmědźa ßo we pſchichodźe wjazy wupowěſchecź, potajkim też niz wjazy běła khorhoj ſ kſchižom.

Swjaſk: „Bund deutſcher Heiden“ běchu w Badenſkej ſałożili. Po ßwojich wuſtawkach wotpokaſuje tutón ſwjaſk, kſcheſcźijanſtwo a zyrkwje. Badenſka wyſchnoſcź je nětko tutón ſwjaſk ſakaſała, dokelž pſchecźiwo kſcheſcźijanſkim zyrkwjam ſteji. —

Wschelake ſ bliſka a daloka.

Kedźbujcże! Pſchezo ſaßo je ßłyſchecź, tak nětkle ſaßo ſe wßow wokoło Budyſchina, ſo pſchińdu mużſzy — móża też żónſke bycź — a nadběhuja tych, kiž ßu doma, ſo bychu knihi abo něſchto druhe kupili abo ſkaſali. Pſchi tym praja, ſo maja porucznoſcź wot hewak někoho. Budźcże wobhladniwi a njedajcże ßo ſatraſchicź. Macże myßl kupicź, wobhońcże ßo prjedy, jeli njewěſcże, ſchto cźinicź. Duchownych nadběhuja tajzy huſto ſe żadanjom, někajke porucźenje napißacź a podpißacź. Do toho je nětko też zyrkwina wyſchnoſcź ſ wukaſom ſapſchimnyła. Bě dźě tola duchownym ſe ſadźerżenjom tajkich wokołoběharjow huſto njelubosnoſcże doſcź naſtało.

Najſtarſcha żona Němſkeje je ßobotu 25. auguſta wumrěła: Marija Schrepperle w Lenzkirchu w Badenſkej. Wona narodźi ßo 6. junija 1828; bu potajkim 106 lět 2 měßazaj a 19 dnjow ſtara. Tſi dźěcźi ßu hiſchcże pſchi żiwjenju. Ssu 77, 74 a 72 lět ſtare. — Wyßoke to lěta. Wone pak niczo na tym njepſcheměnja, ſo ßebi dźeń wote dnja rospominaſch: Schtó wě mój kónz, wón ßnadź je bliſko.

Wukrajina. W měſcże Lwowje ßb katolikoju wukrajinſki pſcheložk Biblije wudali. Sapocźatk tutoho lětſtotka wuda Britiſke Bibliſke Towaŕſtwo wukrajinſku bibliju, kotraż bu woßebje mjes wukrajinſkim wobydleŕſtwom Galiziſkeje a Wolhyniſkeje rosſchěrjena. Tutón wudawk je ſkoro rospſchedaty. Tohodla ßo nowy wudawk wukrajinſkeje Biblije pſchihotuje. Tutón chzedźa do orthodoxnych kaž do lutherſkich a reformirtſkich wożadow rosſchěricź. — To je runje tak prawe dźěło ſa tuto jubilejne lěto Biblije.

Ruſka. Jendźelſki arzybiſtop rěczeſche w ßejmje wo hłodże w Ruſkej. Wón měni, ſo je jich w Ruſkej na 6 milijonow ludźi hłodu wumrěło. W jenym ſ městow, kotreż mějeſche 240 000 wobydlerjow, je po jeho wuprajenju 40 000 ſ hłodom ſahinyło. W druhim měſcże, kotreż mějeſche 40 000 wobydlerjow, wumrě jich 40 prozentow, to ßu 16 000. Cźi, kiž ßu tam hiſchcże żiwi, jědźa woßebje pßy a kóczki; howjaſe mjaßo je tam żadny wobjed. — Nětko k tomu pſchińdże, ſo je ßo Ruſka pſchecźiwo pomoznym ſkutkam wuprajiła, kotreż ſ wukraja pſchikhadźachu; tak njeje wjazy wěſte, ſo tradazy dary doſtanu.

„Pomhaj Bóh“.

Saſka krajna zyrkej je poſtajiła, ſo ma ßo wot 1. oktobra tutoho lěta měßacźnje dwójzy „wożadne łopjeno“, kotreż wona wudawa, we wſchěch wożadach powſchitkownje rosſchěrjecź. Wſchě druhe wożadne łopjena, kotreż hižo mějachmy, tak na pſchikład w zyłej Lubijſkej eſoriji, maja ßo ſ tutym powſchitkownym wożadnym łopjenom ſjednocźicź. Jenicźzy naſche ßerbſke łopjeno „Pomhaj Bóh“ woſtanje, ſchtoż je było a kajkeż je było, dokelż je jeho ſtejniſchcźo a jeho dźěło, kotreż nětko hižo 44. lěto cźini, woßebite. Wono pak ßo tutomu powſchitkownemu wożadnemu łopjenjej pſchidruži ſ runym prawom a wukhadźa dale kóždu ßobotu pod wyſchſchim dohladom a ſarjadniſtwom krajneje zyrkwje. Dotalny redaktor naſcheho łopjena je ßobu mjes redaktorami, kotrychż je krajna zyrkej ſa tuto nowe wobſchěrne dźěło ſa Saſku poſtajiła a wobkrucźiła, kaž bě to też w ſakońſkim łopjenu woſſjewjene.

Tole dyrbjało nětko naß Sserbow ſwołacź, ſo ßebi naſche łopjeńko do hiſchcże wjazy domow ſkaſamy, ſo ßo wo jeho rosſchěrjenje prózujemy, ſo jo cźitamy. A runje tak dyrbi to nětko naß Sserbow nawabicź, ſo ſa tuto łopjeńko dźěłamy a piſamy, ſo jo dale a bóle ſcźinimy wożadne łopjeno, wożadnika, jemu dopißujo ſ wożadow. My Sserbja chzemy dźakowni bycź, ſo mamy a ſo wobkhowamy ßwoje łopjeńko. A knjeża duchowni, kiž ſměja nětko měßacźnje ſa němſke łopjeno wożadne powěſcże podawacź, budźa też ſ wożady powěſcże podawacź naſchemu ßerbſkemu łopjeńkej. Ale nimo toho je kóżdy wożadny a kóżda wożadna, ßu wſchitzy Sserbja, njech bydla hdźeż chzedźa, wutrobnje proſcheni, ßobu dźěłacź, a ßu ſtajnje wutrobnje witani ßobudźěłacźerjo a wutrobnje witane ßobudźěłacźerki — haj też ßobudźěłacźerki! Runje mjes tymi — jich liczba niebě hacź ßem wulka — kiž redaktora najpilniſcho a najßwěrniſcho ſ pſchinoſchkami podpieraja, ſtej dwě ßobudźěłacźerzy. Dźak a ßława jimaj a wſchěm, kiž hacź ßem ſa naſche łopjeńko dźěłachu a pißachu Sserbam k lěpſchemu a Bohu k cześcźi!

S tym wſchěm njech ßo njedadźa naſchi Sserbja w Pruſkej ſamylicź. Naſcha krajna zyrkej wě, ſo naſche łopjeno „Pomhaj Bóh“ też Wam, lubi Sserbja w Pruſkej, ßłuži. Wono chze a budże Wam dale ßłużicź, a wono proßy, powjetſchcże jemu polo a rum ſa jeho ßłużbu ſ tym, ſo Wy jemu wjazy a wjazy domow wotewricże, ſo jich wjaz a wjaz naſche łopjeno ſkaſa a cźita. Kóżdy, kiž jo hižo ma, namołwjej druhich, ſo jo ſkaſaja, a prózuj ßo hewak ſa njo! A hiſchcże něſchto! Wy Sserbja w Pruſkej, poſtarajcże ßo ſa to, ſo móże naſche łopjeńko też Wam něſchto ſ Waſchich wożadow rosprawjecź a pißacź. W poßlednim cźaßu je to ſ taſkim dopißowanjom ſ Pruſkeje [illegible]. Njech je kónz ſ tym a njech je też tu nowy ſapocźatk noweho dźěła ſa naſch ßerbſki lud, ſa naſchu evangelſku wěru a zyrkej a ſ tym ſdobom ſa naſch zyły lud a zyły wótzny kraj!

Jednore rosprawy móżeja ßo, hdyż jara khwataja, we „Sserbſkich Nowinach“ wotedacź, hewak pak njech ßo wſcho ſcźele do Noßacźiz.

Tak: Pomhaj Bóh Wam!

Wyrgacź, farař, ſamołwity redaktor.
Noßacźizy — Noſtitz, Poſt Weißenberg.

Na pucź.

„Jenoż Sswjate Pißmo je ßwojim hłubokim ſpósnacźom ma bójſku móc, ale niz ſwjeŕcha, ně, w jeho hłubinach je to żiwjenje. Tohodla pytajcże w Pißmje. Wono je wucźaza kniha hłubokeho ſpósnacźa a kniha żiwjenja wſchěch cźaßow a ludow. Stara, ſprawna, wěrna Biblija je tu a ſteji tu pſchezo ſaßo na bitwiſchcźu a woſtawa dobycźeŕka. Wona je, kiž wo Jeſußu ßwědczi: to cźini, ſo je njepſchewinjomna. S Pißma ſeſthadźa ßłónzo, ſpósnacże Jeſußa Khryſtußa; a lud reformazije bě lud Biblije. My dyrbimy to też woſtacź; hdyż to wjazy njejßmy, dyrbimy ßo ſaßo lud Biblije ſcźinicź.“

Adolf Stoecker.

Cźitaſch Ty ßwoju Bibliju wſchědnje abo tola ſnajmjeńſcha jónu ſa tydźeń?

Liſtowanje. K. J. W.: Doſtach a ßo dźakuju. — Kni. L. w D.: Runje dóńdże a póńdże hnydom dale. Jara wulki dźak a niz mjeńſchu próſtwu wo dalſchu pomoz! Redaktor.

Sa 15. po Tr.: H. w P.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeżkow.

Čišło 36

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 9. septembra 1934 Bautzen

15. njedźela po Swjatej Trojizy.

List na Galat. 5, 25—6, 5.

„Njestarajcże so“, tak napomina naš sćenje dźenšnischeje njedźele. Bóh dawa kóždemu wschědny khlěb, wón da swojemu słónzu so swěcźicź na słych a njeprawych a dawa deschcź na prawych a njeprawych. Njewuměrjomna je jeho smilnosćź; wschitzy su do jeho luboscże wobsamknjeni! Njedyrbjeli tohodla wočakowacź, so wschitzy bóle a bóle swojeho Boha pytaju a w jeho luboscźi so khowaju? Wschak Bóh chce, so by wschitkim pomhane było!

Ale japoschtoł Jan pische tak rasnje, so so namakaju tu Boże dźěcźi — to su cźi, kiž su so wot Boha narodźili —, a tam dźěcźi cźerta, kiž po Božej woli njecźinja a wo njeho so njestaraju. A japoschtoł Pawoł nam to se swojeho shonjenja wobkrucźa. Nichtó njemóže srjedźa stacź, kóždy ma so rozsudźicź, na kotru stronu chce stupicź, a też nasch Sbóžnik to tak jasnje wupraji se słowom: „Schtóž njeje samnje, tón je pschecźiwo mi“. A jónu budźemy po tym sudźeni, hacź smy psches Khrystuša prawdosću Božich dźěcźi namakali abo niz.

W naschim tekscże nam Pawoł praji, so mamy we wschědnym žiwjenju so jako Boże dźěcźi wupokasacź. A kak to, nam wón pokasuje w tym, kak so Boże dźěcźi pornjo dźěcźom swěta sadźerža, to je:

1. hacź su próschdneje cześcże lakomne,
2. hacź tomu pomhaju stanycź, kiž je wot něka jkeho pada pschekhwatany,
3. hacź spytaju kóždy swój skutk.

1. „Njebudźmy próschdneje cześcże lakomni!“ tak so sapocźnje nasch tekst, „hdźež jeno jedyn druheho wabimy a sebi mjes sobu sawidźimy“. To so woprawdźe rědko njestanje, so dla próschdneje cześcże, kotruž jedyn pyta a kotruž druhi jemu njepopscheje, so mjes sobu rosstłobja, so hidźa, wobskorźuja, so pschesezěhaju. A niczo njeje tak njeduschne, haj tak czertowske, so człowjekojo njebychu też w tym swoju cześcź pytali. Tu so jedyn s tym khwali, so ani kemschi njekhodźi ani k spowědźi, tam jedyn, kak je człowjekow sjebał a so na njeprawe abo leśne waschnje wobohacźił; tsecźi sašo se swojim njepózcźiwym a njeporjadnym žiwjenjom. Druzy widźa swoju cześcź w tym, so ludźo jich wobdźiwaju jich drasty dla, jich swonkowneje pyschnosćże dla, jim na tym leži, so njebychu druzy s nimi w tym nastupanju sobu mohli.

Skónczńje pak je jich też tajkich, kiž maja porjad w swojich wězach, kiž swěru swoje wobstaraju, su pschecźelni we wobkhadźe s druhimi — a schtó njeby to sa něschto dobre a khwalbyhódne měł! Tola, hdyž so w tajkim Boža wola njepyta, ale hdyž je to jenož cześcźelakomnosćź, schto je to potom hódne?

Sso wě, tajka cześcźelakomnosćź tcźi cźlowjekej hłuboko we wutrobje a schtóž chce ju pschewinycź, dyrbi so s Boha narodźicź. Boże dźěcźi njepytaju tajku cześcź psched człowjekami, wone chcedźa so swojemu Sbóžnikej spodobacź. Woni so njepraschcheja: schto praja cźlowjekojo? ale: schto praji Bóh Knjes? Dźěcźi swěta maja swoju mjdu prjecź, hdyž so jim dostanje, schtož swonkowneho pytaju, a hdyž maja potom shonicź, so je było wscho sachodne, pyschne, próschdne. Njebudźmy próschdneje cześcże lakomni! Jesuš je prajił: „Ja njepytam swoju cześcź“, a tohodla je wón směrom sniežł, hdyž su wo nim prajili: „Wón sakasuje, kěžorej dań dawacź, wón je złownik a towarsch hrěschnikow, wón je žraczk a winowy wopiłz, wón je samaritski a ma cźerta, wón je Boha hanił“. Wón je też to niežł, so su jeho kaž stóstnika kschižowali hromadźe s dwěmaj stóstnikomaj na drjewje hańby. Cźi, kiž su cześcźelakomni, wiecźa so, hdźež je jim to móžno; woni njemóža sabycź a wodacź a su pschecźiwo něka jkemu

dobremu, hdyž pschi tym niemóža žwoju češčź dobycź. Češčźelakomnoščź a hordoščź je čerta skutk, niz pak Khrystuža, nascheho Sbóžnika. Ssmy pak w duchu tuteho nascheho Sbóžnika žiwi, budźmy też duchownje smyßleni a khodźmy też w duchu!

2. Kak sadźerža žo dale Boże dźěcźi a dźěcźi žwěta, hdyž je něhdźe cźłowjek wot někajkeho pada pschekhwatany? Je móžno dozyła, so móža cźłowjekojo žo wježelicź, hdyž cźłowjek do hrěchow sapadnje? Bohužel je tomu tak! Wono žo husto dosćź stanje, so tajkemu popscheja, hdyž je padnył, haj to rady hischcźe rosnoschuja. Myßla žebi, so žmědźa na tajkim žudźicź kaž farisejski: „Ja žo cźi, Božo, dźakuju, so njejžym kaž drusy, kaž tamny złownik“ — a tak žebi myßla, so žu tola wjele lěpschi dyžli tajki, haj so s kschescźijanami tola niczo njeje, so žu jenož hejchlerjo.

Drusy sažo maja sa tajkeho padnjeneho někajki cźłowóski troscht a praja: ty njejžy prěni, kotremuž je žo to stało a njebudźesch też poßledni; woni njecźuja, so je to troscht, s kotrymž čert troschtuje, kiž chze, so by žo cźlowjek na to swucźił: hrěschicź, a so by žwědomnje cźlowjeka spało.

Schto budźe Jesuß k tajkemu žudźenju a k tajkej stej radźe prajicź? Wón, kiž je pschischoł do žwěta, so by pytał a sbóžne cźinił, schtož je shubjene? Wón budźe žo naß praschecź, hacž žmy po radźe Pawoła cźinili, hacž žmy tajkemu padnjenemu s cźichim duchom pomhali, sažo stanycź a prawy pucź hicź. S tym žo Boże dźěcźi na to pokasuja, schto jim pschisteji. Jim je žel, hdyž bratr padnje; jim je njesnjeßliwe, so žo tajki wot Boha dźěli. Wone wědźa, so poroki njepomhaju, wone pytaju wjele bóle, jeho k pokucźe dowjescź a k lěkarjej duschow, so by spósnał a shonił žmilenje a žwěru žwojeho Sbóžnika. Boże dźěcźi to móža, dokelž žu duchowne a maja dosćź cźicheje myßle; wone žebi na to myßla, kak lohzy móže też na nich tajke spytowanje pschińcź, wone wědźa, kak žłaba jich móz je a so móže też tón padnycź, kiž žo sda najžylnischi bycź. Tohodla njech njeße jedyn druheho wobcźežnoscź! To je sakoń Khrystußowy. Dobry lěkaŕ njeße žobu khoreho wobcźežnoscź; wón pyta korjeń khoroscźe, dóniž jón njeje namakał, so by khoremu pomhał. Starschej njeßetaj dźěscźa wobcźežnoscź; wonaj je njesastorcźitaj hdyž je njepoßłuschne, ale jo wocźehnjetaj, też hdyž jimaj prózy naczini. Cźeźke je husto žonje, wobcźežnoscźe muža njescź a nawopak, husto też žußodej, njepschecźelstwo žußoda njescź a sle s dobrym pschewinycź. Boże dźěcźi hladaja na teho, kiž je jich wobcźežnoscź njeßł a kiž ju wschědnje njeße. Tak budźmy scźerpliwi, kaž je Jesuß scźerpliwy. Njesacźißń nikoho, też njedźakowneho niz! Boże dźěcźi cźinja, kaž Jesuß cźini, kiž njeße nasche khoroscźe a nałoži žebi nasche boloscźe.

3. Kak sadźerža žo skónczńje Boże dźěcźi a dźěcźi žwěta w tym, so ma kóždy pytacź žwój skutk? „Jeli so žo pak někomu sda, so wón něschto je, kiž wón wschak niczo njeje, tajki sjeba žo žam w žwojich myßlach; kóždy pak njech spyta žwój skutk, a tehdy budźe wón khwalbu měcź žam na žebi a niz na druhich.“ Kiž duchownje smyßleni njejžu, žu bórsy hotowi se žamopruhowanjom. My žmy wschitzy hrěschnizy — kak husto móżesch to žłyschecź, drusy maja hischcźe wjazy hrěchow — a w tym je jich žamopósnacźe wobsamknjene, kotrež wschak niczo njeje hacž žamosjebanje. Boże dźěcźi pak žłyscha: „Kóždy žwoje brěmjo ponjeße“. Hdyž też maja drusy hrěchi, njewotbudu tola ja s tym žwoje hrěchi a njejžu tola moje hrěchi s tym mjeńsche! A tajkeho hordeho smyßlenja Boże dźěcźi ženje bycź njemóža, jako bychu hrěchi druhich wjetsche byłe; wscha hordoscź je kaž schlewjeŕ, kiž nam njeda do snutskowneho nascheje dusche pohladacź. Khory njeje strowy s tym, so žu drusy też khori; wjele bóle Boże dźěcźi wschědnje pokutu cźinja a proscha, so by jim Knjes Jesuß wotewsak wschě hrěchi, jim snate kaž jim njesnate, a podadźa žo zyle jemu, dokelž je wscho sbožo wobsamknjene w nim.

Tak njeje prósdne praschenje, hacž žy dźěcźo Boże abo dźěcźo žwěta abo cźerta. Cźi, kiž Jesuža pschijimaju, tym dawa wón móz, so bychu Boże dźěcźi byli, kiž do jeho mjena wěrja, so bychu psches njeho też wěcźne herbstwo dostałe.

Hamjeń.

Wartburg.

(L. s D. pokracźuje.)

Cźicho, polni wocźakowanja dźěchmy po skhodźe sa wjednikom. Psches wuske, niske durje pschińdźechmy do hrodu žameho. Wysche durjow wiža, w 13. lětstotku s kamjenja wubity rycźeŕ: „Drachenritter St. Georg, der Schutzpatron der Burg“. Psches mały rumcźk stupichmy nuts do ruma, kiž mjenuja: „Elisabethen-Galerie“. To je wuska dołha rumnoscź a wjedźe do hrodoweje kapałki. Na rańschej scźěnje žu widźecź wobrasy „Se žiwjenja žwjateje Hilžbjety“.

Hilžbjeta bě wuheŕska kralowska dźowka. 21lětna wona jako młoda mandźelska krajneho hrabje Ludwiga Pobožneho žem na hród pschińdźe. To bě w lěcźe 1211. Rjana na postawje a wobliczu, wobdata s najwjetschim bohatstwom pychi a kraßnoscźow bě wona pobožna. Wobdarowasche bohacźe khudych, hladasche khorych a cźinjesche wjele dobro'y. W lěcźe 1226 da wona „Hospital sa khudych“ pod hrodom twaricź. Tehdomny kanzler hnucźesche Ludwiga, jej tole cźinjenje sakasacź, dokelž jeje bohatstwo woteběrasche. Ludwig to njesakasa; ju jenož napominasche, so njeby psche žwoju móz schła.

Rjany wěnczk powědańczkow a legendow žo wokoło njeje plecźe. Ras bě kěžor Bjedrich II. w žußodnym hrodźe na wopycźe. Też Hilžbjeta s mandźelskim bě proschena, njemóžesche pak tam dóńcź. Wschu drastu bě rosdariła. Samyßlena wona pschi wocźinjenym woknje stejesche. Tu pschińdźeschtaj dwaj jandźelaj s najrjeńschej žwjedźeńskej drastu sa nju. Tak stupi wona najrjeńscha psched kěžora.

Tola nětko k wobrasam, to běchu scźěhowaze: „Einzug Elisabeths in die Burg“, „Die Hungrigen speisen“, „Die Durstigen tränken“, „Das letzte Gastmahl“, — mjenujzy prjedy hacž Ludwig do kschižneje wójny cźehnjesche, — „Ludwigs Abschied zur Kreuzfahrt“, „Elisabeths Flucht“, Elisabeths Tod“, „Die Beisetzung in Marburg“. Najrjeńschi wobras pak je „Das Rosenwunder“.

Wo nim žo powěda: Hilžbjeta dźěsche psched wrota; njeßesche w schórzuchu rjane dary sa khudych; se žwojim płaczom je trochu kryjesche. To njebě hischcźe ženje cźiniła. Pschijěcha jeje mandźelski jej napschecźiwo. Trochu hněwny tuteho pschikrycźa dla žo wón ju wótsje woprascha: „Schto njeßesch?“

Wona sastróžena wotmołwi: „Knježe, róže to žu!“

„Pokaž!“ rjekny Ludwig.

A hlaj, jako płaschcź wotwodźi, běchu tam najkraßnische róže!

Wulkotny to wobras! Ludwig na konju žo k rózam kloni, jeho lěwiza žo schórzucha dótka, jeho wobliczo je s boka widźecź; Hilžbjeta hlada horje mandźelskemu do wobliczа s wóczkomaj, so njewěm, kak jej mjenowacź. Sda žo, so wona hischcźe njewě, so to róže žu. Na prawo Hilžbjety druha

žónſka ponižna ſteji. Pſchekhłapjena ſtyknje ruzy. — Wobraſy je Moritz von Schwind w lěcźe 1855 molował.

Stupichmy do kapałki. Wona bu natwarjena w 14. lětſtotku. Tu widźimy mały woltař; na nim ſteji ſtara Boža Martra. Widźimy piſchcźele, też ſtary wobras ſe 14. lětſtotka. Klětka je ſ lěta 1625; dwaj ſwitej ſtokpaj ju dźeržitaj. Tu leži cźernjowa króna ſ Paläſtiny a mjecž Guſtav Adolfa. Poſledniu ßobotu w měßazu je tu Boža ßłużba; ſaſtupne kartki ßo k tomu wudawaju. Wokna maja pißanu ſchkleńzu; jene pokaſuje: „Cźłowjek mjes hadami a lawami“. Dźěchmy wrócźo do wjetſcheje rumnoſcźe, kiž mjenuja: „Sängerſaal“. Wócźzy ſahladatej ßo hnydom na wulki wobras: „Der Sängerkrieg“. Moritz v. Schwind je jón molował. Spěwajo ſtaj ßo tu měrikoj Heinrich von Oſterdingen a Wolfram von Eſchenbach; poßledni bě dobycźeŕ. Wucźinjene bě, ſo budźe tón, kotryž pſchěhraje, na ſchibjeńzu powěßnjeny. Na wobraſu widźimy: Kad chze podležaneho pſchimnycź, ſo by jeho powjeßnył; tutón pada krajnemu hrabji Hermanej a jeho mandźelſkej Sophiji k nohomaj na koleni. Sophija je poſtanyła a je jeho wobhnadźiła ſ tym wuměnjenjom, ſo ßo tuto wubědźowanje ſa lěto wospjetuje. To pak ßo ſtało njeje. Pſchicźina njeje ſnata. Dale ßu widźecź na wobraſu wobßedźerjo hrodu ſ 19. lětſtotka a pódla Wagner, Schiller, Goethe, Liſt, Wilhelm v. Kaulbach poßledni je tam Luther jako ſcholar. 1925 bu tutón wobras ponowjeny.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Zyrkwinſke waſchnje.

Kak ßo ßłubjenaj pſchi pſchipowědanju mataj, je we wſchelakich krajinach jara wſchelako. Swjetſcha bě waſchnjo, — wono je ßo bóle a bóle ſhubiło, a to je ſchkoda! — ſo ßłubjenaj pſchi prěnim pſchipowědanju kemſchi pſchińdźetaj. Derje a pſchikładne by było, by-li ßo tuto dobre waſchnje ſaßo ſakorjeniło a nź jeno to, ale ſo byſchtaj tu też druhi krócź byłoj! Eſlubjenaj ſtaj tola tak najbóle wobdataj wot dobroproſchenjow woßady a pod wuproſchenym žohnowanjom Božim w Božim domje!

Se Ssmólnych hór pißaja, ſo je tam w jenym ſ zyrkwinych wokrjeßow waſchnje, ſo ßłubjenaj pſchi pſchipowědanju hromadźe woßrjedź woßady ßedźitaj, hacźrunje tam hewak mužojo ßami ſa ßo a žony ßame ſa ßo ßydaja. Schtó chzył prajicź, ſo tole njeje dobre a pěkne waſchnje?

Kaž druhdźe njech też w naſchich woßadach naſche prózowanje na to dźe, dobroproſchenja ſaßo bóle ſcźinicź woßadny ſkutk a tych, ſa kotrychž dobroproſchenje cźinimy, ſ woßadu ſjednocźicź, — wěſo dalokož to móžno. Sslubjenaj pak a tohorunja na pſch. njedźelniza po kemſchikhodźe a nan pſchi woſjewjenju naroda, cźi wſchitzy móżeja tehdy w Božim domje bycź, hdyž ßo dźakowanje a dobroproſchenje cźini.

Snamjo ſa to, ſo ßo kſcheſcźijenjo we wjele, ſchtož jich wěry je, wot najhłubſcheho a najkhutniſcheho wotßaleja, je też to, ſo maja tute dobroproſchenja pſchezo bóle a bóle ſa formalnu wěz, kotraž dyrbi bycź, ſa woſjewjenje jenož, a ſo bóle a bóle ſabywaja, ſo je to dobroproſchenje, to dźakowanje, ſo je ta modlitwa to hłowne a to woſjewjenje to mjenje ważne. Kſcheſcźijenjo ſanjechaja jara modlitwu a dobroproſchenje, a to ſaßo, dokelž ßo jich wjele wjele njemóże wjazy woprawdźe a w duchu modlicź, njemóże wjazy rěcźecź ſ njebjeſkim Wótzom w dźěcźazej dowěrje, w kotrejž tu na ſemi rěcźi lube dźěcźo ſ lubym nanom. W tym pak tcźi korjeń poſchitkowneho njeſbožowneho žiwjenja kſcheſcźijanow. Jich duſcha njenamaka wjazy w horzej, wěrjazej modlitwje měr a pokoj w Boſy a tak niz tu wobſbožazu, ßylnjazu, troſchtowazu móz, kotraž hakle ſmóžni, ſo tu na ſemi ßu wěrnje ſbožowni.

So bychmy my kſcheſcźijenjo ßo ſaßo k tajkemu wěrnemu modlenju pſchedobyli! Tak by pomhane było jenotliwemu, haj zyłkej, ludej! Tak njebychmy wjazy, kaž na pſch. nětkole huſto ßlubjenaj cźinitaj, cźěkali ſe ßrjedźiſny tych, kiž ßo ſa naß modła, ale do njeje khwatali.

Modlitwa ßama pak njeje waſchnje, ně, tajka modlitwa je kruch naſcheho žiwjenja a bycźa. Bjes njeje tu niczo zyłe, njeje naſcha wěra niczo zyłe!

Próſtwa k Jeſußej.

Njech twoja luboſcź hori
Sso w mojej wutrobje,
Njech ju też tajku ſtwori,
Kaž Marja mějeſche;
So by Cźe lubowała
A ßo Cźi ſpodobała
Nětk a do wěcźnoſcźe.

Wěŕ! jeno wěŕ!

Nałož derje Boże dary!
Staroſcź njeße cźe na mary.
Wěra je ßrědk jeniczki.
Khoreho Knjes wuſtrowi!
Pój, proſch a ßo dowěŕ Jemu,
Pſchi nim cźekneſch wſchemu ſłemu.

Zyrkej a ſtat.

Sakſka krajna zyrkej woſjewja w ßwojim ſakońſkim łopjenu, ſo wot nětka w tutym ßwojim ſakońſkim łopjenu wjazy zyrkwinſke ſakonje njewoſjewja, kotrež němſki biſkop w ſakońſkim łopjenu ſa Němſku Evangelſku Zyrkej woſjewja. Do wobě łopjeni móże kóždy woßadny pola ßwojeho ſararja pohladacź.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S Bukez. Njedźelu, 26. žnjeńza, naſch poſawniſki khor ßwoje 10lětne wobſtacźe woßwjecźi. K tomu běſche ßebi ßußodne khory pſcheproßył, a dujerjo běchu pſchiſchli ſ Hodźija, ſ Hrodźiſchcźa, ſ Porſchiz, ſ Khwacźiz, ſ Budyſkeje Michałſkeje woßady a ſ mißionſkeho dujeŕſkeho khora ſ Budyſchina, tak ſo bě jich na 80 ſhromadźenych. Ssobotu popołdnju w Božim domje ſhromadnu pruhu wotměwſchi wjecžornu hudźbu pſchi zyrkwi poſkicźichu. Njedźelu rano ßo jich dźěło ſahe ſapocźa, a to najprjedy ſ hudźbu w delnjej wßy; w 9 hodź. běchu w kraßnje wupyſchenym Božim domje ßwjedźeńſke kemſche, pſchi kotrychž ßylny khór wulkotnje nutrnoſcź poſběhowaſche, a to woßadźine kěrluſche pſchewodźejo kaž też woßebitu hudźbu poſkicźejo, ſhromadnje a naſch khór ßam. Faraŕ Mjeŕwa rjanu a ważnu ßłużbu dujerjow pod ßłowo 1. Kor. 4, 1 a 2 ſtaji, ßo pſchi tym dujerjam ſa jich dźěło lubje dźakujo, jich do dalſcheje ßwěrneje ßłużby wabjo a woßadu wo ſdobne podpjeranje khora proſcho. Sswjedźeńſke kemſche wěſcze ßwoje

žohnowanje pschinjeßu. Po tym dujerjo psched zyrkwju dalschu rjanu hudźbu poskiczichu. Pschi shromadnym wobjedźe ßo mnohe lube ßłowczko porěcža, a woßebje ßo nasch khor pschekwapi a jwjeßeli, so Hrodźischczanszy dujerjo jemu wulkotny wobras k dopomnjeczu na tutón ßwjedźeńsku dźeń darichu. Popołdnju w 3 hodźinach běsche dujerska shromadźisna na turnarskim swuczowanischczu z mnohimi hudźbnymi darami kaž też i narěczu woßadneho fararja. Tak běsche dźeń sa dujerjow khětro napinazy, ale wěmy, so woni radźi dźěłaja; a sa woßadu běsche dźeń s nowym dopokasom sa to, so móże ßo wona wjeßelicz, so na tak rjanej wyschinje stejazy khor ma, a s njej wěso wschitke woßady, w kotrychž dujerjo runje tak ßwěru dźěłaja njeßebiczńje, ale Bohu k czesczi a woßadnym k spomoženju. Njech ßo naschemu dujerskemu khorej sakhowa jeho luboscz k nadobnemu a widźomnje žohnowanemu dźěłu! Džak woßady je jemu wěsty.

Do Rakez ßu sa pschichodnu njedźelu, 16. septembra, wschitzy pscheproscheni na ßwjedźeń Swonkowneho Mißionstwa. Serbska ßwjedźeńska Boża ßłužba budźe w 2 hodź. Prědowacz budźe nam k. farar Handrik-Porschisti. Po ßerbskej Božej ßłužbje pschisamknje ßo němska ßwjedźeńska Boża ßłužba. Tuž, schtóž někak móże, dóńcz abo dojěcz do Rakez, ßobußwjeczicz tutón ßwjedźeń. Swonkowne Mißionstwo je tola było pschezo woßebita należnosez Serbow.

Hłowna ßerbska prědarska konferenza bě schtwórtk, 30. auguśta, do Serbskeho Doma swołana. Hacžrunje wjedro hubjene, dóńdźe jich tola skónczńje rjana czrjódka. Praschenjow wschak ma nětkole kóżdy wjazy hacž by móżno było je dojednacz. Po jawodnej modlitwje, w kotrejž na nasch czaž a jeho woßebite praschenja a nadawki dźiwasche, rosprawjesche pschedßyda, k. wyschschi farar Sarjeńk, s krótka wo tym, schtoż bě po poßlednim poßedźenju ważneho było abo schtoż hewak nam mějesche prajicz, so bychmy czim dokładnischo wo najnuśnischim poręczecz mohli. Mjes druhim sdźěli, kaž też hižo w naschim łopjeńku wosjewi, so ßo nětko ßerbski seminar sapoczńje a so do njeho 12 studentow abo hischcże wjazy pschińdźe. Pscheproßy naß też na mißioniski ßwjedźeń do Rakez; ßwieczimy jón njedźelu 16. septembra, kaž je też tu na druhim městnje wosjewjene. Nadrobnischeje rosmołwy pschinjeßechu nam praschenja noweho sarjadowanja we woßadach a w krajnej zyrkwi a tohorunja poruczene sarjadowanje woßadneho łopjena sa wschě woßady sakskeje krajneje zyrkwje. Tu mějesche redaktor nascheho łopjeńka nadrobnischu rosprawu podacz. Nasch njedźelnik wobkhowa wschě dotalne prawa a ma ßo bóle a bóle sczinicz woßadnik sa dwojorěczne woßady, wukhadźejo pod dohladom a po poruczności krajneje zyrkwje; redaktor ßam je ßobu mjes redaktorami, kotrychž je krajna zyrkej sa tuto nowe dźěło pomjenowała. — Pschirunaj też, schtoż tu 2. sept. nadrobnischeho wo tym wosjewichmy a czitaj jo hischcże ras. — Tuto sarjadowanje je sa naß Serbow swjeßelaze a pohonjaze; honi naß do pilnischeho a wobschěrnischeho skutkowanja sa nasche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ a do pilnischeho a wobschěrnischeho podpjeranja naschego njedźelnika, kotryž ma ßo bóle a bóle sczinicz woßadnik sa nasche woßady. A tuto podpjeranje, to rěka: So by jich wjaz a wjaz Serbow nětko nasche łopjeńko skasało a czitało a so bychu naschi dotalni pschecźeljo a czitarjo ßo ßobu wo to starali, so by ßo dale a bóle rosschěriło, a to niz jenož w Sakskej ale też wPruskej. S tutym nowym sarjadowanjom w Sakskej njepschemění ßo niczo sa naschich Serbow w Pruskej. Jim chże nasche łopjeńko dale a bóle a lěpje ßłużicz. Woni pak, naschi Serbja w Pruskej, chzyli ßo wo wužsche swiski s łopjeńkom s tym postaracz, so też tam jich wjaz a wjaz czitarjow pschidobudu, a s tym niz mjenje, so łopjeńkej dopißuja a rosprawy podawaja; tak by nasche łopjeńko „Pomhaj Bóh“ też jim mohłe bycz „woßadnik“. — „Mißionski Poßoł“ je njedawno do wjele domow pschischoł, do kotrychž hewak njepschikhadźesche. Czischczeńnja bě ßebi tón wopor napołożiła k lěpschemu Serbow a mißionskeho skutka, „Mißionski Poßoł“ darmo do prawje wjele domow poskiczicz a s tym Serbow namołwicz, ßebi tutón měßacžnik skasacz, kiž tola jenož 10 pjenježkow na měßaz płaczi. My pokasujemy s tutym hischcże ras woßebje na tutón pschecźelny skutk naschejе czischczeńnje. Wono by saßo něschto pschecźelne było, bychu-li czi, kiž „Mißioniski Poßoł“ hischcże njeczitaja, ßebi jón nětko skasali. — Wo „Bibliskim Puczniku“ jednachmy nadrobnischo. Sda ßo nam, so njeje wjazy wjele pschikhilnosczе a lubosczе k tutej knižzy mjes Serbami. Je to tomu tak? A je to tomu tak, dokelž je mjes Serbami też luboscz k Bibliji woßłabnyła? Czitaj tola kóżdy, schtoż dźenża kóżdemu ßobu „na pucz“ dachmy! — To a tamne woßebite a mjenje woßebite hischcże bě, tola njech je to s tutym doscz!

„Sslepjanska woßada“ — tak czitamy w Serbskich Nowinach — „pyta k 1. novembra tuteho lěta ßerbskeho fararja.“ Ssmy tu pißali, so wjelesaßłużbny duchowny Sslepjanskeje woßady, k. farar Handrik, po dołholětnym skutkowanju na wotpoczink póńdźe. S naspomnjeneho wosjewjenja shonimy dale: „Sswěrna ßerbska, jara zyrkwinszy smyßlena woßada s 4000 duschemi w 7 wßach. Jena zyrkej, rjana fara s wulkej sahrodu. Sslepo je żeleźniska stazija mjes Hródkom a Běłej Wodu, hdźež ßu wyschsche schule. Duchowni, kiž ßerbsku rěcz dospołnje wobknježa, njech ßo hacž do 30. septembra tuteho lěta samołwja pola patrona Hermann Graf von Arnim auf Schloß Muskau O.-L.“ — Pschejemy Sslepjanskej woßadźe, so by bórzy noweho ßerbskeho duchowneho dostała. Wuhlady wschak njeißu w tu khwilu wulke. Mało lět posdźischo budźe sa wuprójdnjene ßerbske fary wjazy wuhlada, noweho duchowneho namakacz, dokelž mamy w tu khwilu mnoho ßerbskich bohoßłowzow na universitach. Sskyschimy tola, so ßo lětßa na ßerbskim seminaru w Khwaczizach 12, haj ßnadź ßamo 14 wobdźěla. To je swjeßelaze sa pschichod; w tu khwilu pak mamy nusu, ßerbske woßady sastaracz. Wupucz je, so ßo woßady hacž na dalsche spokoja z vikarom. Ale wěso je to jenož wupucz, žane doskónczne srjadowanje, kaž ßebi je kóżda woßada pscheje.

Pomnik sa mißijonara. Snatemu ßławnemu jendźelskemu mißijonarej Livingstone ßu w Južnej Afriziy pomnik stajili. Wón bě prěni Europjan, kotryž tam te tak mjenowane Victoria-spady wohlada. Pschi tutych wodach steji nětko jeho pomnik.

Na pucz.

„Do Biblije! Kóżdy dźeń popschej ßebi hodźinku pschi Bibliji a modlitwje! To je tón pucz k sbožu, k sbóżnosczi! To je tón pucz, kotryž měli człowjekojo nětkole hicz a wono by lěpje było!“

p. L.

— **Listowanje.** Sa 16. p. Tr. T. w B. — Sa 17. po Tr. W. we W.

Samolwity redaktor farar Wyrgacz w Noßaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Serbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Czischcz „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi schtwórczelńnje 108 pjenježkow.

Čišło 37

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje — 16. septembra 1934 — Bautzen

16. njedźela po swjatej Trojizy.

Efes. 3, 14—21.

Hdyž w nowej Němskej dźakowano Bohu wyschnosću mamy, kotraž njeje jenož sa zyrkej, ale je też wscho njepschećelstwo pschećiwo wěrje krućze sakasako, je nowemu živjenju we wožadach pucź wotewrjeny. Ale je wulki lud, zyrkwi a njedźelskemu natawrjenju wotzusbnjeny, na tutón pucź też stupił? Dyrbimy bohužel na to wotmołwicź: Ně! Nichtó wyschnosćze dla kemschi njekhodźi; kemscher lubuje Boże słowo, ma Khrystuża sa Knjesa, a zyrkej je jemu najlěpsche městno, hdźež je se swojim ludom sjednoćeny, a kemscher je nětko jara srudny, so so zyrkwinske živjenje njeje pschisporjało.

Kemscher chze swoje kolena psched Bohom shibowacź jako jeho dźěćźo, chze so na snutskownym cłowjeku posylnicź psches wěru do swojeho Sbóžnika, ma korjeń a sałožk w luboscźi ke Khrystużej, kotraž jemu wjazy waži hacź mudrosćź swěta, a dawa Bohu samemu cześcź a khwalbu. Tak sebi s dźensnischeje epistole wotcźitamy, schto kemscher je a schto ma. Dyrbimy pak sebi pschi tym też na tajkich myślicź, kiž jako swěrni cźitarjo Božeho słowa a „Pomhaj Bóha“ to też maja, wožebje stari ludźo, kiž wjazy kemschi hicź njemóža. Ale schtó sebi swjate pismo cźita? Cźini to njekemscher? Ně, posłucharjo su też cźitarjo, ale też jenož někotsi. Swjetscha kemscherjo sebi wot prědarja wułożowane słowo swjateho pisma bóle waża, hacź jenož doma cźitane. W domach też njeje prawa nutrnosćź, njeje cźichosćze dosćź. Nasch cźaś je cźaś njeměra a swjerschnosćze. K tomu pschińdźe, so mnohosćź ludźi wot zyrkwje a Božich słužbow to druhe żada, schtož je skoro na to podobne, so so wotpad wot wěry jako srědk wobhlada, s kotrymž by ludej a też zyrkwi pomhane było.

Tomu napschećiwo chzemy so ras krućze praschećź: Schto móże zyrkwi Knjesowej a s tym też zykemu ludej pomhacź? Kóždy kschescźijan wě, schto to je. Pschi tym pak je w ludowym živjenju skoro hischće waźnischo, so so praschamy: Schtó móże a schtó dyrbi zyrkwi a ludej pomhacź? Pschi tym nam wjele njepomha, hdyž prajimy, so Bóh pomha swojej zyrkwi a swojemu ludej. Pschetož tule pomoz je wožada knjesowa we wschěch cźaśach měła, też w najhórschich. Schtó mjes cźłowjekami zyrkwi pomha, to je nasche krute praschenje! Kemscherjo to su, a duchownych samych do nich liczimy.

Kak so to ma w ludowym živjenju, hdyž na njedźelu hladamy? Njeje tak, so kemscherjo s tym, so Boże domy wopytaja, druhich wabja, też hicź, a so tajzy, kiž kemschi njekhodźa, sobu sawinuja, so tamni też njekhodźa? Tuž so dyrbimy najprjedy na tych wobrocźicź, kiž mało abo jara mało kemschi khodźa. Cźi dyrbja w tutym nowym cźaśu sa swoju pschisłuschnosćź měcź, huscźischo a swěrnischo w swojej lubej wožadźe sobu spěwacź, sobu so natwaricź. Paczerske dźěcźi widźa pak prósdne městna w swjatnizy — a su wottraschene, pak lěpschi wopyt abo połny Boži dom — a su sa zyrkej dobyte! Schto wscho wot kemschenja wotdźeržuje! Ludźo su rućze hotowi prajicź: ja khwile nimam. To tola rěka, so khwile nimaja sa swój lud. Sa nasch lud, sa nasch lud dyrbimy živi bycź, Boże dla to dyrbimy.

Dyrbimy schtož na naś je, swojemu ludej dopomhacź, so nawuknje saso psched Bohom swoje kolena shibowacź, so w swěrnej wožadźe so sobu natwari na snutskownym cłowjeku, so so w luboscźi sakorjeni a sałoži, so Khrystuża bóle lubuje, dyžli mudrosćź swěta a Bohu cześcź a khwalbu dawa. Schtóž to sam na sebi sacźuwa, je bohaty a połny radosćze a živjenja s tym, tón ma stajnu bolosćź a srudobu, hdyž widźi swój lud w duchownej khudobje a smjercźi. Tuž wot tajkeje

bolosćże jeho niczo njemóże takle wuhojicź, kaž ßwěrne prózowanje wo polěpschowanje a wobnowjenje zyrkwinskeho žiwjenja.

Nasch lud je nětk wschón nowy w politiskim duchu, abo tola je pod nowu dobru wucžbu stajeny, też ßamo pod wucžbu, kotraž nabožinu waži. To ßo nam jara lubi, a woßebje na młodžinu s wulkej nadžiju hladamy. Bóh na naß hlada a na ßwoje woßady wschě. Budźmy kemscherjo a modlerjo, kiž maja jeho kralestwo a s tym ßwój lud na modlerskej wutrobje! Shibujmy kaž ßwjaty Pawoł ßwoje kolena k Wótzu nascheho knjesa Jesom Khrysta! Tón je prawy Wótcžez nade wschitkimi. Tón dawa nam po bohatstwje ßwojeje kraßnosćże, so bychmy ßo psches jeho Ducha poßylnili, so by Khrystuß psches wěru bydlił w naschich wutrobach. Tak móże sapschijecź, kaž Pawoł praji, schěrokosćź, dołhosćź, wyßokosćź, hłubokosćź. Schto je schěrokosćź? Daloko a schěroko hrosy skaženje, a lud je na Boha a wot njeho do ßwěta póßłaneho sbóžnika pokasany. Schto je dołhosćź ßwěta a cžaßa? Nimamy tudy wobstajneho města. Schto je wyßokosćź? Khrystußa lubowacź. Schto je hłubokosćź? To je Boža njeskónczna lubosćź. Kemscherjo, kajki bohaty ßy!

Hamjeń.

Žiwjenje s Bohom!

We wěrje s Bohom sjednoczeni
Bycź žiwi, je to wjeßele!
Kak ßmy my tola wobsboženi,
Hdyž Bóh naß takle lubuje,
So swěczhnej' lubosćże wón dele
K nam ßwojoh' luboh' Ssyna sćele,
Kiž naschu winu na ßo wsa!
O, schto je Jesuß pschětrał sa naß,
Krej, žiwjenje tu ważił sa naß!
Tak s Wótzom cžłowjestwo wujedna.

Nětk wschitkim cžłowjekam na ßwěcże
Bóh ßwoju hnadu poskicża.
Tych pschiwosmje sa ßwoje dźěczi,
Kiž jeho hłoßa kedźbuja.
Bóh ßam — nasch Wótz! Schto kubła cžaßne?
Pschi nim ßu njesachodne, kraßne,
Kiž dźěczi ßwěta njesnaja!
Schtóž ßwojom Knjesej steji ßwěru,
Wě prajicź też wo sbóžnym měru
We cžaßu połnym njeměra.

Kak kraßnje je, tu wotpočžowacź,
Kiž samóże ßam wobarnowacź
Wschěch ßwojich w kóždej strachocże.
Jich podpjera we wojowanju,
We cžerpjenju a spytowanju
Da sčžerpliwosćź a nowu móz.
Hdyž też ßo ßłónzo druhdy skhowa,
Jim jaßne ßwětło Božoh' ßłowa
Wschak saczěri wschěch dwělow nóz.

Haj, Jesuß duschny nawoženja
Je wschěm, kiž jeho lubuja,
Też lěkař, kiž dosćź wokschewjenja
Sa wußłych, khorych, sprózdnych ma.
Schtóž s nim we modlitwje ßo swježe,
Też troschtnje ßwojich hrěchow cżeże
Do jeho ranow położi.
Tak duscha s Bohom sjednoczena
Je tam — hdyž s cżěła wuwjedźena —
S nim žiwa w sbóžnej wěcžnosćži. H. B.

Wartburg.

(Pokracžowanje.)

Po někotrych skhodźeńkach stupichmy horje do dalscheho ruma: „Landgrafensaal“. Tu ßu saßo wobrasy wot snateho wumělza. To ßu podeńdźenja, kotreż ßu ßo wokoło hroda a w hrodźe stałe. Prěni wobras pokasuje, kak je hród nastał. Ludwig der Salier bě ßobu na hońtwje a bě ßo wot druhich trochu wotßalił; pschińdźe na rjanu horu; tam bě rjany wuhlad do kraja. Tuž ßebi wón praji: „Cžakaj hora, ty budźesch mój hród!“ Tak je hród „Wartburg“ nastał. Druhi wobras: „Der Schmied von Ruhle“ je se schule snaty. Młody krajny hrabja bě ßo w lěßu sabłudźił a bě wjeßeły, jako wjecžor kowarńju nadeńdźe. Kowař hacž do poł nozy na želeso bijesche, pschi tym powědajo: „Landgraf, Landgraf, werde hart, siehst Du nicht, wie Deine Edelleute das Volk plagen!“ Njewědźesche pak, so zusy hósćź jeho sćzicha wobkedźbuje. Tutón ßo da skónczhnje sesnacź a shoni, kak wulzy w kraju s ludom sakhadźeja. Domoj pschischedschi swoła tutych cžwilowarjow k ßebi, sapscheże 4 s rasom do płuha a da jim wschěm jenu bróždu woracź. Tak je 3. wobras nastał, kiž rěka: „Der Edelacker“. Tuto mjeno je tam hischcże dźenßnischi dźeń. Schtwórty wobras: „Der Taufritt“ je też se schule ßem snaty po pěßni s wulkeje cžitanki. 5 wobras je: „Ludwig und der Löwe“. Law bě ßo s klětki wudobył; wscho cžěkasche do hrodu. Ludwig, mandźelski Hilźbjety, jemu napschecźiwo stupi a jeho s błyschcżatymaj wocžomai do klětki wórcżo sehna. Lud je wo nim powědał: Wón s lawom wokoło khodźi, jako by s nim hrał. 6. wobras mjenuja: „Ludwig und der Esel.“ Tón ßamy Ludwig bě khudemu wikowarjej w Eisenachu woßoła daril. Würzburgszy paduschi wikowarjej woßoła a wscho, schtož mějesche, kradnychu. Wikowař wuskorži Ludwigej ßwoju nusu. Tutón cžehnjesche s někotrymi wojakami psched město Würzburg. Sastróżeni pschińdźechu radni knjeża a měschcżanosta psched wrota, ßo praschejo, schto tu tola chże. „Mojeho woßoła!“ bě wotmołwa. Paduchaj buschtaj namakanej. Wikowař dosta ßwojeho woßoła, Ludwig pak paduchow. Kak je jeju khłostał, njewěm. 7. wobras ma mjeno: „Margarethens Flucht.“ Margaretha bě mandźelska Albrechta, kiž ma pschimjeno „Der Entartete“. Wón knjeżesche w lětach 1265—1308 Margaretha bu bjes winy sastorcżena. Wotroczk dosta pschikasnju, ju moricź. Tutón pak ju w nozy na hród Kraynburg dowjedźe. Puczik, po kotrymž wonaj dźěschtaj, ßo dźenßa hischcże „Margarethengang“ mjenuje. Na wobrasu widźimy, kak ßo wona se ßwojimi tsjomi ßynami rosžohnuje. Połna hórkej bolosćże wona najstarscheho ßyna Heinricha do liczka kußnje; wón ma w stawisnach tohodla to mjeno „Heinrich der Gebissene“. Albrecht, njepózcźiwy, ßurowy cžłowjek bjese wscheho ßwědomja, woženi ßo druhi ras s Kunigundu von Eisenberg. Sa prěnich tsjoch ßynow sapocža ßo ßurowy cžaß. Heinrich, prěni narodźeny a herba hrodu, bu něhdźe w hrodźe twjerdźe dźeržany a jeho pschirodny bratr Apitz dosta herbstwo. Tsecźi krócź ßo Albrecht woženi s Hilźbjetu von Arnshaupt. Tuta pschinjeße doroscźenu dźowku ßobu do mandźelstwa. Albrecht woženi tutu se ßwojim ßynom Bjedrichom s prěnjeho mandźelstwa. Bjedrich bě pobožny,

ſprawny cžlowjek, kiž wo ßwoje prawe herbſtwo wojowaſche pſchecžiwo pſchirodnym bratram. Wón bě hiſchcže jeniczki ſbytkny ſ Margarecžinych džěcži. Heinrich, jeho ſtarſchi bratr bě w jaſtwje wumrěł, a młódſchi bratr bu morjeny. Bjedrich bu tež mjenowany: „Friedrich der Freidige.„ To je tež tón, kiž je na wobraſu: „Der Taufritt“.

Woßebite wumělſtwo je tež tak mjenowana „Landgrafenſäule“. Schtyri worjoły a ſchtyri lawy ju debja. Wot tudy džěchmy to rumnoſcže: „Feſt- oder Banketſal“. To je w lětach 1850—1867 kumſchtnje a kraßnje ponowjena wulka rumnoſcž. Widžachmy tu wſchelake poſtawy prjedownikow pódla Sswj. Hilžbjety. Na wjerſche wißaja najrjeńſche khorhoje ſe ßwětoweje wójny, niz Originale, ale podoby.

Dale džěchmy w prěnim poſkhodže do ruma, kiž rěka: „Eliſabeth Kemenate“. Tu ßo wſcho błyſchcži a frinkoli Kěžor Wilhelm II. je tutu zyłu rumnoſcž dał ſe ſchkleńczanym moſaikom wuſtajecž. Schtyri lěta je tuto dželo trało; 25 000 hriwnow je płaczíło. Stara kſchinja, ſtare blido a ſtoły tu ſteja. Moſaikowe wobraſy tu widžimy, tak „Die Brautwerbung“, duringſzy wotpóßłanzy proſcha na wuhorſkim kralowſkim dworje wo Hilžbjetu. Dale tam wuhladaſch: „Narod Hilžbjety“ a wſchelake druhe kraßnoſcže. Njeje móžno, ßebi to wſcho ſpomjatkowacž.

Nětk wopuſchczímy hród a podamy ßo do twarjenja „Vogtei“ do Lutheroweje jſtwy. Tu Luther 10 měßazow pſchebywaſche, jaty a tež niz. Bjedrich Mudry jeho tu khowaſche pſched bamžom a kěžorom. Luther wadžeſche ßo ßam ſe ßobu; by najradſcho cžeknył. Tu położi jemu Bóh Knjes knihu wſchěch knihow do ruki. Wón pſchełoži tu Nowy Teſtament do maczerneje rěcže. Je to mały rumczk. Widžimy tu tež hiſchcže ſtare rjady na wjerſche. Wulke łožo ſ města Rudolſtadt tu ſteji a blido ſ Möhry; wot molerja Cranacha ſtaj tu dwaj wobraſaj: Lutherowej ſtarſchej; dale ſtara kſchinka, Lutherowe liſty na Melanchthona w njej, a Lutherowy khamor. Widžimy tu tež džěru, hdžež je był tintowy blak. Powěda ßo, ſo je ßo tu Lutherej ſły ßam na ſcžěnje ſjewił. Luther je bleſchu tinty ſa nim cžißnył. Wopytarjo ßu wot ſcžěny dypali a kuſki jako relikwiju ßobu brali. Steji tu tež hiſchcže ławka a tež dwaj ſtołaj a wobras „Luthera“ ßu tu powěßnyli mjes wobraſomaj ſtarſcheju. Pódla wißaja wſchelake druhe małe wobraſki. Pſches wokni hladamy na Duringſke a Heſſenſke hory. Pſched jſtwiczku, kotruž wopuſchczímy, je na ſcžěnje tole hróncžko:

„Ein Chriſtenherz auf Roſen geht,
Wenns mitten unterm Kreuze ſteht“.

Dale džěchmy do komory, kotruž mjenuja „Rüſtkammer“. Wona je pod Lutherowej jſtwu. W njej ßo khowaja ſtare brónje ſa konje a ludži; běchu tam tež khorhoje ſe 30-lětneje wójny. Te durje, kiž do tuteho ruma džeja ßo mi ſpodobachu, dale niczo.

Tola wſcho wohladach w twarjenjach. Twarjenja njejßmy wſchě pſcheſchli, jenož ſchtož bě ważne a hiſtoriſke.

(Pokracžowanje ſcžěhuje.)

Snamjenja cžaßa.

Republika Chile je wobſamkła, poł milijona wowzow ſniczicž, dokelž nochze nichtó ani mjaßo ani wołmu měcž.

W Hollandſkej bě pſchedawanje Janſkich jahodow. Dokelž nichtó njekupowaſche, ſniczichu tam 80 000 puntow.

A w Ruſkej mrěja ſta tyßazy hłodu.

Biblija!

Katolſka nowina „Augsburger Poſtzeitung“ kritiſuje ſapiß knihow, kotrež ßu ſa katolſki dom trěbne, kotryž bě někajki katolſki mißijonſki cžaßopiß ſeſtajał. W nim mjenujzy Biblija pobrachowaſche. Wona namjet pſchiſtaji, ſwěrowanymaj kóždy ras Bibliju pſchepodacž.

Nowina mjenuje tutón namjet zyle nowy pucž ſa rosſchěrjenje „Božeho Pißma“. Njedyrbjako tole nam Evangelſkim pohoń bycž, bóle a ßwěrniſcho na tutón „pucž ſa rosſchěrjenje Biblije“ kedžbowacž, kiž je tola ſa naß Evangelſkich „ſtary pucž“?

A potom: Njeje tole khutne namołwjenje ſa wſchěch Evangelſkich, woßebje tež ſa mandželſkich, ßwoju Bibliju ßebi ważicž a ju wſchědnje trjebacž?

Matth. 6, 26.

Luther praji tutomu ßłowu Jeſußowemu tajkeho, ſo hinak njemóžeſch, hacž jo ſaß a ſaß rospominacž w tutym tajkim naſchim cžaßu. Tohodla tu tute Lutherowe ßłowa po ßerbſku ſtajimy:

„Tu lětaja ptacžatka pſched naſchimaj wocžomaj, a to nam k małej cžeſcži, tak ſo bychmy chzyli ßwój kłobuk pſched nimi ſcžahnycž a prajicž: Mój luby knjes doktoro, ja dyrbju wuſnacž, ſo ßo ja na to wumělſtwo, na kotrež ßo ty wuſtejiſch, njewuſtaju. Ty ſpiſch w nozy w ßwojim nězdže bjes wſcheje ſtaroſcže; rano ſtanjeſch a ßy wjeßoły a dobreje myßle, ßydnjeſch ßo na ſchtom a ſpěwaſch a khwaliſch Boha; po tym pytaſch ßwoju zyrobu a ju namakaſch. Ach, ſchto ßym ja ſtary nora nawuknył, ſo ja tež tole njecžinju, mějo tola telko pſchicžiny? Móže tola ptacžatko ßo ßwojich ſtaroſcžow wſdacž a je w tutym padže kaž žiwy ßwjaty, njemějo tola ani pola ani bróžnje, ani korbika, ani pinzy; wono ſpěwa, khwali Boha, je wjeßołe a dobreje myßle, pſchetož wono wě, ſo jeneho ma, kotryž ßo ſa nje ſtara; tutón rěka naſch Wótz w njebjeßach. Cžehodla dha my tole njecžinimy, kiž my móžemy dželacž, rolu pſchihotowacž, płody žnjecž, domoj khowacž a je ſa cžaß nuſy kopicž a tola ßo njemóžemy wohidneje ſtaroſcže woſtajicž!“

A ſchtó chze prajicž, ſo ma tón njeprawo, kiž k tutym Lutherowym ßłowam pſchiſpomni:

„Tutón muž Boži ma prawo! My ßo ſtaramy „kaž póhanojo“! Jako njeby žadyn Bóh wyſchſche naß był! Jako bychmy my ßami ßwój „bóh“ bycž dyrbjeli, ßami ßwoje „Boże prjedywidženje“! Jako bychmy tu ßami byli, a jako by jenož płacžiło: Pomhaj ßam ßebi! Kaž póhanojo! Jako by Bóh był morwy pſchibóh, bjes mozy a luboſcže! Jako wón njeby naſch Wótz był! Jako wón njeby wjedžał, ſo my to wſchitko trjebamy. — O kſcheſcžijano, ty njejßy póhan! Njeſtaraj ßo tuž tola tež kaž póhan!“ —

Haj, prawo maſch, dyrbiſch ty prajicž.

Zuſe pſchißłowa.

Pſchemyßl ßebi trójzy, prjedy hacž jónkrócž rěcžiſch! — Hdyž ludžom wěrnoſcž prajiſch, pſchimaja cže ſa ſchiju. — Sſłowa twarja, ßłowa torhaja. — Hdyž rěcžiſch, ſchtož ßo lubi, khwali cže zyły ßwět. — Někotryžkuli chze ſkakacž prjedy hacž móže poſkakowacž, a někotryžkuli rěcži, prjedy hacž myßli.

To ßu pokaſki ſ indiſkich pſchißłowow. Tebi drje ßo tola njeſda, ſo jenož ſa Indiſku płacža!

Wažna maliczkoscz.

Bjedrich Rietzscha, kiž nětko pódla žwojeho nana w Rökenje pola Weißenfelsa pschi zyrkwi spi, hdzež jeho nan ſ duchownym běsche a 4½lětnemu žynkej wumrě, wěscze nieje muž, na kotrehož poßłuchamy, ale dobre wuczby ſ jeho pjera maja tež ja naß płaczíwoscze. Tajka je tale:

O ſo byschcze wospróznyli prajicz, ſo je skutk dobry, to czini, ſo je nieżebiczny. Ach moji lubi, ſo wy żami w żwojim skutku scze kaž macz w dżěscżu, to budz mi wasche żłowo wo poczinkach! podał T. w B.

Zyrkej a stat.

Sakska zyrkej wosjewja, ſo je mała knižka ſ kěrluschemi, kotraž chze pschidawk k spěwarskim bycz, wuschła. W njej żu kěrlusche wot czišła 717 dale liczene; mjes tutymi kěrluschemi namakasch tež te, kotrež żu hacz żem na jenotliwych papjerkach ſ notami wuschłe. Superintendentury wobstaraja tutu knižku. Tuž chzył kóždy wosjewjenje żwojeho fararja wo tutej knižzy woczakacz.

Němska evangelska zyrkej wosjewja, ſo stej nětl tež bajerska a württembergska zyrkej do wulkeho zyłka Němskeje evangelskeje zyrkwje srjadowanej. Tak tworja nětk wschě evangelske krajne zyrkwje tutón jedyn wulki zyłk, kotrehož wjednik je němski biskop Müller.

Schule maja po poruczności němskeho ministra Rusta ſ evangelskimi schulerjemi a schulerkami 400lětny jubilej 31. oktobra abo tola w tutym czażu żobu pożwjeczicz.

Ssowjetruska chze do swjatka ludow sastupicz. Swjatkarjo jednaja wo tym; njejżu psches jene; wożebje je Schwiza pschecziwo tomu. Wo tutej wězy jednasche tež sjednoczeństwo „Weltbund für Freundschaftsarbeit der Kirchen“ na żwojim sjěsdze. Wono wupraji to należne pschecze, ſo ma żo, jeli ſo żo Ssowjetruska do swjatka ludow pschiwosmje, dorasnje wuprajicz, ſo prawo, żobustaw swjatka ludow bycz, tu pschiżłuschnoscz wopschija, wěrnu żwobodu żwědomnja a Bohu żłuženja hajicz. S tutym wobjamknjenjom a pschecznom sjednoczi sjednoczeństwo należne napominanje, ſo by swjatk ludow se żwojim wulkim wliwom na to skutkował, ſo by Ssowjetrusku wschěm stawam nabožnych sjednoczeństwow dowolika, ſ wěrybratrami ſ nutska a ſ wonka Ssowjetruskeje wobkhada a swiska měcz. — S podobnych pschiczinow a wobmyżlenjow je Schwiza pschecziwo sastupej Ssowjetruskeje. Něchtón druhi pschisjpomni tomu, ſo żo Ssowjetruska njemóže do swjatka ludow pschijecz, dokelž tola njeje tomu sadżěwała, ſo tam 3 000 000 wobydlerjow hłoda wumrě. — A wono je tola tak, ſo żo dyrbisch praschecz: Na czo dżiwaja te staty, kiž chzeja Ssowjetsku do swjatka pschijecz, po prawom? Na kschesczijanstwo niz! Haj do zyła niz na nabožinu! A tola żu to pschedewschěm wyschnoscze tych ludow, kotrež żo kschesczanske mjenuja! W tajkim sadżerżenju statow a wyschnosczow njemóže wscho po prawom bycz. Snajmjeńscha to wschědny człowjek, kiž ma pak strowy rosom, njedorosumi, czim mjenje tehdy, hdyž je tež hischcze nabožny a pobožny.

Wschelake ſ bliska a daloka.

W **Rakezach** żwjecza dżenża żwjedżeń Swonkowneho Mißijonstwa, kaž hižo wosjewichmy. Programm je scżěhowazy: Dopołdnja w 9 hodż. je Boża żłužba sa dżěczi; tutu směje knježna Georgi ſ Hłowneho Mißijonskeho Towarstwa w Drježdżanach. Popołdnju w 2 hodż. sapocznje żo żerbska żwjedżeńska Boża żłužba; żwjedżeński prědar je knjes farar Handrik-Porschiski; ¼4 hodż. pschisamknje żo němska żwjedżeńska Boża żłužba; na tutej prěduje knjes farar Paul-Budyski. — Rakeczanska wożada pscheproschuje wschěch na tutón żwjedżeń. Njedajmy ju podarmo pscheproschowacz.

S **Klukscha.** Njedżelu 16. 9. pop. w 3 hodż. wuwjedże spěwna skupina ſ Budyschina w tudomnej zyrkwi zyrkwinsku hudżbnu żwjatoczność, pschi kotrejž budża żo wschelake khorne spěwy khěrluschow a tež instrumentalna hudżbna żadba poskicżecz. Wschitzy wożadni a tež drusy żu k temu wutrobnje pscheproscheni. Sastup je darmo.

Farar Jan Mrósak, bywschi farar we Wulkich Sdżarach, Lupoji a w Rakezach, je 5. septembra w Sachsendorfu pola Wurzena wumrěł. My tole dżenża ſ krótka naschim czitarjam sdżělimy a żo nadżijamy, ſo něchtón, kiž bě njebocżiczkemu bliski, nam wo nim drobnischeho napiża. Khowali żu jeho póndżelu 10. septembra na Janowym pohrjebnischczu w Drježdżanach.

Se **Schlesyskeje.** 22. a 23. septembra budże w Lěhnizy schlesyski posawniski żwjedżeń. Ssobotu 22. septembra je wjeczor ½7 hodż. pruha w zyrkwi Pětra a Pawoła a w 9 hodż. wjeczorna żwjatoczność na městnje „Bergwiese“. Njedżelu 23. septembra sapocznje żo rano ½7 hodż. rańscha hudżba w pjecż wotdżělach posawnistow. ½8 hodż. je rańscha Boża żłužba w hižo mjenowanym Božim domje; prědowacz budże farar Meißner-Wrótżławski. ¼12 hodż. sapocznje żo sjawny wustup na naměstnj „Friedrichsplatz“. Wjednik zyłeho żwjedżenja je snaty němski general posawnistow D. Kuhlo.

Sa Drježdżany a wokolinu. Dżenża 16. septembra popołdnju ¼4 hodż. je w Kschižnej zyrkwi żerbska Božo żłužba a spowědż. Prědowacz budże knjes farar Bójz ſ Budestez. Tuž. Serbja Drježdżanszy a wokoło Drježdżan, dżicże wschitzy do tuteje naschoje żerbskeje Božeje żłužby!

W Nürnbergu běchu na wulkim sležcze tež w narodnej drascze Serbowki ſ Łużizy a ſ Drježdżan. Póżłachu nam postrowy, pisżajo, ſo je wjednik a kanzler Adolf Hitler trójzy psched nim był. Dżakujemy żo jim sa postrowy a pschecża a sa to, ſo żo pschi wschěm rjanym tež na naß dopomnichu, a strowimy je wutrobnje sażo.

Na pucz.

„S Božim żłowom njeje żaneho żortowanja. Njemóżesch-li jo srosumicz, sczehń żebi kłobuk psched nim.“

Tak pische Luther ke kniham profety Jeremiaża w lěcze 1527. My ckzemy żebi w pschichodnych tydżenjach, kotrež naß bliże a bliże wjedu k reformaziskemu żwjedżenjej, kotryž je lětża sdobom jubilejny żwjedżeń zyłeje pschełożeneje Biblije, pschezo sażo żłowa Lutherowe wo Bibliji a Božim żłowje żobu wsacz do rospominanja. Wopominamy tak żobu najlěpje jeho hobrski, żohnowanja połny skutk pschełożenja zyłeje Biblije. Najrjeńschi dżak pak jemu sa to damy, hdyž nětk po tajkich żłowach żwoje żiwjenje słożimy, kaž n. psch. tež po runje naspomnjenym. Kak někotryżkuli je tola żurowu wěrnoscz tutoho żłowa nashonił!

Listowanje. H. B. w B.: Wutrobny dżak, redaktor. — Sa 17. p. Tr.: W. we W. — Sa 18. p. Tr. (Żnjowy dżakny żwjedżeń): R. w R.

Samolwity redaktor farar Wyrgacz w Noßaczizach (Nostitz b. Weißenberg). Nakład Sserbska hłowna prědarska konferenza w Budyschinje. — Czischcz „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadża kóżdu żobotu a płaczi schtwórczletnje 108 pjenjezkow.

Čžißło 38

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Gserbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 23. septembra 1934 Bautzen

17. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Luk. 14, 1—6.

W naschim ßłowje rěčži Jesuß k nam wo tym, kak mamy jako jeho wuczomnizy kedźbowacź, hdźe je nusa pola naschich bližschich, a kak mamy ßo sadźerżecź ßamo na njedźelskim dnju, hdyž tajka nusa nam napschecźiwo stupi. Dha prajimy:

Twoja njedźela, schto wona cźi je a kak ju ßwjecźiisch?

Njedźela, tón dźeń, na kotrymž njedyrbi cźłowjek ßo jenoż dźěła wostajicź, ale dyrbi jón ßwjecźicź. Schto je tebi twoja njedźela, twój ßwjaty dźeń?

Jesuß je ßo podał do cźichoty doma tamneho farisejskeho, kiž běsche tutoho noweho rabbi pscheproßył, so by ſ nim ßo rosrěčżował wo jeho wuczbje, a to we wokrjeßu ßwojich druhich hosczow. Jesuß wotpočżuje na tutym dnju. Wón to cźini na ßabbatnym dnju, my to cźinimy njedźelu. Njesaběramy ßo tu ſ praschenjom, kotreż ßu někotre sekty naschich dnjow wusběhnyke, kaž by to něschto jara ważneho było, so bychmy dyrbjeli saßo ßwoju njedźelu puschcźicź a saßo ßabat ßwjecźicź po židowskim waschnju. Sa naß je jenoż to ważne, so je nam Bóh po schěsczy dźěławych dnjach dał jedyn dźeń, na kotrymž dyrbja ras wschitke staroscze wschědneho žiwjenja wróczo stupicź, a so dyrbi duscha w sjenocźeństwje ſ Bohom nowu móz a nowu wjeßełosczy dostacź k wschemu temu, schtož žiwjenje pschezo saßo snowa wot naß žada. So by tola kóždy ßej wědomny był, schto ma na ßwojej njedźeli.

A nětk, na tajkim ßwjatym dnju, kotryž bu wot Židow ßwjecźeny zyle bjes wscheho dźěła, dha je tam psched Jesußom tamny khory cźłowjek, kiž cźerpjesche na cźežkej khoroscźi. Wěscze, so wón tam njeje pschipadnje pschischoł, ale lescźiwje ßu farisejszy ßo wo to starali, so by tam do domu pschischoł w tej hodźinje, w kotrejž tam Jesuß běsche. A nětk woni wcźipni cźakaja na to, schto budże Jesuß cźinicź, tutón rabbi, kotrehoż lhorych wuhojenja ßu znate po zyłym kraju. Schto budże tón cźinicź, kiž je prajił, so njeje pschischoł, sakoń sanicźecź, ale dopjelnicź? Kak budże ßo stajecź k tsecźej kasni: Ty dyrbisch ßwjaty dźeń ßwjecźicź?

Sa Jesußa je jenoż jene móżno: Wón widźi tu wulku nusu tuteho cźłowjeka, a wón wě, so to njeje żadyn hrěch psched njebjeskim Wótzom, a so to njeje wotßwjecźenje ßwjateho dnja, hdyž wón tu pomha, a tak wuhoji wón khoreho we tej mozy, kotraž je jemu data.

Schto je to tola sa naß do powucźenja, so mamy też my na Knjesowym ßwjatym dnju kóždu składnosczy wužiwacź, hdźež możemy dobrotu cźinicź a nusu wotwobroczicź, abo snajmjeńscha pomhacź, nusu noßycź. K temu njetrjeba hakle ßußodej jeho woł abo woßoł do jamy padnycź na ßwjatym dnju, dha njetrjeba hakle jeho statok ßo palicź — to ßo ßamo rosumi, so jemu tehdy hnydom na pomoz khwatamy. A to by schpatne kscheścźijanstwo było, hdy bychu pschi njesbožu w podkoptach cźłowjekojo saßypani byli, a pomoznikojo njebychu jim pomhacź chzyli, dokelž by runje njedźela była. Ale je tak wjele druhich możnotow, ſ kotrymiž możemy ßebi ßamym a druhim njdźelu tak prawje ßwjatocżnu cźinicź. Też psched tebje położi twój Bóh tak někotreho, kiž je w cźežkej khoroscźi a je ſ tym wusamknjeny se sjednocźeństwa ßwojich ßobucźlowjekow a ßwěta. Też ty snajesch wěscze tajkich, kiž ßu ſ cźežkimi staroscźemi domachpytani. Kak rjanu możesch dha też ty tajkim cźinicź jich njedźelu, a ſ tym też ßebi ßamemu, hdyž jim woprujesch krótku hodźinu ßwojeho ßwobodneho cźaßa a pschinjeßesch ſ tym něschto ßwětła do jich stysknego hubjeneho žiwjenja. Bohate žohnowanje leži w tajkim wužiwanju Knjesoweho dnja.

Wyschsche teho pak chze ßwjaty dźeń bycź tajki prawje žohnowany dźeń sa tebje ßameho na twojim snutsknym cźłowjeku, a dale sa sjenocźeństwo ſ twojej ßwójbu w twojim

domje. Hiſchcźe pſchezo ſměje njedźela ſa tebje woßebity ras, hdyž ßy na njej pucź namakał do Božeho doma a ßy ſ tym niz jenož njedźelu, ale zyły nowy tydźeń ſtajił pod Boże wodźenje. Hdźež ßo njedźela tak ma, ſo je to jenož jedyn dźeń, kaž te druhe też, abo hdźež ßo njedźela tak ßwjecźi, ſo na mozach cźlowjeka žerje, tam je to jenož ſkaženje ßwjateho dnja. Prawa njedźela dyrbi něſchto dacź, ſchtož poſběhuje wyſchſche tych ſcheſcź druhich dnjow. Jow dyrbi pſchińcź nowa móz ſa cźěło a ſa duſchu. Sa wjele cźlowjekow je njedźela tón jeniczki dźeń w zyłym tydźenju, hdźež móža ſaß hromadźe bycź ſe ßwojimi lubymi. Kak dźakny dyrbjał dha kóždy bycź, ſo ma tutón dźeń, a kak dyrbjał jón wužiwacź pſchedewſchěm ſ tym, ſo by ßo tu ſtajił pod Boha a pod jeho ßwjate ßłowo.

Snate je, kak je ßo w Ruſkej ſpytało, tutón ſhromadny ßwjaty dźeń cźlowjekam wſacź, a to tak, ſo měješche jedyn dźěł ßwój ßwobodny dźeń na prěnim dnju tydźenja, druhi dźěł na druhim dnju a tak dale, tak ſo ženje zyła ßwójba tajki dźeń hromadźe njeměješche. A my wěmy, kak cźežko ßu cźlowjekojo tam runje na tym cźerpili a nětko je drje tak, ſo ßo tute waſchnje njeje móhło wobkhowacź. Kak wjeßeli ßměmy my bycź, ſo mamy ßwoju lubu njedźelu.

Hdyž pak nětk hladamy na to, kak ßo njedźela woprawdźe ßwjecźi, dha wěmy, ſo je runje tutón dźeń tón, kiž ßo najhuſcźiſcho njewužitnje wužiwa. Wěrnoſcź je, ſchtož ſhonimy ſe ſtatiſtikow, ſo najwjazy hrěcha ßo ſtanje njedźelu, a ſcźěhwk njedźele je, ſo ßo póndźelu we wobkhodach a w fabrikach ſtanje wjele wjazy njeſbožow, hacź na druhich dnjach, dokelž cźlowjekojo njedźelu njejßu trjebali k wotpoczowanju a k poßylnjenju ßwojich mozow a ßwojeho cźěła, ale ßu jo w ßwětnym waſchnju a wjeßelu woßłabili. Hdyž to wěmy, dha chzyli ſpožcźicź, ſo je Bóh tutón wyßoki dar dał njedoſtojnym a njemudrym, kiž njewjedźa niczo ſapoczecź ſ tutym darom, a ſmyßł nam pſchińdźe, ſo by lěpje było, ſo by ßo tutón dźeń wotſtronił, ſo bychu ßo tak ſaniczite ſtrachi, kiž w nim wotpoczuja.

Ale ně, to njechamy! Wěmy, ſo to wſchak njeleži na njedźeli, ale ſo to leži na cźlowjekach ßamych. A tehodla njedamy pſchеſtacź, na tym dźěłacź, ſo bychu cźlowjekojo hinaſchi byli, ſo bychu pſchezo bóle póſnali, ſchto maja na ßwojim ßwjatym dnju, a ſo bychu pſchezo bóle rozumili, tak bychu jón tak wužiwali, ſo bychu jeho žohnowanje ſhonili. A ty ßam ſapoczń ſ tym, ſo by twoja njedźela ſa tebje a ſa twój dom to była, ſchtož je Bóh do njeje położił. Potom pak budźe ſkónczńje tak, ſo budźe cźi kóždy dźeń pſchezo bóle tajki prawy dźeń Boži, a ty budźeſch pſchezo doſpołniſcho ſhonicź tón měr Boži, kiž twoju wutrobu wjeßelu cźini. Tak witamy też ßwoju dźenßniſchu njdźelu a chzemy ju a wſchitke, kiž hiſchcźe pſchińdu, prawje wužiwacź, a tón Knjes ßam je nam wuhotuj a naß w nich ſe ßwojim bohatym žohnowanjom. Hamjeń.

Žiwjenje bjes Boha!

Kak žałoſtne je žiwjenje,
Hdźež ſdala ßu wot Boha,
Bjes troſchta, měra, nadźije!
Schtó? prajcźe, abo ſchto dha
Je tajkich ſepjera,
Kiž Boha nimaja?
Cźeſcź, ßwěta wjeßlje, bohatſtwo
Kaž para bórſy ſhubi ßo!

Wſcho ſemſke ſbožo, wjeßele,
Jim žadoſcź njeſpokoji.
Žad'n měr! Jich hrěſchne khoroſcźe
Ssrědk tajki njeſahoji!
Kiž pomoz ſazpija,
Pſchez hłubje wjaſnieja
Wſchak do hrěſchneho bahniſchcźa
A khwataja do ſkaženja.

Sso njekhwal Božoh' dźěcźatſtwa,
Kiž wěri, ſchtož tu widźi,
A wſchak ßo ſa tym njepraſcha,
Schto Bóh chze, ſchto wón hidźi!
Do kelko liwkoſcźe
A ßamoprawdoſcźe
Duch cźěmnoſcźe tam dowjedźe,
Hdźež jed'n błud druhi ſpěchuje!

Schtó pomha njeſcź jich ſtaroſcźe?
Schtó pomoznik him w nuſy?
Kiž tole wſchitko ſamóže,
Bóh! — tola je jim zuſy!
Hněw, ſawiſcź, hidźenje
A wſchitko ßwarjenje,
To. hlajcźe, helſke ſwjaſki ßu,
Kiž pſchez ßo twjerdſcho ſacźahnu! —

To je bjes Boha žiwjenje!
Kak hakle w ßmjercźi budźe,
Hdyž, wotucźiwſchi, ßwědomnje
Jich wobſkoržuje wſchudźe?
O kajka ſrudoba,
Hdyž ſ erta Jeſußa,
Hacź runje ſtyſknje wołaju,
Tam ßłyſchu: „Ja waß njeſnaju!“

H. B.

Wartburg.

(L. ſ D. pokracźuje.)

Hród, ſe wſchěm bohatſtwom mějachmy nětk ſa khribjetom. Wjednik bě naß wopuſchcźił. Tuž poda ßo kóždy ßam na ßwoju ruku na wunamakanje. Tſi ſtudnje tu ßu; jena, w kotrejž něhdy deſchcźowu wodu hromadźachu. Dźenß cźěrja wodu ſ měſta horje do wulkeho kotoła. Zyle k połdnju je ſchtyrirózkata wěža; delekach je jaſtwo, to je mały rumcźk. 8 lět bě tu jaty Fritz Erba, wjednik ſekty „Wiedertäufer“. Po ſkhodźe pſchińdźech horje na tutu ſchtyrirózkatu wěžu; kraßny bě tu wuhlad, hory a doły hacź do Heſſenſkeje tu widźiſch. We tutej kraßnej krajinje něhdy naſchi ßerbſzy prawótzojo bydlachu. Hiſchcźe w Lutherowym cźaßu běchu tu Sserbja. Kak ßmy my tola wróczo ſchli! K ranju je pomnik, mjenowany: Burſchenſchaftsdenkmal, ſtajeny wot ſtudentow. Wot tu cźehnje ßo k wjeczoru měſtaczko Eiſenach. Boże ßłónczko cźopło ßwěcźeſche. Wſcho ßo wyſche měſta frinkoleſche. Połdnjo bě hižo dlěžſchi cźaß nimo. Dyrbjach ßo wrócźicź, ſo bych hiſchcźe něſchto k wobjedu doſtała.

Pſches dwór dźěch wróczo nimo ſtarych kanonow; běch wſcha ſajata wot tutych naſhonjenjow. „Hród wſchěch hrodow a hród ßwětła“ bě jón wjednik mjenował. Poßledni krócź jón ſ wóczkomaj majknych; potom pak khwatach do měſta. Tam doſtach hiſchcźe wobjed. Dźěch nimo doma, hdźež je komponiſt Bach bydlił, k Lutherowemu twarjenju. Urſula ſ Gotha je jo twariła. To bě Lutherowa dobroczelka. Hižo pſched durjemi wita naß tole hróncźko: „Wenn dieſes Haus

ſolange ſteht, bis aller Haß und Neid vergeht, dann kann es wohl ſolange ſtehen, bis daß die Welt wird unter gehn.“ Saſtupich do twarjenja. Delekach je mały Lutherowy muſej a hoſcźenz, w 1. poſkhodźe drěmatej Lutherowej jſtwicźźy. Starſcha žónſka w ſchěſcźdźeßatych lětach mi napſchecźiwo ſtupi, myßlach, ſo mam Sserbowku pſched ßobu. Woßrjedź hłowy jej ſchcźežka ſchědźiwe hłoßy do bokow dźěleſche. „Tutej jſtwicźźy ſtej něſchto ſa duchownych ludźi!“ S tutymi ßłowami mje wona powita.

„Byſchcźe ßnadź tak dobra była, a mje khwilu do duchownych ludźi liczźiła?“ ja proſchach.

„Hlejcźe, tak ßmój ßo hižo namakałoj!“ mi wona ſnapſchecźiwi.

Pytnych hnydom, ſo je to duchapołna žónſka a ſo mam k njej ſhladowacź. Tu wohladach nětko Lutherowu Bibliju. Kóžde ranje je wón w njej cźitał a tak ju tſi krócź ſa lěto pſchecźitał. Pſchi tym je pſchezo ſaß prajił: „Mi je, jako bych ſchtomiki tſchaßk a namakam jabłuczka a kruſchwiczki pſchezo ßłódſche.“

Wobraſy a liſty pod ſchkleńzu tu wohladach. Na jenym wobraſu na ßmjercź khory Melanchthon we łožu. Luther, na kolenomaj kleczo, ßo pódla łoža modli: „Luby Božo, Ty maſch tola telko pſchecźelow pſchi ßebi, Ty jeho tola njetrjebaſch, ja pak jeho hiſchcźe nuſnje trjebam!“

Melanchthon je ſaßo wotkhorił. Dale wobras: „Luther pola ruſkeho wulkowjerćha na ſchkleńzu wina proſcheny“. Wonaj ßebi pſchipiwaſchtaj; Lutherowa ſchkleńza ßo pſchi tym rosbi; wino beži na blido a Luther rjekne: „Entweder haben Sie es mir nicht gegonnen, oder es wäre mir nicht bekommen.“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Mißionſki ßwjedźeń w Rakezach.

Sandźena 16. njedźela po ßwjatej Trojizy bě ważny dźeń ſa Rakeczańſku woßadu, kaž też ſa zyły ßerbſki lud tu w naſchej ßerbſkej holi: zyły ßerbſki lud bu pſcheproſcheny na mißionſki ßwjedźeń, kotryž ßo tutón ras w Rakezach wotmě. Kraßna, naſymſka njedźela, połna miłeho Božeho ßłónczźka, wabjeſche tak někotreho Sserba, pak ſ kołom pak ſ awtom, pak ſe żeleſnizu ßebi do Rakez dojěcź. Tak móżachmy tam w Rakezach fararjow kaž też kemſcherjow ſe wſchěch kónczin ßerbſkeje Łužizy nadeńcź.

W 2 hodźinomaj wołachu ſwony Rakeczańſkeje zyrkwje kemſcherjow do Božeho domu na ßerbſku ßwjedźeńſku Božu ßłużbu. Wot Rakeczańſkeje młodźiny rjenje wudebjeny Boži dom ßo pjelnjeſche, tola bohużel njeběchu wſchě měſtna we zyrkwi wobßadźene. Móznje ſanjeßy ßwjedźeńſka woßada ſ pomozu piſchcźelow a poſawniſkeho khóra kěrluſch: „Ja ſ zyłej duſchu cźeſcź dam tebi“. Woßadny farař, knjes Riota, ſpěwa liturgiju a cźita epiſtolu a ßwjate ſcźenje. Rakeczańſki měſchany khór pod ßwojim wjednikom, k. kantorom Krawzom, porjeńſchi Božu ßłużbu ſe ſpěwom: „Sswjaty, ßwjaty, je tón Knjes ſ „Němſkeje maßy“ wot Franza Schuberta. Po hłownym kěrluſchu: „Jeſuß Khryſtuß, kral naſch knježi“ ſtupi ßwjedźeńſki prědař, knjes farař Handrik-Porſchiſki na klětku. S kraßnymi ßłowami a hłubokimi myßliczkami roskładowaſche wón nam ſchtyrnatu ſchtuczku ſ prěnjeho liſta ßwjateho Pawoła na Romſkich: „Ja ßym dołžnik Grichow a Njegrichow, mudrych a njemudrych“. S wutrobnymi ßłowami rěczeſche ſa naſche mißionſtwo. Wone je ſa naß ßwjata pſchiſłuſchnoſcź a ßwjaty nadawk. Nadźijomnje też tute wot prědarja wußyte ſornjatka bohate płody pſchinjeßu! Kěrluſch, modlitwa a ſkónczna liturgija dokónczichu derje poradźenu ßerbſku Božu ßłużbu.

Po dlěžſchej pſcheſtawzy wołachu ſwony na němſku Božu ßłużbu. Sswjedźeńſke prědowanje mějeſche knjes farař Paul-Budyſki. Jako tekſt bě ßebi wupytał 10. ſchtuczku 96. pſalma: „Prajcźe bjes póhanami, ſo tón Knjes ſ kralom je“. Wſchě kraleſtwa tuteje ſemje ſahinu, jenicźźy Boże kraleſtwo niz. Hakle tſecźina wſchěch cźłowjekow tuteje ſemje ſnaje ßwjaty evangelij naſcheho Knjeſa. Naſch Knjes a Sbóžnik pak je prajił, ſo wón hakle ſaßo pſchińdźe, hdyž budźe evangelij wſchěm cźłowjekam pſchipowědany. Tehodla mamy mißionſtwo mjes póhanami podpjeracź. —

S tutej Božej ßłużbu bě rjany mißionſki ßwjedźeń we Rakezach ßwój kónz namakał. Bóh tón Knjes pak chzył ßwoje žohnowanje dacź ſkutkej naſcheho mißionſtwa!

Zyrkej a ſtat.

Saſka zyrkej je ſtatiſtiku wo lěcźe 1933 wojſewiła. S njeje podamy hiſchcźe to a tamne, dźenża ſkrótka tole: We lěcźe 1925 mějeſche Saſka 5 000 831 wobydlerjow; w lěcźe 1933 ßłuſcheſche ſe ſaſkeho wobydleŕſtwa 4 463 626 woßobow k evangelſkej krajnej zyrkwi. Tute 4½ milijona woßadnych je rosdźělene do 1267 woßadow.

S **woßadneho žiwjenja.** Cźitajo rosprawy wo woßadach a wo zyrkwinych wokrjeßach a wo krajnych zyrkwjach namakaſch wſchelakeho, ſchtož ſwjeßela, ſchtož rudźi, ſchtož traſchi, ſchtož pohonja. Tak cźitaſch ſ jeneho zyrkwinych wokrjeßow: „My ßmy tu jenož hiſchcźe 9 fararjo a jedyn pomozny duchowny a běchmy tu ßydomnaczo, wóßomnaczo“. Woßebje ßo ſ radoſczu wuſběhnje, ſo móże ta abo tamna woßada rosprawjecź wo njech też ßnadnym pſchiběranju kemſcherjow; ſaßo ſtej pak tam dwě woßadźe, w kotrymajź je wſcho morwe. Piſche ßo też, ſo ßo někotſi, kiž běchu hacź do lěta 1933 woßadni ſaſtupjerjo, kotrychž pak nowa wólba wuſamkny, roshněwani woßadneho žiwjenja a dźěła ſdaluja; a ſaßo ßo też rosprawja, ſo wjele nowych woßadnych ſaſtupjerjow ſ lěta 1933 po ßwojim ßwjtoczným ßlubjenju a ſapokaſanju jara porědko abo dozyła niz do Božeho doma pſchikhadźa. — S druhich kónczin Němſkeje ßo ſcźěhowaze piſche: Woßadny ſaſtupjeŕ khodźi tam jenu njedźelu kaž druhu kemſchi. To je wjele woßadnym tak njeſroſumliwe, ſo powjedanje naſta, ſo tutón woßadny ſa to kóždu njedźelu 2 hr. doſtawa. — To jenož něſchto. A nětko: Schto ßy ty do ſtawiſnow ßwojeje woßady a ßwojeho žiwjenja pißak ſe ßwojim ſadźerżenjom pſchecźiwo Božemu domej, Bibliju, dozyła pſchecźiwo zyrkwinſkemu woßadnemu, kſcheſcźijanſkemu žiwjenju?

W **Mexiku** wuhotowa 2000 katolikow na haßach demonſtraziju. Chzeja ßebi ſ tym wunuſowacź, ſo wyſchnoſcź ſawrjene Boże domy ſaßo wotewri a doſpołnu ßwobodu katolſkeje wěry ſwěſcźi.

W **Konſtantinoplu** běchu Turkojo po dobyczu měſta ſtaru ßławnu zyrkej Sswj. Sophije ſcźinili moſcheju. W poßlednim cźaßu je ßo amerikanſki wuſtaw ſ tutym twarjenjom ſaběrał, jo porjedźał a pſchi tym ſtare kſcheſcźijanſke ſnamjenja na nim ſaßo wotkrył. Dokelž njemóże nětk tutych kſcheſcźijanſkich ſnamjenjow dla, kotrež ßu woßebje też wot wonka na tutym twarjenju widźecź, twarjenje wjazy moſcheja bycź, wužije ßo dźěl tutoho twarjenja ſa wuſtajeńzy byſantinſkeho wumělſkeho dźěła.

Wschelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdżan.** Naſche ſerbſke kemſche běchu tón ras nětak derje wopytane, ſchtož je wſcheje cżeſcże hódne, pſchetož bě to tola rjana ſtóncżna njedżelka. Daj Bóh, ſo ſo wſchitzy lubi kemſcherjo na pſchichodnych kemſchach, kiž ſo wotměja druhu njedżelu adventa, ſaſo połnoliczbnje pſchinamakaja. We hoſcżenzu „Janſki dwór“ ſhromadżichu ſo ſtari a młodźi Serbja po kemſchach na woſadnej ſhromadżiſnje. Tuta ſhromadżiſna měješche woſebity wuſnam, dokelž ſo tam rospra-wjeſche wo jaješdże Serbow do Nürnberga. Po ſhromadnym ſpěwanju narodneje hymny poſtrowi nětcżiſchi pſchedſtyda wo-ſadny, kiž je ſdobom też pſchedſtyda towaŕſtwa „Cżornobóh“ wſchěch pſchitomnych, woſebje pak knjeſa fararja Bójza, duſche-paſtyrja Budeſtecżanſkeje woſady, kiž bě pſchikhwatał, nam w macżeŕnej rěcżi prědowacź. W ſpocżatku wopraſcha ſo na-wjedowazy, hacž ſmě jenož němſzy pſchednoſchowacź, dokelž żada to wjele cżaſa, by-li chzył to ſerbſzy a němſzy cżinicź. Starſchi ludźo běchu ſ tym pſchesjene, ale młodźina a naſch wjelewaženy ſynkomiſchtr Krawz njeběchu pſchesjedne w tym naſtupanju, dokelž běchu toho měnjenja, ſo ſo na ſerbſkej ſhromadżiſnje ſerbſzy rěcżecź dyrbi. So bě to prawje tak, je kóżdy ſam ſpóſnał, wſchak bu pſchednoſcheŕ wjazy krócź wot pſchikleſka wotdżerżany w rěcżi pokrocżowacź. Tuta roſpra-wa bě wulzyſchna we wobſahu. Dokelž bě ſo poruczíło, pſchi-tomnym němſkim pſchecżelam wſcho pſchipódla pſchełożicź, nje-bě trjeba to hiſchcże junu němſzy woſpjetowacź. Wſchitkim tym, kiž běchu tam w Nürnbergu pobyli a ſa ſerbſku wěz wu-ſtupili, praji w mjenje wſchitkich pſchitomnych knjes Łakaŕ-Lomſcżanſki wutrobne ſłowa dżaka. Po tej wjeſołej roſpra-wje ſdżěli pſchedſtyda woſadże, ſo je naſcha luba krajanka knj. Nowakowa wot naſ ſchła a budże 17. t. m. pokhowana. Ssyl-ſojte woczi wobkrucżichu ſpěw, kiž ſkóncżi pokojazy „wěcżny ſpomjatk ma“. Sſłowa knjeſa fararja, kiž też pſchi tej ſkład-noſcżi na njeboh fararja Mróſaka ſpomina, kiž bu pſched něſchto dnjemi tu pokhowany, rosbudźi ſamyſlenych a hdyž potom we wjeſołej harmoniji wo ſwojich podeńdżenjach rě-cżeſche, kiž bě po kemſchach pſcheżiwił, roswjeſelichu ſo ſaſo mjeſwocża wſchitkich a ſ woſebitej kedźbliwoſcżu dalſchim ſłó-wam ſlědowachu. Sa to wutrobny dżak knjeſej fararjej Bój-zej. Kaž ſ erta knjeſa Łakarja ſłyſchachmy, budże knjes faraŕ Handrik-Sslepjanſki na pſchezo do Drježdżan pſchińcź a tu we ſakſkej ſtolizy ſwoje lěta bjes ſaſtojnſkich ſtaroſcżow doživicź. Pſcheſahe roſżohnowa ſo knjes faraŕ Bójz wot kemſcherjow. Potom cżini knjes dir. Krawz na tu knižku „Die Lauſitzer Sorben“ kedźbliwy, kotruż ſej mnoſy po ſkóncżenju ſhroma-dżiſny kupichu. Spěw „Hdże ſtatok mój“ bě poſtrow lubej Lu-žizy. F. Th. H.

„Wartburg“. Móżemy ſebi derje myſlicź, ſo je jich wje-le Serbow ſ wulkim ſajimom cżitało tutón originalny a ori-ginellny naſtawk. Je dźě tola runje tuto lěto ſe ſwojim 400-lětnym jubilejom zyłeje Lutheroweje Biblije lěto, kotreż naſ wabi, hicź do wulkeho cżaſa pſched 400 lětami, kotryż je wo wjele tak runy naſchemu cżaſej, a — hicź a wopytacź ſławne měſtna reformazije, pſchedewſchěm też hród Wartburg, na ko-trymž Luther tutón wulki a żohnowany ſkutk, pſchełożicź Bi-bliju do macżeŕneje rěcże, ſapocża. Luther njebu ſ Bibliju jenož tón wulki reformator, ale też tón, kotrehož mjenuja: „den Deutſcheſten der Deutſchen“. Ale tole druhe, hicź a jěcź k tutym měſtnam, njeje kóżdemu ſpożcżene. Cżim bóle naſ ſajimuje, cżitacź, ſchtož nam Serbowka wo tutym wopycże na hrodże Wartburg piſche, a woſebje, hdyž tak nadrobnje a wuſtojnje piſche. A kóżdy cżitaŕ, woſebje pak kóżda cżitaŕka drje ſo wjeſeli a poſměwkuje pſchi tym a tamnym a ſo ra-duje, kak derje ſo ſerbſka ſotra ſama pſches zuſe měſto a po hrodże pſchedoby, kak ſamo hacž do tajkich rumnoſcżow dóńdże, kotreż lědy ſchtó ſ zuſnych wohlada. Móżemy ſebi myſlicź, ſo je jej „druhi“ koſej tam we woſebnej iſtwicżzy ſchtyrirózka-teje wěże derje ſwodźił. A hiſchcże něſchto! „Rjenje ſhoto-wana!“ bě hoſcżenzaŕ prajił. Schtóż bě w Radworju ſobu, tón ſpóſna, kak rjana a pyſchna naſcha ſerbſka draſta je. A ſo woſebje naſchi Drježdżanſzy Serbjo njelutúja ani cżaſa ani pjenjes, ale też w dalokej Němſkej ſ tutej kraſnej draſtu ſwědcża wo Serbach a ſa Serbow, to je wſcheje cżeſcże a wſcheho dżaka hódne. Tuž ſmy jim dżakowni a dwójzy na-ſchej cżeſcżenej dopiſowaŕzy, ſo nam tu w ſerbſkej Łużizy da ſobu widźecź a naſhonicź, ſchtož rjaneho tam pucżujo w ſerb-ſkej draſcże w dalokoſcżi wohlada a naſhoni.

S **Nürnberga** doſtachmy dalſchi luby poſtrow ſerbſki a to na pohladnizy, kotraž je woſebita a ważna. Wjednik a kanzler Adolf Hitler ſteji tam woſrjedź żónſkich, kiž ſu we ſwojej narodnej draſcże. K prawizy wjednika ſteji Sserbow-ka. Tutón wobras bu też w cżaſopiſach a nowinach woſje-wjeny. Móżemy tu jenož woſpjetowacź, ſchtož pod „Wart-burg“ piſachmy. Tak ſhoni zyły ſwět, ſo tu Serbja ſu a hiſchcże ſu. Dżak tym, kiž ſo ſa to poſtaraju a dżak tym, kiž ſo tam w Nürnbergu pſchi tutym hobrſtim a rjanym wuho-towanju też na naſ dopomnichu a ſ tym na zyłu naſchu wul-ku woſadu naſcheho njedźelnika „Pomhaj Bóh“. A Wy, lu-be cżitaŕki a lubi cżitarjo, cżinicże něſchto dobre a lube, hdyž runje tute naſtawki dacże cżitacź pſchecżelam a ſuſodam, kotſiž hiſchcże naſche łopjeńko nimaja ſkaſane, a hdyž dozyła ſo ſobu ſtaracże, ſo by naſche łopjeńko do wjaz a wjaz domow pſchikhadżało. Nadźijamy ſo, ſo ſnadź k wobraſej hiſchcże něſchto rynczkow wot naſcheje ſobudżěłacżeŕki doſtanjemy. — Ale, pſchińdże redaktorej ſaſ a ſaſ do myſlow, hdyž Serbjo a Sserbowki ſwonka ſerbſkeje Łużizy tak pilnje a ſwěrnje pi-ſchu ſa naſche łopjeńko a tak ſa Sserbow, cżehodla niz naſchi Sserbjo a naſche Sserbowki we Łużizy woſrjedź Sserbow? Je też tu tak, ſo hakle ſacżuwamy, ſchto mamy, hdyž ſmy ſda-la abo hdyž jo wjazy nimamy? Stanje ſo ſamo, ſo ſo we woſadże roſſudne pſcheměnjenje ſtanje, — kaž na pſch. nje-dawno — ale naſche łopjeńko, kotreż chze tola woſadnik bycź, njedoſtanje żaneje rosprawy. Budźemy w tajkich padach pſchichodnje krótki regiſter ſ pſchiſpomnjenjemi woſjewicź, ſo ſnajmjeńſcha Sserbjo po Łużizy a w dala ſhonja, ſchto ſo we naſchich woſadach ſtawa.

Na pucź.

„Sswjate Piſmo prěduje pſchezo Bożu ſmilnoſcź a na-ſchu hrěſchnoſcź.“ Luther pſchi knihach Jeſajaſowych.

Liſtowanje:

Kni. L. a k. H. w D.: Wulki dżak a, — praji redaktor — druhi ras ſaſ tak.

K. ſt. P.: Sa rosprawu mějcże dżak. We łopjeńku „Pom-haj Bóh“ je ruma ſa Waſche a Waſchich towaŕſchow dźěło.

Redaktor.

Sa 18. po Tr. (domkhowanku) R. w R. — Sa 19. po Tr. H. w B.

Samoltwity redaktor faraŕ Wyrgacź w Noſſacżizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědaŕſka konferenza w Budyſchinje. — Cżiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóżdu ſobotu a płaczi ſchtwórcżlětnje 108 pjenjezkow.

Čišło 39

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech či khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřeŵ će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 30. septembra 1934 Bautzen

Žnjowy dźakny ßwjedźeń.

Hebr. 13, 16.

Wschudźom w němskim kraju, w městach a na wßach, dźenßa ſ nami žnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźa, shromadźuja ßo dźakomni ludźo, so bychu Bohu cześcź dawali, kiž je saßo wschitko derje cźinił, kiž je dał ßłónzo a deschcź w prawym cźaßu, kiž je wobarnował naschu łužisku domisnu psched njewjedrom a schkodu. Haj woßebje my mamy wschu pschicźinu, dźakne kěrlusche spěwacź, hdyž wróczo myßlimy na sańdźene lěto, kiž bě lěto cźeźkeho prózowanja a husto doscź też strachotliweho cźakanja. Kak ßmy wo deschcź proßyli, kak ßmy proßyli, so njeby njewjedro, kaž tu a tam na wjele městnach naschcho wótzneho kraja a zyłeho ßwěta, žnjowe žohnowanje ničźiło. A hlej, Bóh Knjes je ßo ßmilił a ßwoju hnadnu ruku dźerźał nad nami a nad naschimi polami, nad naschimi schtomami a sahrodami, nad łukami a lěßami. Tohodla spěwaj ty, luby kschescźijano, ty jemu dźak a khwalbu. Dźak a khwalbu jemu też spěwaj, so je nasch zyły lud, kiž dźenßa ſ tobu psched nim steji, kaž to ženje hdy prjedy w sańdźenych lětach njebě, swjasany ſ njrostorhajomnymi swjaskami krwje a pódy. Haj dźak a khwalbu jemu runje dźenßa spěwaj sa tutón wulki dźiw, kiž je skutkował w naschim ludu; pschetož dźenßa to woßebje sacźuwamy. Prjedy stejesche tu bur a tam měschcźan, tu wobßedźeŕ a tam cźłowjek tak rjez kaž schtom ſ domisny wukorjenjeny, dźenßa stejimy psches Božu hnadu jedyn pschi druhim a kóždy wě, so wón ßam ničźo njeje, ale so ma ßwoje žiwjenje a wschco po Božej woli we ßwojim ludu. Tak je nasche ßłowo ſ lista na Hebrejskich napominanje, kiž ßo ßamo wot ßo rosumi, kiž dyrbimy ßebi tohodla woßebje k wutrobje wsacź, so bychmy ßwoju winowatosćź dopjelnili a tak Bohu ſ wutroby a se skutkom dźak woprowali. W prjedawschich cźaßach ßu naschi wótzojo ßwój žnjowy ßwjedźeń ſ tym ßwjecźili, so ßu Bohu na woltarju ßwoje wopory pschinjeßli. Se ßamßneje dźakowneje wutroby ßu woni to cźinili, ſ kotrejeż ßmy my wschudźom w naschich Božich domach hromadźe se spěwanjom a khwalenjom, ale jedyn wulki rosdźěl je mjes nimi a mjes nami. My wěmy, so ſ woporami Bohu ßo spodobacź njemóźemy. Wón chze žiwy wopor nascheje wutroby, nascheje wěry, nascheje luboscźe. Tak japoschtoł naß napomina: dobrotu cźinicź a wudźělecź, to njesapomńcźe! Bóh je tebi dał, je ßo ßmilił, tak daj też ty a ßo ßmil, spósnaj, so je twoja winowatosćź. Daj twoju wutrobu twojim bratram a twoju luboscź tym, kiž ju potrjebaja. Masch strach, so tebi njebudźe doßahacź? Wěř jenož! Tón, kiž je tebi dał, kiž wscho dźerži we ßwojimaj rukomaj, tak chze. Wěř jenož! Wón budźe też cźinicź, so tebi a też druhim doßaha. Kak je Khrystuß, nasch knjes, cźinił? Wón měješche se ßwojimi wucźomnikami mało, jara mało, a tola je wscho wudźělił se ßmilnosćźu, a hlej, na pjecź tyßaz, to řeka wulka ßyła, bu naßyczenych. Wón njeje ženje na ßo myßlił, tole wón też žada wot tebje, kiž ßo kschescźijan mjenujesch, po nim. Wscho je tebi dał a sdobom twojim bližschim, tak dźi a cźiń po jeho woli, hdyž wulki skutk symsteje pomozy też lětßa saßo tebje a runje tebje saßo proßy. Cźinisch ſ tym jenož twoju winowatosćź, luboscź; ničźo woßebiteho, jenož twoju winowatosćź. Ale Bohu ßo spodobaja tajzy cźłowjekojo, kiž po jeho woli ßwoju winowatosćź cźinja a luboscź ſ luboscźu sapłacźa, kiž khudemu proscherjej rady dadźa, dokelž wědźa, so ßu psched Bohom też ßami proscherjo. A Bóh je prajił: ty dyrbisch ßwojeho bližscheho lubowacź jako ßam ßo. Myßlmy tola, runje hdyž žnjowy dźakny ßwjedźeń ßwjecźimy na tamne pschirunanje wo bohatym burje. Haj schto by cźłowjekej pomhało, hdy by runje zyły ßwět dobył a by schkodował na ßwojej duschi? Pschi wschěm a ženje njechamy a njeßměmy tola sabycź, so je nam Bóh darił duschu, kiž je duch ſ jeho ducha, kiž je móz ſ jeho mozy, kotruž je Jesuß

Khrystuß wußwobodźił ſ putow tučžaßneho ſwjaſanja a wumohł k wěčžnemu žiwjenju. Jeho luboſcź wabi, ſo by ty dał jej bydlicź w twojej wutrobje, ſo by wona też tebje wußwobodźiła wot ßamoluboſcźe, kiž k ßmjercźi wjedźe, a cźe wjele bóle wjedła k dobrocźe, kiž ßo Bohu derje ſpodoba. Poßłuchaj na tutón hłóß luboſcźe rady a cźiń po njej. Bóh je cźe wołał ſe ßwojim wulkim ſkutkom hnady, kiž je cźinił, jako je Khryſtußa, ßwojeho ßyna, do ßwěta póßłał, kiž je cźinił, jako je naſchemu ludej w cźaßu najwjetſcheje nuſy naſcheho wulkeho wjedníka darił, kiž je cźinił, jako je też lětßa naſche hona žohnował. Tak chzemy Boha proßycź, ſo by też dał, ſo bychu wſchitke ſtawy naſcheho luda tole ſpósnałe a ſo by tak luboſcź roſtła mjes nami a naß hromadźe ſwjaſała ſ wěčžnymi ſwjaſkami. Hamjeń.

Sa žnjowy ßwjedźeń.

My, Knježe, dźenßa ſpominamy
Tak dźakni na Twoj' dobrotu.
Schtož žnějachmy, to wſchitko mamy
Pſches Twoju ßmilnoſcź Wótzowſku.
Hdyž dał by nam po ſaßłužbje,
Schto bylo domojkhowanje?

Też ßy, o Božo, w tymle lěcźe
Nam jara huſto póſnacź dał
We ßuchocźe po zyłym ßwěcźe,
Hdyž deſchcźikam ßy wobarał,
Kał ßłaby tola cźłowjek je
Bjes Twojej hnadnej' pomozy.

Nětk ſwjeßeliſch Ty duſche naſche
S tym wſchěm, ſchtož ßy nam wobradźił.
Hacž runje ßo też druhdy ſdaſche,
So ßy naß w hněwje wopuſchcźił,
Ssy tola pola žohnował,
Khlěb k ſeźiwjenju naroſcź dał.

Hdyž też ßmy lětßa mjenje žnjeli,
O Wótcže, ty ßo poſtara,
So bychmy wſchitzy telko měli,
Kaž kóždy wot naß potrjeba!
Tuž ſ wjeß'łym ertom khwalicź chzu,
Mój Božo, Twoju dobrotu!

Spožcž, ſo też nětko wopornjwa
Sso wopokaže wutroba
Tak, ſo by druhich wobdariła,
Kiž w nuſy wſchelkej ſdychuja,
Dóńž njejěmy tam hromadźe
Khlěb wěčžny w Twojim kraleſtwje.

H. B.

Wartburg.

(Skónczenje.)

Dale je tam wobras: „Luther verbrennt die Bannbulle“. Studencźa pala knihi; woheń pózera jenu knihu po druhej; Luther pſchiſtupi we rukomaj pißmo wot bamža, kotrež jemu praji, ſo je do kladby cźißnjeny. Tole pißmo cźißnje Luther ßobu do wohnja. Schto je ßebi ſ tym ſwažił, njech kóždy trochu pſchemyßli. Dalſchi wobras pokaſuje, kak bě Lutherowe cźěło tſi dny po pucźu wot Eislebena do Wittenberga. Nimo toho ßu tam wſchelake druhe knihi.

Wjeßeła běch, ſo tu khwilu žani druſy hoſcźo njepſchińdźechu; tak móžachmoj ßo tu khwilu we měrje rosrěcžowacź, a njemóžu prajicź, hacž bě rjeńſcho we hrodźe abo tu we makej jſtwicžzy. Wobej ßo ſpokojenej roſžohnowachmoj.

Pſchińdźech nimo Franziſkanſkeho klóſchtra, nimo pomnika wójny 1870—71: Germania w małej ſahrodzy, pódla mjena padnjenych. Też bě tam wulka poſtawa komponiſty Bacha pſchi Sswj. Jurjowej zyrkwi. W zyrkwi běchu 5 kſchcźenjow. Móžach ju jenož ſ dala wohladacź, dokelž bě cźaß krótki; njemóžach cźakacź. Dóńdźech ke klóſchtrej Dominikanſkich. W tutym je muſej; ale tutón je jenož dopołdnja wotewrjeny. Dźěch nimo radnizy; w rózku na haßu je ſtary łohcź ſamurjowany. Radniza je rjana molowana kaž poprjanzowa khěžka. Tu je na torhoſchczu pſched zyrkwju ſtudźeń Sswj. Jurja. Wulka poſtawa Sswj. Jurja na ſmiju ſteji; ſpody njeho 4 lawy do wulkeho kotoła wodu pluwaja. Wot tu khwatach do Mikławſchoweje zyrkwje; tuta ſteji pſched naſchim kwartěrom; je ſtara niſka zyrkej ſ wuſkimi pißanymi woknami; mały je woltaŕ; Marju ſ dźěcźatkom a wſchelake druhe poſtawy tam widźiſch. S boka na jenej ſcźěnje bě ſtare pißmo: „Daß ißt fürwahr weiſer Mann, der einen jeden recht bawen kann“. Cźěmno bě w njej, hacž runje Boże ßłóncźko rjenje ßwěcźeſche. Pſchi zyrkwi ſteji rjany pomnik ſa němſkich lěkarjow w ßwětnej wójnje padnjenych. Na wyßokim ſchtyrirózkatym kamjenju ſteji muž, w ruzy kij; wokoło kija ßo had wije; do kamjenja je wubite: „Niemand hat größere Liebe denn die, daß er ſein Leben laſſe für ſeine Brüder“.

Nětk kiwaſche mi hiſchcźe ſtara ſchtyrirózkata wěža: „Nikolaiturm“; rad bych tam horje poladała, tola kak? Wot zyrkwje wjedźe ſtara murja k wěži, pod murinym wobłukom běži haßa a ſ boka je wěža. Wěža na jenej ſtronje ſ twarjenjemi ſwißuje; tu je winowy hoſcźenz. „Pſches tutón pſchińdźeſch na wſchón pad do wěže“ ßebi pomyßlich. A tuž ſaſtupich. Cźinjach ßo zuſa a ſkaſach pola pincžnika ſchalku koſeja. „My wſchak hewak khoſeja nimamy, tola Wam ſchalku ſkaſam!“ bě wotmołwa.

„Ssměm ßnadź ßebi rumnoſcź troſchku wobhladacź?“ ßo wopraſchach.

Haj, to lubje rad!“

Takle dach ßo ſ nim do rěcže; pſchińdźechmoj, ßo rosmołwjejo, na wěžu; wuſnach jemu, kak rad bych horje do wěže ſchła. Wón mi wotmolwi: „Tele durje wjedu na wěžowy ſtkhód. Skaſam Wam khoſej a potom dowjedu Waß do wěže, wſchak je hoſcźenz próſdny!“ Pſchińdźechmoj na prěnim poſkhodźe do rumnoſcźe; ſtare, woßebne ſtoły a blida tu ſtejachu. Tuta jſtwa ßłuſcha něka jkemu towaŕſtwu. Mjeno ßym ſapomniła. W druhim poſkhodźe bě mjeńſcha ſchtyrirózkata a druha kulojta woßebna ſtara jſtwa. Zuſe wobraſy běchu na ſcźěnach. Boże ßłóncźko pſches ſchtyrirózkate wokno ßwěcźeſche też na Lutherowu poſtawu na torhoſchczu a ſ boka na tu ſtaru zyrkej. „Tu moju ſchalku koſeja wupicź ſa dobre ßłowo a dobre pjenjeſy, potom tu niczo wjaz njeżadam!“ takle pincžnikej prajach. Tuž ßo ſ boka ſaßmja a pſchede mnu ſtejeſche hoſcźeńzar ßam. Rjekny: „To budź Wam dowolene, dokelž ſcźe tak rjana ſhotowana.“

Tu nětko ßamalutka ßedźach, pißach kartki domoj do Lužizy a dach ßebi drohi koſej ßłodźecź; rjenje tu bě. S woknom hladach a pytnych, ſo moji lubi Serbja pſches torhoſchczo du. Kiwach jim a khwatach k nim dele. Dojědźechmy hiſchcźe na prjedy mjenowany pomnik „Burſchenſchaftsdenkmal“. Wot tam leži hród Wartburg rjenje.

Po tym poczachmy ßo na dompucź hotowacź. We woßmej hodźinje wotjědźechmy. W Lipsku cźakachmy dwě hodźinje na cźah a tak běchmy rano ¼4 hodź. w Drjeźdźanach. Eisenach a Wartburg pak budźetej nam wostacź njesapomnitej.

Klóskarka.

Hlajcźe, tak łahodnje wona tam khodźi psches schcźernischcźo,
Psches schcźernischcźo pscheńcźne tak wulke a kałate!
Kak ßo tam khila a khila tak spróźniwa khwatajo
A sběra ßej kłoßy te sbytkne, te słocźane!
Kelko tych horstkow ßej hižo tam nasběra!
Kak cźaha nětk sa ßobu žołte te ßłomiczki! —
Kłoßy je pilnje wschě ßebi srunała,
Nětk wjasa ßej kłoßowy kwěcźel tak schěroki.
Kak ßo jej wobliczo brune a pěkne tak rosjaßni,
Hdyž kwěcźel ßej wjasa nětk kłoßowy hotowy!
Kak jej ßo wutroba we ßłódkim pokoju sahori,
Hdyž sdala saswoni ßwjatok swónczk wjecźorny. L.

Farař Jan Mrósak †

Farař Jan Mrósak njebocźiczki! Tuta powěscź rosnjeße ßo sapocźatk septembra po Łužizy, woßebje wokoło Wulkich Sdźarow, Łupoje a Rakez. Bě to njebocźiczki w tutych tsjoch woßadach se ßerbskim fararjom był. A 10. septembra hotowasche ßo tež někotryżkuli s tutych woßadow a tež hewak se Serbow, dojěcź do Drjeźdźan a tam pschewodźecź ßerbskeho fararja k rowu.

Njebocźiczki wužiwasche hižo dlěschi cźaß ßwój wotpocźink swonka Serbow, na poßledku w Sachsendorfu. Tam wón njesbožownje padny a ßebi moshy stschaßy. Tsi dny posdźischo na to wumrě, 5. septembra. Bě 67 lět stary. Jeho kolebka je stała w Budestezach, do kotrychž bě njebocźiczki, kiž ßwoju ßerbsku domisnu lubowasche, hakle njedawno pschikhwatał, ßwjecźicź ßobu 600lětny jubilej.

Na Janskim pohrjebnischcźu w Drjeźdźanach ßu jeho 10. septembra pokhowali. Cźělnu rěcź je měł ßyn nascheje Łužizy, k. zyrkwiny rada dr. Kubiza, kotrehož kolebka je tohorunja stała pschi módrych ßerbskich horach, w Bukezach. W Bukezach bě njebocźiczki tola pola fararja Kubizy jako kandidat skutkował. Mjes pschewodźerjemi bě tež woßada Wulkich Sdźarow a wopokasa se ßwojim fararjom něhduschemu ßwojemu fararjej poßlednju cześcź, a k. farař Handrik-Slepjanski tołmacźesche w ßerbskej macźeŕnej rěcźi njebocźiczkeho dźak a wopominanje ßerbskeje Łužizy; wón ßmědźesche jo wěnowacź ßwakej, wěrybratrej, sastojnskemu bratrej a krajanej, a wón dopjelni s tym sdobom pschecźe njebocźiczkeho, so by ßo jemu wuprajiło pschi rowje tež ßerbske boźemje.

Bohata pycha na jeho kaschcźu a na jeho rowje wobßwědcźi, so bě wón niz jenož luby ßwojim pschiwusnym a starym pschecźelam, ale tež lubowany w jeho nowej domisnje. We Sachsendorfu, hdźež wón na woßyrocźenej farje ßwój wotpocźink wužiwasche, bě była hižo ßobotu prjedy nutrnoscź. Pschi tutej běchu wschě towarstwa tuteje woßady pschitomne a pschepodachu rjanu pychu na row.

Nětk jeho cźěło tam poßledni seński wotpocźink ma na Drjeźdźanskim Janskim kěrchowje daloko wot ßerbskeje Łužizy, jeho njeßmjertna duscha pak domoj khwata bliže a bliže k Bohu. Swěrny ßyn nascheho ßerbskeho luda je ßwój běh skóncźił. S dźakom spominamy na wscho, schtož je wón sa nasch mały lud dokonjał, a damy ßo snowa swołacź, dokonjecź sa nasch lud wscho, schtož w naschich mozach, wscho schtož nascha pschißłuschnoscź, wscho, schtož nasche prawo.

Němski biskop Müller sapokasany.

Wo tutej ßwjatocźnoscźi a wo dalschich wuhotowanjach, kotrež běchu w tutym swisku w Barlinje, ßmy ßłyscheli tež s erta tych, kiž tam běchu, nadrobne rosprawy. Wone nam powědachu wo wulkej, wutrobnej khutnoscźi, kotraž je we wschěm była, kaž we ßłowach a w modlitwje a ßlubjenju prěnjeho němskeho biskopa tak tež w tych wjazy hacž 100 tyßazach pschi wjecźornej pólnej Božej ßłužbje, nad kotrejž je knježika wutrobu a zyłeho cźłowjeka hnujaza cźischina tam woßrjedź hobrskeho města tych milijonow. Dźěl tutych ßwjatocźnoscźow móżesche dozyła tež kóżdy doma ßobu ßwjecźicź — pschi radiju.

Njemóżemy tu nadrobnje wscho wopisacź, tola to a tamne chzemy tu sapisacź: Ssyły a saßo ßyły luda běchu ßo se wschěch kónczin Němskeje w Barlinje seschłe, mjes nimi drje wjazy hacž 1000 duchownych w talaru se wschěch evangelskich zyrkwjow, mjes nimi tež na psch. tsjo mužszy s jeneje woßady, w kotrejž bě němski biskop psched něhdźe 20 lětami s duschepastyrjom był. Mjes tutymi bě 80lětny starz, kiž bě tehdy w zyrkwinym pschedstejicźerstwje. Woni chzychu, kaž prajachu, ßo na kóżdy pad hacž k němskemu biskopej pschedobycź a jemu tež dary pschepodacź, kotrež běchu ßobu pschinjeßli. Mjes dźeßacź tyßazami běchu tam tež Serbowki w narodnej drascźe.

Tsi wuhotowanja běchu woßebje wusnamne. Sswjatocźne sapokasanje a ßlubjenje w domje. — Sswjedźeńska shromadźisna synodalow do toho —a pólna Boża ßłužba po tym.

Sslubjenje, s kotrymž ßo biskop ßam sapokasa, rěka:

„Ja ßlubju w pschitomnoscźi Wschehomózneho, w mjenje Knjesa Jesuża Khrystuża, psched tutej woßadu: Ja mam wolu, hamt lutherskeho němskeho biskopa Němskeje Evangelskeje Zyrkwje sastawacź po ßwjatym evangeliju, kaž je jo nam Luther wukładował, k cześcźi Božej, k sbožu jeho zyrkwje, k spomoženju luda. Bóh pomhaj mi.“

Po tutym ßlubje a po dobroproschenju postrowichu němskeho biskopa biskopoju Němskeje Evangelskeje Zyrkwje se ßłowom Biblije a s pschecźom.

Po tutej, s hudźbu jara bohacźe wuhotowanej Božej ßłužbje postrowi biskopa njepschewidźomna ßyła psched Božim domom.

Pschi pólnej Božej ßłužbje wjecźor je była tuta licźba, kaž ßo praji, hischcźe ras tak wulka. Rano do ßwjatocźneje Božeje ßłużby bě ßwjedźeńska shromadźisna w „Pruskim domje“. W njej mějesche ßwjedźeńsku rěcź prawny rjadowaŕ Němskeje Evangelskeje Zyrkwje, dr. Jäger. Sa zyłu evangelsku zyrkej Němskeje rěcźesche po tym sakski biskop Coch, a po nim druży sastupjerjo s luda a s kraja. Hnujaze a sahorjene a sahorjaze ßłowa tam wußłyscha. —

Bóh tón Knjes daj, so by nětko tež była nascha evangelska zyrkej, kotraž nětko ßwojeho wjednika a biskopa ma, kotryż ßo ßlubjo staji na cźiste evangelijon po Lutheru, zykk, krucźe a njepowalnje sałożeny na tón jedyn sałożk, kotryż je Jesuß Khrystuß, a so by nětko tež był sdobom kóżdy jenotliwy s Jesußom Khrystußom zykk, kotrehož swjask a sałożk je wěra, žiwa, kruta, wjeßeła wěra do Jesom Khryста, kotraž ßo jewi w zyłym žiwjenju. To chzył Bóh tón Knjes dacź a žohnowacź němskeho biskopa!

Wobžarujemy, so dyrbimy tutu rosprawu ßami pisacź a so žaneje njedostachmy wot tych, kiž tam ßobu běchu.

Brózeń — Boži dom.

Ssowjo je hórniſka wjeß w Delnjej Łužizy. Tam poßwjeczi probſt Eckert Boži dom, kotryž bě prjedy bróžeń. Wón je wjaz hacž 20 metrow dołhe a wjaz hacž 6 metrow ſchěroki. Architekt Vogel-Drježdžanſki je pſchetwarjenje wjedł.

Dom je hewak jednory, tola ma woßebitu pychu. Kraßny wołtař. Je, kaž prajimy, ſacžinjaty wołtař, — Němz praji: Flügelaltar. Molował je jón moleŕ Makß Vogel-Drježdžanſki. Ssrjedžny, hłowny wobras pokaſuje ſtanjeneho Sbóžnika. Na pobocžnymaj wobraſowaj wohladaſch delnjołużiſki lud.

Probſt Eckert móżeſche pſchi poßwjeczenju na to pokaſacz, ſo je tutón Boži dom naſtał ſe ſhromadneho ſkutkowanja a ſ pſchesjednoſczje jich wjele. To je tež ſmyßł noweho czaßa a jeho hibanja. Wón wuſběhny, ſo je nationalſozialiſmus ſe kſcheſczijanſtwom wuſko ſwjaſany.

Brózeń — Boži dom! Hižo tole je woßebite prědowanje — a to niz jenož ſa tamnu woßadu, ale ſa naß wſchěch!

Žnjowe.

Schtož człowjek ßyje, to budże wón tež žnjecz. Gal. 6, 7.

Schtóž ſkupje ßyje, tón tež budże ſkupje žnjecz, a ſchtóž ßyje w žohnowanju, tón budże tež w žohnowanju žnjecz. 2. Kor. 9, 6.

Schtóž na ßwoje czěło ßyje, tón budże wot czěła ſkaženje žnjecz. Schtóž pak na ducha ßyje, tón budże wot ducha žnjecz wěczne žiwjenje. Gal. 6, 8.

Pohladajcże na ptaki pod njebjeßami; wone njeßyja wone njeżnu ani njekhowaju do bróžnjow, a waſch njebjeſki Wótczez je wſchak ſeżiwi. Njejſcże dha wy wjele wjazy dyžli wone? Mat. 6, 26.

Człowjek njeje žiwy wot khlěba ßameho, ale wot kóždeho ßłowa, kotrež pſches Boži ert wuńdże. Mat. 4, 4.

Pytajcże najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcz, dha budże wam to wſchitko pſchidate. Mat. 6, 33.

Abc bjesbóžnoſcże.

A hdże ßem je tuto abc bjesbóžnoſcże? Wěſo je Ssowjetruſkeje. A hdże ßem ma jo wona? Tam ßem, hdżež dozyła wolu a khróbłoſcz bjerje tak ſ nabožinu a wěru niz jeno, ale tež ſ człowjekami a ſ człowſkim žiwjenjom ſakhadżecz: ſ hele.

Dźěczi budżeja tam mjenujzy wot noweho ſchulſkeho lěta abc wuknycz ſ hrónczkami, ſ kotrymiž ma ßo bjesbóžnoſcz do dźěczazeje wutroby ſakorjenicz a ßo w ludu hajicz. Kóždy pißmik ma tajke hrónczko a — ſo njeby niczo pobrachowało a wuſpěch wěſty był! — wobras, kiž ma hrónczko dowujaßnicz a jeho myßl do wutroby a roſuma ſaſchczěpicz. Na pſchikład pokaſuje wobras pſchi pißmiku B czerwjene koſchczo, kotrež Bibliju a wobras ßwjateho precz mjecże. A pſchidata ſchtuczka rěka: „Biblija a wobraſy ßwjatych njejßu niczo hódne khiba ſo je koſchczo precz wumjecże.“ Pißmik V ma wobras, na kotrymž „kapitaliſtu“ widźiſch, a to tajkeho, kajkehož jeho po ruſku wobraſuja: ſ wyßokim kłobukom abo ſ zylindarjom a ſe „ſchkleńzu“ na jenym wóczku. Tutón „kapitaliſta“ wuliwa bleſchu, kotraž ma napißmo: „nabožina“. Jich wjazy ßo ſ tym, ſchtož wón wuliwa, napije a wopije. A ſchto ſteji pódla: „Nabožina je ſchkódna, wjele ſchkódniſcha hacž alkohol“. Poßledni pißmik je pola Rußow Y. Na jeho wobraſu je hadowy jaſyk, kotryž ſ kłobuka biſkopa lěſy“. „Hladajcże, kak jědojty jaſyk biſkopa ſakhadża!“

Dźiwacz wſchak ßo njetrjebamy, ſo je Ssowjetruſka tež tutu czertowſku myßl do ſkutka ſtajiła. Ssmy tola widżeli wobraſy a czitali ßłowa, kotrež Boha, Jeſuża Khryſtuża, Boże wotkaſanje na najhroſniſcho hanja.

Ale pſchi wſchěm tajkim hanjenju a ſakhadżenju dyrbjeſcho njedawno tola wjednik bjesbóžneho hibanja wuſnacz, ſo ßo na wßach pſchezo ſaßo nowe nabożne hibanje jewi, kak na pſch. k ranju a k juhu wot Moſkwy, hdżež nowe ſekty evangelſkeho raju naſtawaja.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Lupoje.** Wopominamy dżenża ßobu bywſcheho Lupjanſkeho ſararja Jana Mróſaka. Lupjanſka fara bě w poßlednim czaßu ſaßo dlěje woßyroczena, dokelž ßerbſkich bohoßłowzow njemějachmy. Nětko pak je prěni ſ wjetſcheje ßyły tych, kotſiž ßo na to hotuja, ßerbſkemu ludej w evangelſkim duſchepaſtyrſtwje ßłużicz, ßwoje prěnje pruhowanje w Lipſku jara derje wobſtał, k. kand. theol. Laſer-Žitawſki, a naſcha zyrkwina wyſchnoſcz je jeho hnydom jako vikara do Lupoje póßłała. To je ſa naß Serbow wulzy ſwjeßelaze a ſa Lupjanſku woßadu woßebje, a my mamy bycz zyrkwinej wyſchnoſczi dżakowni ſa to, ſo wona, czinjo wuwſacże, k. kand. theol Laſera hnydom takrjez ſ pruhowanja na woßyroczenu faru póßła. Bóh daj młodemu duchownemu po ßwojej hnadże pomoz a žohnowanje do ſaſtojnſtwa, do domu a do woßady. — Sa Lupjanſku woßadu budź tu pſchiſpomnjene, ſo njeje naſche njedżelſke łopjeńko na tym wina, ſo tu tole tak ſapoſdżene piża. —

S **Drježdżan.** W rosprawje wo woßadnej ſhromadźiſnje ma ßo wujaßnicz, ſo bu po ßmjerczi knjeſa Pětczki, kiž lěta dołho ſaſtojnſtwo jako pſchedßyda ev. ßerbſkeje woßady tu ſaſtawaſche ſa naßlědnika wuſwoleny knjes G. Fallant, nětcziſchi druhi pſchedßyda tow. „Czornoboha“. Jeho ſaſtupowaſche pſchi poßlednjej ſhromadźiſnje knjes wumělſki moleŕ Kowaŕ. — Wſchěm pſchecželam a pſchecželnizam towaŕſtwa „Czornoboha“ hiſchcże tu k wjedżenju, ſo towaŕſtwo ßwój 45. ſałożeńſki ßwjedżeń wotměje ßobotu 6. winowza w Ballhaus Bautzenerſtr. Wjecżorny porjad je woſpjet jara rjenje ſeſtajany a lubi wjele ſajimaweho. Schtóž chze Drježdżanſkich Serbow a jich towaŕſtwowe žiwjenje ſeſnacz, njech tam dojědże.

Na puć.

„Sswjate Pißmo njeßmě ßo hinak wukładowacz, khiba ſo njeje człowjek niczo a ſo je Khryſtuß ßam wſchitko.“

Luther w lěcże 1524.

Liſtowanje. K. H. B..ž: Doſtach a ßo jara dżakuju a wjeßelu. Njech tuto prěnje njeje poßlednje, ale ſapoczatk a ſawod k dalſchemu. — Kni. L. w D.: Wulki dżak. Wědżachmy, ſo nětk pſchilubjeny dopiß doſtanjemy. Redaktor.

Sa 19. po Tr.: H. w B. — Sa 20. po Tr.: K. w B. — Sa 21. po Tr. (kermuſchu) a ſa Ssmjertnu njedżelu poſtaji k. w. f. S.

Samolwity redaktor faraŕ Wyrgacz w Noßaczizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědaŕſka konferenza w Budyſchinje. — Czíſchcz „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadża kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórczletnje 108 pjenjezkow.

Čžißło 40

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje | 7. oktobra 1934 | Bautzen

19. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Kol. 3, 16.

„Dajcże temu ßłowu Khryſtußowemu mjes wami bohacże bydlicź we wſchej mudroſczi; roswuczcże a napominajcże ßo ßami ſ pſalmami a ſ khwalobnymi a ſ duchownymi kěrluſchemi, luboſnje ſpěwajo temu Knjeſej w ßwojej wutrobje.“ Biblija a Spěwańſke, dwaj pokładaj naſcheje zyrkwje. Na njeju pokaže naſch krótki tekſt jako na najdrohotniſchej kubli naſcheje evangelſkeje zyrkwje. W kóždym domje jej namakaſch, haj kóžde ſchulſke dźěczo ma jej w rukomaj. Na kóždym njedźelſkim a ßwjatym dnju ßo tele pokłady ſjawnje poſkiczuja a woßada móže ßwoje wutroby na nich wokſchewicź. Tón jedyn pokład je naſch Luther něhdy ſnowa namakał a wußlědźił. Hižom ſtudowazy w Erfurcże wuhlada Bibliju prěni krócź a běſche hnydom ſa nju tak ſahorjeny, ſo móżeſche ßo lědom wot njeje wottorhnycź. Eswoje žiwe dny je potom tutón pokład wyßoko wažił a wuſnał, ſo by bjes njeho kónz wſał w ßwojim hrěſchnym hubjeńſtwje a nuſy. Eswojemu němſkemu ludej pak je tutón pokład ſ wulkim wumjelſtwom a ſe wſchej pilnoſczu podał. Evangelſki lud ſ dźaknej wutrobu runje w tutym lěcże na to ſpomina, ſo je naſch Luther pſched 400 lětami pſcheloſchł Biblije ſ zuſnych rěczow do rjaneje němſkeje rěcže dokonjał. Ale też druhi pokład, Spěwańſke, ma naſch lud Lutherej ßo dźakowacź. Snajmjeńſcha je ſa nje prěnje parle hromadźił a ßam podał „ſa dobry ſapoczatk a ſo by nucźił tych, kiž jo lěpje ſamožeja“. Dwě jednorej kniſy drje to ſtej, ale někotry jeju pokłady lědom ſnaje a ßebi je mało waži. A tola ßu tute knihi wěrne knihi žiwjenja, ſ kotrychž ßo duchowne žiwjenje wuliwa do wutrobow a kotrež nam pomhaju k wěcžnemu žiwjenju. So bychmy ßo k temu dali ſbudźicź, tutej pokładaj, Bibliju a Spěwańſke, wyßoko cžeſcźicź a ſańcź měcź a k ßwojemu natwarjenju pilnje wužiwacź.

Najprjedy naß naſch tekſt pokaže na naſchu Bibliju: „Dajcże ßłowu Khryſtußowemu mjes nami bohacże bydlicź we wſchej mudroſczi“. Najbohatſchi wobßah Biblije je ßłowo Khryſtußowe. Stary ſakoń powjeda wo pſchihotowazym cžaßu ſboża, kotrež měješche w Jeſußu Khryſtußu ßo ſjewicź a wěſchczenja wo Khryſtußu ßu jaßne hwězdy, kiž ßo ßwěcża ſ cźěmnoſcże tuteho pſchihotowazeho cžaßa. Nowy Teſtament pak je wjeßoła powjeſcź wo tym w Jeſußu Khryſtußu ſjewjenym ſbožu. W ſchtyrjoch evangelijach abo ſczenjach ßwjata woßoba Jeſußa Khryſtußa ßama pſched naß ſtupi. Jeho dźiwne ſkutki widźimy, jeho mózne ßłowa ßłyſchimy, na puczu cźerpjenja, na kotrychž je ßo k naſchemu wumóženju dał, ſ nim krocźimy. W liſtach japoſchtoli ßwědcża wo Khryſtußu a namołwjeja woßady, wěricź do njeho a khodźicź k jeho cześći. A poßlednja profetiſka kniha pokaže nam pſches ſpodźiwne widźenja a Boże ſjewjenja, cźeho ßměmy ßo w pſchichodnym kraleſtwje Khryſtußowym nadźecź. Hdyž je Khryſtuß jenicźki ßrědnik naſcheje ſbóžnoſcże, Biblija pak wo nim ßwědczi, je Biblija žórło, ſ kotrehož cźerpamy žiwjenje a ſbóžnoſcź. — Najprjedy ma zyrkej nadawk, ßłowo Khryſtußowe bohacże do woßady njeſcź. Prěni kſcheſcźijenjo ßo wſchědnje ſhromadźichu, ſo bychu ßo na Božim ßłowje natwarili. Też w reformaziſkim cžaßu běſche huſto wſchědnje Boża ßłužba a Luther je we woßebje ważnych a cźěßnjenych cžaßach móznje a ſe ſahorjenjom wſchědnje prědował. Dźenßniſchi dźeń je pſchipowjedowanje ßłowa Khryſtußoweho najbóle na naſche njedźelſke Boże ßłužby wobmjeſowane, jenož we woßebitych cžaßach zyrkwinſkeho lěta, kaž w adventſkim a póſtnym cžaßu, ßo też w běhu tydźenja Khryſtußowe ßłowo prěduje. Tola też dźenßa hiſchcże móże zyrkej derje wuſnacź, ſo podawa Boże ßłowo bohacże ludej. Trójzy ßo w kóždej Božej ßłužbje Boże ßłowo ßłyſchecź dawa: najprjedy w epi-

ſtoli a w ſcźenju ßo cźita a potom w prědowanju ßo wukładuje a na wutrobu a źiwjenje poßłucharja nałožuje. A nimo hłowneje kemſche maja ßo tola wſchudźom też pódlańſke Boże ßłużby: modleŕſke a mißionſke hodźiny, dźěcźikemſchenja, rosrěcźowanja ſ młodźinu a w tydźenju bibliſke hodźiny. We kóždej tajkej Božej ßłużbje pſchińdźe Boże ßłowo k ßwojemu prawu. Nimo toho ßo pſchi kóždej ſpowjedźi, pſchi dupje, wěrowańſkim woltarju, pſchi wotewrjenym rowje ßłyſchecź dawa. — Hdy by jenoź woßada też pſchezo ſwólniwa była, tole jej tak bohacźe poſkicźene ßłowo bohacźe ßłyſchecź. Hdyž ma ßłowo Khryſtußowe bohacźe mjes nami bydlicź, njeje doſcź ſ tym, ſo je bohacźe pſchipowjedane, wono dyrbi też bohacźe ßłyſchane bycź. Tola my prědarjo, by-li też cźrjóda poßłucharjow wulka abo mała była, dyrbimy dowěru měcź, ſo móže Bóh ßwoje ßłowo też mjes mało poßłucharjemi žohnowacź. Ale ſa woßadu je to wulka ſchkoda, hdyž w njej žaneho požadanja njeje, Boże ßłowo ßłyſchecź. Tuž budźźe wutrobnje a naležnje proſcheni: niech cźini kóždy to ßwoje, ſo by ßłowo Khryſtußowe bohacźe w jeho woßadźe bydliło a to ſ tym, ſo ßam porjadnje do Božeho doma pſchińdźe Boże ßłowo ßłyſchecź. O ſo by ßwjaty duch 3. kaſnju: „ty dyrbiſch ßwjaty dźeń ßwjecźicź“, wſchitkim ſtawam woßady do wutrobow ſapißał. Ach, ſo njeby jich wſchudźom tak wjele kſcheſcźijanow bylo, kiž namakaju w kóždym poczaßu ſamolwjenja, ſkomdźicź kemſche pak horzoty pak ſymy dla, pak dźěła pak ſabawy dla. Ach, ſo bychu khudźi póſnali, ſo je hrěch, hdyž njedźelu, woßebje hodźiny kemſchenja pſches cźežke wſchědne dźěło wotßwjecźa; bohacźi pak, ſo je hiſchcźe wjele wjetſchi hrěch, hdyž ßwojich khudych bratrow nucźa a nuſuja k tajkemu wotßwjecźenju. — Khryſtußowe ßłowo dyrbi bohacźe bydlicź we naſchej zyrkwi, dyrbi pak też bohacźe bydlicź w naſchich domach. Kóždy dom dyrbi zyrkwiczka bycź: hoſpodaŕ tón měſchnik, žona, dźěcźi, cźeledź ta woßadka. Wotrěſk Biblije, kotryž jemu poda Bibliſki pucźnik, kóždy dźeń ßwojej domjazej woßadźe cźitajo dyrbi kóždy hoſpodaŕ ßo ſa to ſtaracź, ſo by Boże ßłowo jeho dom rosßwětliło a bylo ßwěza na pucźu domjazych. Tola domjazy njedyrbja cźitanje Biblije jenoź hoſpodarjej pſchewoſtajicź, ale kóždy dyrbi ßam we ßwojej Bibliji ſa pucźom žiwjenja pytacź. — So by tola naſch lud ſaßo lud Biblije był, kiž by ßłowu Khryſtußowemu dał bohacźe mjes ßobu bydlicź. Potom bychu ßo wjele hrěchow ßame wot ßo ſhubiłe, kotrež nětko naſche woßady wohidźa, błudne wucźby, kiž runje w naſchim cźaßu někotreho myla, bychu kónz měłe. Tehodla: „Dajcźe ßłowu Khryſtußowemu bohacźe mjes wami bydlicź“.

Naſch tekſt połaže pak też na naſche Spěwańſke a namolwja: „roswucźcźe a napominajcźe ßo ßami ſ pſalmami a ſ khwalobnymi a duchownymi kěrluſchemi luboſnje ſpěwajo temu Knjeſej w ßwojej wutrobje“. Hdyž ma ßo woßada prawje natwaricź, maja ßo nimo Biblije też Spěwańſke pilnje wužiwacź. Spěwanje je nimo prědowanja hłowny dźěl naſcheje Božeje ßłużby. Kak bjes ducha a žiwjenja by ßo nam kemſcha bjes ſpěwanja ſdała bycź. Spěwanje ßłuſcha k prawym kemſcham. To ßu hižom ßwjecźi ſtareho ßluba póſnali. Israelſki lud je pilnje pſchi ßwojich Božich ßłużbach spěwał. Jeho kral David je jemu je ßwojimi kraßnymi pſalmami Spěwańſke dariť a je ſpěwajo cźehniſche lud na ſtare cźaßy do Jeruſalema a w templu je ſpěwajo ßłużeſche Bohu. — Wot ſtaroſakońſkich je nowoſakońſka woßada ſpěwanje nawuknyła. Schtož prěni kſcheſcźijenjo ſpěwachu, běchu pak pſalmy ſe ßwojimi ſynkami khwalby a dźaka, pokuty a modlenja, pak khwalobne kěrluſche, to ßu khwalobne kruchi ſ Božeho ßłowa, kaž: „Sswjaty, ßwjaty, ßwjaty“ ſ profety Jeſaiaßa, abo Zachariaßowy khwalobny kěrluſch: „Khwalený budź tón Knjes, tón Bóh Israelſki, pſchetoź wón je wopytał a wumohł ßwój lud“, abo Marijny khwalobny kěrluſch: „Moja duſcha poſběhuje teho Knjeſa“, abo khwalobny kěrluſch jandźelow: „Cźeſcź budź Bohu we wyßokoſcźi“; pak běchu to duchowne luboſne kěrluſche, kotrež běchu ßami k cźeſcźi Boha a ßwojeho Sbóžnika pěßnili. Cźim bóle kſcheſcźijanſka zyrkej roſcźeſche, cźim bóle pſchiběraſche też radoſcź na ſpěwanju. Najkraßniſcho pak je ßo kemſchazy spěw roswił a wudokonjał w evangelſkej zyrkwi. Naſch wulki reformator Luther je ßam prěni hłowny spěwař naſcheje zyrkwje był. Kaž ßam hudźbu wutrobnje lubowaſche, tak chzyſche też, ſo by lud we zyrkwjach ßwój hłoß poſběhnył k Božej cźeſcźi. 37 kěrluſchow je ßam němſkemu ludej dariť a w nich wě tak móznje a jadriwje, tak jednorje a hłuboko, tak zyle bibliſzy a kſcheſcźijanſzy spěwacź, kaž hewak žadyn po nim. Kak wjele wobhnadźenych ſpěwarjow je Bóh pak też po Lutheru naſchej evangelſkej zyrkwi wobradźił. Jenoź Pawoła Gerhardta mjenuju, ſpěwarja kěrluſcha: „Ach, porucź Bohu ßwěru ßwój pucź a ſrudobu“, kotrehoź kěrluſche kſchiža a troſchta ßu hižom njepſcheličnje wjele duſcham poßylnjenje a wokſchewjenje pſchinjeßłe. W nětcźiſchim cźaßu mamy na 90 000 cźiſchcźanych kěrluſchow. Kajki pokład! S nich maſch 800 najrjeńſchich wuſwolenych w naſchich ßerbſkich Spěwańſkich. Kajki pokład! Naſchi wótzojo ſpěwachu rjane kěrluſche, kotrež móžachu najbóle ſ hłowy, niz jenoź w zyrkwi, ale też w ſchulach, w domach, w dźěłarńjach, na polach a na dróhach. Tuta radoſcź na ſpěwanju je wěſcźe naſchim wótzam ſ wulkim žohnowanjom była. Pſchetoź ſpěwanje cźini wutrobu wjeßołu a ſtroſchtnu, wotehnacźe ſtaroſcźe a ſrudne myßle a wobara ſpytowanjam. — O ſo by tehodla tola też naſch nětcźiſchi narod ſaß ſpěwawy lud był. So by w zyrkwjach ſpěwanje prawje wjeßołe a połnowutrobne było. So njebychu jich wjele pſchi ſpěwanju mjelcźeli, hdyž druſy pilnje a nutrnje ſpěwaja. So njebychu jenoź ſ ertom a bjesdźakni ßobu ſpěwali. „Spěwajcźe temu Knjeſej w ßwojej wutrobje“, napomina naſch tekſt. So bychu w domach a hewak měſto njeſdobnych a njerjanych ſpěwow ſaklinczałe duchowne luboſne kěrluſche. Lubi ßynojo a dźowki, budźcźe ſwólniwi a pilni, rjane kěrluſche naſcheje zyrkwje ſ hłowy nawuknycź. Na tutych kěrluſchach ſmějecźe pokład a drohotne kubło ſa zyłe žiwjenje. Kak někotremu je tajki kěrluſch był ſchkit a wobora w ſpytowanjach, troſcht khoremu w dołhich nozach bjes ſpanja, Boži prut a kij, ſ kotrymž dźěſche ſtroſchtnje ßmjercźi napſchecźiwo. Biblija a Spěwańſke, dwaj kraßnej pokładaj, tebi ſtaj datej a dowěrjenej. Tuž hladaj ßwěru na to, ſo jej nałožujeſch a wužiwaſch k ſbožu ßwojeje duſche. Hamjeń.

Mißionſki ßwjedźeń w Delnim Wujeſdźe.

Sańdźenu njedźelu ßo ſaßo mißionſki ßwjedźeń woßwjecźi w naſchej ßerbſkej holi, a to w Delnim Wujeſdźe. Sserbja a Němzy Wujeſdźanſkeje woßady, kaž też wokolnych woßadow buchu pſcheproſcheni, ßo bohacźe na mißionſkim ßwjedźenju w Delnim Wujeſdźe wobdźělicź. A tak ſeńdźe ßo rjana cźrjódka kemſcherjow w tutej małej, cźichej, holanſkej wjeſzy. Haj, mißionſke ßwjedźenje naſchi ßerbſzy kemſcherjo hiſchcźe rad wopytuja.

W rjenje wudebjenym Božim domje wotmě ßo w dwěmaj hodźinomaj němſka Boża ßłużba ſ němſkim a ßerbſkim prědowanjom. Němſke ßwjedźeńſke prědowanje měješche

knjes mißionar Scholta ſ Barlina, kiž je lěta dołho jako mißionar Barlinſkeho mißionſkeho towaŕſtwa w Khinje ſkutkował. Sa prědowanſki tekſt bě ßebi wuſwolił ßłowo naſcheho Knjeſa a Sbóžnika: „Dźicźe a wucźicźe wſchitkich póhanjow a kſchcźicźe jich w tym mjenje teho Wótza a teho Ssyna a teho ßwjateho Ducha; a wucźicźe jich wſchitko dźerżecź, ſchtož ßym ja wam pſchikaſał. A hlaj, ja ßym pola waß wſchitke dny, hacž do ſkónczenja teho ßwěta“. Hłuboko cźěrpaſche prědaŕ ſe ßwojeho bohateho mißionſkeho naſhonjenja. Po kěrluſchowej ſchtucźży ſtupi knjes faraŕ Rößler-Minakałſki na klětku. Se żiwymi, hnujazymi ßłowami wukładowaſche 21. ſchtucźku 22. ſtawa Japoſchtołſkich ſkutkow: „A wón dźeſche ke mni: Dźi, pſchetoż ja chżu cźe daloko k tym pohanam póßłacź.“ S wutroby pſchińdźechu, k wutrobam dźěchu tute rjane ßłowa prědarja.

Wotpohlad bě, ſo ßo temſcherjo po Bożej ßłużbje na Dennebergez ſahrodźe pſchi khoſeju a tykanzu ſhromadźa. Dokelž pak ßo deſchcźowacź poczina, dyrbjachmy na żórlu we Haſchkez hoſcźenzu hicź. Tam powita knjes Adler, vikar Wujeſdźanſkeje a Luſcźanſkeje woßady, wſchitkich temſcherjow nanajwutrobniſcho. Knjes mißionar Scholta jimaſche ßo ßłowa a powjedaſche nam żortne a khutne podawki ſ cźaßa ßwojeho ſtutkowanja jako mißionar w Khinje. Kak mnoho dźěła je hiſchcźe ſa naſche mißionſtwo w tutym kraju! Knjes faraŕ Rößler poręcźa hiſchcźe krótke ßerbſke napominaze ßłowa. Zyrkej, kiž mißionſtwo njeplahuje, njeje żana żiwa zyrkej. My mamy wopory też ſa naſche mißionſtwo pſchinjeſcź, ſo bychmy hódni byli najwjetſcheho a najkraßniſcheho wopora naſcheho Wótza w njebjeßach, kiž je ßwojeho jenicźkeho narodźeneho Ssyna ſa naß dał, ſo bychmy żiwi byli.

Skónczńje dźakowaſche ßo knjes faraŕ Malink-Laſowſki, tukhwilny pſchedßyda zyrkwinſkeje rady we Wujeſdźe a Lucźu, wſchěm, kiž ßu ſa poradźenje tuteho mißionſkeho ßwjedźenja pſchinoſchowali. Dźakowaſche ßo woßebje knjeſej mißionarej Scholcźi, ć je k nam pſchikhwatał, ſo by nam prědował a pſchednoſchował; tehorunja knjeſej ſararjej Rößlerej ja prědowanje a napominaze ßłowa. Dźakowaſche ßo wutrobnje Wujeſdźanſkemu żónſkemu towaŕſtwu, kiž bě zyrkej tak rjenje wudebiło, a kiž je ßo hewak hiſchcźe jara prózowało wo poradźenje tutoho ßwjedźenja. Faraŕ Malink ßo dźakowaſche wſchitkim, kiž ßu tykanz a koſej darili, ſo byſchtaj ßo na żurli pſchedawałoj, a ſo by ßo pjenjeżny wunoſchk mißionſtwu darił. Skónczńje dźakowaſche ßo też wſchitkim Serbam a Němzam, kiž ßu na ßwjedźeń pſchikhwatali a na tajke waſchnje ßwój ſajim ſa ßwjate mißionſtwo pokaſali. Sſłowam dźaka pſchiſamkny knjes Malink próſtwu, ſo chżyli wſchitzy dale woprowacź ſa naſche mißionſtwo, ſo njeby ßo ſtało, ſo bychu naſche mißionſke towaŕſtwa póhanam prajicź dyrbjałe: „My wſchak bychmy wam pomhali, ale nimamy mißionarow, też niz ßrědkow!“ Hdyž budźemy dale luboſcź wobkhowacź k naſchemu mißionſtwu, dopjelni ßo też ßlubjenje naſcheho Knjeſa a Sbóžnika: „A hlaj, ja ßym pola waß wſchitke dny hacž do ſkónczenja teho ßwěta!“

Hižom ßo poczina cźmicź, hdyž temſcherjo domoj khwatachu ſ tuteho tak derje poradźeneho mißionſkeho ßwjedźenja w Delnim Wujeſdźe.

Britiſke a wukrajne bibliſke towaŕſtwo.

Pſchede mnu leži nowa tołſta kniha ſ jendźelſkim napißom: 129. rosprawa waſcheho dźěła w lěcźe 1932. Tudy ßu po ſdacźu jenoż byłe cźißła podate, kotreż, cźitamy-li je jenoż krótko, nam njemóża niczo woßebiteho prajicź. Kedźbliwemu cźitarjej pak podawaju nadrobny pohlad do wulkotneho a ſ wjele wuſpěchami żohnowaneho dźěła tuteho wulkeho towaŕſtwa, kotreż zyły ßwět wobdźěła. W towaŕſtwu wěje prawy kſcheſcźijanſki duch, kiž żanych rosdźělow njeſnaje. Evangelſzy a katolſzy wěrimi dóſtawaju ßwoje biblije a Nowe Teſtamenty. Woßebite dźěło pak płacźi póhanam, kotſiž hiſchcźe we wulkej cźěmnoſcźi pohańſtwa błudźa. Khryſtußowe ßłowa: „Dźicźe a wucźicźe wſchitke narody!“ do ſkutka ſtajicź, je nadawk a ſaměr towaŕſtwa. Tohodla doſtawachu ſ nim też nanajmjeńſche ludźiczki Bibliju, abo ſnajmjeńſcha dźěle ſ njeje w macźeŕnej rěcźi. Tak je na pſchikład Bibliſke towaŕſtwo hornjoßerbſkemu ludej zyłu Bibliju wobradźiło. 1818 bu ßwjate pißmo ſa Sserbow Hornjeje Łużizy k prěnjemu raſej wot towaŕſtwa cźiſchcźane, 1816 ſa Sserbow delnjeje Łużizy, ale jenoż Nowy Teſtament. Nakład hornjoßerbſkeje Biblije běſche 15 000 ekſemplarow, delnjoßerbſkeho Noweho Teſtamenta pak jenoż 5000 wulki. Tutu ßamßnu luboſcź je towaŕſtwo 630 druhim ſdźěła hacž dotal njeſnatym narodam wopokaſowało. Wot lěta ßwojeho ſałożenja (1804) ßem hacž do naſcheho cźaßa je wono Boże ßłowo we 4 milijonach ekſemplarach a to w 60 drużinach cźiſchcźane pſches zyły ßwět roſchěriło. Tute liczby ßu ſ najlěpſchim dopokaſom, kajki wuſpěch je towaŕſtwo mělo. Eskimo, kiž w Grönlandźe abo na połkupje Labrador wot kulturneho ßwěta wuſamknjeny bydli, móże dobre poßelſtwo we ßwojej macźeŕnej rěcźi ßłyſchecź abo cźitacź. W dalokim ranju ßwěcźi wobehemu khinſkemu ratarjej a dźěłacźerjej ßwětło Bożeho ßłowa. W Paraguay doſtachu ſranjene wojazy, kotſiž ßu w kraju Arau Gaco wojowali, darmo wot towaŕſtwa Nowy Teſtament. Sa to ßu pak wucźeni mużojo lěta dołho cźicho ſ hebrejſkeho a grekſkeho prateksta pſchełożili, ßu potom ſaßo a ſaßo pſchirunowali, porjedźeli, ſmylki wucźiſkali, ſaßo doporjedźili a dohładkowali. Potom ßu dobrocźiwi ludźo ſa ſaměry towaŕſtwa jara wjele pjenjes darowali abo naſběrali, ſo bychu ßo Biblije jara tunjo pſchedawacź mohłe. Na pſch. doſtanjeſch dobry pólſki Nowy ſakoń ſa 40 pjenjeżkow. A tute dźěło nihdy njepſcheſtanje, nimale kóżdy měßaz wukhadźa nowe pſchełożenje w dotal mohł rjez njeſnatej rěcźi. Tak wumoża towaŕſtwo dźeń wote dnja wjele wbohich póhanow ſ cźěmneje pſchiwěry, ſ bojoſcźe a duchowneho wotroczßtwa měje ßo po Khryſtußowym pſchikaſu. H. B..ž.

Sserbſki ſeminar.

Pſched tydźenjom ßu ßo ſwucźowanja Sserbſkeho ſeminara pola wyßokodoſtojneho knjeſa wyſchſcheho fararja Sarjeńka na lětuſche ſaßo ſkóncziłe. Skoro njemóżachmy wěricź, ſo dyrbja ſchtyri njedźele ſeminara hižom ſaßo nimo bycź. Naſch cźaß bě tak derje ſe dźěłom wupjelnjeny, ſo njemějachmy kedźbu na minjenje dnjow.

Tu w „Pomhaj Bóh“ njech je měſtna, ſo ßerbſkej ſjawnoſcźi trochu nadrobniſcho roskładźemy, ſchto ßmy w Khwacźizach dźěłali. Po rańſchej modlitwje a koſejpicźu ſapocza ßo naſche dźěło na Wicźaſez żurli ſ cźitanjom a pſchełożenjom ßerbſkeho kěrluſcha. Pſchi tym wobhladowachmy ßebi ßwoje nowe ßerbſke ſpěwaŕſke ſ kritiſkim wóczkom a my ſpóſnachmy a natwarichmy ßo kóżdy dźeń ſnowa na jich rjanoſcźi po rěcźi a po wobßahu. Sserbſki ludo, waż ßebi ßwoje nowe ßerbſke ſpěwaŕſke a cźitaj huſto w nich! Wone ßu rjany a njeſachodny dar naſchich ßerbſkich duchownych. Po kěrluſchu cźitachmy a pſchełożachmy grekſki 2. liſt na Korinthiſkich. To

běſche nětk wjele cžežſcha macžiſna. My dyrbjachmy ßebi pſchi tym druhdy dołho hłowu łamacž. Hdyž běſche to hižom cžežke, tak bě pſchełoženje łacžanſkich „Rospominanjow“ Jana Gerharda huſto doſcž hiſchcže cžežſche. Ssnano ſmějecže poſdžiſcho ſkładnoſcž w „Pomhaj Bóh“ něſchto pokaſkow tuteho naſcheho dźěła cžitacž. Potom njebudžecže wſchak na jich rjanej a wuhładkowanej rěcži ſpóſnacž móz, kelko bě to prózy, je do ßerbſchcžiny pſchełožicž. Naſche dopołdniſche dźěło ßo ſkónczi ſe ßerbſkimi ßadami, pſchi kotrychž nam woßebje na dobrej a originalnej ßerbſchcžinje ſaležeſche. Popołdnju mějachmy najbóle khwile ßwoje woßobinſke dźěła dokonjecž. Pſchedewſchěm dźěłachmy na ßwojich prědowanjach. Naſchi němſzy towarſchojo wuknychu ſa tón cžaß w ßerbſkej gramatizy.

Lětßa wobdźělichmy ßo jich 13 na Sserbſkim ſeminarje, hdyž k. kandidatu Laſera ßobu licžimy. Nimo njeho běchmy tam: Hornczer ſ Wósporka, Rychtar ſ Rakez, Scholta ſ Drježdžan a Wirth ſ Rakez lětßa k ſchtwórtemu a poßlednjemu raſej; Albert ſ Zyžez, Pětſch ſ Drježdžan, Reſch ſ Drježdžan, Wyla ſe Stróže, Pabſt ſ Lipſka, Junge ſ Lipſka, Peuker ſe Drježdžan a Pfuhland ſ Koporz.

Wſchitzy a woßebje my, kotſiž ßmy lětßa poßledni krócž w Khwacžizach pobyli, ſpominamy ſ dźakom wróczo na cžaßy Sserbſkeho ſeminara. My ßo pſchede wſchěm dźakujemy ßwojemu wyßokocžeſcženemu wucžerjej, kotryž je naß ſ tajkej luboſczu wukubłał w naſchej macžerńej rěcži. Wón njeje wospróznił nam pokazowacž jeje rjanoſcže a zunjoſcže a je ſ tym we naß wubudźił hłubotu luboſcž k rěcži naſchich wótzow, kaž je wón naß tež huſto napominał we ßwěrje k ßwojej domiſnje ſtejecž, kaž je wón to ſaſchczěpjene dostał wot ßwojeho wucžerja, wótza Henricha Jmiſcha. My chzemy tutu tradiziju w luboſczi ſakhowacž a dale njeſcž do pſchichoda.

Tak wuprajamy dźak tež wſchitkim, kotſiž ßu naß tak lubje w Khwacžizach hoſpodowali. Tak pſchede wſchěm knjeni wyſchſchej faraŕzy! My ßo dźakujemy tež naſchej krajnej zyrkwi, kotraž je tež lětßa ſaßo ßrědki k wodžerženju ſeminara dowoliła. G. W.

Zyrkej a ſtat.

W **Budyſchinje** bě 1. a 2. oktobra ſa zyłu Łužizu ſeńdźenje wjednikow „kſcheſcžijanſkeje młodoſtneje ßłužby“. Chzychu ßo pſchihotowacž ſa tutón hobrſki nadawk, kotryž woßebje nětk w ſymje ſaßo wjele dźěła pſchihotuje a wjele cžaßa žada. Kaž je ſnate, ſteji zyłe dźěło ſa evangelſku młodźinu a w evangelſkej młodźinje Łužizy pod wjedniſtwom jenicžkeho. Tutón je k. Uthoff, wokrjeßny wjednik ſa evangelſku młodoſtnu ßłužbu. Jeho ßydło je Budyſchin. Zyły wokrjeß je ſaßo rosdźělenу do 4 podkrjeßow; tu maja podkrjeßny wjednizy ßwoje dźěło.

Měſchane mandźelſtwa. Powjedaja po Łužizy tam a ßem: „Měſchane mandźelſtwa ßu ſakaſane!“ „Měſchane mandźelſtwa nießmědža wjazy bycž!“ — Hdže ßem tute rěcže? A cžohodla? Pſched ſtawnikom ma ßnadź měſchenje raßy a krwě něſchto prajicž, niz pak, ſo ßebi dwaj kſcheſcžijanaj wſchelakeho wuſnacža ruzy ſa žiwjenje ſawdataj.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Žnjowy dźakny ßwjedźeń ßmy ßwjecžili pſchi najrjeńſchim žnjowym wjedrje. Ale žnjoweho dźakneho ßwjedźenja modlitwy ßu byłe dźakne modlitwy a modlitwy wo miły deſchcžik. Pſchetož ſaßo bě hižo ßucho, tu a tam hižo ſaßo jara ßucho. A hlaj, póndźela bu a Bóh da deſchcžik, ſ njewjedrom drje tola miły, wokſchewjazy deſchcžik! A wokſchewjene buchu roſtliny, ſwěrjata a wokſchewjeny tež cžłowjek. Ssmy to hnydom ſaßo žnjowy dźakny ßwjedźeń měli? To rěka: ßmy to hnydom Bohu ßwój wutrobny dźak woprowali a niz jeno ſ ertom? Haj Bóh, naſch Bóh je Bóh a žadyn wjazy. Wón wichor, wětry wodźi a wſchitke mróczele! Tuž jemu ßo dowěr, luba duſcha!

„Adventverlag“ mjenuje ßo nowe pſchedewſacže, kotreż je ſekta adventiſtow ſałożiła. Schtó tuta ſekta je, je powſchitkownje drje tola ſnate. Kaž ßami naſhonichmy a kaž druſy wobkedźbowachu, khodźa jeje wotpóßłanzy ſaßo po wßach a pſchedawaja ßwoje ſpißy, ßwoje „Miſſionsſchriften“, na pſch. ſa 50 pj. Schtó je kupił? Schtó je jim tute 50 pj. dał? A cžohodla je je dał? — Hdyž ßo wam někajke ſpißy podawaja, cžitajcže tam, hdźež nakład ſapißany. Hdyž tam ſteji „Adventverlag“, wěſcže, ſchto to do knihow.

W **Lubiju** ßwjecžimy 13. a 14. oktobra wulki ſjěſd „Evangelſkeho Swjaſka“. Sa Sakſku je jeho wjednik k. ſuperintendent Jagſch. Tuž ſcžińmy możne, ßobußwjecžicž. Naſhonimy tam ſajimazeho, ważneho, rosßudneho doſcž. Je dźě tutón ſwjaſk runje to ſjednocženſtwo Evangelſkich, kotreż runje nětkle ſteji we wſchelakorym wulzy ważnym dźěle a wojowanju ſa eoangelſku wěru w tukraju a we wukraju. Nadrobniſcheho programa ſa tutón ſjěſd pſchinjeßu hiſchcže woſjewjenja a pſcheproſchenja we wſchelakich nowinach. So by ſjěſd cžim wjazy wliwa a wuſpěcha měł, ſměja njedźelu, 14. oktobra, we wſchelakich Božich domach Lubijſkeje eſorije tež ßobudźěłacžerjo ſwjaſka, kotſiž ſ dala pſchińdu, woßebitu Božu ßłužbu.

Žiwjenje ſ Bohom — žiwjenje bjes Boha. Je trjeba hakle na to pokaſacž, ſo mamy pſchirunowacž kěrluſchej w poßlednim a pſchedpoßlednim cžißle? Niz drje. Ale dokelž ßo tak lohko ſabudźe, je trěbne, dopomnicž na to, pſchirunowacž nětk ſ kěrluſchomaj žiwjenje. Sa to tu tola tóždy kěrluſch je, a ſa to, nabycž tak pſchirunajo toho dobreho, wobſbožazeho wjaz a wjele.

Na pucž.

„Biblija je kaž jara wulki, ſchěroki lěß, w kotrymž wjele a jara wſchelakorych ſchtomow ſteji, ſ kotrychž móżeſch wſchelakory ßad a płody ſchcžipacž. Pſchetož w Bibliji maſch bohaty troſcht, wucžbu, roswucženje, napominanje, warnowanje, ßlubjenje a hroženje. Ale wono njeje žaneho ſchtoma we tutym lěßu, wo kotryž ja njebych khłapał a něſchto jabłukow abo kruſchwow ſ njeho ſeſchcžipał abo ſtſchaßł.“

Luther ſa blidom.

Liſtowanje.

K. P.: Dźak ſa dopiß! Sa poßlednje cžißło bě pſchepodźe. A druhi raz ſaßo! Redaktor.

Sa 20. po Tr.: K. w B. — Sa kermuſchu (21. po Tr.) B...r w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacž w Noßacžizach (Noſtitz b. Weißenberg). Nakład Sserbſka hłowna prědarſka konferenza w Budyſchinje. — Cžiſchcž „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacži ſchtwórcžłětnje 108 pjenježkow!

Serbske spěwarſke

su na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Čzišło 41

Bohaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok.
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosc ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosc da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Gserbske niedźelske lopjeno

W Budyschinje 14. oktobra 1934 Bautzen

20. niedźela po ßwjatej Trojizy.

Měr Boži wudźěl dobycze we waschich wutrobach, ke kotremuž scże też powołani w jenym cźěle, a budźcże dźakowni. (List na Koloßejskich 3, 15.)

Schtó snaje cźlowsku wutrobu dospołnje? Mudri ludźo wupraja ßwoje myßle wo cźucźach jenotliweho cźlowjeka a toho abo tamneho luda. Pěßnjerjo powědaju wo dobrych poczinkach mužow a žonow, so bychu s pschikładom byłe młodym, so by we wutrobach narostła radosćź, dobrym myßlam skutkowacź dacź. Boże ßłowo w naschej bibliji je bohaty raj wschelakich žadosćow a pschecźow cźlowskeje wutroby.

Nichtó njeje cźlowsku wutrobu tak derje snał kaž Jesuß. Jeho mjenuja wulkeho profetu, dobreho lěkarja, wubjerneho mischtra. A wot tohole mischtra ßu japoschtolja wukli. Jim bě jaßne, so cźlowska wutroba ßama w ßebi sbožowna njeje. Ssu spytali ßwoje nashonjenje s Jesußom druhim prajicź. Pschi tym běchu dosćź sprawni, Jesußej cześćź dawacź, kiž spokoji cźlowsku wutrobu. Do wscheho njeměra cźaßa a žiwjenja staja dospołny měr a pokoj Jesußowy.

To też ßwjaty Pawoł wschěm cźitarjam ßwojeho lista pscheje, so bychu ßwój hrěch widźeli, psched wobliczom žiweho Boha ßo toho wusnali a s wutrobu wěrili, so hnadny Bóh rad wodawa tym, kiž wo wodacźe prosscha. Tu pschińdźe měr jako najwjetschi dar sa tyschnu wutrobu. Njetrjeba ßo bojecź, ale wotpocźuje sbožowna pschi wutrobje njebjeskeho Wótza. Najcźěmnische hodźiny žiwjenja ßu pscheßwěcźene s kraßnosćźu Knjesa, so wutroba sdychuje: Hdyž je jeno Tebje mam, dha niczo njerodźu wo njebjeßa a wo semju. Hacź mi runje cźěło a duscha sawutlitej, dha wschak Ty ßy, Božo, kóždy cźaß mój wutrobny troscht a mój dźěl. A rady spěwa: Sso kschescźanow snutskowne žiwjenje ßwěcźi, hdyž wot wonkach ßłónzo jich spariło je.

Masch ty tajki měr, luba wutroba? — So mohł jón měcź, praji japoschtoł: ke kotremuž scże też powołani w jenym cźěle. Stawy jeneho cźěła! Kak khwala dźenßa ßwój narod, ßwoju krej, ßwoje namrěte mozy. Wysche wscheho pak dyrbisch khwalicź nowy narod, krej Khrystußowu, mozy, kiž tebi pschińdu se sjednocźenstwa s Bohom. Wschak ßy k tomu powołany, so njestejisch jeno we ßwojim małym raju, kotryž móža cźi ludźo sanjerodźicź a rubicź, ale so pschebywasch w raju měra, do kotrehož pschińdźesch psches wěru. Knjesowa zyrkej je dostała nadawk, bycź raj měra, hdźež je Khrystuß s hłowu a stawy ßu žiwe psches njeho. Móžno, so dyrbja stawy wojowacź wo tónle Boži měr, ale też w tajkich cźaßach dyrbi wutroba cźista a ßwědomje dobre bycź, pschetož wono dźe wo wěcźne kubło.

Sswjaty Pawoł pscheje tohodla ßwojim wěrjazym hischcźe dalsche. Měr njedyrbi jeno we wutrobach bydlicź, ale też we wutrobach dobycze wudźělecź. Wobkedźbuj ßam ßwoje myßle, ßnano masch cźežke myßle, abo sle a knicžomne, — měr Boži dawa cźi dobycze nad nimi. Ssnano je twoja wola ßłaba, hdźež dyrbjało ßylna bycź, — Boži měr pomha dobycź dobrej woli, kotraž chze, schtož Bóh luby Knjes ßam chze. Ssnano ßu twoje ßłowa a skutki bjes wuspěcha; njewěsch prawje, cźehodla rěcźisch a dźěłasch, spokojnosćź cźi njepschińdźe, — měr Boži cźini, so njewostanu prózdne ßłowa a hinite skutki. Ssnano ßo sradujesch nad ßwojej strowosczu, nad cześczu, kotruž cźi ludźo dawaju, to wschitko móže ßo rucźe shubicź, — měr Boži dawa snutskownu strowosćź a je sałożeny na Božu cześćź. Měr Boži swjasa a sdźerži wschitke stawy Khrystußoweje zyrkwje mjes ßobu, kiž ßu žiwe wot wodacźa hrěchow; ma bycź dobycźerska móz, kotraž wě wschemu njeměrej wobaracź, a skónczi wscho skorženje pschecźiwo druhim,

ma bycź ſakkad, na kotrymž ßo woßada w jenej myßli natwari, ſo by jedyn druheho njeßł a jedyn druhemu ßłužił w luboſczi.

Hakle potom ßmy woßada po Božej wutrobje a woprawdże wuſwoleni, ßwjeczi a lubowani, kaž ßwjaty japoſchtoł Pawoł praji. Sbožowna to wěſtoſcź, w raju Božeho měra pſchebywacź. Zyłe žiwjenje je nětko dar Boži, kaž njemóže po prawym hinak bycź, nětko pak ſ dźaknej wutrobu ſapſchimnjemy. Wěſch ty ßo dźakowacź? Prózuj ßo wſchědnje, bycź ßmilny, dobroczíwy, ponižny, czichomny, ſczerpliwy a woſtacź w luboſczi. Hamjeń.

Biblija po zyłej ſemi

„Die Lutherbibel“ mjenuje ßo ßwjedźeńſki ſpiß, kotryž bu nětkle ſa 400lětny jubilej Biblije wudaty. Wón podawa wjele ſajimaweho wo Bibliji.

Tak ſhoniſch, ſo bu w lěcze 1933 na 936 987 exemplarow Biblije rosſchěrjenych. Do tutoho dźěła dźěli ßo 11 Bibliſkich towaŕſtwow. Württembergſke ſteji tu na prěnim měſtnje; wono je 488 083 exemplarow rosſchěriło. Na druhim měſtnje ſczěhuje Pruſke Hłowne Bibliſke towaŕſtwo ſ 138 990 exemplarami. Potom pſchińdże „Bergiſche Bibelgeſellſchaft“ ſe 81 136, Sakſke Hłowne Bibliſke towaŕſtwo ſe 41 062, Badenſke ſ 21 838 a „Canſteinſche Bibelanſtalt“ ſe 16 546 exemplarami. „Britiſke a Wukrajne Bibliſke towaŕſtwo“ w Barlinje ma ßo tu woßebje mjenowacź; wono wuda 419 206 Biblijow a dźělow Biblije; ſ tutych pak wono jenož 118 282 exemplarow ßamoſtatnje w Němſkej rosſchěri.

Nimale połowja wſchitkich po Němſkej rosſchěrjenych Biblijow běchu zyłe Biblije. Starych a Nowych Teſtamentow bě 382 718. Sbytk běchu mjeńſche dźěle Biblije abo pſchikróczene Biblije.

Wobliczili ßu, ſo bu hacź do kónza 18. lětſtotka, to je hacź do lěta 1800, něhdże 3½ milijona Biblijow w němſkej rěczi rosſchěrjenych. W 19. lětſtotku ßu Bibliſke towaŕſtwa dalſche 30 milijony rosſchěriłe.

To ßu hobrſke liczby, a ßu hiſchcze wjetſche, hdyž wopomnimy, ſo woſtawaſche Biblija a ſo też hiſchcze woſtawa Biblija najdróžſche namrěwſtwo we ßwójbje. A to njech woſtanje tak też, hdyž zyle pſchihłoßujemy heßtu, kotrež nětkle klinczi pſches evangelſki lud, woßebje też pſches evangelſku młodźinu: K ó ž d y ß' w o j u B i b l i j u ! To je hiſchcze něſchto druhe, hacź: Kóžda ßwójba ßwoju Bibliju! Pſchetoż tak ty prajiſch: To je moja Biblija! a tak ßy ty ſa tutu Bibliju a ſ tutej Bibliju zyle ßam ſamołwity pſched Bohom. Tak ßy ty ßam pak ßwěrny pak njeßwěrny hoſpodaŕ w tutej a ſ tutej Bibliju. Tak ßy ty ßwěrny abo njeßwěrny ſaſtojnik pſchi tutej Bibliji a ſ tutej Bibliju. Tak móżeſch ty w Bibliji czitacź, hdźež chżeſch a tak huſto hacź chżeſch. Tak móżeſch w njej podßmužkowacź ßłowa, kotrež ßu runje Tebi nadpadne a ważne. Tak móżeſch ßebi ſapißowacź pſchiſpomnjeńki tam, hdźež runje ſa Tebje je něſchto pſchiſpomnicź. Tak móżetaj bycź Ty a Twoja Biblija zyle ßwojej!

Wot tutoho heßła a ſ tutoho ſtejniſchcża ßem ßnadź ßo nětko tak někotry rosßudźi, ßam ßwoju Bibliju měcź, a ßnadź ßo ſtarſchej a kmótſja bóle hacź ßem rosßudźa, dźěſczu daricź Bibliju, kotraž by jeho była, zyle jeho.

So ſ tutym ßwójbne ſhromadne czitanje w Bibliji njeſchkoduje, drje njetrjebamy prajicź. To jene budźe to druhe hajicź a ßwójbna Biblija woſtanje ßrjedźiſchczo wſcheho evangelſkeho žiwjenja ßwójby. A něſchto druhe ßo tam ſjewi, hdźež kóždy ßam ßwoju Bibliju czita a w njej pyta: Wón budźe ßebi żadacź, wjazy wo njej ſhonicź a wo njej rěczecź a póńdże do bibliſkich hodźin, do bibliſkeho rosrěczowanja. Sczěhowk wſcheho pak budźe żohnowanje ſa zyłe žiwjenje jenotliweho, ßwójby, luda. A to je wola toho Knjeſa, kiž nam Bibliju da a kiž nam Bibliju w maczerńej rěczi da.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu.

Lubym czitarjam tutoho łopjeńka je knjes redaktor hižo wojſjewił, ſo pobychu też někotre ßobuſtawy Drježdźanſkeho towaŕſtwa „Czornobóh“ pſched wjednikom w Nürnbergu. Ssnano je też tón abo tamny wohladak w nowinach abo czaßopißach naſpomnjeny wobras: Wjednik Adolf Hitler ſteji mjes żónſkimi w narodnej draſcze, jemu k prawizy ßerbſka knjeżna Marja Kempiz ſ Jenſchez pola Rakez, tuhwilu we ßłużbje tu w Drježdźanach pola Ernſta Kotte, Münchnerſtr. 11. Wjednik bě ju ßam k ßebi ſawołał, dokelž troſchku ſdala ſtejeſche a dyrbjeſche jej knjeżna ſe Schaumburg-Lippe ßwoje měſtno wotſtupicź. „Mój ßmój ßo hižo ras wohladakoj!“ ſ tutymi ßłowami je wón tamnu knjeżnu proßył wotſtupicź. Sso wě, ſo ßo toho wjeßelachmy.

Pſcheproſcheni wot ſwjaſka towaŕſtwow „Ludſtwo a domiſna“ wuſtupichmy w Nürnbergu jako kwaßny czah. Njewjeſta bě knjeżna Marja Ssymankez ſ Njechornja, w ßłużbje tu pola miniſterialneho rady Anke, Schnorrſtr. 73. Družka bě knjeżna Marta Rößlerez ſ Mjeſchiz, tu pola tajneho rady Edelmanna, Kruſeſtr. 13. Wulzy khwalobne wot knjeżſtwa, hdyž dachu ßłużobnu na nimale zyły tydźeń wotjěcź a knjenje dźěło ßame czinjachu, haj jim k jědźi ßobu nadawachu, hacź runjež tam jeſcź darmotnje doſtachmy. Tute knjeżſtwa ßebi Sserbſtwo wulzy waża dyžli Sserbja ßami.

Wulkotne to bě, to wſcho ßobu pſcheżiwicź, ßam ßobu pódla bycź. Lud zyłeje Němſkeje tam bě. Sſkyſchachmy wſchelake dialekty; draſty wohladachmy, pěkne a jednore, druhe ſaßo, hdźež bě pſches měru wjele napowěſchane. Běchu tam ſaſtupjene: Schleſyſka, Vierlandſka, Czornoleß, Pfalza, Hornja a Delnja Bajerſka, Heſſenſka, Altenburgſka, Bayreuth mějeſche woßibtu draſtu. Se Sakſkeje běchmy tam „Hornjołużiſke towaŕſtwo“ w ſtarej hornjołużiſkej draſcze a my Sserbja. Tyßazy raſow ßo naß praſchachu, ſ wotkel ßmy. Woßebje pſcheczelni běchu Nürnbergſzy wobydlerjo, wotmołwjachu ſtajnje pſchecźelnje, hdyž ßo to a druhe praſchachmy.

Měſto Nürnberg bě najkraßniſcho debjene, haßy pſchezo połne luda. Elektriſke a autowy ßo pomałku pſches lud dobywachu, woßebje ſlě bě to wjeczor .Sda ßo mi jako Boži dźiw, ſo ßmy to tak pſchětrali. W nozy wot 5. k 6. ſeptembrej ¼3 hodźin w Drježdźanach wotjědźechmy; pſchipołdnju w 12 hodź. běchmy w Nürnbergu. Spacź w czahu njemóżachmy; běchmy połni wocżakowanja. Běchmy wot ranja hacź do wjeczora duzy po pucźu. Wjeczor běchmy próſchne kaž popjelniczki. Běchmy ſbožowne, ſo běchmy wſchelake draſty ßobu wſake. Tak móżachmy ßo pſchewoblez: wſchědnu, njedźelſku a ßwjedźeńſku draſtu. Wutoru w nozy ½1 hodźin tam wotjědźechmy a w 10 hodź. běchmy ſaßo w Drježdźanach, tak połne naſhonjenjow, ſo ßo hakle po czaßu ßame k ßebi namakachmy. A dźenża ßo nam wobliczo ſabłyſchczi, hdyž na Nürnberg ſpominamy.

W pschichodnych łopjeńkach Wam, lubi cžitarjo a cžitarki, trochu wopißam, schto wscho tam nashonichmy. Troschku sakomdžene to, ale mějachmy tu zyły tydžeń drastu hotowacź sa žnjowy swjedžeń, na kotrymž so towarstwo w cžahu wobdželi. Popołdnju a wjecžor běchmy na swjedženskej łuzy we „Wulkej Sahrodže“ wschelake poskicženja; młodźi rejwarjo też po wyßokich žerdžach horje łažachu hacž k złomjanemu wěnzej, s kołbaßami napowěschanemu, a sbožowny tón, kiž sebi jenu doßahny. Cžma bě hižo, hdyž so domoj wrócžachmy.

L.

Oktober abo winowz.

Ssrjedź oktobra smy. Kónz oktobra swjecžimy reformazisti swjedžeń. A swjecžimy jón jako jubilejny swjedžeń Lutheroweje Biblije. Tuž chzemy pak hnydom nětkle sapocžatk oktobra sapocžecź s pschihotom.

Schto pschihotowacź? Bibliju? Ně, Biblija, zyła Biblija w němskej rěcži po Lutherowym pschekožku je nětk hižo 400 lět hotowa. — Schto pschihotowacź? Sswjedžeń? Tutón tu też hižo je psche wschě 400 lět a w Sakskej hižo dołho zyły wulki swjaty džeń. Schto potajkim pschihotowacź? Ssam so! Haj, sam so pschihotowacź na to, so s Bibliju swjecžisch tutón jubilejny džeń Biblije a sdobom Reformazisti swjedžeń jako woprawdźity džeń Biblije.

A schto to cžinicź? Wsacź Bibliju do rukow a cžitacź a cžitacź. A s tym dženža, njedźelu sapocžecź a jutse, póndźelu pokracžowacź a sajutsischim niz pschestacź a tak pokracžowacź džeń wote dnja psches zyły měßaz hacž k poßlednjemu dnjej měßaza.

Sawěscže, to swjecžisch cži potom woprawdže niz jeno reformazisti a jubilejny swjedžeń, ně, swjecžisch džakowny, wjeßoły, žohnowany jubilejny swjedžeń Biblije!

A schto sy po prawom cžinił, hdyž sy tak psches oktober džeń wote dnja něschto, njech snadź ras też jenicžku schtucžku wob džeń, tola pak schtucžku wob džeń cžitał? Niczo dale! Niczo dale hacž to, schtož so sa evangelskeho kschescžijana samo rosumi! Da jemu tola Bóh swoje Boże słowo, swoju Bibliju w macžerinej rěcži. Sa cžo? So by ju do boka położił na ławku sa knihe, abo do kommody abo do kamora sa schaty abo do schkleńczaneho kamora? Ně! So by ju sczinił sa wschědnu knihu!

Ssy ty to? Trjebasch ju ty jako wschědnu knihu?

Njewotmołw niczo, khiba so sebi dasch prajicź, so kanzler Adolf Hitler swoju Bibliju wschědnje trjeba a so kanzler Adolf Hitler nimo toho swój Nowy Testament stajnje pschi sebi noßy.

Schtó ma wjazy sa džěło a na staroscži, Ty abo wón?

A schto to nětk s tym wschěm? Niczo dale a niczo mjenje hacž so Ty nětk w měßazu oktobru cžitasch kóždy džeń něschto w swojej Bibliji. To je po evangelsku niz jeno, to je po kschescžijansku. A hdyž sy Ty tak cžitał Bibliju a ju woprawdže cžitał, njewuwostajisch potom nadobo 1. novembra cžitanje, ale budżesch cžitasch jedyn džeń kaž druhi dale a bóle, niz jenož, dokelž potom wonkach syma a masch khwile, ně tohodla, dokelž sacžu, kak syma tu niz jeno w symje, ale pschezo bjes Božeho słowa a toho wohenja, kiž so w nim hori, — a tohodla, dokelž nadobo nětk wěsch, so tu tola pschezo khwile je sa Boże słowo, so dyrbisch Ty jenož chzycź, chzycź tutu khwilu měcź!

Tuž tak pschi sapocžatku oktobra a tuž tak psches zyły oktober Bibliju do rukow a psched wocži a do wutroby a swědomnja! To je tutón zyle woßebity nadawk tutoho měßaza w tutym lěcže 1934!

A nětko so praschej: Cžehodla dyrbi mi hakle prajeny bycź, so ma mi Biblija wschědna kniha bycź? A kóždy džeń oktobra so praschej, hdyž Bibliju njewsa; cžehodla niz? A 31. oktobra to pruhuj, hacž bě cži kóždy džeń Biblija tak droha a ważna, so mějesche khwile, ju wsacź a w njej cžitacź. A hdyž niz, so praschej cžehodla niz? Ale dorasnje so praschej! A swjecź reformaziski swjedžeń! To rěka: reformiruj so a swoje zyłe žiwjenje, wobnow so a swoje zyłe žiwjenje, sałož wróczo a snowa so a swoje žiwjenje na cžisty evangelij Biblije!

Bibliju sa zyły swět!

Bala je městacžko w krajinje Wales w Južnej Jendželskej. Tam setka něhdy horliwy prědar Božeho słowa khudu holzu na haßy. Wón so ju sa tekstom poßlednjeho prědowanja woprascha. Holcžka njewědżesche niczo wěsteho prajicź a sapocža skónczinje płakacź. Sso samołwjejo rjekny wona, so njeje sebi mohła hubjeneho wjedra dla njedźelu tekst hischcže ras pschecžitacź.

Tole jej duchowny njedorosumi a so dale sa tym prascheschе. Tuž jemu holza wotmołwi, so nichtó w zyłej wokolinje žanu Bibliju nima, so wona tohodla kóždu njedźelu dwě hodźinje daloko psches hory khodźi, so by tam pola pschiwusnych w Bibliji cžitała a po móžnoscži tekst s hłowy nawuknyła.

Tutu hnujazu stawisnu wupowěda duchowny na shromadźisnje Londonskeho sjednocženstwa „Traktatgesellschaft“. Shromadżeni wobsamknychu, sałožicź Bibliske towarstwo sa krajinu Wales. Tu sawoła farar Hughes: „Hydž sa Wales, cžehodla niz sa zyłu Jendželsku, cžehodla niz sa zyły swět?“

S tymle bu tam w lěcže 1802 symjo wußyte sa schtom, kotryž je dženža tak wulki a mózny, so wupschestrěwa swoje halosy po zyłej semi — sa sjednocženstwo, kotrež dženža drje wjazy snajmjeńscha po mjenje snajemy, kotrež dženža a woßebje lětsa w jubilejnym lěcže Biblije khwalimy: „Britiske a Wukrajne Bibliske towarstwo“.

S Biblije abo niz s Biblije.

Woßebny cžłowjek pschińdže ras snatemu a zławnemu prědarjej. Tutón pschihotowasche runje cžělne prědowanje sa někoho.

„Kajki tekst byschcže mi Wy sa cžělne prědowanje s Biblije wuswolił?“ so wón duchowneho woprascha.

„S Biblije žadyn!“ wotmołwi duchowny. „Wy džě też w Bibliji njecžitacže a njepytacže! Ale s wěrywusnacža bych jón wsak. Pscheto na tuto scže Wy snajmjeńscha też ras kschcženy. A s tutoho bych wuswolił: „ . . . wumrěł, pohrjebany, k heli dele stupił.“

Pschecźiwo wopilstwu.

Sakska polizija wojuje wschudžom tam, hdžež so wopilstwo w sjawnoscži jewi, dorasnje pschecźiwo tutomu brachej a strachej. Tak bu sa Lipsk postajene, so so mjena wschěch tych,

kotrychž polizija na haßach, torhoschćach abo sjawnych městnach nadeńdže, w nowinach wosjewja. Ssu-li mjes nimi tajzy, kiž se sjawnych ßrědkow pomoz dostawaju, jedna polizija jich dla ſ hamtom sa dźěło a sa spomožeŕstwo. Polizija chze też w kóždym padže pruhowacź, hacž korczmarjo hižo pjanym hischće alkohol dawaja, a pschećiwo tym, kiž to cźinja, sakrocźicź.

Schtó njeby tajkemu sakrocźenju polizije pschećiwo wopikstwu pschihłoßował?!

Pschećże wostanje pak pschi tym hischće: sadźěwacź tomu, so na pśch. muž pjenjesy, kotrež saßłuži, abo kotrež — a też to ßo stawa! — jako spomožeŕski pjenjes dostawa, pschećźini, pschepije a pschekuri, a ßwojim doma da tradacź. —

Zyrkej a stat.

W **Lückendorfu,** njedaloko snateje hory Oybin, ma sakska krajna zyrkej seminar sa młodych duchownych. Dotalny wjednik k. dr. Dörna, je druhe cźestne powołanje jako wucźeŕ a profeßor dostał. Sakska zyrkej je wjednistwo seminara dotalnemu Budyskemu duchownemu k. fararjej Siegemundej pschepodała.

„Ernste Bibelforscher“. Tuta sekta njeßmě w Pruskej a też we wschelakich druhich krajach wjazy sa ßwoje saměry skutkowacź. Po tym pak ßo dwejo ſ tuteje sekty njemějeschtaj. Pschißaźny ßud w měśćże Hamm jeju saßudźi. Dostaschtaj kóždy dwaj měßazaj jastwa. Ssudnik pschi tym wupraji, so sekta se ßwojim skutkowanjom rosschěrja statej njepschećelne a ſ dźěła na nabožnu wrótnosćź podobne ideje. — A tole ßu też naschi wośadni podpjerali, kupujo sa żadne kroschki spißy a łopjena tuteje sekty! Ale też tuto nashonjenje njedoßaha, wośadnych wot podpjeranja sektow wotraschicź. Pschetoż runje w poßlednim cźaßu bu swěśćene, so nadpadnje husto rosnoschowarjo sektow po wßach khodźa a spißy sa „mißijonstwo“ atd. pschedawaja, na pśch. sa 50 pj. Woni njebychu zyle wěśćże tu wokoło běhali, njebychu-li wośadni kupowali — a tak jich sektěraŕske skutkowanje pschećiwo zyrkwi podpjerali.

S **Moskwy** pischu, so bu biskop Pavel w Tjumenu sajaty a saßudźeny. Bu na tśi lěta do wuhnaństwa póßłany. A cźehodla? Wón bě pschećiwo bjesbóžnym dźěłał.

Wschelake ſ bliska a daloka.

W **Lubiju** je dźenßa nětko hižo druhi dźeń wulkeho tulětnehoſ jěśda, ke kotremuž je Evangelski Swjask swołał. Tutoho wjednik je, kaž je snate, k. superintendent Jagsch-Lubijski. Dźenßa dopołdnja je w 9 hodź. ßwjedźeńska Boża ßłużba w Mikławschowej zyrkwi. Prědowacź budźe k. zyrkwinski president Wehrenpfennig ſ Gablonza. W 10 hodź. je ßwjedźeńska Boża ßłużba sa młodźinu w Janowej zyrkwi. W 11 hodź. sćěhuje sjawna ßwjedźeńska shromadźizna w auli wyschscheje schule. Tu śměje k. sup. Jagsch hłowny pschednoschk wo Bibliji a wo tym, schtoż wona je w němskim kulturnym žiwjenju. Popołdnju ½3 hodźin wotjědu potom wschitzy hromadźe ſ woßebitym cźahom do Herrnhuta. Tam doßwjecźa ßwjedźeń woßebje też na hórzy „Hutberg“ pola Herrnhuta. Tuž, schtóž móże, ßwjecź ßobu. Ma tola Evangelski Swjask nětkle wulkich a ważnych nadawkow doscź. Tak je w Awstriskej wulke evangelske hibanje k evangelskej zyrkwi a to, runjež tam pschećiwnizy tutoho hibanja wscho możne cźinja, pschestup k evangelskej zyrkwi pocźežicź, snjemóžnicź. Žedźa ßo tam po Božim ßłowje a bychu rad měli Bibliju, spěwarske a katechismus a druhe, schtož tuto žedźenje spokoja. Schtóž chze tuto dźěło hewak podpjeracź abo ßnadź jene abo wjazy ſ tutych knihow daricź, wobrocź ßo na ßwojeho fararja. My wschitzy pak pschimajmy ßo tutych sa naß tak ważnych knihi dźakowni sa to, so je mamy, a pytajmy w nich a budźmy ſ nimi žiwi jako evangelszy, ßwědcźo wo tutej ßwojej evangelskej wěrje se ßłowom a se skutkom. Tak sdobom też najlěpje ßobu ßwjecźimy 400lětny jubilej Biblije.

S **Drježdźanskeje ßerbskeje woßady** je wosjewicź, so je k. Kowař jeje wjednik a pschedßyda a so je k. Fallant zyrkwinski pokładnik. A nasch njedźelnik a woßadnik pschistaji radlubje a dźakownje, so ma wón w njej ßwěrneho a pilneho dopisßowarja a rosprawjerja, k. Hajdana, a ßwěrnu a pilnu dopisßowarku a ßobudźěłacźerku, knjeni Lawkowu.

S **Drježdźan.** We wědomostnym kole „Hromadnik“ poskicźi ßo 4. t. m. sajimawy pschednoschk wo pschełożerju ßerbskeje biblije fararja Michała Frenzla. Knjes stud. theol. Pětsch jara ſrosumliwje a jaßnje žiwjenje a skutkowanje tutoho saßłużbneho muža rosestaji. S zyłeho pschednoschka bě widźecź, so bě M. Frenzl sahority kscheścźijan a dobry Serb. Woßebje sajimawe bě ßłyschecź, so hižo w tehdomnischim cźaßu ßo wojowasche wo pschipósnacźe noweho ßerbskeho prawopisßa. Potajkim bě wótcźinz Frenzl prěni sakitař na polu kulturneho postupa. Nasch nowy wudawk ßerbskich spěwarskich knihow dopokasa, so też dźenßnischi dźeń naschi fararjo ßo prózuja łacźanski prawopisß do luda pschinjescź, tuž ma Frenzl hódnych naßlědnikow. Po pschednoschku wuwi ßo žiwa debatta, schtož bě ſ dopokasom, so bě pschednoscheŕ prawy thema wubrał. Knjes stud. theol. Pětsch bu proscheny, tutón pschednoschk sa Pomhaj Bóh wobdźěłacź. Hudźbny dir. Krawz proscheschе naležnje ev. studentow, so bychu bóle sa nasch jeniczki evang. cźaßopisß pisßali. Pschednoscheŕ a pschitomny stud. theol Schołta to radlubje ßlubischtaj. W 11 hodź. bě kónz sajimaweje shromadźisny.

Na pucź.

„Hdyž chzemy po ßwojej woli Sswjate Pisßmo wukładowacź, ßu to myßle, kotrež ßu w naß narostke, a wone sawodźewaja Sswjate Pisßmo.“ Luther sa blidom.

Listowanje. Kni. L., kk. H. a J. W.: Mam ßo dźakowacź sa wscho. Tuž chzemy shromadnje dale tak dźěłacź a drusy njech ßo pschidruża. Redaktor.

Naschim studowazym: Cźisło 7. oktobra mějesche hnydom tśi nastawki, kotrež běchu napisßali tśjo ßerbscy studowazy; wo ßwjedźenju we Wujesdźe bě napisßał k. stud. theol. Paleŕ. To je jara swjeßelaze a ja ßo jara dźakuju a proschu, so bychu ßo naschi studowazy też woßebje sa nasche nabožne łopjenko, kotrež chze też nasch woßadnik bycź, sajimowali.
Redaktor.

Sa kermuschu (21. po Tr.): B..r w B. — Sa reform. ßwjedźeń (22. po Tr): T. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćerńje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Sserbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaci schtwórcźlětnje 108 pjenjezkow

Čzišło 42

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 21. oktobra 1934 Bautzen

Kermuscha.

Ps. 26, 6—8. „Ja mam ßo Knježe, k twojemu woltarjej; hdźeż ßłyschany budźe dźakowny hłóß, a hdźeż prědowane budźa wschitke twoje dźiwy. Knježe, ja lubuju wobydlenja twojeho doma a to město, hdźeż twoja čześcź bydli.“

Se ßwjatej radoscźu
Dźenß, Božo, nascha duscha
Čźi čześcź a khwalbu da,
Kiž twojej hnadźe ßłuscha,
So dotal sdźeržał ßy
Nam Ty nasch Boži dom,
Hdźeż Tebi ßłužimy
Se sprawnym modlenjom.

W poßlednich abo pschichodnych njedźelskich dnjach ßwjeczża nasche kschesczźijanske woßady w ßerbskich a němskich zyrkwjach ßwjedźeń, kotryž wulku ważnosćź w kole zyrkwinskeho lěta ma, kermuschu. Hdyž na tutym ßwjedźenju do korczmow a do domow pohladnjesch, potom mohł ty drje skoro měnicź, kaž by tutón ßwjedźeń žadyn zyrkwinski ale ßwětny ßwjedźeń był. Pola wjele jich wschak jědź a picźe a rejwanje w ßrjedźischczu tuteho ßwjedźenja steji. Ale, dźak budź Bohu, my mamy tež Boże domy, my mamy tež ßerbske Boże domy, kiž na tutym dnju napjelnjene ßu s nutrnej woßadu, kiž kermuschu tam ßwjeczża, hdźeż ßo ßłuscha, w zyrkwi. My kschesczźijenjo dźakujemy ßo na tutym dnju naschemu Bohu, kiž je nam ßwój dom k sboßu nascheje dusche sdźerżał. My spominamy ßwojich ßerbskich wótzow, kiž ßu tutón dom psched lětstotetkami s wulkimi woporami natwarili. My ßo dopominamy s wulkej dźakownosczu tych njebjeskich darow, kotrež tudy njedźelu sa njedźelu wužiwamy. Tak chzemy tež dźenßa czinicź. My chzemy w duchu nětk kóždy do ßwojeho Božeho doma khwatacź, so bychmy ßebi te tsi najwažnische městna nascheje zyrkwje wobhladowali, schto wone nam praja.

1. Schto dupa nam praji.

Czicha a němа steji dupa na woltarnischczu twojeje zyrkwje, a tola tak wótsje k tebi rěczi.

Hlejcźe, dołho, dołho do czaßa, hdźeż nasch rosum wotuczi, dołho do czaßa, hdźeż mózachmy sapoczecź, Boha lubowacź a cześcźicź, dha je nasch Sbóżnik naß hižo pytał a lubował, je naschimaj starschimaj pschikasał. „Puschcźe te dźěczatka a njewobarajcźe jim, ke mni pschińcź; pschetoż tajkiž je njebjeske kraleſtwo.“

Prjedy hacź prěnja dźěczaza modlitwa wot naschich hubow saklincza, je wón naß wußłyschał a troschtował: „Njebój ßo, pschetoż ja ßym cźe wumohł; ja ßym cźe s twojim mjenom wołał; ty ßy mój.“

Wón ßam je ßwój skutk na naß sapoczał, je naß do ßwojeho ßluba pschijał, do hnadneho ßluba, w kotrymž mózemy jako wobnowjeni a wot hrěcha wußwobodźeni człowjekojo psches žiwjenje khodźicź a pucź k sbóżnosczi namakacź. Kajka hnada, kajki troscht, ale też kajke khutne napominanje, so kóždy czaß w jeho sjednoczeństwje wostawamy.

Jow něhdy Tebi ßmy, o Jesu, pschinjeßeni
W ßwjatej kschczenizy a s njej ßmy wußwjeczeni;
Ssmy Tebi ßlubili, po twojim wopißmje
Wjesczź tuto žiwjenje we prawej ßwjatosczi.

2. Schto ßwjaty woltaŕ nam praji.

Kak wschelakore woltarje naschich Božich domow też ßu, jene na žanym kschesczźijanskim woltarju njepobrachuje, to je Boża martra. Wobras kschižowaneho Sbóżnika je ßrjedźischczo naschich woltarjow, pschetoż kschižowany Sbóżnik je žro a jadro nascheje kschesczźijanskeje wěry a nascheje kschesczźijanskeje wěstosczе. Na kschižu je Khrystuß wschak dobył nad hrěchom ßmjerczu a helu. K tutemu dobyczeŕskemu znamjenju

chzemy ßwojej wocži poſběhnycź njedźelu ſa njedźelu a ßebi wot Kſchižowaneho móz proßycź ſa ßwoje ßamßne wojowanje pſchecźiwo hrěchej a cžertej. Sswjaty woltar je pak tež to blido, na kotrymž ßo kraßne, njebjeſke dary hłódnej a lacžnej cžłowſkej duſchi poſkicźuja, w Božim wotkaſanju. Tam naſch Sbóžnik nam pſchiwoła: „Pójcźe ßem ke mni, wſchitzy, kiž wy ſprózni a wobcźeženi ſcźe; ja chzu waß wokſchewicź.“ Tam twój Sbóžnik njewidomny pſched tobu ſteji a ſpožcži tebi ßwoje cžěło a ßwoju krej, ſchtož je wón ſa tebje woprował, ſo by cźe wumohł ſe wſchitkich twojich nuſow. Pſalmiſta ſpěwa: „Ja mam, ßo, Knježe, k twojemu woltarjej.“ Móżeſch też ty tak ßam wo ßebi prajicź? Dźerżiſch ty ßo tak ßwěru k Božemu blidu, kaž to twoji pobožni ßerbſzy wótzojo cžinjachu?

A potom dopomń ßo teho dnja, hdźež ßy pſched tutym woltarjom klecził, ſo by ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowił, hdźež ßy pſched zyłej woßadu ßlubił, ſo chzeſch jako kſcheſcźijan ßwoje żiwjenje wjeſcź, ſo chzeſch ßo k Božemu blidu a k Božemu woltarjej ßwěru dźerżecź! To njejßy cžłowjekam ßlubił, ale żiwemu Bohu, kotryž njeda ßo ſa ßměch měcź.

A wy mandźelſzy, kiž ſcźe pſched woltarjom tuteje abo tamneje zyrkwje wěrowani, ſcźe wy ßwoje mandźelſtwo woprawdźe wſchitke dny w luboſcźi a ßwěrnoſcźi mjes ßobu wjedli kaž ſcźe ßlubili, ſcźe wy cžinili po tym ßłowje: „Ja a mój dom, my chzemy temu Knjeſej ßłużicź.“ Ach, njech ßwjaty woltař naß pſchezo na naſche hrěchi a na naſche pſchißłuſchnoſcźe dopomni.

3. Schto klětka nam praji.

Sswjaty Pawoł praji: „Tehodla pſchińdźe wěra ſ prědowanja, prědowanje pak ſ Božeho ßłowa.“ Tak nuſnje kaž cžěło wſchědneho khlěba potrjeba, tak trjeba cžłowſka duſcha poßylnjowanje a natwarjenje, wodźenje a napominanje pſches Boże ßłowo. To ßo tebi njedźelu jako njedźelu ſ klětki poſkicźuje. Ale ſchto pomha tebi klětka, ſchto pomha tebi pſchipowědanje Božeho ßłowa, hdyž ßy pſcheléni, porjadnje prědowanje ßłyſchecź? Schto pomha pucźowarjej pucźpokaſać, hdyž ßebi khwilu njewoſmje, ßo po prawym pucźu wobhonicź. A ſchto chze klětka hinak bycź dyžli tajki pucźpokaſać pſches dole a hory cžłowſkeho żiwjenja k wěrnej domiſnje naſcheje duſche. Ja wěm, ſo někotryžkuli mjes cžitarjemi tuteho łopjena njedźelu ſa njedźelu, hdyž je jemu někak móżno, do ßwojeho lubeho Božeho doma khwata. A to je rjane. Ale to je też wěſte, ſo někotry pod klětku ßedźi a tola żaneho żohnowanja ßobu domoj njewoſmje. Pſchetož ßłowa prědowarja dźeja jenož do jeho wuſchow, niz pak do jeho wutroby. To je pak hłowna wěz, ſo ßymjo Božeho ßłowa do najnutstownjſcheho naſcheje wutroby pſchińdźe a tam płód pſchinjeße ſa naſche cžaßne a ſa naſche wěcžne żiwjenje. To je hłowna wěz, ſo njejßmy jenož ſapomnliwi poßłucharjo, ale cžinjerjo teho ßłowa. Ssmy my to?

Tajke khutne praſchenja chze kóżda kermuſcha w naß ſbudźicź. Dupa, woltař a klětka nochzedźa nam jara wjele prajicź. Njech Bóh dawa, ſo na jich hłóß ßłyſchimy. Hamjeń.

W cžaßu kermuſchow.

Luk. 19, 1—10. Sjew. Jana 21, 4.

Hłóß: Jeſußa ja njepuſchcźu.
Jeſu, kiž mi duſche hóſcź,
Moje ſbožo. lóſcht a radoſcź,
We Tebi mam wjeßełoſcź,
Po Tebi mam wulku żadoſcź.

Pój, ſtup jenož ke mni nuts,
K wutrobje maſch runy pucź.

Ja wſchak nimam na blidźe
Khłóſchcźeńki, kaž druſy ſměja,
Ale huſto do jědźe
Staroſcźe ßo ſaměſcheja.
Ssu=li ßylſy we khlěbje —
Njech to k żohnowanju je.

Tola, hdźež ty, Jeſu, ßy,
Dyrbi wſchitko derje ßłodźicź,
Haj, do jědźe móżeſch Ty
Dobry ßłód a lóſcht mi ſpłodźicź
So we kſchiżu, we nuſy
Khlěb jěſcź móżu wjeßoły.

Dyrbjał=li ßo moje dla
Hrěſchnoh' doma hanibowacź,
Dha wſchak chzył Ty teho dla,
Tola ke mni pſchiſtup żadacź,
Kiž Cźe chze ſa Sbóżnika,
Kotremuž żel hrěſchnika.

Pſchiſchoł ßy, k Zacheußej:
„W Twojim domje dźenß mam wostacź!“
Ach, tuž pſchińdź Ty ke mni ßej.
Twoju ßmilnoſcź daj mi doſtacź,
Daj mi dźěl měcź na Tebi,
Duſchu ſbožo popſchej mi.

O mój kralo, Jeſu mój,
Tebje měcź ßej duſcha żada,
Wobhnadź mje a ke mni pój,
Sa Tobu mi wóczko hlada.
Twój měr daj mi do duſche,
Njewopuſchcź mje na ßwěcźe.

Saſtup, Jeſu, najlubſchi,
Studźeń wſcheje wjeßełoſcźe!
Wot Tebje mje njedźěli
Nuſa, kſchiž a wobcźeżnoſcźe;
Daj po jeńſkim żiwjenju
Tam mi ſbóżnoſcź njebjeſku.

Měßaz kermuſchow — měßaz Biblije.

Měßaz oktober je měßaz kermuſchow — a je lětßa pſchedewſchěm też měßaz Biblije. A tole woboje njeje tak wſchelakore, ſo njemohł w tym pſches jene pſchińcź. Kermuſcha je ßwjedźeń kſcheſcźijanſkeho Božeho doma a ßwjedźeń kſcheſcźijanſkeho doma. Boži dom pak niz Boži dom, hdyž w nim niz Biblija, a kſcheſcźijanſki dom niz kſcheſcźijanſki, hdyž we nim niz Biblija!

To pak hakle potom połnje płacźi, hdyß w Božim domje a w ßwójbnym domje Bibliju ßwěrnje a wěrnje trjebaju. Bibliju pak tak trjebaju, hdyž ju ßwěru cžitaju a ßłyſcha — a hdyž po njej cžinja, haj, hdyž ju cžinja, hdyž ßu cžinjerjo Božeho ßłowa!

Nětk pak je tak: Cžim ßwěrniſcho w Božim domje Bibliju ßłyſchiſch, cžim ßwěrniſcho ju domach ßłyſchiſch a cžitaſch. A ſaßo: Cžim ßwěrniſcho doma ßwoju Bibliju cžitaſch a ßłyſchiſch, cžim ßwěrniſcho ju w Božim domje ßłyſchiſch. Je tole dźiwno? Ně! To jene njeje bjes toho druheho, a njemóże to bycź!

A ſaßo je tak: Cžim ßwěrniſcho Bibliju w Božim domje a ßwojim domje ßłyſchiſch, cžitaſch, cžim ßwěrniſcho po Bibliji cžiniſch, ßy Bibliju žiwy w ßwojim domje a w Božim domje. A ſaßo: Cžim ßwěrniſcho ßy w ßwojim domje a we Božim domje žiwy Boże ßłowo, cžim ßwěrniſcho ſaßo cžitaſch a ßłyſchiſch Bibliju w ßwojim domje a w Božim domje.

To jene niz bjes druheho a tehodla tež kermuſcha niz ani bjes toho jeneho ani bjes teho druheho, pſchetož kermuſcha je ßwjedźeń wobeju domow, twojeho a Božeho, — hdyž pak někak rosdźělej, je kermuſcha najprjedy ßwjedźeń Božeho doma a potom hakle ßwójbneho doma. Tuž drje je wěrna kermuſch mózna bjes ßwjecźenja w ßwójbnym domje, ženje pak bjes ßwjedźenja w Božim domje — abo twoja kermuſch njeje wěrna kermuſch, hdyž ju tež njeßwjecźiſch w Božim domje. A tuta njewěrna kermuſch ſdobom wobßwědcža, ſo w tajkim ßwójbnym domje njecžitaja a njeßłyſcha ßwěru Bibliju a ſo wo cžinjenju Božeho ßłowa tam žaneje rěcže njeje.

To ßu tak myßliczki, kajkež cži pſchińdu, hdyž tak w měßazu oktobru ſa tym myßliſch, ſchto to po prawom je: měßaz kermuſchow a měßaz Biblije — kermuſchny Boži dom a kermuſchny ßwójbny dom — kermuſchny a njekermuſchny.

Chzeſch ty to nětk dacź tutomu měßazej nimo hicź a niz bycź kermuſchny, t. r. a niz bycź ani ſ Bibliju w ßwojim domje ani ſ Bibliju w Božim domje? Ani bycź tón, kiž po Božej woli wužiwa cžaßy, kotrež kóžde lěto pſchikhadźeja, ani tón, kiž wužiwa woßebite, jubilejne cžaßy, kotrež Bóh nam hdyß a hdyß da wužiwacź?

Tu wotmołwu ßebi njeſpuſchcź nichtón! A nichtón njeſkomdź, ßo pſchi tym ſtupicź po Khryſtußowe ßłowo: „Budźcže pak cžinjerjo toho ßłowa a niz jeno poßłucharjo, ſ cžimž ßo ßami ſjebacže!“

Wuſtup ſakſkeje krajneje zyrkwje w Drježdźanach.

Ssobotu, 13. winowza wjecžor we 8 hodźin bě ßwjedźeńſka hodźina w zyrkwi „Naſcheje knjenje“. Pſchitomny bě němſki biſkop Ludwig Müller a krajny biſkop Coch. Tež towaŕſtwo „Cžornobóh“ bě tam ſaſtupjene ſ 11 ßobuſtawkami w narodnej draſcže a to: 4 knježny w liczkatych a kſchidłatych kapach; 2 ßobuſtawzy, kotrejž runje žarujetej, w žarowańſkej draſcže, ßwjatocžnje w kapje ſ florom, w ſchtryntuſchku na cžole a běłe žarowaze, tſiróżkne rubiſchko na cžorny pjeſl ſwjaſane; 2 ßobuſtawzy we ßwjedźeńſkej draſcže, we zankatej kapje a pyſchnej bantatej; 3 ßobuſtawki w ßwojich rjanych rózatych rubiſchcžach. Pſchedßyda, knjes Kowar, a hiſchcže 4 druhe ßobuſtawy a my 11 cžakachmy we kapalje. W zyrkwi wot ½8 hodź. poſawny piſkachu. Knjes faraŕ Schuhknecht naß ſ kapały pſches pſchepjelnjenu zyrkej k hłownym durjam wjedźeſche. Pſched zyrkwju ſtejachu ſ wobej stronow SA-mužojo, palazu ßmólnizu w ruzy, my ſtejachmy w dwejurjedže wot prěnich zyrkwinych durjow hacž k druhim, powitacź tu knjeſa němſkeho biſkopa Müllera. Wón ſ awtom pſchijědźe, pſchewodźany wot knjeſa krajneho biſkopa Cocha. W zyrkwinych durjach faraŕ Schuhknecht němſkeho biſkopa wutrobnje witaſche, ßo wjeßelo, ſo tu prěni ras jako němſki biſkop do zyrkwje pſchińdźe; ßlubi jemu ßylne ßobudźěło a ßwěru. Po nim porěcža k njemu krajny biſkop Coch. A nětko nam němſki biſkop widźomnje ſwjeßeleny ßo na naß ßmějo, wſchěm ruku ſtłóczi, tehorunja tež krajny biſkop. Druhe zyrkwine durje ßo wotewrichu a knjeſaj biſkopaj krocžeſchtaj do Božeho domu a někotſi druſy knježa a faraŕ Schuhknecht, kiž naß wjedźeſche. Poſawny pſchipódla rjenje pſches pſchepjelnjenu zyrkej klinczachu. Sa naß ſtejachu stoły na wołtaŕniſchczu ſ wobeju bokow pſchi ſczěnje a tak běchmy my pyſchny ßwjedźeńſki wobrub tym knježam tu na wołtaŕniſchczu. Sswjedźeńſka hodźina ſapocža ßo ſ hru piſchczelow, kotrež organiſt Hatinger hraješche. Dale ſpěwaſche dobrowólny zyrkwinſki měſchany khór pod wjedźenjom knjeſa kapałneho miſchtra E. Schneidera. Na to ſpěwaſche woßada: „Wach auf, wach auf du deutſches Land.“ Němſki biſkop Müller ſtupi na klětku, wuſwoli jako tekſt ſczenje Sswj. Jana, 4. ſtaw, 24. ſchtucžku: „Bóh je duch atd.“ Powucži naß, ſo je nam Bóh ßrjedźiſchczo a ſo nam njeje mózno, jeho wobeńcź. Saßo ſpěwaſche woßada: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ßam“, 1. a 4. ſchtucžku. Krajny biſkop Coch ſtupi na klětku a wuſwoli 62. pſalm, 1. ſchtucžku: „Moja duſcha je cžicha k Bohu, kotryž mi pomha.“ To bě wulkotne! Wón naß powucži: Wuſwolcže ßebi kóždy wjecžor tajkule cžichu hodźinku ſ Bohom. W njej něſchto naſhonicže. Tuta zyrkej je jemu derje ſnata: „Widžu tón blecžk“, rjekny wón, „hdžež mój nan ßydaſche!“ Wuſpěwachmy ſ nim wótſje Knjeſowu modlitwu, a woßada ſpěwaſche kěrluſch: „Sieh herab vom Himmel droben.“ Němſki biſkop ſtupi k wołtarjej a da woßadże požohnowanje a Božemu domej to mjeno „Dom und Frauenkirche“, jón ſ tym ßwjecžo ſa „Sakſki dom“ — Sächſiſcher dom. — To bě rjenje a ßwjatocžny wjecžor.

Zyrkej a ſtat.

Nazionalſozialiſtiſki ſtat wuſnawa ßo k poſitivnemu kſcheſcźijanſtwu. „Moje ſprawne prózowanje budże, wobej wulkej kſcheſcźijanſkej konfeßiji w jeju prawach ſchkitacź, wobaracź tomu, ſo ßo jimaj něchtón do jeju wucžby tyka, a we jeju pſchißłuſchnoſcžach pſchesjednoſcź dozpicź ſ nahladami a žadanjemi dźenßniſcheho ſtata. — Dale ßym ßo rosßudźił, ſdźeržecź a hajicź wulke kulturelne kubła naſcheho luda ſ praczaßa a ſe ſańdźenoſcże. Němſki lud, kiž je na telko polach cžłowſkeho wumělſkeho ſkutkowanja njeſahinite ſkutki dokonjał, dyrbi ßo k tutym wupłodam woprawdże nadobneje kultury ſ wjeßołej hordoſczu wuſnawacź.“ — Adolf Hitler we Hamburgu, 17. auguſta 1934.

Drježdźany — a dozyła Sakſka — ßu měte něſchto woßebite: němſki biſkop Müller tu poby. Mamy wo tym tu dźenßa na druhim měſtnje tak rjanu rosprawu pſchedewſchěm wo tym, ſchtož naß Sserbow woßebje ſajimuje, ſo njetrjebamy tu wjele wjaz pſchiſtajicź k tutym ßłowam, kotrež nam naſcha ßwěrna ßobudźěłaczerka, knjeni L., napißa, kotraž je tamnu ßwjatocžnu hodźinu ßobu ßwjecźiła. Dodamy, ſo bě naſch ſakſki biſkop w ßwojej rěczi ßwjedźeńſki Boži dom ßławił jako „Boži dom ſakſkeho proteſtantiſma“ a tak wulku woßadu hižo pſchihotował na ßwjatocžne poſtajenje, ſo je nětk tutón wulki a kraßny Boži dom, na kotryž kóždy, kiž do Drježdźan pſchińdże, pſchedewſchěm hlada, naſch „Sakſki Evangelſki Dom“. Tutej ßwjatocžnoſczi pſchiſamkny ßo druha we Kſchižnej zyrkwi, do kotrejež bu hižo do toho, kaž tež do Lutheroweje zyrkwje, zyła ßwjatocžnoſcź pſchenjeßena. W Kſchižnej zyrkwi porěcža němſki biſkop ßłowa poſtrowjenja a požohnowanja k wulkej woßadże. Njedźelu dopołdnja dojědże němſki biſkop do Lipſka, hdźež w Mikławſchowej zyrkwi ßwjatocžnoſcź wuhotowachu. W tutej rěcžeſchtaj tohorunja wobaj biſkopaj k wulkej ſhromadźiſnje. W tutej wohlada mjes druhimi tež ſaſtupjerjow Němſkeho ßuda, wójſka, partaje a

polizije. Po tutej woßebitej Božej ßłužbje wopytaſchtaj biſkopaj ſ druhimi Janowu zyrkej; w tutej ſtaj ßwoju poßlednju ſeńſku khowanku namakałoj dwaj ßławnaj naſcheho kraja: Johann Sebaſtian Bach a Chriſtian Fürchtegott Gellert. — Njedźelu wječžor ſkónczi němſki biſkop ßwoju ſakſku jěſbu w Kamjenizy. Tu běchu ßo tyßazy we wulkej rumnoſczi „Sporthalle“ ſhromadźiłe. Tu měješche němſki biſkop dlěžſchu rěcž po tym, ſo běchu ſaſtupjerjo zyrkwje a wyſchnoſczow jeho witali. Biſkop Coch też tu ſkónczaze ßłowa wupraji. — Tak je ludomißionſke puczowanje němſkeho biſkopa pſches Sakſku nimo. W tutej ſymje ſczěhuja nětk ludomißionſke wuhotowanja we wſchelakich woßadach Sakſkeje, tak też we Łužizy, na pſch. w Ketlizach, Bukezach, Noßaczizach, Kotezach, Wósborku. Sa tute woßady je ſa tuto dźěło tydźeń po 1. advencźe poſtajeny a to ſchtyri wječžory a Boże ßłužby 2. adventa.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Krała Alexandra, kotrehož ſtóſtnik w Franzowſkej ſatſěli, žaruja woßebje też Proteſtantojo Južnoßłowakſkeje. Njeboczičzki kral je ſkutkował ſa wudacźe „Sakonja ſa proteſtantow“ w lěcźe 1930 a je ſ nim ſmóžnił nowe ßamoſtatne a ßwobodne žiwjenje ſa proteſtantow a ſa Němſku Evangelſku zyrkej w Južnoßłowakſkej.

Sdźerž, Wótcže, dale nam
Naſch Boži dom po hnadźe.
Spožčž jemu ſtajnje ſchkit
Po ßwojej móznej radźe.
Sſłyſch dale wótzowſzy,
Hdyž naſcha woßada
Tu ſ próſtwu, ſ modlitwu
Sſo k tebi pſchibliža.

Njeſkutki naſtróżeja pſchezo ſaßo a ſaßo cźłowjekow, haj zyły kraj, zyłu ſemju. Tak jara pak, łaž krwawny njeſkutk w franzowſkim měſcźe Marſeilles cźłowjekow naſtróża, poměrko žadyn naſtróża. Južnoßłowjanſki kral a franzowſki miniſter buſchtaj morjenaj a dwě dalſchej woßobje. Ssmjercź ſchtyrjoch woßobow ſ njeſkutkom je ſrudźaze a naſtróżaze doſcź, ſchtož pak tu najbóle naſtróża a najwjetſchu bojoſcź ſbudźi, je to, ſo tutón krwawny podawk naß tak jara dopomina na tamny krwawny njeſkutk w Serajewje pſched 20 lětami, kotryž bu poßledni naſtork ſa wudyrjenje wójny. A ſchczuwanje njeje też wuwoſtało a nowiny chzeja ßamo wjedźecź, ſo wójſko pſchi mjeſy poßylnieja. Bóh ſwarnuj, Europu pſched nowej wójnu.

Snjeſboženje pſchi twarje kathedrale. W Kattowizach twarja nowy wulki Boži dom, kathedralu. Wjedniſtwo twara bě nowych dźěłaczerjow pſchijało a chzyſche po pſchestawzy dale twaricź. Tohodla ſhromadźi dźěłaczerjow na róſtach. Na 70 bě ßo hižo ſeſchło w druhim poſkhodźe. Tu ßo róſchty ſaßypnychu a dźěłaczerjo ſ nimi do hłubiny padnychu. 30 buchu cźežko ſranjeni, druſy mjenje. Dźeßaczom hroſy ßmjercź. Deſchcźe ßu drje ſemju pſchemaczałe a tak ſałožki róſchtow ſmjehcźiłe; wulka cźeża ſhromadźenych dźěłaczerjow potom doczini a naſtróżaze ſnjeſboženje ßo ſta.

W **Japanſkej**, wo kotrejž ßo nětkle wjele piſche, ßu ſałožili nowy lutherſki ſeminar ſa bohoßłowzow. Sſrědki ſa to da ſjednoczeńſtwo „Lutherowa liga“ w Sjednoczenych Statach Ameriki.

Domowina Waß proßy.

Cžitacźe ſ tutym namołwjenje Domowiny, ſwjaſka wſchěch ßerbſkich towaŕſtwow, ſo byſchcźe dary ſkładowali ſa najnuſniſche potrjeby ßerbſkeho luda. Dołho ßmy ßo bědźili, ſo by ßo nam tuto dowoliło. Nětko, hdyž dowolnoſcźe mamy, chzemy ßo do ſpěcha měcź.

Hdyž rěka ſkładowacź ſa naſche narodne potrjeby dary, to drje nießměł ßo nichtó wuſamknycź, kiž ma ſchkriczku luboſcźe w ßebi ſa ßwój lud. W horjazej luboſczi w ſnamjenju wyßokeje cześcźownoſcźe njech da kóždy ßwoje ſcherpatko.

Hlejcźe, naſchi khudźi ſtudencźa ßu potrěbni, ſtuduja pod najcźežſchimi woporami, jich ſtarſchi chzedźa naſchemu ludej wukubłanych prózowarjow dacź. Tola cźeża nießmě na jenych ramjenjach ležecź. My dyrbimy ßo do njeje dźělicź. Woprujmy ßwoje ſcherpatko, ſo by mohło prawje wjele ßerbſkich ßynow a dźowkow ſtudowacź, ſo by ßo wotwobrocźił wulki ſtrach, ſo njeſmějemy doſcź ßerbſkich ſtudowazych, wučerjow, duchownych.

Domowinje ßamej hlada wulke dźěło do rukow! Wona chze bycź wſchěch macźerka, poßrědniza, wjedniza. A mnoho je tych próſtwow, kiž ßo jej pſchedpołoża na wſchěm polu narodneho a ſozialneho dźěła. A wſchudźe dyrbi ſapſchimnycź, dyrbi dźěłacź, haj — **dyrbi dźěłacź njewutrajnje** — dokelž chzemy **Sserbja na wěki woſtacź.**

Sserbſki lud je ſamohł ſ kroſchkow ßwojich ßynow a dźowkow wulki Sserbſki Dom w Budyſchinje natwaricź, je wukonjał druhe nadobne ſkutki!

Wón ſamóže wěſcźe też dźenża kamjeń po kamjenju ſtajicź ſa duchowny dom luda. Kóždy pjenježk pomha, kóždy kroſch, kóžda hriwniczka. Tak ßylni ßo rjap Domowiny, wona budźe ſroſcźena wſchěm žadanjam a pſchecźam cźaßa.

Sserbja, njehladajcźe dołheho kaſanja. W kóždej wßy macźe dowěrnika, wjednika ßerbſkeho towaŕſtwa, kiž dary pſchijimuje; wſchudźe wuleža liſcźiny. Sapiſchcźe ßo do nich a woprujcźe waſch dar na woltaŕ naſcheho luda.

Sapóſcźelcźe Waſche dary też naſchemu pokładnikej k. Simonej w Budyſchinje w Sserbſkim Domje.

Bóh budźe žohnowacź Waſch ſkutk!
Tam hdźež ßo wſchitzy prózuja
Sſo wſchitkim derje pótdźe.

Organiſaziſke wjedniſtwo Domowiny -ŕ.

Na pucź.

„Njepſchidajmy, jo ßo nam Biblija ſhubi, ale cžitajmy a prědujmy ju w bohabojoſcźi a ſ modlenjom! Pſchetož hdyž tuta woſtanje a kcźeje a ßo prawje trjeba, je ſe wſchěm wſcho derje.“ Luther ſa blidom.

Liſtowanje:

Kni. L.: Wulki dźak a pſchichodnje dale tak. Redaktor.

Sa reformaziſki ßwjedźeń (22. po Tr.): T. w B. — Sa 23. po Tr. K. w Hr. — Sa Ssmjertnu njedźelu poſtaji k. w. ſ. S.—

Samoſtwity redaktor farat Wyrgacź w Noßaczizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźetnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čzišło 43

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 28. oktobra 1934 Bautzen

Na ßwjedźeń reformazije.

Pschetož žive je Bože ßłowo a mózne a wótrische dyžli žadyn na woběmaj bokomaj wótry mječ a pschedrje ßo, hač ßo rosdźělitej duscha a duch, też kosće a moshy, a rosesnaje myßle a sdaće wutroby, a nieje žane stworjenje psched nim njewidomne, ale wschitko je nahe a wotkryte psched jeho wočžomaj, wo tym my rěčžimy. Hebr. 4, 12. 13.

W lěće 1534 je D. Marćin Luther Bibliju wudał, zyłe ßwjate pißmo stareho a noweho sakonja. Kaž wón ßam a jeho zyły skutk na ßwjatym pißmje stejesche, tak dyrbi ßo zyrkej na tutón sałožk stajiće. Schto pak je zyrkej? To je wošada Knjesowa, niz duchowni. Tuž ßłuscha Bože ßłowo, ßłuscha Biblija też do rukow wošadnych, so by kóždy kschesćijan niz jenož Bože ßłowo ßłyschał, ale ßam też čzitać mohł, ßam ßwoju Bibliju w rukomaj měł. Tak je tehdy psches Bibliju reformazija njepschewinjomna była. Biblija bě w domach!

Bože ßłowo je ž i w e ! To je Luther ßam shonił, hdyž je w klóschtrje Erfurtskim prěni krócź do Biblije hladał a potom jako doktor ßwjateho pißma psalmy a list na Romskich psched studentami a na klětzy psched Wittenbergskej wošadu wułožował. Bože ßłowo je žive, to wě kóždy prědar, kiž psched ßwoju wošadu stupi, njech ma w Božej ßłužbje abo pola rowa abo na woltarju rěčžeć abo njech wuči dźěći abo troschtuje mrějazeho. Njewuczerpajomne žórło živjenja je w Bibliji nam do ruki date. Wojowanje wo wěru do živeho Boha a sbóžnosć wěry hladatej s kóždeje strony ßwjateho pißma. Schto je najjaßnische wopokasmo tutoho živjenja? To ßu kěrlusche, w kotrychž ßo najrjeńsche ßłowa ßwjateho pißma, wošebje modleŕske, spěwaja. Luther ßam bě prěni evangelski kěrluscheŕ; Pawoł Gerhardt je nasch najpłódnischi spěwaŕ, kiž je psalmy a Jesußowe ßłowa tak nutrnje saspěwał, so ßebi bjes jeho kěrluschow njemóžemy ßwoje Boże ßłužby abo ßwoje modlenje pschedstajić. Też molerjo ßu nam Jesußowe živjenje se ßwjateho pißma psched wočži stajili, też k jeho pschirunanjam telko wobrasow nadźěłali, so wučerjo móża dźěćom wschitko prawje žiwe činić. Ludwig Rychtaŕ je na pschiwobrasy k ßwjatemu wótčenaschu molował, a Schnorr s Karolsfeld je zyłu Bibliju s mnohimi wobrasami wuhotował. Też bibliske postawy w zyrkwjach widźimy, te kraßnje pomhaja ludej k natwarjenju. Tak je Bože ßłowo žive a ßłuži wschudźe kschesćijanskemu živjenju.

Bože ßłowo je m ó z n e , je wótrische dyžli wótry mječ, pod kotrehož rubnjenjom ßo duscha a duch rosdźělitej. Potajkim duchowne wojowanja ßo sbudźuja. Te ßu pschi wschěm nowym kschesćijanskim živjenju trěbne. Bjes kóždeho ßłowa człowjek pak njewojuje, hdźež to tola dyrbjał, pak wopak abo slě wojuje. W Božim ßłowje je duch, ßwjaty duch, tón duscham ßwětło, ßylnosću wěry a měr Boži dawa. Schtó mjes nami mohł ßebi duschu myßlić, kotraž by bjes Božeho ßłowa ßo bědźi we ßwojim khudym živjenju wobstać mohła? S Božeho ßłowa mamy dobru bróń dobyća abo tola wobstaća, a jenož wobstać, to móże hižo połne dobyće rěkać. So ßu kschesćijanske wošady na wšach kaž w městach w časach njewěry a hanjeŕstwa krute stałe, to je sa zyły nasch rosschćěpjeny lud wulkeje ważnosće měło. Haj, hdyž ßebi wschitko prawje rospominamy, móżemy a dyrbimy prajić, so bjes tajkeho dobyća zyrkwje, to je wěrjazych, nad njewěru njebudźische Hitlerowy skutk tak mózne postupował. So je Hitler ßam sa wěru a zyrkej a so je kschesćijan sa Hitlera, to je móz Božeho ßłowa činiła. Prjedy chzysche njewěra nad ludom bóle a bóle knježić, ale zyrkej Knjesowa je ßo mózne tomu pschečiwjała, njeje ßo dała pschewinyć, je wěru pschezo sa jenične a najprěńsche wukhowanje luda se wscheje nusy wobhladała. Pschetož duchowna nusa je stajnje najhórscha nusa ludowa, dokelž je nusa kóždeho, kiž bjes Božeho ßłowa ßo bědźi we ßwojim khudym živjenju.

Schto to rěka, so ßo duſcha a duch rosdźělitej, so ßo roſeſnajetej myßl a ſdacźe wutroby? Hdźež prawa wěra njeje, ale njewěra, tam je hordy cźłowſki duch, duch ßebicźiwoſcźe, duch nahrabnoſcźe, njejednoſcźe, a tón ſańcź ma, ſchtož je ſa duſchu dobre a ſbóžne. Tak dyrbi duſcha ſchkodowacź: duch ſłóſcźe a hordoſcźe je wot woprawdźitych žadanjow duſche dźěleny. Lud je na ſchěrokim pucźu, tón wjedźe do ſkaženja. Hordy, ſły duch mori duſchu, mjes tajkim duchom a duſchu je dźělenje kaž mjes morjerjom a morjenym, kaž mjes Kainom a Habelom.

Ale też dobry, ßwjaty duch je wot duſche najprjedy dźěleny, dokelž bjes njeho je duſcha jenož něſchto, ſchtož je kaž žiwjenje w cźěle. Tuž je nowy duch Boži pſches Boże ßłowo wěſcźe ßam na ßebi ſa duſchu ſkutkowny, ſo by k žiwjenju poſběhowana była, ſo by w Khryſtußu njeßmjertnoſcź doſtała, ale njewěrjaza abo w błudźe leżaza duſcha je wot njeho dźělena. Wótry mjecź Božeho ßłowa dyrbi ju bicź, ju ßwaricź kaž Natan krala Davita. A pſchezo mjes duchom a duſchu tónle wſcho žiwjenje napjelnjazy a do njeměra ſtajazy rosdźěl woſtanje, ſo duch k njebju pokaſuje, duſcha pak w cźěle woſtanje ſ hrěchom, njeſtajnoſcźu a nuſu wobcźežena. Žane žiwjenje njeje ßamón měr a ſtajnoſcź, ale połne njeměra a khabłanja. Jenož wěra do Boha, a to je wěra do Božeho ßłowa, móže pomhacź. To je tale móz Božeho ßłowa, wo kotrejž rěcźimy.

Wo tym Luther rěcźi, hdyž po Bibliji rěcźi, jenož po njej. To je móz a žiwjenje reformazije. To cźini lud žiwy a ſtajny, a Biblija je jenicźki ſałožk ludoweje jednoty. Evangelſka a katolſka zyrkej dyrbitej ſkónczńje w tym tón ßamy ſaměr a ſałožk měcź a pſchezo wobkhowacź. To je jenicźka rada w njewěſtoſcźi a rosſchcźěpjowanju ludoweho žiwjenja. Duch cźini žiwych. Hamjeń.

Biblija.

Ach pokažcźe mi druhe knihi,
Kiž lěpſche ßu hacž Biblija
A prajcźe mi: we kotrych ſteji
Tak wjele bójſkoh' ſjewjenja?
Ja njewěm žanych mjenowacź,
Kiž Bibliji mohł pſchirunacź.

Mje wucźi Boha wyſchſche wſcheho
A ſ zyłej duſchu lubowacź,
A ſo ja bližſchemu to jeho
Na žane waſchnje njeßměm bracź;
Haj, hdyž mje wſchitko wopuſchcźi,
Ja nam'kam troſcht we Bibliji.

Hdyž dyrbju ſ tutoh' ßwěta cźahnycź
Do tamnej' wěcźnej' wěcźnoſcźe,
Sſłyſch, praji mi, ſo dyrbju ſtanycź
Na ßudnym dnju też ſawěſcźe,
A póńdu ſbóžny do njebja:
To praji naſcha Biblija.

Ach, pokažcźe mi druhe knihi,
Kiž lěpſche ßu hacž Biblija,
A prajcźe mi: we kotrychž ſteji
Tak wjele bójſkoh' ſjewjenja?
Ja njewěm žanych mjenowacź,
Kiž Bibliji mohł pſchirunacź! —

Sdźerž, Božo, mje pſchi tutej wěrje,
Kiž ſłoži ßo na Bibliju.
Tak ßmjertny ſtrach mi wotecźěri,
S njej ſtroſchtny ſ tutoh' ßwěta du;
S njej póńdu ſbóžny do njebja,
To, to je moja nadźija.

*

Takle je ſpěwał Pětr Młóńk wo Bibliji a ſa Bibliju w cźaßu, kotryž rosßwětleny mjenowachu. Schtož ſa tamny cźaß płacźeſche, to płacźi też ſa naſch cźaß, ſa kóždy cźaß. Pſchetož: Boże ßłowo woſtanje wěcźnje!

Sserbſka Biblija.

Biblija w macźerńej rěcźi — naſcha ßerbſka to też je! Njedyrbjeli my to też do tutoho cźißka wo Bibliji dźenßa ſtajicź naſtawk wo ßerbſkej Bibliji? Schto měniſch?

Měnju: Ně! A měnju ſaßo: Kóždy Sserb, kóžda Sserbowka woſmje dźenßa ßwoju ßerbſku Bibliju a cźita w njej też to, ſchtož je w ſawodźe wo ßerbſkej Bibliji wobſchěrnje ſapißane a rospißane. A to je dobre a powucźaze a wabi, jo cźitacź a ßo dźakowacź — ßo dźakowacź Bohu a ßo dźakowacź tym mužam, kiž ßu ßerbſkemu ludej zyłu Bibliju w ßerbſkej rěcźi dali.

Luther je ſapocźał 1521 Bibliju pſchełožecź na hrodźe Wartburg. Wo tym je nam wſchěm hakle njedawno tak lubje pißała Sserbowka, kotraž tam ſ druhimi ßobu poby. Dokóncził tuto hobrſke a tak žohnowanja połne dźěło je Luther hakle w lěcźe 1534 ſ tym, ſo w tutym lěcźe wuda prěnju němſku Bibliju cźiſchcźanu, ſkóncził. Sapočatki ßerbſkeje Biblije pſchihotowachu ßo, — ſnajmjeńſcha kaž to wěmy — w Porſchizach na farje. Faraŕ Hrjehor Martini wuda 1627 Davitowe pokutne pſalmy w ßerbſkej rěcźi. Zyła ßerbſka Biblija ſa naſch lud wuńdźe pak hakle wjazy hacź ſto lět poſdźiſcho: 1728. A tón, kiž ma tu woßebiteje jaßłužby, je wótcźinz Michał Frenzel, faraŕ w Budeſtezach, rodźeny w Běcźizach. W Budeſtezach ßwjecźachmy dźě tohodla też ßwój ßerbſki bibliſki jubilej w lěcźe 1928.

Wo tym wſchěm a wo tych ßwěrnych ßerbſkich mužach, kotſiž ßu ßobu ſa ßerbſku Bibliju dźěłali, cźitaj kóždy ßam we ßwojej Bibliji prědku w ſawodźe; tak wobſchěrnje a nadrobnje njemóhli to dozyła do tutoho cźißka ſtajicź. S dźakownoſcźu budźe kóždy, kiž wſcho ſapſchija, ſchtož tam ſteji, hnydom też we ßwojej Bibliji dale ſady cźitacź, njech we Starym Teſtamencźe, njech w Nowym Teſtamencźe. „Pytajcźe w Knjeſowych knihach a cźitajcźe!“ ſteji tola w Starym Sakonju, a w Nowym je ſapißane: „Wobhońcźe ßo w Pißmje; pſchetož wam ßo ſda, ſo macźe wěcźne žiwjenje w nim, a to ßame je, kiž wo mni ßwědcźi!“

Wſcho pak, a niz mjenje zyły naſch cźaß, naß hoń a wab, cźitacź ſaßo bóle a ßwěrniſcho Bibliju, njech kóždy ßam ſa ßo, njech w ßwójbje! Wěm, kak to doma bě. Nan abo macź wſa Bibliju a tak cźitachmy Boże ßłowo w macźerńej ßerbſkej rěcźi. Scźěhwki ſańdźenych lětdźeßatkow materialisma, bjesbóžnoſcźe a bolſchewisma jewja ßo też dźenßniſchi dźeń hiſchcźe mjes nami a to niz jenož w tym, ſo jich doſcź kermuſch ſamóže bjes Božeho doma ßwjecźicź ſ dobrymi kuſkami a ſe wſchelakej ſabawu, ně, też w tym, ſo jich wjele tych, kiž wjazy Bibliju njecźitaja. To je pſchi wſchěm ſawodźewanju a hładkowanju tola materialismuß, bolſchewismuß, bjes-

Wobras B. Gaya w Lutherowej hali we Wittenbergu: Luther ſe ßwojimi pomoznikami pſchi pſchełožowanju Biblije.

bóžnoſcź! S tym ßo kſcheſcźijenjo ſpjecźuja Jeſußowemu ßłowu: „Cźłowjek njeje żiwy wot kħlěba ßameho, ale wot kóžꝺeho ßłowa, kotreż ſ Bożeho erta wuńꝺźe.“ Każ wſchěꝺny kħlěb wſchěꝺnje trjebamy a wużiwamy, tak wużiwajmy a trjebajmy tež Bibliju wſchěꝺnje! To cźińmy my doroſcźeni, my, kiż ßmy nan, macź! A to wucźmy młoꝺźinu a ꝺźěcźi je ßwěrnym wſchěꝺnym pſchikładom!

„Njeje kħwile!“ to praji jenoż tón, kiż njeꝺopóſna, ſchto Biblija je a chze a ſo wón njeßmjertnu ꝺuſchu ma, ſ kotrejż ma hicź pſched Boži ſtoł. „Njeje kħwile!“ to praji liwkoſcź. Wo tym, kiż je liwki, praji pak Biblija, haj praji Jeſuß Khryſtuß ßam: „Ja wěm twoje ſtutki, ſo ani ſymny ani cźopły njeßy. O, hꝺy by ſymny abo cźopły był! Dokelż pak liwki ßy a ani ſymny ani cźopły, cźe ja wuplunu ſe ßwojeho erta.“

Naſchich ßerbſkich macźerjow a nanow ꝺroha a ßwěru wużiwana kniha je była ßerbſka Biblija. Wona budź tež nam ꝺroha, a wużiwajmy tež my ju ßwěru. Po wſchěm ſdacźu jich wjele dozyła ani njepiknje, kelko žohnowanja a wobſbożenja maſch a ſacžuwaſch, hꝺyž ßwěru Bibliju cźitaſch a w njej pytaſch. Haj doſapſchijecź njeje, kelko žohnowanja a wobſbożenja je nam ſ Bibliju poſkicźeneho! So je jich telko, telko, kiž to njewěꝺźa, njeſacžuwaja, na kotrymiž njeje niczo tajkeho pytnycź, ani w jich ßłowach ani w jich ſaꝺźerženju, wotkrywa tón wulki brach a ſtrach: naſchi woßaꝺni njecźitaja Bibliju, njeſnaja Bibliju, abo hꝺyž ju cźitaja, njeczataja ju ſ nutrnej a ſ pytazej ꝺuſchu.

To njeje jenoż ſtrach a brach, to je njeſbožo! Žaꝺyn ꝺźiw, ſo tu telko njeſbožownych a telko jenoż po ſdacźu ſbožownych! So by tuto jubilejne lěto było ſꝺobom pokutne lěto a ꝺowjeꝺło wſchěch k tomu: ßo niz jenoż wotwobrocźicź wot tajkeho żiwjenja bjes Biblije, ně, ßo poꝺnuricź hłuboko, a ßo poꝺnuricź ſ moꝺlitwu ꝺo Biblije, ꝺo żiwjenja ſ Bibliju! So by tutón reformaziſki ßwjeꝺźeń jenoż njerěkał reformaziſki, ale był reformaziſki a ſaßo a wróczo ſałożił naß a naſch lud na evangelij, na Bibliju a ꝺo Biblije! Tajke lěto hakle je wěrne jubilejne lěto! A tajke lěto žohnowanja połne lěto!

Hólz cžita Bibliju — a rosmyßluje ßebi, ſchtoż je cžitał

(Se żiwjenja.)

Hi chcźe ꝺźenßa widźu, njech ßo też lěta minychu, pſchede mnu ßeꝺźo tutoho cžornjokuꝺźerjaweho hólza ſ błyſchcźatymaj wóczkomaj. Otto jemu rěkachu.

Běchmy w ſjenocźenſtwje evangelſkich hólzow. Rěczach ſ hólzom wo ßłowje Biblije, kotreż nam pokaſuje, ſo mamy my cźłowjekojo wěcźnemu Bohu wo wſchěm ßwojim cžinjenju a njecžinjenju po tutym żiwjenju ſlicžbowanje cžinicź.

Runjeż njeběch ßo niczo praſchał, poſběhny Otto nadobo ruku a wuraſy do cźiſchiny kedźbliweje cžrjódki: „To njetrjechi!“ Běch zyły pſchekwapjeny. To njebě mi hacž ßem żaꝺyn tſinacźelětny hólz każ Otto prajił. Na moje praſchenje, cžehodła to, ſchtoż běch prajił, njetrjechi, wuꝺoby ßo jemu cźežko ſe ſnutſkowneho, hꝺźeż bě lute wojowanje: „Hꝺyž budu něhdy njedocžink, njeißym ja na tym wina a njeißym też ja ſa to ſamołwity! Ja ßym we ßwojej Bibliji ſtawiſnu wo ſtworenju ßwěta cžitał, a w tutej ſteji piſßane wo ſchtomje, kotryż bě Bóh do paradiſa ſtajił a ſ kotrehoż Hadam a Jěwa njeßmědźeſchtaj jěſcź. Njeby=li Bóh tutón ſchtom do paradiſa ßaꝺźił, njebyſchtaj Hadam a Jěwa mohłej niczo ſłeho cžinicź! Byſchtaj w paradiſu woſtałoj a żaneho hrěcha njeby było!“

Tute ßłowa ſajěꝺźechu każ kanonſka kula do cžrjódy kedźbliwych hólzow. 60 wóczkow połnych praſchenjow ſhladowaſche na mnje. Na moje praſchenje: „Trjechi to, ſchtoż je Otto prajił?“ lute mjelcźenje.

„Towaŕſchojo! Jeli ſo ma Otto prawje, ßu wſchitzy wulzy mużojo Boži po błudnych pucźach khodźili, a my nochzemy potom wjazy kſcheſcźijenjo bycź a nochzemy ßebi wjazy Bibliju jako Boże ßłowo ważicź!“ Tak prajach.

Tu hakle ſjěꝺźechu něktore ruki horje: „Bóh je chzył Hadama a Jěwu jenoż pruhowacź!“

Otto poſtany njejabzy: „Cźehodła dha? Cźehodła dyrbjeſche jich pruhowacź?“ S cźežkim ſyꝺchnjenjom ꝺoꝺa: „Bóh

— Bóh je na tym wina, hdyž ßmy my ſhubjeni — hdyž ßmy my njedoczinkojo! Wón je tutón ſchtom do paradiſa ßadźił!“

Naſtróžaze mjelczenje na to.

„Lubi towaŕſchojo!“ rjeknych. „Tu ſtejimy w rosrißanju. Pak je Boże ßłowo wěrne, a hdyž wono je wěrne, dyrbimy ſe wſchej khutnoſczu po nim cźinicź, — pak wono njeje wěrne, a hdyž wono njeje wěrne, precź ſ nim! Wono njeßmě dléje wobcźežowacź! My jako hólzy naſcheho luda chzemy to, ſchtoż ßmy, zyli bycź, niz po połojzy a hiſchcźe mjenje tajzy, kiž tak jenoż ßobu běhaja! A tuž poßłuchajcźe! Jako Bóh Hadama a Jěwu jako krónu ßwojeho ſtworjenja do paradiſa ßadźi, wuſnamjeni a krónowaſche wón jeju pſched wſchěmi ſtworjenjemi ſ tym, ſo jimaj da ßwobodnu wolu, ßo pak ſa njeho, kiž bě jeju ſtworicźel — pak pſcheczíwo njemu rosßudźicź. Žanemu druhemu žiwemu ſtworjenju njeje tuta ßwoboda data. Wulke, njewuprajnje wulke ſamołwjenje bě pola tamneju prěnjeju cźłowjekow! Kak khuduſchke by jeju žiwjenje było bjes tuteje ßwobody! Wonaj byſchtaj byłoj kaž klanki na dźiwadle, kaž klanki w ruzy wulkeho hrajerja! Kak bohate a hłuboke bu pak jeju žiwjenje ſ tutym najwjetſchim Božim darom, ſ tutej ßwobodu! Nětko njeběſchtaj wjazy jenoſtronſzy ſwjaſanaj! Běſchtaj ßwobodnaj! Ale tuta wuſnamjaza nadobnoſcź bu jimaj k ſkaženju. Wonaj buſchtaj Bohu njeßwěrnaj! S tym wuſamknyſchtaj ßo hižo ßamaj ſ paradiſa!“

Nětko mějach ſaßo cźrjódu kedźbliwje poßłuchazych hólzow pſchede mnu ßedźo, a mjes nimi bě Otto ſe ßwojimaj wulkimaj wóczkomaj, kotrejž běſchtej połnej praſchenjow. Nětko běchu ſaßo wſchě wutroby wocźinjene ſa Boże ßłowo.

Tak rěcźach dale: „Snajecźe tola wſchitzy wobras: Jeſuß ſteji pſched durjemi khuduſchkeho doma a ßo kłapa. Hdyž na wobras kedźbliwje hladacźe, ßo dohladacźe, ſo je pola najwjazy ſ tutych wobraſow moleŕ rucźizu abo klinku ſabył. Ně, lubi towaŕſchojo! Sabył wón ju njeje! Tu tczi hłuboka myßl! Bibliſke ßłowo, po kotrymž je tutón wobras ſhotowjeny, ſteji w Sjewj. Jana 3, 20 a ma ßo takle: „Hlaj, ja ſteju pſched durjemi a kłapam! Jeli ſo ſchtó mój hłóß b u d ź e ßł y ſ ch e cź a m i d u r j e w o t e w r i, k tomu ja ſaŕdu a budu ſ nim wjecźerjecź a wón ſo mnu!“ Hlajcźe, towaŕſchojo! Khrystuß ßo jenoż kłapa, wón nuts njełama. Bóh je nam ßwobodnu wolu dał, wotewricź dyrbimy my ßami, pſchetoż durje ßo jenoż wot nutska wotewrjeja! Ale runje kaž Khrystuß ßo nuts njełama, njemóże też cźert ßo nuts pſchełamacź. Cźert móże też jenoż kłapacź. Jenoż hdyž W y w o t e w r i c ź e, móże wón nuts! Sa to pak potom njemóžecźe Bohu winu dawacź. Srosumicźe nětko, ſo je Boże prawo, ſo ßebi Bóh po ßwojim ßłowje jónu ſlicźbowanje žada wo zyłym naſchim cźinjenju a njecźinjenju?“

Hłuboke ale pak wolóžaze wodychnjenje w zyłej cźrjódźe hólzow! Bě hižo posdźe, a cźaß naß pominaſche ſkónczicź. Na wobliczu mojich towaŕſchow pak bě ſapißane rosßudźenje: „My chzemy wjeßeli tuto ſamołwjenje njeſcź a my chzemy, wojujo we ßwojim žiwjenu pſcheczíwo ſkemu, ßo ſcźinicź ryſy mužojo, kajkichž jich trjeba naſcha zyrkej a naſch lud!“ Se ßłowom Ernſta Moritza Arndta, kiž je wo ßwobodźe ſpěwał, wuklincźa naſche ſeńdźenje: „Sswobodu a njebjeßa njedobudu połojcznacźi!“ n. C. A., ß. K. W.

Biblija w pſchißłowach

Boże ßłowo jenoż w macźerńej rěcźi cźłowjeka jima.
Biblija je Boża ſtudźeń.
Biblija žórli njebjeſki napoj.
Bibliſke ſtudniczki wucźerpacź njemóże nichtó.
Bibliju doſnacź njeje też pißmawucźenym date.
Biblija je Boża lěkarńja.
Boże ßłowo je bolazym wutrobam najſtrowſchi lěk.
Bilija ma ſłote jabłuka ſa laczne duſche.
Boże ßłowo chze ſ wutrobu wuknjene bycź.
Boże ßłowo wótſje ſ klětki woła, wutroby pak dale ſpja.
Bibliju drje we hłowi ma, we wutrobje pak rapaka.
Biblija wſchitke poſtilije a prědarſke wucźi.
Biblija ßo na kniżenzu ſplěßniwicź njeßmě.
Biblija je wodźerka do Božeho kraleſtwa.
Biblija njech woſtanje, hdyž ßo wſchě knihi na ßwěcźe ſpala.

Zyrkej a ſtat.

Zyrkej a ſtat ſtej pſches jene, ſo mamy hódnje wopominacź wulki ſtutk, kotryž Luther dokonja ſ pſchełožkom a ſ wudacźom zyłeje Biblije w němſkej rěcźi. Tohodla je němſki miniſter też ſchulam porucził, na to woßebje ſpominacź a tak 400létny jubilej Biblije ßobu ßwjecźicź. Wěmy tola, ſo je Luther ſ pſchełoženej Bibliju němſkej rěcźi a tak němſkemu ludej ſ najwažniſchej ßłužbu poßłużił; wón je dał němſkemu ludej tu rěcź, kotruž nětko wſchudźom rěcźa, piſchu a roſumja, kotraž je ßo w ſańdźenych lětſtotkach na ſałožkach, kotrež Luther ſałoži, roswiwała, kotraž ßo na tutych ſałožkach też nětkole dale a bóle roswiwa.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

S **Drježdźan** mamy tu ſajimawu rosprawu wo towaŕſtwje „Cźornobóh“ a rjane wopißanje wo Nürnbergſkej jěſbje naſchich Serbow. Woboje wuwoſtajimy pak dźenßa, dokelž dyrbi tuto cźißło pſchede wſchěm jubilejej naſcheje Biblije wěnowane bycź. Tuteje pſchicźiny dla wěſcźe dopißowarjo a cźitarjo tole wuwoſtajenje dźenßa ſamołwja.

Na pucź.

„Biblija, to ßu najwjetſche a najlěpſche knihi Boże, połne troſchta we wſchěm ſpytowanju. Pſchetož wona wucźi wo wěrje, nadźiji a luboſcźi wo wjele hinak dyžli móże to roſom widźecź, ſacźuwacź, ſpóſnawacź a naſhonjecź, a hdyž hubjenje dźe, wucźi wona, kak maja ßo tute poczinki ſe wſcheho błyſchcźicź, a wona wucźi, ſo je druhe a wěcźne žiwjenje nad tutym khudym, hubjenym žiwjenjom. — —

„Hdyž Khrystußa njeſnajeſch, je njemóžno, něſchto we Pißmje ſrosumicź, dokelž je wón ßam ßłónzo a wěrnoſcź w Pißmje.“

„To je moja najlěpſcha a najbóle kſcheſcźijanſka rada, ſo ſe ſtudnje abo ſe žórła wodu cźerpaſch; to je, ſo Bibliju pilnje cźitaſch!“ D. Marcźin Luther.

Liſtowanje. K. J. W.: Najwturobniſchi dźak. Red. — Sa 23. po Tr.: K. w Hr. — Sa 24. po Tr.: B . . . r w B. — Sa 25. po Tr. (pokutny dźeń): K. w K. — Sa Ssmjertnu njedźelu poſtaji k. w. ſ. S.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnu a powěſcźerńe w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždej ßobotu a płaci ſchtwórcźłětnje 108 pjenježkow

Čišło 44

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 4. novembra 1934 Bautzen

22. njedźela po Swjatej Trojizy.

Fil. 3, 17—21.

Čitamy nasch tekst, dha nam Jesušowe słowo do myslow pschińdźe: Pój sa mnu. Tak móžesche jenož Jesuš rěčeć, dokelž bě woprawdźe člowjekam s eksemplarom. Móže to też Pawoł, kotryž je zyrkej teho Knjesa pschesćěhał? Ale kwěkanza dźěsche psches jeho živjenje, kaž ju we žanym člowšskim živjenju wjazy njewobkedźbujemy. Najprjedy bjes Khrystuša a potom s nim. Najprjedy jeho najšurowischi pschesćěhać a potom jeho najšwěrnischi słužobnik. To je to potajnstwo. Jako bě Khrystuš w Pawołowej wutrobje wobydlenje dostał, móžesche japoschtoł rjez: Pójće sa mnu. A tak je pola naš też. Činimy wschitko, schtož činimy se słowami a skutkami, w mjenje Jesušowym, potom móžemy rjez:: Pójće sa mnu.

Na sałožku teksta rěčmy wo dwojakim khodźenju:

1. Wopačne khodźenje. To je khodźenje na semi.
2. Prawe khodźenje. To je khodźenje w njebješach.

Jich wjele khodźi, wot kotrychž šym wam husto prajił, nětk pak też s płačom praju, čži njepschećeljo teho kschiža Khrystušoweho, kotrychž konz je satamanstwo, kotrymž je brjuch sa Boha, a jich česćź budźe k hańbje, kotsiž šebi na semske wězy myšla. Haj, je dha khodźenje na semi wopačne? Njeje semja wschitkich macź, njejšmy wěsći na njej? Njech člowjekojo też po wodźe a w powětsje jěsdźa, dha šu tam tola njewěsći. Po naschim měnjenju šo tam wjele wjazy njesbožow stanje hacž na semi. Semja měni derje se člowjekom. Hdyž šo k šrjedźischczu člowskeje namozy njeschźini, hdyž šo wot člowjekow a ludow njewužitnje njewuživa, je domisna, w kotrejž móže člowjek sbožowny bycź. Poskiči jemu wschitko, schtož k sežiwjenju trjeba. W naléczu šo nanajrjeńscho wupyschi, w léczu a nasymu jemu šwój woschk da a też w symje jeho se šwojej krašnosczu swješeli. Strach wschak wobsteji. Semja člowjeka wobkusła. Člowjek póčnje pschijomnosczź lubowacź. Spyta šebi živjenje tak lohko hacž je jenož móžno schinicź. Jemu šo na semi wubjernje lubi. W semi paradis widźi. Ničžo na njej njeparuje. Sašydli šo na njej kaž sa wěčnosczź. Njewopomni, so njeje ničžo druhe hacž hósczź a podružnik, kiž tu žaneho wobstajneho města nima, ale kiž ma to pschichodne pytacź. Njespósnaje wěrnosczź, kotraž je we šłowach kěrluscherja wuprajena: Ja s hosczom šym na šwěcźe, w nim nimam wostacźa, tu bydlu w braschnej hěcźe, mój dom šu njebješa. Ssmjercź wschědnje na mnje łaka; hdźež wěčnje wostanu, mje Boža hnada čaka we sbóžnym šwjatoku. Jě derje a pije derje a je dobreje myšle, ma wjele łubła nahromadźeneho na wjele lět kaž bohaty bur. Plahuje a pleńczi šwoje cźěło nanajlěpje. Ssebi najlěpsche popscheje. Rjekńje: Schtož člowjek s hubu precź dostanje, to ma. To šu materialistojo. Jenož macźisnje płacźicź dadźa. Do ducha niczo njedźerža. A tola Jesuš praji: Člowjek njeje wot khlěba šameho živy, ale wot kóždeho šłowa, kotreš psches Boži ert wuńdźe. A dale: Schto pomha člowjekej, hdy by runje zyły šwět dobył a wschak na šwojej duschi schkodował, abo schto móže člowjek k wumóženju šwojeje dusche dacź? Kotrymž je brjuch sa Boha a jich cześcź budźe k hańbje. Maja sa prawo, s cźełom cźinicź, schtož šo jim spodoba. Pawoł piša: Njewěscźe, so je wasche cźěło templ šwjateho ducha, kiž je we was, kotrehož macźe wot Boha a njejscźe šami šwoji? Scźe droho kupjeni. Dha cześcźe Boha na waschim cźěle a na waschim duchu, kotrajž staj Božej. To šu njepschećeljo kschiža Khrystušoweho. Shubja šo cźišcźe we šwojim semskim khodźenju. Maja w nim šwoje spokojenje. Schto trjebaja Nazarjeńskeho a snamjo, na kotrymž jeho kóždy pósnaje, kschiž? Khrystuš pytasche khorych, jich chzysche wustrowicź. Čži pak

maja ßo ſa ſtrowych a měnja, ſo njemóža ženje ſkhoricź. Cžohodla lěkarja? Njechadźa na njeho ani dopomnjeni bycź, Khryſtuß bě pſchiſchoł hrěſchnikow k pokucźe wołacź. Na kſchižu dokonjeſche ſkutk wumóženja hrěſchnika. Ale kelko je tajkich, kotſiž hrěch prěja a jón ſa něſchto wumyßlene dźerža. Schto móhł jim kſchižnoſcheŕ bycź? Ssu njepſchecźeljo kſchiža Khryſtußoweho. Ale njechamy ſapomnicź, ſo je jich kónz ſatamanſtwo. To je pſchezo kónz hordych. Swoju móz pſchewyßoko waža. Jenoż ſ płaczom móże japoſchtoł wo nich rěczecź, niz jenoż tehodla, dokelž ßami do ßwojeho ſkaženja běža, ale też, dokelž druhim ſły pſchikład dawaja a jich ßobu do njeſboża ſcźahnu. Tajki njeſbožowny cźlowjek móże wjele cźlowjekow njeſbožownych ſcźinicź. Jich khodźenje je wopacźne a dyrbjało naß wottraſchicź.

2. Naſche měſchcźanſke prawo je w njebjeßach. To je prawe khodźenje. Dha budźa nam dźěcźi ßwěta ſnapſchecźiwicź: S tym pokaſacźe, ſo ſcźe njepolěpſchomni idealiſtojo. Dźecźe ſe ſańdźelitymaj wocžomaj pſches ßwět. Scźe ßonacžkojo. Hižom to je dopokaſma doſcź, ſo ſ wami wobkhadźecź njemóžemy. S wami ßo njehodźi liczicź. Scźe zuſbnizy na ſemi, na kotrejž je tola tak rjenje, na kotrejž móžemy tak derje žiwi bycź. Haj to ſtej wſchelakej nahladaj. Jeni ſteja ſ woběmaj nohomaj twjerdźe na ſemi. Druſy pytaja, ſchtož horjekach je, hdźež Khryſtuß je. Chzemy po Jeſußowym ßłowje žiwi bycź: Pytajcźe najprjedy Boże kraleſtwo a jeho prawdoſcź, dha budźe wam to wſchitko pſchidate. Naſche měſchcźanſke prawo je w njebjeßach. Derje wěmy, ſo ßmy hiſchcźe na ſemi, ſo ßmy ßłabi, hrěſchni cźlowjekojo a ſo nam jejne njedoſtatki pſchezo ſaßo cźežkoty cźinja. Ale pytnjemy, ſo ſemja naſcha prawa domiſna njeje, ſo je ta wjele bóle horkach we ßwětle. Ssebi žadamy po njej. Nadźijamy ßo, ſo budźemy ju dozpicź a domach pola teho Knjeſa, kotryž je k prawizy Wótza powyſcheny, kotryž je ßłowa rěcžał: Wótcže, chzu, ſo bychu cźi pola mje byli, kotrychž ßy mi dał, ſo bychu moju kraßnoſcź widźeli, kotruž ßy mi dał. Du tam, ſo bych wam to měſto pſchihotował. Haj lubowani, k temu ßmy ſtworjeni. To je naſche powołanje. Jich je wjele, kotſiž ßu prjedy naß ſchli. To ßu martrarjo, kotſiž ßu dobre ßymjo ßyli, kotſiž też pſches najwjetſche cźwile, ſ korymiž jich njepſchecźeljo kſchiža Khryſtußoweho cźwilowachu, wot ßwojeho ſaměra njewotſtupichu, ale też martrarjo wulkich cźaßow, kaž na pſchikład reformaziſkeho cźaßa; ßu tón ßamy pucź ſchli. Też cźi, kotſiž ßu ßwoje žiwjenje wobkhowali, hacźrunjež mějachu wſchelke domachpytanja pſchecźerpicź, też naſch Luther, ßo njeſßu pſches zyły ßwět, kiž bě połny njepſchecźelow, mylicź dali. A martrarjo doßahaja hacž do dźenßniſcheho cźaßa. Schto ma někotry, kotrehož khodźenje je w njebjeßach, wot ſłych cźlowjekow wuſtacź. Ale dźerža ßwojemu Bohu a Knjeſej ßwěru. Njewotſtupja wot pucźa, po kotrymž maja khodźicź. Njeſßy ßo ženje hiſchcźe, luby cźitarjo, na Abrahamowej poßłuſchnoſcźi natwarił? Žada ßebi Bóh wot tebje to najcźežſche, tu maſch jeneho, na kotrymž widźiſch, kak móžeſch to ſnjeſcź. Njeſßy ženje, hdyž je ßebi Bóh wot tebje ſcźerpliwoſcź žadał, na Mójſaßa hladał, na teho muža, kiž měješche želeſnu wolu? Njeje tebje David ſe ßwojim modleŕſkim duchom ſahańbił, hdyž běſche ßuchi kaž wußuſchena ſemja a žane ßłowo modlitwy wot twojich hubow pſchińcź njechaſche? A Hiob ſe ßwojim cźichim, pobožnym podcźißnjenjom bě tebi ſ pſchikładom muža, kotryž wſchitko ſ Božeje ruki wosmje. Schcźěpan móże tebi pokaſacź, kak mamy napoßledk duſchu do ruki ßwojeho Boha poruczicź. Ale niz jenoż pißmo tebi tajke pſchikłady pſched wocži ſtaja. Maſch je cźiſcźe we bliſkoſcźi. Twoja macź je ducha pokornoſcźe a modlitwy do tebje płodźiła. Nan je tebi ſ pobožnym, bohabojaſnym khodźenjom pucź pokaſał. Stary cźeſcźiwy wuczeŕ je tebje k žórłu wjedł, kiž ma žiwu wodu, po kotrejž ßo cźłowjekej wjazy picź njecha. Dobry pſchecźel ßnadź cźi pſchezo ſaßo nowu khrobłoſcź dawa ke khodźenju w njebjeßach. Khrobły ßwědk wěrnoſcźe, kiž wěrnoſcź hacž do poßledka ſaſtupuje. Derje temu, kotryž ma tajku ßyłu ßwědkow wokoło ßebje abo jich pyta. Woni tu ßu, ale chzedźa ſpósnacźi bycź. Maja měſchcźanſke prawo w njebjeßach. Móża rjez: Pójcźe ſa nami a hladajcźe na tych, kiž tak khodźa, jako naß macźe ſa ekſempel. Schtó chzył na wopacźnym pucźu woſtacź? Njechamy na prawy pucź, na kotrymž ßo wěcźne ßwětło ßwěcźi a kotryž do njebjeß wjedźe? Hamjeń!

Moja biblija

Tuž tak dha njech ta Biblija,
To ßwjate ßłowo Boże,
Mi pſchezo luba woſtawa!
Ta jenicźzy wſchak móże
Tón cźěmny doł mi rosßwětlicź,
So móžu troſchtnje domoj hicź
K tom lubom' Wumožnikej. P. Mł.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu.

Schtwórtk dopołdnja w 12 hodź. pſchicźěri dołhi ſpěſchnik na dwórniſchcźo w Nürnbergu. Pſchiwjeſy tyßazy brunokoſchlakow a naß cźrjódźiczku Sserbow a Hornjołužiczanow. Knjes Kaplanek naß powita a pſchepoda naß jenemu ſ wodźerjow. Tutón dowjedźe naß do Ludoweho hoſcźenza na naměſtnje „Sternplatz", ſchtwórcź hodźiny wot dwórniſchcźa. Někotre w narodnej draſcźe tu hižo wobjedowachu. Tu rěkaſche: „Poßłuž ßebi ßam!" To wſchak nam Sserbam njebě cźežko. Njedołho a jena po druhej połny taleŕ na blido njeßeſche! Wſchěm nam derje ſeßłodźa. Do ßyteje wole naßycźenych ſaſtachu wócźka palecź; ſapomnichu, ſo tutu nóz njeběchu ſpałe. Roshladachmy ßo tu tróſchku. Potom wodźeſche naß wodźeŕ do nam pſchipokaſaneje hoſpody.

Boże ßłónczko ßmudźeſche, elektrika bě pſchepjelnjena, tuž, pěſchi ßnano ¾ hodźin hacž k wotyknjenemu kónzej. Pſchedßyda, knjes Pilz-Drježdźanſki ſtupi do hoſcźenza, ßo praſchecź, ſchto dale. My woſtachmy ſtejo we ßłónczku a cźakachmy, ßnano ¾ hodźiny. Skónczńje pſchinjeßy nam wón powjeſcź, ſo njeje móżno, ſa naß tu hoſpodu namakacź. Tuž wróczo k dwórniſchcźu na měſtno, hdźež hoſpody rosdźěluja. Tu bě nětk dobra rada droha; bě to někak ſkepßane. Sa mužow wſchak bě rum w lěhwje, ale my wbohe žony njewjedźachmy hdźe. Wodźeŕ wjedźeſche naß do hoſcźenza: „Sängerhalle" na haßy: „Hammelſteinerweg". Tu móżachmy ßo poßydnycź a mějachmy tſěchu wyſche ßo. Pilnje ſa naß hoſpodu pytachu; my ßobu pytachmy a wjecźor ßnano w 11 hodź. wjedźachmy, hdźe prěnju nóz ſpinkamy a teho běchmy wjeßołe. My žony běchmy pola pěknych ludźi na konopejach a we łožach tu a tam rospróſchene.

Pjatk rano wot 8—9 hodźin bě ßnědanje ſaßo w „Ludowym hoſcźenzu". Koſch zaltow ſtejeſche na blidźe; ſa kóždu běſchtej dwě wotliczenej. Boł marmelady tu ſtejeſche, pódla talerki a łžiczki. Móżachmy ßebi ſ boka do ßyteje wole poßłužicź. Schalki tu też ſtejachu. We wulkim cźworje bě kofej, pódla kofejowe kanki. Tute ßebi napjelnichmy a podach-

my ßo k blidu, hdźeż ßo nam najlěpje ſpodobaſche. Kofej a marmelada derje ßłodźeſchtej. Po ßnědanju ſchalki wróczo ſnoſchachmy, blido wótrjechmy, a tak bě to kóžde ranje. Mužojo běchu ßnano 5/4 hodźin wot naß ſwonka města w lěhwje, a tu ßwoje ßnědanje doſtachu. L.

(Pſchichodnje dale.)

Woßwjeczenje
45. narodninow tow. „Cžornobóh“.

Jene ſ naſchich najwuſnamnych evangelſkich towaŕſtwow, kiž lětdźeßatki dołho hižo pilnje a njeſpróznje ſa ſdźerženje a dowuſpołnjenje naſcheje ßwojoraſneje kultury dźěła, je tow. „Cžornobóh“ w Drježdźanach. Wſchě ludowe pokłady, woßebje ev. ſakſkeje Łužizy ſběha tute towaŕſtwo ſ morja ſabycza a tak wukhowa mnoho, ſchtož bě ßo mjes evangelſkimi Serbami po cžaßu ſhubiło, hdyž běchu narodne ſtroje wußlekawſchi pſcheſchli k wſchědnym draſtam měſchczankow. Ssobotu 6. winowza bě ſaßo jedyn pſchihódny dźeń, hdźeż ßo Němzam a Serbam ſjewjachu draſty, kiž jenož pſchi wjetſchich ßwjedźenjach w lubej Łužizy hiſchcze k cześći pſchińdu. Na tutym ßwjedźenju běchu też ſaſtupjeni Serbja a Serbowki ſ Łužizy, haj ßamo łužiſzy Němzy, kiž chzychu tudy mjes Drježdźanſkimi Serbami něſchto hodźinkow pſchebywacź. Hižo do wjecžorneho porjada ßo pilnje rejowaſche. Po dźewjecźich, hdyž bě ßo žurla pjelniła, poſtrowi wutrobnje wſchěch pſchitomnych nětcziſchi pſchedßyda tow. knjes wumělſki moleŕ Kowaŕ. Po jeho rěczi ſtupi na jewiſchczo dźewjecźlětna Serbowka Hilźka Schewzez, kotraž w ßwjedźeńſkich ſtrojach ev. Serbow pěknje a běžnje pſchednjeße baßeń Handrija Sejlerja. „Wěſch ty tón kraj, hdźeż ßlěborni ßo Schprewja?“ Je to jena ſ tych dźěczi, kotrymž ßerbſzy ſtarſchi ßerbſku rěcź ßobu do kolebki połožichu, ſo bychu niz jenož po mjenje, ale też po ßłowje ßerbſke byłe. Tajkich dźěczi je w Drježdźanach hiſchcze wjaz. Hdyž bě ßo ſawěſchk roscźahnył, ſjewi ßo pſchihladowarjam lubosny wobras, kołwokoło roswiteje khorhoje, kotraž hižo na dwazecźi lět tow. ßłuži. Tu ſtejachu Serbja w ßwěrje k ßerbſkim barbam a domowinje a woßebje žony a knježny we wſchěch móżnych jednotliwych draſtach. Hornjej Łužizy ßo błyſchczo, dawachu tutemu prěnjemu wobraſu woßebity ras. Sajimawje rosłoži pſchedßyda tow. ſmyßł tutych dźělow ßerbſkeje khorhoje. Woßebje rosjaßni naſchim lubym němſkim pſcheczelam, ſo my Serbja ßo poprawom Sorben mjenujemy a też ßwoje woßebite barby mamy. Naſchu narodnu barbu wobſpěwa tak rjenje jedyn ſ naſchich pěßnjerjow: Módra cžeŕwjena a běła, haj to kraßna barba je; też běła žarowańſka barba Serbow roſeſnawa ßo wot barbow druhich ludow. Też ſpomina ßo na ßerbſku krónu, kiž khorhoj njeße. S tym bě jaßne prajene, ſo mamy też my ßwoje woßebitoſcze. Wjazore ßobuſtawy, kiž běchu ßo woßebje wuſnamili w naſtupanju khorhoje, buchu wot towaŕſtwa wuſnamjene. Też ſaſtupjeŕ ſwjaſka Volkstum und Heimat pſchiſamkny ßo ſbožopſcheczam a pſchepoda wſchelakim ßobuſtawam cześtne wuſnamjenja. Kral. hudźbny direktor Krawz bě tón jeniczki woßławjeńz tow., pſchetoż wón je tón poßledni żiwy ßobuſtaw, ſałožerjow „Cžornoboha“. Potom ſahra němſki kapała pod wjedniſtwom cžeſkeho dirigenta Guſtava Polanſkeho kwěczel ßerbſkich ſpěwow. Dirigentej ma ßo dźakowacź, ſo tute Serbam lube ſpěwczki tak melodiſzy a njeſkepßane ßo poſkiczichu. Hudźby ßlědowachu wobras ſ kraja ßerbſkich bajkow, kiž je ßwědomliwje naſch němſki pſcheczel a lubowaŕ ßerbſkeje kultury knjes v. Schulenburg hromadźił. Kak rjenje wſcho ſarjadowane bě, ſpóſna ßo ſ wobraſa, hdźeż lutk žnjeńzarjam tykanz a piwo dari. Dokelž dyrbjachu kromu tykanza njewobſchkodźenu woſtajicź, wurěſachu ßej ßrjedźny dźěl tykańza a wupichu ſ pomozu ßłomy ſ karana te drohe piwo, kotreż njeßmědźachu ſ karana woptacź. Wobſchudźeny lutk ſ kißałym mjeswoczom ßo ſhubi. Sslědowazy wobras pſchinjeße tohorunja pokaſki ſ burſkich bajow. Pſchipołdniza ßo burowzy ſjewi, kotraž bě pſchipołdnju na polu woſtała. Se ſtróżelemi ßo ſtſchaßena, rospowěda pſchipołdnizy, kak ßo leń dźěła. Tutu rólu je ta burowka jara derje dokonjała. Bohužel bě ta pſchipołdniza bóle na ßmjercź, hacź na to, ſchtož po prawom bycź dyrbjeſche, podobna. Měrczin Nowak ju we wobraſu lěpje pſchinjeße. Tola to njeßmě bycź porok. — Żiwy wobras pſchedſtaji ſzenu, hdźeż wódny muż po żonu pſchińdże, kotraż bě kemſchi ſchła. Sa to je ßo też wjecźił, ſo je wſchěm ßwojim dźěczom ſchiju ſwinyk. Tutón wobras bě jara hnujazy. Napoßledku bě hiſchcze widźecź, kak pilne lutki k burowzy pſchińdu iſtwu rjedźicź. Po dźeßacźich, hdyž bě burowka njedokonjane dźěło leżo woſtajiwſchi do łoża ſchła, ßo ſjewichu. Pſcheklepany bur, kiž na ſofje leżo ſpjazeho hrajeſche, bu wot lutkow ſlepjeny, hdyž runje jich pilnemu dělanju pſchihladowaſche. Sa ßwoju wcźipnoſcź doſta ſ koſchczom puki a lutki wjaz njepſchińdu pomhacź. To bě hórke naſhonjenje. — S pſchikleſkom mytowaſche ßo dźěło tych, kiž běchu ſa dobre poradźenje tutych pſchedſtajenjow ſkutkowali. Ssu to na prěnim měſtnje knjes Łakaŕ a knjes Kowaŕ, prěni, dokelž je zyłej wězy ſmyßł dał a druhi, dokelž je k temu pſchinoſchował, ſo ßo wſcho derje ſarjaduje, też je k temu pſchihodźaze kuliży ryßował. Wutrobnje pak ma ßo dźakowacź hrajerjam, kiž ßu ßo prózowali, ſo ßo wſcho derje poradźi. Swjedźeń bě derje wopytany, mjes wuſnamjenymi hoſczemi běchu k. dwórſki radźiczel Rencź-Kamjenſki, župny wjednik Hoffmann a naſch ważeny knjes krajan Wowczerk ſ Budyſchina ſe ßwojej knježnu dźowku. Tuž dale po heßłu „Cžornoboha“: Tracź dyrbi Serbſtwo ſawoſtacź! kaž to tak rjenje knjes referendar Zyž w mjenje Domowiny wupraji. F. Th. H.

Njeſapomńcze na ſtudowazy doroſt!

Pſched ſchtyri lětami je ßerbſki lud po próſtwje Towaŕſtwa pomozy ſa ſtudowazych Serbow pěkny pjenjes nahromadźił. S tym je mnohim młodym Serbam a jich ſtarſchim ſ wulkeje nuſy wupomhał, ſo bu jim ſmóżnjene dale ſtudowacź. Nětko pak ßu tele pjenjeſy pſchetrjebane a ßo hakle po někotrych lětach ſ wotpłaczowanjom po něczim wrócza.

Tuž proßymy dźenßa ſnowa ſa naſchich ſtudowazych.

Wſchitzy wěſcze, kak nuſni nam ßu wucżeni ludźo, a ſo jich hižo dołho doſcź nimamy. Mnohe ßerbſke woßady ßu tutoho njedoſtatka dla pſcheněmczene. Też dźenßa ßu někotre ßerbſke fary woßyroczene, a ſkoro žaneje ludoweje ſchule wjaz nimamy, hdźeż bychu wſchitzy wucżerjo ßerbſki móhli; pola mnohich ſchulow pak je wjazy němſkich hacź ßerbſkich wucżerjow.

Pſchiczinow, ſo doſcź wucżenych ludźi, woßebje duchownych a wucżerjow nimamy, je mnoho. Njemóżemy a njechamy też je tu wſchě rospominacź, woßebje niz tehodla, dokelž wſchě njemóżemy wotſtronicź. Pſchecźiwo jenej pak móżemy ſapſchimnycź: to je ta, ſo nimamy doſcź ſamożitych ßwójbow, kotreż bychu mohłe ßwojim wobdarjenym ßynam dacź ſtudowacź ſe ßwojich ßrědkow. Tehodla mamy ſ radoſczu witacź, hdyž ßo mjenje ſamożite ßwójby ſmuża a ſ dowěru na Božu pomoz ßwojeho wobdarjeneho ßyna na ſchulu ſczelu, ſo by

jónu ßwojemu ludej ßłużił, a tehodla by nascha pschißłuschnoscź była, tutym ßerbskim ßwójbam jich wulke woporv ßa ßwój lud wołóżicź, a hdyž jich ßrědki njedoßahaju, jim pomhacź ſ naschej ſcherpatku. Tak bychmy też ras něschto ſa nasche ßerbſtwo cźinili a ßo ras ſe ſkutkom dźakowni pokaſali ſa Bożu dobrotu, kotruž wſchědnje wużiwamy, hdyž móżemy ſe naſchimi lubymi w domje, ſe ßußodami we wßy, ſ pſchecźelemi w kraju ßo ßerbſki rosmołwjecź. Njepokoji naß woßebje ßerbſka Boża ßłużba, a njeſnajemy wſchitzy radoſtne pſchekwapjenje, hdyž pſchi njewoczakowanej ſkładnoſcźi ßerbſke ßłowo w ßwjatocznej rěczi ſaklinczi, ſo rjeknjemy kaž tamni ludźo w Jeruſalemje na prěnjej ßwjatkowniczzy: Kak dha, ſo my ßłyſchimy kóżdy ßwoju rěcź, w kotrejž ßmy ßo narodźili! (Jap. ſkutki 2, 8.).

Tole wſcho pak je ſ njedoſtatkom wuczennych ludźi wohrożene. Njechamy=li jo ſhubicź, mamy ßo wo naſch wuczeny doroſt, wo ßerbſkich ſtudowazych ſtaracź a jich lěpje, hacź dotal podpjeracź. Nuſa je wulka. Pomoz njech je wjetſcha!

Hdyž je nětko w tutych dnjach nascha luba Domowina, ſwjaſk ßerbſkich towaŕſtwow, ßwoje mozy a ßwoju dobru organiſaziju do ßłużby k podpjerje potrěbnych ſtudowazych ſtajiwſchi, ßwojim dowěrnikam poruczika, ſa ßerbſkich ſtudowazych hromadźicź, a Sserbow w Sserbſkich Nowinach proßyła wo dary, waß nětko też Towaŕſtwo Pomozy nutrnje proßy: Pſchihotujcźe ßebi ſa tutón wulzy ważny narodny ſkutk pjenježny dar! Pomhajcźe ſ nim twaricź ßerbſtwo a ſwěſcźicź jeho tracźe. Pomhamy ßebi w bratrowſkej luboſcźi ßami, ßměmy ßo też Božeje pomozy nadźecź. Wón żohnuj dary a daricźelow!

Hłód.

W lěcźe 1933 wumrě jich na ſemi 2 400 000 hłodu. We tutych dnjach ſhonichmy, ſo je jich lětßa w Khinje hižo 2 milijonaj cźłowjekow hłodu wumrěło a ſo tam 100 000 000 we 14 provinzach w ßmjertnym ſtraſche, ſo hłodu wumru. A ſe Ssowjetruſkeje ßłyſchimy, ſo je wona hłód ßobu do ßłużby ßwojeho mordaŕſtwa wſała. — Chzeſch hiſchcźe wjazy wjedźecź? Njeje to hróſbneho doſcź? Njedyrbimy to wſchitzy ſ wutrobu dźakowni bycź?

Biblija do domu!

Hdźež njeje w domje Biblija,
Kak ſrudnje tam ßo hlada!
Tam ſły duch lohko bydło ma,
Tam kóżda duſcha trada
Troſcht, ßwětło,, kiž nam Biblija,
To je: to ßłowo Boże, da
We wſchitkich podeńdźenjach. P. Mk.

Zyrkej a ſtat.

Němſka Evangelſka Zyrkej je ßwój ſwonkowny twar dotwariła. Miniſterialdirektor Jäger je jemu dowěrjeny hamt tuteho ſwonkowneho ſarjadowarja zyrkwje ſaßo němſkemu biſkopej pſchepodał. Tutón je jón pſchijał a je po namjecźe miniſterialneho direktora powołał „radu biſkopow“. S tutej ma němſki biſkop nětk ſapoczany ſkutk dodokonjecź a zyrkej tak wjeſcź, ſo to ſe żohnowanjom zyłemu ludej a krajej. Do tuteje „rady biſkopow“ ßłuſcha też ſakſki biſkop Coch.

Sakſki biſkop Coch je ſa reformaziſki ßwjedźeń namołwjenje na wſchě ſtawy ßwojeje evangelſkeje krajneje zyrkwje woſjewił. Wón namołwja w nim wſchě ſtawy zyrkwje zyłemu wótznemu krajej a zyłemu ßwětej pokaſacź, ſo naſcha krajna zyrkej w ródnym kraju reformazije ſteji ſtajnje w kſcheſcźijanſkej wěrje a ßwěru ſa wjednika a ſo hłuboko w ludu korjeni. Wona ma wuſnacźe, kotreż nichtón njeſtſchaßy: Khryſtuß, Ssyn żiweho Boha, bědźeŕ, Sbóżnik, Wumóżnik! Wona ma to póßelſtwo: Nuts do luda, ſo bychu wſchitzy jene byli! Wona ma to heßło: We wěrje wótzow doprědka! Wona ma tón jedyn wottyknjeny kónz: Němſku evangelſku ludowu zyrkej, kotruž je hižo Luther chzył! Wona ma to modlenje: O Knježe, pomhaj! Knježe, daj ßo wſchemu derje radźicź.

Sa 400lětny jubilej Biblije, kotryž ßo też woßebje dźenßa ſ woßebitymi wuhotowanjemi ßwjecźi, buchu wudate wſchelake knihe a knižki, wobraſy a wobraſki a też nowa rjana plaketa, kotruž móżeſch ßebi pſchityknycź. Schtóž něschto tajkeho pyta, namaka jo w Budyſchinje abo druhdźe a dostanje jo też pola ßwojeho fararja. Pſchi tym nochzemy ſapomnicź ßerbſku knihu wo Lutheru, kotruž je Sserbſke knihowne towaŕſtwo wudało. Wona nam rjenje a nadrobnje piſche wo tym, kak je naſch reformator dźěłał a wojował, kak je Bibliju pſchełożował.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

W **Drježdźanach** mějeſche 14. oktobra Sakſke Hłowne Bibliſke Towaŕſtwo ßwój tulětny ſjeſd. Wono je w ſandźenym lěcźe 10 000 Biblijow darmo paczeŕſkim dźěcźom dariło. 121 lět wono nětk wobſteji. Sa tutón cźaß je wono rosſchěriło 1 600 000 Biblijow a 800 000 Nowych Teſtamentow. Dróbniſcheho ſ jeho dźěła pſchi ſkładnoſcźi podamy.

W **Awſtriſkej** pſchibywa evangelſke hibanje pſchezo hiſchcźe. To je było ſ pſchicźinu, ſo je Evangelſki nowinaŕſki ſwjaſk ſa Awſtriſku ſałożił woßebite zyrkwinſke łopjeno, kotreż chze tym, kiž ſ katolſkeje zyrkwje pſchikhadźeja, ßłużicź. „Der Protestant“ rěka tute nowe łopjeno. Wono nabu ſa krótki cźaß 16 000 woteběrarjow. Sa tutych „młodych“ Evangelſkich bě też a je też ſběrka, kotraž němſke Biblije, ſpěwaŕſke, modleŕſke a podobne też w naſchich woßadach hromadźi.

W **Mexiku** je w ſtacźe Sonora wyſchnoſcź Boże ßłużby w jenym proteſtantiſkim a w ſchtyrjoch katolſkich Božich domach ſakaſała a Boże domy ſa ſtat wußwojiła.

Na pucź.

„Sapoczcźe ſ jeniczkim pſalmom, haj ſ jenej ſchtuczku jeneho pſalma, ſo byſchcźe ßo ſ njej ſwuczowali. Ty ßy daloko doſcź dozpił, hdyž bu cźi wob dźeń abo też wob tydźeń jeniczka ſchtuczka tak żiwa, ſo ty ſaczuwaſch dychanje tych w njej wobſamknjenych myßlow.“ Dr. Martin Luther.

Liſtowanje.

Kni. L. a k. H. w D.: Dźiwajo na pſchicźiny, ſamołwcźe, proſchu, ſo prjedy njewoſjewichmy. Redaktor.

Sa 24. po Tr. B...r w B. — Sa 25. po Tr; (Pokutny dźeń) K. w K. — Sa Ssmjertnu njedźelu poſtaji k. w ſ. S.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čžißło 45

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 11. novembra 1934 Bautzen

24. njedźela po ßwjatej Trojizy.

Gal. 6, 7—10.

„Njemolcże ßo", tak ßwjaty japoschtoł Pawoł nam na spoczatku nascheho tekßta pschiwoła. A tajke napominanje je tehodla jara nuśne, dokelž ßebi ludźo husto zyle wopaczne myßle wo Bohu cźinja. Bóh je jim jenož Bóh luby Knjes, kotrehož ßebi jako dobrocźiweho nana pschedstaja, kiž khłostacź njemóże. Tajki pak Bóh njeje. Pschi wschej ßwojej bójskej milosczi wostanje wón tola tón ßwjaty, prawy Bóh, kiž wschón hrěch hidźi, kiž starschich hrěchi domapyta na jich dźěczoch hacž do tśeczeho a do schtwórteho stawa. Tuž njemolcże ßo, Bóh njeda ßo sa ßměch měcź. Někotryžkuli, kiž je ś hanjazymi ßłowami Boha a wscho ßwjate do prócha cźahnył, je khłostanje sa ßwój njeskutk hižo na tutej semi namakał. Khiba teho pak wěmy, so jónu dźeń pschińdźe, hdźež dyrbimy wotmołwicź sa kóżde njewużitne ßłowo, kotreż ßmě rěczeli.

Tajzy wußměwarjo my cźitarjo tuteho ßerbskeho njedźelskeho łopjena njeßmy. W naschich domach žane sakliwanje ani lestrowanje njeknježi. Ale, hdys też Boże mjeno, kaž ßo ßłuscha, jenož w modlitwje a w nutrnosczi wużiwamy, nasch Sbóżnik nam praji: „Woni njebudźa wschitzy, kiž ke mni Knjeże, Knjeże rjeknu, do njebjeskeho kraleństwa pschińcź, ale kiž wolu cźinja mojeho wótza w njebjeßach". My dyrbimy wotmołwicź też sa kóżdy skutk nascheho żiwjenja, kotryž ßmy cźinili, njech bě dobry abo sły. Se ßwojim cźinjenjom Boha cześcźimy abo jeho hanimy. Bóh pak njeda ßo sa ßměch měcź, też ś naschim njekscheścźijanskim cźinjenjom niž.

„Schtož cźłowjek ßyje, to budźe wón też žnjecź."

Hdyž je ratař žně domkhował, potom hnydom sapocźnje rolu ś nowa wobstaracź a sa nowe wużywanje pschihotowacź. Wón wora a włócźi a roli te hnojidła pschiwjedźe, kotreż trjeba. A potom pschińdźe ważne dźełko, wużywanje. Ratař wě, schto wschitko wot teho wotwißuje. Pschetož kaž ßyw, tak też žně. Tuž k temu kóżde sorno njewosmje, ale jenož dobre, wucźiscźene, wuswolene žito.

Cźłowjek dźěła też jako wużywar na roli ßwojeho żiwjenja. Kóżda myßliczka, kiž ś jeho wutroby wukhadźa, kóżde ßłowo, kotreż jeho hubje rěczitej, kóżdy skutk, kiž jeho ruzy cźinitej, to ßu te ßymjeschka cźłowjeskeho żiwjenja. A wone seskhadźeja a rostu, pschinjeßu łopjena na kórjwy a skónczńje płody, dobre, abo ste, po tym, kaž ßymjo bě a kajka bě rola. Kaž ßymjo, tak płód; kaž płód, tak też žně, to placźi też sa rolu cźłowjeskeho żiwjenja.

Kak hubjene ßymjo na hubjenu rolu wużywana hubjeny płód a satanske žně pschinjeße, to pokasuje nam Boże ßłowo jara jaßnje: „Kóżdy budźe spytowany, hdyž wón ßam wot ßwojeho lóscht a wabjeny. Potom, hdyž je tón lóscht podjał, porodźi hrěch; hrěch pak, hdyž je dokonjany, porodźi ßmjercź." Snajesch tajke spytowanje, hdźež bu ty wot lóschta cźehnjeny a wabjeny? Najprjedy bě to jenož njeprawa myßliczka, ś kotrejž ßy ßebi hrajkał. Ale potom bjesbóżna myßliczka k sakasanemu skutkej dowjedźe. A potom pschi jenym pschestupjenju njewosta, ale hrěch bu twój knjes. „Schtóż hrěch cźini, tón je hrěcha wotroczk."

To je żałostnje khutna wěrnosćź, so ś makeho sleho hibanja se sataniskej wěstosczu jedyn hrěschny skutk po druhim wurosćźe. Abo je twoje żiwjenje ßwobodne wot tajkich płodow teho cźěła, wo kotrychž ßwjaty Pawoł praji: „Sjawne ßu pak skutki teho cźěła, kotreż ßu: mandźelstwołamanje, kurwarstwo, njeczistosćź, njepózcźiwosćź, pschibojstwo, kusłanje, njepschecźelstwo, swada, ßurowosćź, hněwanje, poßwarki, rostorki, kezarstwo, sawisćź, mordowanje, wopitstwo, wobżranstwo a tym podobne wěcy, wot kotrychž ja wam prjedy praju, kaž też wam prjedy prajił ßym, so, kotsiž tajke cźinja, njebudźa Boże kraleństwo herbowacź." Ty ßnadź prajisch: „To njemóże mi žadyn cźłowjek porokowacź, so

wschitke tute njepoczinki mom, wo kotrychž ßwjaty japoschtoł tu rěczi. Ale, mój luby, doscź wschak je, hdyž jenož jedyn jeniczki tutych satanowych płodow w tebi je. Doscź je, hdyž Bóh w twojim domje swadu, we twojej wutrobje sawiscź wuhlada.

Kaž płód, tak tež žně. „Schtóž na ßwoje cźěło ßyje, tón budże wot ßwojeho cźěła skaženje žnjecź.“ Nasch Knjes je nam husto prajił, so wot naß niczo druhe njepyta, dyžli prawy, Bohu spodobny płód nascheho žiwjenja. Schtóž na ßwoje cźěło ßyje a płody teho cźěła pschinjeße, tón runa ßo njerjadej mjes pscheńzu, wo kotrymž budże Knjes na wulkim žnjowym dnju prajicź: „Wuběrajcże najprjedy tón njerjad a swjeschcże jón do walczkow, so by ßo spalił.“ To je kónz wschitkich skutkow teho cźěła.

„Schtóž pak na ducha ßyje, tón budże wot ducha žnjecź wěczne žiwjenje.“ Schto rěka na ducha žnjecź? To rěka: Na Božu wolu smyßleny bycź a w Duchu Jesom Khrysta skutkowacź. Wo tym praji ßwjaty Pawoł: „Tón płód pak teho ducha je luboscź, wjeßeloscź, měr, scźerpliwoscź, luboscź, dobrocźiwoscź, wěra, cźichoscź, pózcźiwoscź.“ Hdyž Knjes psches ßwoju sahrodu dże a na schtomach płód pyta, namaka wón na naß tajke płody teho ducha, kotrež japoschtoł mjenuje? Namaka wón na naß wěrnu luboscź, kiž wschak njesteji w ßłowach, ale w skutkach? Nasch tekst napomina: „Njedajcże nam pak pschi naschim dobrym cźinjenju wustacź; pschetož w ßwojim cźaßu budźemy tež žnjecź bjes pschestacźa.“ Nasch cźaß ßebi wot naß žada, so wopory pschinjeßemy, so niz ßam na ßo, ale na ludowe towarstwo myßlimy. Někotryžkuli chzył druhdy wustacź a skorži: „Pschezo woprowacź, pschezo dawacź, sa symsku pomoz, sa skutki kscheścźijanskeje luboscże a sa druhe wězy; to mi pschewjele budże, dokelž wschak ßam staroscże doscź mam.“ Haj, to je wscho srosymicź, ale: hdy by chzył ratař pschi wußywanju wustacź a pschestacź, hdże bychu jeho žně wostałe?“ Kaž ßyw, tak tež žně. A my chzemy tole junu tež žnjecź, my chzemy tola junu s erta nascheho Sbóžnika te ßłowa ßłyschecź: „Pójcże ßem, wy požohnowani mojeho wótza, herbujcże to kraleństwo, kotrež wam pschihotowane je wot spoczatka teho ßwěta. Pschetož, schtož scże cźinili jenemu mjes mojimi najmjeńschimi bratrami, to scże mi cźinili.“

Chzemy dha wustacź, chzemy dha pschestacź, dobrotu cźinicź, kaž wjele w naschich mozach steji? Ně, my chzemy ßo teho dźerżecź, schtož na kónzu nascheho teksta steji: „Tehodla, dokelž nětk cźaß mamy, dha cźińmy dobrotu na wschitkich ludźoch, najwjazy pak nad tymi, kiž nascheje wěry ßu.“ Hamjeń.

Doßwjeczmy reformaziski ßwjedźeń

Poßylńmy ßo we tym Knjesu a we mozy Jeho ßylnoscże! Ehes. 6, 10.

Hłóß: Nam twjerdy hród je nasch Bóh ßam.

Je ßwjedźeń reformaziski
Naß wubudźował s nowa
Se spanja, kaž hłóß budźerski
A saczucź nam dał ßłowa
Móz ßylnu Božeho,
So hotowali ßo
Wschak bychmy k běd̀jenju
A khmani k dobyczu
Sso sczinicź wschitzy dali.

Tuž, kscheścźenjo lutherszy,
Brón Božu zyłu wsmimy
A wustupujo ryczerszy
Do bitwy mužnje dźimy! —
Nasch wodźer Jesuß je,
Wón s kralom wostanje
A njepschecźelow wschěch
Nam sczini ßam sa ßměch,
So dobycźa ßmy wěsczi.

Móz jeho Boża dobywa
Nad njepschecźelskej lescźu,
Naß s wyßokoscże poßylnja,
So wobstejimy s czescźu,
Hdyž běd̀jicź s njewěru
A s dobom pschiwěru
Sso mamy wobstajnje
A pyschicź žiwjenje
Ssej ßwěru se ßwjatoscźu.

Njech ßłowo Boże wostanje
Nam ducha mjecź a manna,
So wjeßeloscź nam njeshinje
Pschi stysknym hosianna! —
Njech Jesuß wokschewja
Naß, ßam nam pschepomha
Psches cźaßne cźěßnoscże
Do wěcznej' sbóžnoscże,
Hdźež klinczi halleluja! —

Wczera narodny dźeń, dźenża kschcźeński dźeń nascheho Luthera, kotrehož lětża a tohodla też runje dźenża dźakni wopominamy jako toho, kiž nam — niz nam kscheścźijanam, haj wschěm cźłowjekam — da Bibliju w macźernej rěczi s tym, so ju psched 400 lětami da němskemu ludej w němskej rěczi. A schto je snamjo tajkeho dźakowanja? So wosmjemy nětk ßwoju Bibliju niz jeno do rukow, ně so w njej cźitamy a pytamy tak, kaž Luther to cźinił po ßłowje Sbóžnika: „Wobhońcże ßo w Pißmje, pschetož wam ßo sda, so macże wěczne žiwjenje w nim, a to ßame je, kiž wo mni ßwědczi.“ Tak ßłużimy s dobom ßami ßebi nanajlěpje, namakamy Boże žohnowanje a tak wěrne sbožo.

Tuž tak a niz hinak doßwjecźimy reformaziski ßwjedźeń. Božeho žohnowanja trjebamy runje nětkle wjeje, wjele.

Sserbja psched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu.

(Pokracźowanje.)

Tak mějachmy nětk prěni zyły dźeń psched nami. Powjedźene nam bu, so mamy ßo wschitzy hacź do ½2 hodźin do lěhwa k wobjedej podacź. W prěnjej hodźinje pak pschińdźe druha powěscź: wscho wróczo do města, pschewodźecź cźah sastawarjow hamta. Cźah bě hižo w hibanju, hdyž hacź k njemu pschińdźechmy; pschisamknychmy ßo a pschewodźachmy jón psches město wróczo hacź k lěhwej, tu wotstupichmy, tamni pak cźehnichu do stadiona. We lěhwje swostachmy hacź do wjeczora. Wjeczerjachmy tu khlěb, dobru kołbaßu a ßłódki cźaj. Njebjeßa běchu nam s tšěchu, na někotrych starych hrjadach a na semi ßedźachmy a ßo wjeßelachmy, so ßmy tak jednorje žiwi. Tak bě ßo prěni dźeń pominył; cźmicź ßo poczinasche a my žony hotowachmy ßo wrócźicź. Tu pschińdźe naß powitacź pschedßyda krajnych drastnych towarstwow k. Haverbek-Barlinski. Běchmy ßo do rjada sestupali. Wón Hornjołużiczanki s ruku powita a poproßy, s nim we ßwojim narodnym dialekcże rěczecź, schtož jena se žónskich skrótka sczini. Hdyž bě ßo tutón knjes k nam wobrocził, ßo nasch pschedßyda, k. Pětr Kowař, jemu pschedstaji a s dobom naß jako Sserbow s Łużizy. Woprascha ßo, hacź je jemu lube, hdyž jemu

krótki ſerbſki ſpěw ſaſpěwamy. Wón wo to proſcheſche. Wy wuſpěwachmy prěnju ſchtuczku hymny: „Rjana Luſiza“. Widźomnje ſwjeſeleny wón też nam ruku poſkiczi a pſchi poſlednjej ruzy jemu ſerbſki ſonjazy khór napſchecźo klinczeſche: „Wy ſo wſchitzy jara wjeſelimy, ſo jutſje naſcheho wjednika wohladamy!“ a jemu to też hnydom do němſkeje rěcze pſchekoži. Bohaty pſchikleſk pſchihladowarjow bě nam myto a ſmějo wón wotmołwi: „Haj, jutſje jeho wohladacźe!“ Nětk pak bě najwjetſchi czaſ, ſo ſo my ſónſke do ſwojich hoſpodow wrócźichmy, dokelž mějachmy tola ważny dźeń pſched ſobu. Elektriſka bě pſchepjelnjena. Tuž ſaſo pěſchi do měſta. Połnóz njebě daloko, hdyž ſo k měrej podachmy.

Ssobotu rano ſaſo we 8 hodź. k ſnědanju. Pyſchne a ſwjedźeńſke běchmy ſo ſhotowale. Po ſnědanju dojědźechmy do lěhwa. Tu ſo Boże ſłónczko ſ njebjeſ dele na naſ ſmějeſche. W 11 hodź. powobjedowachmy a potom dojědźechmy ſaſo wróczo na naměſtno, hdźež ſo czah tych, kiž běchu w narodnej draſcźe, ſeſtupa. My Sserbja, jako kwaſny czah; bantaty a rubiſchczaty bě braſchka. Njewjeſta we wěnczku, rjana parlata a w ſerbſkim pjeſlu ponižnje pódla nawoženje krocżeſche, tehorunja też druſchka pyſchna a parlata. Sa nimaj ta knjeżna w kſchidłatej kapje, w bělych rukawach a kraſnym różowym rubiſchczu. Jej ſcźěhowachmy my ſónſke, dwě w bělych rukawach a dwě ſwjedźeńſzy w ſerbſkich pjeſlach. Tak dźěchmy po dwu, żona pſchi mużu, to bě ſwjedźeńſki napohlad. S dypkom w 1 hodź. ſo czah ſahiba, herzy piſkachu; tuž ſo lóſchtnje ſtupaſche. Wjednik Hitler w aucźe ſtejeſche a pſchezo a pſchezo ſaſo ſmějo ruku ſběhaſche. Hdyž běchmy nimo wjednika, naſcha knjeżna w kſchidłatej kapje a jena ſ Hornjołużiczankow ſ czaha wuſtupiſchtej. Stupachu do rjada tych, kiž mějachu něſchto pſchepodacź, ſo byſchtej ſobu pſchepodałej wjednikej koſchik ſ wubjernymi jabłukami, pyſcheny ſ bantom hornjołużiſkich a ſerbſkich barbow. Czah bě nimo ſchoł; Wjednik rjad pſchepodawarjow pſcheńdźe a ſtupi ſo ſaſo pola auta — pſchipódla pſchezo film wjercźachu. — Dwě knjeżnje ſe Schaumburg-Lippe ſo wjednikej k prawizy a lěwizy ſtupiſchtej; wón pak ſakiwny na naſchu knjeżnu a rjekny: „Tu knjeżnu w bělej kapiczzy bych rad tu k prawizy měł!“ Kaž czerwjene jabłuczko ſo knjemu ſmějo wona pſchiſtupi a k njemu rjekny: „Naſchemu wjednikej najwutrobniſchi poſtrow wot Sserbſkeho towarſtwa „Czornobóh“ ſ Drježdźan!“ To też jemu hnydom do němſkeho pſchekoži. Pſchi zuſych ſynkach je wjednik wulke woczi czinił, ju ſa ruku ſ rjada krocżel do prědka ſcźahnył a rjekny: „Bitte eine Großaufnahme!“ Tak je wobras do nowin a czaſopiſow naſtał.

Czah hibaſche ſo mjes tym pſches měſto a po czaſu ſo naſcha knjeżna ſaſo pſchiſamkny. Dale czehnjechu pſches měſto. Haſy běchu ſ pſchihladowarjemi wobrubjene. Docźežechmy do lěhwa. Tu hodźinku wodychnychmy. Někotrych ſtupnje czíſchczachu. My Sserbjo pak běchmy hiſchcźe ſtrowi na nohomaj, a teho běchmy wjeſeli. Wottudy dźěchmy dale na Zeppelinowu łuku, kotraž ſo ſ tyſazami ludu mjerwjeſche. Boże ſłónczko bě zyły dźeń ſmudźiło, a tak bě tu pſchi ſaſtupje tak próſchne, ſo bě lědy móżno dychacź. Tſi jehwiſchcźa běchu tu natwarjene, podachmy ſo na prěnje. Pſchedſtyda ſwojich Sserbow pſchedſtaji. Sarejwachmy ſerbſki walczik a wuſpěwachmy: „Sdychom ſwj. Jana“, prěnju ſchtuczku. Na druhim jehwiſchczu rejowachu Hornjołużiczenjo ſtaru łużiſku reju.

Saſo czehnjechmy dale do ſtadiona. Tu hudźba hrajeſche, khorhoje běchu tu roswite. My draſtarjo hudźbu wobrubichmy. Dokelž ſo hižo czmiſche, ſwětkomjetaki jaſne ſwětło na naſ mjetachu. Tſi hromady ſuchich walczkow drjewa ſo jaſnje palachu. Swonka naſcheho wobruba pak pſchijědźechu burjo ſ konjemi a woſami a wſchelakim burſkim gratom; pohonczojo ſ kſchudami praſkachu. To naſ wſcho tak domiſniſke ſczini. Rěczny khór tu rěczeſche a ſpěwne towarſtwa ſpěwachu. Bě hłuboko do wjeczora, hdyž tu wotſtupichmy.

S druhim ſaſtupom ſaſo do ſtadiona ſaſtupichmy a wohladachmy nětk wohnjoſtroj, kajkiž jón hiſchcźe njeběchmy wohladali. We wſchěch ſtronach praſkaſche a ſo błyſkaſche ſnano ¾ hodźiny dołho. Praſkot a ſwětlina naſ hiſchcźe khwilu domoj pſchewodźeſche. Pſchińdźechmy wrócźo do lěhwa. Tu wjeczerjachmy, ſaſo kaž dźeń prjedy, jenož pó czmi. Po wjeczeri khwatachmy my žony pěſchi do hoſpodow. Hdyž běchmy ju dozpěli běſche w nozy w 1. hodźinje. Najprjódzy ſo wuprószichmy. Potom dźěchmy ſpokojeni ſe ſwojim wuſtupom ſa Sserbſtwo lehnycź.

Najważniſchi dźeń bě nětk nimo, tola namakachmy hiſchcźe telko ſtarych rjanoſcźow w měſcźe. Tola wo tym, lubi czitarjo, njech pſchichodne łopjeńka powědaju. L.

Człowjek njeje žiwy . . .

Bě wowczeŕ. Stajnje bjerjeſche dwaj měſchkaj ſobu na paſtwu. W jenym bě khlěb — jědź ſa czěło, — w druhim Biblija — zyroba ſa duſchu. —

Ras nadeńdźe jeho zuſy knjes hłuboko ſanurjeneho do Biblije. Wuſmějeſchejo ſo jeho wopraſcha: „Kak móżecźe tola tajke ſtare, woſtudłe wězy czitacź?“

Wowczeŕ wotmołwi:: „Ow, Biblija mi njeje żenje woſtudła! Pſchetoż tam ſym ja w najlěpſchim towarſtwje — ſym mjes japoſchtołami a profetami!“

Zyrkej a ſtat.

Sserbſki ſtipendij. Saſka krajna zyrkej je ſaſo ſa tutón ſemeſter ſtipendij ſa ſerbſkich ſtudowazych bohoſłowzow wupiſała. Samołwjenja maja hacź do 1. dezembra ſapodate bycź, a to pola krajnozyrkwinſkeho hamta w Drježdźanach.

Lubijſki ſuperintendent Jagſch, kotryž je ſ dobom wjednik ſakſkeho Evangelſkeho ſwjaſka, bu na reformaziſkim ſwjedźenju ſa „wyſchſcheho zyrkwineho radu“ pomjenowany. Krajny biſkop póſła jemu ſam woſobinſki liſt, w kotrymž jemu dźak a pſchipóſnacźe wupraja ſa to, ſo je wuſtupował ſa proteſtantismus a ſebi tak woſebiteje ſaſłużby dobył. — Zyły Lubijſki zyrkwinſki wokrjeſ niz jenož, ně wſchudźom tam, hdźež w Saſkej ſ Evangeliſkim ſwjaſkom dźełaja, ſa evangelſku zyrkej reformazije, wjeſeli ſo kóżdy tuteho cźeſtneho pomjenowanja. Knjes ſuperintendent Jagſch ſaſtupuje tola njebojaſliwje wěz proteſtantisma a ſkutkuje doraſnje ſobu ſa doſrjadowanje zyrkwinſkeho żiwjenja w evangelſkej krajnej zyrkwi. Też naſche njedźelſke łopjeno wupraja jemu wutrobne ſbożopſchecźa.

K wulkemu ſkutkej zyłeho luda: „Winterhilfswerk“ wola też evangelſka zyrkej zyły lud. Němſki biſkop je ſo ſ woſebitym ſłowom k ludej wobrocził, jón napominajo, w kſcheſcźijanſkej luboſcźi ſwěru ſobu ſa to ſtacź, ſo ſo wulki nadawk, kotryž je Adolf Hitler ludej a krajej ſa tutu ſymu ſtajił, pſchewjedźe. Haj, evangelſka zyrkej, tak biſkop praji, ſtupi ſ wjeſełoſcźu ſkutkowazeho kſcheſcźijanſtwa ſobu do tuteho wojowanja. Jeje ſaſtojnizy a duchowni wopruja ſobu ſa tutón hobrſki ſkutk, a jeje ſtawy wſchě ſu wutrobnje a naležnje namołwjene, ſ wjeſełom a ſwěru cźinicź po kaſni Biblije: „Ty dyrbiſch ſwojeho bližſcheho luboważ jako ſam ſo!“

W Pětrohrodźe je Ssowjetruſka ſawrěła hollandſku zyrkej. Kaž chzeja nowinarjo wjedźecź, je ſo tole tohodła ſtało, dokelž je ſaſtupjeŕ Hollandſkeje w Genfu proteſtował pſchecźiwo tomu, ſo bychu Ssowjetruſku do Swjaſka ludow pſchijeli.

— Tule zyrkej je zarina Katharina II. natwariła. Chzyſche ßo ſ tym dźakowna wopokaſacź ſa to, ſo bě hollandſki admiral jej ſ někajkej ßłużbu poßłużił.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Njeßwačźidło hotuje ßo bórſy ßwoju ſ nowa wuhotowanu a pſchetwarjenu zyrkej poßwjeczźicź. Sſłyſchimy, ſo budźe wo wjele hinaſcha a rjeńſcha hacź bě. Dostanjemy potom wěſcźe wobſchěrnu rospravvu ſ woßady ßameje też ſa naſche łopjeno. Pſchejemy wutrobnje, ſo by ßo wſcho derje radźiło.

Do Minakała ſcźelemy tehorunja tute wutrobne pſchecźu ſa ſkónczenje wobnowjenja. S Minakalſkeje woßady pſchińdźe nam wſchěm wěſcźe nadrobna rosprawa wo wobnowjenju kaž wo woßwjecźenju.

S **Drježdźan** piſachmy hakle njedawno, ſo je němſki biſkop Müller Drježdźanſki ſnaty Boži dom „Frauenkirche“ — Sserb praji: „Knjeninu zyrkej“ — pomjenował: „Dom“. Reformaziſki ßwjedźeń je nětk ſakſki biſkop Coch tutón nowy „Dom“ poßwjeczźił. Hodźinu dołho ſwonjachu wſchě ſwony wſchěch evangelſkich Božich domow města. ½10 hodź. pſchicźeże krajny biſkop Coch ſ pſchewodom wſchěch radow krajneho zyrkwinſkeho hamta a zyrkwinſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa do Božeho domu, w kotrymž njebě žaneho próſdneho městna wjazy. Sswjatocźnoſcź porjeńſchiſchtej a wudebiſchtej ſextett Sakſkeho poſawnſkeho mißijonſtwa a zyrkwiny chór. Biſkop Coch ſałoži ßwoju poßwjecźeńſku rěcź na ſnate Pětrowe ßłowo ſ hory pſchekraßnjenja: „Knjeże, tu je dobre bycź!“ Wón wupraji, ſo ßo wjeßeli, ſo ßmě hižo na reformaziſkim ßwjedźenju tutón kraßny Boži dom, tutu wuſnamnu zyrkej proteſtantiſma jako „Dom“ poßwjecźicź, a ſkónczi: „Po Božim ßłowje a po modlitwje je tutón Boži dom jako „Dom“ poßwjecźeny.“ Sa wyſchſcheho měſchcźanoſtu rěcźeſche měſchcźanſki rada Kähler a wupraji wutrobne ſbožopſchecźa. Biſkop hnydom ſapokaſanje tachantſkich prědarjow — Domprediger — pſchiſamkny a ſapokaſa jako tachantſkeho farara dotalneho druheho duchownego tuteho Božeho doma, fararja Schuknechta a jako tachantſkeho prědarja wjednika ſakſkeho evangelſkeho nowinaŕſtwa pſchi krajnym zyrkwinym hamcźe, fararja zyrkwineho radu Secka. Kóždeho pomjenowa ſdobom ſa wyſchſcheho zyrkwineho radu. Po wußwjecźenju wobeju, — pſchi tym ſkutkowachu ßobu duchowni zyrkwinſkeho hamta a druſy farara — pſchepoda kóždemu Bibliju. Wulki kěrluſch Lutherowy ßo wuſpěwa, a biſkop Coch prědowaſche, ßo ſałożiwſchi na te ßłowa Biblije, ſ kotrymiž evangeliſt Matej wopißuje ſetkanje Pětrowe ſ Jeſußom na morju: Niz ſe ßwojej cźłowjeſkej mozu, ně ſ wěru dobywamy my a dóńdźemy k měrej! Tak bě to pola Luthera.

Pola naß to też hinak njeje. S bibliju je Luther k tomu dóſchoł. Biblija a reformazija ßłuſchatej hromadźe. Wſcho nabožne žedźenje naſcheho cźaßa a naſcheho luda ſpokoji jenož cźiſte ßłowo Biblije. — Po ßwjedźeńſkej Božej ßłužbje ßwjecźeſche biſkop ſ woßadu ßwjate wotkaſanje. Popołdnju měješe tachantſki farař Schuknecht ßwjedźeńſku Božu ßłužbu ſa dźěcźi a wjecźor tachantſki prědar Seck ßwoje naſtupne prědowanje. Wjecźor běſchtej też „Dom“ a Lutherowy pomnik, kotryž pſched nim ſteji, ßwjedźeńſzy wobßwětlenej. — Tak je měł reformaziſki ßwjedźeń a jubilejny dźeń Biblije ſa Drježdźany a ſ tym ſa zyłu Sakſku woßebiteho wuſnama.

Hłód. Tak ſtejeſche w prěnim novemberſkim cźißle. A hłód hroſy po dalokich krajinach naſcheje ſemje, woßebje też mjes wukrajinſkimi ratarjemi Ruſkeje. Ruſka je, tak dyrbjeſche w tamnych ryncźkach rěkacź, „hłód ßobu do ßłużby ßwojeje politiki ſtajiła“; wona chże ſ hłodom khłoſtacź burow, kiž njedopjelnichu, ſchtož bě jim wyſchnoſcź napołożiła. Hłód je był kſchud w ruzy Boha Wſchehomózneho, khłoſtacź, wucźicź, napominacź, warnowacź cźłowjekow tuteje ſemje. Wón ßebi njeda niczo ſ rukow wſacź a rubicź. Wón ßo njeda ſa ßměch měcź, ani wot wyſchnoſcźow, ani wot ludow, ani wot jenotliweho. Wopomńmy to naſtajnje a pſchi wſchěm!

W Königsbergu wobnowjeja „dom“. Pſchi tutym dźěle namakachu wobras naſcheho reformatora Luthera, kotryž je drje lětſtotki dołho ſabyty był. Na wobraſu widźiſch Luthera w talaru ſ nahej hłowu. Myßla ßebi, ſo je tutón wobras něhdy ſhotowił njeſnaty Königsbergſki moleŕ, ßnadź w 17. lětſtotku po ßławnym molerju Lukaſchu Kranachu.

Lutherowy wobras noßy jich nětkle mnoho jako plaketu. To je prawje tak! Tajke pſchityknjeńki ßu nětkle ſdobom ſnamjo wuſnacźa. Tuž wuſnajmy ßo też my ſ tym jako Lutherſzy! Sa tute 20 pj. — a ſa tutu ßnadnu płacźiſnu dostanjeſch wobraſk! — też hiſchcźe doßaha.

W **Stralſundźe** wobnowichu zyrkej Sswj. Mikławſcha a ſ njej ſdobom hobrſku dubowu poſtawu Khryſtußowu. Tuta je 5 metrow wyßoka a bu we wſchej ßwojej bywſchej rjanoſcźi, ſ kotrejž ju ſtari miſchtrojo ſhotowichu, ſnowa ſhotowjena a na woßebitym městnje poſtajena. — Tuta powjeſcź naß dopomni na ſtare, ale pak ſaßo rjenje wobnowjene poſtawy, kotrež běchu hižo wot někotrych lět ßem w Božim domje w Njeßwačźidle widźecź. Kaž ßłyſchimy, tam po dokonjanym wobnowjenju a pſchetwarjenju Božeho doma hiſchcźe wjazy tajkeho rjaneho wohladamy.

Na kotrym ſkhodźeńku ßy Ty?

Namorjak bě, kaž tak někotryžkuli druhi, w morju ßmjercź namakał. Bě ßo tepił. Pola njeho namakachu Bibliju. Na jeje prěnju ſtronu bě napißał: „Tutu Bibliju ßym cźitał — najprjedy w poßłuſchnoſcźi pſchecźiwo macźeri, potom w ſtaroſcźi wo ßwoju duſchu a ſkónczńje w luboſcźi k ßwojemu Knjeſej Jeſußej Khryſtußej.“

Na pucź.

„Njeſabudź ludo reformazije, ſchto tebi Luther da!“
němſki miniſter dr. Frick.

„Hdźež je Pißmo, tam je Bóh, dokelž je wono jeho a jeho ſnamjo, a hdyž Ty jo pſchijimaſch, pſchijimaſch Ty Boha.“
D. Martin Luther.

Liſtowanje: Sa 25. p. Tr. (Pokutny dźeń) H. w K. — Sa Sſmjertnu njedźelu: poſtaji k. w. ſ. S.

Sa ßmjertnu njedźelu.

Kaž hižo dołhe lěta chzemy też lětßa ſa Sſmjertnu njedźelu naſche łopjeno woßebje wuhotowacź, tak ſo ßo derje hodźi, je rosdźělicź do domow abo pſchi zyrkwinych durjach abo na kěrchowje. Tak je to hižo pſchezo wjele woßadow cźinilo. Njech ßo lětßa jich hiſchcźe wjazy ſa to rosßudźi. Cźißło płacźi 5 pj. a proßymy, jo hacź do 19. novembra w „Sserbſkich Nowinach“ ſkaſacź.

Cźiſchcźerńja a redaktor.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čisło 46

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske lopjeno

W Budyschinje 18. novembra 1934 Bautzen

Pokutny dźeń.

Mark. 2, 13—17.

Hischcże mamy telko nusy a khudoby, telko bjesdźěłoscże a hospodarskich cžežkoscžow, braschniwych a khorych w naschim ludu; ale najwjetscha nusa, najhłubsche hubjeństwo je tola hrěch. Tón najhłubscho cžlowjekej schkodźi a lud kasy, haj s winu jeho wobcžežuje wschudźom dale, jeli so jemu njebudźe wodaty. Na pokutny dźeń spominajmy tehodla na tule cžwilu, kotraž sama wot so nas njepuschcži.

W naschim tekscże widźimy, kak wschelazy tajzy hrěschnizy, cžwilowani wot swojeje winy k Jesušej pschikhadźeja a sebi pola njeho radu a měr pytaja. Wón jich wucži a hoji, samo s nimi jě a pije a jich spokoja, złonikow a hrěschnikow towarsch. Pišmawucženi a farisejszy so na tym storkaja a hórscha: „Cžehodla jě a pije wón s złonikami a hrěschnikami?“ Woni to njerosumja. Wón pak jim wotmołwja: Ssylni njepotrjebaja lěkarja, ale khori; ja sym pschischoł, hrěschnikow k pokucże wołacź, a niz prawych.

My jeho srosumimy a spóznajemy jako lěkarja hrěschnikow a widźimy:

1. Schto wón ludźom dawa, a
2. schto sebi wot nich žada.

Jesu, dobry lěkarjo,
Naschej dusche Sbóžniko,
Kiž ty pytasch hubjene,
Sawobalesch sranjene:

Ty sy pschischoł do swěta,
So by wjedł nas s hubjeństwa.
Sslepi, khromi, wušadni
Ležachmy my na semi.

Tebi žel to cžinjesche,
Schtož nas khudych tyschesche,
Nasche winy na so wsa,
Naschej duschi pokoj da.

(Konik, farař w Klukschu wot 1844—1878.)

1. So runje telko złonikow a hrěschnikow so k Jesušej cžischcżesche, na jeho słowo poslucżasche a potom hischcże s nim sa blidom sedżesche! Hrěschnik tola hewak rady swjatemu s pucża dże a na Boże słowo rady njeposłucha! A kajzy wuwołani hrěschnizy běchu tola tucźi złonizy! Židża jich nanajhłubscho hidźachu. Hdyž žadyn Žid zusemu knjejstwu romskeho khežora słužesche, wón hižom tak mjes narodnje smyslenymi krajanami niczo njepłacżesche; ale tale słužba dawki sběranja tež hischcże někotrehožkuli k jebanstwu a k potłóczowanju sawjedże tak, so židowszy pišmawucženi tutych złonikow na runy skhodźenk s hrěschnikami stajachu. Tež Matej, abo kaž wón se swojim židowskim mjenom rěkasche, Lewi, běsche tajki. Kak dha, so jich nětko pola Jesuša namakamy? Jich wschitkich něschto snutskownje cžěrjesche a jim pokoj njewostaji. To běsche jich wina. Swědomnje jich cžwilowasche, woni pósnachu swoje brachi a njedostatki, woni běchu snutskownje rosdrjeni a běchu hłódni a lacžni po prawdoscži. Ludźo, wosebje wjednizy židowskeho luda, wo nich njerodźachu, ale hłuboko sazpiwachu a surowje hidźachu, schedewschěm so jich hańbowachu. A schto Jesuš cžini? Wón s nimi wobkhadźa, jich hromadźa, jich wucži a s nimi sa blidom sedźi! Niz tohodla, dokelž so jemu jich waschnje spodoba a jich bjesada lubi, ale so by jim pomhał a jich s hrěschneho hubjeństwa wumóhł. Wón schebywa mjes nimi niz jako sabawny towarsch, ale jako Sbóžnik hrěschnikow, jako lěkař, kiž khoroscź jich dusche snaje a kotremuž woni tež dowěrliwje khoroscź swojeje dusche sjewja. Tež Matej, kiž ru-

nje na zki ßedźeſche, běſche hižom pola Jeſußa pobył, ale ßo ſaßo k ßwojemu powołanju wrócźił, ßnadź ſo by to, chtož bě wón w tym ſaſtojnſtwje ſhrěſchił, ſaßo wurunał. My wſchak wěmy ſe ßwjateho Pißma (Luk. 11, 9.), kak złonik Zachejuß pytaſche ßwoje wobſchudźenje ſ tym do porjada pſchinjeſcź, ſo wón tym, kotrychž běſche wón ſjebał, ſchtyri krócź ſaßo da, a dokelž wón ßnadź wſchitkich wobſchudźenych ſaßo njeſetka abo jich wjazy njeſnajeſche, da wón połoju ßwojeho kubła khudym. Jako Jeſuß nětko Mateja na złownym měſtnje ßedźo wohlada, dźeſche wón ßam wot ßo k njemu: „Pój ſa mnu!“ Tole namolwjenje jeho móznje ſaja, a wón ſtany a dźěſche ſa nim, wſchitko wopuſchćźiwſchi. Jeſußowa ßmilnoſcź pyta, ſchtož je ſhubjene, hoji, ſchtož je ſranjene a khore, ſpokoja, ſchtož je njeměrne. Jeſußowe ßłowo dokonja wjazy hač wſchě poſpyty złonika, ßwoju duſchu wuczjiſcźicź. S Jeſußom mějeſche wón wěſtoſcź wodacźa hrěchow a hnadneho Boha. Kajki lěkař duſche je Jeſuß! Wón rjedźi a hoji cźłowſke duſche. W nim ßo Bóh ßam cźłowjekam ſjewi, ſo by ſe ßwojej ßmilnoſcźu jich wumohł.

Nowy dobyty wuczobnik Matej nětko hnydom miſchtrej a jeho wuczobnikam hoſcźinu w ßwojim domje wuhotowa a najſkěrje drje też wjele złonikow a hrěſchnikow na nju pſcheproßny; woni dyrbjachu ſhonicź, do kajkeho towaŕſtwa wón nětko ſaſtupi. Cźi pſchińdźechu a tak widźimy Jeſußa woßrjedź złonikow a hrěſchnikow. Někotſi ſ nich drje prěni ras widźachu na Jeſußa hladajo, ſchto je dokonjana ßwjatoſcź a cźiſta pobožnoſcź. A tale luboſcź jim ſahnaje hrěch a ßebicźiwoſcź. Žane hroſne ßłowo abo hrěſchny žort njeběſche ßłyſchecź w tym towaŕſtwje hrěſchnikow, ale pſched Jeſußom ßo wſchitzy hańbowachu a tola też k nowemu žiwjenju woczerſtwichu.

Tola pak Jeſuß dźenßa hiſchcźe cźłowjekam dawa. Jeho ßmilnoſcź a cźiſtoſcź je to lěkaŕſtwo, kotrež hrěſchnikow hoji. My jeho wſchitzy trjebamy. Pſches njeho móže naſch lud wuſtrowicź, ty też. Pytaj jeno Jeſußa, wſchitko druhe njepomha. Wón w žanej liwkoſcźi wutroby jich hrěch njepſchewidźi wjele bóle jón hidźi a ſaßudźi, ale wjele ßylniſcha je w nim ßmilnoſcź k ſhubjenym. Też na tebi chze ßo wón ßmilicź a cźi ſe ßwědomnja winu bracź a duſchu wuhojicź. Dźenßa na tebje cźaka a też tebi a twojemu domej poſkicźa wodacźe hrěchow a ßwjate žiwjenje. Wón chze wſchitko do praweho porjada ſtajicź w twojim žiwjenju.

2. Ale wón ßebi też něſchto wot tebje žada. Lěkař ßebi wot khoreho žada dowěrjenje a ßo wě, też pósnacźe, ſo je khory, hewak wſchak ſzyła khory njeby k lěkarjej ſchoł. Pißmawuczeni a fariſejſzy wſchak bychu ſkónczńje Jeſußa też w ßwojej ßrjedźiſnje rad widźeli, dokelž wſchak běſche wón cźiſty a cźeſcźehódny cźłowjek, ale woni bychu jeho jeno witali jako ſabawneho towaŕſcha, kiž by ſ nimi ßobu cźinił, niz jako Sbóžnika a lěkarja duſche. Sa to, ſo bychu woni jeho potřěbni byli jako lěkarja, woni žane ſroſumjenje njemějachu. Woni wſchak njeběchu cźi hubjeni w ludu, ale hladachu na prawdoſcź a pſchiſtojnoſcź, běchu ſaſtupjerjo židowſkeje pobožnoſcźe, ſtražowarjo israelſkeje ßwjatnizy, cźeſcźeni a ſdźěłani. Sswoje ßłaboſcźe, brachi, khoroſcźe a hrěchi woni njeſnajachu. Woßebje běchu woni njeßmilni pſchecźiwo hrěſchnikam, a ſazpiwachu w ßwojej hordoſcźi a ßamopaſchnoſcźi druhich. So Jeſuß ſ złonikami a hrěſchnikami ſa blidom ßedźeſche, woni njeroſumjachu. Po jich měnjenju to jeho ßwjatoſcźi žałoſtnje ſchkodźeſche — woni ßami wſchak ßo bojachu dótknjenja ſe hrěſchnikom —, a dokelž ßebi njeſwěrja, jemu ßamemu poroki cźinicź, ßo wobrocźa na jeho wuczobnikow: „Cźohodla jě a pije wón ſ złonikami a ſ hrěſchnikami?“ Jeſuß tole ßłyſchawſchi wotmolwja: „Ssylni njepotrjebaju lěkarja, ale khori; ja ßym pſchiſchoł, hrěſchnikow k pokucźe wołacź, a niz prawych“. Wón ſ tym wupraja, ſo wón hrěſchnikow wobhladuje jako khorych a tym, kotſiž ßu ßwoju khoroſcź ſpósnali a maja dowěrjenje k njemu, chze pomhacź. Se ßłowami: „Ssylni njepotrjebaju lěkarja“ wón njecha rjez, ſo ßu cźi pißmawuczeni a fariſejſzy na duſchi ſtrowi, ale kak njewoprawnjeny by też potom jich porok był, hdy bychu woni ſtrowi byli, kaž ßebi woni myßla. A hdyž wón rjeknje, ſo ma wón hrěſchnikow k pokucźe wołacź, a niz prawych, wón měni, ſo móže ßo jeno tym pomhacź, kotſiž ßu hrěſchnizy, to rěka, kotſiž ßwoje hrěchi cźuja a pod nimi cźerpja, a niz tym, kiž ßwoje hrěchi prěja. S teho widźiſch, ſchto ßebi lěkař Jeſuß wot tebje žada, hdyž dyrbi cźi pomhacź: pósnacźe a wuſnacźe hrěchow, to rěka pokutnu a roskatu wutrobu, a dowěrjenje k njemu. Hewak cźi jeho dary niczo njepomhaja. O ſo by ty pósnał ßwoju ſchkodu, a niz jeno druhich ludźi hrěchi! Hrěſchnikam runje wón bohatſtwo ßwojeje hnady pokaſuje. Wón jim wjazy pſchinjeße hač hroženje a ßwarjenje, wón jim pſchinjeße wodacźe. Wón ßebi wot kóždeho cźłowjeka žada wěrnoſcź pſchecźiwo ßebi ßamemu, kotruž židowſzy wyſchſchi njemějachu. Twoja hordoſcź a nahladnoſcź, twoje wyſoke měnjenje wo ßebi ßamym cźi junu njebudźe niczo pomhacź wěczny ßud wſchitko wotkryje. Tehodla cźiń pokutu a poßłuchaj na lěkarja. Schtož ßy ty w Božimaj woczomaj, to je roßudźaze, tehodla ſpósnaj ßo prawje, a Jeſuß budźe cźi pomhacź. Stare ßo pominycź, a nowe naſtanje w tebi: Tak Jeſuß hiſchcźe dźenßa pſchikhadźa k ſazpjenym, k ſabłudźenym, k padnjenym a jeli ſo ßo jeho dźerža, jich k ſtrowoſcźi a žiwjenja wjedźe. So ßebi ty ßam ſe ßwojej mudroſcźu a dobrotu njemóżeſch pomhacź, dyrbiſch ſpósnacź. Pola teho Knjeſa je hnada a wumóżenje. Wón twoju duſchu wuhoji, a potom je cźi nanajdokładniſcho pomhane.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

Tak bě nětko ſa naß najwažniſchi dźeń nimo. Njedźelu rano ßłónczko ſaßo rjenje ßwjecźeſche a teho běchmy wjeßeli. Bě ßo nam tola ßobotu wjecźor ſdało, ſo ßnadź budźe jutſje ßo deſchcźowacź. We 8 hodź. dźěchmy ſaßo k ßnědanju. Tu bu nam powiedźene: „Kotrež ßu w narodnej draſcźe, maja we 10 hodź. ſaßo tudy bycź! Knjes Kaplanek-Barlinſki tu pſchińdźe“. Ja běch ßebi wotmyßlila do jeneje zyrkwje ke mſchi hicź; tak bě mi to njemóżno. Tuž dóńdźech tu we bliſkoſcźi do doma, kotryž mjenuja: „Stadtgallerie“. Tu běchu wobraſy a wſchelake nowiſche poſtawy. Hnydom k prawizy mje wjetſchi wobras ſadźerža: ſpody je napißane: „Unſer Retter vor Rotmord und Untergang“. Na wobraſu widźimy poſtawu wjedníka Hitlera. Jemu k prawizy, kaž pod pažu ſteji hólczez w brunej koſchli, k lěwizy troſchku ſdalena ßo młódſcha žónſka wot ſemje ſběha. Pſched nimi je woda, kaž było to morjo; w tutej wodźe ludźo płuwaju, mužoja a žónſke, połnje ſdraſcźene, někotſi ßo hižo pſches brjóh na kraj dobywaju. Dale nadpadnu wobraſy kaž: „Jeſußowe cźěkanje do Egyptowſkeje“ a „Max Millian ſacźehnje do Nürnberga“. W prěnim poſkhodźe běchu jenož mjeńſche wobraſy a ſkizy. Wot tudy dóńdźech do wotdźělenja: „Fränkiſche Gallerie“. Też tu běchu wobraſy, wſchě mi trochu ſnate. Jenož jedyn

wobras pschińdże mi tu prěni krócź na woczi, a to: „Luthers Hochzeit in Wittenberge 1525“. Tu wscho trochu spěschnischo pscheběžach.

Běch ßo wot mojich Sserbowkow dźěliła, dokelž to cžaß rubi, jena na druhu cžakacź. Njedaloko pschińdźech do zyrkwje Sswj. KatharinY. Tuta je tón w lěcźe 1925 natwarjeny klóschtr Sswj. KatharinY. Wot lěta 1620 mějachu tu Nürnbergßzy spěwarjo „Meistersinger“ mjenowani ßwoju spěwnu schulu. W njej hraje tež prěni akt snateje opery: „Die Meistersinger“. W lěcźe 1921 bu ponowjena a je nětk žurla sa konzerty. Dozyła je to jednore, wyßoke twarjenje. Nutskach na scźěnach widźimy hischcźe sbytki starych wobrasow, njemóžach wunamakacź, schto pschedstajeja. Mało bě tu wopytarjow, jenož tsjo tu běchmy. Tu je mało sa wóczßy, tuž to ludźi njesajimuje. Běsche tu ßwjata cźischina, a sdasche ßo mi, so s kóždeho kucźika spěwy saklinczeja. Na kwilku ßo tu poßydnych. To cźuwam derje cźinjesche.

S tuteje cźischiny dóńdźech k tym najkhudschim do doma, kotryž mějesche něhdy horde mjeno: „Kaiserlicher Marsstall“, nětk pak „Armenhaus“. Stary dwór dopomni na sańdźenoscź. Niske ßu městnoscźe a twarjenja, kiž ßu wutwarjene sa khudych ludźi k wobydlenju. Psched jenymi durjemi mała holcźka płakasche. To scźinich ßebi sa samyßk, tu sakłapacź. Žónska we ßrjedźnich lětach ßo wjeßele ßmějo mi wotewri, wsa holcźku a mje do jstwy a powjedasche: „Jědnacźo ßmy, we tutymaj rumcźkomaj bydlimy: nasch dźěd, 8 dźěcźi a ja se mandźelskim. W nozy mamy tamle we kucźe ßkomu a tu wjetsche dźěcźi spja. Tukhwilu mamy dweju knjesow s Barlina we spańskej jstwě, a tak tutón tydźeń wschitzy tu na ßkomje nozujemy“.

Ja pak njewěm, běsche wona woprawdźe tak sbožowna abo sdasche ßo mi to? Wot tu dźěch do Božeho doma: „St. Lorenzkirche“. 20 pj. bě tu sastup; pódla dostach małe łopjeno do ruki stłóczene, cźitach: „Wusuj ßo twoje cźrije, semja, na kotrejž stejisch, je ßwjata semja!“ A sawěrnje bě tu kraßnoscź, so njewěm kak to wopißacź. We 13. lětstotku bu tu swottorhana stara kapałka: „Zum heiligen Grab“. Na jeje městno bu tale zyrkej natwarjena. Bě to něhdy katholska zyrkej. Tuž namakamy tu pódla woltarja na woběmaj dołhimaj scźěnomaj spody woknow 11 małych woltarkow. Wěžina rumnoscź je s zyrkwinej rumnoscźu sjednocźena. Khory dźerža tołste kamjeńtne stołpy. Stołpy ßu debjene s wyßokimi, s kamjenja wubitymi postawami. Widźimy tu: „Tsjoch kralow ßo k dźěcźatku modlicź, to bu wokoło 1310 shotowjene; Sbóžnika na kschižu, wokoło 1380. Dale wohladasch wucźobnikow a cźerpjenje ßwj. Sebastiana. Klětka je nowa s 19. lětstotka. Sswěcźnik je s lěta 1489. Na khór dźesch nimo woltarja Sswj. Mikławscha. Tu widźimy ßwj. Mikławscha we wschelakich druhich ßwjatych. K prawizy je woltar ßwj. KatharinY. Woltar ßam pokasuje nam kschižowaneho Sbóžnika. Wośrjedź zyrkwje wißa na rjecźasu kaž wulki wěnz tak mjenowany: „Englischer Gruß“. Pobožni kumschtarjo ßu tu skutki dźiwa stworili. 1517—1518 shotowi to Vět Stoß. Wośrjedź wěnza widźimy jandźela pschipowjedanja psched Marju, wysche njeju dźerži Bóh Knjes w ruzy kulu semje; wokoło Boha ßu jandźeljo a rózowz debi wěnz swonka. S jeneje tołsteje wulkeje lipy bu tole wurěsane. Kraßne ßu tu stare barby, a wjele je se stota ßameho, wośebje te drasty. Wulkotny kumscht je tež tak mjenowana khěžka sa sakramenty s lěta 1493—1500. Tu khowachu khlěb a wino sa powjednych. Mischtr a dwaj pomoznikaj dźerżo skileni na khribjecźe kaž blido. Na tutym sda ßo bycź kaž khamorcźk. Wot tu sběha ßo 23 metrow wyßoko hacź do wjercha, kaž wěža, na wjerschku kónczojta; do tutej wěži ßu we 4 skhodźeńkach wobrasy wudypane. W prěnim skhodźeńku sahroda Gethsemane, poßlednja wjeczeŕ a roszohnowanje se žónskimi. Wysche tuteho w druhim skhodźeńku: Khrystuß psched Pilatom a krjudowanje; w tsecźim: Kschižowany Sbóžnik; we schtwórtym: Horjestacźe. To wscho s kamjenja; kaž lute cźeńke stołpiki ßo to hacź do wjercha sběha. Wulke je to dźěło było.

W cźißle prěnjeho adventa powjedam dale; pschichodne cźißło je dźě wośebite cźißło Ssmjertneje njedźele.

Hólzy! Holzy!

„Evangelska ßłużba młodźiny sakskeje krajneje zyrkwje“, kotraž chze ßwoju ßłużbu też w Twojej wośadźe ßłużicź, woła Tebje!

Wona chze też w Twojej wośadźe twaricź evangelsku wośadu młodźiny, do kotrejež Ty — runje kaž do Hitleroweje młodźiny — ßłuschesch. S tym, so buchu evangelske zyrkwinske towarstwa sa młodźinu, kotraž młódscha hacź 18 lět, rospuschcźene, ma do wschěch wuhotowanjow sa młodźinu kóždy hólz a kóżda holza sastup. My wocźakujemy tehodla, so ßo wschitzy wośadni młodźi, wośebje cźi, kiž ßu s jich konfirmaziskim ßlubjenjom ßwěru ßlubili, pschi wuhotowanjach „Evangelskeje ßłużby młodźiny“ porjadnje wobdźěla. Hólzy, holzy, Wy dyrbicźe w naschej zyrkwi ßobu dźěłacź na wulkim nadawku, kotryž je kscheścźijanskej młodźinje w nowej Němskej daty. Nasch němski wótzny kraj trjeba dorost, kiž je rysy wótznokrajny němski a rysy kscheścźijanski. My s „Evangelskeje ßłużby młodźiny“ chzemy k Tebi stacź w dobrym pschecźelstwje a w dobrej towarschnoscźi, hromadu wojujo wo wjeßołe, cźiste a mózne žiwjenje młodźiny.

Wy evangelske pacźerske dźěcźi Hitleroweje młodźiny, pójcźe a sestupajcźe ßo ßobu do rynka „wośady młodych“ wascheje zyrkwje! My, lud pschichoda, trjebamy mozy kscheścźijanstwa!

Wjednik je prajił: „My mamy mozy kscheścźijanstwa sa njeparujomne sa to, so by němski lud saßo postupował po puczu dobrych poczinkow“ — „Wir halten die Kräfte des Christentums unentbehrlich für den sittlichen Wiederaufstieg des deutschen Volkes.“

Twoja zyrkej Tebje woła! Pój a skutkuj ßobu pschi nowotwarje naschejе „Němskeje Evangelskeje Zyrkwje“. My chzemy twaricź „Młodu Zyrkej!“

Sswobodu a njebjeßa njedobydu ßebi cźi, kiž ßu pokojcžnacźi! — —

Dalscheho wo „Evangelskej ßłużbje młodźiny“ praji Tebi Twój farař. n. C. Uhoff,

wokrjeßny wjednik „Evang. ßłużby młodźiny“.

Zyrkej a stat.

Nasymski pokutny dźeń. Tutón wulki ßwjaty dźeń ßwjecźi lětßa k prěnjemu rasej zyła Němska jako ßwjaty dźeń zyłeje Němskeje! 24. februara postaji tole nowy němski sakoń. — Hdyž masch wuschi ßłyschecź, a wośebje wocźi widźecź, prajisch, so je tole hižo ßamo pokutne prědowanje do pokutneho dnja. Njeje tak, so też we łužiskich wośadach woliwknychu, ßwjecźicź pokutny dźeń, — niz jeno nalětny, ně, też tutón nasymski. Hacź budźe to lětßa hinak lěpje? Pominanja, najmóznischeho pominanja je tu doscź!

Mexiko je nětkle wiele mjenowany kraj. Sda ßo, so je pola Ssowjetruskej ſ dobrym wuſpěchom w ſchuli pobył. Njewojuje, kaž ßo ſda, jenož pſchecźiwo katolſkej zyrkwi, ale dozyła pſchecźiwo naboźinje. Někotre Boże domy buchu ſawrjene, wiele duchownych, też biſkopojo — bu wupokaſanych. — S druheje ſtrony pſchińdu rosprawy, kotrež praja, so to wſcho tak ſlě njeje, kaž ßo ſda a cźini, so je tam ßwoboda ßwědomnja a wěry, so ßu Boże domy, hdźež ßu ſacźinjene, jenož nakhwilnje ſacźinjene. Stanje ßo tam jenož to, ſchtož ßamo wot ßo ſcźehnje ſdźěluja, ſ kotrymž ſtej ßo zyrkej a ſtat dźělikoj. — Tuž mamy potajkim hiſchcźe wocźakacź, ſchto budźe. Jich doſcź je, kiž měnja, so je nětk też Ameriſa ßwój „bjesbóźny ſtat“ doſtała. — Mexiko je kraj, kotryž Połnóznu a Južnu Ameriku dźěli. Kraj ma něhdźe 16½ milliona wobydleri a je 1969154 kwadratkilomtr. wulki, potajkim po wulkoſcźi kraja wjaz hacź tſi krócź wjetſchi hacź Němſka, kotraž ma 470 655,33 kwadratkilometrow. Němſka pak ma w ßwojim wo telko mjeńſchim kraju 64 600 000 wobydlerjow.

Peru. Tuto mjeno drje ßmy tu, hdyž dozyła, porědko cźitali. Ale cźehodla njedyrbjeli wjedźecź, so ßo też w Južnej Amerizy — tam mjenujzy tutón kraj namakacź, a to na jeje wjecźornym boku, a to niz tak jara mały; je něhdźe po kwadratkalomtr. dwójzy wjetſchi hacź Němſka, njech ma też jenož dźewjecź krócź mjenje wobydleri hacź Němſka! — zyrkej wobara pſchecźiwo ſakonjej wo dźělenju mandźelſtwa. Arzybiſkop hłowneho měſta Lima je porucził, so woſtanu wſchě Boże domy měſta ſawrjene a so ßo žaneje mſchě njecźita a so žane ſwony njeſwonja. Nowy ſakoń je mjenujzy dźělenje mandźelſtwa wo wjele wolóźił. Tak móže ßud mandźelſtwo, kotrež tſi lěta trało, dźělicź. — Dobre je, wjedźecź, so ßo też tam w Amerizy doraſnje wobaraja pſchecźiwo tajkemu ſanjechanju mandźelſtwa, kotrež ma kſcheſcźijan ſa ßwjate.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Ssmjertnu njedźelu chze rad do wſchěch ßerbſkich domow pſchińcź naſche łopjeno „Pomhaj Bóh“. To chzemy też na tutym měſtnje wuprajicź a ſ tym naležnu próſtwu, ſo bychu ßo wſchitzy, kiž tole cźitaja, ßobu wo to poſtarali, a niz jeno wo to, też wo to dalſche, ſo by ßo jich wjaz a wjaz ßerbſkich domow naſchemu łopjeńku wotewriło ſa kóždu njedźelu; t. r. ſ druhimi ßłowami: chzemy ßo wſchitzy wo to ſtaracź, ſo jich wjaz a wjaz naſchich Serbow cźita naſche łopjeńko a to naſcheje evangelſkeje wěry dla a naſcheho Serbſtwa dla. Naſche łopjeńko je tola runje lětßa pokaſało, ſo mamy tola mjes Serbowkami a Serbami — hacźrunje ßo to naſchemu łopjeńkej huſto doſcź hinak ſdaſche! — tajkich, kiž móžeja a chzeja ßobu dźěłacź a pißacź a kiž ßo derje na to wuſteja, ſa naſch lud pißacź. Ja wěm, ſo buchu runje rynczki, ſ kotrymiž nam knjeni L. wopißuje, ſetkanje Serbow ſ wjednikom Adolfom Hitlerom, ſaß a ſaß cźitane. Też ſchtož we 8-ſtronſkim cźißle Ssmjertneje njedźele ſ wuſtojneje ßerbſkeje ruki a ſe ßwěrneje ßerbſkeje a kſcheſcźijanſkeje wutroby pſchinjeßemy ſa Ssmjertnu njedźelu a ſa poßlednju njedźelu lěta, budźe ßo wěſcźe ſpodobacź.

Serbſki konzert ſmějemy ſaßo ßrjedu po Ssmjertnej njedźeli, 28. novembra. Budźe to ryſy ßerbſki a ludowy konzert. Naſche wjeßne ſpěwne towaŕſtwa ſpěwaja a tohorunja naſchi najlěpſchi ſoliſtojo. Płacźiſny ſa ſaſtup budźeja niſke. Tuž też njech na tutón ludowy konzert prawje wiele luda pſchińdźe.

Pſchedźenak, ſtary luby pſchecźel Serbow, je ſaßo do Budyſchina dóſchoł. Tam pak nochze woſtacź, chze do kóždeje woßady pſchińcź, haj, do kóždeho doma. Tuž ßo też kóždy, dołhož cźaßa, poſtaraj ſo pſchińdźe.

Měſto Połcźniza je ßwjecźiło 28. oktobra woßebity dźeń, kotryž też my nochzemy njenaſpomnjeny woſtajicź. Wopominachu tam cźeſtnje Bartholomäußa Ziegenbalga, kotryž bě ſ Połcźnizy a je dołhe lěta ſkutkował jako mißionar mjes Tamulami w Indiſkej. Wón ßo jara derje ſ domoródnej rěcźu ſeſna a pſchełoži Nowy Sakoń do rěcźe Tamulow. Dokonja potajkim ſa tutón indiſki lud Lutherowy ſkutk. Ziegenbalg bu pola Auguſt Hermann Franki w jeho nowym wuſtawje w měſcźe Halle pſchihotowany. Na mißionſke polo we Indiſkej njepóßła pak jeho žane němſke mißionſke towaŕſtwo. Ně, danſki kral Friedrich IV. bě ſa ßwoje wobßedźeńſtwa we Indiſkej ſałożił mißionſke ßydliſchcźo Tranquebar a póßła, dokelž ßam pſchihódnych mužow njemějeſche, mißionarow Ziegenbalg a Plütſchau won, kotrejuž bě jemu Franka ſa tuto wulke dźěło porucził a pſchihotował. Schtož ſtaj tutaj mißionaraj pſched wjaz hacź 200 lětami ſapoczałoj, bu we wěſtym ſmyßle w ſańdźenych lětach po wójnje wobſamknjene. S mißionſkeje woßady bu tam domoródna tamulſka zyrkej evangelſkeho wěrywuſnacźa. Ziegenbalg je wumrjeł 1719.

Na pucź.

„Na ſemi njebuchu jaßniſche knihi piſane hhiba Biblija: Tuta je pornjo wſchěm druhim kniham kaž ßłónzo pornjo wſchitkim ßwězam“. D. M. Luther.

Liſtowanje. K. R. Z.: Doſtachmy a ßo jara dźakujemy. Stajimy jo ßobu do cźißła ſa poßlednju njedźelu zyrkwineho lěta, ſa kotruž ßo nam woßebje pſchihódne ſda. Red. — Kni. L. w D.: Pokracźujemy hakle 1. adventa ſaßo. Sa wſcho nutrny dźak. Red. — Sa Ssmjertnu njedźelu: R. we W. — Sa dalſche na konferenzy abo pola k. w. ſ. S.

„Pomhaj Bóh ſa ßmjertnu njedźelu“.

Schtož hižo tydźenja naſpomnichmy, to dźenßa hiſchcźe ras wuſběhnjemy: Sa Ssmjertnu njedźelu wuńdźe naſche łopjeno, kaž hižo nětk wjazy lět, 8 ſtron wulke a tak wuhotowane, też ſ wobraſami, ſo je wono kóždemu Serbej a kóždej Serbowzy to prawe a pſchihódne łopjeno ſa Ssmjertnu njedźelu a ſa poßlednju njedźelu zyrkwineho lěta. Wono ßo tohodła hodźi ſa to, ſo je rosdawamy pſchi zyrkwinych durjach a na kěrchowje abo je rosnoßemy do domow. Tak je jich to wjaz woßadow w Pruſkej a Sakſkej hižo lěta dołho cźiniło. Sdobom je ſ tym wabiło, ßebi łopjeńko ſa zyłe lěto ſkaſacź. Tuž proßymy woßady, woßadne ſaſtupjerſtwa a knjeſow fararjow, abo ſchtóž chzył ßo hewak wo to poſtaracź, ſo bychu łopjeńko ſkaſali, a to tak, ſo je ſkaſańka najpoſdźiſcho wutoru, 20. novembra, w cźiſchcźerni „Serbſke Nowiny“, Bautzen, Lauengraben 6. — Cźißło płacźi 5 pjenjezkow.

Cźiſchcźerńja. Redaktor.

Samoſtwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźerńje w Drjezdźanach wot Hłowneje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Serbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźělětnje 108 pjenjezkow

Čišło 47

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 25. novembra 1934 Bautzen

Ssmjertna njedźela.

Sjewjenje łwł. Jana 7, 17: „A Bóh šetŕeje wšchitke łzyłzy s jich wočow.“

Ssmjertna njedźela je dźenża. Bóle hacž hewak spominamy dźenża na łwojich njebocźiczkich. Nasche myßle du k drohim rowam, a schtóž někak móże, wopyta tamnu łwjatu rolu, hdźež lubi wußnjeni wotpočuja, so by na nich spominał a ło jim dźakował, so by tam horze łzyłzy płakał a łzyłzy łej wutŕěcź dał. Tak dyrbjało bycź! Schtóž Sbóżnika ma, njeßmě wjazy měcź srudoby, kotraž ło njeda troschtowacź, abo łzyłzow, kotrež ło njedadźa wutŕěcź, abo horja, kotrež je bjes nadźije. Tam njeßmě wutroba dŀěje dwělowacź, ale wjeßeła jutrowna wěstosćź ma bydlicź w kschesćźijanskej duschi. Ale kak husto tajke něschto njepytnjemy! Widźiśch jich mjes rowami khodźicź, woßamocźene wudowy, abo woßyrocźene dźěcźi, srudźenych starschich a želazych bratrow a žarowaze łotry: njesnaja žaneho troschta, jich wutroba je pokhmurjena w njewuprajomnej srudobje, jich ert jenož žałosćźi: „Cźehodla to runje mi? Hdźe wostanje Boža luboscź, hdyž tajke něschto pschida?“ Jako njebychu ženje niczo łkyscheli wo Božej mudrosćźi, wo wěcźnosćźi, kotraž na naß cźaka, wo Sbóżniku, kiž je sa naß wumrěł a do njebjeß stpił, tym łwojim tam městno pschihotowacź!

Kraßny luby kěrlusch, wot Michała Domaschki nam pscheßerbschcźeny, spěwa:

„Hdyž wóczko nam psches rowy
we łzyłsach njewidźi,
Duch Boži łzylny, nowy
naß sběhaj k wěcźnosćźi!“

So by to naß łmjertna njedźela wucźiła: K sbóżnej wěcźnosćźi dźenża a pschezo bóle a bóle wocźi a duschu sběhacź!

To chże nam nasche Boże łkowo dźenża prajicź. Wono je łkowo se sjewjenja łwjateho Jana. Wono spožczi nam wuhlad do wotewrjenych njebjeß. Schtóž tuto łkowo we wěrje sapschimnje, tón dobywa bohateho troschta, tomu Bóh łzyłzy šetŕeje s wóczkow, tón łwjecźi łmjertnu njedźelu kaž łwjedźeń bójskeho žiwjenja. Haj, jowle delekach žarowaze spěwy, horjekach pak wjeßele psalmy, jowle delekach łmjertne wěnzy, tam horjekach pak pschezo selene, wutrawaze palmy, jowle delekach cźorne žarowanike drasty, tam horjekach pak běła pycha wěcźneje prawdosćźe! Jowle delekach horjo a srudoba, khorosćź, łzyłzy a łmjercź, tam horjekach pak měr a sbóżnosćź, luta rjanosćź a kraßnosćź! Haj: twoji morwi, kotsiž łu we Knjesu wumrěli, łu žiwi a sbóżni!

Tsi krócź cźitasch w łwjatym pißmje tole łkowo: „Bóh šetŕeje wschitke łzyłzy s jich wočow.“ Tak ma Bóh luby Knjes sa nusne, nam wbohim cźlowjekam tu delekach na łwěcźe pschezo saßo snowa do srudźeneje wutroby prajicź: Ja łym wam blisko se łwojim troschtom, ło směrujcźe, ło troschtujcźe, njepłacźujcźe! Ja chzu a mózu waß troschtowacź kaž macź łwoje lube dźěcźatko!

Ale, moji lubi cźitarjo, łměmy woprawdźe wěricź, so łu naschi morwi žiwi? Płacźi tajke njewurjekliwje kraßne Boże łlubjenje też woprawdźe sa mnje a sa mojich? Haj, to mózemy wěricź: jich khoroscź a kschiž, kotryž mějachu tu delekach njesćź, je wot nich wsaty. Ale wěm ja woprawdźe a zyle wěscźe, so woni sbóżni łu? So woni wjazy tu na łwěcźe njejšu, je wěste; ale je to runje tak wěste, so woni nětko w njebjeßach žiwi łu? So ja jich njemózu wjazy wohladacź, to je moja hłuboka srudoba; ale so woni naschego Knjesa horjekach nětko wot woblicza k wobliczu widźa, łmě to moja wěsta wjeßełosćź bycź?

Kak husto ło tajke praschenja staja! Schto chzemy na to wotmołwicź? Jenož to jedne:

„Pytaj jenoż Jesußa,
wschitko druhe njepomha!“

Dowěř ßo Bożej ßmilnoscźi a porucź ßwojich lubych wußnjenych do hnady połnych rukow njebjeskeho Wótza. Wschitko tajke praschenje tebi niczo njepomha; ßu-li woni w tym Knjesu wumrěli a ßo na njeho spuschczeli w żiwjenju a wumrěczu, je też jim Boże ßlubjenje wěste. Ty pak staraj ßo, so budźe tuta ßmjertna njedźela sa tebje ßwjedźeń noweho żiwjenja, so żadanje po sbóżnej wěczłnoscźi dźenßa w twojej duschi cźim móznischo wotucźi a twoja modlitwa cźim nutrnischo ßo k njebjeßam sběha: „Cźiń mje sbóżneho, o Jesußo!“ Pucź k njebjeßam je tebi snaty, prózuj a staraj ßo se wschěmi mozami, so ßo po tutym pucźu k ßwojemu wottyknjenemu kónzej namakasch!

Hlaj, zyrkwine lěto ßo ke kónzej pschibliżuje! Schto je wono tebi pschinjeßło? Tak husto je ßo tebi Boże ßłowo pschipowědało! Ssy jo pschezo pschijał do poßłuschneje wutroby? Kóżdu njedźelu wołachu tebje lube swony s zyrkwinych wěżow! Ssu wone tebje podarmo pscheproschowałe? Kóżdu hodźinu wobdawa tebje Boża hnada a luboscź a prózuje ßo wo tebje! Kajki wużitk ßy s toho měł? Ssnano mohło tebje dźenßa Boże ßłowo lěpje troschtowacź, by-li ty prjedy lěpje ßwoju wutrobu ßwojemu Knjesej wotewrił!

A nětko budźe ßo pschichodnu njedźelu saßo wjeßeła powěscź pschipowědacź: „Hlaj, twój kral pschińdźe k tebi!“ a nowe zyrkwinske lěto ßo sapocznje, kotrež chze też sa tebje lěto Bożeje hnady bycź! Njechasch ty ßo snowa zyle ßwojemu Knjesej pschepodacź? — Potom setrěje wón tebi wschitke ßylsy s wocżow. Ale jenoż potom! Potom pak też zyle wěscźe! Hamjeń. R.-Wj.

J. Radyßerb.

K ßmjertnej njedźeli.

Hlaj, ßmjertny ßwjedźeń hinak wuhladuje
Hacź zyłoh' lěta druhe ßwjate dny;
Wón khutnje na rownischcźa pokasuje,
Nam s hnucźom prěduje do wutroby.

Wón njeblyschczi ßo jako ßwjatki sradne,
Hdyż steji w mejskej młódnej kraßnoscźi;
Wón nima wobrady te rjane radne,
Kiż ßwjedźeń żnjow nam staja psched wocźi.

Jom' s wocżow rěcźa myßle poczěmnjene,
Hdyż w barbje żarowańskej pschikhadźa,
A kěrlusche, dźenß w kemschach sasběhnjene,
Sso s hłoßom żarowańskim spěwaja.

Na lubych njebocźiczkich spominamy,
Kiż ßu ßo s nami ßobu modlili;
Jich městna wopuschczene wuhladamy
a srudni sdychujemy sa nimi.

Ssu woteschli do njesnatoh' nam skhowa.
Njech wot tam njepschińdu nam powěscźe,
Pak wěmy tola s Bożoh' ßwjatoh' ßłowa,
Schtoż wo nich nam tu wědźecź trjeba je.

Duch ßwjaty praji: „Sbóżnoscź wużiwaju
Cźi, kotsiż ßu w tym Knjesu wumrěli,
Po horju, dźěle wotpocźink nětk maju;
Jich skutki wschitke pak du sa nimi!“

Bóh wě, ßnadź k lětu pschińdu k n a s ch o m' rowej
Sso wótzenasch tu modlicź k njebjeßam! —
So srawili my bychmy k s b ó ż n o m' skhowej,
Knjes żiwjenja a ßmjercźe pomhaj nam!

Kiż wumrěchu sa naß.

Ani njedźela Reminiscere ani dźeń 9. novembra ani żadyn druhi dźeń wopominanja nam njesadźěwa, dźenßa, wopominajo naschich semrětych, też wopominacź tych, kotsiż wojujo sa wótzny kraj a lud a tak też sa naß, shubichu tuto semske żiwjenje. My dźemy dźenßa k pomnikam, my spominamy doma scźicha na nich. Kak mohło a ßměło to też hinak bycź! Woni wumrěchu sa naß! A to je najwjetscha luboscź. A tuta luboscź żada saßo luboscź. Ale każ tuta luboscź bě skutk a wopor, tak je też nascha luboscź hakle potom prawa luboscź, ßwěrny dźak, hdyż też je wona skutk, haj wopor!

A tuta cźicha njedźela wschěch semrětych je tak prawje pschihódna, so w jeje cźischinje wopominasch a rospominasch, hacź twoja luboscź, hacź twoje żiwjenje je tajke: skutk a wopor. Je wono?

K tomu ßłucha, so wschudźom a stajnje wěsch, so je Bóh blisko, Bóh, kiż tebje tak lubowasche, so ßwojeho Ssyna sa tebje da. A k tomu ßłuscha tohorunja, so ßy ty Bohu blisko, so ßy s nim w tym żiwym sjednocźeństwje, kotrehoż mjeno je: wěra!

Sskysch! „Jako do bitwy pschińdźech a wokoło mje kulki każ krupy praskotachu, wostach snutskownje tola směrny. Ja ßo njemodlach — to pak běch do toho cźinił! — Ja sacźuch pak, so je Bóh blisko a to tak hłuboko a nutrnje, każ żenje prjedy. Bě mi, so bych był każ kapka w morju, kotraż je wschudźom we ßwojim, njech bywa cźiskana, hdźeż je. Ja wědźach a cźujach: Niczo njemóże mje s Bożeje ruki wutorhnycź! Hdyż ßym żiwy, je pschi mni! Hdyż ßym morwy, ßym ja pschi nim!“

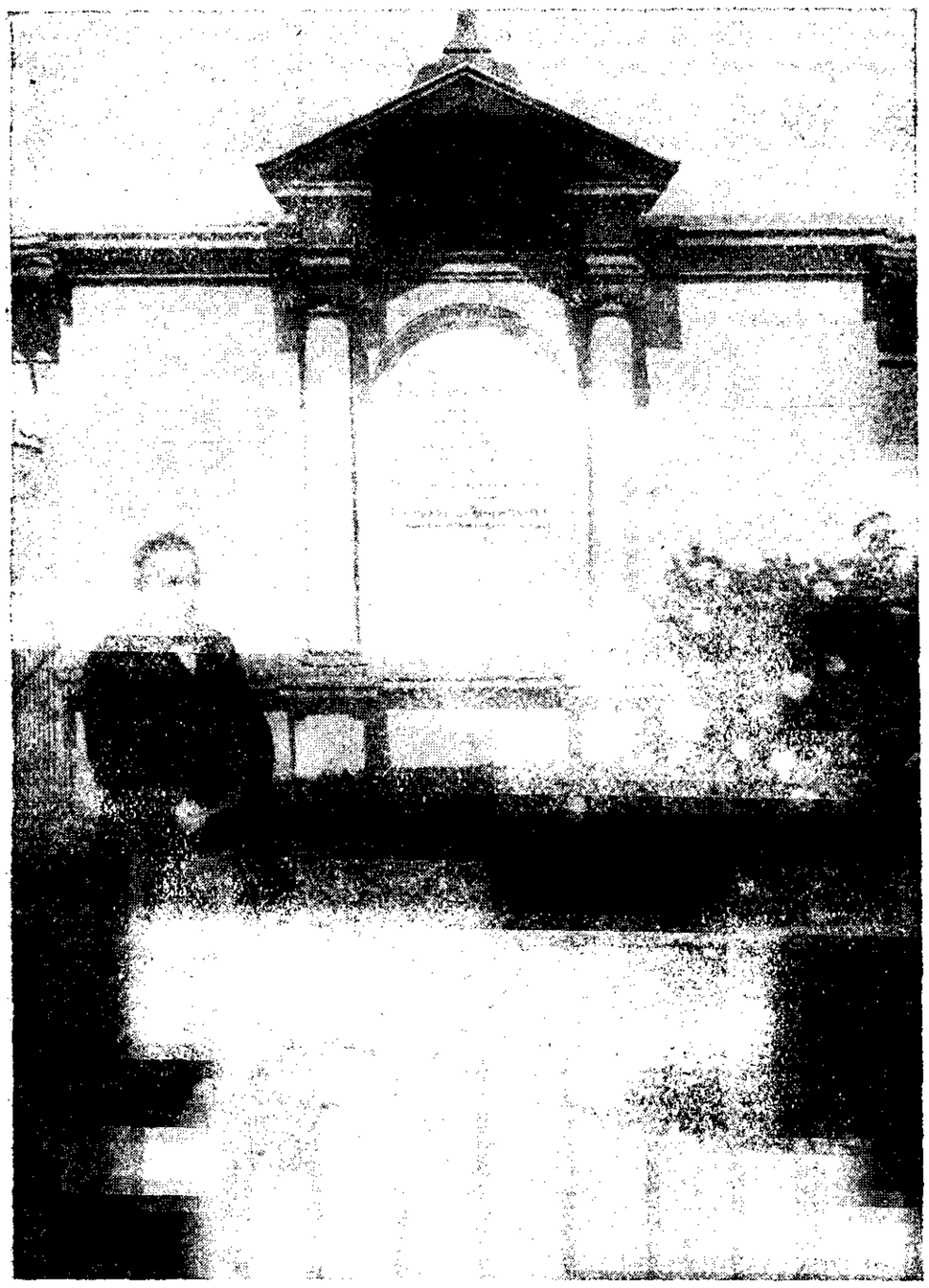
To pißasche młody pólnoschěry wyschk s pola.

Cźehodla dyrbi to jenoż w bitwje tak bycź? Pschezo móże to tak bycź, so ßy tak s Bohom sjednocźeny. Ty dyrbisch jenoż wěricź tu wěru, kotraż je żiwe hromadubycźe s Bohom. W tajkej wěrje wěsch ßo s Bohom sjednocźeny a wěsch ßo ßam sjednocźeny s tymi, kotsiż mrějo, njech doma njech we bitwje, s tutoho żiwjenja wuńdźechu do tamneho. W tajkej wěrje ßy troschtowany wo tych, kiż we wojowanjach ßmjercź pocźerpichu, każ wo tych, kiż doma semrěchu.

A niz jeno to! W tajkej wěrje ßy ty ßam duzy po prawym pucźu tutoho żiwjenja. S njeho stupisch we wumrěczu na tón pucź, po kotrymż tam bliże khwatasch k Bohu, duzy po kotrymż saßo wohladasch tych, kotsiż prjedy tebje wuńdźechu s tutoho cźaßa, wěrjo do Boha.

Wěmy nětko, kak wopominacź mamy ßwojich lubych? We wěrje, w żiwej kscheścźijanskej wěrje!

Pohrjebnischczo naicheho wulkeho wótczinza Jana Arnoschta Ssmolerja na Hrodźischku.

13. junija t. l. běchu žo 50 lět minyłe, so je tutón wulki wjednik žerbskeho luda, kiž je jemu wscho dał, na pschezo žwojej mikej wóczzy sawrjeł. Psched pomnikom steji jeho žyn, knjes Marko Ssmoleŕ, redaktor Sserbskich Nowin, kiž njedźiwajzy wyšokeje staroby kóždy dźeń sa nasch jeniczki dźenik s njewustawazej wutrajnosczu a žwědomitosczu pišza.

Kak njedyrbjeli my dźenža też wopomnicź lubych a drohich nascheho luda, kiž sa wótzow rěcź a wěru skutkowachu a žo bědźachu a woprowachu! My jich wopominamy a žo jim dźakujemy. Sa znamjo toho stajimy tu do tutoho wošebiteho czišła nascheho łopjeńka tutón wobras a te ryncźki, kotrež spody njeho steja. W naschej rjanej a lubej žerbskej protyzy „Pschedźenak", kotraž je duzy po puczu do Sserbow a by rad kóždej žerbskej žwójbje czaš a pucź pokasowała psches nowe lěto 1935.

Też s tym, so žebi „Pschedźenak" sa nowe lěto 1935 wosmjemy, dźakujemy žo wótzam nascheho luda a wopominamy jich. My dźe s tym hajimy to, sa czoż woni dźěłachu, a my dźe s tym podpjeramy dźěło sa to, schtoż woni nam jako drohe sawostajeństwo sawostajichu: rěcź a wěru. Tuž wopominajmy a tuž dźakujmy žo!

Pschedźenak žam to jenož njeczini s tutym wobrasom a žłowom, ně, wopomina też dale se žłowom a wobrasom, se skutkom dźaka tych s nascheho luda, kiž w poslednich měžazach semrěchu, tak fararja Wylema Noweho, wyschscheho wucźerja kantora Rěsaka a młodeho wucźerja Khrystiana Kschižana, a tak se žłowami, spěwami, nastawkami też druhich drohich nascheho luda, kaž wótczinza fararja Imischa, kaž snatu Sserbowku Hertu Wicźasez.

Pschi rowach tutych prózowarjow nascheho luda wusnawamy: Běchu žwěrni Bohu a běchu žwěrni narodej a jeho drohim kubłam, pschede wschěm wěrje a rěczi! So bychu czi, kiž po nami, pschi naschich rowach móhli a žměli tak naž, kiž žmy nětkle hischcze žiwi, wopominacź: so běchmy žwěrni wěrje a rěczi naschich wótzow!

W jubilejnym lěcze Biblije wopomńmy też Michała Frenzela.

Michał Frenzel, rodźeny s Běczyz, farar w Budestezach, je tón muž, kotryž pschede wschěm smóžni, so nasch žerbski lud žwoju zyku žerbsku Bibliju dosta, njech też nimale 200 lět posdźischo hacž Luther zyku němsku Bibliju němskemu ludej da a s tutym reformatorskim skutkom sa wschě ludy evangelsku žwobodu sa zyku Bibliju wudoby. Kaž drje je kóždy žo w sawodźe žwojeje žerbskeje Biblije wobhonił, dosta nasch lud tutu žwoju žerbsku Bibliju w lěcze 1728. Tehdy njebě jeje žwěrny pschihotował Michał Frenzl wjazy žiwy. Wón wumrě sbóžnje 25. junija 1706. Bě dozpił 78 lět 19 njedźel a 3 dny žwojeho seńskeho žiwjenja a bě 55 lět jako žerbski farar žwojemu žerbskemu ludej žłužił, složiwschi žwoje sastojnstwo hakle njedźelu Rogate 1706.

S wutrobnej žadosczu bě žwoje wumoženje wocźakował a žo žwěru na njo pschihotował. Rjany pomnik bu jemu stajeny a steji hichcze dźenža na Budesczańskim starym pohrjebnischczu. Dwaj jandźelaj tam stejitaj, jedyn keluch s woblatku, druhi knihe w rukomaj, wysche njeju jažni žo Boże žłónczko, spody njeju steji jeho a jeho mandźelskeje krótki žiwjenjoběh. Jeho žiwjenje bě połne prózy a bědźenja, tola pak też połne žohnowanja a wěrneho sboža.

Sswojemu žerbskemu ludej da wón pschede wschěm schtyri knihi: 1. Sczeni žwj. Mateja a Marka, do žerbskeje rěcze pschełożenej, s pschidawkom tsjoch ökumenskich symbolow; 2. Budesczańska dupa, žerbske a němske prědowanje wo žwjatej kschcźenizy, k wopomnjeczu noweje dupy sestajane; 3. Japoschtolski katechismuž abo listaj žwj. Pawoła na Romskich a Galatiskich, do hornjoserbskeje rěcze žwěru pschełożenaj; 4. Nowy Sakoń nascheho Knjesa Jesom Khrysta, do žerbskeje rěcze pschełożeny wot Michała Frenzla; 5. Psalmy Davitowe, do žerbschczizny pschełożene, a hischcze dwaj dalschej spižaj.

Na pschełožku Noweho Sakonja je wón 20 lět dołho dźěłał. Tutón bě też jeho poslednje dźěło. Pschi nim njebě wón žwěru jenož wužiwał Lutherowy pschełožk a grichiski tekst, ale bě też czěsku a druhe žłowjanske Biblije pschirunował, so by dał žwojemu ludej Boże žłowo w dobrej žerbskej rěczi, kotruž by lud wschudźom srozumił. Kak runa žo wón Lutherej, kotryž žo se wschej žwěru prózowasche wo dobry pschełožk do dobreje němskeje rěcze!

Kóždy njech dalscheho czita w rjanych žerbskich knihach: „Sswětłe pruhi s Božeho kraleństwa", kotrež Hodźijski kapłan Jan Kschižan 1887 napiža a „Sserbske lutherke knihowne towarstwo" wuda. W nich steji wo nim a wo druhich mužach a skutkach nadrobnischeho a sajimaweho. Dozhła: pschimajmy žo žerbskich knihow a czitajmy a namołwjejmy też druhich, so czitaja.

Něschto pak chcemy tu hischcze se žiwjenja tutoho žerbskeho fararja stajicź. Je to něschto, schtoż je kaž pschihotowane sa njedźelu semrětych.

W lěcze 1688 pschińdże Frenzl do žmjertneho stracha. Popołdnju w 2. hodźinje stejesche psched žwojim domom, jako žo sapocza trochu hrimacź. Na jene dobo žo sabłyskny, a błysk

dyri na tſjoch měſtnach do ſahrody, ſo pjerſchcź a hałoſy wokoło lětachu. Po ßwojej pobožnej wutrobje měješche tutón podawk, na kotryž by něchtóžkuli bórſy ſabył, ſa prědowanje, kiž je Bóh jemu a jeho woßadźe dźerżak, Wón piſche:

„Tehdy rjekny Bóh ke mni: Cźłowſke dźěcźo, ja ßym cźe tón krócź ſwarnował, ale rjekń ßwojim ſpowědnym dźěcźom, ſo ßo poläpſchuja, hewak chzu jim błyſk, ſchwabl a woheń ſa mſdu dacź. Pſchetož kaž błyſkanje wukhadźa wot ßłónza ſkhadźenja a ßwěcźi hacž do ſakhadźenja, tak tež budźe tón pſchichod cźłowſkeho ßyna!“

Pěkna kwětka poßledńja.

Lěcźna pycha wſcha je nětk ßo pominyła.
Symſki ſpar ßwój kwětki počźinaju ßonicź.
Wětr nětk hruby, ſymny, ßłyſch, pſches rowy duwa,
Torha móznje, howri, liſcźa ſpad da ſwonicź.
Snaty nam wětr kěrluſch ſchumi po keŕchowje ßej,
Honi pſches murju jón daloko won do ßwěta! —
Tu hlaj! Na ſchěrej tam hórzy ßamotnej
Sso jemu ſeſpodoba kwětka kcźějaza!
„Ty kwětka luba, kcźějaza na rowje tu!
Ha, njebojiſch ßo ſchcźipateho mróſa, praj?! —
„Ně, ow ně! Ja dźenßniſchi dźeń jenož pſchětracź chzu,
A proſchu cźe, mje tež tak jara njezybaj.
Tule hórku pyſchicź dźenß, ßym ja ßo ſakomdźiła. —
Hlaj, kak tu ludźo nětk tež poſaſtawaju!
Ssym duſchku khudu tutoh' rowa ſwjeßeliła! —
Nětk póńdu ſchcźežku, — kiž ſchłe ßotry moje hižo ßu!

Ł.

Pomhaj Bóh!

(Myßliczki pſchi cźitanju naſcheho njedźelſkeho łopjena.)

Hdyž pſchi napinazym dźěle ßebi popſcheju khwilku wodychnjenja, njemóžu ßo pſches niczo woczeŕſtwicź, hacž hdyž cźitam něſchto w lubej ßerbſkej macźeŕnej rěcźi: Naſche cźaßopißy a knihi ßu mi ſtajnje kužoł, ſ kotrehož ßo žurlitej radoſcź a duſchine bohatſtwo.

Runje ßym wucźitał poßlednje cźißło naſcheho „Pomhaj Bóh“! Schtož je ßo mi woßebje lubiło, ßym cźitał woſpjet a ſ hłoßom, ſo bych ſ dobom tež ßłyſchał ßłébroklincźne ßerbſke ßłowa, ßłódku rěcź mi macźeŕnu. A prjedy hacž na bok położu póßła ſ domiſny, dyrbju hiſchcźe ras pohladacź na pſchecźelny wobras, kiž widźiſch na cźole kóždeho cźißła, a dyrbju cźitacź ßłowa pódła wobraſa ſ hłubokeje duſche njeboho Fiedlerja. Wſchitke truny wutroby ſaklincźa. Shladuju a pſchezo ſaßo ſhladuju na wobras, a moje myßle raja w kraju, kiž je moja domiſna.

Luby cźitarjo, ßy ßnadź dotal jeno ſwjerſchnje hladał na ſnaty wobras. Dźenßa ßo ſanuŕ ſomnu khwilku do njeho. Schto pſchedſtaja nam wobras?

Po cźežkim dźěle wſchědneho dnja je pſchiſchła njedźela, ßwjaty dźeń. Hłuboki měr lěha ßo po ßerbſkej wjeſy. Se ßwojich ſtatokow pſchikhadźeja Sserbja, dźeja po ſtarym ßerbſkim waſchnju kemſchi. Najdale prědku widźiſch ßerbſkeju ſtarſcheju w najlěpſchich lětach ßwojeho žiwjenja ſ jeju dźěſcźom. Jako Sserbja khodźa w ßerbſkej pſchiſtojnej draſcźe. W ruzy dźerża ßerbſke ſpěwaŕſke. Na wobliczu ſjewja ßo měr a nutrnoſcź. Myßlu na ßwojich lubych, kiž wotpocźuja tu po ſeńſkim běhdźenju pod jednorym pomnikom na pohrjebniſchcźu w ßerbſkej ſemi pſched Božim domom. Abo ßłuchaja ſynkam ſwonow, kiž jim pſchiwołaja: „Pójcźe, wſchitko je hotowe!?“

A ſa nimi dźetaj pomałku muž a žona. Dźěło dołheho žiwjenja je jeju ſtuliło. Starź ſepjera ßo na kij. Myßlitaj hižo na wěcźny ſabat? A ſa nimaj pſchińdu hižo druſy. Saſtupjena je kóžda ſtaroba. Wěſcźe žadyn dom njeje, ſ kotrehož njeby ſnajmjeńſcha jena woßoba kemſchi ſchła. Wſchitzy maja ßo po naczołnym ßłowje:

„Njech ty ſpěwaſch, ßwěrnje dźełaſch wſchědne dny;
Dźeń pak ßwjaty, duſchi daty, wotpocźń ty!
S njebja mana njech cźi khmana žiwnoſcź je,
Žiwa woda, kiž Bóh poda, wokſchěrń cźe!“

Měr a pokoj dycha naſch wobras. A ßwěra wuſtupuje ſ njeho, ßwěra k Bohu Knjeſej a ßwěra k ßerbſkemu narodej a k jeho namrětym waſchnjam. Rjany to wobras!

Ale njeměſcheja ßo ſrudne myßliczki do naſcheje radoſcźe, hdyž na njón hladamy? Ma wón hiſchcźe płacziwoſcź ſa dźenßniſchi cźaß? Bohužel ßu ßo wobſtejnoſcźe jara pſcheměniłe w ßerbſkich wßach. W něktorych Božich domach, do kotrychž khodźachu něhdy ſ cźrjódami na ßerbſke kemſchenje, dźenßa žane porjadne ßerbſke Boże ßłużby wjazy njejßu. A hdźež hiſchcźe ßu, wohladaſch ßnadź jenož ſtarych ludźi. Je hižo něſchto žadneho, hdyž ßłyſchiſch dźěcźi ßerbſzy rěcźecź w ßerbſkej wßy. Hdźe khodźa hiſchcźe ſtarſchi ſ dźěcźimi na ßerbſke kemſche w evangelſkich wßach, kaž na naſchim wobraſu? Hdźe ßu woſtałe rjane ßerbſke draſty ſ cźaßa naſchich wótzow? Wſchudźom ßebi waża ludźo ßwoju woßebitu narodnu draſtu, jenož naſchi evangelſzy Sserbjo niz. A tola je naſcha ßerbſka draſta jara rjana. Wěmy, ſo je ßo naſchemu wjednikej Hitlerej mjes druhimi woßebje lubiła. Wſchudźom ſtaraju ßo ludźo wo narodne wukubłanje ßwojich dźěcźi. W Sserbach ßo to njeſtanje. Sserbowſtwo mrěwa, to nichtó prěcź njemóże. Kónz Sserbowſtwa je bliſko, je-li ßo wobſtejnoſcźe hnydom njepolěpſcha.

Schto by naſch prózowaŕ Jmiſch prajił, by-li ßo dźenßa do Sserbow wrócźił? By bolоſtnje ſapłakał. Wěmy ſ kraßnych „Hodźijſkich idylkow“ ßwěrneho ßyna naſcheho luda, Oty Wicźaſa, ſo ßo modleſche w cźaßu, hdyž Sserbowſtwo hiſchcźe njeběſche tak wohrożene, ſ tſchepotazym hłoßom Wjelanowy ſpěw „Moja luboſcź“:

„Hdyž žel mi je lubeho ßerbſkeho naroda,
hdyž widźu, kak zuſbaŕſtwo ßo dobywa,
mój Jeſu, mi jenicźka woſtanjeſch nadźija!“

Jenicźka nadźija naſcheho pſchichoda njejßu ßerbſke ſchule, tak nimo ważne tež wone ßu. Ważniſche hiſchcźe ſa wuwicźe Sserbowſtwa ßu naſche ßerbſke domy; naſcha nadźija ßu ßerbſzy ſtarſchi, ßerbſke wowki a ßerbſzy dźědojo. Wy, cźitarjo tuteho łopjena, ſcźe tola wěſcźe ßwěrni Sserbja, kiž ſakhowaja ßwěru ßwojich wótzow rěcź a wěru. Wy ſcźe na prěnim měſcźe powołani, tu ſapſchimnycź. Prózujcźe ßo wo ßerbſki doroſt. Rěcźcźe ßerbſzy ſ waſchimi dźěcźimi a wnucźkami. Njecźerpcźe, ſo wotmołwja wam němſzy, hdyž ßerbſzy ſ nimi rěcźicźe. My Sserbja ważimy ßebi němſku rěcź, dyrbimy pak pódła teho ſdźeržecź ßwoju macźeŕnu rěcź. S wulkej prózu wuknu ludźo zuſe rěcźe, dokelž wědźa, kak je k ßwojemu lěpſchemu, wobknježicź wjazy rěcźow. A my Sserbja njecźeſcźimy macźeŕnu rěcź, nam něhdy do kolebki datu. Schtóž ßwoju macźeŕnu rěcź njerěcźi, hrěſchi pſchecźiwo Bohu a narodej. Chzemy my Sserbja bycź hrěſchnizy, chzemy pſcheſtupowacź ſchtwórtu kaſnju? Ně, ty dyrbiſch ßwojeho nana a ßwoju macź cźeſcźicź, ſo by ßo cźi derjeſchło na ſemi! Hdyž je móžno, wukhowacź dźěcźi w zuſbje ßerbſke, runjež je macź němſkeho pokhoda a dźěcźo njemóże ſe ßwojimi towaŕſchemi žaneho ßerbſkeho ßłowa rěcźecź, potom njebyło móžno w ßerbſkej Łužizy, ſo rěcźu dźěcźi ßerbſzy? Dopomńcźe ßo na ßwoju pſchißłuſchnoſcź! Najprjedy njech je waſcha wu-

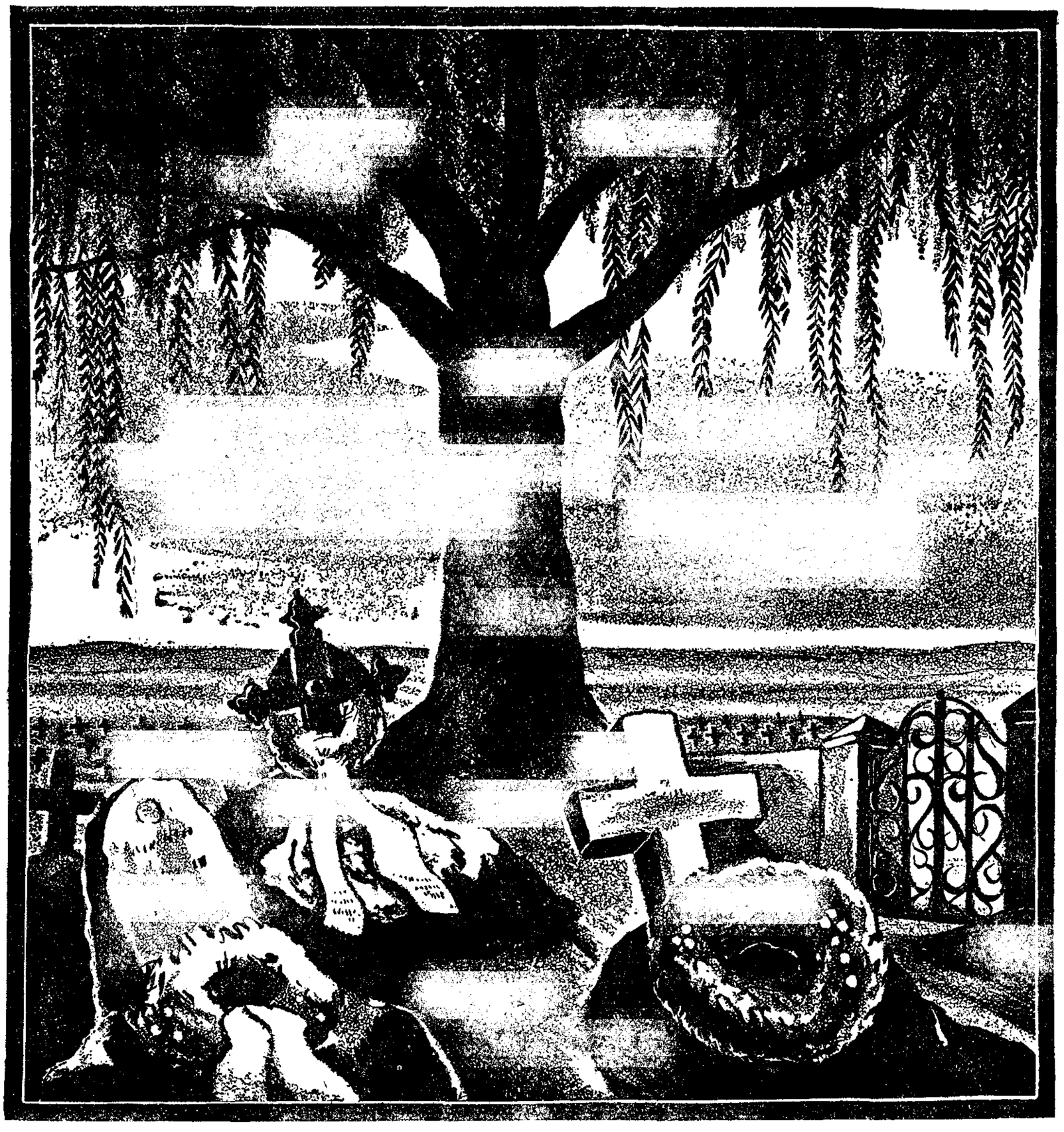
troba cžopła a potom hrějcže dźěcžom ßerbſku wutrobu. Kóždy ſadźěwk hodźi ßo pſchewinycž. Jenoż dobra wola k temu ßłuſcha.

Modlcže ßo ſe ßwojimi dźěcžimi ßerbſzy, kaž je to ſ wami cžiniła waſcha macžerka. Hdyž to kóždy dźeń cžinicže, potom to dźeń a lěpje póńdže. Bajcže jim ßerbſke bajki a poſdźiſcho ſapocžcže ſ nimi ßerbſzy cžitacž a khodźcže ſ nimi na ßerbſke kemſche. Scže to ßwojemu narodej dołžni.

Moji lubi, ßerbſka wutroba a ßerbſke ßwědomnje! Njedawno pucžowach ſe ßwojim dźěſcžom pſches ßerbſki kraj po ßlědach ßwojich prjedownikow, pſches nětk ſ dźěła pſcheněmcžene wßy, ſo by dźěcžo ſeſnało a potom cžim bóle lubowało ßerbſki lud a kraj. To nadeńdźechmy w jenej wßy duchownje hibicžiwu ſtarſchu němſku žonu. Wobhonjachmoj ßo wo wſchelakim, ſchtož běſche nam ważne, tu ſhonicž. Sso wjeßelo nad naju ſajimom, powědaſche namaj žona: „Mój dźěd běſche też dobry Sserb, kiž khodźeſche ſtajnje njedźelu kemſchi. Něhdy bě ßo naſtajił na pucž na němſke kemſche, dokelž běſche tutu njedźelu ßerbſka Boža ßłužba póſdnja. Hdyž bě ßo ſbližił k zyrkwinſkej wßy, naſta na dobo hróſbny wichor, ſtorhny jemu cžapku ſ hłowy. Dźěd ßo naſtróža. Jemu bě, jako by jemu něchtó pliſtu wotkožił: „dokelž njebě ſchoł na ßerbſke kemſchenje!“ Wot teho cžaßa ßem je khodźił jenoż na ßerbſku Božu ßłužbu.

Wukńmy wot tuteho ßerbſkeho dźěda: Wjazy ßerbſkeho ßwědomja! Budźmy najprjedy ßami dobri Sserbja a ważmy ßebi **macžerńu rěcž a ßerbſke poczinki a potom pohnuwamy też druhich, woßebje ßwoje dźěcži, ſo bychu dopjelnili ßwoju narodnu pſchißłuſchnoſcž.** Schtóž ßwoju domiſnu lubuje a maczerńu rěcž a dźerži ßo k poczinkam ßwojich wótzow, je hłuboko ſtoženy a je też ſpuſchczomny němſki ſtacžan. Tuž dźěłajmy ſa ßwój narod! Schtož njeſamóžemy ßami, to dokonjamy, hdyž ßo ſjednocžimy, hdyž pſchiſamknjemy ßo zyłkej. Saſtupmy do ßerbſkich towarſtwow, a hdźež to móžno njeje, podpjerajmy naſchu Domowinu, kotraž ßo cžežko bědźi wo ſdźerženje Sserbowſtwa. Woprujemy w naſchich dnjach wjele. Woprujmy też ſcherpatku ſa ßerbſki lud! Cžitajmy ßerbſke cžaßopißy a ßerbſke knihi!

Druhe ludy maja towarſtwa, kiž ßo prózuja ßamo wo ſdźerženje wohroženych roſtlinow a wacžkow. A my njedyrbjeli ßo prózowacž wo ſdźerženje ßwojeho naroda?

Tuž pſchimajmy ßo gratu! Sapocžmy hiſchcže dźenßa, je hižo jara poſdźe, ale niz pſcheposdźe. Dźe wo naſch drohi narod.

Pomhaj Bóh! **R. S.**

*

Wſachmy tutón nam njenadźizy a pſchecželniwje pſchipóßłany naſtawk hnydom zyły do tuteho woßebiteho cžißła naſcheho łopjeńka, měnjo, ſo jón Sserbjo runje dźenßa ſ nutrnej wutrobu a dźakowni woſmu a cžitaja. Dźenßa njeje tola jenoż njedźela ſemrětych ale też njedźela žiwych, a ſa tutych je tuta njedźela pſchedewſchěm też poßlednja njedźela zyrkwineho lěta. A poßlednja njedźela zyrkwineho lěta je njedźela nutrneho a najkhutniſcheho rosmyßlowanja a ſlicžbowanja wo wſchěch kubłach, kotreż nam dowěrjene a wo wſchěch darach, kotreż nam darjene, a ſ tym ſdobom njedźela najßwěrniſcheho pruhowanja a najważniſcheho rjadowanja teho, ſchtoż je

ſa naſch pſchichod a ſa naſchu wěczˇnoſcˇ. A „naſchich wótzow rěczˇ a wěra“ ſtej zyle wěſcˇe mjes najwoßebniſchimi tutych kubłow a darow!

Poßlednja njedˇela zyrkwineho lěta! Nam ßo ſda — a my ßo njemolimy — ſo tak někotry cˇłowjek w tutej njedˇeli jenoˇ „njedˇelu ſemrětych“ widˇi a k njej tak rjez cˇěka, ſo njeby dopomnjeny był, ſo to „poßlednja njedˇela“ zyrkwineho lěta a njedˇela ſliczˇbowanja, ſliczˇbowanja, kotreˇ ma ßebi cˇinicˇ dˇenßa, a niz jeno dˇenßa, kóˇdy dˇeń wo tym, ſchtoˇ bě a ſchtoˇ je, a wo tym, ſchtoˇ by dyrbjało bycˇ, a ſliczˇbowanja, kotreˇ ſmějemy cˇinicˇ, hdyˇ teˇ wón ſ tuteje cˇaßnoſcˇe ſaſchoł do wěczˇnoſcˇe.

Tuˇ tak: Hdyˇ chzemy tutu njedˇelu dozyła hódnje ßwjecˇicˇ, ßwjecˇmy ju jako „njedˇelu ſemrětych“ a jako „njedˇelu ˇzimych“!

Redaktor.

Lutherez Leńka.

Schtó njeby ßo lětßa, hdyˇ na Lutherowy wulki ˇzohnowany ſkutk, ſo zyku Bibliju pſchełoˇži a ludej da, ſ dˇakom ſpominamy, na Ssmjertnej njedˇeli dopomnił na Luthera a jeho dom. Kak je ßmjertny jandˇel ßo wo durje Lutherowego doma kłapał, kak je wſał Lutherez Leńku ſa ruku, kak je Luther pſchi jeje marach ßo modlił, kak je ßebje a ßwoju Kathu troſchtował, wo tym je tu nam naſche kopjeńko na wjazy raſow k Ssmjertnej njedˇeli powědało. Tutón muˇ evangelija ſjewi ßo teˇ w tajkich hodˇinach jako rjek. Abo njeje wón rjek wěry, kiˇ je pſchewinył, hdyˇ praji: „Ja dam tutu dˇowku naſchemu Bohu jara rady. Po cˇěle — to chze prajicˇ: po pſchecˇu ßwojeho cˇěła — bych ju tu rady hiſchcˇe dˇleje wobkhował. Dokelˇ pak je wón ju precˇ wſał, ßo jemu dˇakuju!“

Pſchi rowje wuſna Luther: „Je ſtawanje cˇěła!“

Sso wot rowa domoj wrócˇiwſchi rjekny wón: „Moja dˇowka je nětko wobſtarana po cˇěle a po duſchi. My kſcheſcˇijenjo nimamy niczˇo ſkorˇzˇicˇ: My wěmy, ſo dyrbi to tak bycˇ! My ßmy dˇě ßebi wěczˇneho ˇziwjenja wěſcˇi!“ —

W nozy prjedy hacˇ Madleńka Lutherez 1542 wumrě, ßo jej macˇeri dˇijeſche: Ji bě, jako byſchtaj młodaj, rjanaj, pěknje wupyſchenaj pachołaj pſchiſchłoj a jeju dˇowku chzyłoj na kwaß wjeſcˇ.

Naſajtra pſchińdˇe ßwěrny pſchecˇel Philipp Melanchthon a ßo macˇeř wopraſcha, ſchto dˇowczˇiczˇka cˇini. Macˇ wupowěda jemu ßón. Melanchthon ßo ſtróˇži a je potom k druhim prajił: „Młodaj pachołaj ſtaj lubaj jandˇelaj. Pſchińdˇetaj a powjedˇetaj knjeˇznu do njebjeſkeho raja na wěrny kwaß.“

A tak ßo teˇ ßamßny dˇeń ſta. —

Nichtó njepraj: „Ach, to je jenoˇ ßón!“ Bóh bě macˇeri, kotraˇ dˇowczˇiczˇku tak horzo lubowaſche, dał wohladacˇ, ſchtoˇ druſy njewidˇachu, ſchtoˇ pak tu bě: Jandˇelow, kiˇ běchu póſßłani, pſchewodˇecˇ nießmjertnu duſchu do njebjeſkeho raja.

Tak je, hdyˇ ßo duſcha dˇěli wot cˇěła, pſchińdu ſ tamneho, ſ duchowneho raja po nießmjertnu duſchu, a to tajzy ſ tamneho raja, kotrymˇ je duſcha mrějazeho najbóle podobna po ſnutſkownym ſmyßlenju, po duſchu, w kotrejˇ ßo ßwěcˇi ßwětło evangelija a ˇziwjenja, jandˇeljo a ſbóˇzne duſche ßwětła, po duſchu pak, w kotrejˇ je cˇma, duſche a jandˇeljo cˇmy.

So bychmy ßo teˇ my pſchi rowach naſchich lubych, naſchich dˇěcˇi troſchtowacˇ móhli kaˇ Luther: „Ja ßym ßwjateho do njebjeß póßłak!“

Teſtamenty — ſawoſtajeńſtwa.

Jeſuß Khryſtuß dˇeſche, ßo dˇělo wot tych, kiˇ jeho běchu: „Mi je data wſchitka móˇ w njebjeßach a na ſemi. Tohodla dˇicˇe a ſcˇińcˇe wſchitkich cˇłowjekow mojich wucˇomnikow, jich kſchcˇijo w mjenje toho Wótza a toho Ssyna a toho Sswjateho Ducha, a wucˇcˇe jich dˇerˇzecˇ wſchitko, ſchtoˇ ßym ja Wam pſchikaſał. A hlaj, ja ßym pola Waß wſchitke dny hacˇ do ſkóncˇenja ßwěta!“

Martraŕ Schcˇěpan mrějo pod kamjenjemi ßwojich njepſchecˇelow ſawoła: „Knjeˇe Jeſu, wſmi mojeho ducha horje. — Knjeˇe, njeſdˇerˇ jim tón hrěch.“

Luther rjekny, na Sswjate Pißmo pokaſujo: „O ſbóˇzny a ſaßo ſbóˇzny, haj ſbóˇznischi hacˇ ſbóˇzny a nihdy dowukhwalicˇ tón, kiˇ ma tutón pokład! Pſchetoˇ wón ma pokład, ale niz ˇzadyn ſloty a ßlěborny, ně, druhe, hinaſche, wyſche kubło! Pſchetoˇ wón ßłyſchi Boha ſe ßobu rěcˇecˇ.“

A ſaßo je Luther prajił: „Njepſchidajmy tola, ſo ßo nam Biblija ſhubi. Cˇitajmy pilnje w bohabojoſcˇi a ßo modło w njej a pſchipowědajmy ju! Pſchetoˇ hdyˇ tuta woſtanje, kcˇěje wſcho, a hdyˇ ßo po njej cˇini, je wſchudˇom wſchitko dobre!“

Hindenburg, ßo dˇělo wot němſkeho biſkopa: „Staracˇcˇe ßo ſa to, ſo budˇe němſkemu krajej Khryſtuß prědowany!“

Macˇ napißa dˇowzy, do Biblije, kotruˇ jej dari:

„Lube dˇěcˇo, wſmi knihe, kotreˇ dawam Tebi!
Skoˇ ˇziwjenje tu ſe wſchej mozu po nich ßebi.“

Pólnoſchěry, ſtraſchnje ſranjeny, ſdychny: „Ja ßym ßo kóˇdy dˇeń k Bohu modlił ßam ſa ßo a ſa towaŕſchow. Nětk póſcˇele mi wón tole! Ale jeho wola ßo ſtań!“

Na row.

Sa dˇěcˇo.

Hdyˇ je dˇěcˇo najlubſche,
Kiˇ je ſtarſchich ſwjeßeliło,
Tuto cˇaßne ˇziwjenje
Sahe ſaßo wopuſchcˇiło,
Cˇeˇko to je wutrobje;
Jeſuß pak ju ſpokoji.

Sa młodych.

Schtóˇ dˇenß je ſtrowy, cˇeŕwjeny,
Je jutſje khory, morjeny.
Budˇ ſtajnje k ßmjercˇi hotowy,
Njech Ty teˇ hiſchcˇe młody ßy!

Móˇeſch Ty měrnje wumrěcˇ?

Katolſki faraŕ Martin Boos wopyta ras ſtaru pobożnu ˇzonu, kotrejeˇ ßmjercˇ bě bliſko. Ju troſchtujo rjekny: „Wy wſchak móˇecˇe w měrje wumrěcˇ!“

„Cˇehodla?“ wopraſcha ßo wona jeho.

„Dokelˇ ſcˇe we ßwojim ˇziwjenju tak pobożna była!“ bě wotmołwa fararja.

Tu ſawoła ˇzona na njeho: „Wy ſcˇe mi troſchtaŕ! Kak mohła ja w ßudˇenju wobſtacˇ, hdyˇ dyrbiſch ſliczˇbowanje cˇinicˇ wo kóˇdym njewuˇitnym ßłowje, kotreˇ ßy rěcˇał? — Mat. 12, 36. — Ně, jenoˇ w dowěrje do ßwojeho Sbóˇznika Jeſußa Khryſtußa móˇu ja ſtroſchtna wumrěcˇ!“

Tuto ßłowo mrějazeje ſajědˇe kaˇ błyſk do wutroby měſchnika, a tutón bu „prědaŕ prawdoſcˇe, kotraˇ pſched Bohom płacˇi“, njech mějeſche teˇ njewuprajnje cˇerpicˇ pod njepſchecˇelſtwom a pſcheſcˇěhanjom ßwojeje zyrkwje.

Naſche měſchczańſke prawo je w njebjeßach!

Hłóß: Kak rjenje ßwěczi ſerniczka.

Kak wjeßełeho ducha mam,
Hdyž, Božo, hladam k njebjeßam,
Kiž nam ßu ſhotowane,
Hdźež ruka Twoja wótzowſka
Sſo ſnowych dźiwow póſnawa,
Kiž budźa wohladane!
Ty chzeſch mje też k ſbóžnym ßadźicź,
Daj ßo radźicź, ſo Czi ſahrak,
Wo Twoju ßo khwalbu ſtarak!

Schto ßu te czaßne wjeßela
Tym pornjo, kotrež wěczność ma,
Kiž horkach namakamy!
Ty kładźeſch pſched naß hižom jow
Drje dźiwy Twojich dobrotow,
So radoſcź na nich mamy,
Ale dale tu ßo ſporja
Wſchelke horja pſchipóßłane,
Tam pak wjazy njejßu žane.

Ssmjercź žana wjazy njeje tam,
Tam ßylſy ſ wocžow ſtrějeſch ßam,
Tam wſchitko budźe ſtrowe!
Tam njeje wjazy wołanje,
Tam njejßu wjazy boloſcże! —
Ty czinjiſch wſchitko nowe,
Khryſchcże! Sſłyſchcże: Czwile žane
Namakane njebudźeja,
Hdźež pſched Bohom ſbóžni ſteja!

Ach, poßłuchajcże: Khwaleny
We ßwojej rjanej ßwjatnizy
Je naſch Bóh ſ jaſykami!
Tu ßwěczi kraßnoſcź Knjeſowa,
Niz wjazy jenož naſdala,
Nad wſchěmi njebjeßami;
Wón je, kiž dźe! Shromadźenym
Wumoženym troſcht ßwój dawa,
Lubowacź jich njepſcheſtawa!

Pſched jeho khodźa wobliczom
S najnuterniſchim modlenjom
A hnadu jeho pija.
Jich měr jim nichtó njemoli,
Jich ſbóžnoſcź nichtón njeſtaji,
Tam rany ſeńſke žija.
Derje, derje tam ßo maju
W Božim raju, luboſcź ſbóžna
Je jim horkach połnje móžna!

O, kajku ßyku wuhladaſch!
Tych, kotrychž tudy wopłakaſch,
Hlaj, namakam tam ſaßo!
Kiž Bóh bě ſwjaſak ſ luboſczu,
Tych wjedźe wón tam hromadu.
Pſchińdź bórſy, ſbóžny czaßo!
Nětk du, ſchto chzu tu na ſemi!
S jandźelemi žadam khodźicź
A ßo ſ nimi ſbóžnje wodźicź.

Pſched 20 lětami.

Pſched 20 lětami pſchikhadźachu nětko do domiſny prěnje pólne liſty a prěnje powěſcże wo ßmjertnych woporach. Schtó njeby ßo toho dopomnił? Koho njeby to pſchezo ſaßo ſnowa pſchewſałło?

Pólne liſty, ſchtó je njeby dźenża hiſchcże khował, pſchede wſchěm pólne liſty lubych padnjenych, kiž tam ßwěrni běchu hacž do krwawneje ßmjercże.

Chzemy tu hromadźe cźitacź, ſchtož jedyn ſ młodych rjekow, kotryž ßo wjazy domoj njewróczi, ſ pola piſche, a to ſ Franzowſkeje:

‚Njedźelu rano je. Sady naſcheho kubła ſběha ßo dolina ſ płódnej łuku k wyſchinje. A tuta wyſchina khila ßo ſaßo na woběmaj ſtronomaj do doła. Tak naſtanje dołczk. W tutym hromadźimy ßo k pólnej Božej ßłużbje. Pod ßamotnym ſchtomom měſtno ſa duchowneho, ſ hałoſami a ſ kwětkami wupyſchene.

Ranje! Mi je tak lohko wokoło wutroby, hdyž na to myßlu. Žaneho wětſika! Njebjo tak módre, ßłónzo tak czopke a ßmějkate: „O ty módre, jaßne njebjo!“ A ſchkowronczki, kaž pola naß w domiſnje, ſanoſchuja ßwój najrjeńſchi rańſchi a njedźelſki kěrluſch ßwojemu ſtworicźelej!

Duchowny, hiſchcże młody, — offizěr po poſtawje a po ſtupje! Jemu ßo poradźi, ſo ßo kedźbliwoſcź wot kraßneho ranja k njemu pſchiwobroczi. Wón prěduje zyle jednorje, ale wubjernje wo Božim wuſtajenju woprowanja. My ſpěwamy k tomu něktore ſchutczki ſ kěrluſcha: „O hłowa krwawnje ſbita.“ —

Pomałku a ſamyßleni ßo roſeńdźemy. To njeje ßapaze ſahorjenje, to je kaž hdyž pola naß doma burjo njedźelu rosmyßliwi wote mſche domoj du, ſ hłowu „haj, haj!“ nygajo, ſo bychu zyły tydźeń ſa płuhom rospominali myßle ßwojeho duchowneho. Czichi, dobry to wußyw . . .

Ssamlutki ßym tu na polu. Pſchezo ſaßo khwataja myßle do domiſny, do ſańdźeneho czaßa a do pſchichoda. A pſchitomny czaß? Ow, tukhiwlu kak kraßnje, tu ßamlutki bycź! Kaž ty, mój luby mały bratſje, kiž ty w Ruſkej pſchi ßwojej maſchinſkej tſělbje ſymu mrějeſch! Haj, kaž we wſchěm, tak ſroſumimoj ßo też, hdyž ßamaj lutkaj ßmój . . .

Stare praſchenja, ſtara njejaßnoſcź, ſtare wojowanje! Nětkole maſch khwile, ßo pruhowacź, a ßwoje ſtejniſchczo k Bohu. Někotremužkuli je ßo tuto rosjaßniło. Mi bu wſchitko tole hiſchcże bóle njejaßne. Hiſchcże wjetſche praſcheńſke ſnamjeſchka! Czehodła to wſcho? Kak je to móžno? Praſchenje to w kole a žaneje wotmołwy! Pola jich najwjazy towaŕſchow žane ſroſumjenje! Hewak tola towaŕſtwo wſcho dokonja! — Ow, towaŕſtwo! Wam doma ßo ani njewuſdanje, kak rjane, kak wulke, kak kraßne to, ſchtož ßo ſa ßłowczkom „towaŕſtwo“ khowa! A też tu kaž w garniſonje hnujaza dźakownoſcź tych, kiž ßebi njewědźa pomhacź a kotrychž maja huſto k norje, — wóczko tak połne dźaka!

Wonkach poczina ſyma bycź. Du do ßwojeho ſtana. Rospominam, ſchto je wulki ethiſki problem wójny. Doma ßu prědarjo ſ nim prjedy hotowi, nam tu woſtanje wójna cźežke praſchenje ßwědomja. We wojowanju ſacźěri ſahorjenoſcź a wola, ßo ſchkitacź, wſchitko druhe, ale hdyž maſch pokoj abo hdyž w hrjebi ſtejiſch, je to hinak . . .

Tam w bukach wołaja ßmjertne ptaczki. Hiſchcże ras wutſěli artillerija. Na to wſchitko ſměrom. Du pomałku ßo lehnycź.“

W dalſchim hiſchcże piſche tutón rjek mjes druhim:

„Bywasch khutnischi a bóle samyßleny tu, hdźeż lute ſtrachi a lute ſamokwjenje. Ja njewěrju, ſo budźe mi po wójnje hiſchcźe móżno, tydźeń abo poł jenoż wokoło dundacź. Bu mi tola tak jaßne, kelko dźěła ßym ſkomdźił, kelko dźěła ßam na ßebi, kelko dźěła w ßłużbje lubeho němſkeho luda. Daj ßebi khutne pominanje w tutym cźaßu prajicź: Wutrjebaj tutu khwilu, kotraż je cźi data, płódne dźěło wukonjecź ßam na ßebi. My ßmy młodźi a mamy telko, telko ßami na ßebi dźěłacź. Wjeßele dźěłacź a ßo prózowacź — potom maſch też prawo na wjeßeku ſabawu a na wjeßele wużiwanje żiwjenja.“

Měcź w Sserbach poßledni chzu dom . . .

Hdyż blědnje, żołtnje, ſerſawi
A k ſemi liſcźo popaduje,
Mi w myßlach boloſcź ſakrwawi,
A woko mutne ſaßyłſuje.

Hdyż horka cźahnu mróczele,
A ptacźata ßo ſ nimi wjeſu,
Ja poßpěchuju kroczele,
A pytam drohowanja mjeſu.

Hdyż kwětka ſ mróſom tſchepota
A ſ cźichej ßylſu hłójcźku khila,
Mi w myßlach ßebi ſchepota:
„Hdy ſ mróſom pſchińdźe moja khwila? —“

Njech ſ ranjom pſchińdźe, ſ wjeczorom,
Njech pſchińdźe ſe ßněhom, njech ſ różu,
Měcź w Sserbach poßledni chzu dom;
Spacź ſ měrom w Sserbach jeno mózu.

Jakub Bart-Cźiſchinſki.

Praſcheni a wotmołwjeni.

Schwabſkeho fararja Flatticha wopraſcha ßo ras někajki general: „Knjes fararjo, móże Wón mi něſchto wěſteho wo njebjeßach prajicź?“

„Wěſcźe“, wotmołwi Flattich.

„A ſchto by to było?“ chzyſche general wědźecź.

„Wěri knjes general, ſo wón też hiſchcźe w njebjeßach general budźe?“

„Ně“, wotmołwi general.

„Nó, tuż Wón doſcź wě!“ bě fararjowa wotmołwa. —

Wożebna knjeni rjekny ras k ßławnemu Bongelej: „Ja ßłyſchu, ſo ſcźe proſeta. Prajcźe mi: Ssu w njebjeßach ſa cźłowjekow wyſchſchich ſchtantow wożebite měſtna?“

„Haj“, wotmołwi Bongel, „ale tute ßu jara próſchne, każ to pola Mateja 19, 24 a pola Pawoła 1. Kor. 1, 26 ſhonicźe!“ —

A ſchto prajitaj tutaj?

Sa ſtarych.

Budź witany mi, domje njebjeſki!
Nětk wrota wotewrjej!
Kak dołho běch ja ſtyſkny po tebi!
Kak ßym ja żadak ßej,
So bych mohł knicżomnoſcźi
A wſchitkej ſtóſcźi wuńcź
A k Bożej wjeßełoſcźi
Do ßwojoh' herbſtwa dóńcź!

Pſchißłowa a prajenja.

Hdyż je ßo cźłowjek narodźił, ſapocżnje mrěcź —
Kóżdy porod je pſchiſſjewjenje pohrjeba. —
Nichtó njerźi pſched ßmjercźu tak jara, każ mammonſki duch. —
Njebocźiczki ßo bórſy ſ pomjatka ſhubi. —
Njeboh ſtarſchi ſa naß morwi njejßu. —
Kóżdy ßmjertny ſwón nam ßobu wo naſchej ßmjercźi ſpěwa. —
Kotry dar Boži je wyſche ſbóżneje ßmjercźe?!

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Boži dom k wopomnjeczu Hindenburga chzeja w Sjednoczenych Statach Ameriki twaricź. W měſcźe Newark je ßo woßada Sswj. Jana, kotraż móżeſche pſched lětom ßwoje ſtolětne wobſtacźe wopominacź, ſa tuto woßebite wopominanje Hindenburga rosßudźiła.

„Lutherowu zyrkej“ chzeja w katolſkim biſkopſkim měſcźe Fulda twaricź a ſ tym wopominacź Luthera, kotryż je nam ſe ßwojim żiwjenjom a wumrěcźom ßwědk evangelſkeje wěry, kotryż je nam ſ pſcheloženej a ludu dowěrjenej Bibliju dał grat a bróń a ſchkit ſa żiwjenje a wumrěcźe. Tutón Boži dom budźe nětk hižo druhi Boži dom ſa Evangelſkich w Fuldźe.

Na pucź.

„Luba dźowka, Ty maſch hiſchcźe Wótza w njebjeßach, k tutomu pocźehnjeſch!“

Luther ke khorej Leńzy.

„Luba Leńka, kak derje je ßo Cźi ſtało!“

Luther pſchi kaſchcźu Leńki.

„My kſcheſcźijenjo ßmy dźě ßebi wěcźneho żiwjenja wěſcźi!“ Luther po pokhowanju Leńki.

Pomhaj Bóh!

Naſche łopjeno pſchińdźe dźeńßa woßebje ſhotowjene do ßerbſkich domow a woßadow a pſchińdźe do wjele ßwójbow, do kotrychż hacź dotal njemóżeſche pſchikhadźecź, dokelż jo ſe ſkaſanku njeběchu ſa kóżdu njedźelu pſcheproßyli. Naſche łopjeńko chze wſchěch nutrnje poſtrowicź: „Pomhaj Bóh“, a chze pſchede wſchěm tym, kiż żaruja, prajicź: „Pomhaj Bóh. Bóh Waß troſchtuj ſ tym měrom, kotryż je wjetſche dyżli wſchitkón cźłowſki roſum, ſ tym měrom, w kotrymż ßo cźłowſka wutroba wjazy njeſtróża a njeboji.“

Naſche łopjeno ma pak też próſtwu, a to tu: ſo ßměło hnydom abo ſ nowym lětom też do tych domow kóżdu njedźelu pſchikhadźecź, do kotrychż to hiſchcźe njeßmě. To rěka: ſkaſajcźe ßebi łopjeńko pola ßwojeho fararja abo pola póſta abo hdźeż macźe hewak ſkładnoſcź. Sa Sakſku ßměmy ſdźělicź, ſo je naſche łopjeńko ſ runym prawom pſchipóſnate pódla němſkeho woßadneho łopjena.

Sdobom wono proßy wo ßobudźěło, wo dopiſowanje ſ woßadow, wo pſchecźa a wo poroki, hdyż tu tajke ßu, a niż mjenje wo to, ſo bychu ßo wſchitzy poſtarali wo to, ſo by cźitarjow wjazy a wjazy było. Potom by też ras móżno było, w kóżdym měßazu ſnajmjeńſcha ras 8ſtronſke cźiſßko wudacź. Tuż tak: Pomaj Bóh!

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drjeźdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenjeźkow

Čišło 48

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swèrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 2. dezembra 1934 Bautzen

1. njedźela adventa.

Luk. 19, 1—10.

Kak powitam ja tebje, mój Jesu najlubschi!
Kak sapomnju ja žebje, cźe dźerżu w wutrobje?
Mój Jesu, žwěcź mi ſ hnadu, so ja cźe lubo mam;
Mój Jesu, daj mi radu, so tebi khwalbu dam!

Stary khěžor wopytasche ras do žwojeje žmjercźe w lěcźe 1887 w Pommerskej žwoje wójsko. Wschudźom, hdźež pschińdźe, bu ſ zykej wutrobu a ſ wulkim wješelom powitany a se wšow khwatachu ludźo do městow, so bychu žwojeho khěžora widźeli. Dha stejesche też na torhoschcźu macź, mějesche dźěcźo žobu a dokelž tak niczo widźecź njemóżesche, wosmje žwoje dźěcźo na ruku horje. Bórsy dźěsche psches ludźi wulke hibanje, wyskanje žo sapocża, a wschitzy hurakachu. Dha žo prascha dźěcźo macź: schto dyrbju pak ja cźinicź, hdyž nětko kěžor pschińdźe? Macź wotmolwjesche: Pohladaj na njeho a njesapomń jeho ženje!

Advent tu je. Kěžor wschěch kěžorow pschińdźe, wón chce k nam sacźahnycź; schto mamy cźinicź? Pohladaj na njeho a njesapomń jeho ženje! Jenož niz tak cźinicź, kaž njeby stary advent nam niczo wjazy prajicź měł, kaž by hodowny žwjedźeń, a kelko jich tak žebi myšli, jenož hischcźe něschto sa nasche dźěcźi był. Doroscźeni skónczńje žebi zyły žwjedźeń wobhladaju, a potom wscho sapomnja.

Muž, wo kotrymž tekst powjeda, wón rěkasche Zacheus, je hinajscheje myšle, jako Jesuš nimo cźehnje. Wjele je wěscźe wo nim žłyschał, wjele, schtož je wutrobu hłuboko sapschimnyło; nětko ma jenož jene žedźenje, wón chce Jesuša wohladacź. Wón žebi praji, dyrbju něschto měcź, schtož móże mi jenož Jesuša dacź; hdyž njemóżu to dostacź, wostanu najkhudschi we wschěm mojim bohatstwje. A nětko hladaj jenož w naschim scźenju, schto tutón Zacheus wscho spyta, so by Jesuša widźał. Wěscźe žu jeho hižo prjedy hanili, žu jemu wscho móżne do pucźa położili, dokelž tajki złonik, a wón bě hischcźe wyschschi złonikow, sazpjeny wot wschěch cźlowjekow bě. To je jemu wscho jene, wschitke sadźěwki dyrbi wón pschewinycź, njech to płacźi, schtož też chce. Nětko, jako Jesuš pschińdźe, běžesche kaž hólz prjedy a lěsesche na lěžny figowy schtom, kiž pschi pucźu stejesche a hdźež dyrbjesche Jesuš nimo pschińcź.

Wón žadasche žebi Jesuša wohladacź, schtó by wón był, a njemóżesche psched ludom. Kak husto wospjetuje žo tuta podawisna też w naschich dnjach. A pruhuj žo na prěnim advencźe, hacž njeżłuschesch žnadź runje ty też k tym, kiž psched ludom Jesuša wohladacź njemóża. My nimamy doscź khrobłoscźe, Jesuša psched druhimi wusnacź, my kschescźijenjo žo bojimy, hdyž naš hanja, hdyž hroża, my njechamy sa Jesuša niczo dacź. Kak je runje w tutym nastupanju nascha młodźina, kiž chce hewak tajka žylna bycź, tak bojasliwa! Najprjedy je žwoje žerbstwo dała a wopuschcźiła, dokelž žo bojesche, drusy móża ju hanicź, nětko budźe skónczńje hischcźe Jesuša woprowacź, pschetož hdźe hólzy a holzy, młodźi mužojo a knježny, kiž khrobłoscź maja, prajicź, njedźela je teho Knjesa, kiž wusnaju, ja žo njehańbuju teho evangeliona wo Khrystušu, ja dźerżu, schtož žu moji Wótzojo sa žwjate měli, sa kotreż žu woni wscho dali, a schtož žym też ja žlubił we konfirmaziji! A schtož młodym płacźi, płacźi, — žo wě, też starym, my dyrbimy žwět skónczńje ras wotstronicź, hdyž dyrbi k advencźe pschińcź. Advent rěka pschikhad teho Knjesa, Jesuš chce žo tebi bližecź, wón steji psched durjemi a klapa.

Tam w Jericho, w hodźinje, wo kotrejž tekst powjeda, žu tawsynty Knjesa widźeli, a tola, jenož jedyn widźi jeho prawje, jenož sa jeneho budźe ſ adventom, a to je Zacheus. My žłyschimy: A jako Jesuš tam pschińdźe, pohlada wón horje a pytnu jeho a dźesche k njemu: Zacheo, lěs rucźe dale; pschetož

ja mam dźenża w twojim domje wostacź. — Tu ma kóžde żłowčźko żwoju wulku ważnosćź, ale ja měnju, něschto dwoje dyrbi naß we woßebitym waschnju sapschimnycź, to je to „dźenża“ a to „rucźe“. Je temu tak, a my chzemy żebi to woßebje hłuboko do wutroby pißacź, kaž móźemy we wokomiku wěcźnosćź shubicź, — kak husto to żo stanje —, tak móźemy w jenym wokomiku tež wěcźnosćź dobycź, hdyž tež runje to żo Bohužel jara rědko stanje.

Advent tu je! Jesuß chze pschińcź, chzesch jeho tak saßo, jako stary, symny cźlowjek nimo cźahnycź dacź? Njecźiń s teho dźenża pschezo saßo to jutsje, ně, dźenża na prěnim advencźe chze tebje a twój dom żebi dobycź a żwjecźicź, pschemyßl żebi tola, ży żmjertnu njedźelu żwjecźił. Pschichodne lěto żwjecźisch ju żnadź wonkach na pohrjebnischcźu. A schto potom, hdyž Jesuża nimasch, haj, schto potom? Dha nimasch nětko żaneho wotmołwjenja; a dźenża to hischcźe dźe, ale we wěcźnosćźi dyrbisch żebi a Bohu wotmolwjenje dacź. Tekst powjeda nam dale: A wón słěse rucźe dele a wsa jeho s wjeżelom horje. Jako woni to widźichu, morkotachu wschitzy, so pola hrěschnika na hospodu sańdźe. Zacheus pak dźesche pschistupiwschi k temu Knjesej: hlaj, Knjeże, połojzu żwojeho kubła dam ja khudym; a żym-li někoho sjebał, dam jo schtyri krócź saßo. — Je tola hnujaze! Kak bě tutón muž hacź dotal wot pjenjes jwjasany; to je jemu, temu wyschschemu złonikow wscho było, a kak hłuboko je jeho wobrocźenje schło, so żo wot tuteje jataniskeje mozy na jeho wutrobu, kiž je hacź dotal knjeżała, dźěli. Wón żo njekhwali skutkow, kiž w sańdźenosćźi leża, ně, wón żlubi pschichodne skutki, wón żlubi Jesużej, wot nětka budu wschón druhi cźlowjek, to stare je żo minyło, hlaj, wscho jo żo nowe scźiniło, ty ży moja móz. Wón spóznaje psched żobu lubeho Sbóżnika, ale sdobom żwjateho Boha, kiž hrěch hidźi a na druhej stronje spóznaje żebje żameho jako cźeżkeho hrěschnika, kiž Sbóżnika a wumóżnika wot wschěch hrěchow trjeba. A to je, schtož tež my wschitzy trjebamy. Kak mało jich, kiž woprawdźe s hrěchami khutnje wosmje, kak mało jich, kiž żo na wulkeho, żwjateho Boha, kiž hrěch hidźi, dopomni. A kaž tamny złonik ma kóždy woßebity hrěch, kiž jeho wobknježi. Zacheus je pjenjesy luboważ a żo wot nich wobknjeżicź dał, schto je hrěch, kiž tebje wobknježi? A hakle potom, hdyž ży jón prawje spóznał, hdyž żebi, tutón hrěch spóznajo, prajisch, wot nětka njeżmě tutón hrěch wjazy wobknjeżaza móz mojeho żiwjenja bycź, ja praju, hakle potom budźe w prawej myßli w tebi advent. Jesuß chze k tebi pschińcź, chze do twojeje dusche, do twojeho doma sacźahnycź!

Advent tu je. Je wjeßoły, sbóżny cźaß, kiž nam wo wumóżniku powjeda. Advent je pak sdobom khutny, pokutny cźaß. Dźi do żo, wumyj hrěchi s wutroby won, so je tež ruma dosćź w twojej wutrobje sa Jesuża a so njerěka tež pola tebje, kaž na prěnim hodownym żwjedźenju, woni njemějachu żaneho ruma w tej hospodźe. Najprjedy nowe żiwjenje, potom zyłe sboże! Najprjedy adventske pschihotowanje, potom hodowne wjeßele. Bóh dał to tebi w żwojej bohatej hnadźe, a nowe zyrkwine lěto budźe sa tebje żohnowane lěto. Hamjeń.

Advent.

Hłóß: Jedyn je s kralom, njech wschitko tu leži.

Wěrjazy! Spěwajcźe Bohu cześcź w żwěcźe,
Spěwajcźe s wutrobu, wjeßelmy żo!
W bydłach tych bohatych, — w khudobnej hěcźe
Njebjeske żwětło chze rosżwětlicź wscho.
Rosżwětlicź dajcźe żo, dusche wy cźěmne,
Sbóżnik troscht njeże nam wutroby srudne!

Do żwěta pschischło je żwětło nam drohe!
Kraleństwo żwoje Bóh twaricź chze żam,
Scźinicź naß wschitkich chze sa dźěcźi żwoje!
Ssyna Wótz żwojeho darił je nam!
Witajmy radostnje nascheho krala!
Cźlowjekam i pucźa Bóh sahubu wala!

Sswjecźene, cześcźene Boże budź mjeno!
Wótzowa lubosćź je sjewiła żo!
Sbóżnika póßła nam! Psches njeho jeno
Sbóżni żu wěrjazy, maja w nim wscho.
Wulku je dobrotu cźinił Bóh ludźom;
Khwalena hnada budź Boża tu wschudźom!

Dźěcźi my nětko żmy i Bożeje hnady,
Herbojo Boži a Khrystußowi!
Wschitkim, kiž proscha, Knjes pomha tak rady,
Sswětło nam traßne je, hdyž żo tu cźini! —
Sbóżnika mamy, o dźerźmy żo Jeho!
Jesu, naß wumoż wot wschitkeho śleho.

Jesuß je s kralom! Cześcź Jemu wscha żłuscha!
Njebjeski Wótz nasch dał Jeho nam je.
Wschitko je nasche, nětk wjeßel żo duscha!
Żiwjenje wěcźne dacź wěrjazym chze.
Sbóżne nam hody daj, Sbóżniko drohi,
Khwalbu, cześcź, dźak nětk Cźi dawaju twoji.

Spěwajmy s wutrobu khwalbu, cześcź Bohu!
Ssmilnosćź a dobroty dostali żmy.
Stworicź nam Bože chzył wutrobu nowu.
W Ssynu we żwojim Ty Wócźez nasch ży.
Poßłuchacź chzemy my twojemu żłowu;
Wěrjazy wschitzy żo dźakujcźe Bohu!

Khwalena wěcźnje budź Wótzowa hnada!
Wěrjazy, wyskajcźe, wjeßelcźe żo!
W Khrystußu na naß Bóh lubje tak hlada!
Wótz haj nasch njebjeski dawa nam wscho!
Kajka to hnada a żmilnosćź je Boża!
Khwalena skała budź nascheho sboża! J. W.

Nowe zyrkwine lěto — nowe tekšty sa prědowanja.

Nowe zyrkwine lěto żměmy dźenża i Bożej pomozu nastupicź. Hacź żem je nam Bóh pomhał, Bóh pomha hischcźe a Bóh budźe tež dale pomhacź, njech bědy a wojowanja, nusy a cźeże hischcźe wjetsche! Budźmy my jenoż cźi, kiž chzeja a prosćha, so Bóh pomha, a kiž żu po tym żiwi se żłowom a se skutkom, s myßlu a s wutrobu, so budźemy hódni namakani Bożeje pomozy! T. r. budźmy wěrni a żwěrni kscheścźijenjo, kotrymž Jesuß Khrystuß jenicźki jene a wscho, schtož nusne sa żiwjenje a sa wumrěcźe, a tak sa nowe lěto!

Sa tuto nowe zyrkwine lěto pscheje nasche kopjeno wschitkim żwojim cźitarkam a cźitarjam Boże żohnowanje a tež to, so bychmy my wschitzy shromadnje pytali tuto żohnowanje a wo njo proßyli a wo njo dobroproschenje cźinili sa żwoju evangelsku zyrkej a sa żwoju woßadu, sa żwój zyły lud a kraj

a niz mjenje jedyn ſa druheho! My budźemy jo wſchitzy jara nuſnje trjebacź, a běda, hdyž budźemy bjes njeho! Tuž modlmy ſo duzy do noweho lěta zyrkwineho a duzy pſches njo a cźińmy dobroproſchenje we wſchej ſwěrje a wěrje a pytajmy w Bibliji a budźmy ſwěrni a nutrni hoſcźo pſchi Božim blidźe! Wono mohło lohzy pſchepoſdźe bycź — a my winowacźi! —

Sa nowe zyrkwine lěto je ſakſka krajna zyrkej poſtajiła nowy rynk tekſtow ſa prědowanja. Tute ſaſtupja ſa tſecźi rynk dotalnych perikopow a ſu drje ſapoczatk pſchetworjenja zyłych perikopow, woſebje 3. a 4. rynka. Nowy profeſor Lipſcźanſkeje univerſity, dr. Dörne, kiž hacź pſched krótkim theologiſki ſeminar w Lückendorfu wjedźeſche, je je wobdźełał. Wón je woſebje na to dźiwał, ſo bychu mohłe rjane a bohate ſłowa Biblije, kotrež hiſchcźe w porjadnych tekſtach njeběchu, huſcźiſcho a porjadnje k woſadnym rěcźecź.

Sa 1. advent je nětk poſtajene: Luk. 19, 1—10; ſa 2. advent: Mat. 3, 1—12; ſa 3. advent: Mat. 13, 16, 17 a ſa 4. advent: Luk. 1, 26—38.

Tuž njech rěcźa tute tekſty k woſadam a ludu! A my budźmy wſchitzy nutrni poſłucharjo a cźitarjo a — a to je to rosſudne: cźinjerjo! Ale ſnutskowni, wěrni, ſprawni cźinjerjo! Schto pomha mjeno, ſchto pomha hordźenje ſ mjenom „kſcheſcźijan“ a ſe ſamoprawdoſcźu! Niczo! Haj, ſchkodźi, tama, dokelž hrěch! Tuž budźmy cźinjerjo a niz jeno poſłucharjo, ſo ſo njebychmy ſjebali!

A tak: Pomhaj Bóh Wam do noweho lěta zyrkwineho a w nim.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

Pſchipomnjenje: Cźiſło ſmjertneje njedźele bě ſajimazu rosprawu ſ Nürnberga pſchetorhnyło.

Dźenſ powěda nam dopiſowarka dale.

„Sbožownemu njebije žana hodźina!“ je jene němſke pſchiſłowo. Tak ſo też mi tu ſeńdźe w zyrkwi. Njewědźach dozyła, kak daloko je cźaſ! Njeběch na cźaſnik pohladała, hdyž tu ſaſtupich. Połodnjo je nimo, mje mój żołdk pſchezo ſaſo dopominaſche. Ssnano hodźinu běch tu w Božim domje a běch hakle wjetſchu połojzu pſcheſchła. Nětk mějach pſched ſobu dołhu ſcźěnu a jedyn woltark pſchi druhim. Prěni bě ſwjateho Janowy woltark; na nim poſłednja wjeczer ſ paleneje liny ſhotowjena | lěta 1420. Wyſche njeho je kaſchcź ſ koſcźemi někotrych Sswjatych. Dale tutoho je mały woltark ſ lěta 1483; woſrjedźa ſu Marija, Bartholomäus a Barbara, w ſadku pod módrym njebjom ſtare město Nürnberg; na wolijowym wobraſu na woltarkowych kſchidłach (to ſu kaž wocźinjene woknowe wokeńzy) Jakub a Helena. Pſchi tutym Deokaruſowy woltar. Na nim ſlěborny kaſchcź, 1437 wot bohateho knjeſa zyrkwi darjeny; we nim khowachu ſo koſcźe ſwjateho Deokaruſa. Tutón bě Abt jeneho klóſchtra w cźaſu Korle Wulkeho a běſche jeho ſpowjedny wótz. 1845 dowjeſechu tute koſcźe do městaczka Eichſtädt. Widźimy tu wuřeſki: Jeſuſa a Dekaruſa mjes wucźomnikami. Na kſchidłach wohladaſch podeńdźenja ſ Jeſuſoweho žiwjenja a legendu wo Deokaruſu. Tudy wjedu durje do kapalnje, kiž bu natwarjena 1467 a 1468. S boka je kſchižowany Sbóžnik, ſ drjewa wuřeſany (1500), a pſchi ſtołpje wobras: Hana a Marija ſ Jeſuſdźěcźatkom. Wyſche kapalnje wſchelake drjewjane poſtawy a wobras: Jeſuſowe k njebju ſtpicźe. Pſchińdźech do kſchcźeńſkeje kapałki, we njej ſteji Rochuſowy woltar, 1485 hacź 1490. Na nim drjewjanej poſtawje: Sswj. Rochus (Peſtheiliger) pokaſuje jandźelej ſwoje błuſny. Wyſche njeju ſwj. Sebaſtian. Na kſchidłach kraſne wobraſy: Legenda wo Rochu a Sebaſtianu. Tu wiſatej też dwaj kraſnej wobraſaj: Martra ſwj. Kiliana a jeho pſchiwiſowarjow a Marija, Katharina a Barbara. Dale bě tam kapała mjenowana. Portalkapelle; k lěwizy widźiſch ſmjercź ſwjateje Beatrizy a kſchižowaneho Sbóžnika (1360). Dalſchi woltark je Haniny woltark; na nim Hana a Marija ſ Jeſuſdźěcźatkom a wyſche ſwjecźi: Heinrich, Hana a Ottilia, ſu to rjenje a bohacźe poſłocźane drjewowe poſtawy. Na kſchidłach wobraſy wſchelakich ſwjatych a ſwójba Hans Mayer, kotraž je woltark 1510 zyrkwi dariła; na ſcźěnje wobras: Sswjecźi Lorenz, Kunigunda a Heinrich poruczeja na kolenach kleczażeho fararja (Konrad Ehrnheim † 1438) Sbóžnikej. Wulkotne a khutne to! Scźěhuje Marcźiny woltark; na nim drjewjane poſtawy: Marja Madlena, Martha, Matej a jedyn biſkop a tohorunja ſ drjewa: Jeſuſ pokaſuje Mariju Janej ſwoje błuſny. W dalſchej małej kapałzy je pomnik ſa we ſwětowej wójnje padnjenych evangelſkich lutherſkich duchownych bayerſkeje krajneje zyrkwje. Tu wiſatej też dwaj wolijowej wobraſaj; wobaj woſnamjenjetaj toſame: Ssmjercź ſwjateje Marije, jenož je kóždy wot druheho miſchtra. Poſłednje na tutej ſcźěnje je: Wulkich myſchi ſkhodźeńk. Po nim dóńdźech ſnano 10 ſkhodźeńkow na wulki ſchtyrirózkaty kamjeń, na nim je wubita wulka myſch, kiž mjaſo wjeſe. Legenda powjeda: Tu ſu mnicha amurjowali a wulka myſch je jemu po tutym ſkhodźe jěſcź noſyła.

Tak běch po ſcźěnach wokoło; poſydnych ſo do ławki; tu a tam we ławkach ſedźachu brunokoſchlaki cźicho a nutrnje. Pſchi mni ſedźeſche jara tołſta žónſka w ſrjedźnych lětach. „Wy tak ſ lohka běhacźe!“ wona na mnje ſarěcźa.

„Ta cźini, ſo ſym dźenſa hakle jenož ſnědała!“ jej wotmołwich.

„Je tola hižo 3 hodźin!“ mi wona ſnapſchecźiwi. „Ja mam tu tſi wulke kruſchwy; te ſu mi jenož cźežke; chzecźe ſnadź je?

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

Poſwjecźenje Njeſwacźidłſteje zyrkwje.

Njedźelu, 18. oktobra mózachmy dźakowano Bohu, ſwój Boži dom poſwjecźicź. Dołho doſcź ſmy dyrbjeli na tónle dźeń cźakacź. Snajmjeńſcha pjecź njedźel prjedy móhło tele dźěło dokonjane bycź, hdyž njeby ſadźěwkow telko było, kiž njetrjebachu bycź. Sa to pak ſmy Boži dom doſtali, na kotrymž kóždy ſwoje wjeſele ma. Hornjej łubi kaž też pſchitwarki, kiž zyłu zyrkej ſacźmiwachu, ſu ſo woſtroniłe, tehorunja ławki wokoło woltarja, tak ſo je tam nětk wjazy ruma. Wſchě druhe ławki ſu ſo k ſedźenju khmańſche ſcźiniłe, a ſtara, wot Jakuba darjena klětka ſwětliſchu draſtu doſta. Tu też doſtachu běrgle, kiž buchu pſchi tym powjetſchene. Na wjelbach wyſche woltarja pod kalkom namakane ſtare wobraſy ſe 17. lětſtotka buchu wuporjedźene a ſu nětk rjana pycha naſcheje zyrkwje, kaž też zyła cźrjóda ſtarych wurjebanych rownych kamjenjow, kiž ſu ſo w ſemi namakałe a nětk wokoło woltarja ſteja. Nowe wobſwětlenje wjecźor wſchemu dawa w kraſnym błyſchcźu ſyboliczź. Wěža a zyrkej ſ nowej tſěchu buſchtej wonkach a nutskach wobarbjenej — wſcho bu ſ wulkimi woporami ponowjene. Běſche pak też cźaſ. Murje běchu tu a tam puknjene, rjady na wjerchu ſdźěła ſhnite, a ſtrach bě wulki, ſo jedyn dźeń ſo wſchitko ſeſypa. Wſchak hižom wyſchnoſcź na to myſłeſche, nam Boži dom ſawrjez. Cźim

wjetſcha bě tehodla wjeßeloſcź, jako bě wſchitko bjes njeſboža dotwarjene a my mózachmy jaßo po wſchěch kemſchach na nowym a ſtarym hrodźe do lubeho Božeho doma jaczahnycź. Dop. w 10 hodź. wſcho, towaŕſtwa ſ khorhojemi a woßadni, Serbja a Němzy w jenej myßli ſjednoczeni, do cźaha ßo ſeſtupa. Najprjedy poſawnowy khór, potom młoda Serbowka ſ kluczom, ſuperintendenta Berg ſ wyſchſchim zyrkwinym radźiczelom Thomaßom a woßadny farař Kapleŕ, architetta Hajna-Franka, patron a zyrkwinſke pſchedſtejiczeŕſtwo na cźole, cźahnychmy ſpěwajo k Božemu domej, hdźeż architekta ſ krótkim ßłowom ſuperintendentej klucź pſchepoda a tón nowe hłowne durje wottamkny. Jako bě woßada ßwój Boži dom hacź na poßlednje měſtno napjelniła, japoczachu prěni ras běrgle ſchumicź. Superintendenta poßwjeczi ſ krótkej rěczu ponowjenu zyrkej, a móznje ſ dźakneje wutroby wſchěch ſaklincza: „Njech Bohu dźakuje ßo wutroba wſchěch ludźi!“ Nětk ßo ßwjedźeńſka Boža ßłužba japocza. Woßadny farař ſaſpěwa liturgiju a pſcheczita Boże ßłowo. Po kěrluſchu: „Jedyn twjerdy hród je naſch Bóh ßam“, mějeſche ſuperintendenta ßwjedźeńſke prědowanje wo ßłowje 86. pſalma: „Knjeże, ja lubuju wobydlenje twojeho doma a to měſto, hdźeż twoja cześcź bydli“. Podźakowaſche ßo woßadnemu fararjej ja jeho wulke dźěło a napominaſche woßadu, ſo by nětk ßwój dźak jemu ſ tym wopokaſała, ſo pilnje ßwój Boži dom wopyta. Jenoż tu nadeńdźemy Boha. Pſchiroda je jenoż jeho ſwonkowna draſta a njemóże cźi we wuſkoſcźach žiwjenja niczo pomhacź. Do prědowanja muzyki khór nam němſzy jaſpěwa, po prědowanju dźěczi ßerbſzy ſanoſchowachu: „Rad Boha khwal!“ Po tym, ſo bě nětk ßerbſka woßada ßwój kěrluſch wuſpěwała, ßo woßadny farař na ßerbſku woßadu wobroczi a jej pſchiwoła: Dołho ßmy wſchitzy na tónle dźeń cźakali. Nětk móżemy prajicź: Ssmy dotwarili! Njechamy cźłowjekow khwalicź, ale cźinicź, kaž ßu naſchi Wótzojo dźerżeli a na wjelb napißali: „Gloria deo in excelſis!“ tak tež prajimy: „Cześcź budź Bohu we wyßokoſcźi!“ Huſto je ßo Njeßwaczidlſki Boži dom pſchetwarił a wutwarił wot tamneho dnja, jako ßo tu wot Hodźija ßem prěnja kapałka jałoži, a kóżdy ras bě to naſchim wótzam dźeń najwjetſcheje wjeßeloſcźe. Hdyż pak tež dźenża ſ dźakom prajimy: Ssmy dotwarili! mamy ßej tola, duchowny woßadnym a woßadni duchownemu, pſchiwołacź: Twarjenje ßo dźenża japocźnje. Wulki dźiw, kiž je Wſchehomózny nad nami ſcźinił, ßej žada, ſo tež ßerbſki lud ßo jaßo wróczi k bohabojoſcźi a k cześtnemu waſchnju ßwojich wótzow. K temu chze jeho zyrkej jemu dopomhacź. Pſchi wocźehnjenju naſchich dźěczi, mjes młodźinu, w naſchich mandźelſtwach, ßwjaty dźeń a dźěławy njech płaczi: „Cześcź budź Bohu we wyßokoſcźi!“ Njeßměmy wuſtacź! Wſchitzy mamy pſchi tym ßobu twaricź. Dotalne dźěło wróczo do Božeju rukow położimy. Dźenż japocźmy dale twaricź! Heßło pak njech woſtanje to ßamßne, pod kotrymż ßmy hacź dotal twarili: „Cześcź budź Bohu we wyßokoſcźi!“ Knjeni Lehmankowa nam janoſchowaſche ßerbſki ſpěw. Woßada na to: „Wſchak, Knjeże, Ty ßam naſch Bóh ßy, my ßo na Tebje ſpuſchcźamy“. Kn. Hajno-Frankowa nam němſzy „Wótcże naſch“ ſaſpěwa, a poßlednja ſchtuczka Lutheroweho kěrluſcha: „Nam ßłowo dyrbja woſtajicź“, wot Serbow a Němzow hromadźe wuſpěwana, ßwjatocznoſcź ſkónczi. Popołdnju pſchezo ſaßo nowe cźrjódy ßej ßwój Boži dom drobnje wobhladowachu, a kóżdy tónle derje radźeny ſkutk khwaleſche. Nětk ma Njeßwaczidlſka woßada ßwój rjany Boži dom ſaßo. Tónle dom njech woßadźe žórko žohnowanje je!

Zyrkej a ſtat.

Sa **Ssowjetruſku**, t. r. ja tych, kiž w Ssowjetruſkej ſ duſchu a ſ cźełom hłodu mrěja, proßy metropolit Antonius. Sswět tola na tutych tak jara lohzy jabudźe! Sdobom proßy wo pomoz ja orhodoxnu zyrkej. Chze tola Ssowjetruſka, ßwjecźo 10lětne ſkutkowanje bjesbóżnoſcźe, ßławnu a kraßnu Moſkowſku kathedralu „Uſpenſkij Sabor“ ſniczicź. W tutym Božim domje ßu zarow krónowali a tohodla ma wón woßebitu ważnoſcź ja zyku ruſku.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

— **Sserbſka hłowna prědarſka konferenza** ßo bliżſchu pón-dźelu 3. dezembra, dop. ½10 hodź. w Sserbſkim domje we Budyſchinje jeńdźe. Wſchitke ßobuſtawy ßo ſ tym naležnje pſcheproſchuja.

Swón a wulka woda. So wulka woda ſtót, cźłowjekow, nadobu, haj zyłe domy ßobubjerje, wěmy, ſo pak wulka woda tež 12 zentnarjow cźežki zyrkwiny ſwón ßobuwoſmje, njejßmy drje nichtón hiſchcźe ßłyſcheli. Ale ſtało ßo je, — niz we Amerizy, wo kotrejż ßo praji, ſo je tam wſchitko móżne, — ně, w naſchej Saſkej. W kupjelach Oberſchlema, wo kotrychż ßo w poßlednich lětach radiuma dla, kotryż tam namakaſch, wjele ptßaſche, ßu ſwón namakali — 12zentnaŕſki ſwón. To hižo niczo wſchědne njeje, ſo ſwón a to tak cźežki ſwón namakaja. A tutón tcźeſche 3 metry hłuboko w ſemi a je laty we lěcźe 1483, potajkim w lěcźe Lutheroweho naroda. Wón je ſe ßlěbroweje bronzy a je wißał na wěži Božeho doma we Oberſchlema. W lěcźe 1573 je pſchiſchła wulka woda. Tuta je tež Boži dom ſnicziła a ſwón ßobu wſała a ſahrjebała. Po połſchtwórta lětſtotku ßu jón ſaßo wuhrjebali. Móżeſch ßebi myßlicź, ſo je woßada a zyła wokolina połna ſajima ſa tutón ſwóń a zyły podawk, a niz mjenje wězywuſtojni. A to je tež dźiwna wěz, kiž ßo tu ſtała. — Tutón w Lutherowym narodnym lěcźe 1483 laty a w jubilejnym lěcźe Lutheroweje Biblije ſaßo namakany ſwón by dyrbjał mjeno „Lutherowy ſwón“ doſtacź.

Na pucź.

„Pytajcźe w Knjeſowych knihach a cźitajcźe!“ tak je nam jubilejne lěto Biblije ſe ßłowom Biblije — Jeſ. 34, 16 — pſchiwołało. A wono je tak: My ßmy 400lětny jubilej Biblije jenoż prawje ßwjecźili a mamy Bibliju jenoż lubo, hdyż po tym cźinimy! Luther je wob lěto Bibliju dwójzy pſcheczitał. Tuż njebudź tež jenoż prajenje, hdyż ſaßo ſ Bibliju prajachmy: „Ja ſkhowam w ßwojej wutrobje Twoje ßłowa, ſo bych pſchecźiwo Tebi njehrěſchił — Knjeże!“ Ně, tole ßebi woſpjetujo kóżdy luby dźeń, kiž nam wobradźeny, cźińmy po tym ſ wutrobu, ſ ertom, ſ ruku!

Mały pucźnik na pucź damy Wam ßobu. Pytaj we Knjeſowych knihach a cźitaj: Sa 1. dezembra: 1. Kor. 11, 13—15: Kſcheſcźijan dźiwa ßam wot ßo na pſchirodźene mjeſy; — ſa 2.: 16. ſchtuczka: Ale wón ßo njewadźi wo pobocźne wězy; — ja 3.: 17—19: Poßwarjenje, kotreż nuſne; — ſa 4.: 20—22: Njeſazpiwajcźe Božu woßadu! — Sa 5.: 23: Knjeſowa wjecźeŕ; — ſa 6.: 24: ſa Waß łamane; — ſa 7.: 25: nowe wotkaſanje; — ſa 8.: 26: Pſchipowjedajcźe teho Knjeſa ßmjercź! — Sa 9.: 27: Njedoſtojny a winowaty.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po porucźnoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownеje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płaczi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 49

Bohdaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřewj će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 9. dezembra 1934 Bautzen

2. njedźela adventa.

Mat. 3, 1—10.

Dźenża žwjećimy druhi advent. Adventski čaž je čaž pschihotowanja. Kak žo hižo ruzy japočnu hibać, so bychu wschelake pschihotowanja na lube hodowne dny činiłe. Ale kak husto žo pschi wschěm jwonkownym pschihotowanju na to jnutskowne pschihotowanje japomni! Kak mohła žo ta wjeżeła hodowna powěsć je sradowanjom pschijeć, hdźež w tutym adventskim čažu też jónkróć njeréka:

„Kak powitam ja tebje,
Mój Jesu, najlubschi!“

Pschihotujće pucź tomu Knjesej! j tutym napominanjom stupi dźenża tón khutny prědaŕ Jan w pusćinje nam napschećiwo, a jeho khutne adventske prědowanje wuklinczi do satschażowazeho žudneho žłowa: „Ssekera je hižo drjewu ke korjenju pschiłożena. Tohodla, kotrež drjewo dobry płód njepschinjeże, budże porubane a do wohenja čišnjene.“ Wěsće dyrbi adventski čaž wjeżeły a nadźije a nadźije połny čaž być, w kotrymž žo hotujemy hodowneho hósća a krala čeśće powitać, so by wón žebi wobydlenje w naschich wutrobach sčinił. Ale tutón čaž też naž dopomni na nasche hrěchi, kotrež žu tajki wulki wopor Božeje luboscże k naschemu sjednanju a wumoženju žebi žadali, so wón žwojeho jeniczkeho žyna njeje pschepuschćił, ale je jeho sa naž wschitkich podał. Tak čehnje žo psches zyły adventski čaž khutny jmk. Dyrbimy žo na tym dźiwać? Ně, jenož tón móże žwojemu njebjeskemu kralej s wjeżełosću napschećiwo hić, kiž je spóznał kak wón tutoho wumožnika trjeba a kiž je žo toho pschichodneho hněwa Božeho nastróžił. Tuž dha, sechze-li adventski čaž sa naž jedyn požohnowany pschihotowanski čaž być, dha dyrbi wěrna pokuta a wobnowjenje naschеje wutroby nascha najwažnischa staroscź być. Dajmy tohodla adventske napominanje na płódnu rolu naschеje wutroby padnyć: S khutnoscźu, o człowiske dźěcźi, pschihotujće žwoje wutroby.

1.

Hladajće na khutneho adventskeho prědarja: To je Jan, tón kschćenik, kiž ma naschemu Knjesej a Sbóžnikej prjedy hić a pucź pschihotować. Wón je prědarski hłóž w pusćinje, kiž na toho žylnischeho pokasuje, kotryž ja nim pschińć dyrbi a kiž budże se žwjatym duchom a s wohenjom kschćić. We wschěch čažach je naželědnikow měl. Kóždy prědaŕ je adventski prědaŕ a ma tomu Knjesej pucź do wutrobow pschihotować. — Adventscy prědarjo žu wschitcy mižijonarojo, kiž do dalokich, njestrowych krajow čahaju, so bychu žlepym póhanam wocźi wotewrjeli a tomu Knjesej k nim pucź srunali. Adventski prědaŕ je kóždy kschesćijan, kiž tych žwojich a žwojich bližschich Khrystuža snać nawucźi. Adventski prědaŕ je čći twoje khorołožo, haj móże jónu twoje žmjertne łožo być, pschetoż to žame čći pschipowěda: „Hlaj, ja pschińdu bórsy!“

Kak spodźiwny muž Jan tola je! Wón njeposběhuje žwój hłóž na měschczańskich hažach ani w templu, hdźež wjele luda hromadu pschińdże a jeho poželstwo žłyschać móżesche, ně, we wotležanej krajinje, w pusćinje pschi Jordanje wón prěduje! Wón nochze we žwojej nutrnosći wot žaneho žwětneho ropota moleny być, a jeho pošłucharjo dyrbja wschu jemsku staroscź sady žo čišnyć.

A kak jednorje wón žo žiwi a wobleka! Njedyrbjało to naž mózne wabić, so bychmy žo jednorje drascźili a žiwili a s jednorym bydłom sa lubo brali! Kak wjele tola ta młodźina woželbje na kražnu drastu a drohu jědź husto waži, so sa khudych starschich, hdyž na wopytanje pschińdu, niczo wysche nimaju, čim mjenje sa khudych a sa Boże kralestwo.

2.

Tohodla žłyschcże to khutne adventske prědowanje Jana: „Čińcże pokutu, njebjeske kralestwo je žo pschibliżało.“ Nje-

bjeſke kraleſtwo! Wono je móznijſche, hacz ßwětne kraleſtwa, powołane, wſchě ludy a kraje ßebi podczińnyczź. Wono do njebjeß wjedźe a cźehnje, wono je kraleſtwo hnady a prawdy. Haj, to ßu drohe a kraßne kubła, kotrez nam Jan ſ tym njebjeſkim kraleſtwom pſchipowěda. Njeje tak: Lazarus bě pſched Bożim ßudnym ſtołom tola lěpſchi dyźli tón bohaty muż, pſchetoż tutomu pobrachowaſche ta prawdoſcź, kotraż pſched Bohom płaczi.

We wutrobach ßwojich wuczomnikow je Khryſtuß ßwoje kraleſtwo ſałożił a jo rosſchěrił ſ mieczom ducha, ſ mozu wěrnoſcźe a luboſcźe, a ſkónczńje budźa jemu wſchě ludy k nohomaj leżecź!

Tez k nam je pſchiſchło! Wono je wſchudźe tam, hdźez cźłowſke dźěczi po Bożej woli cźinja, hdźez jich wſchědny khlěb ſ dźakom k ßebi bjeru a w dowěrjenju na Boha ßwoju ſtaroſcź wotbudu a pokoj namakaju, wſchudźe tam, hdźez hrěſchni cźłowjekojo pod kſchižom Knjeſa měr pytaju a ſacźuwaju, haj wſchudźe tam, hdźez cźłowjekojo na poßledńju hodźinu cźakaja — tam je wſchudźe njebjeſke kraleſtwo, kotrez ßo nam ſnowa pſchipowěda.

Ale chzemy dźěl na nim měcź, dha mamy tez Janowe napominanje wobkedźbowacź: „Cźińcźe pokutu!“ To rěka, my dyrbimy ßo naſchich hrěchow kacź — ßo naſchich hrěchow wuſnacź a żadanje wo wodacźe hrěchow měcź. Haj, pokutu cźińicź, to je wotwobrocźenje wot ßwěta a pſchiwobrocźenje k Bohu. Nichtó pak ßebi njemyßli, hdyż je jónkrócź pokutu cźinił, ſo je to doſcź. Ně, naſch Luther chze, ſo by zyłe żiwjenje ßwojich wěrjazych na ſemi ſtajna pokuta była. Wſmi ßebi tuto adventſke napominanje k wutrobje; jeli ſo pak to cźinicź nochzeſch, dha ſpomń hiſchcźe

3.

na tu khutnoſcź pſchichodneho hněwa!

Měſto Jeruſalem a zyła żidowſka ſemja a wſchón wokolny kraj cźehnjeſche won do puſcźiny. Janowe ßłowo cźinjeſche tak mózny ſacźiſchcź, ſo ßo wſchitzy ßwojich hrěchow wuſnachu a ßo kſchcźicź dachu, ſo by njebjeſke kraleſtwo jich było. — We naſchim cźaßu wſchědnje wjele ſhrěſcha a tola żadyn hrěch ßo njedohladaja, żaneho ßo wuſnacź njewědźa, a wſcho pola nich pſchi ſtarym wostanje, żadyn jeniczki hrěch njewotpołoża. Woni ßu każ cźi fariſejſzy a ſaduzejſzy tam, kiż niepoßłuchachu na khutne adventſke prědowanje Jana. Ale Jan ßo njedaſche mylicź. Każ ſ hamorom bijeſche na te twjerde ßamoprawe wutroby, ſo by jich ſe ſechernoſcźe wubudźił. Ale woni ßo njedachu wobrocźicź a ſkomdźichu tón hnadny cźaß. Hněw Boży pſchińdźe na nich a na tón wot nich ſawjedźeny lud.

Tym wſchitkim, kiż w fariſejſkim duchu pſches żiwjenje khodźa, budźe tón Knjes něhdy wotmołwicź: „Ja waß hiſchcźe njeißym żenje ſpóznał, dźicźe precź wote mnje!“

Tak někotry móże Bożu ßekeru ſacźuwacź, hdyż Boże ßudy jeho potrjechja. Kak lohzy móże tón Knjes ju poſběhnycź a pſchiłożicź, a tón ſchtom twojeho żiwjenja pobicź! Njech je ßo tez pyſchił ſe ſelenymi łopjenami, ſchto pomha, hdyż żane płody na nim narośtke njeißu, kotrez tón njebjeſki winizań wot njeho wocźakowaſche a na nim pytaſche! Njepłódne ſchtomy dyrbja ßo do wohnja cźißnycź!

Tuż ſpomńcźe na khutnoſcź pſchichodneho hněwa! Tón ßamy Khryſtuß, kiż je něhdy khudy do naſcheho cźěła pſchiſchoł, ſo by njebjeſke kraleſtwo nam pſchinjeßł, a kotryż hiſchcźe pſchezo ſe ßwojim duchom w ßłowje a ſakramentomaj tam ſacźehnje, hdźez pokutna wěra jemu durje do wutroby wotewri: tón ßamy tez na kónzu ßwěta ſaßo pſchińdźe we wulkej mozy a kraßnoſcźi, ſo by ßud dźerżał na wſchitkimi. Kak dha chzemy wobſtacź, hdyż po waſchnju fariſejſkich njepłódne ſchtomy woſtanjemy a płody toho ducha njepſchinjeßemy, kotrez ßu: luboſcź, wjeßełoſcź, měr, ſcźerpliwoſcź, luboſnoſcź, wěra, cźiſtoſcź, pózcźiwoſcź!

Hiſchcźe je adventſki cźaß. Tón Knjes je bliſko. Ale wy njewěſcźe ani dnja ani hodźiny, w kotrejż wón pſchińdźe. Tohodla: „S khutnoſcźu, o cźłowſke dźěcźi, pſchihotujcźe waſche wutroby!“ Hamjeń.

Hlaj, Twój kral pſchińdźe k Tebi!

Sswěcźe, hlaj, Twój kral dźe k tebi,
Měra wjerch a pomoznik!
Bójſke ßwětło jeho debi,
S njebjeß pſchińdźe Wumożnik.

Kak dha mamy pſchihotowacź
Na Jeſußa pſchikhad ßo,
So pſchi ßebi móhli ſkhowacź
Tajkoh' Knjeſa nadobnoh'?

S hrěchami wſcha womaſana
Njepokutna wutroba.
Wſchak ſa Bożoh' Ssyna khmana
Sa bydło njej' hoſpoda.

Njech ßo hnydom wotrubaja
Hrěcha dźiwje hałoſy!
Satroſcźe tez wobaraja,
Khryſtej ſańcź do wutroby.

Pſcheſtrěcź k nohomaj jom' chzemy
Draſtu ßamoprawdoſcźe.
W njej my wobſtacź njemóżemy,
Hdyż cźaß hnadny nimo je.

Hdźez pak ſ winy cźłowſke dźěcźi
Pokoj ſ Bohom żadaju,
Tam tez ßłónzo hnady ßwěcźi,
Sacźěri wſchu hrěchow cźmu.

Dźowka zionſka, tuż rjana,
Pyſch ßo, kral je po puczu!
Spěwajo nětk hoſianna,
Witaj jeho ſ radoſcźu.

B.

Adventſke a hodowne nałożki w Sakſkej.

W běhu lěta njeje żadyn ßwjedźeń a żaneho ßwjedźenja cźaß tak połny woßebitych nałożkow, każ hody. Se ſelenym, ſ barbu nadźije, a miłym ßwětłom někotrych ßwěcźkow ſapocźnje ßo cźaß, kiż je do pſchikhada — a pſchikhad je advent — dźěſcźa Jeſußa. Tuto ßwětło bywa ßylniſche a ßylniſche, doniż njebu luty błyſchcź, w kotrymż ßo kóżde lěto ſnowa jewi dźiw hodowneho ſchtoma. Na Tſjoch kralow kóncźa ßo pſchi haſchazych a doßwěcźenych ßwěcźkach ſaßo hodowny cźaß. —

Prěnjeho adventa ſaßwěcźimy na adventſkim wěnzu abo na adventſkim ßwěcźniku, kotryż ſe ſelnym wobwichmy, prěnju ßwěcźku. Kóżdu dalſchu adventſku njedźelu dalſchu ßwěcźku. Adventſke latarnje, rjane a pißane, dobywaju ßo w naſchim cźaßu ſ Rudnych hór dale do kraja. Wukas ſakſkeho biſkopa, tute latarnje, pěkne dźěło njeſprózniwych rukow rudnohórſkich, pſchi ßwjatocźnoſcźach wużiwacź, dopomha wěſcźe tomu, ſo ßo tuta rjana adventſka naprawa a pycha ſ Rudnych hór dale a bóle po kraju rosſchěri. — Dźiwna

wjelepruhata adventska hwězda se ßwojim cžerwjenym błyschczom je ßo rucže też psches mjesy Němskeje rosschěrika. Psched 80 lětami bu prěnja tajka hwězda tu we Łužizy, we Herrnhucže, shotowjena, a to w roswucžowanju wo dźěle Bratrowskeje gmejny. Nětkle ju fabriki hotuja. Do Rudnych hór dobudže ßo wona hižo psched 20 lětami. Tam ßu praktiszy Rudnohórszy wunamakali pschihódnischi twar tuteje hwězdy: Shotowichu hwězdu s 18 pruhami, kotruž mózesch hromadu stykacz. Snaty Max Zeibig ju wukhawluje: „Je, jako by ßo Bethlehemska hwězda w njej najrjeńscho po semsku pschekraßnika.“ — Skónczńje njesabudźmy adventskeje protyki, kotrež dzeń wote dnja w schuli a w domje swjeßeluja małe a wulke dźěczi, hdyž woknjeschko po woknjeschku woczinjeja. Něschto podobne ßu też adventske czaßniki. Hody ßu tola tak prawje ßwjedzeń dźěczi a tych, kiž samóża ßo s dźěczimi kaž dźěczi wjeßelicz, ßebi sakhowawschi wutrobu dźěczazu a wěrjazu.

W někotrych kónczinach naschcje Łužizy je ßwj. Mikławscha — 6. dezembra — też dzenßa hischcze woßebity dzeń dźěczi. Rano sahe hižo pschepytuja dźěczi wczipnje nohajzy a czrije, hacz njeje Mikławsch, „Rumpodichowy bratr“, we nozy niczo nuts położił. Jabłuka, worjechi, schokoladu Mikławschowe kuski tym pěknym, pobożnym, prut a wuhlo njepěknym, njepoßluschnym! — S pschezo wjetschej napjatosczu a s potajnej bojosczu wocžakuja dźěczi pschikhad Rumpodicha. Wschelake hróncžka a ßłowcžka nam wo nim a wo dźěczoch doscz jewja. Rumpodich, tutón teptaty pschecžel dźěczi, tutón „bobak“ sa lóse dźěczi, je swjetscha poßlednja s tych woßobow, kotrež w prjedawschich czaßach pola naß, woßebje pak w Rudnych horach, wokoło czahachu. W južnych kónczinach Łužizy a w Rudnych horach ßu hischcze woßebite waschnja wukhowane. Swjetscha ßu to hry a wobradźenja, kotrež dźěczi hraja. Tak pschikhadża hischcze dzenßnischi dzeń w južnej Łužizy we adventskim czaßu „małe hodowne dźěczo“ — „s' kleene Chrißkindl“ —, hdyž je ßo prjedy starschim pschisjewiło, k dźěczom. Pola naß Serbow khodźi, kaž wschitzy wěmy, „Boże dźěczo“ do domow — a swjetscha s nim też Rumpodich, jeho ßwěrny wotroczk.

Najwjazy wo ludowych sakskich hodownych hrach ßu Rudne hory sakhowake. Tam czahachu něhdy „jandźelske ßyły“ — hacz do noweho lěta — a „kralowske ßyły“ — swjetscha wot Tsjoch kralow hacz do ßwěczk Marije — po sawětych wjeskach a městach.

Hodowny duch wěje sdawna ßem też psches hodowne hermanki. 6. dezembra sapocznje ßo w Annabergu Mikławschowy hermank. Posdźischo sczěhuja w druhich městach hodowne a woßuschkowe hermanki — Christ-, Weihnachts- und Striezelmärkte — s poprjanzowymi a hrajkowymi budami. Dzenßa hischcze ßměja ßo na tebje na Drježdźanskim „woßuschkowym hermanku“ „ßłowkowi“ — Pflaumentoffel — a chzedźa tebi wjele sboża a wjeßela pschinjesc. Rjenje je nam to nasch sakski molerˊ Ludwig Richter se ßwojeho czaßa sakhowak.

A lěß pschikhadża do městow a do jstwow. Je czaß, so ßo wo schmrěk abo jědleńku postarasch. Tuto waschnje, schtomy se ßwěczkami do jstwow a do Božich domow stajecz, njeje pak hischcze tak jara stare, kaž to ludźo husto měnja. Hakle s lěta 1737 mamy se Sakskej najstarschi dopokas sa hodowny schtom. Se Zitawy ßo pische, so tam sa kóždeho ßwójbneho schtomik se ßwěczkami stajichu. Goethe je tajki schtom 1765 w Lipsku k prěnjemu rasej wohladak. W Drježdźanach pschiwjesechu 1807 wjetschu hromadu schtomow na hodowny hermank. Hakle w 19. lětstotku je ßo „hodowny schtom“ daloko a schěroko rosschěrik, też pola naß Serbow. Abo bě ßnadź tu tola prjedy?

Hodowny kraj kaž žadyn ßu Rudne hory. Nihdźe w sakskim kraju — haj ßměsch drje prajicz — w němskim kraju njeßwjecża czlowjekojo tak wutrobne, tak pißane, tak bohate, tak wschelakore, tak smyßłapołne, kaž w Rudnych horach. Kurt Arnold Findeisen je nam we ßwojich hodownych wudźełkach pokasał Rudne hory a jich dźiwny błyschcz a jich woßebite nałožki a jich kuskarski wliw. Njeje ruma doscz, wschě hodowne nałožki Rudnych hór wopißacz.

Na dołhich wjeczorach do hód tam pilnje wurěsuja, lěpja, twarja, rosmyßluja a wupruhuja. Patorżizu dyrbi wscho hotowe bycz. Patorżizu saßwěcża „ßwěczku patorżizy“. Nan spěwa modlitwu. Pschinjeßu „dźewjeczoraki“ — das Neunerlei — na blido. A nětko saßapnje a ßwěczi a błyschczi ßo wschudźom hodowne ßwětło: Hodowna hora — morwa abo žiwa —, pyramida, wěża, kiž ßo wjercźi, ßwěczník pschi wjerśche a peremett! A wscho, schtoż ßo hiba, je kaž duzy, sczicha a njepschestawajzy duzy k dźěsczu w žłobiku. S hubow „kadźerjow“ stupa dym kadźerkow. Hórnizy a jandźeljo sczelu ßwoje czopke ßwětło s woknow dosymneje nozy. Na wyschinje je zyły ßwjedzeń s wobradźenjom. Wobradźenje je w Rudnych horach, kaž też hewak w Sakskej, pak Patorżizu wjeczor pak Hodownicżku rano. Tu saklincża hodowne spěwy. Woßebje a s poknym prawom rad spěwaja tam rudnohórski kěrlusch: „Heit ist der heilige Ohmd, ihr Leit . . .“ W nim ßo sybola stare hodowne waschnja a nałožki. —

Najwjetsche zyrkwinske ßwjatocżnosczе ßu „hodowne mschě“ — Christmetten —, my Serbja prajimy drje powschitkownje: „Boża nóz“. Tute ßwjecża ßo tohorunja pak Hodownicżku rano pak Patorżizu wjeczor.. W městach lubuja woßebje „Hodowny wjeczor“ — Christvesper —, schtoż je s druhimi słowami to ßame, njech też je czaß tutych ßwjatocżnosczow a jich wutworjenje wschelakory. Pschi tym piskaja husto s wěżow, tak na psch. w Drježdźanach s Kschižneje zyrkwje. W Rudnych horach sapocżnu ßo tute ßwjatocżnosczе swjetscha w 6 hodźinach rano. Wone ßu tam najrjeńsche, hdźeż hórszy se ßwojimi latarnjemi psches nóz a ßněh k Božemu domej khwataja, hdźeż na wołtarnischczu pokasuja pschi ßapazym ßwětle staru hodownu hru. Hdyž kemscherjo pschi rańschim schěrjenju domoj du, strowja jich psches wokna hórnizy a jandźeljo se ßwětłom ßwojich ßwěczkow. Doma w czopłej jstwi nakraja potom hodowny woßuschk pschi schalzy czopłeho koseja.

S wobradźenjom a s hodownej Božej ßłużbu ßu wschitzy dozpili wyschinu hodowneho czaßa. Dźěczi wjeßela ßo bjes staroscżow ßwojich darow a hodowneho schtoma, starschi a stari ßu pak se ßwojimi myßlemi saßo hižo w pschichodźe, a praschenje pschińdźe, hacz je nam spožczene, hischcze ras hody ßobu ßwjeczicz. Tamny naspomnjeny rudnohórski hodowny kěrlusch dospěwaja tak:

„Oeb mir Weihnachten wieder derlabn?
Wie Gott will, so geschah's!“

Haj, hodowny czaß lubosny, luby, rjany czaß! Sswjeczmy nutrnje ßobu jeho pschihotowanski adventski czaß, so bychu nasche hody byłe žohnowane, sbožowne hody a my žohnowani a sbožowni, wědźo, so sa naß, hdyž tu na semi žanych wjazy njeßwjeczimy, pschińdu wěczne, sbóżne hody.

Po n. A. Z.

Wschelake ſ bliſka a daloka.

Budyſchin je měł ßwój woßebity dźeń. Se wſchěch kónczin běchu Serbja do Budyſchina pſchikhwatali — na wulki ßerbſki konzert, a ſ nimi Němzow wjele. Tak je był tamny 28. november ſdobom też woßebity a ważny dźeń zyłeho ßerbſkeho luda. Ludowe ſpěwy klinczachu pſches połnej żurli Króny a do wutrobow. Buchu też ſ wutroby ſpěwane. Pſchikleſka a pſchiwyſka je było wjele, najwjazy pak, jako małe holczki ſ Hucźinjanſkeje ſchule pod wjedniſtwom k. wuczerja Jenki nježnje a luboſnje ſpěwachu ßerbſke ſpěwy. Móznje rźeſche pſchikleſk, żadajo hiſchcźe něſchto ßłyſchecź. Schkoda, ſo pſchi wſchěm bohatym wopycźe, kiž tam bě, tola jich hiſchcźe wjazy njeje ßłyſchało tutón konzert woßebje też ſ młodźiny a — też dźěcźi. Luboſcź k macźerńej rěcźi a narodej by ßo ſnowa ſahoriła. — Bychmy wjele pißacź a khwalicź měli, kaž khóry tak ſoliſtku a ſoliſtu, kaž ſpěwarjow tak dirigentow a knjeſa pſchi klavěrje. Tola njech je tu toho doſcź. Naſpomnicź chcemy pak jene: pěkne poczeſcźenje, kotreż ßo naſchemu ßerbſkemu prózowarjej hudźbnemu miſchtrej Krawzej doſta pſchi ſpoczatku konzerta. Wulki khór a hobrſka ſhromadźiſna a ſ nimaj ßerbſki lud ßo dźakowaſche miſchtrej Krawzej ſa jeho wulke wopornjwe dźěło. Jeho płody ßu widomne. Jedyn też: tutón konzert pod wjedniſtwom młodeho dirigenty k. wuczerja Winarja. Wjednik ßerbſkeho luda, k. wuczeŕ Nejdo-Rakojdźanſki, tłomaczeſche ſ krótkimi ßłowami tutón dźak. Njech je miſchtrej Krawzej ſpożczene, hdyż też jeho hłowa hižo dawno ßlěbornoběła, hiſchcźe dołho ßo ſe ßerbſkim ludom ßobu wjeßelicź na ßerbſkim ſpěwje, na ßerbſkej hudźbje, kotrejż je wobej ſ njewſchědnej ßwěru hajił a hiſchcźe haji!

Hłowna ßerbſka prědarſka konferenza bě ßo póndźelu 3. hodownika w Sserbſkim Domje ſhromadźiła, wuradźowaſche wo praſchenjach naſchich woßadow. Po ſawodnej modlitwje rosprawjeſche też hnydom pſchedßyda, k. w. farař Sarjeńk, wo tym, ſchtoż bě ßo po poßlednim ſeńdźenju hacź ßem ſtało. Wo nowym ſarjadowanju zyrkwje po krajinach, dekanatach atd. njehodźi ßo nětkle wjele prajicź. Druhe nadawki ßu nuſniſche. Wo ßerbſkim ſeminarje, kotryż je ßam wjedł, móżeſche ſ wjeßelom prajicź, ſo hiſchcźe njeje ženje telko bohoßłowzow w nim było kaž létßa. Tuż móżemy dobreje nadźije bycź. Pſchi tym witaſche k. kand. theol. Laſera, kotryż nětkle ſarſke ſaſtojnſtwo we Lupoji ſaſtawa, ſ wutrobnymi ßłowami do konferenzy. Woßebje naſpomni na to ßwjedźenjej, kotrejż běſchtej ſa Njeßwacźidlſku a Minakalſku woßadu tak radoſtnej: poßwjecźenje wobnowjeneje zyrkwje. — Wo ßwjedźenju we Njeßwacźidle ßu wſchitzy nadrobnu rosprawu hižo tydźenja tu w naſchim łopjeńku cźitacź móhli. — Wobej Bożej domaj ſtej khětro dokładnje pſchetwarjenaj a wobnowjenaj. Po rosprawje pſchedßyby jednachmy wo wſchelakich praſchenjach, tak wo tym, ſo ma kóżdy ſe ßerbſkich duchownych ßo ſapißacź ſa nutrnoſcźe, kotreż běžnje w naſchim łopjeńku na prěnim měſtnje woſjewjamy. Dale wo ſaſtaranju ſe ßerbſkimi Božimi ßłużbami tych woßadow, kotreż wjazy ßerbſkeho duchowneho nimaja; to ßu Ketlizy, Kotezy, Huſka a Wujeſd. Fararjo ßu ſwólniwi, pſchecźa dopjelnicź; wo poſtajenje wěſteho porjada měłe ßo woßady pak ßobu ſtaracź. — Bibliſki pucźnik ſa lěto 1935 je woßebity dypk. Wón wuńdźe k hodam, a ſa tuni pjenjes jón doſtanjecźe. — Jednachmy też wo podpjeranju naſchich ſtudowazych. Je ſnate, ſo je jim ſtudium jenoż ſmóžnjene ſ wulkimi woporami ſtarſchich a ſo tomu a tamnemu nochze doßahacź. Sserbſka konferenza chze tohodla wobſchěrniſcho ßrědki, kotreż ma ſ Jakuboweho wotkaſanja, ſa podpjeru ſtudowazych nałożecź a hiſchcźe do hód wjetſchu ſummu wuplacźicź. Namjet, kollektu ſa podpjeranje ßerbſkich ſtudowazych ſběracź, njebu pſchijaty, ſchtoż jich wěſcźe wjazy wobżaruje. S tutym by woßadnym woßebita móżnoſcź ſkicźena była, ßo ßobu ſtaracź ſa to, ſo w ßerbſkich woßadach ßerbſzy duchowni też w pſchichodźe pſchipowědaja ßerbſke Boże ßłowo. Ale ſkładnoſcź, pſchipomozny dar ſa tutón nadawk zyłeho ßerbſkeho luda ſkładowacź, je pak bjes toho ſtajnje daty: Towarſtwo pomozy pſchijimuje ſtajnje dary a proßby wo tajke. Kóżdy farař budźe rad ſwólniwy, tajke dary, kiž ſ woßady doſtawa, dale wobſtaracź. Potajkim ſkładnoſcź a pucźe tu ßu. Schtóż tu pomha, dokonja ſ jenym dwoji ſkutk a dopjelnja ſ jenym dwoju pſchiſpłuſchnoſcź: ſa Boże kraleſtwo a ſa ßwój narod. A ſkładnoſcź a pucźe, ſa Boże kraleſtwo a narod něſchto cźinicź a pſched woběmaj ßwoju pſchiſpłuſchnoſcź dopjelnicź, ßu tu też hewak a ßu kóżdemu po ßwojim date, niż najpoßleſy ~~na pſch. w piſmowſtwje, do kotrehoż też naſche łopjeno~~ „Pomhaj Bóh“ ßłuſcha: pißacź do njeho naſtawki, rosprawy, powěſcźe, nutrnoſcźe — ſkaſacź a cźitacź łopjeno a ßo ſa dalerosſchěrjenje ſtaracź —, niż woßobow dla, ale wězy dla, Božeho kraleſtwa dla a naſcheho naroda dla. A njemolmy ßo: Pſchińdu cźaßy a hodźiny, hdźeż budźe žel a cźežko kóżdemu, ſo ßo njeje ſa to ſtarał; ßo poſtarawſchi ſa to najßwěrniſcho, ſo wón, wona w Božim kraleſtwje tak w dźaknej luboſcźi ſ wopornjwej luboſcźu Jeſuſowej ſjednocźenaj, ſo hinak njemóżetaj. — Dajmy adventſkemu cźaßej ſkutkowacź mjes nami a w nami, ſo by była nam we wutrobje wulka hodowna luboſcź.

Na pucź.

„Zyłe kſcheſcźijanſtwo je tola jenoż adventſki cźaß; wěrne hody pſchińu hakle tam. Schtó by ßo tola na to mohł wjeßelicź, kaž dźěcźi!“ Rudolf Kögel.

Pytaj w Knjeſowych knihach a cźitaj:

Sa 2. advent: 1. Kor. 11, 27: Njedoſtojny a tohodla winowaty. — Sa 10. dez.: 1. Kor. 11, 28: Pruhuj ßo ßam! — Sa 11. dez.: 1. Kor. 11, 29—30: Khutne ſcźěhwki. — Sa 12. dez.: 11, 31: Ssudź ßo ßam! — Sa 13. dez.: 11, 32: Schto chze Bóh ſe ßwojim khłoſtanjom. — Sa 14. dez.: 11, 33: Cźakajcźe jedyn na druheho! — Sa 15. dez.: 12, 1—3: Jeſuß Khryſtuß tón Knjes! — Sa 16. dez.: 12, 4: Wſchelakoſcź a tola pſchesjednoſcź! —

Tutón mały pucźnik pſches tydźeń a cźaß chze dowjeſcź do Biblije a chze wjeſcź duzy po pucźu ſ Bibliju — a chze też naß dowjeſcź k nowemu ßerbſkemu Bibliſkemu pucźnikej ſa lěto 1935, kotryż k hodam wuńdźe. A pucź ſ Bibliju — a tohodla też ſ modlitwu — hicź do pſchichoda, k tomu chze donawabicź kóżdeho naſch njedźelnik, ſo by też pſchihotowany, dohotowany był, hdyż pſchichod pſchińdźe, tón pſchichod, w kotrymż jenoż wobſtejiſch a woſtanjeſch, hdyż ßy dowuhotowany po kſcheſcźijanſku.

Liſtowanje. Kni. H. B., k. ſ: K: a wſchěm druhim wutrobny dźak ſa pſchipóßłanki. Redaktor. — Sa 3. advent: T. w B. — Sa hody: M. w B.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczńoſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 1·08 pjenjezkow

Čisło 50

Bomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyschinje 16. dezembra 1934 Bautzen

3. njedźela adventa.

Matth. 13, 16. a 17.

Jesußowe pschirunanje wo schtworakej roli je se srudneho nashonjenja prajene, so je prawje mało tych, kiž so dobrej role runaja, mało tajkich, wo kotrychž placźi, so skyschane skowo sakhowaju w pěknej a dobrej wutrobje a pschinjeßu płody w sćerpliwosćźi. Jesuß je podarmo pschischoł, hdyž jeho njeßkyscha ani njewidźa, schtó wón je. Tak je tehdy było, hdyž Jesuß sam wuczesche. Jeho kónz na kschižu to na najsrudnischo dopokasuje. Ale też, hdyž krajne zyrkwje mamy wot lětstotkow, pschi tym wostanje, so je mało poßkucharjow.

Tuž dyrbi so pschi swjećenju swjateho adventa wo to wojowacź, tych sa wěru dobycź, kotsiž haczrunjeż do zyrkwje skuscheja, Jesußowe skowo njelubuja, w Jesußu swojeho knjesa njewidźa. Kajke je to wěrjazym swjate wopomnjećźe, so je Jesuß do swěta pschischoł, Boži syn s njebjeß! Kak je do luda schoł, lud móznje wucźił, Boże kralestwo pschipowjedał! Kak je do Jerusalema sacźahnył, w templu wustupił, do smjercźe wojował!

Wěscźe wón njeje wulkemu ludej, kiž prjedy na Jana, jeho prjedyběžerja a potom na njeho poßkuchasche, tajke khwalobne skowa prajił, kaž tele: „Sbóžnej stej waschej wocźi, so widźitej, a waschej wuschi, so skyschitej. Sawěrnje, ja praju wam, wjele profetow a prawych je požadało, so bychu widźili, schtož wy widźićźe, a njejßu jo widźeli, a so bychu skyscheli, schtož wy skyschićźe, a njejßu jo skyscheli“. To je tajkim prajene, kiž s wěru poßkuchachu a w Jesußu Sbóžnika widźachu. Też s nich pak je potom, hdyž Jesußowy kónz na kschižu widźachu, niz jeno někotry, ale wulka mnohosćź wotpadnyła. Hakle swjatki saßo tyßazy so wobrocźichu.

W naschim cźaßu mjes nami kschesćźijanami, je mnoho tych, kotrymž su drje Jesußowe wucźby wo prawym žiwjenju něschto hódne, ale swědczenje wo jeho stanjenju njerodźa, też Boże wotkasanje sańcź nimaja.

Dyrbimy so jara dźiwacź, so sa 300 lět je kschesćźijanska wěra kraje romskeho khěžorstwa dobycź móhła. Tam tola bě skowo wo kschižu póhanam hłuposcź, Židam pohórschenje. Tuž je tehdy prědowanje mało mozy měło. Ale luboscź we kschesćźijanskich wožadach, póhanam widomna, mějesche móz dobywanja nad njewěrjazymi, symnymi wutrobami. Wjele je też cźiniło, so so kschesćźijanske pohrjeby póhanam lubjachu. Pschi póhanskim k rowu pschewodźenju bychu jeno žalosćźili. Kschesćźijenjo psalmy spěwajo swoje cźěła khowachu. Ssylsy bychu sa dopokasmo njewěry wobhladali. Tak je so móz noweje wěry widomnje sjewiła. Też smužitosćź kschesćźijanskich wojakow je sobu pomhała, so su kschesćźijanstwo sa dobre spósnali.

A my wěrjazy nascheho cźaßa, my sbóžni poßkucharjo Jesußowi? Je nascha sbóžnosćź w naschej luboscźi a pschi naschich pschewodźenjach a na wojakach, kiž s kschesćźijanskeho doma pokhadźeja, wschitkim widomna? Wot cźaßa, so kschesćźijan Hindenburg Němsku wodźesche, su jeno konfirměrowanych do wójska pschijeli, na nich twarili, so maja se starschiskeho doma swěrnosćź, poßkuschnosćź, ponižnosćź, smužitosćź, bohabojosćź.

Jesuß je na lud tehdy skorżił, so ludowa wutroba je stwjerdnjena, a jich wuschi sle skyschitej, a jich wocźi drěmatej. Tak cźitamy Matth. 13, 15. Sswojich swěrnych pschiwißowarjow Jesuß sbóžnych khwali, doselž jeho widźa a jeho skowo skyscha.

Psched Jesußom je, schtož na naß je, njedospołne, hrěschne. Ssmy swětła a pomozy, hnady a posběhowanja potrěbni. Naß dyrbi bolicź, so psched jeho sudom njewobstejimy, haj njemóżemy wobstacź. Schtó pak samóże takle tule bo-

loſcź ſahojicź kaž Jeſuß ſe ßwojim ßłowom wo ſbóžnoſcźi hrěſchnika, ſhubjeneho cźlowjeka? Hordoſcź je ſ najßylniſchim ſadźěwkom. Hordy ßo nochże žanemu ßudej podcźißnycź. Ponižni maja ſbóžnej wocźi, ſo Jeſußa ſa ßwojeho knjeſa maja. Kak móhł tež Jeſuß naſch Sbóžnik bycź, hdyž njeje nam knjes a jako tajki potom ſbóžnik duſche? Jeho bójſka ponižnoſcź dyrbi wſchu hordoſcź pſchewinnycź, dyrbi wutroby ſmjehcźicź a potom ſ měrom a ſe ſbóžnoſcźu napjelnjecź.

Tak chże Jeſuß pſchezo ſnowa do naß, do naſchich woßadow, do zyłeho luda ſacźahnycź, ſo by ßwoje žohnowane knježſtwo měł a bychu tež wſchitke naſche ſeńſke wobſtejnoſcźe a prawa kſcheſcźijanſke byłe. Domy, woßady, ſchule, zyrkwje pod tutym knjeſom ßu lěpſche hacź pod žanym druhim knjeſom.

Sa hodowny ßwjedźeń.

To je tón dźeń, hdźež ſeſkhadźała
Je Boža luboſcź cźlowjekam;
Dar najwjetſchi je wobradźała
Wſchěm wbohim khudym hrěſchnikam:
Toh' Ssyna, ßłónzo njebjeſke,
Kiž ßłónzo wſchitkich ßłónzow je!

Daj rosßwětlicź ßo kóžda duſcha
Wot ßwětła Bożej' miłoſcźe!
Pucź wěry dźimy, kaž ßo ßłuſcha,
We ſkutkach ßwěrnej' luboſcźe!
Nam ſacźěr tutoh' ßwětła móz,
Tych hrěchow ßmjercźe ſtraſchnu nóz!

W tutym ßwětle Božim pytnu,
To ßwětło wěcźnej' ſbóžnoſcźe,
Hdyž ßłónzo, měßaz, hwěſdy ſhlědnu
— Ssnadź bórſy wſcho tu ſahinje! —
Mi tutoh' ßwětła ßwěcźenje,
Sſłyſch wſchitko, — moje njebjo je!

Njech ßo pſchez bóle jaßnje ßwěcźi
To ßwětło wěry, luboſcźe,
Nam wutrobu a duſchu ßwjecźi
Duch Bożej' wěcźnej' jaßnoſcźe! —
Schtóž chże to ßwětło wužiwacź,
Tón njedyrbi wjaz w hrěchach ſpacź.

Pój, Jeſu, hodow ßłónzo kraßne.
Mje hrěj ſe ßwojej luboſcźu.
W Tebi mam to ßwětło jaßne,
Tu prawu radoſcź hodownu!
Kak ja tu w ßwětle khodźicź mam,
To wucź mje, ßwětło hodow, ßam.

J. W.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

S džakom je wſach; ßydźech ßo do kucźika a dach ßej ßłodźecź wokoleńcźku ßucheho khlěba, kotruž mějach wot wcźera wjecźora w ſaku a te kruſchwy.

„Njebyſchcźe ſo mnu do hrodu horje dóſchła? Ja rad ßama njeńdu“, mje žónſka proſcheſche. Hacźrunje mi to lubě njebě, tola pſchiſwolich; proſchach pak, ſo prjedy hiſchcźe ßebi kraßne wokna wobhladam. Tuž wona na mnje cźakaſche. Wóßom wyßokich woknow je ſady woltarja ſ molowanej ſchkleńzu. Wone ßu ßobu te najrjeńſche w zyłej Němſkej. 1479 bu prěnje wokno zyrkwi darjene wot dweju knjeſow, Sebald a Pětra Rietera. Wobaj tam klecźitaj, doſpołnje wobrónjenej pſched Mariju jako njebjeſkej kralowu. Tež wſchelake druhe ſcźěny ſe ſtareho teſtamenta ßu na nim widźecź. Druhe wokno, 1480 darjene wot ßwójby Haller, da widźecź Khryſtußowe cźerpjenje; 3. wokno wot farmarja Pětra Knorra 1476 darjene, wopſchija legendu ßwj. Lorenza, Schcźěpana, Heinricha a Kunigundy Ssrjedź wokna je Khryſtußowe pſchekraßnjenje. Wyſche teho ßmjercź a krónowanje Marije. 4. wokno, darjene wot kěžora Bjedricha III. 1493, pokaſuje wobraſy kěžora a kěžorki a legendu wo kěžoru Konſtantinu a kěžorzy Heleni. 5. wokno, ſ lěta 1490, bu k dopomnjecźu na fararja Konrada Kunhofera, kotryž 1452 ſemrě, wěnowane. Na nim ßu ßwjecźi a duchowni. 6. wokno, najkraßniſche, bu 1487 wot ßwójby Volkamer darjene. Na nim widźimy rodźicźelſtwo Khryſtußowe a ßwójbu daricźela. 7. wokno, 1480 wot ßwójby Schlüſſelfelder darjene, pokaſuje na hornjej ſtarſchej połojzy — młyn jako ſymbol a pſchewobrocźenje khlěba a wina. Delnja połojza ſ 19. lětſtotka, pokaſuje Dürerowych wucžomnikow a wopon ßwójby daricźela. Na 8. wokně je ſałoženje němſkeho kěžorſtwa 1871.

To bě wjele cźaßa hrubiło. Hdyž wrócźo pſchińdźech, bě žónſka woteſchła. Wobhladach ßebi hiſchcźe wſchelake na ſcźěnje wißate wobraſy a tohorunja poſtawy tu a tam pſchi ſtołpach a wopony nadobnych ßwójbow Patrizier, kiž zyrkej ſ něcźim wobdarichu. Tak běch Boži dom pſcheſchła, kaž łopeńko prjódk pißaſche. Wone ſkónczi ſe ßłowami 26. pſalma, 8: „Knježe, ja lubuju wobydlenja Twojeho doma, hdźež twoja cźeſcź bydli.“ Jako ſ zyrkwje wuſtupich, bě mi kaž bych ſ druheho ßwěta pſchiſchła.

¼4 hodźin bijeſche; to mje dopomni, ſo ßebi njeběch Boži dom ſwonkach wobhladała. Dwě wyßokej wěži wobknježitej daloko a ſchěroko město. Wot delka ſchtyrirózkatej, wuběžitej ßrjedźa kóžda do wóßomrózkateje a wukónczitaj ßo wyßoko kónczojtej; na kóždym wyßokim kónczku wěży je ſpěwaty honacź. Bohacźe, ſ drjewowymi wuréſkami debjene, hłowne durje du ßrjedź njeju na wjecźornym boku do zyrkwje. Wyſche duri je kaž wulka kulojta hwěſda; bohacźe ßu w njej rospróſchene woßoby ſ Biblije. Wyſche hwězdy ßrjedź wulkeju wěžow je mała ßlěborna wěža. Tu ßo w 12 hodźinach, hdyž bije, durćzka wotewrja a ßwjecźi 12 japoſchtoljo wuſtupja, du nimo a ßo ſ druhimi durćzkami ſaßo ſhubja. Wobžarowach, ſo njemějach dalokowid ßobu; ſ tutym bych ßebi jich jutſje wobkedźbowała.

Dóńdźech nětk do katoliſkeje zyrkwje; tuta je ſaßo ſe ſtarſcheho cźaßa, tola pak tež bohacźe debjena. Pobožni ludźo tu pſchińdźechu, ßwoje pacźerje wuſpěwacź. Nochzych jim mylicź, tuž jenož jónkrócź wokoło dźěch.

Na to dźěch k Jakubowej zyrkwi; tuta je ſaßo ſe ſaſtarſkeho cźaßa. Dwě knjeni a jedyn knjes runje ſ durćzkow wuſtupichu a zyrkej ſamkachu.

„Tu drje je zyrkej ſamknjena?“ ßo wopraſchach.

„Haj“, mi tón knjes wotmołwi.

„Schkoda“, ſ tutymi ßłowami chzych woteńcź.

„Nó, ja wam wotewrju!“ ſ tutymi ßłowami mje wón hižo do zyrkwje wjedźeſche.

(Pokracźowanje.)

Sserbſke kemſche — woßadna ſhromadźiſna w Drježdźanach

Na druhej njedźeli ßwj. adventa wotmě ßo w Kſchižnej zyrkwi 345. ßerbſka Boža ßłužba. Kemſche běchu, kaž to pſchezo w adventſkim cźaßu bywa, derje wopytane. S Łužizy bě pſchikhwatał naſch ważeny wyſchſchi farař Sarjeńk, na kotrehož

pschijěsd Drježdžanszy Sserbja ßo hižo do cžaßa wießelichu. Prědowanje wokschewjesche wschě pobožne dusche a natwarjazy podłožk prědowanja. Hdže, hdy a kak ßo cžlowjek pschihotowacź dyrbi, so by jónu wěcžne žiwjenje dóstał, — kaž tež pokiw ja kschesczijanskich starschich, wukubłanje młodźiny nastupajo, pokasasche prawy ßměr dobreho kschesczijana. K Božemu blidu wjele pschistupichu. Zyrkwinske wobrjady wobwěnowa nowosałoženy khór pod wjednistwom k. wumělskeho molerja Kowarja. Na tutej Božej ßłužbje spominasche ßo też na semrěte ßobustawy tudomneje woßady.

Po kemschach shromadźichu ßo wschitzy lubi kemscherjo w „Janskim Dworje“ k woßadnej shromadźisnje. Nowy zyrkwinski pschedßyda k. Kowař wupraji ßwoje wießele na dobrym wopycźe shromadźisny a wschitkich wutrobnje postrowi, woßebje k. wyschscheho fararja a druhich hosczi z domisny. Se narodnej hymnu sastupichmy do porjada shromadźisny. Knjes Kowař spomni na nowy zyrkwinski khór, nowe spěwarske a ßo wotměnjazy kulturny wjeczor Drježdžanskich Serbow. Potom spominasche na sasłużbneho czestneho pschedßydu tow. „Czornobóh“, na druhich semrětych towarstwa a nascheho lubeho krajana K. Krawza, kiž dźeń do ßerbskich kemschow wot naß dźěsche. K czesczi semrětych pschitomni postanychu. Jeho rěczi pschisamknychu ßo wutrobite ßłowa k. wyschscheho fararja. Tu ßłyschachu wschitzy něschto z rjaneje Łužizy, woßebje, kak doma kulturelnje dźěłaju a kak srudnje to w naschim nabožnym wuwiczu je. Nadźijomnje ßu też Drježdžanszy Sserbja dopósnali, so dyrbja Bibliski pucźnik, Pomhaj Bóh a nasch jeniczki ßerbski dźenik podpjerowacź. Rěcźnik spomni też na nasch ßerbski konzert a nascheho sasłużbneho hudźbneho dir. Krawza. S dźakownymi ßłowami rěczesche k. wyschschi farař też wo naschim semrětym k. Pětschzy, kotremuž ma ßo woßada wjele dźakowacź. So naschi knjeza fararjo rady do Drježdžan pschińdu, wusběhny nasch ważny hósćo woßebje a radźesche, so bychu też Drježdžanszy Sserbjo nowe spěwarske skasali. Spěw „Nasche Sserbstwo z procha stawa“ ßo sanjeßy.

Napoßledku bu nowe zyrkwinske pschedßydstwo sestajene, kiž se 6 knjesow wobsteji. Woßadnych należnosczow dla wuwi ßo żiwa debata, na kotrejž ßo wobdźělichu kk. Kowař, Sahrodnik, Hajdan, dir. Krawz a k. Scholta. So by ßo wschoderje dorjadowało, wěnowasche k. wyschschi farař někotre wujednaze poliwy a namjety, kiž ßu nadźijomnje na dobru rolu padłe. Potom wróczejesche ßo nasch woblubjeny prědař z nowymi staroszemi domoj do Łužizy. — Na ßamym wjeczoru sarjadowa ßo też sběrka sa nascheho 85lětneho ßwěrneho krajana Schiwarta, kiž wucźinjesche 13,50 hr. F. Th. H.

Wo Klukschanskej zyrkwi.

Napißma.

Nad hłownym wukhodom: Tón Knjes swarnuj twój wonkhód a nutskhód (němski).

Na zyrkwinym wjerchu: Czesczź budź Bohu we wyßokosczi! (ßerbski a němski).

Wokoło wołtarja: Khrystuß je horjestawanje a žiwjenje. Schtóž do njeho wěri, budźe žiwy, runjež wumrje. Halleluja! (ßerbski a němski).

W kapalni: Bóh je nascha nadźija a ßylnosczź (němski). Jedyn twjerdy hród je nasch Bóh ßam (ßerbski).

Wobrasy.

We wołtarnischczu k bokomaj wołtarja wohladasch woknjazaj wobrasaj, daraj † komerzneho rady Hermsdorfa-Kupjanskeho; rjany napohlad z zyrkwineje łódźe abo hłubje ßem. Lěwe wokno pschedstaja Jesußowu kschczenizu w Jordanje, prawe: Emaunskaj wucźobnikaj spósnajetaj se ßmjercźe stanjeneho Knjesa.

W kapalni mamy kulojte molowane wokno, kotrež pschedstaja symbole Božeho wotkasanja (kelich a woblatko), wobdataj z kłoßami a winowymi hałožkami, kotrež pominaja na Jesußowe ßłowo (Jana 6, 35): Ja ßym khlěb žiwjenja; schtóž ke mni pschińdźe, njebudźe hłódny, a na Jesußowe ßłowo (Jana 15, 5): Ja ßym winowy pjeńk, wy scźe hałosy.

Nimo teho wißatej w kapalni wobras Luthera, wótza nascheje evangelsko-lutherskeje zyrkwje, a wobrask nascheje prjedawscheje Klukschanskeje zyrkwje.

Ważne wobrasy w naschej zyrkwi pokasuje wołtař. Na sadnjej kromje wołtarneho blida, na kotrymž Boża martra steji, widźisch pißany molowany wobras: Jesuß se ßwojimi wucźobnikami pschi poßlednjej wjeczeri. Nad tutym wobrasom widźisch z kamjenja wudypany wobras: Jesußowe kschižowanje, nad tutym: Jesußowe stanjenje se ßmjercźe, a nad tutym poßledni ßud.

Pomniki.

Sady woltarja a we wěžinej wokhěži ßu někotre pomniki sa něhduschich rycźerjow (rycźerkublerjow) a jich mandźelske; we wokhěži wěže swjetscha z zyłym do kamjenja wudypanym wobrasom (woßebje ßu to stawy ßwójby z Noßacźiz (von Nostitz) nad Lichanjom).

Na južnym boku zyrkwje pódla klětki je wulki kamjeńtny pomnik z wobrasom hłowy Khrystofa Bjedricha hrabje se Gersdorfa, kiž ßo w lěcźe 1666 w Kupoji narodźi. Knjesojo z Gersdorfa a z Nostitz běchu patronoju zyrkwje.

Napischecźo klětzy na ßewjernym boku zyrkwje wißy drjewjany pomnik pschedstajazy rycźerja Franza z Noßacźiz (von Nostitz) nad Lichanjom, † 1576, z jeho ßwójbnymi pschiwusnymi ßo modlo psched kschižowanym Sbóžnikom (po waschnju tehdyscheho cžaßa ßo rycźerjo rad dachu pisched kschižowańskej skupinu na Golgacźe molowacź).

W kapalni wohladasch pomnik Klukschanskeho fararja Jana Bohuwěra Kühna, rodź. w lěcźe 1706 w Budyschinje, semrěteho w l. 1763 w Klukschu. Wón je 2. wudawk ßerbskeje biblije wobstaral.

Na kerchowje steji sornowzowy pomnik sa wopory ßwětoweje wójny z woßady, na kotrymž 77 mjenow cžitasch.

Tak też napißma, wobrasy a kamjenje rěcźa ßwoju rěcź a pohnuwaja wutrobu. Kschižan, farař.

Też hodowny dar.

„Neudettelsawske mißijonske towarstwo“ je póßłało sapočzatk dezembra lětadło won na wulku kupu Nowa Guineja, na kotrejž mjes póhanami skutkuje. To drje je prěnje lětadło, kotrež němske evangelske mißijonske towarstwo do mißijonskeho dźěła wosmje.

To je hodowny dar sa mißijonskich dźěłacźerjow, kiž tam na dalokej kupje skutkuja a sdobom sa tamne hody. Kaž zyła daloka kupa ßu też mißijonarojo na lětadło pokasani. Tak dyrbimy ßebi wobmyßlicź, a potom dopósnajemy, kajki postup mißijonstwo z tutym sczini. Tuta kupa ßo namaka we Wulkim ozeanje k połnozy Awstralskeje.

Zyrkej a stat.

Hody ßu blisko a hody chze kóždy ßwjecźicź. Tuž pomhajmy, so by to móžno było! So by móžno było, so ßo Hody kóždemu w naschim kraju něschto wobradźi, schtoż jemu hodowne wjeßele pschihotuje! Składnosczom je dosczź a je wschudźom!

Ale njewſmimy tuto hodowne pomhanje jenoż ſwonkownje! Pſchihotujmy ſnutskowne wjeßelenje, niż jenoż wjeßele na ſachodnych ſwonkownych darach! My to ſamóżemy, hdyż Hody druhim „Boże dźěczo“, to, ſchtoż tuto ßłowo po ßłowje praji, pſchinjeßemy. To paſ jenoż móżemy, hdyż ßami „Boże dźěczo“, hodowneho Sbóżnika, mamy. Hdyż jeho mamy, wěmy, ſchto cžinicź, a cžinimy radźi, ſchtoż mamy cžinicź. W tutym ſmyßle do hodowneho wobradźenja! Njech ßo też po tutym ſnutskownym dopjelni, ſo lětßa w naſchim ludu nichtón bjes hodowneho dara. To budu żohnowane a tohodla ſbożowne Hody!

Reforma ſchule je tak daloko pſchihotowana, ſo drje we haprleji pſchichodneho lěta pſchipowjedźi. Wona pſchinjeßy wſchelake, ſchtoż je ſa roswicźe luda a kraja ważne a ßo tohodla do wukubłanja luda ſaměſtni.

Sa Schleſyſku woſjewja wjedniſtwo H. J.: „Kóżdemu Hitlerowemu hólzej budźe, każ hacż ßem, tak dale ſkładnoſcź poſkicźena, ßo po ßwojich zyrkwinſkich pſchißłuſchnoſcźach a pſchecźach měcź!“ Runje tak raſnje ßo wotpokaſuja poſpyty a měnjenja, kotreż někajke ſwiſki HJ. młodźiny pytaja ſ někajſſimi woßebitymi nabożnymi poſpytami, też ſ „Němſkej wěru“. — „Němſka wěra“ abo „Němſke wěryhibanje“ je to hibanje, kotreż chże Jeſuża Khryſtuża, kſchiżowaneho a ſtanjeneho ludej wſacź a lud dowjeſcź někajkemu póhanſtwu, kotreż chże ſałożene bycź na póhanſku nabożinu Germanow. My mamy na tute wſchelake mjena kedźbowacź a ßo hladacź, ſo je njeſaměnimy. Tuto germanſko-póhanſke hibanje mjenuje ßo ſwjetſcha „Deutſche Glaubensbewegung“. Tuto nima niczo cžinicź ſ tamnym kſcheſcźijanſkim hibanjom w Němſkej, kotreż mjenujemy: „Němſzy kſcheſcźijenjo“, po němſku: „Deutſche Chriſten“.

W Mexiku traje wótre rosßadźowanje mjes ſtatom a katolſkej zyrkwju dale. Też proteſtantiſki Boži dom běchu tam ſawrěli.

W Schpaniſkej njeje napjatoſcź mjes ſtatom a katolſkej zyrkwju nimo. Kak je tam było, ſpósnajeſch ſ toho, ſo je tam arzybiſkop poſtajił kommißiju, kotraż ma wujaßnicź, kak ßu tam cźi 39 duchowni wumrěli rjekowſzy martraŕſku ßmjercź

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Pod hodowny ſchtom położ też ßerbſku nabožnu knihu. Mamy wſchelaſe rjane knižki ſa tuni pjenjes, w kotrychż ßo nam jewja hłuboke kſcheſcźijanſke myßle ſałożene nuts do rjaneho powědanczka. Na pſchikład doſtanjeſch w „Sserbſkich Nowinach“ mjes druhimi też knižku: „Spokojene žedźenje“. Hižo tutón krótki titul cźi praji, ſo to kniha ſa Hody, kotreż nam tola pſchipowědaju wjeßełu powěſcź wo wulkim ſpokojenym žedźenju cźłowjekow. A tutoho wulkeho žedźenja wodnych jewi ßo w młoduſchku, wo kotrymż pſchedewſchěm powjedanczko rěcźi. A wono bu ſpokojeny, jako wón Jeſuża Khryſtuża namaka. — Druhe tajke knihi ßu: „Wotroczk“. Tute a druhe ßu też ſ wobraſami wudebjene, kotreż wabja a podawki rosjaßnjeja. Tuż dajcźe ßebi tute a druhe knihi a knižki w „Sserbſkich Nowinach“ pſchedpołożicź a potom je położcźe pod hodowny ſchtom ſ druhim lubym a pſchihódnym. Nuſne nam je, ſo ßo wſchitzy ſaſtaramy ſ mozami kſcheſcźijanſkeje nabožiny a wěry. Pſchichod budźe ßebi wjele wot naß žadacź a nam wjele napołoži. A hdyż je hdźe ſkładnoſcź, ßo ſ tajkimi mozami wuhotowacź a ßebi tajke bróńje pſchihotowacź, je to pod hodownym ſchtomom, pod kotrymż tola klinczi a ſynczi wulka hodowna a dobycźeŕſka powjeſcź: „Wam je ßo dźenßa tón Sbóżnik narodźił, kotryż je Khryſtuß tón Knjes.“

W měſcźe Aue w Rudnych horach wuhotuja rjanu hodownu wuſtajeńzu. Pokaſuja na njej, ſchtoż rjaneho a kraßneho k Bożej nozy ſhotowichu naſchi Rudnohórſzy. Ale niż jenoż to tam w Rudnych horach wohladaſch. Ně, ſdobom też, ſchtoż na tutym polu druhe kraje Němſkeje dokonjachu, tak Sakſka, Schleſyſka, Bayerſka, Durinkſka atd. — Schtóż je pſched něſchto lětami w Budyſchinje wohladał pěknu wuſtajeńzu Rudnohórſkich, tón tutu wěſcźe njeſabudźe a móże ßebi někak pſchedſtajicź, ſchto lubeho a rjaneho móżeſch tam w měſcźe Aue lětßa w advencźe wohladacź. Luboſcź, dźakowna luboſcź wjedźe tola ruku tych, kiž tajke żłobki, tajke poſtawy, tajki hodowny wobrad hotuja. A kóżdy móże jim ſa to kuſk dźaka dacź a jim w jich huſto wulkej nuſy dale pomhacź, hdyż něſchto rudnohórſke kupi.

Mammoniſtam njeje niczo ßwjate, też modleŕſke knihi niż. Schtoż nam ßwjate knihi, to woni wužiwaja jako grat pſchi ßwojim maſanym dźěle, t. r. pſchi ßwojich njeſkutkach. Pſchedawachu a pſcheßmykowachu wopojazy jěd, kiž jeneho ſ nich cžinjachu to hižo wot lěta 1928 ßem. So je ßo jim tole jebanſtwo telko lět dołho radźiło, ma pſchicžinu w tym, ſo tutón jěd w židowſkich modleŕſkich knihach khowachu a tute ſ hromadami woßebje do Ameriki ſcźelechu. Ale to njeje hiſchcźe wſcho! Někotre raſy ßo poliziji poradźi, jich ßobuwinikow lepicź. Tutych woſtajichu woni w jich nuſy. W tutej ſkónzowaſchtaj ßo na pſch. dwejo ßamaj, njewjedźo ßebi druheho wupucźa. Tak maja tucźi ſchtyrjo nětk we Winje ſajecźi njehańbicźiwi njekhmanizy też ſniczene cźłowſke žiwjenja na ßwědomnju. Někotſi ſ nich ßu ßwojim njeſkutkam też ſtali. — A to njebudźa te jenicźke cźłowſke žiwjenja, kotreż maja na ßwědomnju. Cźłowjekojo, kiž tute ſakaſane jědy, do kotrychż n. pſch. też opium ßkuſcha, wužiwaja, każa ſ kóżdym wužiwanjom tajkeho jěda — pomałku drje tola cźim dokładniſcho — ßwoju ſtrowotu a ßwoje žiwjenje.

Na pucź.

„ ... měr na ſemi ...! To je pſchipowědanje, lubjenje, pſchecźe. Schto cžiniſch Ty, ſo by ßo dopjelniło w Tebi, we Twojim domje, w Twojej wjeſzy a woßadźe, w Twojim ludu? — Pytaj w Knjeſowych knihach a cžitaj: Sa 16. dezembra: 1. Kor. 12, 4: Wſchelakoſcź a tola pſchesjednoſcź. — Sa 17. dez.: 1. Kor. 12, 5: Jedn Knjes a wſchelke ßłużby. — Sa 18. dez.: 12, 6: Jedn Bóh a wſchelke mozy. — Sa 19. dez.: 12, 7: Schtóż wſchitkim ſpomożne, je najwyſchſchi ſakoń. — Sa 20. dez.: 12, 8: Kóżda rěcź budź rěcź połna Ducha! — Sa 21. dez.: 12, 9: Kóżdy ſkutk budź ſkutk ſ wěry! — Sa 22. dez.: 12, 10: Kóżda ßłużba budź ßłużba poßłuſchnoſcźe! — Sa 23. dez.: 12, 11: Tohodla wſchitkim pod wjedniſtwom Božeje wole!

Liſtowanje.

Kni. L.: Każ ſcźe widźała, dyrbjachmy tydźenja pſchetorhnycź. Tola dźenßa pokracźujemy. — K. H.: Wutrobny dźak. Redaktor.

Sa Hody (23. 12.): M. w B.

Samołwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczności krajnozyrkwinſkeje nowinaŕnje a powěſcźeŕnje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědaŕſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóżdu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlětnje 108 pjenježkow

Čišło 51

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech či klimana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske njedźelske łopjeno

W Budyšchinje 23. dezembra 1934 Bautzen

Hody.

Jana 1, 14—18.

Nětk klinczcże, spěwy wjeßele, kaž jandźelow spěw klincześche; nóz ßwjata, nóz najßwjeczišcha, je tu, je tu, halleluja! Mohło a ßměło hinak bycź na ſ Boha nam daty ßwjaty hodowny róczny czaß, hdyž je jandźel ßam tak ſanjeßł: Pschipowědam wam wulke wjeßele? Nichtó dźe jo hinak njewoczakuje, dźěczi niz a my ſtarſchi też niz .Wjeßele wſchak mózemy wſchitzy trjebacź. Hdyž do ßwjatych dnjow lubeho ſnateho ſetkachmy, ßo roszohnowawſchi ßebi wěſcże jedyn druhemu pſchejachmy po dobrym ßerbſkim waſchnju: Dźerżcże ſtrowe a wjeßele ßwjate dny! Też my, kotſiž ßo w Božim domje ſkhadźujemy, abo my czitarjo lubeho Pomhaj Bóha, ßebi ßamßne pſchecźa wuprajamy. Ssamo ßo wě, ſo je tu niz ſwonkowne, ale ſnutskowne wjeßele měnjene. S tym dźe w najlěpſchim towarſtwje ſtejimy; pſchetoż też Boži jandźel ſnutskowne wjeßele pſchipowěda: Wam je ßo dźenßa Sbóżnik narodźił. Ale to drje ßo njehodźi prěcź: Czim dale czim bóle ßo bojimy, ſo runje tole wjeßele pornjo ſwonkownemu naſad ſtupa, runjeż nikomu do myßlow njepſchińdźe, ſwonkowne wjeßele ſanjechacź. Wjele bóle chzemy ſ wutrobu dźakowni bycź, ſo ßo wſcho móżne czini, ſo by ßo hodowne wjeßele też tam njeßło, hdźež by bjes człowſkeho prózowanja wěſcże pobrachowało. Kóżdy ſ naß je po ßwojich mozach k tomu pſchinoſchował. Pſchi wſchěm tym pak wěmy, ſo njebudźe w kóżdym domje hodowneho wjeßela. Tuž potajkim jandźelowe pſchipowědanje njedyrbjało dopjelnjene bycź? Praſchenje naſtawa a dyrbi naſtawacź: Hdy a hdźe ßo woprawdźe wjeßele hody ßwjecźa? S horjekach napißaneho ßłowa ßwj. ſcźenika nam dwoja wotmołwa napſchecźo klinczi, a tuž ßebi też tole dwoje dopjelnjene pſchejemy.

Hdy woprawdźe wjeßele hody ßwjecźimy?

Hdyž ßo nam dopjelni: 1. My widźachmy jeho kraßnoſcź.

2. S jeho połnoſcźe ßmy wſchitzy brali hnadu ſa hnadu.

My widźachmy jeho kraßnoſcź. Tuž ßu hody tak rjez ßwjedźeń ſa woczi? To wěſcże ßu. Wěſo ßu wone też ßwjedźeń ſa wuſchi; pſchetoż mamy kraßnu hodownu hudźbu. Kak mohło to hinak bycź, hdyž jandźelow ſpěwacź ßłyſchimy? Hižo do hód bě porědko doma, w kotrymž njeby na někajke waſchnje hodowna hudźba ſaklinczała. Hdźež ßu dźěczi w domje, ßu wone naß ſtarſchich ſe ßwojimi ſpěwami ſwjeßelake a doprědka wjeßele pſchihotowake. Ale na ßwjedźeń ßamy ßo ſe ſynkami njeſpokojamy. My chzemy něſchto widźecź. Srudnje by było, hdźež njeby niczo hodowneho widźecź było, żadyn ſchtomik, żadyn dar luboſcże, żane błyſchczite wóczko, żadyn dźakowny ert. Wjeßelmy ßo potajkim, ſo ßu hody ßwjedźeń ſa wóczko. Na tuto waſchnje ßu wone ßwjedźeń ſa dźěczi, też mólczkich. Schtoż wone k hodam widźa, jim ſa zyłe żiwjenje njeſapomnite woſtawa. Na tuto waſchnje pak ßu hody też ßwjedźeń ſa naß ſtarych a ſtarſchich; pſchetoż wjeßele płodźicź a wjeßele widźecź a wjeßele ſaczuwacź ſnajmjeńſcha ſa jedyn dźeń ſa lěto, to je wokſchwjenje. — Dźakowano Bohu pak ßu hody ßwjedźeń ſa woczi we hłubſchej myßli. Tón, kotryž je horjekach napißane ßłowa prěni krócź napißał, njeběſche wjazy dźěczo, jako je napißa, ale běſche muž, kiž běſche wjele widźał we ßwojim żiwjenju, a wěſcże niz jenoż ßame wjeßele.

A tola wón wschón napjelnjeny a sapschijaty s radoscžu napiša: My widžachmy jeho kraßnoscž. Wón jo napiša tak, kaž najsbožownische dźěczo jo njeby radostnischo napißacž mohło. A pschi tym wón njebě wo swonkownym hodownym błyschczu ani próschka widžał. Pschiczinу doscž, so ßo jeho praschamy, schto je jeho wjeßele było. Jan njestejesche abo njekleczjesche ßobu pschi žłobiku, wón Jesußa hakle s jeho dźěła snajesche. Ale s kajkeho dźěła? Nade wschěm napißane stejesche: Wón sjewi ßwoju kraßnoscž. Ale wscho tole dźěło mějesche ßwój sapoczatk sa tutu semju w žłobiku. Tohodla dźě Jan praji: Sstowo sczini ßo czěło a bydlesche mjes nami, a to njeje tola niczo druhe hacž hodowny podawk. Schtož ßo tehdy kraßnje sapocža, to ßo posdźischo czim kraßnischo jewjesche. Hdyž je ßo też wobžarowało dyß a dyß, so wo naschim Sbóžniku žaneho wobrasa nimamy, njeje to woprawdźe doscž, schtož jeho wuczomnizy nam praja: My widžachmy jeho kraßnoscž? Widžachmy, schto w jeho duschi bě, luboscž a wěrnoscž, luboscž k wschitkim człowjekam, też k tym, kotrychž kóždy lubo nima, luboscž k dźěczom, ke khorym a bědnym a sazpitym; wěrnoscž, so pola njeho a sa njeho jenož płaczjesche, schtož bě woprawne, niz czinjene, niz ludarske? To bě jeho kraßnoscž. — My widžachmy jeho kraßnoscž, Jan praji. Jich wjele jeho widżesche, ale jich mało jeho spósna. Tak je bohužel wostało hacž na dzenßnischi dzeń. Też na nasche hody njeje hinak. Jich wjele pschi žłobiku steji, ale jeho kraßnoscž njewidźi; jich wjele hodowne kěrlusche ßobu spěwa, ale we ßwojej duschi niczo njesaczuwa. A po hodźoch dźe po ßamßnym puczu dale. Schto je to do snutskowneho hubjeństwa! Wuproschmy ßebi jaßnej wocži pósnacža, so bychu woprawdźite hody byłe: My widžachmy jeho kraßnoscž!

Jan sczenik dale praji: S jeho połnoscže ßmy wschitzy brali hnadu sa hnadu. Hody potajkim tola njejßu jenož ßwjedźeń sa wocži. Derje, so je tomu tak. Hdyž do ßwjatych dnjow po haßach města khodźachmy a wulke sklady wukładzenych wschelakorych darow widžachmy, ßebi husto prajachmy: Bjes dźiwa, so ßu wschelazy ludźo kaž trochu sawistni, dokelž dyrbja ßebi prajicž: Schto to mi wscho pomha, hdyž ßebi jo njemóžu popschecž? — Džakowano Bohu njeje tak s woprwadźitym, snutskownym hodownym darom. Wschitzy móža a ßmědža tón dostacž a ßo jeho wjeßelicž. Haj, czim wjazy dostawaju. Nasch Bóh a tón, kotrehož je wón późłak, ma połnoscž wscheho. Wěrno tola je, so ßmy wschitzy s jeho połnoscže žiwi, też czi, kotsiž to nochzedža pschipósnawacž. To je w czělnym hižo tak: Wschitkich wocži wočakuja na tebje. Też njewěriwi dyrbja skónczinje prajicž: Žiwjenje a dobrotu ßy ty mi dał. Kak wjele bóle ßo nascha duscha s jeho połnoscže žiwi! Schtó chzył jich wschitkich mjenowacž, kotsiž ßu hacž na dzenßnischi dzeń s wulkim wjeßelom spěwali: Kaž dołho ßym jemu ßwoju wutrobu dał, hakle wěm, schto žiwjenje je. Schtož je wulkeho, czisteho a rjaneho na semi, to je wot njeho. Schtož ßo hody jewi w najrjeńschim smyßle luboscže, to je wot njeho. Kak sdobnje se ßwojej ßwójbu hody ßwjeczimy, jedyn ßo na druhim wjeßelo, jedyn druheho swjeßelejo, hdyž ßmy wschitzy s jeho połnoscže brali. Tuto žórło hnady też njewustawa w tych dnjach, kotreż ßo nam njelubja. Runje tam je Jesuß nam Sbóžnik, kiž na semju pschińdže khudy, so by jich wjele wobohaczik, khudy, kiž wě, schto człowjske žiwjenje je, a móže tohodla ßobuczerpjenje měcž s naschej ßłabosczu. — Měso dyrbi bracž, s widženjom abo hladanjom njemóże ßo nichtó naßyczicž. Jan też praji: S jeho połnoscže ßmy brali hnadu sa hnadu. Koho je wón měnik? Jenož ßebje, kiž kaž lědma žadyn druhi Jesußa lubowasche, abo ßylneho a tola też ßłabeho Pětra? Njeje też Tomasch brak a tohodla saßłyschak: Sbóžni ßu, kotsiž njewidźa a wschak wěrja? Ssamo słóstnik na kschižu je w poßlednim wokomiku brak hnadu sa hnadu. Chzyli nětko my ßami ßo wusamknycž? Wjeßelmy ßo radscho, so je tu woprawdźe tak: Bracž je sbóžnischo dyžli dawacž. W tutej myßli pschejemy druhim a ßebi ßamym wjeßele, sbožowne hody. Hamjeń. M. w B.

Boža nóz.

Hacž runje nóz ßwět jaty ma,
Je tola ßwětło w małej hródźiczžy.
Bójska jaßnoscž czmu je sahnała;
Měr knježi tam a pokoj domjazy,
A młoda luboscž maczerna
Tón jaßny rumczk wschón wupjelni.
K lubuschkej ßo kłonjo macž ßo poßměwa:
„Ssynko, ty czischinko, ßłódko mi spi!
Spinkaj tu w měrje, Ty ßyneczko mój!
Dołhoż tu kčěja Czi róžiczki dźěczatstwa,
Mój starschej wschak Tebje tu strażujemoj,
Bóh pak ßam wjedźe dóńt Twojeho žiwjenja!“ —
Myßle tajke macž do spara pschewodźeja,
Ju pschewodźeja wjeß'ke kěrluschki:
Jandźelki hlaj ßynka žłobik wobrubjeja:
„Czescž budž Bohu we wyßokoscži!“ L.

Ssrjedźischczo ßwěta.

Tak chzu saßo hicž k Bethlehemskemu žłobikej a ßo sczicha pschi nim poßydnycž. Njeje dźě tola žaneho czicholubosneho městaczka! Wonka daloko schumi rěka ßwět, tu je wodnych měra; wonka honja człowjekoju sa błyskotatym sbožom, tu hladatej wocži do ßwětła Božeho raja. Wonka hawkotaja měnjenja człowjekow dźiwje a wrótnje jene pschemoh druheho, tu synczi wumožerßzy jene ßłowo, jeniczke jednore ßłowo, to ßłowo wo luboscži, kiž naß wschěch pyta, naß sczinicž dźěczi luboscže. Kak rjenje je to tola, poßłuchacž na tutón kěrlusch, kotryž wscho horjo pschekraßnja, wscho žedźenje spokoja, wóczzy s wjeßelom pschekraßnja!

Schto by była semja bjes Bethlehemskeho dźěscža? Saklata semja połna czeńnjow a wóstow! Schto bychu byłe stawisny ßwěta, njebychu-li byłe do jich knihow sapißane narodniny Khrystußowe? Něschto czěmne, mutne, nózne bjes jaßneho, troschtneho ßrjedźischcža! Schto by było człowjske žiwjenje bjes toho, kotryž je tón pucž, ta wěrnoscž a to žiwjenje? Pucž połny błudow w nozy, kotraž bjes hwězdy! Schto by była człowjska wutroba bjes Jesußoweho mjena? Czěmna komora połnych staroscžow, sawrjene a saléßowane jastwo bjes ßwětła a troschta. Po K. Geroku.

Kczějaty kerk.

W jutrownym czißle nascheho kopjeńka czitachmy „Kczějaty kerk a ßněhowe mjetele“. W spočatku małeho rózka běch ßo na kczějaty, rjenje wonjaty kerk „Oliver“ dohladała. Ssněh je na njón padał, kerk je dale kczěł a zunjo wonjał. Też jeho ßußod, „Japanische Zaubernuß“, kiž njewonjesche, pocža kczěcž. Kczějeschtaj 6 hacž 7 njedźel. Wobaj staj mje njewuprajomnje swjeßelitoj. Zyłe lěto ßym kerkaj wopytowała, ßym jeju płody wobkedźbowała a ßo praschała: Kak to, so Bóh da prěnjemu rjeńschu kwětku a wóń a so je druhi zyle bjes wonjenja? Něhdźe ßym potom czitała tutu ßadu: „Japanische Zaubernuß-Creme verzaubert Sie zur Schönheit.“ Tak wědźach nětko, kak Bóh wscho wuruna, a ßebi pschi-

Hody!

Nam je ßo Sbóžnik narodźił!
Tuž wyſkajcze wſchě ludy!
Schtó njeby dźenßa wopomnił,
So naſche dla je tudy
Ssyn Boži pſchiſchoł do cźěła
A najwjetſcheho hubjeńſtwa!
Wſchón ßwět khwal Bożu luboſcź!

Sa cźaß a wěcźnoſcź cźłowſtwo je
Pſches Khryſta wobſbożene.
Nam je pſches njeho, wopomncze,
Nětk njebjo wotewrjene!
Naß Bóh, naſch Knjes, tak luboma,
So jencź'koh Ssyna ſa naß da.
Dźak jom ſa tajku hnadu!

Haj Jeſuß, małe dźěcźatko,
Kiž njebjo, ſemju hnuje,
Tu bywajo, wſcho hubjeńſtwo
Nětk ſ nami ßobu cźuje.
Wón naß dla ßo tak poniži
A wſchitku kraßnoſcź wopuſchcźi,
So by naß ſ Wótzom ſjednał.

We Betlehemje, tam ßo nam
Wſcha Boża luboſcź ſjewi!
We dźěſcźu pſchińdźe paſtyr k nam,
Kiž cźłowſtwo ſměrom kſchewi.
Wichón ßwět njech połny khwale-
Nětk ſ jandźelemi ſaſpěwa: [nja
„Cźeſcź Bohu w wyßokoſcźi!"

H. B.

ßahach, niz ſ Bohom mudrowacź. Bóh pohlada na wſcho, ſchtož bě ſtworił a wſcho bě dobre.

Ssu nětko poßledńje dny pſched hodami. Ras mějach hnydom rano małe hněwanje; hněwna běch tež ßama na ßo, ſo ßo dam hněwej pſchemóz a to hiſchcźe w tutym adventſkim cźaßu! Tuž hnydom won do ſtwórby! Tam je wujednanje!

Ludźo khwatachu na dźěło, ja dźěch ßwój wſchědny pucź do botaniſkeje ſahrody. Winych ßo hnydom k lěwizy, kerkaj wopytacź a wohladacź, kak jeju pupki roſtu. Tola ſchto dha to? Prěni kerk ßo poczina żołcźicź! Wjele pupkow je ßo pukło! Cźeńke kwětkowe bancźiki drje hakle ßnadnje, ale pak tola rjenje a mjehko wonjeja.

Pola kerka tam namakach, ſchtož dźěch pytacź, a tak mózach ßo hnydom ſaßo domoj wrócźicź. L.

Sserbja pſched wjednikom Hitlerom w Nürnbergu!

(Pokracźowanje.)

Kraßny bě woltař. S boka bě wulkotny wolijowy wobras. „Ah, płaſchcź ßwj. Veroniki!" ßo mi ſ huby wußuny. Nětk mój wjednik widźeſche, ſo mam ſajim, a mje pſchecźelnje w zyrkwi wokoło wjedźeſche; wujaßni mi tu wißaze wobraſy a poſtawy, najbóle wurěźki ſ drjewa, a bohacźe poſłocźane. Tež tu ſtare wopony patriziſkich ßwójbow wißachu. Pſchińdźechmoj k hłownym durjam. Tu běſchtej k prawizy a k lěwizy duri dwě wulkej drjewjanej poſtawje w ſłotym płaſchczu.

„To je ßobu to najrjeńſche w naſchej zyrkwi!" knjes rjekny. „To je ſetkanje Marije ſ Hilžbjetu." Hdyž ſ zyrkwje hladaſch, widźiſch Mariju k prawizy: pěkne, jaßne wobliczo, ßměwk a dźěcźaze wjeßele na nim, ſo móże něſchto ſwjeßelaze powědacź; jeje ſchija je naha. Hilžbjetu wuhladaſch ſ lěwa; khutne je wobliczo, płaſchcź wokoło hłowy a ſchije, tak ſo je jenoż wobliczo widźecź. Wonej ßebi napſchecźiwo dźetej a jenoż durje ju hiſchcźe dźěła. Tu je derje wuſwoleny bleczk ſa njeju.

Hdyž běchmoj wſcho pſcheſchłoj, ßo wopraſchach, ſ kim měła cźeſcź?

„Ja ßym zyrkwiny duchowny", bě wotmołwa.

Ja ßo wutrobnje podźakowach, a ßebi wſcho dobre pſchejo ßo dźělichmoj. Dóńdźech nětko do evangelſkeje Hilžbjecźineje zyrkwje. Tu myßlach ßebi, ſo do opery ſaſtupju. Sswjedźeńſka rumnoſcź je kulojta. Běłe marmorowe ſtołpy njeßu khóry. Tež tu kraßny woltař, tola žane poſtawy, dokelž je tež ſ nowiſcheho cźaßa. Wěžina rumnoſcź je tu ſ zyrkwinej ſjednocźena. Tu wißatej dwaj wulkej wolijowej njewſchědnej wobraſaj. Wobaj pſchedſtajatej kſchižnjeßenje Sbóžnika. Dźiwne a njewſchědne ßu tu barby. Wopraſchach ßo jeneho knjeſa, ſchtó je jej ſhotowił, a ſhonich, ſo ſtej wot amerikańſkeho molerja.

Sſłónczko bě ßo khětro ſkhiliło, hdyž ſ zyrkwje wuſtupich. Moja hoſpoſa běſche mi rano prajiła: „Dźenßa dyrbicze na kóždy pad ſawjeßeleńſku łuku wopytacź!" Tuž ßo tam naſtajich. Woſy běchu wſchě pſchepjelnjene. Tuž pěſchi běžach. SAmužojo běchu dźenßa wot 12 do 5 hodźin cźahnyli; haßy běchu połne ludu, a na haßach, po kotrychž běchu cźahnyli, ležachu ſboka, hdźež bě lud pſchihladował, piwowe bleſche, ka-

rancžki, rosbite a zyłe horncžki, papjera atd. Hladach ſa kofejownju. Wſchudźe wſcho pſchepjelnjene. Běžach lacžna a hłódna ¾ hodźiny, doniž na łuku njedóńdźech.. Tu na łuzy bě mała kofejownja. Namakach w njej próſdny ſtoł a proſchach wo kofej, dokelž běch jara lacžna a hłódna, a doſtach woboje. Łuku ſwjerſchnje pſchehladach. Běch tu jenož dóſchła tohodla, dokelž nochzych ßwoju hoſpoſu ſranicź, hdyž tu njepobych. Domoj mózach dojěcź a dóńdźech do hoſcźenza, hdźež pſchezo jěſcź khodźach. Woni tam ſa mnje jědź khowachu, doniž njepſcheńdźech. Pſchezo do lěhwa jěſcź khodźicź, pſches hodźinu pucźa, to cžaß rubjeſche. Tu ßo poßylnich a cžitach na khwilku nowiny a namakach w nich prěni wobras naſcheje knježny. 9 hodźin bijeſche. Tuž domoj! Běch ſaßo próſchna kaž popjelniczka. Pytnych, ſo mje nohajzy někak ſpinatej. Widźach, ſo ßu mi kulki wſchě ſacźekłe. Dźěch hnydom lehnycź. Pónděłu mějach hiſchcźe zyły dźeń pſched ßobu a hiſchcźe wjele pſcheńcź.

(Skónčenje ſcźěhuje.)

Hodowne naſběranki.

„Najdźiwniſche polo, na kotrymž duſcha w ſymje dźěła, ßu hody. Po tym, ſchtož je nuſne, runaja ßo hody pſcheńczněmu polu w lěcźu. Lěta dołho bjes hód njeſamóže cžłowjek žiwy bycź, kaž njeſamóže lěta dołho žiwy bycź bjes lěcźnych žnjow. Lěto abo dwě móżeſch ßebi pomhacź ſ wjetſchim dowoſom ſ wukraja abo ſ někajkej narunanku. Hody móżeſch ßebi też ras požcžicź, hdyž poſaby, je ßebi ßadźecź. Ras je pak tola duſcha hłódna po zyłej wěrnoſcźi toho, ſchtož je pola Łukaſcha ſapißane.“ —

„Ja pſchiwoědam Wam!“ Tuto ßłowo „Wam“ dyrbi naß ſwjeßelicź. Pſchetož ſ kim rěcźi wón? S drjewom abo ſ kamjenjemi? Ně, ſ cžłowjekami, a to niz ſ jenicžkim abo ſ dwěmaj, ſ zyłym ludom! “—

„Ja njewěm, hacž to druhim też tak je: mi je kóžde lěto tak, jako by naſcha zyrkej była w Božej nozy pſcheměnjena — pſchekuſłana.“

„Sswětło a luboſcź — wobej ßłuſchatej hromadźe. Njeſapomńcźe to, hdyž ßo patoržizu wokoło hodowneho ſchtoma hromadźicźe!“

Boži ſchtom w Božim domje.

Kak ſchtom ßo w Božim domje ßwěcźi,
Kak błyſchcźi wón ßo luboſnje!
To wjeßele je ſa naß dźěcźi!
Wón nam je ſnamjo nadźije!

Kak wócžko naſche jaßnje hlada!
Kak ßměje nam ßo wutroba!
A ſchědźiwz njebjeßa ßej žada:
Tam, tam ßo ßwěcźi jeho mſda!

Pſchiſp.: Tutej ſchtucžzy wſachmy ſ rukopiża „Boża nóz“ fararja Michała Domaſchki-Noßacźicžanſkeho

Zyrkej a ſtat.

Patoržizu ma po poruczноſcźi Němſkeje filmoweje komory kóždy kino ſacžinjeny bycź.

Adolf Hitler je cžeſtne měſchczanſtwo Lutheroweho města Wittenberg pſchijał.

Wſchelake ſ bliſka a daloka.

Hodowny ſchtom ſteji a ßwěcźi ßo ſaßo też w Budyſchinje pſchi wulkej zyrkwi. Chze bycź adventſki prědař. Kóždeho adventſkeho prědarja adventſke prědowanje prěduje dwojake: „Cžińcźe pokutu!“ a „Njebjeſke kraleſtwo je ßo pſchibliżało!“ Cžim khutniſcho ßo my do cžinjenja prěnjeho dźěła podnurimy, cžim hłubſcho podnurimy ßo do ſkutkowanja a žohnowanja njebjeſkeho kraleſtwa. — W Lubiju njeßmy lětßa žadyn hodowny ſchtom wohladali, ſa to pak „adventſke hwězdy“ na wjazy woßebitych městnach města. Tute hwězdy wobdawaju elektriſku ßwězu na wjazy kſchižowanjach dróhow a poſkicźeja hižo wo dnjo woßebity napohlad; wjecžor pak, hdyž ßo ßwěcźa, je to něſchto, nimo cžehož njemóżeſch, khiba ſo by pohladał a ßo dohladał — a nětko dźe wo to, hacž, hladajo na tutu hwězdu, ßo dohladaſch na tamnu hwězdu, kotraž něhdy poſaſta wyſche Bethlehema, a hacž ſa njej dźeſch.

Na pucź.

Žohnowane, ſbožowne hody! — My je pſchejemy Tebi. — Hdy je pak maſch? Jenož tehdy, hdyž maſch hodowneho Sbóżnika, kiž je ſpokojenje wſcheho horzeho a ßwjateho žedźenja, — kaž tamny hólz w ſnatych małych ßerbſkich knižkach: „Spokojene žedźenje“. — Tute knižki ßu tohodla rjany hodowny dar. — Wěrne ſbožo maſch jenož tu, hdyž ßy ßebi ßwojeje ſbóżnoſcźe wěſty. Bjes tuteje wěſtoſcźe žane wěrne ſbožo! Wěrne hody maſch, hdyž ßy ßebi wěſty, ſo ma Sbóżnik Jeſuß w Twojej wutrobje žłobik a kolebku. Ale njemył ßo, hdźež Jeſuß woprawdźe we wutrobje ma póßłanczko, tam njeje niczo, ſchtož ßo ſ nim njeſnjeße! Hdyž Ty we ßwojej wutrobje abo we ßwojich myßlach helczíſch a pleńczíſch njepſchecźelſtwo abo hidu abo ſawiſcź abo podobne cžłowſke, njekſcheſcźijanſke cžinki pſchecźiwo ßobucžłowjekam, abo ßamoprawdoſcź a fariſejſtwo, nimaſch tam hodowne dźěcźo Jeſuża — nimaſch jo tam, byrnjež we ßwojim domje a w Božim domje pod ßwěcžkami hodowneho ſchtoma ßedźak, haj, nimaſch jeho tam, byrnjež pod ßwěcžkami Knjeſoweho woltarja wužiwał Božu wjecžeř! — Žohnowane, ſbožowne hody! Jutſje patorżiza! Dorospominaj to, dowupruhuj ßo, prjedy hacž ßo naſtajiſch na pucź k Bethlehemſkemu žłobikej. —

Tohodla pak też pytaj a cžitaj w Knjeſowych knihach a najnutrniſcho rospominaj: Sa 23. dez.: 1. Kor. 12, 11: Tohodla ſe wſchitkim pod wjedniſtwo Božeje wole! — Sa 24. dez.: 1. Kor. 12, 12: Khryſtuß ßam je to cžěło; — ſa 25. dez.: 12, 13: Pſches Ducha do tutoho jeneho wulkeho zyłka; — ſa 26. dez: 12, 14: Wjele jewi wjele Božeje kraßnoſcźe; — ſa 27. dez.: 12, 15—17: Sawiſcź a ſwada ſtawow mjes ßobu je wrótnoſcź a hańba; — ſa 28. dez.: 12, 18—20: Sswjaty organismuß; — ſa 29. dez.: 12, 21—22: My ſnajemy ważnoſcź ßłabeho; — ſa 30. dez.: 12, 23—24: My cžeſcźimy najßnadniſcheho bratra; — ſa 31. dez.: 12, 25: My ßo ſtaramy jedyn ſa druheho.

Liſtowanje. Kni. L. w D.: Dźak wulki ſa póßłanku a ſa pſchilubjeńku. Haj, tak chzemy tole ſe ſtarym lětom ſkónczicź! Wam a tohorunja wſchitkim ßobudźěłacźerkam a ßobudźěłacźerjam pſcheje žohnowane, ſbožowne hody redaktor.

Sa Nowe lěto (30. dez.) poſtaji k. w. ſ. Sa. — Sa Tſjoch kralow: W. we W. — Sa 1. po Ep.: R . . cź w B. — Sa 30. dez. ma wſcho najpoſdźiſcho 27. dez. a ſa 6. 1. najpoſdźiſcho 2. jan. w Budyſchinje bycź.

Samolwity redaktor farař Wyrgacź w Noßacźizach (Noſtitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poruczноſcźi krajnozyrkwinſkeje nowinarnje a powěſcźernje w Drježdźanach wot Hłownoje ßerbſkeje prědarſkeje konferenzy. — Cźiſchcź „Sserbſke Nowiny“ w Budyſchinje. — Wukhadźa kóždu ßobotu a płacźi ſchtwórcźlě tnje108 pjenježkow

Čišło 52

Pomhaj Bóh!

Lětnik 44

Sy-li spěwał,
Pilnje dźěłał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spar měrny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dźěłaš
Wšědne dny;
Dźeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Živnosć je,
Živa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Serbske niedźelske łopjeno

W Budyšchinje — 30. dezembra 1934 — Bautzen

Nowe lěto.

Luk. 12, 4—9.

„Naſcha pomoz ſteji w mjenje teho Knjeſa, kotryž njebjeſa a ſemju ſtworił je“. — Saſo ſtejimy pſchi ſpočatku noweho lěta. Kaž zuſbnik ſ pſchikrytym wobliczom ſteji pſched nami. Schto drje nam tutón zuſbnik pſchinjeſe? My cźlowjekojo myſlimy najbóle na to, ſchtoż ſu nam wſchelake lěta pſchinjeſłe, měſto ſo ſo praſchamy: kajki ſy ty w ſańdźenym lěcźe był, ſy pſchezo był wjeſoły w nadźiji, ſcźerpliwy w cźeſnoſcźi, wobſtajny w modlitwje? Ssy do prědka abo do ſady pſchiſchoł w ſwojim ſnutskownym žiwjenju, bliže ſwojemu Bohu a Knjeſej, abo ſy pſches podawki w ſwojim žiwjenju pſchezo dale wot njeho ſo wotehnacź dał? Runjež też nowe lěto kaž zuſbnik pſched nami ſteji, na jeho cźole ſo ſyboli daloko ſwěcźo pſches nóz mjeno, kotrež napjelnja wutroby wſchitkich dźěcźi Božich ſ radoſcźu a ſ troſchtom. To je mjeno Jeſuß. A hdyž nowe lěto na ſwojim cźole noſy drohotne mjeno Jeſuſowe, potom je wone nam kaž łódź, na kotruž ſtroſchtnje a wjeſele ſtupimy, dokelž je Jeſuß, naſch Jeſuß, ſ wjednikom a ſ knježerjom. A hdyž k nowemu lětu jedyn druhemu wſchitko dobre pſchejemy, ſteji też ſa naß, ſwojich pſchecźelow, hižom Knjes Jeſuß tu, ſo by nam pſchiwołał ſwoje nowolětne pſchecźe. Jo namakamy w dźenßniſchim ſcźenju:

Schtoż Jeſuß k nowemu lětu pſcheje ſwojim pſchecźelam!

1. Sswjatu bojoſcź. 2. Dźěcźinſku dowěru. 3. Sprawne wuſnacźe.

Sswojim pſchecźelam praji Knjes Jeſuß: „Njeſtrachujcźe ſo tych, kiž cźěło ſabija, a potom niczo wjazy cźinicź njemóža“. Potajkim: Njeſtrachujcźe ſo cźlowjekow. Cźi móža drje wam cźěło moricź, ale waſchej njeßmjertnej duſchi tola ſchkodźicź njemóža. Ssy-li pſchecźel Knjeſa Jeſuſa, ſtaraj ſo w nowym lěcźe, ſo woſtanjeſch ſe ſwojim Sbóžnikom a pſches njeho ſe ſwojim njebjeſkim Wótzom kóždy dźeń nutrnje ſjednocźeny, ſo móže tebje ſwojeho lubeho pſchecźela mjenowacź. Potom też nawuknjeſch jeho ſłowo prawje ſroſumicź: „Njeſtrachujcźe ſo tych, kiž cźěło ſabija a potom niczo wjazy cźinicź njemóža“. Bojoſcź pſched ludźimi dyrbi dźěcźo Boże ſhubicź. Jako Schcźěpan ſo pſched wyſchej radu ſamolwicź dyrbjeſche a derje wjedźeſche, ſo jemu ſa žiwjenjom ſtejachu, „pohladachu woni na njeho wſchitzy, kiž w radźe ſedźachu a widźachu wobliczo jako jandźelſke wobliczo“. Tu widźiſch ſdobom, ſchtoż Knjes Jeſuß pſcheje ſwojim pſchecźelam, to jim też dawa, hdyž ſu woprawdźe jeho pſchecźeljo. Też my ſmějemy w nowym lěcźe ſ wſchelakimi ludźimi cźinicź, kiž budźa ſe ſwojimi hrěchami nam kaž my ſ naſchimi njedoſtatkami a błudami jim k wobcźežnoſcźi. Wěſch, hacž njepſchinjeſe nowe lěto tebi ſnano tajke cźežke ſetkanja ſ ludźimi? Moricź drje cźe njebudźa; ale to pſchima krucźe do žiwjenja a cźini wutrobu ſmjercź ſrudnu, hdyž ſłóſcź a hida cźlowjekow ſapa pſchecźiwo nam kaž woheń, abo hdyž dyrbimy pſches mhłu ſłych rěcźow hicź, abo hdyž cźi, na kotrymiž mamy dźěłacź, nam jenož liwkoſcź a napſchecźiwnoſcź pokaža, abo hdyž cźi, kotrymž ſmy dobrotu cźinili, ſo wot naß wotwobrocźa. Ach, naſcha wutroba žada po luboſcźi a pſchipóſnacźu a hdyž to njenamakamy, je nam, kaž kwětzy, kiž dyrbi w khłódku ſahubjenicź. Woſebje pak dyrbiſch ſo pſchihotowacź na cźežkoty mjes cźlowjekami, hdyž chceſch w nowym lěcźe jako wucźobnik Jeſuſowy tu ſo měcź a ſadźeržecź. Lohko móže ſo cźi ſtacź, ſo ſebi nacźiniſch niz jenož hidu ſwěta pſchecźiwo tebi, ale ſo też twoji domjazy ſu tebi ſ njepſchecźelemi. Njeſtanje ſo też mjes nami, ſo Knjeſej wobrocźena wutroba ſteji woſrjedź ſwojeje ſwójby kaž zuſbnik, ſo bohabojaſnej ſtarſchej dyrbitaj ſo wot ſwojich ſamſnych dźěcźi hidźicź dacź. To wſchitko boli. Schtóž je krutoſcź a ſłóſcź cźłowſku hižom ſhonił, tón proſy ſ Davitom: njedaj mje do cźlowjeſkich rukow padnycź. A ſchtóž w nowym lěcźe tajke

naſhonjenja do prědka widźi, njedyrbjał tón ßo bojecź? — Ale Jeſuß praji ßwojim wuczobnikam: „Njebójcźe ßo“. Cźehodla njedyrbjachu ßo bojecź pſched njepſchecźelſkimi ludźimi? Dokelž móžachu cźi jenož jich cźěło moricź. Ale woni mějachu wyſchſche duchowne žiwjenje w ßebi, kotrehož ßo njepſchecźelſzy židźi a póhanjo njemóžachu dótkacź; a pſchewinywſchi ßu krónu wěcźneho žiwjenja doſtali. Tuž njedajmy ßo pſches žanu cźlowſku móz a ſawjedźenje wot pucźa k wěcźnemu žiwjenju wotwjeſcź. „Tón Knjes je ſo mnu, tehodla ja ßo njeboju; ſchto móže mi cźlowjek cźinicź? Tón Knjes je moje ßwětło, koho dyrbjał ja ßo bojecź?“ — Ale ſchtóž chce ßwobodny bycź wot ſtrachoſcźe pſched cźlowjekami, tón dyrbi wobſtajnje druhu bojoſcź we wutrobje noßycź, bojoſcź pſched Bohom. Wo Boſy ſteji tu pißane, ſo nima jenož móz moricź, ale też móz, cźißnycź do hele. Dźenßa rano ßmy drje wſchitzy na to ſpominali, ſo ſteji naſche žiwjenje w Božimaj rukomaj. Schtó ſ naß wě, hacž w tutym lěcźe naſch pucź njepowjedźe ſ cźaßa do wěcźnoſcźe? Na mjeſy mjes cźaßom a wěcźnoſcźu ſteji ßudźenje. „Bóh budźe kóždemu dacź po jeho ſkutkach“. Sawěrnje, tuž dyrbimy ßo pſched Bohom bojecź. Wěſcźe, my dyrbimy Boha lubowacź a pißane ſteji: „Dokonjana luboſcź wumjeta tu bojoſcź won“. Ale tale dokonjana luboſcź k Bohu móže jenož roſcź ſ bohabojoſcźe a ma wobſtajnje prawu bojoſcź pſched Bohom w ßebi. Luther žada we katechismje najprjedy, ſo dyrbimy ßo Boha wyſche wſcheho bojecź, potom, ſo dyrbimy jeho też wyſche wſcheho lubowacź a ßo jemu dowěricź. Pſchi kóždej kaſni ſtaji pornjo ßebi to: My ßo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź, a ßaßo na kónzu: tehodla dyrbimy ßo bojecź pſched jeho hněwom a pſchecźiwo tajkim kaſnjam njecźinicź. O noſchmy w nowym lěcźe prawu bohabojoſcź we wutrobje a budźmy žiwi w bohabojoſcźi. Potom njetrjebamy ßo pſched cźlowjekami bojecź.

K nowemu lětu nam Knjes Jeſuß dale pſcheje dźěcźinſku dowěru na Boha Knjeſa, pod kotrehož ßwěrnym ſchkitom ßmy derje wukhowani. Kaž Bóh małohódne wroble njeſapomni, tak też niz tebje, kotrehož włoßy na hłowje ßu wſchitke rachnowane, hdyž ßo Bohu ſ wutrobu dowěriſch. Kak chce tola Knjes ſ tutymi pokojazymi ßłowami nam wſacź wſchitku bojaſnoſcź a ducha ſtaroſcźe, kiž chce ßnano pſchi ſaſtupje do noweho lěta wſchitko ſradowanje rubicź a wutrobu wobcźežicź. Hdyž Bóh po ßwojej wulkej ßmilnoſcźi ßo ſtara ſa njeroſumne ſtworjenja, kak wjele bóle budźe ßo ſtaracź ſa ßwoje dźěcźi, ſo namakaja w nowym lěcźe dźěło k ßwojemu a wſchěch ßwojich ſeźiwjenju. Ssnano ßy hižom dołho běny, khory cźlowjek a twoje próſtwy wo ſtrowoſcź ßu podarmo byłe. Běchu woprawdźe zyle podarmo? Ssy drje ßo ſe ßłowami 50. pſalma modlił: „Wołaj ßo ke mni wo cźaßu teje nuſy, dha chcu ja cźe wumóz a ty dyrbiſch mje khwalicź“. Ale pſchilubi tu Bóh, ſo chce tebje runje tak wumóz, kaž ty jo chceſch? Njeje ßnano wumóženje, na kotrež wón myßli, wjele kraßniſche hacž ty měniſch? Też ſteji pißane Jeſ. 30, 15: „W mjelcźenju a w nadźiji budźe waſcha ßylnoſcź“. Ssy to ſpytał, abo maja tebi płacźicź ßłowa, kiž ßu tam pſchiſtajene: „Ale wy nochcecźe?“ — Hdy by też khory njebył na cźěle, maſch ßnano ſa to cźežke ſtaroſcźe na wutrobje, kotrež ſ tobu ſtawaju a ſ tobu lehnycź khodźa? Ach, ſtaroſcźow je tak wjele, to derje wěm, ale jeneho ſnaju, kiž je prajił: „Pójcźe ßem ke mni wſchitzy, kiž wy ſprózni a wobcźeženi ſcźe, ja chcu waß wokſchewicź“. K njemu pokaſuje tebje też tak wjele kraßnych kěrluſchow w naſchich ßerbſkich Spěwarſkich. — Wſchitke ſtaroſcźe, wſcha ſrudźba chce naß ſpytacź w bohabojaſnoſcźi, ſo cźinimy po ßłowje 1. Pětra 5, 7: „Wſchitku waſchu ſtaroſcź cźißńcźe na njeho, pſchetož wón ßo ſa waß ſtara“.

To pſcheje nam Knjes Jeſuß k nowemu lětu, ſo nětk dźěcźinſku dowěru mamy a wobkhowamy Bohu Knjeſej, kiž naß ßłabych pſchezo ſaßo poßylnja, naß wjedźo k cźerſtwej wodźe wěcźneho žiwjenja.

Napoßledk pſcheje nam Knjes Jeſuß k nowemu lětu ſprawne wuſnacźe. „Ja pak wam praju: Schtóž mje póſnaje pſched cźlowjekami, teho budźe też cźlowſki ßyn póſnacź pſched Božimi jandźelemi. Schtóž pak mje ſapřeje pſched cźlowjekami, tón budźe ſapřety pſched Božimi jandźelemi“. To praji tón, kiž je ßo k nam póſnał hižom ſ tym, ſo bu cźlowjek na ſemi a kiž też jako cźlowjek njeje hordźe ſhladował na khudych hřeſchnikow, ale je ßo k nim dele dał, ſo by jich ſbóžnych ſcźinił wot jich hřěchow. Haj, wón je ßam na ßebi ſwěſcźił: „Nichtó nima wjetſcheje luboſcźe, dyžli tu, hdyž wón ßwoje žiwjenje ſa ßwojich pſchecźelow woſtaji“. Tak je ßo Jeſuß k nam wſchitkim póſnał, jako buchmy na jeho mjeno kſchcźeni; kak huſto je naß žohnował a nam dał pſches měru pſche wſchitko, ſchtož ßmy proßyli abo myßlili. A dźeń pſchińdźe, hdźež chce ßo wón ſjewicź w ßwojej kraßnoſcźi a wſchitzy ßwjecźi jandźeljo ſ nim. Tehdy budźa wſchitke ſhromadźene ludy wobdźělicź a k ßwojim pſchecźelam na prawizy prajicź: „Pójcźe ßem, wy požohnowani mojeho Wótza, herbujcźe to kraleſtwo, kotrež wam pſchihotowane je wot ſpočzatka ßwěta“. A ſchto budźe prajicź k tym na ßwojej lěwizy? „Dźicźe prjecź wote mnje, wy ſaklecźi, do wěcźneho wohenja“. — Kak rad chcemy Jeſuża póſnacź, kotremuž mamy ßo hižom tudy a potom we wěcźnoſcźi wſchitko dźakowacź. Kak móžemy to pſched ludźimi? Woſtaj ßo ßwojeho žałoſcźenja a ſkorženja, wukń cźiſche ßo do Božich pucźow dacź a wuſnacź: Mi ßo hiſchcźe wjele lěpje dźe, hacž je ßo mojemu Knjeſej Jeſußej ſchło a hacž ßym ßebi ſaßłužił. Potom jo też jenož pſchi ßłowach woſtacź njebudźe. Hdyž pſchi tym nawuknjeſch, ßebje pſchewinycź, ſo móžeſch też ſ tym ſdwórliwje wobkhadźecź, kiž je cźe ranił a ſrudźił, ſo ßam ßo ſjednaſch ſ bratrom, kotrehož ßy ſrudźił: to je wuſnacźe k Jeſußej, kiž bydli w twojej wutrobje. Ach, my wſchitzy mamy tak wjele ſkładnoſcźow, ßo k njemu póſnacź: myßlu na tych, kotrymž je wjazy date hacž trjebaja, ſo jo po myßli Sbóžnika naloža, dobrotu cźinicź a wudźělicź. Dale myßlu na tych, kiž niczo njewobßedźa, ſo maja ſnajmjeńſcha ßłowo troſchta ſa khoreho, kotrehož wopytaja. A wy nanojo a macźerje, njehańbujcźe ßo domach ſe ßwojimi ruzy ſtyknywſchi ßo modlicź a Bohu ßłužicź po jeho ſpodobanju ſ pózcźiwoſcźu a ſ bojoſcźu Knjeſa dla, kiž ma na tym radoſcź. Pſchecźel Jeſußowy njeſabudźe ženje, ſchto je jemu winojty, póſnaje a wuſnaje jeho wſchudźom a pſchezo. Tuž dźenßa k nowemu lětu wuſnajmy ſprawnje: Božu hnadu, ßmilenje cźeſcźicź ſ prawej wěru chcemy. Tak my wſchitzy bohacźe wjazy ſboža doſtanjemy. Woſbožicź chce wſchědnje ſaß' Jeſußowe mjeno naß. Hamjeń.

Pomhaj Bóh k nowemu lětu!

„Pomhaj Bóh!“ Kak klinczi rjenje
Sserbſki poſtrow luboſny.
S „Pomhaj Bóh!“ we Božim mjenje
Sso my Sserbja ſtrowimy.
Wažmy tutón poſtrow ßebi!
So wón naß też dale debi!

S „Pomhaj Bóh“ też lubje ſtrowi
Naß to nowe lěto ſaß'.
Njech pak ſ nim ßo ßobu ſnowi
Luboſcź k Bohu też we naß!

Da=li Bóh, njech ſakcźéje
Sserbowſtwo w nim luboſnje!

Evangelſzy Sserbja! prajcźe,
Njej' tón poſtrow drohi wam?
Muž pſchi mužu pſchißahajcźe:
Sserbſtwo pomhacź ſdźerżecź nam!
So naſch lud tež woſtał by
Dale ſprawny, pobożny! Jurij Schewczik.

Wot hód k nowemu lětej.

Schtó chzył prěcź, ſo ßu tute dny ßrjedź hód a noweho lěta kaž pſchihotowane ſa cźiche khutne rospominanje toho, ſchtož běſche, a ſa nutrne, ſprawne pſchihotowanje na to, ſchtož budźe. Njech to protyku lěta 1934 woſmjeſch, njech to hiſchcźe ras w myßlach pſches ſtare lěto, jeho měßazy a dny dźeſch, njech to dale wróczo hiſchcźe dźeſch, wobroczejo łopjena, na kotrež je twoje żiwjenje ſapißowało niz jeno tuto ſańdźene lěto, ale ſańdźene lěta Twojeho żiwjenja wſchě, — wſcho cźe pomina, khutnje rospominacź a rosmyßlowacź wſcho, ßo podnuricź hłubje a hłubje do wſcheho, a pſchepytowacź a pruhowacź ſprawnje a bjes poroka, niz mjenje tež bjes ßmilnoſcźe pſchecźiwo ßebi. Jenož tak dobudźeſch ßebi prawy a dobry podłožk ſa to, ſchtož nětk. A ſchto nětk?

Nowe lěto? Haj! — Nowe żiwjenje? Haj! — A kajke? Tajke, kajkež ßo ßamo wuwije a wutwori ſ wěry, — ſ teje wěry, kotraž chze wjaz bycź hacź mjeno jenož, wjaz tež hacź ſo praji: ja mam to ſa wěrne a prawe, ſ teje wěry, kotraž je żiwjenje, ale żiwjenje ſ Bohom, żiwe hromadźebycźe ſ Jeſuſom, ſ hodownym dźěſcźom, kotrež ßy wſak do wutroby ſe żłobika Bethlehemſkeho.

A tak ßy ſaßo tam, hdźež ßy tak huſto był w tutych dnjach: w Bethlehemje pſchi żłobiku, w Božej nozy, kotraž tak dźiwna a ßwjata, dokelž ßo w njej ſta dźiw wſchěch dźiwow: Bóh bu cźłowjek narodźeny ſa cźłowjekow, — ſa wſchěch cźłowjekow — tež ſa mnje. Cźehodla to? Haj do zyła: cźehodla hody? Cźehodla hodowneho ſchtoma ßwěcźki a błyſchcź? — Cźehodla? tuto praſchenje ma cźłowjek na hubomaj naſtajnje, hdyž tu ſrudźba, tyſchnoſcź, hubjeńſtwo a wſcho to, ſchtož cźłowjek tak „njeſbožo“ mjenuje. Ale, ßy ßłyſchał tajke praſchenje ſ lutym „cźehodla?“ nětkle hody ſa hodami, ſa hodownym potajnſtwom, ſa hodownym dźiwom? Ssy ßo ßam praſchał: cźehodla hody? — So ßo Cźe njeby puſchcźiło tuto: „Cźehodla hody?“ ale Cźe nahło njepſchestawajzy hłubje a hłubje do praſchenja a pytanja: „Cźehodla hody ſa mnje?“! A ßu nětko hody podarmo ſa mnje?“ „Běchu tute poßledńje hody podarmo ſa mnje? Ssym ja hodowny? Ssym ja nětk żiwy ſ hodownym Sbóżnikom?“

Dobre to a ſpomożne tajke praſchenje a pruhowanje mjes hodami a nowym lětom! Haj, bjes toho dozyła njemóżne, ſbożowne nowe lěto pſchecź a — ſbożowne nowe lěto měcź! Hdyž chzeſch ſbożowne nowe lěto pſchecź, dyrbiſch tola wjedźecź, ſchto to je, a ſo to je jenož lěto, w kotrymž cźłowjek we wěrje ſ Jeſom Khryſtom ſawjaſany a żiwy, a ſo tohodla dyrbi Twoje pſchecźe bycź ſdobom dobroproſchenje k Bohu. A hdyž chzeſch ßam ſbożowne nowe lěto měcź, — a ſchtó to nochzył? Schtó tajke njetrjebał? — dyrbiſch tež tole wjedźecź, — wjedźecź ſo maſch tuž niz jeno Nowe lěto ſapočzecź ſ Jeſuſom, ale kóżdy dźeń noweho lěta runje tak, a ſo tomu ßłuſcha rano modlenje a wjecźor modlenje a modlenje tež wo dnjo a w nozy, modlenje k tomu, wot kotrehož ßem wſcho wěrne ſbożo, k Bohu: ſ Boha wſcho ſbożo!

A k Bohu ßměſch a móżeſch, hdyž ßy k Jeſuſej pſchiſchoł, kaž Jeſuß to ßam praji: „Nichtón njepſchińdźe k Wótzej khiba pſches mje!“ To rěka tež: Nichtón njepſchińdźe k ſbożu, khiba pſches mje!

Hdyž ßy tak daloko pſchiſchoł w ßwojim rospominanju w tutych dnjach, kiž mjes hodami a Nowym lětom, potom njeſkebßaj wſcho ſaßo ſ tym, ſo ſkomdźiſch, ßo pruhujo ßo praſchecź: Schto tohodla nětk? Ssměm a móżu ja tajki, kajkiž ßym, k Nowemu lětu hicź? Abo — abo je lěpje a ſpomożniſcho, hiſchcźe ras k hodam wróczo hicź, hiſchcźe ras ſtupicź pod hodowny ſchtom a hiſchcźe ras poßłuchacź na wſchě hodowne ßlubjenja a evangelije a hiſchcźe ras kleczecź pſched dźěſcźom w żłobiku, — a ßo niz prjedy hnucź wot żłobika a hód, hacź nimam tu njepowalnu wěſtoſcź: Jeſuß ſo mnu, ja ſ nim! Ja wěrju, tohodla ſwěrju ßebi, hicź ſe ſtareho do noweho lěta — w Jeſußowym mjenje! —?

To, hakle to je ſałožk ſa ſbożowne lěto, ſałožk ſa to, ſo ßo wſchě pſchecźa — t. r. pſchecźa wěrneho ſboża — dopjelnja, a ſo ſamóżu, ßebi ſe ßwojimi modlitwami ſbożo, wěrne ſbożo wuproßycź!

S tym pſchińdźeſch ßam wot ßo pſchi ßwojim rospominanju k tomu, rospominacź nowolětne ſbożopſchecźa: Komu maſch pſchecź; ſchto maſch pſchecź. A pſchi tym pſchińdźeſch ſa tym, ßo hladacź ſtracha, kotryž Nowe lěto hroſy kſcheſcźijanam, — mjenujzy ſapadnycź do póhanſkeho cźinka. Scźe drje něſchto ßłyſcheli wo „modleŕſkich wětrnikach“, kajkež ßebi je ſtajeja póhanjo w Aſiſkej: Pſchiwjaſaja papjerku, na kotrejž modlitwa ſteji, k wokſchidłu wětrnika; kelkož krócź ßo wokſchidło wjercźi, tak měni wboha pohanſka duſcha, je modlitwa ſpěwana. — Njejewi ßo něſchto tajkeje „papjerjaneje wěry“ tež wokoło Noweho lěta, hdyž cźłowjekojo ſcźelu telko pſcheczow na papjerku napißanych abo cźiſchcźanych do wſchěch kónczin a wětrow? Haj, wſchudźom tam ßo jewi, hdźež je tajke pſchecźe tak bjes wutroby a duſche, kaž tamne we wětrje ßmahowaze modlitwy na papjerzy! Njedyrbimy my, jeli ſo chzemy woprawdźe — woprawdźe a wěrnje ſbożo pſchecź, dotalne waſchnjo nowolětnych pſcheczow trochu revidowacź, trochu pſcheměnicź, ſhłubſchicź? Dyrbimy! A cźinimy to, hdyž wot hód hodowni pſchińdźemy!

A budźemy, hdyž wot hód hodowni pſchińdźemy, tež hiſchcźe to a to a to revidowacź, reformowacź, ſhódnoſcźicź, ſwoprawdźicź a tak ſkrucźicź, ſwěſcźicź to ſbożo, kotrež ßebi wuproßychmy ſa nowe lěto a kotrež pſchejachmy a wuproßychmy druhim ſa nowe lěto. Do toho ßłuſcha, wjedźecź, ſo ſbożo pſchecź hakle móżeſch tomu, pſchecźiwo kotremuž niczo nimaſch — ani hidu ani njepſchecźelſtwo ani podobneho. T. r. Duzy wot ßwjedźenja měra cźiń měr ſ tym, ſ kotrymž ßy duzy po pucźu do noweho lěta a — do wěcźnoſcźe! Ty dźeſch tola ſ fěrſchtu měra, ſ Jeſuſom! Jeſuß, tuto mjeno ſteji nad prěnim dnjom tež noweho lěta 1935! Wón je tež jeho Knjes!

A ſchto wjaz? Wſmi ßam ßo runje tajkeho, kajkiž ßy, a pſchepruhuj ßo w myßlach a ßłowach a ſkutkach a ſadźerżenju w ßwětle hodownym — a wſcho, ſchtož tak njehodowneho nadeńdźeſch, wotſtroń, pſchemeń, doniž njejßy tež woprawdźe hodowny, woprawdźe kſcheſcźijan po mjenje a po ſnutsknym a ſwonknym żiwjenju!

Njemylmy ßo: Schtož ßebi nowe lěto, ſchtož ßebi pſchichod wot naß żada ſe wſchěm, ſchtož w nim ſkhowane na naß cźaka a łaka, je ſprawnoſcź, wěrnoſcź, woprawdźitoſcź — potajkim wot kſcheſcźijana ßo żada, ſo kſcheſcźijan je, ſo Khryſtußowy je ſ wutrobu a ſ duſchu, ſ ertom a ſ ruku, ſ zyłym żiwjenjom. A w pſchichodźe je tež wěcźnoſcź pſched nami, we

kotrejž też to, schtož bě najbóle potajene a skhowane, na žwětło pschińdže! A schtož bě njesprawne a njewěrne, budže hudźene. A njemylmy žo: njesprawnosćź a njewěrnosćź ma też tu hižo žudźenje!

Mjes hodami a Nowym lětom! Schto wscho njepschińdže Cźi to do myślow a psched wocźi a do žwědomnja, hdyž tak hodowne žwětło žo dobywa do kutow a kucźikow! Ale cźim cźiscźische budže to w nowym lěcźe a cźim sbožownische budže nowe lěto! A to je tola to pschecźe, kotrež mamy kaž žami sažo, tak sa žwojich tak sa zyły lud a kraj! Haj, my pschejemy žebi žo modlo k Bohu, a my pschejemy wschěm žwojim, zyłemu ludej a krajej a wjednikej luda a kraja, kanzlerej Adolfej Hitlerej, dobroprosćho k Bohu, žohnowane a s tym sbožowne nowe lěto 1935.

Zyrkej a stat.

Sswjedźeń Sjewjenja žwjecźimy lětža njedźelu. S tym žo tutón žwjedźeń, kotryž wosebje nasche wosady rad žwjecźa, sminje wscheho kaženja, kotrež žo pokasuje w tym, so tutón žwjedźeń njeje wjazy statnje pschipósnaty. Sswjedźeń Sjewjenja je dźeń Swonkowneho mišionstwa. So je tuto dźěło nusne, bu w poślednimaj lětomaj sažo a sažo wuprajeny. Sa pschecźelow Knjesoweho mišionstwa njebě to trjeba prajicź; trjeba pak to sažo bě, dokelž je jich tych, kiž žu liwzy w tutym skutku, dosćź a dosćź też tych, kotsiž pschecźiwo mišionstwu a jeho skutkowanju steja, wosebje pschecźiwo tomu, so s tukraja pjenjesy du sa tuto dźěło do wukraja. Kelko dha to je tutych pjenjes? Hdyž sa wschě mišionske towarstwa Němskeje wscho hromadže sliczisch, wucźinja to na hłowu 8 pjenježkow. — K tomu njech je pschidate: Jenicźzy sa barbjeńki hubow — Němz praji: Lippenstifte — płacźesche Němska hischcźe psched krótkim 12 000 000 hr. do Franzowskeje. A hdyž wobliczisch, schto Němska nětkle sa jeniczki dźeń wudawa sa tobak, zigary, zigaretty, piwo a kino, naliczisch sa dźeń wjetschi pjenjes hacž je to tamny mišionski pjenjes na zyłe lěto. — To jeno sa tych, kiž pjenjes dla rěcža! Sa naž płacźi pschedewschěm Knjesowa pschikasnja: „Dźicźe a sćžińcźe sa mojich wucžomnikow wschitkich ludźi“. A po tym žo mamy na tutym dnju, na hodźoch pohanow, njech kładźemy žwój dar do schkliczki pschi durjach, njech darujemy žwój dar duzy wokoło Knjesoweho wołtarja na Knjesowy wołtař.

Wschelake s bliska a daloka.

Nowe lěto 1935. Sastupimy po Božej woli a s Božej pomozu do njeho. Schto wosmjemy žobu? Njedyrbjak s nami hicź „Bibliski pucźnik?“ Hlaj, wón cźaka, so by Ty prajił: „Pój, chzemoj hromadže drohowacź psches nowe lěto! Ty prajisch mi kóždy dźeń nowe žłowo toho Boha, kotryž je Knjes zyłeho noweho lěta. To budže dobre drohowanje, tuto drohowanje s jeho žłowom!“ — A něchtón druhi je hischcźe hotowy, s nami hicź psches tuto nowe lěto 1935, druhi staty snaty a pschezo sažo nowy pschecźel; pschecźel „Pschedźenak“. Wón chze k ruzy bycź se wschěm, schtož tak sa wschědne žiwjenje trjebasch pokiwow a radow. Tuž, jeli so jeho žebi do domu hižo njeskasa, skasaj žebi jeho! Je derje se wschěm móžnym dobrym a pomoznym, žortnym a bjeżadnym wuhotowany. — Tamne knižki płacźa 15 pj., tute 50 pj.

Do wosadow. Sapoczatk noweho lěta pisaja žo też wosadne rosprawy. My chzemy, kaž sańdźene lěta, też lětža tute rosprawy sa naschich cźitarjow kaž sa nasche wosady wosjewicź. Tuž prosymy, so bychu žo sapodate, so bychmy je po móžnosći bórzy móhli wosjewicź a na prěnje cźisła rozdźělicź.

Mišionske dary se žerbskich wosadow maja žo po móžnosći hacž do 31. hodownika pschepokasacź na girokonto cźo. 228. Wo to prosy farar em. Rejda, pokładnik žerbskeho pobocžneho mišionskeho towarstwa.

Pomhaj Bóh!

„Pomhaj Bóh!“ prajimy s tutym cźisłom wschitkim naschim lubym cźitarkam a cźitarjam w hodźinach, kotrež žu tak na kónzu stareho a pschi spoczatku noweho lěta tak wosebite a wosebne. A my žo Wam, Waš tak strowjo, džakujemy sa wschu žwěru, kotruž scźe naschemu nabožnemu kopjeńkej wobžwědczili a tak sdobom žwojej evangelskej zyrkwi a jeje prózowanjam a niž mjenje też žwojemu žerbskemu narodej, s kotrehož scźe, a jeho drohim kubłam, kotrež Bóh nam wschěm w nim da, tak pschedewschěm macźernu rěcź. Haj, schtó chzył sanjechacź a jazpicź rěcź macźerje, kotraž jeho porodźiła, we tutej rěcźi prěnje žłowcźka s nim rěcźała, s nim žo radowała! Schtó — A tohodla też cźitascźe a cźitacźe runje nabožne kopjeńko w macźernej rěcźi, nochzyjo hinak hacź cźinicź po wulkim snatym pominanju: hajmy žebi žwojich wótzow rěcź a wěru! A do noweho lěta 1935 pschejemy Wam, žo modlo k Bohu, jeho bohate žohnowanje a tak sbožowne nowe lěto; bjes Božeho žohnowanja tola žane sbožo! S Božim žohnowanjom pak macźe wscho, schtož trjebacźe, njech pschińdže w nowym lěcźe, schtož pschińdže.

A tajki wutrobny postrow a s nim sjednocźeny horzy džak wuprajamy wschěm naschim cźesćźenym žobudźěłacźerkam a žobudźěłacźerjam. Wy scźe wěnowali mozy a cźaž žwojemu narodej a Božemu kralestwu. Sapłacź Wam to bohacźe Bóh tón Knjes. A njedajcźe nam podarmo tu prózstwu wuprajicź, nasche łopjeńko a nasche dźěło też w nowym lěcźe žwěru podpjeracź, dobrocźiwje žobuskutkujo sa narod a Boże kralestwo. Bóh pomhaj Wam a nam, so by žo tole derje radźiło a było Bohu cźesćźi a naschemu ludej a nam k žohnowanju a k sbožu. A Boże bohate žohnowanje a tak sbožowne nowe lěto pschejemy Wam s nutrnym modlenjom tak na brosy stareho lěta 1934 a noweho lěta 1935. Bóh tón wěcźny Knjes wschěch cźažow budź s Wami a s nami! Redaktor.

Na pucź.

W mjenje Boha Wótza, Ssyna a Sswjateho Ducha. Hamjeń. Wsmicźe to wěry a dowěry, modlenje to a wyskanje.

A tuž dźi tak a dróhuj, sastupiwschi se stareho do noweho lěta, w nowym lěcźe žwoju dróhu w mjenje trojeniczkeho Boha — ale woprawdźe, niž s mjenom jenož, niž s hubu jenož! Tajkeho njetrjeba Bóh a tajkeho njemóžesch Ty sam žo trjebacź ani tebje cźi Twoji a Twój lud!

A tak duzy pytaj w Knjesowych knihach a cźitaj je s nowym Bibliskim pucźnikom.

Listowanje:

Sa Epiphonias: W. we W. — Sa 1. po Epiphonias: R..cź w B. — Sa 2. po Epiphonias: K. w B.

Samotwity redaktor farar Wyrgacź w Nošacźizach (Nostitz bei Weißenberg). Nakładowane a wudawane po poručnosći krajnozyrkwinskeje nowinarnje a powěsćźernje w Drježdźanach wot Hłownoje žerbskeje prědarskeje konferenzy. — Cźischcź „Serbske Nowiny“ w Budyschinje. — Wukhadźa kóždu sobotu a płacźi schtwórcźělětnje 108 pjenježkow